

Kong Frederik den Førstes danske Registranter,

udgivne ved

Kr. Erslev og W. Møllerup

af

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie.

Paa Carlsbergfondets Bekostning.

Kjøbenhavn.

I Commission hos Rudolph Klein.

Trykt hos Nielsen & Lydiche.

1879.

46.2.7

Som bekjendt henligger der endnu i Arkiverne og Bibliothekerne en betydelig Mængde vigtige Kilder til dansk Historie uudgivne, saaledes at Benyttelsen i høj Grad vanskeliggjøres, ja undertiden bliver umulig for Forskérerne. Under den levende Følelse heraf sluttede i Januar 1877 undertegnede i Kjøbenhavn bosiddende yngre Historikere sig sammen om at danne et *Selskab for Udgivelse af Kilder til dansk Historie*. Planen for dette Selskab er den, at betro Udgivelsen af de enkelte Kilder til et eller flere Medlemmer af Selskabet eller til Udenforstaaende, saaledes at de almindelige Regler for Udgivelsesmaaden vedtages af Selskabet, og saaledes at Udgivelsen kontrolleres gjennem et af Selskabet nedsat Udvalg. Man haabede ad denne Vej at have Betryggelse for, at den vedkommende Kilde blev offentliggjort paa en tilfredsstillende Maade, ligesom man ogsaa mente derved lettere at kunne opnaa den betydelige Understøttelse af offentlige Midler, uden hvilken Selskabet ikke kunde virke. Ved Understøttelser, som velvilligt ere tilflydte os fra Carlsbergfondet og den grevelige Hjelmstjerne-Rosen-croneske Stiftelse, har Selskabet kunnet begynde sin Virksomhed og fremsender herved det første Hefte af en Udgave af Kong Frederik den Førstes danske Registranter; 2det og

sidste Hefte, af Størrelse som det foreliggende, vil udkomme inden Aarets Udgang. Det næste Arbejde, som forberedes, er en Udgave af Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve fra 1632 til 1648 (som Fortsættelse af Molbechs Udgave). For at imidlertid Udgivelsen af disse Kilder kan skride fremad, og for at nye Arbejder kunne optages, henvender Selskabet en indtrængende Anmodning til Alle om velvilligen at understøtte dette Foretagende, der har til Hensigt at give Enhver let Adgang til Læsning og Benyttelse af vort Fædrelands historiske Kilder.

Kjøbenhavn, i Maj 1878.

C. F. Bricka. Kr. Erslev. J. A. Fridericia. S. Gjellerup.

A. D. Jørgensen. F. Krarup. W. Møllerup. O. Nielsen.

Henry Petersen. V. A. Secher. S. Birket Smith.

Johannes C. H. R. Steenstrup. C. Weeké.

Forretningsudvalgets Medlemmer ere: Bricka, Fridericia, Steenstrup:

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie har den 28de Januar 1877 besluttet at udgive Kong Frederik den Førstes danske Registranter ved Cand. mag. Kr. Erslev og Cand. mag. W. Møllerup under Tilsyn af Arkivassistent Fr. Krarup og Cand. jur. Joh. C. H. R. Steenstrup.

C. F. Brøck. Kr. Erslev. J. A. Friderichs. -S. Gjellerup.
A. D. Jørgensen. Fr. Krarup. W. Møllerup. O. Nielsen.
Henry Petersen. V. A. Secher. S. Birket Smith.
Johannes C. H. R. Steenstrup. C. Weeks.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie

stiftedes i Januar 1877 med det Formaal at fremme Studiet af Fædrelandets Historie ved Offentliggjørelsen af nogle af de mange Aktstykker, Breve, Krøniker og andre Kilder, som endnu henligge utrykte eller ere mindre tilfredsstillende udgivne. Planen for Selskabet er den at betro Udgivelsen af de enkelte Kilder til et eller flere Medlemmer af Selskabet eller til Udenforstaaende, saaledes at de almindelige Regler for Udgivelsesmaaden vedtages af Selskabet, og saaledes at Udgivelsen kontrolleres gennem et af Selskabet nedsat Udvalg.

Selskabet har hidtil udgivet:

Kong Frederik den Førstes danske Registranter, udgivne ved Kr. Erslev og W. Møllerup. Første Halvbind. (Udkommet i Juni 1878.) Andet Halvbind. (Udkommet i Mai 1879.)

Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve, udgivne ved C. F. Bricka og J. A. Fridericia. Første Hefte (1632—33). (Udkommet i November 1878.)

Forretningsudvalgets Medlemmer ere for Tiden: C. F. Bricka, J. A. Fridericia, Johannes C. H. R. Steenstrup.

INDLEDNING.

En af Hovedkilderne til Danmarks nyere Historie er de Kopibøger, der i det kongelige Kancelli førtes over alle udgaaede Breve og som senere for største Delen have fundet deres Opbevaringssted i Geheime-Arkivet. Hovedmassen af disse Registranter deles sig i to Rækker, Registre og Tegnelse. Registrantene indeholde som Regel de saakaldte aabne Breve, Kundgjørelser, der rettedes til Undersaatterne i Almindelighed og derfor indledes med: Vi osv. gjøre alle vitterligt; her findes altsaa Privilegier, Skjøder og Mageskifter, Lensbreve og andre Udnævnelser, Kvitteringer o. s. fr. Tegnelsernes Hovedindhold udgøres derimod af de kongelige Sendebreve (Missiver), der stiledes til Enkeltmand og begyndte med: Vor Gunst tilforn. Grændsen blev imidlertid ikke strengt overholdt, og især i Tegnelserne findes ofte Breve, som nærmest høre hjemme i Registrantene; det modsatte er sjældnere Tilfældet.

Det ældste bevarede Bind af Registrantene indeholder Kong Christiern II's aabne Breve og er aftrykt i Suhms Samlinger og Nye Samlinger til den danske Historie; derefter følge de her udgivne Registre fra Frederik I's Tid. Den sammenhængende Række af Tegnelse begynder derimod først med Aaret 1535, men fra den foregaaende Tid findes der dels mange enkelte Blade eller mindre Læg af Tegneosebøger dels et Par større Brudstykker, saaledes en Optegnelsebog fra Christiern I's og Kong Hans's Tid (trykt i Danske Magazin, 4. Række, II) og det Bind fra Aarene 1531—1532, som udgives her.

Af Frederik den Førstes Registre findes der ikke mindre end tre forskellige Haandskrifter, hvoraf de to tilhøre den fra Kancelliet til Geheime-Arkivet afgivne Samling af kongelige Kopibøger (Nr. 2 og 3), og det tredje opbevares i Samlingen Danske Kongers Historie (Nr. 13) smstds. De to førstnævnte ere Renskrifter og citeres her som II og III; det sidste Haandskrift er derimod en Konzept, her anført som C.

Koncepten indeholder Kongebrevene i Tiden fra Frederik I's Kroning til midt i Aaret 1532: Brevene ere ordnede landskabsvis og oprindelig skrevne paa særskilte Læg. Efter denne Hoveddel følger et Læg (Fol. 322 ff.) med nogle efter Stifterne ordnede Præsentatser, et andet (Fol. 336 ff.), som indeholder en Del Kvitteringer for Skatten af Lensmændene 1524¹⁾, Brevet om Rustning (her S. 75) samt et Par norske Breve; endelig følger et Læg (Fol. 348 ff.), der indeholder Rigsraadets Klageskrift mod Christiern II og en Optegnelse om Rostjenesten af Fadebursslottene (her S. 349). Haandskriftets første Del er i Tidens Løb blevet stærkt medtaget; lidt længere hen mangler der to Blade, hvoraf det ene dog findes andensteds i Geheime-Arkivet (jvfr. S. 167), medens det andet efter en Ytring af den yngre Jahn²⁾ synes at være paa det store kgl. Bibliothek, hvor det dog ikke er lykkedes at finde det.

Registrant III indeholder Kongebrevene fra hele Frederik I's Tid, ordnede landskabsvis og med en særlig Afdeling indenfor hvert Landskab for de Breve, som ere udstedte før Kroningen. Desuden findes foran en almindelig Afdeling med følgende Overskrift: „Allmyndelige breffue, vdtgangene offuer allt riiget Danmarck wti wor kieristte naadige herris konning Ffredericks tiidt“; i denne Afdeling er et Par Blade udrevne (jvfr. S. 134). Paa Haandskriftets første Blad har Johan Fris indført en Optegnelse om Kong Frederiks Død³⁾, og i en

¹⁾ disse ere overstregede i dette Haandskrift, fordi de senere optoges i Regnskaberne for de Kong Frederik bevilgede 100,000 Gylden; at saadanne er ét trykt i Danske Magazin 4. Række I, 34—60.

²⁾ Ny Danske Magazin II, 256 Anm. 1.

³⁾ trykt i Danske Magazin 3. Række. I, 255.

senere Tid har man bag i Haandskriftet indført Jørgen Koks Adelsbrev. — Registrant II indeholder Kongebrevene i samme Orden, men kun de, der ere udstedte efter Kroningen.

Ogsaa andre Haandskrifter indeholde enkelte Kongebreve, der høre hjemme i Frederik I's Registre. Saaledes findes alle Brevene fra midt i Aaret 1532 til Kongens Død indførte i Christian III's ældste Registre over alle Lande (Nr. 4), foran ved hvert Landskab, og derefter atter i den yngre Bearbejdelse af denne Registrant, der betegnes som Nr. 1 i Registersamlingen. I de ovennævnte Registre (Nr. 4) findes tillige Afskrifter af en Del Lensbreve fra Frederik I's Tid, som hidrøre fra den i Aaret 1545 foretagne Indkaldelse af alle ældre Breve paa Len; herfra ere disse gaaede over i den saakaldte Lensbog Nr. 1, der er udgivet af Dr. O. Nielsen i Danske Magazin 4. Række IV Bind.

Undersøger man nærmere Sammenhængen mellem de tre Haandskrifter af Frederik I's Registre, viser det sig, at der sandsynligvis i denne Konges Kancelli efter hinanden har været benyttet tre forskellige Journaler, hvori Brevene bleve indførte, efterhaanden som de udfærdigedes. Det ældste af disse Hæfter omfattede de Breve, som Frederik I udstedte før sin Kroning (8 August 1524); men dette Hæfte er nu tabt. Derefter fulgte den endnu bevarede Koncept, der indeholder Brevene lige fra Kroningen og indtil Midten af Aaret 1532, o: indtil Kanslerskiftet ved Clavs Gjordsens Død. Et tredje nu tabt Hæfte indeholdt saa Brevene fra det sidste Halvaar af Kong Frederiks Regjering og forblev vistnok i Brug ind i Christian III's Tid. Efter disse tre Hæfter toges, væsentligt endnu i Frederik I's Tid, den Renskrift, der nu foreligger som Registrant III, idet man dog udelod enkelte formentlig mindre vigtige Breve og foretog en og anden formel Ændring, men uden at man søgte tilbage til Originalerne eller til de enkelte Brevudkast. Denne Afskrift blev Kancelliets Haandexemplar, hvori man tilføjede Raadbemærkninger og Kancellimærker eller overstregede de Breve, som vare traadte ud af Kraft. Af Registrant III toges omtrent samtidig atter en Afskrift, dog kun af de Breve, der vare udstedte efter Kongens Kroning, medens det tredje af de

IV

omtalte Journalhæfter blev afskrevet endnu en Gang i Register Nr. 4 sammen med Brevene fra Christian III's første Tiaar.

Til nøjere Oplysning om Haandskrifternes indbyrdes Forhold hidsættes følgende:

Koncepten er skrevet af forskellige Hænder, hvoraf én ses at være Kansleren Clavs Gjordsens, der omtaler sig selv i første Person (S. 64). Den er ført samtidig med Brevenes Udfærdigelse, hvilket fremgaar saavel af dens hele Karakter som af de oftere forekommende Udkast til Breve, der senere ændredes (S. 50, 97 osv.). At Koncepten er det umiddelbare Forlæg for Hovedparten af Registrant III, ses især klart af en Bemærkning S. 276, hvorved en fejlagtig Indførelse af et Brev undskyldes med en Henviisning til „det gamle Register“ (saaledes benævnes ogsaa Forlægget ved Anders Rølikes Brev, S. 122). Mangfoldige Enkeltheder viser det samme: hvor der er Udeladelser i C, lader III Plads aaben (S. 160, 219 osv.); Urigtigheder fra C gjenfindes i III (f. Ex. det meningsløse „post“ S. 131). Tilsætninger og Forandringer i III ere næsten alle blot formelle, saaledes forandres undertiden FERIA III eller IV til Tirsdag eller Onsdag (S. 257 f.); der tilføjes Titler (f. Ex. S. 263). I den Del af III, som svarer til C, har III kun to Breve, der ikke findes i C, nemlig en Kvittering til Ove Bilde 1530 (S. 270) og et Livsbrev til Morten Knudsen 1531 (S. 277); men disse kunne jo være afskrevne efter løse Sedler, der tidligere have ligget i C. Den overvejende Del af III er vistnok renskrevet allerede i Frederik I's Tid, og ved Aaret 1529 synes Skriveren omtrent at have indhentet Koncepten. Da han nemlig skulde indføre Peder Ebbesens Lensbrev paa Lundenæs (S. 218), fandt han i sit Forlæg kun Overskriften til dette Brev (C. Fol. 210 b), men endnu ikke Brevet selv, som i C er indført Fol. 219. Han lod derfor Plads staa aaben, men da Brevet kom frem, viste denne Plads sig at være for lille, og det maatte da indføres nogle Blade senere (sm. S. 219). Ogsaa de i III jævnlig forekommende Marginalbemærkninger stamme næsten alle fra Frederik I's Tid. Endelig er Haandskriften den samme ligefra 1523 til Slutningen af 1532,

medens derimod en anden Haand har indført Brevene fra Novbr. 1532 til April 1533.

Registrant II er som ovenfor anført atter en umiddelbar Afskrift af Registrant III. I Brevet til Jøns Hvas S. 108 har II det i III tilføjede Navn Vesterbøl, og i det følgende Brev til Christiern Jensen Angivelsen af Anders Glob som Relator, hvilket i III dog kun synes indkommet ved en Fejltagelse. Tillige gaa næsten alle de øvrige Fejl og Udeladelser, som findes i III, igjen i II; undtagelsesvis har dette Haandskrift i en Kvittering 1525 (S. 69) dog rigtig Tallet II og S. 94 det rigtige Aarstal 1526. Ved Renskrivningen udelodes her foruden Brevene før Kroningen ogsaa ét eller andet Brev, dog, som det synes, kun saadanne, der allerede ved Frederik I's Død vare traadte ud af Kraft, f. Ex. Mogens Krafsses to Breve paa Tommerup (S. 226, 248).

Efter det ovenfor udviklede vil altsaa af de nævnte Haandskrifter Registrant II være uden væsentlig Betydning for en Udgave af Frederik I's Registre, og den er her ogsaa kun benyttet paa et enkelt Punkt, hvor Registrant III mangler et Par Blade; i Register Nr. 4 findes der blandt Afskrifterne af de indkaldte Lensbreve et og andet Brev, der mangler i de samtidige Kopibøger, og som derfor er medtaget her¹⁾. Hovedgrundlaget for Udgaven maa derimod blive Haandskrifterne C og III, hvoraf C er Originalen for III, men savner de i dette bevarede Afskrifter af Brevene fra 1523—24 og 1532—33. Da Registrant III saaledes er den mest omfattende, og i Betragtning af, at Retskrivningen i denne Kancelliets officielle Renskrift er ensartet, medens C er flygtigt og skødesløst skrevet, har man troet at burde lægge III til Grund for denne Udgave, dog under stadig Hensyn til C. I Overensstemmelse hermed ere Brevene overalt meddelte, saaledes som de foreligge i III, men ved hvert Brev er tillige anført, hvor det findes i C, saavel som hvor der i dette Haandskrift er Af-

¹⁾ Det bør bemærkes, at disse i Register Nr. 4 bevarede Lensbreve altsaa ere Kopier af de virkelig udfærdigede Originaler, ikke Koncepter som Registranternes øvrige Breve. Jvfr. S. 1, Anm.

VI

vigelser, der gaa ud over det rent formelle; desuden er selvfølgelig de Breve, der udelodes ved Benskrivningen, her medtagne¹⁾.

Efter den af Selskabet vedtagne Plan ere Brevene dels meddelte i en forkortet Form og med Nutidens Retskrivning, dels uforkortede, bogstavret, som de findes i Haandskrifterne, og da trykte med Petit. Flertallet af de Breve, der findes i Frederik I's Register, have nemlig en stadig tilbagevendende Form og en væsentlig ensartet Karakter, saaledes Lensbreve, Skjøder, Stadfæstelser, Privilegier o. s. fr. Disse ere da her gjengivne i forkortet Skikkelse, dog saaledes at Forkortelsen kun angaar Formen, medens intet af Brevenes reelle Indhold er udeladt; ved alle Egennavne er Originalens Retskrivning beholdt ligesom ved ejendommelige Ord eller Vendinger. Den oprindelige Form er derimod beholdt ved de Breve, hvor Indholdets Vigtighed eller Formens Ejendommelighed er saa stor, at der ved Omskrivning vilde gaa noget væsentlig tabt, saaledes ved de almindelige Forordninger, Fundatser, Brevene angaaende Kjøbenhavns Overgivelse o. s. fr. Tillige er ved alle Præsentatser den oprindelige Form bibeholdt, da denne allerede i Registranterne er stærkt forkortet. — Ved denne Udgivelsesmaade er hele Værkets Omfang blevet i høj Grad formindsket, og der har været saa meget mere Grund til at vælge den, som en forkortet Gjengivelse vil blive aldeles uundgaelig, hvis dette Arbejde kan blive fortsat ved Offentliggjørelsen af de følgende Tidens Registranter.

I Registranterne ere Brevene ordnede først efter Landskaber, siden i en, dog ikke strengt gennemført kronologisk Rækkefølge. I Stedet derfor ere i denne Udgave alle Brevene opstillede efter Udstedelsesdagen; som Følge deraf er Aarsangivelsen udeladt ved de enkelte Breve, medens Anførelsen af Haandskriftets Folio vil vise Brevenes oprindelige Følgeorden.

¹⁾ Hvad der af Haandskrifternes Indhold ikke er optaget i denne Udgave, som ikke virkelig henhørende til Frederik I's Register, er (jvfr. ovenfor S. II) af C: de andensteds trykte Skattekvitteringer, de norske Breve og Klageskriftet; af III: den senere tilføjede Afskrift af Jørgen Koks Adelsbrev.

De Breve, som her anføres ved Slutningen af hvert Aar under Overskriften „Uden Dag“, savne tillige Aarsangivelse, hvor det modsatte ikke udtrykkelig er anført, og Aaret er da bestemt efter Brevets Plads i Haandskriftet. I Noter anføres, foruden en Henvisning til de Værker, hvor Brevene tidligere ere trykte, tillige tekstkritiske Oplysninger, der især vedrøre Forholdet mellem de to benyttede Haandskrifter. Et Punkt af en vis Vigtighed, som hidtil ikke er blevet rettelig forstaaet, er de Overstregninger, der findes saavel i C som i III. Disse betegne i C, den samtidig førte Kladderbog, at Brevet aldeles ikke er blevet udstedt, i alt Fald ikke i den angivne Form, og saadanne Breve bleve da ogsaa udeladte ved Renskrivningen. I III, den senere tagne Renskrift, der blev Kancelliets Haandexemplar, betegner Overstregningen derimod, at Brevet er traadt ud af Kraft, hvad der bedst fremgaar af tilføjede Randbemærkninger¹⁾. Overstregningerne i III, hvis Tid sjældent kan angives med Bestemthed, ere saaledes uden Vigtighed og betegnes her i Udgaven kun ved Tilføjelse af en Stjerne, medens de betydningsfulde Overstregninger i C anføres udtrykkelig.

Den efterfølgende Tegnelsebog findes i Geheime-Arkivet i Samlingen Danske Kongers Historie (Nr. 14). Med Grams Haand er der paategnet følgende Titel: „En Cancellie-Registratur- og Copibog over indenlandske alleslags Mandater og Ordres. F. 1531—32.“ Paa Pergamentsomslaget findes derimod med samtidig Haand, men nu næsten ulæselig paaskrevet: „Danske tegnelsebog anno domini mdxxxj“, og denne Benævnelse er ogsaa anvendt i denne Udgave.

Dette Haandskrift fremtræder i sit Ydre væsentlig som en Konzeptbog. Imidlertid adskiller den sig fra Koncepten til Registranterne (C) ved den uordentlige og fejlfulde Maade,

¹⁾ saaledes staar der ved Erik Krabbes Brev paa Aalborg Frue Kloster: *requiescat in pace* (S. 45); ved Henrik Rosenkrands's Pantebrev paa to jydke Herreder er der tilføjet: dette blev afkvittet, da Hr. Henrik, sk Gulland (S. 92). I Overensstemmelse hermed ere de fleste saaledes overstregede Breve udeladte i II.

hvorpaa den er ført. Ikke alene er Skriften jævnlig meget utydelig, Ordene uregelmæssigt og stærkt forkortede, uvedkommende Bemærkninger tilføjede, medens ofte hele Sider og Blade staa ubeskrevne; men temmelig jævnlig findes kun Begyndelsen af Brevene, endnu oftere mangler Slutningen, og hyppig træffes kun et enkelt Navn uden noget efterfølgende Brev. Disse Mangler, i Forening med det ofte utydeligt gjengivne Indhold, have nødvendiggjort, at Bogen trykkes in extenso, hvilken Udgivelsesmaade isøvrigt ogsaa retfærdiggjøres ved det meget forskelligartede og for Kjendskab til Datidens indre Forhold særdeles oplysende Indhold.

Teguelsebogen dannes af fem sammenhæftede Læg, som bestaa af 151 folierede Blade foruden nogle ubeskrevne og tillige upaginerede. Flere Steder findes løse Brevudkast og Breve indlagte (t. Ex. fol. 20, 70, 87, 99). Det første Blad er upagineret, ligger løst og er fyldt med tilfældige Bemærkninger¹⁾. Hænderne ere forskellige; i den sidste Halvdel er dog en enkelt Haand fremtrædende og angiver sig selv (Fol. 116) som: „Jeg Jost Anderszen“. De fleste Breve ere forsynede med et Kryds i Marginen, som betegner, at Brevet virkelig er blevet udfærdiget; man vil i denne Udgave finde Krydset gjengivet med en Stjerne. Temmelig jævnlig findes Overskriften: „Thette breff skall registreris“, og de saaledes mærkede Breve ere da overstregede og findes indførte i Registrant III. Ved saadanne har man altid ladet sig nøje med at henvise til den foran trykte

¹⁾ Følgende 2 Notiser fortjene dog at anføres her: Anno Domini mdxxxj løgherdaghenn nest effther sanctorum Viti et Modesti gaff k. Mat. wor keriste nadige herre seg aff Gottorp oc indh i riget oc kam tiill Atszenns onsdagen ther nest, tha helth byn hannom, idem om affthen tiill affthen maltid oc torsdagen tiill myddag.

Item thorsdagen ther nest kam h. N. k. Mat. tiill Odenszø, oc ther helth Suynborgs borgere hans nadhe tiill thorsdags affthen maltid oc fredags myddags maltid.

Item fredaghen ther nest kam hans nadhe tiill Nyborig, ther helt her Pedher Lycke.

.... oc Oluff Nielszenn ehel sloghe Nes Villoffs tofte ffor en aff talen sag vor venlig forlig, ther for giue ... ge marck[?] skøling[?], ath huer thennom

Registrant, ligesom der ved de ofte forekommende norske Breve er henvist til Norske Rigsregistranter.

I et Møde den 28de Januar 1877 besluttede Selskabet til Udgivelse af Kilder til dansk Historie at foranstalte en Udgave af Frederik den Førstes danske Registranter. For at skaffe de til Værkets Udgivelse nødvendige Midler, henvendte Selskabet sig til Carlsbergfondets Direktion, der ogsaa med stor Velvillie bevilgede en rundelig Understøttelse til Dækning af alle Omkostninger ved Udgivelsen.

Under Udførelsen af dette Arbejde have Udgiverne fra alle Sider mødt stor Hjælpsomhed. Hr. Conferentsraad C. F. Wegener har tilladt os den frieste Benyttelse af Geheime-Arkivets Haandskrifter, og Arkivets Embedsmænd, d'Hrr. Registrator Plesner og Arkivsekretær Matthiessen, have stadig hjulpet os med deres mangesidige Kundskaber, som allerede ere komne saamange Værker tilgode. Ved Udarbejdelsen af Personregistret har Hr. Assistent Thiset ydet os en værdifuld Bistand. Mest Tak skyldes vi dog de af Selskabet udnævnte Tilsynshavende, d'Hrr. Arkivassistent Fr. Krarup og Cand. jur. Joh. C. H. R. Steenstrup, der begge næsten daglig have understøttet os med Raad og Daad.

Kjøbenhavn i April 1879.

Kr. Erstøv.

W. Møllerup.

Breve udstedte for Kroningen.

27 Marts. Vi Frederick osv. gjøre vitterligt, at Aar 1523, Fredagen efter vor Frue Dag annuntiationis var skikket for os paa Wiiborg Bispegaard velbyrdig Mand Kield Iuersen paa Ostrup paa hans Hustrus Moder, Fru Anne Nielsdatters Vegne med et Pantebrev, som vor kjære Fader Kong Christian har udgivet, lydende at forskrevne Fru Anne og hendes Arvinger skulle nyde vor og Kronens Gaard Wilstedgaard og Wilsted Fang med al ret Tilliggelse og dertil Sletherred med al kgl. Rente og Rettighed som et frit, brugeligt Pant. Og har hun mistet samme Wilsted Gaard og Fang samt Sletherred, siden hendes Broder Doctor Erich døde. Da bleve vi med vort elskelige Raads Raad, som da var til Stede, forenede (p: enige), at forskr. Fru Anne og hendes Arvinger skulle nyde Wilsted Gaard og Fang som et frit, brugeligt Pant, indtil det indløses for 800 Mark i saadan Mønt, som da bliver gild og gjælv i Jutland, mod at vi strax skulle annamme Sletherred kvit og fri for hende og Arvinger. Kunne vi siden bevise, at dette Pant til forn er løst, skal Fru Anne og hendes Arvinger stande os til Rette derfor. Givet Aar, Dag og Sted som forskrevet staar, under vort Signet. Relator Biskop Niels Stygge. IV, 441 b¹).

— Hr. Tygi Krabbe fik Forleningsbrev paa Kronens Ø Iegennæs med al Tilliggelse og kgl. Rente, kvit og fri paa Livstid for sig, Hustru og et af deres Børn; naar de ere døde, skal Øen komme frit til Kronen igjen. Cum claus. consv. et inhib. sol. Viborg, Fred. efter Vor Frue Dag annuntiationis, under vort Sekret. III, 15.

1) Dette Brev er det virkelig udfærdigede og blev under Kristian III. forevist i Kancelliet af Niels Kieldsen Juel (smilgn. Reg. IV, 489). Frederik I.s Registrant har en Kopi af et i Formen noget afvigende Brev, se under 29 Marts.

27 Marts. Mogenns Lawrissenn fik Følgebrev til Kronens Tjenere i Norliung herred i Nørre Iuttlandt, saalydende: Vider, at vi af synderlig Naade have tiltroet og befalet denne Brevviser, Mogenns Lawrissenn af Thielie, vor Mand og Tjener, vort og Kronens Herred Nørreliung herred kvit og fri, og skal han have Eder i Forsvar og holde Eder ved Lov og Ret og Ingen forurette. Thi bede og byde vi Eder at give forskr. Mogenns Lawrissenn Landgilde, Korn, Smør, Penninge, Sagetald og hvad andet, I ere os pligtige paa Kronens Vagne. Samme Datum. Under vort Signet. III, 15 b.

28 Marts. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Palmelørdag i Viborg var skikket for os og vort Raad os elskelige Axell Nielsszenn til Steensballe, vor Mand og Tjener, og fik tildømt de to Gaarde, som Hr. Niels Timsszenn fik af Kronen til sig og Arvinger, dog saaledes, at kan det bevises, at de to Gaarde, som Kronen fik igjen, ikke vare saa gode den Tid, de bleve Kronen udlagte, da skal han og hans Arvinger udlægge Kronen Fyldest derfor. Rel. Biskop Styggi. III, 16 b.

— Vi Fr. tillade, at værdige Fader med Gud, Hr. Niels Styggi, Biskop i Borglom, maa indløse til sig og Arvinger det Pant, som Hanns Skeell til Nyegaardt har paa Aamstøffth og tilliggende Gods. Han og Arvinger skulle beholde det uafløst i vor Tid, og efter vor Død skal det løses af vore næste Efterkommere, Konger i Danmark. Viborg, sabbato palmarum, under vort Sekret. III, 15 b.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at Palmelørdag i Viborg var skikket for os og vort Raad værdige Fader med Gud, Hr. Offue Biillde, Biskop i Aarss, med Breve og Bevisning paa St. Chatharine Gaard og Hospital sammesteds. Da blev det efter samme Brev og Bevisning saaledes endelig talt, at Biskop Offue og hans Efterfølgere skulle nyde, beholde og forlene samme Hospital, Gaard og Gods med al Tilliggelse, som hans Naades Forfædre Biskopperne i Aarss til forn have forlent, dog saaledes, at hvis Breve kunne findes hos Kronen, hvorafr dennes Ret til Forlening kan udledes, skal denne Ret være uforkrænket i alle Maader. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 16.

29 Marts. Mogenns Mwnck fik Forleningsbrev paa Vanndtffulldtherred og giver 100 Mk. og alt Strandvrag. Viborg, Palmesøndag. III, 17 b*.

29 Marts. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Palme Søndag bleve vi forenede med os elsk. Kiellidt Iuersszenn til Astrup paa hans Hustrus Vegne, at han og Arvinger skulle nyde Villstedgaard med al Villstedgaards Fang som et frit brugeligt Pant, indtil det bliver indløst for 800 Mk. (osv. som Brevet af 27 Marts). Viborg. Under vort Sekret. Bel. Biskop Niels Styggi. III, 17.

— Owe Vincentz fik Brev paa Stolegaardt Mølle og Gods, og skal Biskop Iyrgenn Ffriis give Kongen de Penge, Kong Christiern havde samme Gods i Pant for af gamle Hr Wlff Pogwisk, som min Herres Naade har Bispens Brev paa. Viborg, Palme Søndag. III, 17 b*.

— Iuer Thomisszenn fik Livsbrev paa en Jord i Viborg, som kaldes Kongens Jord, uden al Afgift; naar han er død, skal Jorden komme frit til Kronen igjen. Samme Datum. III, 17 b.

— Vi Fr. tillade, at os elsk. Niels Scriffuere vor Landsthingshører i Nørre Iuttlandt, hans Hustru og et af deres Børn maa beholde efter Iideell Iepaszenns Død i deres Livstid en vor og Kronens „gaardtzseye“ liggende i Estrup vester Bækken med al Tilliggelse, mod at give os og Kronen aarlig 4 Td. Rug eller 5 Mk., og skulle de dermed være fri for al ydermere kongelig Tyngsel. De skulle holde Gaarden ved Magt, saaledes som vor kjære Herre Broders Brev lyder, som forekr. Niels Scriffuers Hustrus Moder har derpaa. Viborg, dominica palmarum, under vort Sekret. Dns. rex per se. III, 16 b.

13 Maj. Vii Ffrederick met Gutzs naade etc. gøre alle vittherligt, at vii met vortt allekelige raadtz raadt, villige och szamtycke haffue vntt och forlentt och nu met thette vortt opne breff vnde och florlesne prier och brødre vti Sancti Hans Claastter vdi Riibe woer och kronenns Sancti Jyrgenns gaardt vdenn forne Riibe met allt thet godtzt och reette tilligellsze ther till hører att bliffue och vere tiill ewiigtid till forne Sancti Hanns klaastter vdi Riibe, daag met saadanntt skell, att the skulle lade sziige och holde thendt Gutzs tiennistte och thendt daglige messe, szom bør at sziiges och holdis vti Graffwes kircke, effther szom then bør att holdes och aff artilldt hollet er; och skulle the ther till indtage saa mange siwge mendiske, som thennum biwdis och tillfforis aff the herrede, the fangendes ere allmesse och kornn vdi till forne Sancti Jyrgenns gaardtz behowff; och skulle szamme prier och brødre giffue saadanne siwge thetis prowennt och anddet retthet met senghe och andre redeligheder, szom thennum bør att haffue och for thennum veredt haffuer aff gam-

mell sedwaann; och skulle the wppbygge for^{re} Sancti Jyrgenns gaardt, som nw forsagdt er, och siden holde hannum vedt heffdt och maectt, saa att thenndt ey sdeleggis, och tiennernne, som paa godtaset boenn-dis ere, vedt lowg och reett och thennum ey vfforrette vdi nogenn maade. Oc huor szom skeer, att prier och brødre vdi for^{re} S^u Hans claafter ey holde thesse article, som forscreffue stander, i alle the puncter the indeholde, tha skulle vii och vore efftherkomere, konninger vti Danmarck haffue magtt vden alldt gennszigellsze att forlenne samme Sancti Jyrgenns gaardt, huem oss och thennum toekes. Cum claus. consuetis et inhib. solita. Giffuit vdi vor stadt Otthensze, vor Herris hymmelfaris aftenn, vnnder vortt signet. Rel. Rex per se. III, 18.

Breff om vdtffestningh anlangendis brydir, som
fester gaarde.

14 Maj. Vii Ffderick &c. giøre alle vittherligt, att vii haffue nw hørdt och wti sandenn forfaret, huorledis manghe bryde kasttis och wdtwiszes vdtaff theris gaarde emodt alldt skell och vden alldt skyldt. Tha haffue vii nw met oss ellskelige Danmarcks riiges raadts raadth ther om szaa skickett och ordinerett, att ingenn briidi, szom steder och fester eller tillfornu stedt och ffastt haffuer aff wor och kronenns, kirckenns, ridders, riddermendtts mendtts eller aff bwndenn nogenn gaardt, och bygger och forbedrer szamme gaardt och redelig wdtgiffuer skyldt, landtgillde, gesterii, saghefaldt och anndre smaa rettszelle, och er szin haasbwndt høriig och lydiigh och icke sidder hannwm offwerhøriig for met egtt, inder och arbetet, och ey hellder forhugger skowenn vskellig eller leier och fester fraa gaardenn ager eller eing eller fiskerii, tha skall handt icke festtis aff szin gaardt och ey ther aff vdtwiszes, then stunnndt hand hollær for^{re} artticler. Giffuit vii vor kaptadt Otthensze, vor Herris hymmelfaris dag, vnder vortt signet. III, 1°).

— Mester Willgang fik Livsbrev paa Thorss ved Asszenns og paa den Gaard, som ligger paa samme Ø, med Skov, Mark, Eng, Ager, „fortthe, fellit, vott och tiwrtt och aallegaardt“, mod aarlig at give deraf den halve Tønde Smør, som plejer at afgaa til Nyeborg Slot. Cum. claus. consv. et inhib. sol. Otthensze, vor Herre Himmelfarts Dag. III, 18 b*.

— Mogens Mwnck fik Forleningsbrev paa Told og Sagefald i Viborg (Byskatten undtaget). Samme Datum. Rex per se. III, 19*.

1) Danske Mag. IV. 224.

15 Maj. Vii Ffderick met Gutzs naade etc. gøre alle vittherligt, att aar effther Gutzs biwrdt mdxxij thenndt fredag nest effther vor Herris hymnellfars dag vdi vor køpetad Ottensze paa bispgaardenn, nerwerendis oss ellskelige Danmarcks riigis raadt, for oss vor skicket oss ellskelige Rasmus Clemintsszenn, vor mandt och tienner, met eth breff, szom vortt ellskelige raadt hannum tillfornu giffuit haffaede, liwdendis ordt fraa ordt, som her effther fyllger: Vii Niels Styggi aff Borglwm, Iuer Mwnck aff Riibe, Styggi Krumpenn aff Borglom och Jyrgenn Ffriiss aff Viborg, biacoper, Prebiørnn Podbusk, Jacob Lycki, Tygi Krabbe, Per Lycky, riddere, gøre alle vittherligt met thette vortt opne breff, att Gutzs aar mdxxij fredag nest for vor frue dag purificationis [30 Januar] waare vii forsamlet vti Viborg paa bespgaardenn; ther gaff Rasmus Clemintsszenn oss tillkenndne, att hanns fader Niels Clemintsszenn købthe och panttedt noget iordegodtze aff riddermendtze mendt och frii qwindefaallek, och thet alltssammell tog hogbornn furstte konning Chrestiernn fraa hannwm och hanns sydskindt vthenn alldt dom och reett och ther till eth swaartt swm gulldt och sølluff och pendinge, huilckenn sag vii reettffderelig offuerweget haffue och vti sandhedt forfaret, att for^{ne} Rasmus Clemintsszenn och hanns broder Jyrgenn Clemintsszenn vakell skeedt ere. Thi haffue vii nw vntt och tilladet, att for^{ne} Rasmus Clemintsszenn och hans syskindt maa nu strax igeenn anamme alltt thett frii iordegotz, hanns fader købthe och panttedt, huor thet hellstt ligger eller liggenndis ere vdi Nørre Iwttlanndt, vndertaget Riisberig och thet godtze, Niels Clemintsszenn købthe aff Gierdt Ericsszenn och hanns sydskindhe, wti thet saaghenn Ansberig ligher och vti Viom saaghenn, ther skall handt och hanns sydskindt inthet bewarde seg met eller retthedt vdi haffue. Beplicte vii oss och ingenn konninge eller herre att anamme offuer oss vdenn hans villig och samtycke, och stadffeste thette vortt opne breff met oss, szaa Rasmus Clemintsszenn och hanns sydskindt bliffue ther met forwaarett, till hues ythermere forwaaring henge vii vore secrete och indtsegelle nedenn for thette vortt opne breff. Datum anno, die & loco ut supra. Huilcket breff vii met vortt ellskelige Danmarcks riigis raadtze raadt, villige och samtycke haffue fulldbwrdet och stadffestdt vedt alle ordt och article, som thet indehollder och forstander, ved mactt att bliffue for^{ne} Rasmus Clemintsszenn och hanns sydskindt och theris arffwinge for^{ne} godtze att haffue och beholde till ewiig tiidt. Thi forbiwde vii alle etc. Datum ut supra. III, 19.

16 Maj. Fru Bergitte af Vallø fik Forleningsbrev paa Synderliwngherred og Mellszomherred. Ottensze, Lørd. efter vor Herre Himmelfarts Dag. (Hun har dem i Pant.) Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 19*.

— Eric Hansszenn i Medellfar og hans Hustru Marine skulle deres Livstid være fri for aarlig Skat og Skyld og

al anden kgl. Tynge. Samme Datum. Rel. Hr. Tyge Kraabbe. III, 115.

17 Maj. Vi Fr. forlene Michel Pereszenn Borgemester i Ottensze og hans Hustru Magdalenne i begges Livstid uden al Afgift med en Enghave ved Otthensze udenfor Nørretøft, sønden fra S. Hanss Kirke og Mark og indtil Tollundt, som Hans Kremer Borger i Ottensze for nogen Tid siden havde i Forlening af Kronen. Otthensze, Sønd. efter vor Herre Himmelfarts Dag. Rel. Dns. rex per se. III, 115.

Eth breff liwdendis om mandsslett, vdtgiffuit
vdi Ffiwn.

18 Maj. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att oss elskelige wore kiere vndersaatte, adell och menig allmwe vdi vor landt Ffiwn, haffue bereett och klaget for oss, att naar nogenn bliffuer vdi hiellslagenn och ther fore icke kwnde vere vedt theris boe eller bierring, men nødt till att ligge vti skowge och siwell, thennum till stor skade och forfang, paa thet att sliigt vskell her effther ey skee schall, tha haffue vii met vortt elskelige Danmarcks riigis raadts raadtt saa skicket och ordineritt, att naar noget komer for noget mandtslet, schall handt och hanss slegt och wanner were wffeidet aff huer mandt, indtill saa lenge att sandemenndt fange sworitt ther om och thendt dag och natt ther nest efftherkommenndis, huadt heller handt sweris till bodt eller freditløss, wden saa skeer, att thendt, szom mandenn sloer, griffuis vedt ferske gerning. Giffuit vti Ottensze, mandagenn neestt effther wor Heris hymmelfaris dag. III, 12 A¹).

— Erick Ericsszenn fik Forleningsbrev paa Hinstedtherred og det Len og „retthedt“, Kronen der tilhører, i 4 Aar, mod aarlig at give deraf 100 Mk. danske Penninge og Halvdelen af Sagefaldet. Cum claus. consv. et inhib. sol. Otthensze, Mand. efter vor Herre Himmelfarts Dag, under vort Signet. Rel. Hr. Wilff Pogwisk. III, 20.

26 Maj. Vi Fr. forlene Hr. Prebiørnn Podebusk, Ridder, og hans Husfrue, Fru Anne Mauritzdatter, i begges Livstid med Haennherred i Nørre Iwtlanndt med al kgl. Rente og Rettighed, mod at de aarlig gjøre Regnskab for al vis Rente, halv Sagefald og halv Oldengjæld, men nyde alt Gjæsteri og holde Bønder og Tjenere ved Lov og Ret; de maa ikke „for-

¹) Danske Mag. IV. 223—24.

arghe“ eller forhugge til Upligt nogen af de tilliggende Skove. Efter deres Død skal Herredet atter frit komme tilbage til Kronen. Nyeborg Slot, tredie Pindsedag. Rel. Rex per se. III, 20.

28 Maj. Item samme Dag fik Hr. Prebistrunn et Følgebrev til Bønder i Hannherred. III, 20.

1 Juni. Vi Fr. skyldte Oluff Nielsszenn til Vallø, vor Mand og Raad, 2200 Mk., 5 Mark mindre, hvorfor han havde vort og Kronens Slot foran Kollding og Kollding Len i Pant; for samme Sum pantsætte vi nu ham og Arvinger Abbrumstruppe Gaard og Len med al kgl. Rettighed, at beholde som et frit brugeligt Pant uafløst hans Livstid ud, dog at han skal holde otte velfærdige Karle med Hest og Harnisk, os og Riget til Tjeneste til Lands og Vands, naar han tilsigges, samt holde os og vort daglige Folk én Nat med Øl, Mad og Hestefoder, naar vi personlig drage frem dér, og dermed være fri for al ydermere kgl. Tynge. Han skal bygge, forbedre og vedligeholde Gaarden, ej forurette Tjenerne og ej forhugge Skovene. Hvad han annammer paa Gaarden af Bo, Boskab, Dynner, Hoveddynner, Sengklæder, Lagener, Duge, Haandklæder, Gryder, Kander og Bryggerede, skal hans Arvinger yde dér, naar Lenet indløses, undtagen Øxne, Køer, Fæ, Kvæg, Gæder og levende Varer. Thi bede og hyde vi alle Eder, Bønder og Tjenere i Lenet, at være forskr. Oluff Nielsszenn hørige og lydige og til ham at udgive Eders aarlige Landgilde, Skat, Sagefald, Tjeneste og al anden Rettighed, som I ere os og Kronen pligtige. Cum inhib. solita. Kaarsøer, Mand. efter Hellig Trefoldigheds Sønd., under vort Signet. Rel. Hr. Magens Gøye. III, 196¹⁾.

2 Juni. Hr. Magens Gøye, Hofmester, fik Følgebrev til Bønder og Tjenere i Vigenes Birk paa Laalanndt efter det gamle Pantebrev, som han sagde sig at have paa samme Birk. Kaarsøer, Tirsd. efter Hellig Trefoldigheds Søndag. III, 166.

12 Juni. Rasmus Clausszenn, Borgemester i Nagskow, fik Brev til evig Tid paa Hans Persszenns Part i den Gaard i Søndergade i Nagskow, hvori Hans Persszenn selv boede, hvilken

¹⁾ C. F. Wegener, Historiske Efterretninger om Abrahamstrup Gaard i den ældre og nyere Tid. Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie 1855. B. 57 Anm. 3.

Part blev Kronen tildømt, da forskr. Hans Persszenn kom for Skade og ihjelslog Hanss Smedt. Cum claus. consv. et inhib. sol. Lejren for Køpenhaffn, Fred. før Botulphi. Rel. Hr. Otte Krumpenn. III, 166.

12 Juni(?). Item skal de „Laalandsfeder“ beholde Guldthorrig Færgested. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 166 b.

17 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Lauris Skinckell, vor Mand og Raad, har berettet os, at Kong Hanss pantsatte ham nogle Kronens Gaarde og Gods i Handstede og Tømynge i NørreIwtlandt, som kaldes Rannis Gods¹⁾, og tillige nogle Gaarde i Ffywnn i Kirckendrop i Ffremmelsøff [Sogn] i Lwn-deherred²⁾, til et frit brugeligt Pant, uafløst i hans Livstid; dette Pant har han forhøjet med en Sum Guld, som Kong Christienn har laant paa samme Gaarde³⁾. Derfor have vi nu tilladt, at om Lauris Skinckells Hustru, Fru Hylldeborg Billdesdatter overlever ham, maa hun beholde forskr. Gaarde med al kgl. Rettighed i Pant, uafløst i hendes Livstid. Feltlejren for Køpenhaffn, S. Bodels Dag⁴⁾, under vort Signet. Rel. Auo Billde, episcopus Arusiensis. III, 115 b.

— Iyrgen Michelszenn fik Livsbrev paa Selleff marckis Gaard paa Samszøø fri og kvit mod at bygge og forbedre Gaarden og ej forhugge Skovene; ligeledes skal han vogte og vare paa Kronens Øg, som gaa paa Hiorttholm og Versø, annamme til sig de Føler, som falde „paa same søre“, holde dem paa sit Foder, til de ere to Aar gamle, og gjøre god Rede og Regnskab derfor; han skal holde os og vort Folk én Nat med Øl, Mad og Hestefoder, naar vi personlig drage frem dér, og „forde och fremme“ vort Folk til det bedste. Cum claus. consv. et inhib. sol. Feltlejren for Køpenhaffn, S. Botulphi Dag. Rel. Hanns Kraffszø. III, 197*.

— Her Ieib Heye ffick liiffe breff paa Sancti Iyrgenns gaardt vdenn for Køpenhaffn met alldt sitt rette tilligellsze, ehuaadt thet bellett er eller vere kandt, inthet vndertaget, daag met saa skell, handt scall holle thendt Gudtz tienniste vedt maectt, kyrckenn och

¹⁾ 1506, 16 Juni. R. IV, 426; Lensbogen (smign. Danske Mag. 4 Række, IV, 225).

²⁾ 1502, 11 Novbr. R. IV, 424; Lensbogen.

³⁾ 1630, 4 Juli. R. IV, 426; Udtog i (Suhms) Samlinger, II, 2 H. 39.

⁴⁾ Brevet blev i Virkeligheden udstedt med Datum: S. Vilhelmi abb. Dag (16 Juni). R. IV, 427 b; smign. Danske Mag. 4 Række, IV, 226.

samme gaardt vedt skellig bygning och gøre the siwge mendiske, tiidt føris aff the herret, som handt allmøse kornu aff fangenndie vorder, theris prouenntt och daglige føde, som the pleye att fanngge aff gamell tiidt, som handt vildle antswaare for Gudt och vere bekennde for oss. Cum inhib. sol. Giffuit vdi vortt felttleyere vden for Køpenhaffn, S. Botulphi dag. III, 197¹⁾.

19 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Kong Hannss for nogle Aar siden har pantsat til værdige Fader med Gud, Biskop Niels Clausszenn i Aars for en mærkelig Sum Guld og Penge Kronens Herred Hatzherred i Aars Bispedømme med alle Kronens Bønder og „vrningstiennere“, og dertil Endelage med al Kronens Gods tilligemed flere andre Gaarde, at nyde uaføst i hans Livstid og hans Efterfølgere efter hans Død, indtil forskrevne Herred bliver dem aføst. Vi have derfor af synderlig Gunst og Naade tilladt værdige Fader med Gud Hr. Offue Biillde, Biskop i Aars, for den tro Tjeneste, han har bevist vor Broder Kong Hannss, Kong Chrestiern, os og Danmarcks Rige, at nyde uaføst i sin Livstid Hatzherred, Endelage og alle de Gaarde og Gods, som Kong Hannss Brev lyder paa, om han overlever forskr. Biskop Niels Clausszenn. Naar Bispen annammer Godset, skal han aarlig give deraf til Kronen 60 rh. Gld., som hans Forgjænger Biskop Niels gav Kongerne Hans og Chrestiern. Efter Biskop Offwes Død skulle hans Efterfølgere nyde Godset, indtil det bliver dem aføst. Bispen skal holde Godset ved Hævd og Magt og Tjenerne ved Lov og Ret. Thi forbyde vi osv. Feltlejr for Køpenhaffn, Fred. før S. Ioannis baptiste Dag, under vort Sekret. Rel. Hr. Tygi Krabbe. (Item dette Brev stadfæstede Kong Fr. paa Gaattrop, 1528, die Lucie virg.) III, 20 b.

22 Juni. Hr. Magenne Gøye fik Livsbrev paa Gabnøe Kloster med al dets Rente og Rettighed, intet undtaget uden hvad gejstlig Ret, som kan tilfalde Bispen af Sellanndt deri, mod at han skal bygge og forbedre samme kgl. Majestæts og Kronens Kloster, holde den sædvanlige daglige Gudstjeneste og gjøre de gode Jomfruer, som derinde ere, slig Redelighed og Rettighed, som dem bør og sædvanligt er, samt holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene. Cum claus. consv. et inhib. sol. Vor Feltlejr for Køpenhaffn, Mand. før S. Joannis

¹⁾ Rørdam, Kbhvns. Kirker og Kloostere. Tillæg. 8. 173.

bapt. Dag, under vort Signet. Rel. Lage Vrne, episc. Roschilldennsis. III, 197 b.

1 Juli. Lauritz Michellszenn fik Brev paa at være Tolder og Byfoged i Landttskronne. Haffnie, in vigilia visitationis Marie. Rel. Hr. Magens Gøye. III, 286 b.

5 Juli. Vi Fr. forlene denne Brevviser Lasze Iuersszenn, vor Mand og Tjener, med Kongsgaarden paa Halsnes med tilliggende Gaardsæder med al kgl. Rettighed, ligervis som Morten Hude havde den sidst, dog at han skal give aarlig til Køpenhaffns Slot 4 Pd. Korn og være til Rede inden Landa her i Sallandts velfærdig selvanden med Hest, Harnisk og Værge, naar vi tilsige ham; han skal holde Gaarden ved Magt, ligeledes Gaardsæderne ved Magt og Bygning. Han skal beholde de „bullchesette“, som Morten Iwde (sic) havde til Kongsgaarden; af de „sielle“ (o: Sæler), han fanger paa Hestøen, skal han lade Halvdelen komme til Køpenhaffns Slot, og han skal ej holde Jagthunde eller øde Vildtet paa Hestøen. Han skal lade bevare Kronens Øg, som gaa paa Hestøen, og ej forbugge de tilliggende Skove. Saalænge han holder disse Artikler, skal Gaarden ej fratages ham, uden vi ville bruge den til vort eget Behov. Cum inhib. sol. Vor Lejr for Køpenhaffn, Sønd. efter vor Frue Dag visitat., under vort Signet. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 197 b.

6 Juli. Claus Biillde fik Ejendomsbrev for sig og Arvinger paa Mats Scriffueres Anpart i den Gaard i Landttskronne, som han sidst iboede, baade med Hus, Jord og Boder. Lejren for Køpenhaffn, Mand. efter vor Frue Dag visitat. III, 286.

— Hanna Villumsszenn fik Leiebrev paa Ffagerhollom Gaard og Egispur By med al deres rette. Tilliggelse mod slig Tynge, som Iep Nielsszenn gjorde og gav deraf. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Hr. Magens Gøye, Ridder. III, 198.

— Mester Jahann Friis fik Forleningsbrev paa Rindtbecksgaard ad gratiam. Lejren for Køpenhaffn, die octavarum Petri et Pauli. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 198 b*.

8 Juli. Inuentarium paa Engelborg, som Niels Vincentii anammit aff Iyrgenn Venstermandt.

Item førstt two føyller met fyre kamer, tre dubeltt skerpetyner

met fem kamer, en lidenn stenbøsse met tw kamer, twollff hagebøsser, 3 tæ krudt, noget myndre, 3 tæ dalle pyl. Datum legeret for Köpenhaffn, thendt odensdag effther vor frue dag visitationis. III, 166 b.

9 Juli. Her Hollgerd Grersszenn fik forlening paa Laghholm, saa handt schulde holde seg ferdiig ther aff sellff tollffite, och om raadet kwnde kendne leenet mere thienniste kwndne thaale, tha viillde handt thet gøre¹⁾. Datum udi legeret, octaua visitationis Marie. III, 285. Smlgn. 22 Juli.

10 Juli. Hr. Henrich Krumdiighe, Ridder, fik Stadfæstelse paa alle aabne, beseglede Breve, som Kong Hanns har givet ham og Hustru paa dem tilhørende Gods, Len og Friheder i Danmarck og Norge²⁾. Seritzløff, die B. Chanuti regis & m. Rel. Hr. Vullff Powisk. III, 285³⁾.

— Mogens Ffallster skal efterlade sligt et Inventarium paa Hellszingborg, som han annammede dér, men ellers ikke gjøre Regnskab for Oppebørslen af Lenet undtagen for Landgildet siden St. Valburgis Dag; Atterstaden af det tidligere forfaldne Landgilde skal han selv beholde, og ligeledes Sagefald og alt andet, som „vptiid“ er til denne Dag. Samme Datum. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 285 b.

— Lauritze Knop fik Brev paa Getzøør Len med Gaard og Gods, indtil Kongen forsér ham med et andet Len; han skal give til Nykøffwing Slot 9 Læster Byg og være færdig selv fjerde med Heste og Harnisk, naar han tilsiges. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 166 b.

— Per Styrle forlenes med Hamerø i 12 Aar med Hestehaven og Præstehaven og deres Tilliggelse med al kgl. Rente, dog mod tilbørlig Tjeneste, naar han tilsiges. Samme Datum⁴⁾. Rel. Hr. Henrich Krumdiighe og Hr. Holgerd Grersszenn. III, 285.

12 Juli. Hr. Tyggi Krabbe fik Brev paa Hellszingborg Len, dog Bryndtbye Sogn i Kullden undtaget, som Claus Podebusch har i Forlening. Lejren for Köpennhaffn, Sønd. efter S. Chanuti regis Dag. — Til Hellszingborg Len hører Lugerghederred undtagen ovennævnte Gods, Synder Hasbyherred, Bierreherred, Nørre Asboeherred med Kronelenet, Gyuuyngheherred med

¹⁾ I Marginen tilføjes: „Høxsherret, Tønderøsscherret, Horstedherret, Synderrunssøenn.“

²⁾ I Marginen er tilføjet: „Vx 31j [31½] tr smør“.

³⁾ Trykt efter Originalen: Danske Mag. 3 Række, II, 286.

Aarstallet er fejlagtig angivet som „mdxxix“.

Kongens Öreckell i samme Herred, Odenszherred, Rønbyherred med Sebye, Haragersherred, Torneherred. III, 285 b. Sml. 25 Juli.

12 Juli. Samme fik Brev paa 12 Gaarde i Skaane og Hallanddt, som tilhørte Tønne Ericsszen og Niels Clausszenn og som Lauris Frost har i Værg, at beholde, indtil Kongen anderledes tilsiger, mod tilbørlig Tjeneste til Kongen og Kronen. Seritzsløff, Sønd. efter S. Knud Konges Dag. III, 285 b.

13 Juli. Iens Persszenn, kaldet Bassy, fik Stadfæstelse paa det Livsbrev, han har paa Kongsgaarden i Hellnes for sig, Hustru og begge deres Børn, dog at han skal give det sædvanlige Landgilde. Cum claus. consv. Seritzsløw, fer. 2 post festum B. Chanuti regis et mart. Rel. Hr. Mogenna Gøye III, 22.

15 Juli. Vi Fr. forlene værdige Fader Hr. Offue Biillde, Biskop i Aars, med Støffringe, Halldt og Othensiilldt Herreder i Aars Bispedømme med al kongelig Rente og Rettighed, fri og kvit uden al Afgift paa Livstid. Han skal holde Godsæt ved Hævd og Magt, Bønderne ved Lov og Ret, og tilse at Kronens Skove ikke forhugges til Upligt. Feltlejren for Køpenhaffnn, Onsd. efter S. Knudt Konges Dag, under vort Signet. Ad mandatum dni. regis proprium apud habitationem hora quasi sexta; legi coram dno. Magno Gøye eodem die facto prandio apud bombardas presente dno. Petro Prip cancellario episcopi Arusiensis. (Item dette Brev stadfæstede Kongen paa Gaattorp, 1528, die Lucie virg.) III, 22.

— Item fik han Følgebrev til Bønderne samme Dag og Sted. III, 22 b.

18 Juli. Jepe Thering fik Stadfæstelse paa Sancti Jyrgenn udenfor Landskrone, som han havde Kong Hansszes Brev paa, ad gratiam. Cum claus. consv. Hellszingborg, sabbato post divisionis apost. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 286.

22 Juli. Gynge herritz bynder ffinge breff, att myn herris naade tackede thennum for theris fulldmecttiige haffde veret hoess hanns naade och giordt hanns naade hyllschab paa alle theris vegne, och szaa att hanns naade haffuede vnnt thennum ther fore sliig frihedt, at naar bundenn dør, tha schall haastruenu ey giffue xxx ρ , szom tilliforan vaars sedt. Item naar xxx ρ sag fallder paa konningens vegne. schall fogedenn icke tage eth pwndt smør, som før vaars sedt. Item schall gellekerenn paa Hellszingborg ingenn bwnde sette till ryeffoget.

Item om gellckerenns gestterii schall holldis, som sedwon vaar i koning Christierna tiidt thennd førstis och konning Hansszes. Datum Lund, die B. Marie Magdalene. III, 289 b.

22 Juli. Item the till Noraspherrit og Beræg [o: Berge] herrit finge breff, att naar arff fallder effther bundenn eller haastrwenn, tha schall alle arffwinge giffue xxx ρ . Datum Lwud, die B. Marie Magdalene. III, 290.

— Hr. Holgerd Grerasszen fik Brev paa Lageholm, Høgsherred, Tynderszeherred, Oresteherred, Synder-rwmslen og Lawholmsby i 12 Aar og skal deraf være færdig, naar tilsiges, med 12 Karle med Heste og Harnisk, selvottende med Glavind og fire Skytter. Cum claus. conv. Lund, die B. Marie Magdalene. Dns. rex per se. III, 286 b.

— Hr. Axell Brae fik Brev paa Othenszeherred med tilbørlig Tjeneste, indtil Kongen forser ham med et andet Len. Samme Datum. Rel. Hr. Tygi Brae. III, 286.

— Hr. Tyggi Brae fik Isolltte Len i Pant for 1000 Mk. [efter Kong Christians Brev¹⁾], udløst i hans og hans Hustru, Sophie Rutasdatters Livstid. Samme Datum²⁾. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 286; IV, 404.

— Ystedt fik et Beskjærmelsesbrev; Byen skal ligge under Kongens Fadebur, og ingen anden skal have den i Forlening. Samme Datum. III, 287.

— Lundh fik et Brev af samme Indhold og Datum. Dns. rex per se. III, 287.

24 Juli. Hr. Trude Greersszenn fik Brev paa Vordtberg Len med tilliggende Kjøbstæder og Len, som han nu selv har i Væрге, at beholde i 10 Aar mod deraf at give 6 Læster Smør, halv Sagefald og alt Vrag samt mod tilbørlig Tjeneste. Hellszingborg, in vigilia S. Jacobi apost. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 286 b.

— Jon Swenske fik Brev paa 40 Mk. aarlig af Hallmstedt Byakat, som Borgemester og Raad skal udgive til ham, indtil Kongen anderledes tilsiger. III, 286 b.

— Idem fik Brev at skulle være Landsdommer i Synder-Hallannndt og nyde den dertil liggende Rente. Datum ut supra. III, 286 b.

¹⁾ Reg. IV. ²⁾ I Reg. IV er Brevet dateret: Lund, S. Praxides virg. Dag (o: 21 Juli)

24 Juli. Landts krone fik et Beskjærmelsesbrev; Byen skal ligge under Fædeburet og ikke bortforlenes. In vigilia B. Jacobi. Rel. Hr. Magennis Gøye. III, 287.

25 Juli. Sortebrødre-klosteret i Hellszingborg fik Gavebrev paa en Jord, som ligger østen op hos Klosteret og „nordenn damedt och recker till tulloffwenn“, paa det at de skulle have en evig Ihukommelse for Kongen og hans Forældre. Hellszingborg, die B. Jacobi apost. Dns. rex per se. III, 287 b.

— Hr. Tygi Krabbe fik Brev til Bønderne i Bryndbye Sogn i Kullenn, at de svare ham. Samme Datum. III, 287 b. Smlgn. 12 Juli.

— Claus Podebusk fik Følgebrev til Bønderne paa Hr. Peder Turszens Gods, som Claus Biilde havde i Værge. Datum ut supra. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 287 b.

27 Juli. Vi Fr. skyldte os elskelig Børie Iensszenn 1000 Mk. danske Hvider for et Laan og forhøje med denne Sum hans Pant i vort og Kronens Herred Villentzshered i Skaane, dog at han og Medarvinger skulle gjøre os tilbørlig Rente og Tjeneste deraf efter det Hovedbrevs Indhold, som de have derpaa, osv. solito more. Lejren for Køpenhaffnn, Mand. efter S. Jacobi apost. Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. — Disse 1000 Mk. annammede Thomas Koper paa Hellszingborg. III, 287.

1 August. Vi Fr. forlene os elsk. Niels Olufszenn med Kronens Hospital og Gaard Sancti Iyrgenns udenfor Nestwidt med al kgl. Rettighed, fri og kvit i hans Livetid, dog at han skal holde dér slig sædvanlig Tyng med Messer og Guds-tjeneste og syge Folk, som der tilføres af de Herreder, han tager Almissekorn af, samt holde Tjenerne ved Ret og ej forhugge Skovens. Cum claus. consv. et inhib. sol. Vor Lejr for Køpenhaffnn, S. Peders Dag, under vort Signet. III, 198 b.

3 August. Vi Fr. gjøre vitterligt, at eftersom Kong Hannse har forlenet os elskelig Knut Biilde, vor Mand og Raad, med Kronens Gaard Gladesaxe i Schaane i 20 Aar¹⁾ og disse endnu ikke ere forløbne, have vi undt ham at beholde forskr.

¹⁾ Et Udtog af dette Lensbrev, givet 1505, er tilføjet: Knudt Biilde skal have Gladesaxe med Bygkatten af Sommerstedt Havn og Fogediet smstids i tyve Aar, dog mod deraf aarlig at give 300 Mk., Halvdelen af Sægefald og Oldengjæld samt alt Vrag. III, 288.

Len for sin Livstid, dog mod den samme Afgift og Tjeneste, som han gav og gjorde Kong Hanss. Roschilldt, Mand. før Laurentii. Rel. Hr. Owe Biillde, episcopus Arusiensis.

(„Leste canceller thet forscræ breff for her Magenns vdi raadstuenn altera Laurentii hora 2 post meridiem &c.“) III, 288 b.

4 August. Mogens Fallater fik Kvittans for Inventarium paa Hellszingborg, overgivet Hr. Tygi Krabbe. Roschillde, Tirsd. efter S. Peders Dag ad vincula. III, 288.

— Vi Fr. kvittere Hr. Oge Iepsszenn, Archielectus til Lundt, for 1601 $\frac{1}{2}$ Mk. danske i Klippinge, som han har overgivet os ved Mester Tue Hegenn, Vicarius amstds., af den Landeskæt, som blev optaget i Schaane for et Aar siden til Kong Christiernns Behov. Thi lade vi osv. Samme Datum. Under vort Signet. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 287 b.

10 August. Prelater och riiderscabet vdi Schone ffinge breff, at vdi hogborenn furstis koning Christiernns tiidt haffuer Niels Hack taget nogre vinttnesbyrdt och breffue aff nogre schallcke och vloffacttiige och lögennacttiige mendt emod log och reett paa theris skowge och eyndom, szom the vdi vere och heffdt haffue, beffryctendis szame breffue och vinttnesbiwrdt schulle komme thennum och theris efftherkommere och arffwinge till skade, brast och forderff vdi framtidenn. Thi haffue vii met vortt ellskelige Danmarcks riigis raadtt oss nu nerwerendis dæmpt och sagdt foræ lögennacttiige breffue och vinttnesbyrdt døde och mactteløszæ och met thette vortt opne breff døde och mactteløszæ dømme, och foræ prelater, riiderchabet, theris arffwinge och efftherkomers ey till schade att komme effther thendne dag vti noger maade, daag met szaa skell, at haffue vii paa kronenns vegne eller nogre annre rette tillthale till szamme skowge och eyndom vti noger maade, tha schulle vii eller huem ther paa vill thale, thet forfyllge effther logenn. Giffuit vdi Roschillde, S. Laurentii martiris Dag. Rel. Her Tygi Krabbe. III, 290 b.

12 August. Hr. Jehan Oxe fik 10 Aars Brev paa Raffwensborg Len med al Tilliggelse, som er Sunderherred, Norreherred, Stockemarck Sogn, Ffemøss, Ffeesøss og Verøss med al kongelig Rente og Rettighed, mod aarlig deraf at give 1000 Mk. danske, Halvdelen af Sagefald og Oldengjæld og alt Vraget; han skal holde 10 veragtige Karle med Hest, Harnisk og Værge os og Riget til Tjeneste, naar han tilsiges. Han skal holde de tilliggende Tjenere ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene. Cum. claus. conav. et inhib. sol. Roschilldt, Onsd. efter S. Laurentii Dag, under vort Signet. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 167.

12 August. Otte Braachenhws fik Livsbrev paa Kgl. Maje-stæts og Kronens Kloster Slangstrup med al kgl. Rettighed, fri og kvit uden al Afgift, saalænge han lever, dog at han skal gjøre os og Riget tilbørlig Tjeneste deraf og give de gode Jomfruer, som ere derinde, den sædvanlige Rente og Rettighed, samt bygge og forbedre Klostret osv. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Under vort Signet. III, 198 b*.

— Hans Brock fik Brev paa en Vor Frue Kapels Gaard i Nyeby, som han selv ibor, at nyde sin Livstid mod at bygge og forbedre den og ej lade den forfalde, samt give til Frue Kapel den sædvanlige aarlige Rente. Samme Datum. Under vort Signet. Rel. Hr. Peder Lycke. III, 116.

13 August. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hanns Styggi, vor Mand og Tjener, har berettet for os, at han og hans Medarvinger have noget Bøndergods i Vesttherherred i Iwttlandt under en Skyld og Afgift. Thi tillade vi dem at nyde samme Gods, bygt og ubygt, for den Tynge og Udgift, som gik deraf i Kong Chrestiern, vor Faders, og Kong Hannsses Tider. Roschilldt, Torsd. efter S. Laurentii Dag, under vort Signet. III, 24. *

— Hr. Holgerd Greiersszenn fik Brev paa den Bod med Boderum, som Hanns Michellszenn selv lod sælge i, paa Ffallsterboe og som ligger norden op til „thett prytske fith“ og østen for Stubbekjøbing Leje. Samme Datum. Under vort Signet. III, 288 b.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi af vor synderlige Gunst osv. have forlenet os elskel. Hr. Tygi Krabbe, Ridder, vor Mand, Raad og Danmarcks Riges Marsk, med vort og Kronens Slot Hellszingborg med alt sit nuværende Tilliggende og al kgl. Rente og Rettighed at beholde i ti Aar fra dette Brevs Datum. Deraf skal han aarlig give 1000 Mk. Penninge, Halvdelen af Sagefaldet og alt Strandvrag efter Regnskab; han skal holde os og Riget til Tjeneste 30 „vergafttiige“ Karle inden Lands og 12 af dem med Heste og Harnisk uden Lands eller til Skibs, naar tilsiges, samt 10 Liggere at bevare Slottet med, men dermed være fri for Borgelejer; os og vort Folk skal han holde 4 Nætter om Aaret, naar vi drage dér gjennem Landet. Naar de 10 Aar ere forløbne, skal han skilles ved Slottet om Paasketid og ej ved anden Tid, og for Resten holde de tilliggende Tjenere ved Lov, Skjel og Ret og ikke forurette nogen af

dem, ej heller forhugge Skovene til Upligt. Cum inhib. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 288 b.

13 August. Hr. Tyggi Krabbe maa have den Told, som falder i Greffwing Marked om S. Olufs Dags Tid og til andre Tider, til Hellszingborg Slot, som Sædvane var i Kong Hansses Tid. Samme Datum. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 289 b. Sml. 15 August.

14 August. Bønder og menige Almue i Laalandt fik Brev, at de maa og skulle sejle til og fra Tydskealandt, sælge deres Varer og igjen købe, hvad de behøve, ligesom de gjorde i Kong Hansses Tid. Roskyldt, in vigilia B. Marie virg. assumptionis. Rel. Hr. Henric Krwmdyge. III, 166 b.

— Bønder og menige Almue i Raffwensborg Len (sml. S. 14) fik et lignende Brev. Rel. Hr. Henrich Krwmdige. III, 166 b.

15 August. Hr. Tygge Krabbe, D. R. Marsk, har berettet for os og Rigets Raad, at han for nogen Tid siden gav Kong Christienn sit aabne, beseglede Brev, lydende, at han kjender sig at have Sysbeck By og tilliggende Gods i Forlening mod de Breve, som Kongen og Danmarcks Raad have givet ham paa samme Gods. Da have vi med Rigsraadets Raad fundet forskr. Hr. Tyggi Krabbes Brev dødt og magtesløst, saa at det ej skal komme ham eller hans Arvinger nogen Tid til Skade eller under Øjne. Roschilddt, vor Frue Dag assumpt. under vort Signet. III, 25 A.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi med vort elskelige Danmarcks Riges Raads Samtykke have afhændet fra os og Kronen og til Rasmus Clemintsszenn, vor Hofsiude, og hans Arvinger, vor og Kronens Lod, Del og Rettighed i Auitzberiiggaard (Sørsleff Sogn, Lygaaardt Herred), som Rasmus Clemintsszenns Fader Niels Clemintsszenn købte af Gierdt Ericsszenn og hans Søskende; tillige „sels“ [læs: syw] Gaarde i Viom og Sørsloff Sogne, som hver skylder aarlig 3 Ørtug Korn foruden andre Bede, som Niels Clemintsszen købte af samme Gierdt Ericsszen til evig Eje med al ret Tilliggelse, Ager, Eng, Fiskevand, Fægang, vaadt og tørt, hvad det helst er eller nævnes kan. Bliver noget af samme Gods fravundet forskr. Rasmus Clementsszenns Arvinger med Kirkelov, Landslov eller nogen Rettergang, forpligte vi os til at udlægge dem inden 6 Uger saa meget og saa godt Gods „aff rentte och leylighedt“ som det, der er fravundet. Til Stadfæ-

stelse have vi hængt vort Signet under dette Brev tilligemed flere af vort Raad, som ere værdige Fader med Gud Hr. Læffwe Wrne af Roskilddt, Hr. Ienns Andersszenn af Ffyenn, Bisper, Hr. Mogenns Gøye, Danmarcks Riges Hofmester, og Hr. Tyggi Krabbe, Danmarcks Riges Marsk, Riddere. Samme Datum. Rel. Hr. Mogens Gøye. III, 24.

15 August. Hr. Magens Biilld, Ridder, fik Brev paa Gellstrup Gaard i Ottzherred med al kgl. Rettighed, mod at han skal gjøre tilbørlig Tjeneste, holde Bønderne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene, samt frede Raaerne og Dyrene i Skovene til Skjellighed. Cum claus. consv. et inhib. sol. Roskylldt, die assumpt. Marie. Rel. Hr. Magenns Gøye. III, 199*.

— Jomfru Anne Pedersdatter fik Livsbrev paa al vis Rente af Torøø, som ligger mellem Ffywnn og Laalanndt, og maa hun have 40 Svin paa Skoven, naar Olden er. Roskilddt, die B. Marie virg. assumptionis. III, 116 b.

— Hr. Tygi Krabbe fik Brev paa den Told, som falder S. Botiltz Dag i Grebing Marked og nu ligger i Engeholm, at han skal beholde den til Hellszingborg Slot, som han havde til forn i Kong Hansszes Tid. Samme Datum. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 289 b. Sm. 13 August.

— Hr. Anders Biillde fik Brev paa Stege By, som han havde den til Slottet i Kong Hansszes Tid, saalænge som det Hovedbrev, han har paa Slottet, udviser, med al kgl. Rettighed undtagen aarlig Byskat og Høsttold. Roskylldt, die B. virginis assumpt. Rel. Hr. Magenns Gøye. III, 199 b*.

17 August. Abbeden af Soer og Prior af Annttwordskowff fik Brev med Rigeraadets Raad, paa det at Gudstjenesten i Klostrene kan des bedre opholdes, at skulle hver holde 8 Borgelejeheste paa Kronens Vegne og ikke flere, heller ikke besværes med anden utilbørlig Tynge; Staldmesteren eller hvem Hestene ere betroede, skal fare redelig og vel afsted og ikke gjøre dem Overlaet. Roskilddt, Mand. efter assumptionis Marie. Dns. rex per se. III. 199.

18 August. Vii Ffrederich met Gutts naade gøre alle vittherliggt, att ossellskelige ffrue Birgitte till Valløø, her Niels Ericsszenn ritthers efftherlewerske, haffuer ladet bereette for oss, att nogne aar siidenn forlaabne tha saallde een godt qwindne, som hedt ffrue Birgitte aff Hamerstedt, hogbornn fyrstynnde dronyng Dorethe, vorr kiere ffrue moder, huess seell Gudt naade, nogne gaarde och godtze vdi

Eskebierrig och andet mere godtza her vdi Sellanndt liggennedes, som løeb seg vedt viij lester kornns renthe, huilcket samme godts, som vaar ffirue Birgittes aff Valløff rette arffwe gotza, och ffirue Birgitte vdi Hammerstedt ey haffuede nogenn reett eller rettighedt till samme godtza att sellge. Och ther fore loffuet och bepliektet hogbornne fyratte, vor kers herre broder konning Hanns, huess seel Gudt naade, seg till met hanns opne besegelde breff og recess att ville antworde och igenn giffue forn^e ffirue Birgitte aff Valløse forn^e godtza viij lester kornn, huilcket thesligiste konning Christienn, som nu siistt vaar, och vdi liige maade met hanns opne besegelde breff och recessz loffuitt och bepliektet seg till att ville gørrre, som kon: recessz och vdwiiizer. Och nogenn tiidt effther att kouning Christie[r]nn vaar anammet for herre och konningh her vdi riiget effther konning Hansses dødt, tha vdttagde haandt her Niels och forn^e hanns hwsstruff ffirue Birgitte met Danmarcks riigis raadts raad, som handt plecttiig vaar vdi hanns recesszer, thesse efftherscreffne gaarde och godtza: fyratt vdi Eskeberg vdi Kalindborg læenn thesse efftherscreffne gaarde och godtza, fyratt aff Eskeberg: Item Laasa Kori giffuer xviij skepper byg, xv skepper rug, j ρ grot gaards pendinge; item Iess Persazenn giffuer xiiij skepper byg, xiiij skepper rug, j swynn, eth lam, ij hønns, j gaas, xij ρ ; item Iess Iepsazenn j pwndt rug, j pundt orde, j ρ grot; item Oluff Persazenn eth pundt rug, j pundt orde och vj ρ gaardtza pendinge; item Ies Pouelsazenn eth pundt rug, eth pundt byg, j lode marck gordtza pendinge; item Iep Bager ibidem xv skepper rug, xvij skepper byg, ij hønns, j gaas, eth lam, j swynn, xij ρ ; item Aunders Laurissen ibidem ij pundt rug, ij pwndt byg, ij hønns, en gaas, eth lam, eth swynn, xj ρ gaartz pendinge; item Niels Iebssazenn ij pundt rug, ij pundt byg, ij hønns, j gaas, j lam, eth swynn, ij ρ graatt; item Lauris Ollssazenn xv skepper rug, xvij skepper byg, j ρ grot gaards pendinge; item Iep Laurissenn ibidem j pwndt rug, j pundt byg och en ρ grot gaardtza pendinge; item Almer ibidem ij pwndt rug, ij pundt byg och ij ρ grott gaardtza pendinge; item oc vij gaarde vti Haarby giffue xvij pundt kornn met theris emaa redtzell, som kronenn tillhørde; aff Ørsløff item en gaardt, szom Niels Iennssazenn vti boede, giffuer ij pwndt rug, ij pundt byg, j faer, j swynn, ij hønns, en gaas, j ρ graatt gaardtza pending, item Matis Persazenn ij pwndt rug, ij pundt byg, j swynn, ij hønns, en gaas, en ρ graatt, j faer; item Per Schreder ij pundt rug, ij pundt byg, j faer, j swyn, ij hønns, en gaas, j ρ graatt; item Henning ibidem ij pwndt rug, ij pwndt byg, j faer, j swynn, ij hønns, en gaas, en ρ graatt; item Niels Magennssazenn ibidem ij pwndt rug, ij pundt byg, j faer, j swynn, ij hønns, en gaas, j ρ graatt; item Mortenn Suder ibidem ij pundt rug, ij pwndt orde, j faer, j swynn, ij hønns, en gaas, en ρ graatt; item Niels Hanssazenn iij pundt rug, iij pundt orde, eth faer, eth swynn, iij hønns, ij gess, ij ρ graatt; item Ies Olsazenn ibidem ij pundt ruff, ij pwndt byg, j faer, j swynn, ij hønns, j gaas, j ρ graatt; item Niels Knudssazenn ij pundt ruff, ij pundt byg, eth lam,

ij hønss, en gaass, en halff siidessk, ix graatte; item en øde gaardt giffuer ij pundt ruff, ij pundt orde, j faar, j swyn, ij hønss, en gaass, j γ grot; item Anders Persszenn ibidem ij pwndt ruff, ij pundt byg, j faar, eth halfftt swynn, ij hønss, en gaass, j γ grot; item en øde gaardt giffuer ij pundt rug, ij pundt orde, j faar, j swyn, ij hønss, en gaass, j γ grot; item Lasse Scedere ij pwndt ruff, ij pwndt orde, j faar, j swyn, ij hønss, en gaass, j γ grot; item Oluff Møllere xvij pundt miell och ther till iij γ grot; och samledis Orloff bye och mølle vdi Løffueherrit, huilcke alle forne gaarde och gods forne her Niels Ericsszenn och hansa hustrwe frue Birgitte paa Valløe haffuede i theris frii vere, besidning och brugellse met skyldt, landtgiillde och alle theris tilligellse vdi noget aar, indtill saa lenge her Niels Ericsszenn døde och affgick, hues seell Gudt naade. Nogenn stacket tiidt effther her Niels dødtt vaar, tha lodt forne koning Chrestiern tage och anamme vdenn alid dom alle forne gaarde og godtzs fran forne oss elskelige frue Birgitte och siidenn haffuer holdet henne thennom for met rentte och oppeberellse emodt hans recess och opne besegellde breff. Tha effther saadan forne leylighedt som forscreffuit staar och effther azom vii loffuit och oss forplictet haffue vdi vor koninglige recess, haffue [vii] effther vortt elskelige menige Danmarcks riigis raadts raadt och aff vor sunderlig gunst och naade vntt och tilladet och met thette vortt opue breff vndne och tillade. att forne oss elskelige frue Birgitte, her Niels Ericsszenns efftherleuerske, maa nu strax lade till seg anamme alle forne gaarde och godtzs vdi Eskeberg, Haarby, Øreløff, som her Niels och hwn tillforan vdi vere haffuede, och hwn och hindnes arffvinge her effther alle forne gaarde og godtzs met alle theris rette tilligellse att nyde, bruge och beholde met alldt skyldt och landtgylde, som her Niels Ericsszenn tillforan vdi vere haffuede, till ewindelig eye, eye skullenndis vbehindret aff oss, vore arffvinge och efftherkomere koninger vti Danmarch. Thi forbiwde vii alle, ehwo the hellstt ere eller vere kwnde, serdelis vore fogetther, embitzmenndt, forne oss elskelige frue Birgitte eller hindnes arffvinge her emodt paa alle forne gaarde och godtzs at hindre, hindre lade, møde, platze, deelle, vmaghe eller vdi noget maade vforrette vnder vor kongelig heffwenn och vrede. Datum Roskyldt, feria tertia post festum assumptionis beate virginis. III, 199 b.

21 August. Hr. Oluff Hollgerdsszenn fik Livsbrev for sig og Hustru paa 4 Gaarde i Tostenes paa Mø, som han nu har, tillige paa et Pund Korn og 1 γ grot i Ffallckeloff i Ffallstter, paa Tjeneste. Roschilddt, feria 6 ante Bartholomei apost. Ad mandatum dui. regis proprium. III, 168 b.

24 August. Per Skram i Volberig fik Livsbrev paa Hebro i Hartsyssel; han skal holde den vel ved Magt og anamme Brokorn i Hingherred af Almuen. Roschilddt, die Bartholomei. III, 25 A b.

26 August. Oluff Bang fik Stadfæstelse paa det Livsbrev, han havde af Kong Chrestiernn paa Borregaard i Hansløff Sogn (Hanherred), dog at han skal møde hos Kongen med Hovedbrevet, naar denne kommer til Iuttlandt. Roschilddt, feria 4 post festum Bartholomei. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 25 A b.

29 August. Iens Matsszen i Preglestrup fik Livsbrev paa den Enghave, han har indtaget nedenfor Kongeskoven i Othsherred i Greffwinge Sogn med det Stykke, som han har indhegnet dertil og hvorfra der tilforn plejede at gaa 6 grotte etc. mod aarlig at give 2 Mk. Penninge til Kalingborg Slot og holde hver Mand uden Skade med Gjerde og Hegn. Cum claus. consv. et inhib. sol. Vor Lejr for Køpenhaffn, Lørd. efter S. Bartholomei ap. Dag, under vort Signet. Rel. Magenns Biillde. III, 201.

30 August. Hr. Niels Hansszenn fik presentatze paa Windinge Kircke per obitum cuiusdam domini Joannis Gedt possessoris eiusdem. Ex villa nostra Serisløw, domin. prox. post festum Bartholomei apost., vnder vortt signet. III, 116 b.

31 August. Rasmus Lawritsszenn fik S. Jyrgenna Gaard uden for Slawellsze ad gratiam. Cum claus. consv. Serisløff, fer. 2 post decollationis S. Joannis, under vort Signet. Rel. Hr. Magenns Gøye. III, 201 b*.

3 Septbr. Trude Grersszenn skal til Vordtberg Slot annamme Sollrudt Gaard, som Esbern Bentszenn sidst havde i Forlening. Seritzsløff, 5 fer. post Egidii abb. Rel. Claus Daa. III, 290.

9 Septbr. Vi Fr. tillade os elskel. Børge Iensszenn og hans Medarvinger at beholde Villennssherred for et frit, brugeligt Pant efter deres Pantebrevs Lydelse, uafløst i 6 Aar og siden indtil det indløses for slig en Sum, som deres Pantebrev indeholder. Samme Børge Iensszenn og Medarvinger have laant os 500 Mk. i danske Hvider til Rigets Nytte og Behov, for hvilke vi have forhøjet det Pant, som de have i Gnestede i Gydingherred og tilladt, at de maa beholde det uafløst i 6 Aar fra Datum. Desligeste have samme laant os 100 Mk. i danske Hvider, 300 Lod Sølv og 10 rhinske Gylden, for hvilke vi have forhøjet deres Pant i Kronens Len Høby i Bareherred, som de skulle beholde uafløst i 6 Aar fra Datum og siden

indtil det indløses. Ligeledes tillade vi samme at maatte nyde vort og Kronens Len Borszere for et frit brugeligt Pant uafløst i 6 Aar og siden indtil det indløses for slig en Sum, som deres Pantebrev derpaa udviser. Thi forbyde vi osv. Vort Slot Kalingborg, Onsd. efter vor Frue Dag nativitatis. III, 291 b.

9 Septbr. Oluff Niellsszenn og hans Arvinger fik Holm Gaard og Len i Pant for 700 Mk. danske i danske Hvide og dobbelte Skillinger, 120 Gld. i Guld, vægtige og gode, og 156 $\frac{1}{2}$ Lod Sølv. Naar denne Sum betales ham eller Arvinger, skal Lenet uden Hindringer komme til Kronen igjen. Cum claus. consv. Kalingborg, altera die post festum nativ. Marie. Relores Dux Christiernus ¹⁾, episc. Roschilldensis, Hr. Magenns Gøye, Hr. Tygi Krabbe, Hr. Jahann Ranndtzow, Hr. Hanns Biillde, Hr. Jahann Oxe, Hr. Iwen Reuenttlow, Otte Hollgerdtsszenn, „in absentia principis vdi leyerett in vigilia omnium sanctorum“. (Item dette Pant forhøjede kgl. Maj. med 100 Gld. og 100 Mk. S. Laurentii mart. Dag, 1524). III, 201 b.

II Septbr. Henricus abbas Sorensis fick breff, att handt maa visitera Sancti Bernardi ordenn her om vti riiget och Slesuiig furstendom, och k. Maj:s fogether og embitzmenndt sculle vere hannum behiellpelige, om nogre ville sidde hannum offuerhøriige fore. Datum Kallingborig, fredagenn post natiuitatis Marie. Dns. rex per se. III, 201 b*.

12 Septbr. Fru Eline, Claus Ogeszens. fik Brev paa følgende Gods i Hallandt, som tilhørte Fru Ingeborg Hr Sten Sturis og skylder 4 Td. Smør: i Halmstedherred i Moserop én Gaard, som Benth Ollsszenn iboer (giver aarlig til Landgilde 2 Pd Smør), i Ørstedeherred Oluffén Møllegaard (giver 8 Pd. Smør), Suendt Olesszenn i Ashymme (4 Pd. Smør), i Fariisherred Suendt Ens-szenn [Iensszenn?] i Kyarebicari (2 Pd.), Ieppe i Valbye (5 Pd.), Benth Knap i Ogeme (6 Pd.), Oluff Laurisszenn i Axstorne (2 Pd.), Gumen Iensszenn i Angridt (6 Pd.), Anders Bentszenn i Østre (3 Pd.), i Hymleherred Braderidt (4 Pd.), Bisrnn Jebp i Grymethon (3 Pd.), Oluff Aageszenn i Lwudtby (6 Pd.), Nis Ogeszenn i Ryck (4 Pd.), Torbyrnn Gudtmyndsszenn i Olestrup (4 Pd.), Iens Gødersszenn i Nøslinge (3 Pd.), Torbyrnn Iensszenn i Schamerolldt (3 Pd.) Forskrevne Gaarde skal hun beholde

¹⁾ overstregt og ovenover tilskrevet: L. V. [D: Lage Urne].

kvit og fri med al kgl. Rente, dog mod at holde Tjenerne paa Godset ved Lov osv. og ej forhugge Skovene; den Lensmand, som har forskrevne Gods i Forlening, skal kvitte de fire Td. Smør i den Udgift, som han aarlig skal give Kongen. Cum claus. consv. Ex castro nostro Kalingborg, sabbato post festum nativitatis Marie. III, 290.

12 Septbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Niels Høg, Ridder, vor Mand og Raad berettede for os, at han havde givet Kong Chrestiern i Mageskifte noget Gods i Selland, mod 3 Kronens Gaarde i Iwtlanndt, som var to Gaarde i Egelwndt og én i Erings [o: Rings] Herred, som kaldes Hollriis Gaard, hvorfor vi gav ham vort Brev, at Tjenerne skulde svare ham. Nu har os elsk. Rasmus Clemintsszenn berettet os, at hans Fader kjøbte hine tre Gaarde, og at de er hans rette Arvegods, som han endnu selv har i Værge. Thi byde vi Eder at svare ham, indtil samme Sag kommer i Rette for os. Samme Datum. nostro sub signeto. Rel. Hr. Mogens Gøye. III, 25 A. b.

18 Septbr. Niels Kelldersuendt paa Nyekøpingh fik Brev paa den Part, som var tilfaldet Kongen i en Gaard i Nyekøping By, som tilhørte Claus Holtemandt. Nyekøping, feria 6 post festum exaltationis S. crucis, under vort Signet. Rel. Iyrgenn van der Visk. III, 167 b.

3 Oktober. Eyler Ericksszenn fik Livsbrev paa Toereby Birk, som han nu har i Værge, med al kgl. Rettighed, uden Afgift, dog at han skal gjøre tilbørlig Tjeneste som andre Riddere og Svende, der have Kronens Len, holde Bønderne ved Lov og ej forhugge Skovene. Cum claus. consv. et inhib. sol. Lejren for Køpennhaffnn, Lörd. efter S. Michaelis Dag, under vort Signet. Ex commissione dni. Tychonis Krabbe, in absentia regis, og sagde han, at han vilde det bestaa for vor naadigste Herre, og hvis hans Naade ikke er tilfreds dermed, vil han stande ham til Rette derfor. III, 167.

8 Novbr. Borgmester, Raad og Menighed i Landskrone fik Kvittants paa 100 Mk. danske, som de antvordede Hr. Albrecht Iepsszenn af deres Byskat og hvormed han soldede Krigsfolket i Schaane. I Lejren, 8. Vilhadi Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 291.

— Samme fik en Obligats paa 220 Mk. danske, som Hr.

Albret Iepsszenn fik af dem til at solde det Folk med, som ligger i Skaane. Samme Datum og Relator. III, 291.

25 Novbr. Iep Vnckersszenn fik Livabrev paa den Jord, som ligger uden for Otthensze i „Schaatthenns“ Mark, og som Hr. Hans Hansszenn sidst havde i Forlening af Dronning Kyrstyne, mod aarlig at give til Nesbyehoffuit 9 Ørtug Byg. Hindtzsaffuell, divæ Chatharine virg. Dag. Rel. Hr. Peder Lycke. III, 116 b.

Contracts breff, szom Henrich Gøye, ritther och hans anhengere, Danmarcks riigis raadt giffuet haiffue.

26 Novbr. Vii efftherscreffne Henrich Gøye, ridder, ypperste stadtholder vdi Køpenhaffnn, Knud Rudt och Jyrgenn Hogmodt, høffwitsmenndt, gøre alle vittherligt, att paa thet att thendne twe-dragtt, feyde og schadelig forderffwa, som her nu indenn riiget nogenn tiidt veritt haiffuer och endt nu er, maa nedderleggis och anstilles och riiget och thess indtbyggere maa kome till fredt, rolighedt och en ewiig god bestanndt, tha haiffue vii nu paa vore egne, burgimestter, raads och menige allmwes met menige kriegsfaalcks, reyszeners och fodtknecttis vegne vti Køpenhaffnn och Mallmø nu boenndis och verenndis ere, giffuet oss vti en venlig hanndell och dagttinge mett hogbornne flurstte her Jehann met Gutza naade greffue till Høye och Braachenhszenn, verdiige flader met Gudt her Lage Vrne, biscop vti Roskilldt, erlig och vellbiwrdig menndt her Mogens Gøye, Danmarcks riigis hofwimestter, her Jahan Rantzow, marsk i lanthe Hollstenn, her Matis Erichszenn, her Annders Biillde, her Otthe Hollgerdsszenn, riddere, Oluff Nielsszenn och Esgi Biillde, Danmarcks riigis raadt, om Køpenhaffns slott och stad och Mallmø bye, och haiffue vii thet szaa endeligenn besluthett och ere vti hellige treffoldig-hetza naiffwenn om alle erindne szaa offuer eenns wordne: Ffuratt att thet schall stande vti en felig dag och godt bestanndt paa begge szuider, och thendt ene ey schall arge indt paa thend andenn vdi noget maade till landt och till vandt frann thendne dag och till andenn nyaars dag nestt kommendis, och schulle vii paa bode szuider strage forsckie alle vore wdtliggere vdi søenn att komme hiem inden vor frue dag conceptionis nest komendis, och szaa vii nw acte strags att forsckie vore sendebudt och ambasather till hogbornn furatte her Christienn, Danmarcks, Sweriigis, Norgis &c. konning, vor keriste naadigste herre, att lade forfare om hans naade vill gøre oss vndtættning eller ey, tha hwad heller samme sendebudt, indenn foræ nye aars dag igenn komme eller ey, och om foræ vor naadigste herre konning Christienn icke selff komer oss till vndtættning met magtt for Kjøpne-haffnn indenn andenn iwle dag nest komennndis, tha tillsziige vii och forpliette oss paa vor gode troe, loffue och redelighedt att ville och schulle andenn nye aars dag nest komennndis vpp attgiffue och antt-

worde Køpenhaffns slott och stadt och Mallmø bye till forne Danmarcks riigis raadts hanndt. Item nwe och schulle strax alle fanger quiitt och løesze giffuis paa baade sziider. Item naar Køpenhaffn slott och stadt oc Mallmø bye vpgiffuis, szom forscreffuit stander, tha schall allit groptt skytt, som ther vti byenn och paa slothet er och Danmarcks kronne tillhøre, vere och bliffue till Danmarcks riigis raadts hanndt vndertagne tre fellttslancker, szom ieg forne her Henrich Gøye beholde schall met saa mange iernnkloeder, ther tillhører, och en karttowe, szom her Seuerin Norby haffuer ladet støfft och hannum tillhører, huilcken forne her Sewerinn och saa fyllge schall. Item schulle vii och saa lade bliffue hoss samme skytt tre læstter krudt och saa mange iernn kloeder vti byenn och paa slotthet ere, szom till samme skytt hører. Item alldt thendt stwnd thendne felige dag och bestandt paa stander och vaarer, tha schulle vii met vortt folck och knectthe bliffue vedt byen och indenn for skandtazenn, vdenn thet skeer met begge øfferstis villige og szambtycke; thesligist schulle och the aff Mallmø bliffue vdi theris bye och icke lenger wdt endt vedt veder møllernne och Keesberg forne tiidt offuer. Item effther thi att forscreffue Danmarcks riigis raad haffue paa forne hoghornne furstis her Ffredericks &c. vegne løffuit och tillsagdt meg forne Henrick Gøye frii oc secker leyede for meg, myne daglige tienner och metfføligere och alle, som nu vnder myn beffalling ere och fødde vti Danmarek, Sleswiig hertugdøm, Hollstenn, Stormarnn att nwe och skulle uti two samfelde aar frii och felige vere, bliffue och flare, indenn riiges och vdenn, hwortt och naar meg och thennum teekis, tha løffuer ieg och tillsziiger, att ieg eller the icke ville eller schulle arge eller seyde indt paa Danmarcks riige, Sleswiig furstedom, Hollsten och Stormarnn vdi noget maade, vdenn ieg och the gøre thennum erlig forwaaring, som thet seg bør. Item om nogre knectthe her till dags, danske eller tyske, ere falldne offuer aff leyerett och indt vti Køpenhaffn eller aff Køpenhaffn och indt vti leyeret, tha schulle the ey ther for stande till reette vti noget maade, naar Køpenhaffn vpgiffuis, men om nogenn ville her effther paa nogenn sziide fordriiste seg till att bruge sliig stycker, skall hanndt straffis ther for, szom vedtbør. Item forne køpsteder schulle nyde och beholde theris skytt, szom the selfue haffue ladet støfft, købt och bekaastedt. Item hues gielltdt och regennscab, szom forne borgere i Køpenhaffn och Mallmø haffue met prelather och riddersmends menndt, klerckerii, køpstedmendt och allmwe offuer allt riiget skulle the vere forplectiige alle och huer serdelis redeligenn och till gode reede att fornøge och bethale; samledis skee och szaa om hues gielltdt samme burgere haffue vdestandendis vdi staderne och the igienn ther skyllige ere aff retthe. Item huadt szom skeedt ere met tag till lanndt eller vanndt, met slag eller brandt eller nogenn anden deell, huadt thet helstt er eller neffnis kanndt, emellom hogborne furstte hertug Ffrederick, Danmarcks riigis raad, adell, menige Danmarcks indbygger och theris anhengere henzesteder och alle aundre och forne Kjøpenhaffn och Mallmø steder, siidenn thendne feyde be-

gynntthis, scall were paa alle siider en fulldkomeliig aftalenn szag for fødde och vfødde och schall alldriig ther paa thalis eller argis met hanndt eller mwndt eller met nogenn rettergang, andeliig eller verdeliig, effther thendne dag i noyer maade. Till vittnesbiwrdt och bedre forwaaring, att szaa vbrødeligenn vdii alle maade fastt holldis schall, henge vii vore indtsegle met erliige, vellbiwrdiige och beskedene mendtts indtsegle, Henrick Paa Visk, Daniel Pottmere, Bynoo, burgimesters och raadts vdi Køpenhaffnn och Mallmø och høffuitzmendts for landtskneectene ther samme stedtts nedenn thette vorrt opne breff Screffuit i Roskylldt, torsdagenn nest effther sancte Chatharine virginis et martiris dag.

Vii efftherscreffne Henrich Gøye, ritthere, ypperste statsholdere i Køpenhaffnn, Jørgenn Hoffmodt och Daniel Pottmere gøre alle vitterligt att haffue anammet aff Danmarcks riigis raad thette efftherscreffne breff beseglet met vore indtsegle liudendis¹⁾ ordt frann ordt, szom her effther fyllger: [*Brevet som ovenfor*] huilcket breff vii paa vor ære, gode troe och lowe forplictte oss att ville och schulle lade besegle vdi Køpenhaffnn met the andre godemends capitheners, burgimesters och raads i Køpenhaffns indsegle, szom her vdi att forsegle benefwenndt ere, och thett igenn antworde verdiige fader met Gudt her Lage Vrøe, biscop vdi Roskylldt, indenn fredag nest komenndis vdenn alld hinder och tøffring i noyer maade. Giffuit vdi Roskylldt, søndagenn nestt fore sancti Andree apostoli dag [29 Novbr.], aar mdxxiij, vnder vore indsegle. III, 211 b¹⁾.

12 Decbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Jahänn Braachen-hwæze til Voldersleffgaard, vor Mand og Tjener, har ladet berette for os, at Kong Hanss har givet og til evig Tid skjødet ham og hans Arvinger den Lod og Del, som var tilfalden Kongen i en Gaard i Toffthe i Skowbyherred, som Oluff Hwiidt iboede, efter Clemint Hoffuenskyldt, som var i Sueriige, hvilket Brev vi nu stadfæste, og forbyde vi etc. Huerring, Lørd. efter S. Nicolai episc. Dag¹⁾. Rel. Hr. Peder Lycke, in præsentia dni. regis. III, 116 b.

15 Decbr. Vi Fr. unde Christiærnn Nielsszenn i Giettrup, Herredsfoged i Odensolldtherred, at have i sin Livstid den Bro, som ligger over Hornum Væse i samme Herred, med al den Bente og Rettighed, som plejer at gives til denne Bro, mod at han skal bygge og forbedre den og holde hende

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomater. I, 314—16. Rml. Hvittfeldt. VIII, 51—52. Folioudg. S. 1258—59 (Jfr. Allen, De tre nord. Rigers Hist. IV. 2 Afdel. 557).

²⁾ Aaret er fejlagtig angivet som „mdxxix“.

færdig med Tømmer og hvad andet hun behøver. Odhenszø, Tirsd. efter Lucie virg. Dag. III, 26.

20 Decbr. Prioren i Stubber Kloster skal annamme Hagebroe, holde hende ved skjellig Bygning, og oppebære den Rente, som tilligger af Skottborgsherred og Vandtfoldtherred. Ex Ottonia, in vigilia Thome apost. Rel. Hr. Vullff Powisk. III, 26 b.

— Biscop Iyrgenn Friiss ffich breff, att myn herris naade vnte hannum och hanss efftherkomere breff saa liwdendis, att handt och hanss efftherkomere, biscoper vdi Viiborg, schulle nyde och haffue Ryttinge sogenn met alle thetz indtbyggere, hanss och stygtis vornede mæe och schulle bliffue vnder eett berketung till Krøgeberg berck, och thesligiste, att handt maa lade legge szamme tyng paa eth beleyligt stædt hoess hannas gaardt Spyteruppe och ther attlade holde berketung och birckereett och hieppe huer mandt szom bygge vdi forme birck till lowg och reett. Datum Ottonie, in vigilia Thome apost. Rel. Her Niels Høyg in presentia dni. regis. III, 26 b.

Copia aff thend contracth, som er giordt emellom her Henric Gøye och Danmarcks riigis raad.

23 Decbr. Vii Lage Vrne, met Gudtzs naade biscop vdi Roskildt, Henrich, abbet vti Sore, Eskildt, prior vdi Antwordskow, Magenns Gøye, Danmarcks riigis howffmestter, Hanns Biillde, Matis Erichszenn, riddere, Esge Biillde, Danmarcks riigiis raad, Iohann Randtzow, marsk vdi landtt tho Hollstenn, Aske van Kram, ritthere, Aske vann Kram[!], Henrich Sestedt och Otte Ratthlow, hœffwitzmendt her nw vti Roskilde forsamlede gøre vittherligt, att paa thett thendne twidragtt, seyde och skadelig forderffue, som her nu indenn riiget nogenn stwndt verett haffuer och endt nw er, maa nederleggis och auffatilles och riiget och thess indtbyggere maa komme till fredt, rolighed och en ewig biistanndt, tha haffue vii nw giffuet oss vdi en venlig handelning och dattinge met erliig vellbiwrdig manndt och strenge ritthere, her Henrich Gøye, øffuirste stattzsholdere vdi Køpenhaffnn, Knudt Rudt, hœffwitzmandt ther sammestædt, Henrich Paa Visk, Daniell Buttmer, Hermenn Poell ritthemesttere, Axell Gøye, Iohann Vachell bannerfførre, Niels Lycke, Erich Matsszenn, Ditrick Ffæstterfelldt, Iohann van ther Litt, Iohann Stercke, Siwortt Swynn, Arntt van Alldenn, Vilckenn Skønneberck paa alle reyszeners vegne, Iørgenn Hogmodt, øffuerette for alle landtzsknechte, Rotloff van Bynnow, Hanns van Kyndellburg, Iørgenn Støtinn, hœffwitzmenndt, Hanns van Oilding, schulltus, Goske van Pennuborg, Sowder vann Ligdenn, Binne van Hardewiig, fførreer, paa alle landtzsknectes vegne i Køpenhaffnn och Mallmø, Ienns Brolegger, burgimestter, Peder Kempe, Hanns Danchersszenn, raadmenndt ther szammestædt, paa menige Køpenhaffnn stadtz och indtbyggers vegne, Iyrgenn Kaack, burgimestter

vdi Malinø, Iacob Michellszenn och Hanss Lensszenn, raadmenndt ther szammestedt, paa menige Mallmøes byes och indtbygggers vegne om Køpenhaffns slott, statt och Mallmøes bye, och haffue thett saa endelige besluttett vti the hellige treffolldighetz naffn om alle erinde szaa met thennum offuer eens vordne: Ffurstt att thet schall standne vti en felig dag och godt biistanndt paa begge sziider, at thenndt ene ey schall arghe indt paa thenndt andenn vdi noget maade till landt eller vandt fraa thenne dag och indtill hellige tree kongers dag nest kommenndis och thenndt dag offuer, och Køpenhaffuens slott, statt och Mallmøes bye vpgiffues, effther szom forne her Henrich met forne høffwitzmendt, burgimesttere, radt och menighedt oss loffuitt och tillsagd haffue, som theris breff forklarar och indeholder. Och schall tha samme hellige tree kongers dag forne her Henrich Gøye mett alle kriggsfaalck, reyszener och landtzsknecette, ther inde ere, drage ther aff byenn met vpractthe fennicker, och hogborne furstte her Christiern, rett arffwing till Norgi, hertug i Sleswiig &c., vor nadigiste vnge herre, met hanns naadis kriggsfaalck drage indt vti Køpenhaffn igemenn[!] byenn och ingenn aff kriggsfaalck ther att bliffue, vdenn the forne hogborne furstte och Danmarcks raadt ther hoess thennum haffue ville. Item the budt och ambasiaterer, szom her Henrich Gøye nu till siiste dattingenn, som giordt vaar, vtskickede till konning Christiernn, mwe och schulle nyde thenndt samme frii, sicher leyede her indt vdi riigett igenn, frii och felig i Køpenhaffn, som thenndt thennum giffuen vaar. Item schulle tha alle fanger quiitt och løess giffuis paa baade sziider. Item naar Køpenhaffns slott och Mallmøes by hellige tre konger dag nestkomendis vpgiffuis effther forne her Henrich Gøyes, godemendtz, hoffuitzmenndtz, dubellt solleners, burgimesters, raadtzs och menighedtz løffthe, tillsagenn och forplictillsæ, tha schall alldt groff skiitte met allt andet skiitt, som ther uti byenn och pa slottett er och Danmarcks kronne tilhøre, vere och bliffue till Danmarcks riigis raadtzs behowff vndertagenn thenndt myndette skermis och thenndt frantszowsæ karthowe, the iij felldslanger, szom her Henrich Gøye beholde schall mett szaa mange ierncloder, szom then tilhøre, och schall handt ey vere forplygtigh till att lade meers paa slotthett endt szom forscereffuit staa, och en karttow, som Seuerin Norby haffuer ladett støfft och hannum tilhører, thenndt schall forne Seuerinn Norbye nyde, och schall handt forne her Henrich till vpretting fore thenndt schade och gelltd, hanndt er vdi komenn for konning Christiernns skyldt, beholde thesse iij skiiff, som er Leon, Petther van Høll, Leszartt och Hamborge barckenn, met alltt thet skytthe ther paa er och met alltt sziitt ladt, tackell, tow, a[n]cker och alltt andenn tillbehøring, ehvad thet hellstt er eller neffnis kandt, inthett vndertagett, szom the nu komme met fraa vestenn, och maa hanndt gøre aff samme skiib, hues hannum tyckes. Item schall samme skiiff haffue frii leyde vti Køpenhaffns haffn vthi neeste tillkomenndis ij aar och lade thennum thes forinden ther ligge och affløbe, naar och hwar hannum tyckis, och ey formeness botzmenndt.

eller fetallige, huor handt thet bekomme kanndt met villigh och venscab. Item maa och schall forne her Henrich beholde allt krudt, som vdi byenn och paa slotthet er vndertaget tree leetter, som skutthett fylige schall met slotthet och byenn. Item allt thendt stwndt then fellig dag och bystannndt vaarer och paastander. tha schulle vii met vortt folck och knectthe bliffue paa thendne sziide skandtsszenn och her Henrich Gøye met saa mange, som vnder hannss befalling ere, skulle bliffue paa hynn szyde skandtsszenn, vdenn thet skeer met begge øffwerstis villie och szamtycke; thesligistt skulle the aff Mallmø bliffue vti theris bye och icke lenger drage vdt endt ved veder mølternne och Keszeberg forscreffne tiidt offuer. Item om nogre knectte, danske eller tyske, ere fallne offuer aff leyerett och indt vdi Køpenhaffnn eller aff Kopennhaffnn och indt vdi leyeret, tha skulle the ey staa till rette forett vdi noger maade, naar Køpenhaffnn vppgiffuis, menn om nogenn vill her effther paa nogenne sziider fordriatte seg till att bruge sliig stycker, tha schall handt straffis ther fore som vedtør. Item naar Køpenhaffnn stadt, slott vpgiffuis, tha skulle alle kircker, clostter och theris perszoner vdi Køpenhaffnn och Mallmø bliffue vedt theris friiheder, statuter och priuilegier vti alle maade, som the thennum aff pawer, konninger och biscoper giffuede och stadtfestene ere; samledis schulle the bliffue och vere vfforkrenckthe paa theris kirckers, claasters, klenoders, iordtts eyedom, gaarde, godts och grwndt och theris tillbehøring, eller om nogenn biscop eller prelathe haffuer nogenn mistanck till nogenn klercker, som nu vti Køpenhaffnn eller Mallmø ere, tha schall thet vere en klaer affthalenn szag och alldriig schall ther paa thallis eller argis effther thendne dag vti noger maade. Item schall forne her Henrich och alle riddermenndtts menndt, danske och tyske, som nu vnder hannss befalling ere, nyde och beholde allt theris godtts, arffws och eye, och alldt andenn rentte, ehur thett hellstt er liggennndis vti Danmarcks riige, Sleswiigs hertugdom, Hollstenn oc Stormarnn, ther till och theris beholdne haffue, gulddt, søllff och pendinge, klede, klenoder, hestte och harnisk och allt andet, ehvad thett hellstt er eller neffnis kandt, som thennum tillhør vti noger maade; thesligistte och saa alle reyszener och menige landttsknectte skulle vere theris hallss, lifff, lemer sycker och frii for alltt thet thallet, giordt er vdi noger maade. Item ville vii och forarbeyddett hoss hogbornne ffurstte och herre, her Ffderick met Gutzs naade vdualldt konning till Danmarck &c., vor kieristte naadigiste herre, att hannss naade vill tage the godemenndt, danske och tydske, szom haffue nw verett vnder her Henricks befalling, vti hannss naades thiennistte, huilcke aff thennum hannss naade tienne ville, oc att hannss naade vill forsee thennum met kronenns leen och holtde thennum vti ere och verdt. Item schall och forne Knudt Rudt bliffue ved szynn forlening Seeby och vedt Seeby len, szom hanndt haffuer aff kronenn och kirckenn, effther hannss forlenings breffues liwdellsze. och wille vii paa samme kronens leenn fly hannum vor naadige herris breff och indseggell hanns liffs tiidt. Item schall och her Thomas her olldt bliffue

vedt szyne forleninger, hues handt haffuer aff kronenn, samledis ey schall skee nogenn hynder eller forfange paa hannss godtzs eller gaarde vdi Roschilldt och Køpenhaffn. Item schulle och the dandemenndt, som konning Christiernn tientt haffue vti hanes cantzcellerii for scriffuere och capellaner, bliffue vedt the kirkens leen och rentte, szom the aff konningenn och bisper ere met forscette och forlentte, och ey nyde theris lange throe tienniste vntt att. Item schall her Henrich Gøye sellff beholde alle iactther och sidenn skiib, szom hannnd nw i sin vere haffuer, met alldt theris tillbehøring, skøtt och allt andet, ehuaadt thet hellst er. Item ville vii och fly och giffue forscreffue her Henrich och alle andre riddermentzs menndt, som nw vnder hanes befalling ere och fødte i Danmarck, Sleswiig hertugdum, lanthe Hollstenn och Stormarnn, for^{ne} hogbornne furste vor nadigiste herris, vor och alle voris anhengers och tilhiellpers frii, felige, secker, første- lig och christelig leyde, saa att the vti two samfelde aar her effther met theris daglige tienner och andre, szom thennum sølge mwe, frii, felig och siicker vere, bliffue och fare indenn riiges och vthenn, ehwor och naar thennum tyckis for for^{ne} hogborne furste vor kieriette nadigiste herre och alle vore forwannte och anhengere, dog ther szom thet kandt vere hans naade, oss menige Danmarcks raadts, indtbyggere och methengere vdenn schade. Men vill for^{ne} her Henrich eller nogenn andenn, szom slig leyde haffue, arge indt paa for^{ne} furstedom, tha schulle the gøre oss erlig forwaaring, som riddermendtza menndt bør att gøre. Item schall for^{ne} her Henrich och saa mange riddermendtza mendt nw vnder hanes befalling ere, nyde theris egne thiennere szaa qwiitt for alldt kongelige tyng och reett, szom nogenn vti riiget haffue sine friistt. Item schall och for^{ne} her Henrich ingenn forhindring eller offweruoldt skee met retthergang, steffning eller andenn deell paa hannss perszone, gaarde eller godtzs och eyedom, thyeennere och mettfyllgere vti two samfelde aar, och hues hannum tyckes att sende vdt eller indt vti riiget, thet hannum sellffuer tillhører, thett maa handt vdt och indt skicke, ehuaadt thet hellstt er eller neffnis kanndt, vden alld tollt eller andenn affgiftt, naar och huor hannum tyckis, ther szom hannnd icke bestyreker vor nadigiste herris, vores och Danmarcks riigis fienneder; och naar azamme two aar forledenn ere, lystter tha for^{ne} her Henrich eller nogenne aff the riddermentzs mendt, szom nu vnder hanes befalling ere, att besidde theris gaarde och gotzs, tha schulle the nyde theris thiennere och godtzs som forscreffuit staar, och ey tha schall argis paa thennum entthenn met handt eller mwndt eller met nogenn rettherganng, andelig eller verdtsalig, for hues, szom nw vdi thenndt feyde skeedt er, vti noer maade. Item naar for^{ne} her Henrich met the reyszener och landtznecctte, szom vnder hannum ere, ville drage aff landet, tha ville vii besørge thennum met tre natt leger her egenom Sellanndt, thenndt ene vdi Køge, thenndt andenn vdi Presttøss och thenndt tredie vdi Vordingborg, och till huertt nattleye giffue och besørge thennum iij lestter øll, en leest brødt, en tæ smør och ther till kødt och flesk, och ville vii

forskickte thennum frii ferger offuer fergestederne och offuer att Rødbye. Item skall och for^{ne} her Henrich rithmestter och hœffwitzmandt beskicket saa met reisener och landtzsknectthe, naar the drage her egenom Danmarck och for^{ne} Sleswiigs hertugdom, Hollstenn Stormarn &c., thet the icke gøre nogre thess indbyggere skade eller offuerlast vdi noger maade, menn bethalle huadt the there till madt, øll och hestte foger[!] met sliigependinge, som the haffue, och giffue kleppingenn vdt for en i Danmarck egenom; och skeer thet saa, att nogenn fordriister seg til at gøre nogenn af for^{ne} riigens och furstedoms indbyggere nogenn schade och offuerwolldt, szom forcreffuit staar, tha schall for^{ne} her Henrich rittmestter och hœffwitzmandt lade straffe ther offuer szom vedtør, om ther paa klagis, och schall ey theris handell och leyde vere forbrødt ther fore vti noger maade. Item om szaa skeer, att the landtzsknectte vdi Malins ere ey offuer komenn ther frann och till Køpenhaffn inden for^{ne} hellige tre kouningere dag for iiss, tha schulle the drage felige offuer lanndt till Helsingborg och frii thering, och ther ville vii besørge thennum frii ferger offuer fergestederne. Item om nogenn riddermandts mandt, som vnder her Henrichs befalling er, haffuer haffdt nogenn forlening aff kongenn, ther som noger anden godmandt haffuer haffdt liifs breff paa eller andere breffue, tha schall hannum ey arges ther paa eller tillthalles ther fore vdi noger maade. Item hues skiiff her Henrich haffwer soldt eller giffuit burgere vdi Køpenhaffn, som lanndt haffuer till priiss, thet schall bliffue viidt fuldt magtt och ey ryggis vti noger maade. Item alle prestter, borgere och bynder, som ere indtfaldne vti Køpenhaffn till her Henrich, the schulle her effther nyde och beholde och komme till theris kircker, hwss, hiem, boe och bygge och ey argis paa thennum ther fore eller forwiides thennum effther thend dag vti noger maade. Item schulle och the danske bynder, szom tillfornn haffuede boedt paa Amagher, komme tiidt paa landett till the samme gaarde, szom the tillfornn iboede, och giffue ther aff saadanntt landtgiilde, som the tillfornn pleide att giffue, och the Hollennder, szom nu paa landet boedt haffue, skulle fange pasbortt, saa att the theris halss, liiff, gods frii mwe drage her aff riiget till landt eller vandt. Item schall mestter Morttenn Steenhugger bliffue vedt azin gaardt vdi Køpenhaffn, szom handt vtiboer, och ey schall tages frann hannum vdi noger maade. Thesligist schall och szaa mestter Ffadder, bysszestøffwer, bliffue vedt sin gaardt, hanndt nw vti boer, och fange huertt aar saadanne aarlige pendinge och løenn aff vor naadigiste herre, som konning Christiennn pleyede hannum aarligen atgiffue. Item schall ey Boell Roes nyde szynn haasbwnde, her Hans her oldt, vntt att, och ey tages frann hindue noger gods, hannum eller hinde tillhører, vti noger maade. Item huadt szom skeedt er met tag till lanndt eller vandt, met slag eller branndt aff Køpenhaffns eller Mallmøes steder eller nogen andenn deell, ehvad thet hellatt er eller neffnis kandt, aff her Henrick Gøyes befalling eller ey emodt for^{ne} hogbornne furatte, vor nadigiste herre och konning och Danmarcks

riigis raadt, adell, købstedemendt och menige Danmarcks riigis indbyggere och alle vore forwantte och anhengere, Hensze steder, och alle andtre ehwem the hellstth ere eller vere kwndne, aandelige eller verdelige, szidenn theundne feyde begynttis, schall vere paa alle szuider en fulldkomelig afftalen szag for føde eller vfføde, och alldrig schall argis eller thales paa met handt eller mundt eller met noget retthetgang, andelig eller verdtslig, effther theundne dag vii noget maade. Item vilte vii och flye och beskicke for^{ne} her Henrich, rithmester, hœffwitzmendt, reyszener och landtsknechte for^{ne} hogborne furstis och herris, her Ffedericks, vdwolldt konning till Danmarck &c. vor naadigiste herris stadtfestellsze breff paa alle thesse for^{ne} punctter och article, som forscreffuit staar. Thesligist vilte vii flye thennum indenn nyaarsdag nestt komeundis edell och vellborne herris iuncker Iohans, greffue till Høy och Braachennhwszenn och hanns naadis rithmesters breff och indsegle, att the sambytte och fulldtbwrdet met oss alle thesse for^{ne} punctte och article vbrødelige att hollis schulle vti alle maade, och haffue vii for^{ne} Lage Vrne met Gudtza naade &c. paa vore gode troe och loffue, och vii Mogenna Gøye met alle for^{ne} godemennet Danmarcks riigis och Hollstens raadt paa vore gode christelig troo, loffue och ere paa forscreffne hogborne furstis vor keriste, naadigiste herris konnings &c. och alle andtre Danmarcks riigis raadts, adells, menige Danmarckis riigis indbyggere, anhengers och tillhiellpers vegne, ehue the hellstt ere eller vere kwnde, vbrødeligen attholde vti alle maade. Till vittnesbywrdt och bedre forwaaring henge vii wore indtazegle och signeter nedenn thette vortt obne breff. Giffuit vti Roschilde, odensdagenn nest for iwle dag. III, 206 ¹⁾)

Thette er thend contractt, som giord bleff emellom Danmarcks riigis raadt och Køpenhaffns borgere, som hogbornu ffurstte hertog Christiern och greffue van Høy halffue stadtfestett.

23 Decbr. Vii Lage Vrne met Gutza naade biscop vdi Raaskiilddt och Danmarcks riigis canceller, Henrich Christiernsszenn, abbet vdi Sore, Eskilddt, prior vdi Antwordtskow, Magenna Gøye, riddere och Danmarcks riigis howffmester, Hans Biillde, Matis Ericsszenn, ritthere, och Esge Biillde, Danmarcks riigis raadt, Iahaun Randtzow, ritther och marschalch, Aske van Kram, rithmesttere, Otthe Rattlow, raaditt vdi landt tho Hollstenn, gøre alle vittherliggt, att paa thett theundne lange store schade och fforderff, kriigh, orlog och blodstyttytunge, twedrectt och venighedt, som her nw nogenn tiidt vdi riiget verett haffuer och endt nw er, maa affstillis och nederleggis, ffredt, rolighedt och ewiig bestannndt maa igenn vptagis, saa huer manndt flattige, och riige, maa och schall frii och secker søge

¹⁾ Kjøbenhavn's Diplomater. I. 323—29. Smil. Allen, De tre nord. Rigers Hist. IV. 2. Afdel. 556.

szynn biering till landt och vandenndt vdenne riiges och indenn och heer offther leffue vdi fredt och rolighedt. tha haffue vii nu giffuit oss vdi handell, sambtall och venlig dattingenn met erlig och fornumstiige menndt Iens Brolegger, burgimestter, Peder Kempe och Hanns Dankersszenn met theris metfyllgere, raadtmenndt och borgere vti Køpennhaffnn, fulldmectiige paa alle borgeris vegne nu vti Køpennhaffnn bygge och boe, om alle erinde, artticle och puncter, som her effther screffuit stander, och ere vii ther om till sammenn saa offuer eensaa vordene och haffue thet vdi hellige treffolldighedtzs naffnn saa centt och besluttet: Ffyratt att [the] nu paa hellige treë konningere dag nestt komenndis skulle vppgiffue Køpennhaffwens slott, stadt och thennum tha antworde vti vore Danmarcks riigis raadtz hender. Naar the thett giordt haffue, tha mwe och schulle the nyde, bruge och beholde alle the ffridtheder, priuilegier, skraar och forseglinger, szom thennum aff arrilldt tiidt aff fframffarne herrer och konningere heer vdi Danmarck naadeligenn och gunstteligenn vntte och giffuede ere. Item scall och theris haffnn ther for stadenn bliffue vedt magtt vfforkrenkett met indtssegling och vdtsegling, som hwn aff arrilldtz tiidt verett haffuer. Item schall Køpennhaffnns stadt och bye bliffue vedt sinn frii skich och bygning, som thenndt nu bygdtt och beffestter, och schall ey her effther forderffuis eller affbrydis vti nogrenn maade, medenn hues bygning och forbedring, som hanndt her effther met forbedris kanndt, thet schall staa till burgimestter, raadt och menighedenn, huilcket thennum tyckis, och icke schall negttis eller forbiwdis vti nogre maade. Item hues nye paafwndt, som thennum her till dags paalagd er met vsedtwaanlig tollt, szisze och andett nye beswaaring, som icke aff arrilldtz tiidt verett haffuer, thett schall strax nederleggis och her effther tillbage bliffue och ey lenger nogenn magtt haffue. Item schulle forn^e burgimester, raadtmenndt och borgere vti Køpennhaffnn nyde och beholde till Køpennhaffns stadtz behowff alltt thett skytt, som the sellffuer haffue ladet støltt och bekaastedt och købt. Item mwe och schulle forscreffne borgere vti Køpennhaffnn her effther bruge theris haandtling, seglatz och købmandtscaab østter och vestter, synder och nser, hwortt thennum teckis och the theris haandtling och nering bestt søghe kwnde. Item hues gielldt, regennscab och alltt handtsfanget godtz, som vdtffangett er paa gode troe och loffwe, prelather, riddermendtzs menndt, klerckeriidt, claaatter, køpstedmendt menige allmwe och forn^e borgere vdi Køpennhaffnn emellom er, schall thennum vbehindrett skee och fyllge, vndentagenn hues lowwiisligtt er, att taget er mett magtt aff ffyendenne vdi thendne feyde. Schulle samme borgere vere forpligtige alle och huer serdelis vdi sliig maade redeligenn till gode reede att fornøge och bethale alle, szom the aff reetthe skiwldiige och plectiige ere; och om gielldt, som the vdi sterdernne skulldiig ere eller thennum ther tillstaar, ville vii gernne tillhiellppe, att the redeligenn fannge, och the igenn ther bethalle, hues the ther skyldiige era. Item schulle och burgimestter, raadt och menighed vdi forn^e Køpennhaffnn alle och huer serdelis met thette

vortt opne breff bliffue oc vere paa liiff, lamer, godtze och vellfardtt paa vor christelige troe och gode loffwe forseckrede och vdi alle maade vforkrenkede for hogbornn och stormectiige furstte och herre, her Ffderick met Gudtze naade vdwooldt konning till Danmarck, reett arffwing till Norge, hertug vti Sleswiig, Hollstenn &c., vor kieriste naadigste herre, oss Danmarcks raadt, adell och menige Danmarcks indtbyggere, vore anhengere och tillhiellpere och alle andre, szom for voer skyldt ville och schulle gøre och lade. Item schulle och Køpennhafns borgere och indtbyggere her effther nyde theris aarlig och rette byeskatt, som veret haffuer aff arrilldtze sedwaan, och ey ythermere beskattis eller beswaaris, vdenn hwes som menige landet paaleggis och vedtager. Item hues Køpennhafns indtbyggere, andelige eller verdtsaliige, haffue handtlett, thallet eller giordt till landt eller vanndt, hemelig eller oppenbarlig, ehuaadt somhelltatt thett er eller vere kanndt, inthet vndertaget, siidenn thendne feyde begynthtes, emodt hogborne furstte, vor kieriste naadiige herre, Danmarcks riigis raadt, riddere, riddermendtze menndt, køpstedmennndt, bynder och menige allmwe vti Danmarcks riige och alle Hensaze steder, schall vere och bliffue en endelig, klaer, afftallenn sag vden allt argett och alldriig her effther schall ther paa thales met gesttlig eller verdtsalig reett, heffnis eller vrettis aff nogre, edell eller veddell, føde eller vfødde vdi nogre maade till ewiig tiidt effther thendne dag. Item schulle Køpennhafns borgere och indtbyggere nyde, bruge och beholde alle the iorder och eyendom, som the aff arrilldtze tiidt haffdt haffue, baade indenn byes och vdenn byes, thesligiste hues the redeligenn købt, bekaattet och skyldigen fanget haffue, baade paa fiskeleye och andenn stedtze, ehue thett hellst er eller ffndis kandt, inthet vndertaget; daag schulle the strax antworde fraa thennum hues gaarde och godtze, som konning Christiernn eller andre haffue tagett fraa kirckenn, hindes perssonner, ridderskabet met volldt och wreett vdi Køpennhafnn. Item schall och forseffne Køpennhafns borgere och indtbyggere igenn giffnis eller redeligenn och skelligenn bethalis och fornøgis, hues deell fraa thennum bleff tagett, førr endt thendne feyde begynttis. Item schulle the her effther ey bliffue beswaarett met fremede kriigsaallck att holde, szom the hertill veret haffue, vdenn szaa er, at riiget ligger ther thes store magtt paa. Item alle aandelig och verdtslig, szom nu ere indtkommenn vdi Køpennhafnn vdi thendne feyde, konning Christiernn och Køpennhafnns borgere och indtbyggere till thienniste och bystapndt vdi hues maade, szom thett hellst er eller verett haffuer, inthett vndertaget, thesligiste alle the, som vdenn landett ere och haffue theris huse och hiem her vdi riiget, schulle ey forckrenckis paa theris liiff, godtze eller leenn vdi nogre maade, daagh vndertaget Hans Michellszønn och Sybrett. Item schulle och Køpennhafnns borgere och indtbyggere nyde och beholde theris oredrifftt trindt om Køpennhafns stadt saa langtt och viidtt, szom the haffdt haffue aff arrillda tiidt. Item allt hues Køpennhafns borgere og indtbyggere effther kongelige befalling her till giord och hanndlett haffue, ther schall ey

paa thales eller noger mandt ther fore staa till rette vti nogle maade effther thendne dag, men scall bliffue och vere en klaer och endelig affthalenn szag for alle menndt, edell eller veddell, fødtt eller vffødt. Item naar forne hellige tree konningere dag komer och forne Køpennhaffns slott och stadt vppgiffues, tha schall thett krigsfaalck, reyszener och landtskneette, szom nw vti Køpennhaffnn ligge, draghe ther vdt och vore krigsfaalck, reyszener och landtskneette the schulle tha drage indt vdi Køpennhaffnn langs egemell byenn och strax vdt igenn, och ingenn aff thennum schall belegghere seg eller bliffue ther om natthenn vden saa mange, szom hogbornn furatte wor nadigste vnge herre och Danmarcks riigis raadt ville beholle vdi byenn hocas seg, och schall samme vortt krigsfaalck ey gøre forne Køpennhaffns borgere och indbyggere nogenn vollt eller offuerlastt paa liiff eller godtza eller nogenn andenn deell vti noger maade. Item ville vii och fflye och besikke forne burgimestter, raadt och indbyggere vti Køpennhaffnn forne hogbornne furattis och herris, her Ffedericks vdwolidt konning till Danmarck, vor kieristte nadigste herris, samledis edell och vellbornn herris iwnecker Iahanns greffue till Hoy och Brochennhwasenn och hannes naadigis ritthmestters stadtfestellssze breff paa alle thesse forne punther och article vbrødeligenn att holde schulle vti alle maade, och loffwe vii forne Laghe Vrne met Gudz naade biscop till Raaskilddt paa vore gode troe och loffwe och vii Magenns Gøye met alle the andre gode mendt, Danmarcks riigis raadt och Holletenns raadtz, paa vore christtelig troe, loffwe och ere paa forne hogbornne furattis vor kieristte nadiige herris och konnings, vore och alle andre Danmarcks riigis raadtz, adells och menige Danmarcks indbyggere och alle vore anghengere og tilhiellpers vegne, ehur the hellatt ere eller vere kwndne vbrødeligenn vden alldt argeliitt och ffwndt fast och troligen att holde vdi alle maade. Till thess ythermere vintnesbyrdt och bedre forwaaring, att szaa stadigt och fastt vbrødeligenn vden alldt argeliitt och ffwndt vti alle maade som forscreffuit staa holdes schall, henge vii vore indtseglle nedenn for thette vortt opne breff. Giffuit vdi Roschilddt, othensdagenn nest fore iwle dag. III, 202 b¹).

Mallmøes contractt.

23 Decbr. Wii Lage Vrne (*osv. som foregaaende Brev indtil*)

Aske van Kram och Otthe Rathlow gøre alle vittherligt, att paa thet thendt lange store schade och forderffue, krig, orlowff och bloodtstørtning, twedrectt och venighedt, szom her nu nogenn tiidt vdi riiget veret haffuer och endt nu er, maa affstilles och nederloggie, ffredt, rolighedt och ewiig bistandt maa igenn vptagia, saa huer mandt fattig och riig maa och schall frii och secker søge szin biering till landt och vandt indenn rigis och vden och her epther løffue vdi fredt och rolighedt,

¹) Kjøbenhavn Diplom. I, 319—23 (after Originalen). Hvitfeldt, VIII, 52—55, Folio. udg. 1259—60.

tha haffue vii giffuit oss vdi handling, szambtall och venlig datting met erlig och fornumstig mendt lyrgenn Kock, burgimestter, Hans lensszenn, Iacob Michelsszenn met theris metfyllgere raadtmendt och borgere vdi Malmøss, fulldmecttige paa alle borgeres och indtbyggers vegne nu vdi Malmøss bygge och boe, om alle erinde, articler och pungtter, szom her epther screffuit staar, och ere vii ther om tillazamell szaa offuer eenns vordne och haffue thet vdi hellig treffoldighedtas naffwenn szaa endt och besluttett: Ffurstt att the nu hellige tree konningere dag nest kommendis schulle vppgiffue Malmøss stadt och thendt antworde vdi Danmarcks riigis raadts hender. Naar the thet giordt haffue, tha schall forne Malmøss bye och thes indtbyggere nyde och beholde alle the priuilegier, naader og frihedere, szom thennum aff framsarne herrer och konninger vdi Danmarck vntt och giffuit ere, frii och vfforkrenette vdi alle maade. Item schall forne Malmøss bye bliffue vnder konningenns fadehuer och nyde szynn aarlge och reette byeschatt vttatt giffue, som verit haffuer aff arillde sedwaanne, och ey ytthermere beschattis eller beswaaris, vdenn hues som menige landet paaleggis och vedertager. Item schall forne bye bliffue vedt sin skick och bygning, som hanndt nu bygtt och beffegtter, och ey her effther forlderffuis eller affbrydis vdi noget maade, men hues bygning och forboyring, szom handt her epther met forbedris kandt, thet scall staa till burgimestter, raadtt och menighedt ther szammestedt, och thet scall thennum ey neettis eller forbiwdis vdi noget maade. Item hues nye paafwndt, som thennum paalagdt er, met tolldt, siisse och andre nye beswaaring, maa och schall nederleggis och tillbage bliffue, szom icke aff arrilldt sedwonn veritt haffuer. Item maa och schall forne Malmøss bye nyde och beholde alltt thet skytt, szom the sellffuer køebtt och bekaastet haffuer. Item mue och schulle forne Malmøss borgere och indtbyggere her epther bruge theris handling, seglatzs oc køebmandscab øester och vestter, synder och nser, huor thennum tyckis och the theris bering och hierung best søghe kundne. Item hues gielldt och regenscab, som thennum hoess prelater, ridderscab, clerckerii, claaater, købstedemennndt och andre offuer alltt riiget tillstander, thesligistt handtfanget godtzs, szom vdtfanget er vdi gode troe och loffwe, maa och schall thennum vbehindret skee och fylgje, vdenn hues som oppenbarligt beuiisligt er, att fyender haffue taget met magt her till dags, och ville och schulle forne borgere vdi Malmøss forpligtiige vere vdi sliig maade alle, som the aff reette plegtige ere, redeligen och till gode rede attforngge och bethalle; samledis oc skee om alle Hensze steder och forne Malmøss indbyggere, hues the huer andre aff rette plegtige ere. Item alltt hues Malmøss indbyggere andelig eller verdztasliig handel, thalet eller giordt haffue till lændt eller vandt, hemelig eller oppenbare, ehuaadt thet belatt er eller vere kandt, inthet vndertaget, emodt hoghorene fluratte, her Ffrederich vdwolldt konning till Dannemarck &c., vor keriatte naadiige herre, Danmarcks riigis indtbyggere, theris methengere, Hensze steder och alle andre, schall vere och bliffue en endelig, clar, affthalenn sagh och alldriig ther paa argis

aff noget, edell eller veddell, føde eller vføde till ewiig tiidt epther thendne dag vdi noget maade. Item muge och schulle szanne Malmøgis by och thes indbyggere nyde, bruge och beholde alle theris iordt, eghedom, gaarde och godtzs, som the aff arrillds tiidt eller met reett attkomme och vdi rett besiddellaze haffuet och nytt haffue, baade indenn byes och vdenn, thesligistt hues the redelig køebt och skellige fanget haffue, baade paa fiskeleyeret och anderstedt, ehuor thet hellatt er eller findis kanndt inthet vndertaget. Schulle the och strags antworde fraa thennum hues gaarde och godtzs vdi Malmø Jiggenndis, som konning Christiernn eller anndre haffue taget fraa kireker, kirkens perszoner och ridderscab met volldt och vreett, och ther met her epther alldelis vbwarett vere. Item alltt hues, szom fraa forne Malmøes indbyggere taget er, førenndt feydenn paagick, thet scall thennum igenn giffuis eller och redeligenn och skellige bethalis. Item schulle the her eftther ey beswaaris met fremmitt krigs faalek attholide, szom the her till veritt haffue, vdenn saa er. att riiget liger thes store magt paa. Item alle sandelig och verdtslig, szom indt er kommen vdi Malmø i thendne feyde, konning Christiernn och Malmøes indbyggere till tiennistte och bystandt vdi huadt sonhelstt maade, thet skeedt er inthet vndertaget, thesligistt alle the, szom vdenn lands ere och haffue theris hws och hien her vdi riiget. seulle ey forkrenckis paa theris ere, liiff, godtzs eller leen vdi noget maade, dog vndertaget Hans Michellszenn och Sybrett. Item alltt hues Malmøes indbyggere epther konning Christiernns beffalling her till handlet och gjort haffue, thet scall ey paathalis eller noget mandt therfor till reette staa epther thendne dag vdi noget maade, men scall vere och bliffue en klar, endelig och affthalenn sag for alle, edell och vedell, føde och vføde. Item schulle forne Malmøes indbyggere, burgimester, raadt och alldt menighedenn, alle och huer aerdelis bliffue vedt liiff, godtzs och velifardt vedt en christelig troe och loffue forseckrede och alldelis vfforkrenckede vdi alle maade. Item huor szaa skeer, att nogenn viillde dristte seg till attgøre emodt thesse forne pungen och arttieler, tha ville vii beskicket hoess voer naadigste herre konning och sellfuer met menige Danmarcks riigis raadt tillhielppe thet attlade straffe som vedtbør. Item ville [vii] och flye och besckie forne burgimester, raadt och indbyggere vdi Malmøe forne hogborne furstis och herris, her Ffredericks vduaalldt konning till Danmarck &c. vor keristte naadigste herre, sameledis edell og vellborenn herris iwnecker Hannss greffue till Høge och Brochennhwszenn och hannss naadis rithmesteris stadfestellaze breffue paa alle thessze forne pungen och arttieler vbrødeligenn attholidis skulle vdi alle maade, och haffue forne Lage Vrne met Gudtzs naade biscop vdi Rosckilldt paa vor gode troe och loffue och vii Magenuss (Høye met alle the andre gode mendt, Danmarcks riigis och Hollstens raadt, paa voer gode christelig troe, loffue och ere paa forne hogborne furstis vor keristte naadige herris och konnings, vore och alle anndre Danmarcks riigis raads, adells och menige Danmarcks indbyggere och alle vore anhengers och

tillhiellpers vegne, ehue the hellstt ere eller vere kwnde, vbrødeligenn vdenn alldt argelist och fwndt fast och troligenn attholde vdi alle maade. Till thes ytthermere vintnesbiwrdt och bedre forwaaring, att szaa stadig och fastt vbrødeligenn och vdenn alldt argeliestt oc fundt vdi alle maade som forscreffuit staar, holdis schall, henge vii vore indtsegelle nedenn for thette vortt opne breff. Giffuit vdi Roskilldt, odennedag nest fore iwle dag. III, 294 b¹⁾.

26 Decbr. Matis Seuerinsszenn fik Livsbrev paa 3 Byggsteder, et i Toruppe, skylder 9 β , et i Gellstruppe, skylder 2 Mk., og et i Nyffwe, som Sewerin Fynboe paaboer og som skylder $\frac{1}{2}$ Td. Høst-Sild; af disse skal han aarlig give 1 Td. Høst-Sild, et Skovsvin og holde 8 Heste til Gjæsteri. Hadersleff, S. Stephani mart. Dag 1524. Rel. Offue Vincentzs. III, 26 b.

1524.

3 Januar. Vi Christiernn med Guds Naade etc. og Iahann af samme Naade Greve til Høye og Braachennhszenn stadfæste paa udvalgt Kong Ffredericks og paa egne Vegne den Kontrakt og Forligelse, som blev forhandlet og gjort i Roschilldt, Onsd. efter S. Thome apost. Dag næst forleden [23 Decbr.] mellem Biskop Lage Vrnne og Danmarcks Riges Raad, der da til Stede var, paa den ene og Hr. Henrich Gøye og hans Tilhængere samt Borgemester, Raad og Menighed i Køpenhaffnn og Mallmø paa den anden Side om Køpenhaffnn Slot og Stad og Mallmø By, och forpligte os til ubrødelig at overholde den i alle Punkter. Lejren for Køpenhaffn, Sønd. før Hellig tre Kongers Dag, under vore Signeter. (Et saadant Brev fik Henrich Gøye, og Borgerne i Køpenhaffnn og Mallmø fik hver et lignende). III, 202²⁾.

¹⁾ Hvittfeldt, VIII, 85—86, Folloudg. 1280—82. Smi. Historisk Tidskrift, IV, 809.

²⁾ Københavns Diplom. I, 350—31 (efter Originalen).

8 Januar. Gregor Blisse skyttthe fik Stadfæstelse paa et Brev han har af Kong Christiern paa Halvdelen i en Gaard i Landtskrone, liggende norden op til St. Hanns Gaard ved Torvet, med Grund og Bygning, som blev forbrudt til Kronen efter Per Guldtsmedt for en Mandslet. Køpenhaffuenn, Fred. efter Hellig tre Kongers Dag. III, 292 b.

11 Januar. Knud Rudt fik Hertug Christierns Følgebrev til Seby Len i Selanndt. Køpenhaffinn Slot, Mand. post trium regum. Relatores Bispen af Selanndt, Hr. Magenns Gøye. III, 205 b*.

16 Januar. Vii Lage Vrnne, met Gudtze naade biscop vti Roschilldt och Danmarcks riigis canceller, Magenns Gøye hoffmestter, Hans Biillde, Anders Biillde, ritthere, och Oluff Nielsszenn, Danmarcks riigis raad, gøre alle vittherligtt, att effther thi thenne breffwiiszere Tile Giisler haffuer nu for vor bøn skyldt och oss till villige velluilligenn traad frann the liiffs forlenings breff, szom att hanndt aff konning Christiern paa Drodningholm och thett godtze ther tilligger haffuede for thendt throe thiennistte och store schade, hand for hannus skyldt lydet haffuer, szaa och for thenndt troscab och villig thiennistte, handt her effther hogbornne och stormectige furste och herre, her Ffderick met Gudtze naade vdwolltd konning till Danmarck, ret arffwing till Norge, hertug vdi Sleswiig, Hollstenn, Stormarnn och Dittmerschenn, greffue vdi Olldenburg och Dellmennhorst, vor kieristte naadigste herre, och Danmarcks riigis raad och menige Danmarcks riige och thetze indbyggere troligenn gøre, bewiisze maa och schall, haffue vii loffuitt och tillsagdt och met thette vortt opne breff loffue och tillsziige hannum paa forne wor kieristte, naadigste herris vegne huerit aar, szaa lenge hanndt leffuer, fyre hwndred marck danske pendinge till gode reede, szom genge och geffue ere vti Danmarck, huerit aar att schulle anamme att sancti Michels dag aff thenndt tolltdt som forne vor naadigste herre tillfalder om høsttenn paa Ffallsterboo, huilcke pendinge hannum till samme tiidt aarligenn aff thenndt, szom tollder er, redeligenn och vdenn alldt binder och fortog schulle offuer anttwordis och till gode reede fornøgis och bethalis, begyndendis at sancti Michaelis dag nu her effther furstt kommenndis. Samledis schall hanndt och hannus husfrw, saa lenge the leffue, nyde och beholde saadann friihedt for kongelig och byes tynnge met tolltdt, rytthet att bolde och alldt andenn deell, som the haffuede vdi konning Christiernns tiidt. Schall och forne Tile Giisler alldtiidt vere till reede venlig, naar hannum tillsziigis, att ferdis vti forne vor naadigste herris och riigens erinde till søes, indenn riiget och vdenn, emodt riigenns fyennnder eller andersteds, naar och hwor behoff gørris, och naar hanndt vti forne vor naadigste herris, vor och Danmarcks riigis reysze och thiennistte skicket er, tha schall hanndt haffue sitt solldt och løenn aff vor naadigste herre for vdenn hannus aars pendinge vdi alle maade,

szom handt haffde vdi konning Christiernns tiidt. Och hues forne Tile her till dags haffuer taget till søes, enthen paa the swenske, vendiske steder eller andre paa riigens vegne, thet schall vere en klar, affthalen sag och schall hanndt ey staa till rette igenn, ehues maade thet skeedt er for fyendenn och sziidenn att feydenn begyntis, och schall hanndt ey ther for lyde nogenn platzs, men thet schall henge indt paa Danmarks riigis krone och thennum, for hues skyldt hanndt thet giordt haffuer. Och naar forserffne vor naadigste herre hiidt furst vti landet komennendis vorder, tha ville vii flye hannum hans naadis hogmeetigheds stadtfesttellsze breff paa alle thesse forne artier och punctter, saa hannum met nøgis schall. Til vittnisbiwrdt och beder forwaaring lade vii met villige och vidskab henge vore signeter neden for thette vortt opne breff, som giffuit och screffuit er vdi Køpenhaffun, S. Marcelli pape et martiris dag. III, 216. Smigu. 24 Juni.

25 Februar. Vii Lage Vrne biscop aff Roschildt, Iens Andersszenn biscop till Ffiwnn, Henrich abbett till Szoer, Eschilldt prior vdi Anttuorskowg &c., Danmarks riigis raadt, gøre alle vittherligt, att paa thenndt beffaling, som hogbornu och høygmectigaste herre Pffederich met Guts naade vduolldt koning till Danmark &c. vor keriste naadigste herre haffuer oss giffuit, haffue vii beffallett och tillstedt paa hanns naadis och vore egne vegne met thette vortt opne breff thendne breffuuszere Lyrgenn Kaack, vor naadigste herris mynttemæster och burgimestter vdi Mallmø, at handt schall och maa myntte for oss och alle Danmarks riigis indbyggere, som till hannum komme met klippinge, fattig och riig, alle the klippinge omkring, szom hogbornu furste konning Christiernn lodt myntthe, menig riigett till schade och forderff, och paa thet att Danmarks riigis indbyggere ey schulle ythermere met saadann myntt bedrages. szom her till skeedt er, ther fore haffue vii giordt saadann skyck ther oppaa, saa att hanndt schall anamme forne klippinge och gøre thennum vdi trindth myntt, huer slag vnder siitt vaabenn och huert slag giellde, som the ere verdt till, som her effther fyllger: The første klippinge, som konning Christiernn lodt fyrstt slaa aff thet beste slag, er paa thennd ene sziide et kronet skiolldt met tree leonner met vdtrecte twnger och met kraaget och kruszet rumpe och eth kaars vnder vaaben met lilier i endenn, the schulle myntthes met saadann vaabenn: paa thenndt ene sziide eth kronet skiolldt och ther vdi tree leoner met eth kaars, paa thennd andenn sziide vor naadigste herris vaabenn, och gelde xiiij pendinge ¹⁾. Thet andet slag klippinge, som er tegnet met tree leoner vdenn twnger och met en sleett rumpe och eth slett dubilld kors vdmot siiderne the schulle tegnis met saadann vaabenn: paa thendt ene siide iij leoner vdi eeth skiolldt, paa thendt andenn sziide voer naadigste herris vaabenn met sleett kaars och en krone paa skiolldett, oc the schulle giellde

¹⁾ Kongens Brev tilføjer i Marginen: Extra literas signatas schall vegne marck holde iij lodt oc vj gren.

vi pendinge¹⁾. Thet tredie slag klippinge, som er tegnet met sleett dubilddt kaarss [och ett tryntt øge vti samme kaarss²⁾] hartt optill skiolden, och paa thendt ene sziide, szom konningens billet staar oppaa, er tegnet vdi eblet, szom ther vaare tree ruder vdi, samme klippinge schulle ommynttes, paa thendt ene sziide met ett kronnet ff och paa thendt andenn sziide met eth sleett [skioldt mett eett³⁾] gemengangende kaarss, och the schulle giellde en dansk hwiidt⁴⁾. The[t] fierde slag klippinge, som ere tegnet met forme iij leonner vden twnger och eth sleett enfoldidgtt kaarss vmet skioldet, och eth klieffuerblad vdi kongens eble paa thendt andenn sziide, samme klippinge schulle ommyntthes met vor naadigste herris vaabenn, met ett kaarss paa thendt ene sziide och ett leonehowet paa thendt andenn sziide, och the schulle giellde iij danske pendinge⁵⁾. Item hues fallske klippinge, szom icke ere mynttet vdi Dannemarck, the schulle ey formynttes, men smeltte thennum och købe thennum effther theris verdt och fyn korenn. Och huilckenn mandt, szom vill lade forme klippinge om myntte, effther som forscreffuit staar, schall giffue till swenne løenn och ander omkaastt aff je vegne marck vj guilderne aff thendt myntt, szom mynttet bliffuer, och huilckenn, som icke haffuer je vegne marck, tha schall thendt løenn affdeelis ther effther, saa att thendt fattig ey schall mere giffue endt thendt riige. Aff thendt forme myntt schall leggis vdi bysszenn iij stycker aff huerit je vegne march till proff, och schall forme mynttemestter ey anderstedis forsuaare forme myntt eller staa till rette for, endt szom thet proff vdtwiiszer, szom forme bussze indeholder, och huadt affgang, som ther affgaar i vinstenenn och paa sinedenn, thet gaar aff pendinge, och hues affkroedt, som slas till spiilde eller forbrenne vdi illdenn, thet schal støbes till samme myntt igenn⁶⁾. Ithermere schall handt och maa slaa fyn nobell gulld; ther vtaff scall vegne marck vdi fine kornn holde xxiij kaarat och skraade paa huer vegne marck xvj stycker. Item schall handt och maa slaa sølff myntt, ther vtaff schall huer vegenn marck holde vdi two fine kornn xiiij loedt och skraade paa huer vegenn marck viij stycker, och aff samme kornn scall mynttes halff gulldene och skrode xvj stycker paa vegenn marck, och aff samme kornn scall mynttes ortt van gulldene. Item

¹⁾ Sammesteds tilføjes: Extra literas signatas schall vegne marck holde ij lod iij gren vti fyntt sølff.

²⁾ Kongens Brev; ogsaa i Udkaftet.

³⁾ Kongens Brev.

⁴⁾ Kongens Brev har i Stedet: iij pendinge.

⁵⁾ I Stedet har Kongens Brev følgende: samme klippinge schulle omkring smelttes och forbedres met fyntt sølff och mynttes vdi smaa pendinge; ther vtaff schall vegenn marck holde ij lodt fyntt sølff och skrode paa huerit vegenn march ix stycker.

⁶⁾ Herefter følger i Kongens Brev: Item paa alld thendne forme myntt, szom smelttis scall, scall mynttemestter haffue eett qwintyn till remedium for hanes lifff fare, dog icke met same skell handt schall veluillige brucke, och schall ingenn vere hannes domer osv. som S. 49.

paa alldt thenndt gulldt myntt och søilffuer myntt schall [staa¹⁾] vor naadigste herris och Danmarcke riigis vaabeen och naaffn oppaa, och paa alldt thend for^{ne} myntt och klyp. myntt scall paa thendt ene sziide staa *Moneta noua Mallmogensis*, och paa thendt andenn sziide *Ffdericus dei gracia rex Dacie*. Item scall ingenn vere hans reetter eller domer vden vor nadigste herre och vii for hans naadis egenn perszonis berwerellsze, och schall for^{ne} myntthemestter nyde alle hans gamble friiheder vdi Mallmø, som framfarne mynttemesttere ther fore hannum nøtt haffuer, och ville vii holde for^{ne} mynttemestter och hanss arffwinge vden alldt fare scadeløss och for ythermere tilltall for for^{ne} myntt²⁾ &c. Till ythermere vinttnesbiwrdt och forwaaring &c. Giffuit vdi Kjøpenhaffn, S. Mathie apost. dag³⁾. III, 292 b.

Efter 25 Februar. Kongebrev, som Møntmesteren Iyrgen Kock fik paa Mønten i Schone; et lignende fik Møntmesteren i Riibe.

Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at vi og Rigets Raad ere komne over ens om, at der skal møntes følgende Mønt over hele Riget. Derfor have vi befaleet os elskel. Iyrgenn Kock, vor Møntmester i Mallmø, at slaa, i Guld: Nobler (den vegne Mark skal holde 23 $\frac{1}{2}$ Karat og skraade 16 Stkr.), Rinske Gylden (18 Karat, 72 Stkr.), og i Sølv: Tomarksstykker (den vegne Mark holde 14 Lod fint Sølv og skraade 11 Stkr.), Eumarks-, Halvmarks- og Fireskillingsstykker (samme Korn og henholdsvis 22, 44 og 78 Stkr. paa Marken), Firehvider Skillinger (5 Lod 2 Gren fint Sølv, 96 Stkr.), Danske Hvide (4 Lod fint Sølv, 300 Stkr.). Af denne Mønt skal Møntmesteren give til Slagskat en halv Ort Guld af hver vegen Mark Sølv. . . . (Derefter følger Bestemmelser om Klippingenes Ommøntning samt om Kongen som Møntmesterens eneste Dommer, alt næsten ordret som i Rigsraadets Brev af 25 Febr.) (Uden Dag). III, 297,

20 Marts. Hr. Hans Scriffuer flich presentatz paa S. Chatharine cum anexa och sancti Olavi kircker vdi Høringe vdi Vendtsysszell per obitum dni. Petri N. vltimi et immediati possessoris. Datum Gottruppe, dominica exaudi. Dns. rex per se. III, 27.

31 Marts. Michel Brochenhwasz fik Brev at maatte indløse Perstruppe Gaard af Roluff Matsszenn for, hvad denne indløste den for af Fru Ingeborg, Hr. Hans Volckendrups Arving. Han skal beholde den uafløst i 8 Aar fra Datum, uden

¹⁾ Udkastet.

²⁾ Kongens Brev tilføjer: ther som saa mynttes som forsoreffuit stander.

³⁾ Trykt, dog meget fejlfaldt, i Danske Magazin, II, 130—28. Det originale Udkast findes i Geh. Ark. Danske Samlinger, 681. Smign. det følgende Kongebrev.

om Kongen selv vil indløse Gaarden til sit Fadebur, og siden indtil den afløses ham eller Arvinger. Cum claus. consv. Køpenhaffnn Slott, S. Marie Magdalene Aften. Rel. Auo episcopus Arusiensis. III, 167 b.

2 April. Vi Lage Vrne, Biskop i Roschilldt, Magenns Gøye, Danmarcks Riges Hofmester, Hanss Biillde, Anders Biillde og Oluff Niellsszenn Riddere, Danmarcks Riges Raad og udvalgt kgl. Maja Statholdere i Sellandt. have paa Kongens Vegne annamnet til et kjærligt Laan af vor kjære Medbroder Hr. Matis Ericsszenn, Ridder, 1000 Mk.¹⁾ i Guld og danske Penninge til at betale de Krigsfolk med, som ere her i Landet. For forskr. Sum have vi efter den Fuldmagt, vi have af Kongen, pantsat Matis Ericsszenn Kronens fri Birk og By Nawellskye²⁾ i Twreby Sogn, Laaland, som skal skyldes 2 Læster Korn med sine Beder; fattes der noget i de to Læster, skal han strax annamme til sig saa mange Gaarde af Trøgheuelldt Len, at de udfylde samme Læster. Han skal beholde det som frit brugeligt Pant med al kgl. Rettighed, indtil det indløses, og forpligte vi os til at skaffe ham Kongens Brev derpaa, det allerførste hans Naade kommer til Landet. Køpenhaffn, Lørd. efter Paaske. Optaget i den kgl. Stadfæstelse af 24 Juni; ogsaa i IV, 398 b³⁾.

31 Maj. Dns. Nicolaus Vrne fih kong. maiestatis presentatze ad summum pontificem Clementem VII super prepositura metropolitanae ecclesiae Lundensis per liberam resignationem domini Ditleui Smyter. Ex arce Haffnensi, fer. 3 infra octavas corporis Christi. III, 294 b.

3 Juni. Knut Persszenn, raadmandt i Veem, fih breff, at myn herris naade haffuer vntt hannum thendt anpartt, som Hans Michellsszenn aff Mallmø kunde tilfalde i thet hundred marck, szom for⁴⁾ Knut Persszenn haffde satt hannum sin gaardt i pantt fore i Vee, szom hand sellffuer vdi boer, vdenn saa findis, att Danmarcks raadt haffue thendt tillforne forseglit i thendt contractt, som gick emellom myn herris naade och thennum aff Køpenhaffnn och Mallmø eller till nogenn andenn, før Køpenhaffnn bleff vpgiffuit. Datum Køpenhaffnn, die B. Erasmi mart. III, 294 b.

11 Juni. Borgemester, Raad, Byfoged og Menighed i Hellszingør fik Brev at udgive deres Skat og anden Rettighed, Sagefald, „Brøder“ og anden Del, vist og uvist, særlig til Kongens Fadebur. Krogenn, S. Barnabe apost. Dag. III, 211 b⁴⁾.

¹⁾ Reg. IV har 2000 Mk.

²⁾ Reg. IV: Nauertij.

³⁾ Danske Magazin, IV Række, IV, 240.

⁴⁾ Aareboretin. fra Gehelmarck. III, Tillæg 28.

12 Juni. Anders Iepsszen i Traberg fik Livsbrev for sig og Arvinger til evig Tid paa Kronens Gaard, Holldtssagergaard, mod deraf at give samme Landgilde som den bedste Bondegaard i Giidingherred. Item fik han og Arvinger en anden Bondegaard, Brogordt, til evig Tid, imod aarligen at give Kronen samme Skat og Landgilde, som 12 jordegue Bønder i Gydingherred aarligen give til Kronen for Bondegods, som er lige godt med det. Køpenhaffn, Søndag før S. Viti & Modesti Dag. Dns. rex per se. III, 25 B.

22 Juni. Kongen stadfæster, i Nærværelse af Rigsraadet og med dets Saatykke, den Kontrakt og Forligelse, som Biskop Lage Vrne o. fl. gjorde med Borgmester Iyrgenn Kaack osv., før Mallmøe By blev opgivet til Kongens og Rigsraadets Haand. Køpenhaffn, Onsd. efter S. Botulphi abb. Dag, under vort Signet. III, 296 b. Smulgn. 1523, 23 Decbr.

24 Juni. Hr Matis Ericssenn fik Kongens Stadfæstelse paa det af de kgl. Statholdere givne Pantebrev paa Nawell-skye Birk. Køpenhaffns Slot, S. Hauns Dag Midsommer. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 168 b. Smulgn. 2 April.

— Tile Gisler fik Stadfæstelse paa Rigsraadets Brev til ham af 16 Januar. Køpenhaffns Slot, S. Hans Baptiste Dag nativitatis. Ad mandatum dni. regis proprium. Item skal han til aarlig Løn have 80 Mk. paa sit eget Liv og to Klædninger om Aaret samt Klæder og Penge til to Svende, som Sædvane er. III, 216.

Juni—Juli? Iens Andersszen i Hensinge fik Livsbrev paa et Byggested i Otdsherred mod sædvanlig Skyld til Kallingborg. (Uden Dag). III, 217 b.

2 Juli. Enwoldt Iwll og Søsken de fik Brev at maatte nedbryde de Huse, som Eyler Briiske lod bygge „hoess Thugsundt“ imod deres Vilje. De maa nyde og beholde den Fædrift, som deres Forældre have nydt, og ingen maa grave eller brænde Tørv paa forskr. Fællede. Køpenhaffn, vor Frue Dag visitationis. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 25 B. b.

6 Juli. Borgerne i Lundt, hvem Kongen er 5616 Mk. danske skyldig for den Tyng, de havde havt af hans Krigsfolk, fik 6 Aars Fritagelse for aarlig Byskat, Told, Sagesald, Rytterhold og Folk at udgjøre, dog undtaget om der kom Fejde paa Schaane; i den Tid skal Byfogeden gjøre dem Regnskab for, hvad

han oppehærer paa Kongens Vegne. Dog skulle de holde Kongen med hans daglige Folk, naar han selv drager igjennem Landet. Køpenhaffwenn, Onsd. infra octavas visitat. Marie. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 299.

7 Jull. Anders Halldagher, Byfoged i Køpenhaffuen, fik Ejendomsbrev paa et Hus og en Jord ved Møntergaarden i Køpenhaffn, som Mester Dan[i]dt, Kong Christierns Herold, havde til forn, hvis Kongen ikke tidligere har givet nogen anden det. Køpenhaffn, Torsd. infra octavas visitat. Marie. III, 217 b¹).

8 Jull. Borgerne af Væe fik Fritagelse i 10 Aar for aarlig Byakat samt for at holde Landsknægte og „Reyszener“ og udgjøre Udbudsfolk, uden der kommer Fejde paa Schaane. Dog skulle de holde Kongen osv., se 6 Juli. Køpenhaffwenn, fer. 6. post festum visitat. Marie, under vort Signet. III, 299 b.

14 Jull. Hr. Jacob Trollde skal overgive Hr. Oge Ieibszenn Electo til Lundt Landehjælpen af Gerssherrad, at fornøje Aaass Borgere med for det, Kongens Krigsfolk fortærede der forleden Vinter. Køpenhaffn, Torsd. efter S. Knudt Konges Dag. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 299 b.

15 Jull. Hagen Bramszenn skal sidde skattefri for sin Livstid i den Gaard, han nu iboer i Hiernwiig og i Flackrøss (Halland). Køpenhaffn, Fred. efter S. Knwt Konges Dag. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 300.

21 Jull. Fru Ingeborg, Hr. Thønne Parsbergis, fik Brev paa følgende Kirkegods: først til Haragers Kirke en Gaard i Sellruppe, som Iens Olsszenn iboer, en Gaard smstds. (Magenns Olsszenn), en Gaard smstds. (Oluff Skomager), en Gaard i Quernhy (Iep Tiillsszenn), en Gaard i Hagestrupe (Iaass Magensszenn), en Gaard i Aski (Oluff), Præstegaarden i Hardager, item til Ageruppe Kirke tre Gaarde i Lylle Sweydall, at nyde og have i Forsvar, som hendes Husbond havde det, og beholde det i sin Livstid; dog skal hun lade Tjenerne yde deres visse Rente til Kirkerne og Præsterne, eftersom Sædvane har været, og holde Tjenerne ved Lov etc. Cum claus. conv. Haffnie, in vigilia Marie Magdalene. Rel. Hr. Magenns Gøye. III, 300.

¹) Kjøbenhavns Diplom. II, 219—20.

25 Juli. Michell Michellszenn og hans Husfrue fik Brev at maatte blive boende paa Langoltt Gaard, mod at give det sædvanlige Landgilde til Aallburg, og være Kongens Fogeder og Embedsmænd hørige og lydige, samt holde Gaarden ved Magt. Køpenhaffn Slott, S. Jacobi apost. Dag. III, 26.

26 Juli. Borgerne i Hellszingør fritoges for deres aarlige Byskat og al anden kgl. Tynge i 8 Aar fra Datum, men skulle føre Kongens Folk om, naar de komme did, efter tidligere Sædvane. Fer. tertia post festum S. Jacobi. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 219 *¹⁾.

5 August. Fru Sophie, Hr. Tyggi Bragdis, skal nyde Isoltt Len som et frit, brugeligt Pant efter det Brev, som hendes Husbonde havde derpaa, uafløst i hendes Livstid, uden om Kongen vil løse det for sine egne Penge til sin og Rigets Nytte og Behov. Køpenhaffn Slot, fer. 6. ante festum divi Laurentii. mart. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester, Otthe Hollgerdtsszenn. III, 302.

¹⁾ Aarsberetn. fra Geheimseerch. III, Tillæg 28.

Breve udstedte efter Kroningen.

1524.

9 August. Fru Ingeborg, Hr. Thønne Barsbecks, skal nyde Gardstange Len som et frit brugeligt Pant efter det Brev, som hendes Husbonde havde derpaa, uafsat i hendes Livstid, uden om Kongen selv vil indløse det. Køpenhaffn, vigilia S. Laurentii mart. Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 302.

10 August. Oluff Niellsszenns Pant i Holm Gaard forhøjes med 100 Gld. og 100 Mk. S. Laurentii mart. Dag. III, 201 b.

11 August. Iens Torbiørnsszenn i Skarolth har Forlening paa Halmstedtherred i Synder Hallandt med al kgl. Rettighed mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf og give aarlig rede Penge for den halve visse Rente, som løber 173 Mk. 8 β (Td. Byg regnet for 12 β , Td. Havre 4 β , Td. Smør 10 Mk., en Ko $2\frac{1}{2}$ Mk., en Galt 2 Mk., en Gaas 1 β , 2 Høns 1 β , 1 Skp. Mel 2 β) og dertil halv Sagefald. Gjæsteriet skal han beholde, og skal han holde Almuen i Herredet ved Lov osv. og ej forhugge Skovene. Køpenhaffn Slot, Torsd. efter S. Laurentii mart. Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 302 b.

14 August. Hr. Iehan Oxe, Ridder, skal beholde Raffwensborg Len efter sit Brevs Lydelse undtagen Ffemøss, Ffæss og Weerøss, desligeste de Fiskelejer, som vor og Kronens egen Tolder plejer at tage Vare paa og som ikke pleje at ligge til Raffwensborg (dem ville vi have liggende til vort Fædebur); han skal gjøre Tyng og Afgift, som forskr. vort Brev udviser, og ej sælge nogen Bonde der af Lenet uden vor Vilje og Samtykke. Cum claus. consv. Køpenhaffn, vor Frue Aften assumpt., under vort Signet. Rel. Hr. Tygi Krabbe og Hr. Iehann Rantzow. III, 170; C. 132.

14 August. Hr. Peder Ebbisszenn fik Følgebrev til Nesbyhoffwith Len. Haffnie, domin. die post Laurentii. Rel. Hr. Maghns Gys, Hofmester. C, 83.

18 August. Vi Fr. have laant af Hr. Peder Ebbisszenn, Ridder, vor Mand og Tjener, 601 Lod $\frac{1}{2}$ Qvintin Sølv, 36 Lod 3 Qvintin Guld, 21 „Posttelantzs“ Gld., 12 Hornss Gld., 3 Philippi Gld., 324 rh. Gld., 24 Gld. i Sølvmonet, 2655 Mk. danske i danske Hvider og Dobbeltskillinger, for hvilken Sum vi pantsatte ham og Arvinger Nesbyhowet Slot og Len i Ffiwnn med rette Tilliggelse, som er: Skamherred, Lwndeherred, Osumherred, Bieryeherred, Onaherred, Liwngby Birk, Mwnckebo Birk samt Ebleøø (dog at vore og Kronens Øg skulle blive ved at gaa dér, som de gjorde i Dronning Christines Tid), at beholde indtil det bliver ham afløst, dog mod at give aarlig 120 rh. Gld. i Guld og holde sig selv ottende vel færdig med gode Karle, Heste og Harnisk og Værge med Glavind; han skal holde 4 Borgelejeheste og holde os og vort daglige Folk 2 Nætter hvert Aar med Mad, Øl og Hestefoder; han skal afgive halv Oldengjæld og Sagefald, holde Slottet ved skjellig Bygning, Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov osv., og ej forhugge Skovene til Upligt. Cum claus. consv. Haffnie, Torsd. efter vor Frue Dag assumptionis. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 118 A; C, 83.

— Hr. Thomas Lummesden Herold og hans Husfrue Dorethe Iensdatter fik Livsbrev paa Spiddalsberg for Roskildt. Cum claus. consv. Køpenhaffn, Torsd. før Bartholomei. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 224; C, 259.

21 August. Hr. Otthe Holgerdszenin fik Brev paa Aalholm Slot og Len med tilliggende og dertil Kjøbstaden Nystad, at nyde i 9 Aar fra Datum ¹⁾ med al kgl. Rettighed, alene Byskatten af Nystad undtaget, mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf og give aarlig 800 Mk. danske, saalænge denne Fejde staar, og siden 1000 Mk. ²⁾, desuden halv Sagefald og Oldengjæld. Han skal holde Godset byggt osv. Cum claus. consv. [Haffnie], domin. post festum assumpt. divæ virginis. Rel. Hr. Mogens Gøye. C, 132 b. (Lige foran staar et overstreget Udkaast til samme Lensbrev).

¹⁾ nyde i saa mange Aar. som det Brev, han tilforn har derpaa, udviser. Udkaastet.

²⁾ give aarlig 1000 Mk. danske. Udk.

27 August. Vi Fr. gjøre vitterligt, at for den „store, swaare Tyng“, som vore kjære Undersaatter, Borgemester og Menighed i Vææ, have havt med Krigsfolk at holde i deres By, blive vi dem 4400 Mk. danske skyldig for Mød og Øl, som vort Krigsfolk tærede fra dem, og 200 Mk., som de låante os, og derfor tillade vi forskr. Borgemester, Raad og Menighed i Vææ at være kvit og fri i 10 Aar fra Datum for deres aarlige Byskat, for at holde Landsknægte og „Reygszener“ og for at udgjøre Udbudsfolk, uden der kommer Fejde paa Skaane; da skulle de gjøre som andre menige Kjøbstædmænd i Skaane. Dog skulle de ligesom til forn holde os og vort daglige Folk med Mød, Øl og Hestefoder, naar vi drage gennem Landet. Cum claus. consv. et inhib. sol. Malmø, Lörd. efter Bartholomei. III, 303.

30 August. Hr. Jacob Trollde, Ridder, fik Forleningsbrev paa Vææ og Vææes Mølle at beholde, indtil Kongen anderledes tilsiger, i saa Maade, at han skal nyde 60 Mk. Jordskyld og én Læst Malt, som Vææes Mølle skylder, og halv Sægefald af Vææ, men antvorde den anden Halvdel til Kongens Slotsarkiver paa Køpenhaffnn. Mallmø, Tirsd. efter S. Ioannis Dag decollat. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 303 b.

31 August. Hr. Axell Brae fik Forleningsbrev paa Byrdinge Kloster i 10 Aar fra Datum mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf og holde Bønderne ved Lov, Skjel og Ret. Cum claus. consv. Mallmø, Onsd. efter S. Ioannis bapt. Dag decollat. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 303 b.

2 Septbr. Hr. Annders Bilde fik Pantebrev paa Stevrensherrred for „1750 lodig marck sølff, 4 lodt, 9 lodt rh. guld, giort i gierning, regnendis 9 gildhen for huere two lodt guldt, 200 gode, wegtuge, stemplet rh. gildhen, 42 vngerske gl^{ae}, 8 hamborger oc lvsck gl^{ae}, 80 rh. gl^{ae}, 12 hornicker gl^{ae} och 732 1/2 marck danske“; tilbagebetales denne Sum, skal Herredet komme frit til Kronen igjen. Cum claus. consv. Malmø, Fred. efter S. Augustini ep. Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. C, 259.

— Hr. Tygi Krabbe fik Kvittans for 100 rh. Gld. og 52 Mk. danske (paa Regnskab af, hvad han blev skyldig ved sidste Regnskab, som det Brev udviser, som Mester Claus Gørdtze Kansler har derpaa). Mallmø, sexta fer. post B. Egidii abb. III, 300 b.

Breff, att the Suenske schulle haffue theris godts igenn.

4 Septbr. Vii Efrederich &c. gøre alle vittherliggt, att vii aff vor sunderlig gunstt och naade, szaa och met vortt elskelige Danmarcks riigis raads raadt haffue vntt och tilladet &c., att oss elskelige riddere, riddermends mendt, fruor och iomffruer, szom bygge och boe vdi Swertiig och haffue godtts vdi vore riiger Danmarck och Norge, som thennum met retthe tillhører, och haffuer verit holtit och forhindret thennum fore till thenne dag och icke er saalldt aff framfarne konningar i Danmarck eller forpanthet, tha nue och schulle the szamme theris godtts frii igenn till thennum anamme och thet nyde, bruge och beholde. Datum Mallmø, dominica die prox. post Egidii abb. III, 300 b¹).

9 Septbr. Hr. Hans Skowgaardt fik Forleningsbrev paa Lyckaa Slot og Len i 12 Aar mod aarlig deraf at give 200 Mk. danske, at yde paa Skriverstuen paa Køpnehaffwenn Slot, og tjene selv fjerde med gode Heste og Harniak med Glavind, samt gjøre Regnskab for alt Strandvrag, hvilket Kongen skal have til sit Behov. Kongen forpligtiger sig til „att frii och hemble“ ham Slottet for al Tiltale fra Peder Vgerups Arvinger, og dersom der bliver Fejde imellem Danmarck og Swertiig og Lenet bliver ham frtaget af de Svenske, skal han ej være forpligtiget til at give de 200 Mk. Cum claus. consv. Køpnehaffnu Slot, Fred. efter vor Frue Dagnativit. III, 319 b; C, 16.

10 Septbr. Biskop Lage Vrne til Roskilldt fik Pantebrev paa efterskr. Gaarde og Guds: en Gaard i Ebberødt, som Hindtze lenss iboer og skylder 5 β grot, en Gaard i Sandtholtt, som Henning Pedersszen iboer, skylder 3 Pd. Korn, 1 Fj. Smør, 20 β Gjæsteri og 1 Fj. Smør „for fiskindt“, om han fisker, en Gaard i Howellt (Hans Henningszenn), skylder 3 Pd. Korn, 1 Fj. Smør, 20 β Gjæsteri, en Gaard i Starsshey (lyrgenn Laurisszen), skylder 3 Fj. Smør, 1 Mk. Gjæsteri, en Gaard i Vangede (Tidemandt Ieibsszenn), skylder 4 Pd. Korn, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Par Høns, en Gaard smstds. (Peder lensszenn), skylder 4 Pd. Korn, 1 Lam osv. som før, en Gaard smstds. (Matis lensszenn), skylder 3½ Pd. Korn, 1 Lam osv., og en Gaard smstds. (Ieppe Ollsszenn), skylder 3 Pd. Korn, 1 Lam osv., at nyde som frit, brugeligt Pant til sig og sin Domkirke, indtil det bliver ham og hans Efterkommere, Biskopper i Roskilldt, „loffligenn“ afløst for 600 Lod Sølv og 500 Mk. i danske Hvider. Cum claus. consv. Haffnie, sabb. post festum nativit. Marie. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 224; C, 259.

¹) K. Gustaf den første Registratør, I, 326—28. Handl. rör Skand. Hist. XIII, 94.

Copia aff ett breff giffuit och giord emellom verdige fader met Gudt, her Lage Vrne, biscop till Roskildt, och burgimester, raad och noger aff menighedt vdi Køpenhaffn om nogen bygning och capitels, alle kirkers och alters iorde ther samme stedts.

12 Septbr. Vii Frederich met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att aar effther Gutzs biwrdt mdxxiiij, mandagenn nest effther vor frue dag natiuitatis paa vortt slott Køpenhaffn, nerwerendis oss elskelige her Magenuss Gøye, Danmarcks riigis hoffmestter, her Prebiørnn Podebusk, her Henrich Krumdiige, her Hanns Biillde, her Albrett Leibszenn, her Lehann Oxe, her Otthe Hollgerdtsszenn och her Trudt Gregorsszenn, riddere, vore mennndt och raadt, vaare skicket for oss oss elskelige, verdiige fader met Gudt, her Lage Vrne, biscop till Roskildt, och menige capitels i Køpenhaffn fulldmectig paa thenndt ene och burgimestter, raadt och noger aff menighedt wtaff forne vor stadt Køpenhaffn paa thennd andenn szide om treette och deelle thennum emellom var for nogenn bygning, som borgere vti forne Køpenhaffn bygdtt haffue och her effther bygginndis vorde paa capitels, vor frue kirkis och alle kirkers och allthers iorde vti Køpenhaffn, och saa endeligenn fore oss thalet och forligt met begge parthenes villige och sambytycke, att szaa schall holdes thennum emellom paa bade szider effther thenndne dag, som thette breff, her effther fyllger, indeholder och vdwiszer: Vii Knudt Volckenndrup, degenn vti Køpenhaffn, och menige capitell ther sammestedtts gøre vittherligt, att paa thett burgimestter, raadt och menig allmue her vdi byenn ville och schulle her effther vere thenndt hellig kircke och bindes perszoner thess villiger, och staa i villige, vennscab och gott nabuscab met thennum och aff theris yttheratte magtt afuerge och emodstaa Luthers kettheri och vildfarellsze, haffue vti met verdiige faders met Gudt her Lage Vrnes, biscop i Roskildt, wor kieristte, nadigste herris villige, raadt och sambytycke vnndt och vti leye ladet och mettt thette vortt opne breff vnde och vdi leye lade hederlig manndt N. borger her vdi Køpenhaffn, hannss husfrue, beggis theris eette børnn och theris arffwinge en vor frue kirkis gaardt och grwundt ligenndis N., som N. vti boer, met alldt szyn rette tilligellsze vti lenge och brede, som hanndt nu begriffuit och indthegnit er, att haffue, nyde och i leye beholde vti alles theris lüffs tiidt, thennd one effther thennd andenn, met saadan skell och villkaar, att the schulle forne gaarde bygge oc forbedre, besunderligenn eett stennhwss, two loffwet høgtt vdt till allgadenn, eller huo thet icke formwge, eth merckeligt hwss, two loffitt høgtt, mwret emellom stölpes met andenn godt køpatedis bygning indenn vdi gaardenn och met stentag, och szamme gaardt och bygning vdi gode maade ved magt holde och giffue ther aff forne vor frue kircke aarligen till leye och landtgiillde saa mōget, som fyre aff capitell, fyre vicarier, fyre aff raadmenndt och fyre actte borgere thet setther vti danske pendinge, som her vdi laudet genge och giffue ere, hallffdelenn till posche och hallffdelenn till S. Michels dag betymeligenn till

gode reede yde och bethalle schullenndis. Item skatt och allt andenn kongelige och stadtszenns tyngs, szom nu sedwonlig er eller her effther paa leggis kandt, schulle thet sellfue vdtgiffue och inthet ther fore affkortto i samme leye. Item skeer thet saa, att forne N., hannss husfrue, theris börnn eller arffwinge, effther saa merkeligenn the paa samme gaardt bygdtt haffue, trenges met armodt, fattigdom, siwgdome eller fore nogenn andenn redelig och nøttørttelig sag att selye eller panttsette samme theris egenn bygning, och thet kanndt forfaris vdi sandhedt, tha mwe og schulle the ther till haffue fulldmagtt att sellye, pannitsette och affhende samme gaardt och bygning en besiddenn burger vdi Køpenhaffn, szom schatter och skylder vor kieristte naadigste herre, och ingenn anden, daag att thet skeer met forne capitells vidtskab och szambtycke och forne leye till kirckenn vedt magt bliffuer, och schall tha forne capitell haffue alidenistte iij marck sedwonlig breff pendinge, och ey mere begere for samme theris szambtycke. Item huor och saa skeer, att forne N., hannss husfrue, theris börnn och arffwinge eller hwem forne gaardt aff thennom fangenndis vörder, hannum icke bygge, forbedre och i gode maade hollder, eller forne lanndtgiillde och leyenn ther aff ey till gode reede bethalle ville, tha schulle the vdwiazes och en andenn borgere effther xvj dandemenns beatte skell och tycke indtaettis igenn, som ther aff bedre skell och fyldtleste gøre ville, som forscreffuit stander. Thesligiast schulle och thesse efftherscreffne article och punctter holldis vbrødeligenn, som her effther fyliger, att huilckenn burger, som icke nøgis met thet breff, hanndt nu haffuer aff kirckenn, schall fange breff paa nye, om handt merckeligen bygge vill, effther szom forscreffuit staa. Item huilckenn burger, som haffuer breff paa kirckens gaardt och sidder for leetth leye och icke haffue bygdtt, saa att kirckenn ther vti icke skeer skell, hanns breff schall och fornyes och leyenn settis skelligenn effther the sextenn menndts gode tycke. Item huilcken burgere, som bygdtt haffuer och vill daag nøgis met thet gamble breff och ther vdi besørge sin seells salighedt, hanndt schall icke nødis till att tage nyett breff. Item hues gaarde eller iorde, kirckenn haffuer nu vbebreffuede bortt och vill thenndt sellff lade bygge och forbedre, thenndt schall kirckenn icke vere pleetiig att bebreffue bortt, vdenn hun sellff lystter. Item schall ingenn formenes att giffue syn bygning till kirckenn att forøge Gudts thiennistte met, Gudt alldszommectigste till loff och ere och sin seell till salighedt, dog att samme bygning strax schall vwrdis aff forne xvj dandemendtt och pendingenn till kirckenn och bygningenn selies en besiddenn borgere och ingen andenn, som forscreffuit staa. Item offuer allt haffuer burgimestter, raadt och menige allmwe loffuit och tillsagdt oss, att forne oss elskelige verdiige fader her Lage Vrne, biscop till Roschilldt, att the ville saa redeligenn och skelligenn hanndtle met thenndt helligu kircke, att thett schall vere kirckenn vdenn schade och thennum vdenn synde. Till ytthermere vindesbyrdt och bedre forwaaring lade vii henge vor indtsagell met forne oss elskelige verdiige faders, her Lage Vrnes, biscope till Roschilldt, menige

capitals och stadts indtægell i for^{ne} Køpenhaffn. Giffuit aar, dag och stedt, som forcreffuit staar, vnder vort signet. Ad mandatum dni. regis de consensu partium, videlicet domini Jacobi Hede ex parte capitali et Ienns Broleggere et Niels Stemp proconsulum ex parte ciuitatensium. III, 214 ¹⁾.

13 Septbr. Hr. Trude Gregersszenn fik Forleningsbrev paa Vordtbiere Slot og Len og de tilliggende Kjøbstæder, som han nu har i Vørge og Forsvar, mod deraf at give 5 Læster Smør og halv Sagefald og gjøre Regnskab for alt Strandvraget samt gjøre tilbørlig Tjeneste. Cum claus. consv. Haffnie, fer. 3. post festum nativit. Marie ²⁾. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 303 b.

13 Septbr. Fru Eline, Claus Aagesszens, og hendes Børn maa annamme saa meget af det svenske Gods her i Riget, som dem med Rette tilfalder „paa arffwes vegne“ etc. Samme Datum. Rel. Hr. Hans Biillde. III, 304.

Sligt eth breff kom till landtzstyng vdi Nørre Iuttlandt om wrættfferdige deelle.

14 Septbr. Vii Ffderick met Gutzs naade &c. Viider kiere venner, att for oss er bereett, huorledis att nogre aff vore wnder-saatte pleye att tage vore breffue, naar the ere skickede vdi voer och riighenns thienniste och forfaldd, saa att ingenn schall deelle eller forfyllinge gøre paa theris godtza, thendt stundt thi saa ere skickede vdi wortt och riighenns forfaldd, och vdi sex vgher efter the hiemkomendis ere, och mange ther vdtoffuer fordriister thennum till att reesze och forfyllge deelle met sandemendt och anderledis emodt saadanne wore breffue. Tha ere vii szaa met vortt ellskelige Dan-marcks riigis raadth ther om szaa offwereens wurdenn, ath hwo, szom tager saadanne wore breffue, tha skall handt strax lade thennum forkyndne till herritzsting och landtzsting; huilckenn szom sziidenn dierffuis heer emodt att resze eller forfyllge nogenn deelle eller deelle maall emodt for^{ne} vore breffue met sandemennndt, lagheheffwet eller vdi nogre andre maade, tha schall thett towff och eedt vere dødt och macttløss och alldriige att kome till sandemendt igenn, medenn till riidemennndt, om behoff görris, och for^{ne} sandemendt huer aff thennum bøde xl marck till oss. Samledis er thet biscop, prelatte, ridder, riddermandtza mandt, szom saadanne deelle eller deellemaall recsze eller resze lade, forfyllge eller forfyllge lade emodt for^{ne} vore breffue, tha schall thendt vere faldenn till oss for je marck danske, och er handt bwnde, tha schall handt bøde till oss xl marck. Thesligiste

1) Hvitfeldt, VIII, 84—86, Folioudg. 1273—74. Rørdam, Kbhvns. Kirker og Klostere. Tilæg, 174—77.

2) Aaret er fejlagtig angivet som „mdxxix“.

huilckenn vore flogeder eller embitzmandt, som steder fylldding offwer sandemendt eller finder nogen till lageheffuedt eller andre deelle emodt saadanne vore breffue, tha schall thendt szamledis haffue forbraatt till oss xl marck. Giffuit paa wortt slott Køpenhaffn, hellige kores dag exaltationis. III, 12 A. b¹⁾).

— Meester Fadder, Bøssesløber i Køpenhaffn, fik Stadfæstelse paa det Hus og den Gaard, han iboer, efter den Kontrakt, som gjordes mellem Rigets Raad og Hr. Henrich Gøye. Haffnie die crucis exaltationis. Rel. Hr. Magens Gøye, Hofmester. III, 219*²⁾).

14 Septbr. Peder Villatzenn fik Brev for sig og Arvinger paa 3 „Fytt“ og Bosted paa Dragøsr. Køpenhaffn, Hellig Kors Dag exaltationis. Rel. Meester Anders Glob, [Hr. Henrick Krymedige³⁾]. III, 224 b*; C, 259 b.

15 Septbr. Lauritzs Knob fik Forleningsbrev paa Getzøsr, som han nu har det, indtil vi forsé ham med et andet Len, dog at han af dette da skal gjøre og give al den Del og Afgift, som en anden Ridder eller Riddersmandemand vil gjøre og give. Cum claus. consv. Torsd. efter Hellig Korsdag exaltat. Rel. Hr. Magens Gøye, Hofmester, og Hr. Otthe Hollgerdtaszenn, Riddere. III, 170 b; C, 133.

18 Septbr. Vi Fr. skyldte Hr. Iohann Oxe, Ridder, vor Mand og Raad, 2460 Mk. danske, 1000 rh. Gld. og 5 lødig Mark „arbeytt szøllff“, som han og hans Broder Torbenn Oxe har indløst Lindholm Slot og Len for af Niels Hack, der havde det i Pant derfor af Kong Hanss. Da forskr. Hr. Iohann Oxe nu har antvordet os Pantebrevet, pantsætte vi ham Raffnsburgh Slot og Len, som han nu har i Forlening, med al ret Tilliggelse, at nyde som et frit brugeligt Pant, indtil det indløses for forskr. Sum; naar dette sker, skal han eller hans Arvinger bevise med klare Kvittanser og skjellig Bevisning, at han og hans Broder have givet Niels Hack forskr. Pantsum, og have vi nu annammet til os de Kvittanser, som forskr. Hr. Iohann Oxe havde, at han og hans Broder havde fornøjet Niels Hack 1000 rh. Gld. og 1687 Mk. danske af Summen. Hvis Hr. Iohann Oxe ikke redelig kan bevise, at han har givet Niels Hack flere Penge, skulle vi løse Raffnsborg for den sidstnævnte Sum.

¹⁾ Danske Mag. IV, 249—50.

²⁾ Kjøbenhavns Diplomater. II, 220.

³⁾ C.

Deeligeste skal Hr. Lehann Oxe give os 600 Mk. danske, halv Sægefald og halv Oldengjæld, og holde 10 væragtige Karle med Heste, Harnisk og Glavind, os og Riget til Tjeneste, af forskr. Ræffnsborg Len, medens han har det i Pant, og bliver det ham afgøst, skal han give 1000 Mk. danske deraf efter Brevet af 1523, 12 August, dog at han skal gjøre Regnskab for Strandvraget i Lenet og holde Hus etc. Cum claus. consv. Haffnie, domin. post festum crucis exaltat. III, 170 b; C, 133.

25 Septbr. Claus Denne fick breff, att hanndt maa nu andenn reysze vpbygge Sancte Anne hospitall vdi Køpennhaffnn ther, som nu Sancte Gertrudts capell stander, huilcken capell aff (!) verdige fader her Lage Vrne, biscop vti Roschilldt, haffuer met degenns vti forne Køpennhaffnn villig och sambttycke ther till vntt met alle sine hwas, iorder, hawer och alle retthe tilligellsze, inthet vndertaget, till ewindelig eye nyde schullendis, daag met saa skell att thenndt, szom forsiwnns mandt er till forne hospitall, schall her effther giffue forne degenn thye marck danske pendinge och en gyllderenn pro visitatione aarligen till ewiig tiidt och ther met vere frii for forscreffne degenn och alle andre aandelige och verdslige kraff eller besuaaringe. Ther till haffuer burgimestter och raadt vdi Køpennhaffn giffuit och tillagdt aff byenns och borgers iorde paa thenndt nørre aziide, liigebredt viidt Sancte Gertruds iordt, szaa att planen er till haabe met forne Sancte Gertruds iordt tollff och firetiuffue sawne vdi østter och vestter och fire firetiuffue sawne vdi sønder och nøer, szom the haffue vndt till forscreffne hospitall, met huss, iorder och hawer quitt och frii till ewindelig eye. Och haffuer forne Claus Deenne vedt taget och forpligtidt seg och sine efftherkomere att schulle bygge paa szamme plann eth merkeligt hospitall, szom noget kandt findis vti Danmarck, vpmwret aff grwudenn och indenn bygning met bastue och anden qwemhett, som siwge mendische sunderligenn behoff haffue. Item schall skickis en kiistte met loessz for huer seng att gemme the siwge mendiskis tyngist vdi, som indtkomme, saa lunge [till] the bliffue till passz, oc tha mwe the vdtage met thennum thet mynstte met thet meestte, the haffue indtførdt, endog the haffue leyett vdi hospitalet vti x eller femttenn aar. Item schulle alle indtages vdi hospitalet for Gutts skyldt forudenn godts eller pendinge, menn ds the ther inde, tha schall hospitalet vere theris arffuinge. Item naar nogle affdøer, tha schulle burgimestter och raadt vdi forne Køpennhaffn met forne her bispenns commissariis ther sammesteds aff konningenns och Danmarcks riigis raads befalling formere och indtlegge the siwge mēdische. Szom the kwndne kendne met tiidenn, thet hospitalet forbedres kandt oc hospitalet komme till saadann riigdom och forbedring, som thet vaar, før thet bleff ødelagt, tha schall ther holdis je siwge och szaare mendische paa sengenne met presttere, saanger och hittebørnn och the qwinder, som børnn och siwge mendische plegher

att røgtthe, szom ther plegede att holdis tillfornn, myndre eller mere effther hospitalenns formwe och formendtszenns kendinge. Ther till et offuit hospitall for alle fattige vaudrende pellegrime, och alldrig tages pendinge for madt eller øll och ey sønnis nogenn mendische herberge, szom skicket vaar tillfornn. Schulle och for^{ne} burgimestter och raadt i Køpenhaffn tillsee. att szamme fattige mendiske holdis erligenn och renligenn met reenne lagenn paa alle sengenne huer løffuerdag, godt kaastt och vell tillreedt. Item naar nogre ere szaa siuge, som tiitt och offte skeer, att the ligge en gandske dag och giide inthet ther fortheret aff thet i hospitalet er, tha schall thenndt, hospitalenns forstander er, lade hente vdi byenn vin, huedebrødt, eble eller anden deell, som the siuge mendiske attløste. Item forwdenn thette for^{ne} siuge huss schall byggis ett hospitall for fattige vaudrende pelegriime, att the kwidne ther haffue tilffuett met seng, husly och fry fying, szaa mange ther komme hungroe och tørre och begere herberge till retthe tiidt for Gutze skyldt. Naa[r] klokkenn slaar vj, schall huer haffue øll och brødt paa vj pendinge. Item the, szom icke saare ere trengde, icke bellder komme forscreffne tiidt, schulle alldene haffue herberge och seng; the som komme effther vij slaar, schulle icke indladis, och schall ingenn indladis och schall ingenn herbergis mere endt en natth. Item schall ingenn qwindne, szom ligger oppenbarlig i skøerleffuet, boe paa lxxx fawne ner hospitalenns fortaa. Item naar for^{ne} Claus Denne eller hannss efftherkomere affdør, tha schulle for^{ne} burgimestter och raadt met samme her bispenns commissariis skicke the fattige mendiske en andenn erlig och gudt-fryctig mandt vdi hannss stedt till forstander, thenndt som ther er indtiffuenn och icke haffuer børnn eller barnung qwindne att besørge. Och schall hospitalet och the fattige mendiske vere samme forstanders arffuinge och ingenn andenn. Item schall och for^{ne} hospitall nyde och beholde Sancte Anne capell, szom for^{ne} Claus Denne vdenn for Køpenhaffnn tillfornn oppbygde met allt offer, godtze eller gaffue, ehvad the nu er eller komendis vorder. Item schall forscreffne hospitall nyde thenndt vor belligste faders pauenns stadtfestellæse, szom Claus Denne tillfornn forhuerrfde till Sancte Anne hospitall, och scall samme stadtfestellæse vere och bliffue ved euig magtt vdi alle szine ordt och article. Item maa och scall for^{ne} Claus Denne och hannss efftherkomere forstandere till for^{ne} hospitall nyde och bruge gode mendiskes allmisse i vore riiger Danmarck och Norge, huor hannum løtter och handt vedt seg nogenn behiellping och fattige mendiske. Item scall for^{ne} hospitall nyde alle sine retthe tilligellæse met alldt tillbehøring; och szaa huad thet her effther formeris och forbedris kanndt, scall hospitalet nyde och beholde till for^{ne} siuge mendiskis opholding och ey brugis til andet. Item schall for^{ne} hospitale och forstander vere vnder for^{ne} her bispenns aff Roschilldt och hannss efftherkomeres forsuaar och beskermellæse, szom kircker, clostter, hospitale och aandre Gutze huss bør att vere effther kirckeløgenn &c.

Datum Haffnie, domin. prox. post festum Mathei apostoli. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 220 b¹).

25 Septbr. Mester Mogens Kaass fik Kvittans for Regnskab, som han har overantvordet Kongen for Guld, Sølv, Penge og Klæde, som han har oppebaaret og udgivet i Lejren for Køpenhaffnn og andetsteds til „reyszeneyr och knechte solldt“ og anden Udlægning til Kongens eget Behov, og bliver han deraf Kongen aldeles intet skyldig. Haffnie, dominica post festum Mathei ap. Rel. Mgr. Andreas Glob. III, 28; C, 168.

28 Septbr. Burgimestter och raadt vdi Køpenhaffn finge breff, att huilekenn borgere vdi Køpenhaffn, som hwsze haffue och icke sellfue vdi boe, schall sette endt vdi hwszit, som schatther och skyldder och gøre byes tyngde fulldt, vndertaget vor naadigste herris høffwitzmenndt, skippere och andre, szom hans naadis breff haffue eller her effther fangenndis vorde att haffue thendt friihedt, som sedwonligt haffuer veret och vdi konning Hansses tiidt sedwonligt vaar &c. Datum Roskildie, in vigilia Michaelis. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 220 b²).

— Vii Ffederich met Guts naade &c. gøre alle vittherligt, att vii aff vor swnderlig gunst och naade, szaa och for troskab och villig thienniste, som oss elskelige burgimestter, raadt och menighed vti Køpenhaffn oss och riiget her till giordt haffue, och paa thett the schulle thessz veltuilligere och bedre forbedre och fæste vor stadt Køpenhaffnn, haffue vnt och tilladet, att the mwe och schulle nyde och beholde vor och kronnens mølle Rosbecks mølle vdi x samfelde sar met alldt sin retthe tilligellsze effther thett wortt breffs datum regnenndis, qwiitt och frii forvdenn alldt affgift. Thesligist schulle the nyde thenndt hawe, som ligger till forne Rosbecks mølle och alle annen aaredrift, som the nu haffue och her till aff arrilids tiidt brugtt haffue. Daag er thet saa, att ther er noget ythmere twiffwell paa, tha schulle the føre theris breff vti rette for oss elskelige verdiige fader met Gudt, her Lage Vrne, biscop vti Roschilddt, och Danmarcks riigis raadt. Sauledis haffue vii vnt och tilladet, att the mwe och schulle kaste twinde greffter hoes Peflinge dammen och en hoess strandenn och ther mett befestte forne Køpenhaffnn aff theris ytherste magt och formwe, oss. Danmarcks riigis raadt och riigens indbyggere till thett bestic. Thesligiste vaare the begerenndis att gøre en dam offuer Rosbeck till att befestte Køpenhaffnn met, och kwnde vii icke nu paa thendue tiidt giffue thennum ther swaar paa, thi vii viste icke leylighedenn ther om. Thi haffue vii tilltroet oss elskelige her leib Høye, canick vdi Køpenhaffnn, Erich Matszenn, vor mandt och thienner, Iens Broleggere, vor burgimestter vdi Køpenhaffnn, Peder

¹) Hørdam, Kbhvns. Kirker og Kloostere, Tillæg 177—80.

²) Kjøbenhavn's Diplomst. I. 332—33 (efter Originalen).

Kempe, Oluff Scriffuere, Lassze Iensszenn, raadmenndt ther samme-steds met fyre actte bynder aff Otthersløffwe att riide ther paa, grandtske och forfare beleilighedenn ther paa, om thet kandt vere oss, kronnenn och thendt bellig kircke tolligt, att saadann demming gørris. Datum Roskildt, in profesto S. Michaelis. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 219 b¹⁾).

28 Septbr. Vi Fr. skjøde os elsk. Niels Stømp, Borge-mester i Køpenhaffn, al Del og Ret, som er tilfaldet os paa Kronens Vegne i den Gaard i Køpenhaffn, som han selv ihoer, og som tilhørte Hanss Michelesszenn, der boede i Mallmø og rømte med vor og Rigets Fjende, Konz Christienn den sidste; om Hanns Michelesszenn nogen Tid bliver dagtinget ind i Riget igjen, skal Gaarden dog blive hos Niels Temp[sic] og Arvinger. Cum claus. consv. et inhib. sol. Roschilldie, in profesto S. Michaelis archangeli. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 219²⁾).

18 Oktbr. Hr. Iohan Vrne fik Forleningsbrev paa Skelskør By med al kgl. Rettighed i 5 Aar fra Datum uden al Afgift. Arusie, die S. Luce evang. Rel. Magister Andreas Glob. III, 225*; C, 259 b.

23 Oktbr. Aars bye fleck forpliettsse breff paa halffemtte hændrett tre marc j 3 for noget rytther thering, skarffuis och afflagdes skall vdi theris solltdt, sammeledis for nogenn anden tering, som vor naadigste herris egett faalck forteret haffde, før hanns naade sellffuer thiitt kom och for theris rette holdt och gesterii paa gick, the hanns naade holde skulde ther vdi byenn. Datum Randusie, die Seuerini. Rel. Mgr. Andreas Glob. III, 28; C, 169.

27 Oktbr. Mogenss Iwell, Embedsmand i Hingeherred og Wld[borg]herred, fik Kvittans for 55 Mk. 5 ß for Byskatter og Toftepenninge af Hollstebro og Ringkøpinge, som skulde ud-gives nu S. Northens Dag tilkommende, ligeledes for 64¹/₂ Mk. 8 ß paa Regnskab af, hvad han har oppebaaret paa Kongens Vegne i begge Herreder af Skovsvin og „skowvogune“. Cum claus. sol. et consv. Viburg, in vigilia B. Symonis & Iude apost. III, 28 b; C, 169.

4 Novbr. Anders Vintter fik Livsbrev paa en Aale-gaard i Kiillssaa mod 2 Td. Aal aarlig til Aalborg Slot. Aalborg, 6. fer. post omnium sanctorum. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 28 b; C, 169.

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomst. I. 333--34.

²⁾ Kjøbenhavns Diplomst. II. 220.

5 Novbr. Øø Kloster fik Stadfæstelse paa to Breve, det ene om noget Fiskeri i Hagediiff og mere Gods, det andet et Laasebrev paa samme Fiskeri m. m. Thi forbyder Kongen alle Fogeder og Embedsmænd og alle Borgere i Aalborg, Niffwe, Hemmersyssel og Hanherred at fiske der, uden de have Priors Minde. Aalborg, Lörd. efter alle Helgen Dag. III, 29; C, 169 b.

8 Novbr. Peder Sellghuusszen i Lunndrup i Slett-herred og Arvinger fik Brev paa en Kronens Gaard i Brøndom i Salling Sogn (samme Herred), som Anders Baggi iboer, og et Bol smatda., som Per Iepsszenn iboer, at have som deres fri Bondegods mod aarlig at give af Gaarden 3 Ørtug Korn, 1 Pd. Smør, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, Gjæsteri og Skovsvin, og af Bolet 2 Ørtug Korn, Gjæsteri og Skovsvin etc.. Cum claus. consv. Rand[rusie], die Villhadi ep. Rel. Hr. Offue Vincentii, Ridder. III, 29; C, 169 b.

9 Novbr. Iens Pederasszenn, som kaldes Bassi, fik Brev at være fri for de to Svin, han til forn gav til Kronen, saa længe han har Fogediet paa Helliness Gaard. Aars, Onsd. post Villhadi. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 29 b; C, 169 b.

10 Novbr. Seuerin¹⁾ Pouellsszenn og Hustru fik Livsbrev paa Skoropegaard i Tolberg Sogn (Lüsberg Herred, Kalløø Len) mod aarlig at give 10 Mk. Penninge til Kallø, samt bygge og forbedre Gaarden. Arusie, vigilia Martini. III, 29 b; C, 170.

— Mogenns Iwell fik Kvittans for 12000 Hvillinger og 16 Td. Smør, som han lod antvorde Borgemestrene i Aars og som de skulle indskibe paa den derliggende Jagt, og for 50 Mk. danske. Aars, in profesto S. Martini. Rel. Mgr. Andreas Glob. III, 29 b; C, 170.

11 Novbr. Hr. Magens Gøye fik Stadfæstelse paa Skanderborg sin Livstid, uden al Afgift efter Kong Christiernns Brev, dog mod Tjeneste, eftersom han mest kan afstedkomme, mod at bygge og forbedre Slottet og ej forjage Dyrene af Skoven „mett szadt eller andenn deell“. Cum claus. consv. Skanderborg, S. Martini Dag. III, 29 b; C, 170.

¹⁾ Sørenn. C.

12 Novbr. Mauris Pedersszenn, Borgemester i Ebelltofft, fik Brev paa en Eng nordn ved Byen, frit og kvit, ad gratiam. Skanderborg, altera die Martini. Rel. Iens Huass.

„Sabbato post inuentionis crucis reuocauit princeps literas prescriptas, for hand er kirckens tienner och engenn heffdes frann kronnenn“. III, 30*; C, 170.

12 Novbr. Samme fik Befalingsbrev paa Hielm og de Øg, der ere derpaa (i Brevet kom den Artikel, at ingen Fiskere skulle ligge der og fiske, thi de forhugge Skov og Krat med deres Ildebrand, som Øgene skulle have Skjul af). Samme Datum. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 30; C, 170 b.

21 Novbr. Knud Rudt fik Livsbrev paa Sæby og Sæbylen mod at give deraf halv Sagefald og Oldengjæld. Riipis, vor Frue Dag præsentat. Rel. Hr. Magenns Gøye og Hr. Iohan Rantzow. III, 225*; C, 260.

22 Novbr. Hr. Henric Niellsszenn fik Følgebrev til Bønderne i Hing og Vlborig Herreder. Riipe, altera die præsentat. Marie. III, 30 b*; C, 171.

— Hr. Niels i Nibe fik Beskjærmelsesbrev og Fritagelse for al biskoppelig Tyng; efter denne Dag skal han ej give nogen Tyng til Bispen af Kronens Kirker Voxleff og Nybe uden alene Cathedraticum, men holde dem, som vi om Vaaren tilskikke at salte Sild i Niibe til vort Behov, til Mad, Øl, „hanns bierring till skellighed“, al den Stund han salter dér. Cum claus. consv. Riipe, 3. fer. prox. præsentationi Marie. Ad mandatum regis proprium. III, 30 b; C, 171.

23 Novbr. Bønder og Kronetjenere i Skottborg og Hundtzbeck Len skulle være fri for „bowiagt“ og Raajagt, uden vi eller vort Bud komme did; da skulle de holde os og vort Bud, som de gjorde i Kong Hansses Tid. Riipe, ipso die Clementis. Rel. Dns. Iuarus episc. Ripensis. III, 30 b; C, 171.

— Vi Fr. have paa Kronens Vegne gjort et Mageskifte med Niels Clausszenn, Torckell Clausszenn til Nørholm, vore Mænd og Tjenere, Fru Karine, Claus Strangesszenns Efterleverake, deres kjære Moder og deres Søkende, som de ere ret Værge for. De og Arvinger skulle have af os og Kronen til evindelig Eje efterskr. Gods, som er al den Ret som vor Frue Domkirke og Kapitel i Riipe havde i Voldene ved Nørholm og Forborgen, i nogle onkring liggende Agre og Enge, i Møllen,

Møllestedet og Mølle dammen udenfor Nørholm, i Waardaa, som løber forbi Nørholm og i nogle Agre og Enge, „som paa thette for^{re} grwndt skiwde“ og der omkring ligge, hvilket Gods Hr. Ion Ieipsszenn, hans Efterleverske Fru Ellsze og deres Søn Iens Ionsszenn havde i Værge, fremdeles den Rettighed, som samme Kirke havde i Gaardstedet Qwistebeck med tilliggende og i de Agre og Enge fra Møllen ved Nørholm ved Waardtaa og indtil Kydenadt, item saa meget Ret, som Tiistrop og Hodde Kirker havde i samme Gods (alt det foregaaende undtagen Qwistebeck o. flg.) samt i nogle Agre og Enge, som ligger omkring Holuick, hvilket Gods Dronning Margarethe købte af Riiper Domkirke og Tiistrop og Hodde Kirker¹⁾. Vi kjende os og Kronen at have Fyldest og fuld Vederlæggelse for forskr. Ejendomme og forpligte os til at fri og frelse Niels Clausszenn osv. for hver Mands Tiltale derpaa og holde dem skadesløs inden 6 Uger, om noget deraf bliver dem fravundet ved Rettergang. Til Vederlag skal vi og Kronen have 4 Gaarde i Anum By (Skerne Sogn, Bølingherred), beboede af henh. Grawers Iwersszenn, Lauris Pouellsszenn, Ies Michellsszenn, Paia Grawsszenn og som hver skyldte 3 Ørtug Byg, $\frac{1}{2}$ Pd. Smør, 2 Høns, 1 Gaas, 1 Lam, 18 β Gjæsteri og et Skovsvin, og én Gaard i Skierne By, som Mortenn iboer og giver $\frac{1}{4}$ Td. Smør, 8 β Gjæsteri, med al deres rette Tilliggelse, som er Ager, Eng osv. alle fire Vegne til Markemode, inden Mark og uden Mark, hvor det ligger. Riipis, die Clementia. Rel. Hr. Prebisørn Podebusk, Ridder. III, 31; C, 171 b²⁾.

24 Novbr. Iohan Randzow fik Følgebrev til Krogenns Len. Riipis, in profesto Chatharine virg. Dns. rex per se. III, 225*; C, 260.

— Hans Andersszenn i Riipe fik Skjødebrev paa en Gaard i Sworttebrødegade i Riipe, som Matis Vintter iboer og som tilhørte Mester Pouell Andersszenn, en Stund Cantor i Riipe, og hans Broder Hanns Andersszenn og var tildømt Kongen som Fjendegods³⁾. Riipe, vigilia Chatharine. Rel. Iens Huass. III, 31; C, 171 b.

¹⁾ 1408. Molbech og Petersen: Udvalg af danske Diplomer, 287, 271.

²⁾ Smign. De midtste danske Archivregistraturer, IV, 404—5.

³⁾ Et Udtog af Dommen. Dateret: Riipe, Lørd. før Frue Dag presentationis (19 Novbr.) III, 30 b; C, 171. Hanns Andersszenn havde købt [Broderen] Niels Andersszenns Del, der kom af Landet til Rigets Fjender.

— Assenss bye fick stadtfestellsze paa alle privilegia och friheder, som the haffue aff konning Hanss och andre framfarne konningar vdi Danmarck, och att the mwe nyde alle the privilegier, szom borgere vti Ottenss haffue, och att ingenn vdtlendske eller bynder maa gøre landkøb ther om kring, szom samme stadtfestellsze ythermere vdwiszet. Datum Riipis, vigilia Chatharine. Dns. rex per se. III, 118 A b; C, 83 b¹⁾.

24 Novbr. Ffoborgh fick och eth allmyndeligt stadtfestillsze paa theris privilegiere och frihedere. Datum Riipis, vigilia Chatharine. Rel. rex per se. III, 119 A; C, 84²⁾.

— Iacob Hardennberig fik Forleningsbrev paa Ffaaborg By ad gratiam mod at give aarlig deraf 20 Gld. i Mønt. Ripis, S. Karine Aften. Rel. Hr. Mogens Gøye. C, 84.

1525.

22 Januar. Lauris Frost fik Livsbrev paa S. Iyrgenns Hospital udenfor Landtzkronne mod at lade holde den sædvanlige Gudstjeneste. Cum claus. consv. Kolldinge, S. Vincentii mart. Dag. Ex commissione literaria dni. regis. III, 316 b; C, 13 b.

8 Marts. Siwerdt van der Visk fik Pantebrev paa Hundtzbeck og tilliggende Gods for 800 Mk. lybsk, at nyde indtil det bliver ham eller Arvinger afløst, mod tilbørlig Tjeneste; dog forbeholder Kongen sig „bowiagttenn“. Cum claus. consv. et inhib. sol. Kollding, Onsd. efter S. Thome Aquinati Dag. Ex commissione literaria dni. regis proprii et ex mandato magistri Iasperis Brochmann et ex relatione Melchioris Rantzow. III, 33; C, 173.

15 Marts. Otte Braakenhwsz fik Forleningsbrev paa Swinborgs aarlige Byskat, indtil Kongen forser ham med et andet Kronens Len. Seberg Kloster, Onsdag efter reminiscere „Biscop Stygge Krwmpen tog ther befalling och gaff handt mag. Nicolao Gortze cancellario³⁾ befalling paa Ffobeslet, torsdagen effther oculi“ [o: 23 Marts]. III, 119 A, C, 84.

¹⁾ Samlinger til Fyens Hist. I, 236.

²⁾ Akst. til Oplysn. af Danmarks Indre Forhold. II, 2 (efter Originalen).

³⁾ og gaff han mig. C.

4 April. Iacob Skram fik Livsbrev paa Gulldborg Færgested med Gaard, Mark, Skov, Eng og anden Rettighed mod deraf at give den sædvanlige aarlige Afgift og holde Husene ved skjellig Bygning etc. Cum claus. consv. Fflensborg, die B. Ambrosii. Dna. rex per se. III, 172; C, 134 b.

6 Maj. Melliffar By fik Stadfæstelse paa følgende Brev: Vi Christina, Danmarcks &c. Dronning tillade, at os elskelige vore Borgere, Bymænd og Menighed i vor Kjøbstad Medellffar maa beholde til evig Tid en vor og Kronens Jord, som kaldes Kodeskowff og Kodeskowfang til deres Agerdyrkning og Fægang, hvorpaa de ogsaa har vor kjære Søns Brev, dog at de deraf skal give hver S. Andree Dag før Jul 4 Ørtug Byg til Hintzegawell Slot; hvis dette ikke sker, skal Jorden komme frit til Kronen igjen og dette vort Brev være magtesløst og forbrudt. Cum claus. consv. Otthennsze, vigilia præsentationis Marie [20 Novbr.] 1521. — Desuden har Kongen tilladt, at de maa nyde slig Byfred paa forskr. Jord, som de have i deres By, saa vidt og bredt, som samme Jord rækker, og saa frit, som de friest kunne bruge deres Friheder og Privilegier, som fremfarne Konger have givet dem i deres By, Byfang og Bysted. Kolding, die S. Ioannis ante portam latinam. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 119 A; C, 84.

— Iørgen Michellsszenn, Foged paa Sampszø, og hans Husfrue Charine, fik Brev for begges Livstid paa Trannebier Gaard paa Sampszø, som Hans Jacobsszenn til forn iboede, mod at give saadan Landgilde til Kaliudtborg, som Hr. Iohann Vrne „forsettendis vorder“. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder, D. R. Hofmester. III, 225*; C, 260.

Forliigellsze breff emellom her Magens Gøye och
her Peder Lycke.

10 Maj. Vii Ffderick met Gutz naade &c. gøre alle vittherligt, att vii nw haffue giordt eth venligt och kierligt vennskab, stadiig och fast forening och forliigellsze emellom oss ellskelige her Magens Gøye, vor och Danmarcks riigis howmestter, och her Peder Lycke, wor embitzmandt paa Nyeborg, riddere, vore mendt och raadt, om allt vrede och twedragt, vwillige, hadt och affwenndt och vsandrectighedt, som thennm her till vdi noget maade haffuer emellom veret, vti saa maade, att hues skyllinge och bryst, szom forscreffne oss ellskelige her Mogens Gøye vti noget maade kandt haffue till oss ellskelige her Peder Lycke, haffuer handt nu alldelis giffuit och antt-

wordet frann seg och vdi vore hender och thennum alldelis forlatt vti vortt vilkaar, ther vdindenn att gøre oc lade effther wor egenn villig, och skall handt met ordt eller gerning ther paa effther thendne dag alldriig saghe, thale eller arghe met ordt eller gerning vti noyer maade. Skall handt och saa effther thendne dag vende for^{ne} her Peder Lyckegott till och her met were hans ven aff hiartte och vdi ingenn maade drage hannum nogenn affwenndt paa, hemelligenn eller oppennbarlig. szom hanndt nu oss sellffuer loffuit och tillsagdt haffuer. Datum in castro Koldinge, feria quarta prox. post domin. iubilate. III, 33 b: C, 173 b.

Thet andet breff om forscreffne forligellse maall.

10 Maj. Vii Ffderick met Gutzs naade &c. gjøre alle vittherliggt, att vii aff vor sunderlig gwnst oc naade, szaa och for att fredt. enighedt och godt samdregtt maa were heer vdi riiget eblantt wore kiere yndersaatte och szerdelis eblantt vortt ellskelige riighenns raadt, aldt indwortis hadt, awendt, vrede, vsamdirectighedt och wwillige, ther aff riighedt och thetts indtbyggere kwnde komme vti vbodelig skade, forderff och nederfalldt, maa affleggis, vndertryckes och alldelis nederslaas, haffue vii nw giordt eth venliggt, stadiggt och fast venskab, forning och forligellse emellom oss ellskelige her Magenns Gøye, vor och Danmarks riigis howmestter, och her Peder Lycke, vor embitzmandt paa Nyeborg, riddere, vore menndt och raadt, om alldt vrede, twedrectt, wwillige, hemelig hadt, affwendt och vsamdirectighedt, szom thennw emellom her till dags i noyer maade veret haffuer, vti saa maade, att hues skyldinger och briist, szom for^{ne} oss ellskelige her Peder Lycke vdi noyer maade haffuer eller haffue kanndt till oss ellskelige her Mogenns Gøye, haffuer handt nw gifuitt [*oss. som foregaende Brev indtil*] hemelligenn eller oppenbare, met ordt eller gerninger. Samiedis skall for^{ne} her Peder Lycke were effther thendne dag vdi alle maade vbewordt met Chrestiernn Brodersszenn och hans mettfylligere om alle the sagher och skellninger, szom handt her till dags till hannwm haffdt haffuer, och som handt oss nu sellffuer loffuit och tillsagdt haffuer, huileket, som skall holdis hoss oss, och hues vii thennum emellom ther vdinden görendis och forligendis vvrde, skulle holle, szaa giordt och thalet paa begge szuider. Datum ut supra. III, 34; C, 173 b.

11 Maj. Mester Iohan Friis fick presentationem paa hellig tre koningers alther i Lunde domkirke per canonicam priuationem magistri Christierni, canonici Lundensis. Datum Kolling, feria quinta post domin. iubilate. C, 324.

— Mester Peder Beruittszenn fick presentationem paa preposituram Tofftensem per liberam resignationem magistri Wlgangi Vthenhoff cancelarii. (Samme Datum). C, 328 b¹).

¹) Saml. til Fyens Historie, I, 236.

12 Maj. Hr Iohan Vrne fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa den Gaard i Kallingborg, som tilhørte Hans Jacobsszen. Kollding, 6. fer. post domin. iubilate. Rel. Hr. Magenns Gøye, magister curie. III, 225⁶*; C, 260.

— Mester Peder Beruidsszen fik Forleningsbrev ad tempus vitæ paa Thorø, som Mester Wulgang til forn havde i Forlening, mod den sædvanlige Afgift til Nyborg Slot. Samme Datum. Rel. Mester Iesper Brachmandt. III, 119 A b; C, 84 b¹).

— Nis Fersløff, Byfoged i Randers, fik Brev paa Thielpolm, ligesom andre Byfogeder have havt før ham. Samme Datum. Rel. Erick Ericsszen. III, 33 b; C, 173.

14 Maj. Eyler Bryske fik Forpligtelsesbrev paa Lwdenes Slot og Len for 600 rh. Gld. i Guld, 1000 Mk. danske i danske albus og 500 Mk. i Dobbeltskill., som Kong Chrestiern den sidste lod monte, hvilken Sum han laante Kongen (Frederik). Han skal beholde Slottet i Pant, indtil det afløses hafn eller Arvinger, dog mod aarlig at give deraf 100 rh. Gld. i Guld og 60 „spegelaxe, tynde met vedt“ samt 30 rh. Gld. for Borgeleje; han skal holde Kongen og dennes Folk én Nat, og dermed være fri for al ydermere Tyngte og Borgelejeheste, men gjøre tilbørlig Tjeneste. Dog undtages det Gods, som Niels Clemintsszen havde kjøbt og pantet i Lenet og havde i Værge, da han døde, samt det Gods i Skernne Sogn, som Kongen fik til Vederlag af Niels Clausszen til Nørholm og Medarvinger og som Kongen har befalet lens Huass at annamme paa Kronens Vegne (derpaa har Kongen Eyler Briiskes Gjenbrev). Kollding, Sønd. cantate. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 35*; C, 174 b.

— Niels Michellsszen, Herredsfoged i Holmesherred, fik Livsbrev for sig, sin Hustru Dorethe og deres Børn paa den Gaard i Pestedt, han nu iboer, samt paa en Otting paa Pestedt [Mark], som ligger til det Bol, Thames Persszen iboer, og en Otting Jord paa Gauerslundt Mark, som nu ligger øde, mod aarlig at give $4\frac{1}{2}$ Mk. danske til Kolling og dermed være fri for al kgl. Tyngte. Kolling, dominica cantate. Rel. Hr. Hollgerd Roszenkrantz. III, 35; C, 174.

¹) Saml. til Fyens Historie. I, 236.

14 Maj. Nis Griis fik Livsbrev paa en Gaard [i] Rersløff, som kaldes Nørregaard, mod at give den sædvanlige Tyngge og Afgift til Kallingborg Slot; han skal være fri for Ægt og Gjæsteri, dog at han skal være pligtig at staa i Slotsloven, naar han tilsiges. Samme Datum. Rel. Hr. Iohann Vrne. III, 225 b; C, 260 b.

— Andreas Glob, præpositus Ottoniensis, fik Forleningsbrev paa S. Iyrgenns Hospital i Otthens for Livstid, dog at han skal fordrage sig derom med Erick Hansszenn, Borge-mester i Medellfar; han skal holde Gudstjenesten ved Magt, Kapellet bygt, Gaarden og Godset [ved Magt], Bønderne ved Lov og de syge spedalske Mennesker „till“ Mad, Drikke og Klædning. Cum inhib. Samme Datum. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 118 B; C, 85.

24 Maj? Mester Iohann Friisz fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa en Jord i Otthenna, vesten og sønden fra Møntergaarden og østen og norden fra Sworttebrødre-kirke, som rækker fra Sworttebrødre Kirkegaard og „vender paa“ Offwegade, og som Christienn, der var Skriver paa Køpenhafn, købte af Eyler Erickszenn til Nackebøll. Gottorp, vigilia ascencionis(?) dni. III, 118 B; C, 85.

20 (13?) Juli. Otte Brochenhwsze og hans Hustru fik Brev paa Sludegaard, at have „ham“ til Leje for begges Livstid, og skylder han aarlig til Landgilde 5 Pd. Byg og én Mk. Penninge til „Arffspendinge“, samt 2 Gaardsæder smstds., som hver skylder aarlig 1½ Ørtug Byg og 8 β Penninge, med tvende Skovskifter, Langeblee og Strandskiste, og al anden ret Tilliggelse; dog skulle de aarlig yde dette forskrevne Landgilde paa Nyeborg Slot, samt bygge och forbedre Gaarden og ej forhugge Skovene. Nyborg, S. Margarethe virg. Dag. Rel. Dns. rex per se. III, 118 B; C, 85 b.

30 Juli. Mester Claus Gortze, Kansler, fik Ejendomsbrev paa en Gaard i Køpennhafn ved Stranden, som Hanas Friimandt havde i Forlening for sin og Hustrus Livstid, og som ligger vesten for den Gaard, som Iyrgenn Møller iboer. Cum claus. consv. et inhib. sol. Haffnie, Sønd. efter S. Iacobi apost. Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 229 b*; C, 265 b¹⁾.

¹⁾ Københavns Diplomat. II, 222.

1 August. Kyrstine, Iene Iuells Hustru, i Riibe fik Brev, at ingen skal kjsbe eller pante af hendes Mand det af hende arvede Gods, saa fremt de ej ville have Pengene forbrudt. Haffnie, die Petri ad vincula. [Dns. rex per se¹⁾]. III, 35 b; C, 175.

— Hans Persszenn, Tolder i Hellszingør, fik Kvittans paa Regnskab for 200 rh. Gld., som han oppebar i Fjor, og dertil 1100²⁾ rh. Gld. i Guld, som han i dette Aar har oppebaaret af Tolden i Hellszingør. Ex castro Haffnense, S. Petri ad vincula Dag. Rel. Vilhelm Stenwer. III, 228; C, 260 b.

5 August. Rasmus Laaszen, Borgemester i Saskøping, fik Livsbrev paa Saxkøpings Bro norden for Byen med al Told og anden Rettighed, som plejer med rette „affattgange“ af vejfarende Folk og „aff arriltdtts tiidt ganget haffuer“; han skal nyde den uden Afgift mod at holde Broen ved Hævd, Bygning og Magt. Haffnie, sabb. post festum Petri ad vincula, [nostro sub signeto¹⁾]. III, 172; C, 134 b.

7 August. Borgemester, Raad og Menighed i Mallmør fik et Brev paa 2500 Mk., som de laante Kongen til at lønne de Knægte med, der i Fjor laa i Aasa, og som de antvordede Hr. Albret Ibsszenn og Hr. Mowritzs Ibsszenn, dertil 176 Mk. 4 3 for 3 Læster Malt og 100 Tdr. Havre, som de antvordede Hr. Henrich Krumdiige og som kom til Gottlandt; derfor maa de holde deres aarlige Byskat tilbage, indtil samme Sum er dem afregnet deri. Haffnie, fer. 2. ante festum divi Laurentii mart. III, 304.

8 August. Vii Frederich met Guts naade Danmarcks &c. konning gøre alle vittherligt och kendis oppennbare met thette vortt opne breff fore oss, vore arffuinge och efftherkomere konninger vdi Danmarch och fore alle andre, att vii haffue anseett och betragtett thendt mangfuldiige nytthe och gaffun. szom vore riiger och wndersaatthe formidelstt erliig och naffnkwndiige manndt, oss elskelige Iacob Fugger, och hanss brødtre sønner vti Augesborg skedte och gjorde er och her effther skee maa, haffue vii aff sunderlig gunstt och naade, aff fulldikomen raadt och villge forne Iacob Fugger, hans brødtre sønner och theris arffuinge fore oss, vore arffuinge efftherkomere konninger vdi Danmarch wdi vore riige, lande, steder och vann, vti waare swndt, strømme och haffue, ehuor the ere eller nefnis kunde, vnatt och gffuit thesse efftherscreffne leide, forseckringe, friiheder och naader vdi saadann mening ordt fran ordt, som efftherscreffuit stander, vti

¹⁾ C.

²⁾ III har fejlagtigt: 11.

saa maade, att vii haffue taget och anammet forne Jacob Fugger, hans brødre sønner, theris arffuinge, tiennere och theris gods vti vor kongelige, frii, secker, felige och gode leide, beskudellæze och besker-melssæze, och ville vii thennum och theris thiennere och alles theris liiff, haffue och gods vti vore riige, lande och steder, till landt och vandt, vti vore sunde, haffuer och strømme szaa beskermet och beskuddet haffue for alle vore och alle andre, szom vii megtiige ere och szom for vore skyldt wille och schulle gøre och lade. Och er oss elskelige Ieronimus Vydtmandt aff forne Jacob Fuggers och hannes brødre sønners ffuldemactt szaa met oss fordragenn och offuer eenns vordenn, att forne Jacob Fugger, hannes brødre sønner och theris arffwinge schulle giffue oss, vore arffuinge och efftherkomere konninger vdi Danmarck aff huer lest kober, szom the aff gammell sedwann føre till skiibs egennem vortt riige, sunde, strømme och haffuer, enn hallff riisk guldenn vti gulddt. Ther offuer loffue och tillsziige vii fore oss, vore arffuinge och efftherkommere konninger vti Danmarck forne Jacob Fugger, hannes brødre sønner och theris arffuinge ey vti noget maade vti tillkommende tiidt nogenn ydermere besuaaring paa legge eller paa legge lade, ey hellder ville tillstede, at thet thennum aff noget skeer. Skede och saa, att nogenn forne Jacob Fuggers, hannes brøders sønners och theris arffuinge skiibe met kober strandede eller bleffue skiibbrudenne vti vore riige, landne, strømme och haffuer, tha schall thett samme kaaber icke ther for vere forbraatt och schulle ther for liide aff oss, vore arffuinge efftherkommere konninger vdi Danmarck eller vore vndersaatthe nogenn tilltalle; och om samme kaaber bliffuer biergett, tha mue och schulle the thet igenn anamme for en redelig biergelsenn och vdenn alldt andenn bekaastning och besuaaring, och thet siidenn effther theris egenn villig bortskicke. Vii ville och icke nogenn tiidt tillstede, att forne Jacob Fugger, hannes brødre sønner, theris arffuinge och tiennere, theris hawe och gods vti vore riige, landne och steder, till landnet och vandt, vti vore sundt, haffuer och strømme schall skee nogenn besetninge, arrestt och bekumrellæze, medenn skulle och ville furstt giffue thennum adtwaarsell och vii haffue fangett scrifftelig swaar igenn oc høre theris orsag. Och haffue vii ther fore fore oss, vore arffwinge efftherkomere konninger vti Danmarck taget, anammet, vnttfangett, som forscreffuit staar, forne Jacob Fugger, hans brødre sønner, theris arffuinge och theris thiennere, theris liiff, haffue och godtz vdi voer friihedt, seckeringe, felige leyde, beskuddinge, besker-melssæze och benaadinge, huilckenn friihedtt oc benaadinge vii och giffue thennum vti thette kongelige opne besegle breffs magtt och krafft. Och føre saadan benaadinge, besker-melssæze och friiheder schulle och ville forne Jacob Fugger, hannes brødre sønner och theris thiennere vnde och ramme vortt, vore arffuinges och efftherkomeres konningers vdi Danmarck, vore riige, lande och folcks gaffn och bestte, och varne oss och thennum fore seade; och saa mæget kaaber vii behouff haffue till vortt skytt och saa tiitt thett gøre oss behouff, schulle forne Fugger vndne oss for sliigt køb, szom ther paa

tha er vdi Dansschenn, och hues vii ther fore bliffue thennum skuldiige vdi hetalingenn, schulle vii fornøge lade thennum vdi Danschenn, och ther fore sculle the icke ydermere besuaare oss vti købet. Thi forbiude vii alle, ehuo the hellstt ere eller vere kwndue, serdelis vore embitzmenndt, befallings menndt, fogetther, tolldere, burgimesttere, raadmenndt, menighedt och alle andre, szom fore vore skyldt ville och schulle gørre och lade, kierligenn begerennndis och alluariigenn bindendis engen her emodt thesse vore leyder, naader och friiheder vdi noget maade, liidet eller stortt, her emodt att gøre eller gøre lade eller tillstede, medenn lade for^{ne} Iacob Fugger, hanss brøderes sønner, theris arffuinge och thiennere bliffue vedt saadann for^{ne} vore naader och friiheder, och lade thennum nyde och vfforhindret bruge, vnder voer kongelige hyllestt och vgunstt och swaare straff. Saadann for^{ne} article, alle punctter och stycker, szom the liwde ordt trann ordt, szom the her indenn beneffuende ere och forscreffne staa, loffue och tillsiige vii Frederich &c. for^{ne} Iacob Fugger, hanss brødre sønner och theris arffuinge stadeligenn, vigenrobeligenn och vbrødeligenn, vdann alldt argelstt att holle. Datum Haffnie, octaua die Augusti. III, 226: C, 261.

10 Avgust. Hr. Iahann Randtzow fik Brev at nyde til evig Tid alt det Gods, som kan tilfalde Kongen efter Hanss Michellaszenn, Borgemester i Mallmø, hvor det findes, her i Riget eller andetsteds, dog den Gaard i Køpennhaffnn undtaget, som Niels Stemp, Borgemester, kjøbte af Kongen og nu ihoer. Køpennhaffwenn Slot, S. Laurentii mart. Dag. III, 304 b 1).

12 Avgust. Oluff Lawrisszen ffick for hans troe tiennistte eth protectorium, at handt och hans hustruff schulle haffue, nyde, bruge och beholde alle theris thiennere, gaarde oc godtz, the haffue i Norge och Hallandt, vbeschattet, som andre gode mendt haffuer her vdi Danmarck, som the haffue arffwet effther theris forelledernne. Giffuit paa Køpennhaffnn, løuerdag nest effther S. Laurentii mart. dag. III, 304.

— Iens Torbiørnsszenn maa nyde Halmstedherred i 6 Aar paa Betingelser som i Brevet af 1524, 11 Avgust. Samme Datum. Rel. Biskop Offue Biillde. III, 303.

14 Avgust. Her Oluff Bygh fick presentas paa Helssingborig kirke per liberam resignationem dni. Gotskchi canonici Roskildensis cum claus. consuetis, dog met sodant skel, at som for^{ne} her Oluff Byg til for^{ne} dør oc aff gangher, skal for^{ne} herre Gotskalc haffue regressum til same kirke ighen. Datum in castro nostro Haffniensi, vigilia assumpt. Marie virg. C, 324.

16 Avgust. Hr. Hans Biillde fik Forleningsbrev ad gratiam paa alt det Gods i Sellandt, som tilhørte Nis Bragde

og hans Husfrue. 4. feria post assumpt. Marie. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 225 b*; C, 260 b.

En dom emodt Niels Brade.

17 August. Vii efftherscreffne Lage Vrne till Roschildt, Stygge Krompen till Borllom, Owe Biillde till Aarss, Iyrgenn Friis till Viborg. biscopper, Henrich abbet till Soerd, Esge priere till Anttorskow, mestter Knudt, prouest i Viborg, Magens Gøye, Danmarcks riigis howffmestter, Prebisrnn Podebusk, Henrich Aagesszenn, Henrich Krwmdige, Hanss Biillde, Albret Ibsszenn, Matis Ericsszenn, Peder Lycke, Otte Krwmpenn, Iahann Vrne, Anders Biillde, Hollgert Gregersszenn, Oluff Hollgertsszenn, Oluff Nielszenn, Otte Hollgerdsszenn. Hanss Krawsze, Niels Vincentzs, Mawritzs Ibsszenn, Knudt Biillde. Trudt Gregersszenn, riddere, Esge Biillde, Danmarcks riigis raad. gøre alle vittherligt, att aar effther Gudtz biwrdt mxxxv torsdagenn nest epther vor frue dag assumptionis paa Køpennhaffuenn slott møthe fore oss erlig och vellbiwrdig manndt och strenge ridder, her Tyggi Krabbe, Danmarcks riigis marsk paa hogborne och hogmeectige furstis och herris, her Ffderich met Gutzs naade Danmarcks, Vendes &c. konning, voer keristte naadige herris vegne, 'och effter vor keristte naadigste herris beffaling paa thendt ene och haffuede vti retthe steffwenndt met szamme vor keriste naadiige herris steffning Niels Brade till Vandtosse paa thendt andennszide. Och bleff bewiist, att forne Niels Bradis egenn sønn haffuede lest forne vor keriste naadige herris steffning paa Vandoss, och bleff forne Niels Brade seliff seendt ther, dog handt icke viillde vere seg bekeendt, och vor keristte naadigste herre haffuede giffuit forne Niels Brade en fursttelige, konningliige och christtelige leyede, att mwge komme tillstede fore oss och staa till retthe, och hannd dog icke møde viillde. Tha formanedt forne her Tyge Krabbe erlig vellbyrdig manndt och strenge rither her Axell Bragde, att hanndt vnder sin throe thienniste och thendt seendt, szom handt haffuede sworit och sagdt voer keriste naadigste herre, at hanndt her schulde obenbare sziiige fore oss, hwadt ordt och thale forne Niels Brade haffde hatt met hannum the twinde tiide, handt haffde veritt hannum till ordtze effther Danmarcks riigis raadtze szambtycke och beffaling, szom tha tillstede vaar vti Skone. Tha swaarede forne her Axell Bragde, att thendt tiidt [hand] aff menig Danmarcks riigis raadtze beffaling, szom thendt tiidt forsamlet vaar [i] Aawss, thallet met Niels Bragde, tha sagde forne Niels Bragde fore hannum, att Seuerin Norby, som thendt tiidt var riigenns fynde, var komenn i landet met stoer magtt, och sagde, handt villde fye her Axell forne her Seuerin Norbyes leyde; ther swaarede her Axell till, at handt vaar hanns leygde inthenns begerende. Siidenn thalet her Axell met hannum vden fore Mallmø vedt Allmeruppe lundt; ther bød Niels Brade hannum andenn tiidt forscreffne her Seuerin Norbyes leygde, huilckenn handt i thet furatte icke ananne ville, tog siidenn annammet szamme leygde-

breff och förde thet till Danmarcks riigis raadt och sagde, Niels Bragde tinget met her Seuerinn for her Axell og hannss broders hussaffrues ffirue Sophies gaarde och ville haffue pending ther till, och her Axell ingenn pending villde vdtgiffue, och bødtt her Axell szamme tiid Niels Brade, at ther szom handt villde vere hoess voer keristte naadigste herre och Danmarcks riigis raadt och indtbyggere och stille allmugenn till fredtts, hues hannum mugeligt vaare, tha villde handt met vor keristte naadige herris szambtycke vplade hannum Børing claafter eller Owaze herrit, huilcket handt helst villde begere. Sameledis [sagde¹⁾] Jenns Andersszenn i Haneskwo fore her Tyggi Krabbe, Erich Krumdiige och fore flera, att Niels Brade haffuede veret paa Gyding herretsz ting och förboet allmugenn att vptynge met her Tyggi Krabbe paa voer keristte naadigste herris vegne for thet vpploff, the giordt haffde, och hand haffde fanget scriffuellsze aff konning Christiernn, att hanndt met eth stortt tallfaalck ville strax komme thennum till hiehl och vndtsettning. Och tillstodt Otte Stygsszenn for erlig vellbiwrdigswend Knut Persszenn, vor keristte naadigste herris soermarsk, at strax effther Otthe Stygsszenn vaar komenn till Awsa, tha sende Niels Brade hannum budt aff Gødingherrit met en bunde, heede Oluff Twesszenn, och vaar begerendis attwiide, hwor hanndt schulde komme till Otte Stygsszenn, och beklagede seg, att hanss heste vaare vti Hallanndt i ffloring, ellers haffde hand sellffuer strax ville redet till hannum, och handt villde reysze hannum alldt Gødingherrit; och Otte Stygsszenn bødtt hannum till igenn, att handt schulde sidde stille, till her Seuerin Norbye komme tiidt sellff i landet. Och ther her Seuerin Norbye kom sellffuer vdi landet, tha sende handt Niels Brade bwdt met en borger vdi Aawss, kalldis Niels Esbernsszenn, at handt schulde strax møde hanhum vdi Søllisborg, och skicket for^{ne} Niels Brade budt till her Seuerin Norbye met for^{ne} Niels Twesszenn och vor begerendis leygde fore seg. Och bewiiste for^{ne} her Tyggi Krabbe, att thendt tiidt att handt met thet kriigs faalck, som laa fore Aawss, droge ned till Mallmø, tha reede for^{ne} Niels Bradis swenne fran voer keristte naadiige herris faalck vden forloff och mynde och icke komme till thenaum igenn thendt stwndt, thet feygdenn [waarede¹⁾]. Giorde och for^{ne} her Tyggi Krabbe bewiisligt, at for^{ne} Niels Brade bødtt sine swenne riide effther vor keristte naadigste herris foget vti Gødingherrit met Bodell Olleszenn, Trudt Scriffuer, och villde latt slaget hannum ihiell. Thesligistte och szaa bewiistte for^{ne} her Tyggi Krabbe fore oss, att Niels Brade vaar hoess her Seuerin Norbye paa Lwnde landtztzing och tillhialp, att handt bleff hyllett ther aff bønderne paa konning Christiernns vegne, met flere ordt och thale, szom szame tiidt om for^{ne} Niels Brade vorde forgiffwenne, och bewiislig giorde, att handt vti thendne feyde haffuer giordt alldt szyn fliitt och arbeydt till att vpreysze och vppwecke menig aellmwe vdi Skaanne emodt hogbornne furstte konning

¹⁾ II.

Ffederich. voer keristte naadigste herre, menig Danmarcks riigis raadt och adell och menig riigszenns indbyggere emodt thendt eedt, hulldscab, mandtscab och throe thienniste. som handt tillforrn vor keriste naadigste herre giordt och sagdt haffuede. Och fore saadan leylichedtzs skyldt bleff saa aff oss alle. geystlig och verdtslig, szom forscreffue stande, szambdirectteligen döppt, sagdt emodt och beslutthet. att efftherthi forne Niels Brade haffuer szaa vtroligenn och oppenbarligenn emodt hanss eedt. hwlldscab, mandscab och throe thienniste, som handt haffuer sagdt hogborne furette konning Ffederich, vor keriste naadigste herre, och ey haffuer vpscriffuit hanss naadis hogmeectighedt hulldscab, mandtscab eller throe thienniste. szom en riddermandtzs mandt boer attgøre szin herre och konning, oc haffuer tog handtlet emodt hanss naadis hogmeectighedt och riiget, och haffuer verit en stoer aarszag till thendt feyde och vhrsomhedt, blodtstörtning, szom i szame tegde giordt och skeedt er. och haffuer fordt awendskiolldt emodt hanss federne riige, tha dömpte vii allt forne Niels Bradis gotzs, röirindis och vrörendis. arff och eye, panthe godtzs och köbegodtzs, möilegodtz och andet, hwore thet findis heer vti riiget. szom hannum tilhörer, attbliffue vnder kronenn till ewig tiidt, och vii menig Danmarcks riigis raadt forscreffue, szom leegmendt ere, dömpte, at forne Niels Brade for saadanne vbarlige gerninger, som szaa obenbare ere, at menig adell, andelig och verdtslige, clager ther paa, och icke behoffuer anderledis att bewiises eller forclares, tha er handt met hallss. liiff och ere forfalldenn till forne hogborne furette konning Ffederich &c. vor keristte naadigste herre. Till ytthermere vintnisbiwrdt lade vii henge vore indtsegle nedenn for thette vort opne breff. Giffuit aar. dag och stedt, som forscreffuit stander. III. 305 b; C. 5¹).

17 August. Anno domini mdxxv torsdagenn nest effther vor ffroe dag assumptionis haffde her Jacob Trollde i reette steffwenndt her Jahann Rantzow for Axell gaardt i Mallmø, och bleff ther szaa paasagdt, att efftherthi szame gaardt vaar giffuenn her Axell Persszenn, szaa handt schulde thendt nyde vti sin liiffues tiidt och hannss arffwinge effther hannum effther konning Ericks breffuis liwdellsze, och forne her Axells arffwinge szamme gaardt ey maathe afhende eller forbyrde. och ther szom the thendt afhende eller forbrødt, tha schulde konninger vti Danmarck haffue fuldmagt szamme gaardt at anamme och thendt antworde thendt, szom eellst vaar vdi sleg, het paa mandtkönn &c. och thet stadtfestellsze breff, szom konning Hanss haffuede vtgiffuit. findis elldere endt thet sködebref. Hanss Michellsszenn haffde paa samme gaardt, tha bör forne gaardt attbliffue hoess thennum, szom eellst ere aff mandtkönn aff forne her Axell Persszenns arffwinge, met alle forne gaardtzs frieheder effther szamme breffuis liwdellsze &c. III. 306.

¹) Rosenvinge, Gamle Danske Domme, I, 39—43.

17 August. Claus Deenne fik Confirmats paa den Fundats for S. Anne Hospital i Aaass, som Electus i Lwndt havde udgivet. Haffnie, fer. 5. post festum divæ virginis assumpt. III, 304 b.

Breff, som er screffuett oc kommett till hwertt stiigt oc landtzting offuer riigett Danmark.
om then rustning.

18 August. Vii Frederick mett Gudtz naade &c. helse eder, oss elskelige werduge fædre, bisper, prelater, abbether, prowester, priere, riddere, riddermentz mendt, frwuer oc iomfrwuer, canicker, vicarier, oc alle andre, som iordegodtz haffue, som bygge oc boe wdi N. biscopsdomm, kierlighen mett Gudt oc wor naade. Wiider, kiere herrer oc wanner, att wy oc wortt elskelige Danmarks riigis raadt here nw forsamlede wdi Kiøpnchaffnn till then allmyndelig herre dag. haffue offuerweygett then store beswaaring, som menige riigett oc thedtz inbyggere haffuer paahengdt wdi thenne lange feyde att bekaaate wllendiske oc fremmede kriigisfaalek, saa wore kiere wnder-sotte ther offuer forarmes oc fremmett kriigsfolek bortsfører guld, sølff oc pendinge her aff riigett, fordy att then magtt icke war her wdi riigett, mandt trøste seg att giøre riigens fyender emodstandt mett wdenn saadann fremmede wllendiske [k]riigs folckis hielp, biistandt. Thy paa thet att guld, sølff oc pendinge maa bliffue her wdi riigett, haffue wy oc for[ne] wortt elskelige Danmarks riigis raadt, menige riigett oc thetz indbyggere till beste, gaffn oc bestandt, paa thet att wy icke skulle hwertt aar haffue behoff att beskatthe wore fattige wnder-sotte till fremmede kriigis folckis betaling, ther paa giordt saadann een skickellse, att alle bisper, prelater, abbether, prowester, priere, riddermendtz mendt, canicker, vicarier, frwuer oc iomfrwuer oc alle andre geestlige oc wtdtzlige oc alle andre, som iordegodtz haffue her wdi wortt riige Danmark, skulle offuerweye theris renthe, oc wdi thesse neste try aar aff hwertt eett hwndrede marck wisse renthe skulle the holde een werafftig karll mett gott harnisk oc weniig mett glaffwindt oc een hest saa godt som ix marck wdi thet mynste, oc hwertt eett halltt hwndrett marck wisse renthe, een wellferdig skytthe mett een hest saa godt som xl marck; oc skulle the thet holde saa well aff kronens leenn oc kirckins som aff theris egett arfwegodtz oc renthe, inthett wndertaget wden prestegaarde oc diegne gaarde. Er oc nogre, som icke formaa eller haffue eett halltt hwndrede marck wdi wisse renthe, som er aff adelenn, tha scall hand komme till hest eller foedt efter hans yderste formwue; oc huilcke geestlige personer, som icke haffue eett halltt hwndrede marck wisse renthe, tha skulle the were saa mange wdi leg tillhobe, saa the kwnde efter thenne skickellse wdtgiøre een werafftig karll mett glawindt eller een skytthe. Oc paa thet att thet scall ganngeligg till oc then riige scall efter hans effne oc then fattige efter syn effne, haffue wy mett wortt elskelige Danmarks riigis raadt tillskickett oss elskelige N. N. ther wdi

N., som skulle offuerweye oc legge eders visse renthe. Thy bede wy eder kierlighen oc huer serdelis strengelighen biwde, atti mett thet allderfførste, nar the therom lade tillsiige, møde wdi forn^e N. mett klare register paa all then wisse renthe, som y haffue; oc tha skulle forskreffne N. legge samme ethers wisse renthe wedt penninge wdi saa maade, att huer tønne smør skall leggis for viij marck, tønne honnig for x marck, tønne byg eller rwg for viij β , een feedtkoo ij marck, een bedegalltt een marck, oc retthe landgielde penninge bliffue penninge oc regnes for penninge. Oc nar the saa ethers renthe haffue offuerwegett, att [j] tha, som the eder wnderwiisendis worde, reede eder paa samme rustning, effter som forscreffuit stander, oc komme arlige aar mett samme rustinge till N. landtzting then maandag nest effter misericordia domini, oc ther lade eder mustere oc besee. Oc huilcken, som seg forhærder oc samme skickellse icke holde will oc ey møde paa forn^e dag, som forstander, hand skall wære forfaldeunn till oss for hwer hestt, hannum bryster, for hans forsømmilase skyldt paa samme mønstrings dag xx gyldenne, oc for hwer hestt, hannum brøster, om nogett paaferde kommer, x gyldenne huer maaneth, saa lenge handt fwldt gjør then tall, som handt saa foreleggis. Lader eder alle oc huer serdeelis findis wellwiillighen att holde forn^e rustning wdi forskreffne thesse neste tillkommendis try aar, som oss, eder oc menige riighens indbyggere stoer magtt paa ligger. Thet wille wij &c. Giffuett paa wortt slott Kiøpenhaffnn, fredaghen nest effter wor frwue dag assumptionis, wnder wortt signet. II, 16; C, 339 ¹⁾. Smlgn. 27 Avgust.

19 August. Hr. Tyggi Krabbe, Danmarcks Riges Marsk, og Arvinger fik „Eyendom“ paa efterskr. Gods i Owseherred, som tilhørte Niels Brade: en Gaard i Thordløse Sogn i Paarup, som Iep Persszenn iboer, giver 2 Skp. Smør, én i Allerup (Mats Moensszenn, 2 Skp. Smør), én i Askebye (Anders Clemintsszenn, 21 β), én smstds. (Oluff Clemintsszenn, 15 β), én smstds. (Magenns Hansszenn, 15 β), én smstds. (Iens Powelsszenn, 19 β), en Mølle smstds., giver aarlig 4 β Grot, en Gaard smstds. (Knudt Swensszenn, 3 „lødemarck“), en Gaard, som kaldes Awerødt (Anders Matsszenn, 12 β). Køpenhaffnn Slot, Lørd. efter vor Frue Dag assumpt. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester. III, 304 b.

— Iens Torbernsszen og Arvinger fik Brev og Ejendom paa efterskr. Gods i Ffrostteherred, som tilhørte Niels Bragde: en Gaard i Belltinge i Skaretthe Sogn, som Magenns iboer, giver 3 β Grot til Landgilde, 3 β for Dagsværk, en Gaard smstds., som ligger øde, giver lige saa meget, en Gaard i Iepdrup i Stroe Sogn, giver 4 β Grot. Samme Datum. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 305.

¹⁾ Slutningen trykt i Danske Mag. IV, 263—64. Smlgn. Anmærkingen ved 1637, 20 Avgust.

21 August. Seuerin Knutsszenn, Borger i Aars, fik Brev for sig og sine Børn paa to Boder i den Gaard i Aars, som beboedes af og tilhørte den bortrømte Hans Iacobsszenn paa Samss, fri og kvit mod at holde dem ved Magt. Køpenhaffns Slot, Mand. efter vor Frue Dag assumpt. Ad mandatum dni. regis. III, 30; C, 170 b.

Breff och skickellsze emellom kongelige Maiestat till
Danmarch oc the lubske [?]
om Borgenholm.

23 August. Vii Ffrederich met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att effther thi leylighed seg szaa begiffuer, att the lubske haffue velelig indtaget vortt och kronens lanndt Gullandt och Viisborg hye och framelis bestollet Viisborg slott, beffryctendis, at hwor ther icke skeede merckelig vndtsetning met thet furste, skulde och ther met skaffe theris villig och øffre szamme slott oss och riiget till stoer, langsom schade och forderff, swa haffue vii ther fore nogenn tiidt sziidenn forledenn skicket vort merkelig raadt och sendebudt till Lubke met thennum attforhandle, szaa szamme bestallding maathe metvillige och mindelighedt opgiffues och theris kriigsfaalek maathe met villig och myndelighedt met thet furste ther aff landet igenn affkalldis, huilcket szamme the aff Lubke ingennledis indtgaa eller szamtycke ville eller giffue thennum till nogenn endelig beslutenn eller myndelig fordrag met thennum, met myndre the kwnde och maathe fange Lwnds domkirckis och sancti Lawritsszes slott och leenn Borgenholm och Hammersshwss vdi nogenn tiidt attbeholde for theris ledene schade, szom the bekere thennum nu vti nogre aar vdi thendt feyde schulde haffue fanget och ledet, effther skellig vorderenn. Tha paa thet vii och vortt elskelige Danmarks riigis raadt, riiget och menige riigszenns indtbyggere maathe her effther stande vdi ffredt och endrecttighedt met the lubske och vendiske steder och theris forwantte, och att feide, skade och forderffue, szom seg mangfuldelige ther vdi kwnde eskes och begyndes, maathe affstilles och nederleggis, haffue szamme vore raadt och sendebudt icke vdenn stoer beswaaring maathe indgange och szamtycke, swaa the lubske skulle vti nogre aar haffue Borgenholm slott och leen vti besidenne, szom foræ vortt raadt haffue nu skicket och sendt oss och vortt elskelige Danmarks riigis raadt en contractt och recess, forseget aff thennum paa baade siider paa szamme handling, szom thennum paa baade sziiider emellom giordt och gangenn er, huilckenn szamme contractt och recess vii och vortt elskelige Danmarks riigis raadt icke kunde vttslaa eller affstille, met myndre vii och riiget villde haffue giffuitt oss vti en obenbarlig krye och feyde. Tha paa thet att szaadann kii, schade och forderff maathe affstilles och bortte bliffue, haffue vii och vortt elskelige Danmarks riigis raadt fulldbiwdt, szamtyckett och stadtfestt szamme recess vdi szin fullde mactt attbliffue, och paa thet att schade och forderffue

schulde icke for møget henge och bliffue hoess Lwnde domkircke, haffue vii aff voer sunderlig gunstt och naade beffallet, szambtycktt och fulldmagt giffuit och met thette vortt opne breff beffalle, szambtycke och fulldmagt giffue oss elskelige Danmarcks riigis raadt, swaa the mwe paa vore och kronnenns vegne till vederlag igenn antworde och vdtlegge till Lwnde domkircke och seede vortt och kronnenns slott Vordtbierng met alle the leenn och herrett, szom ther er nu tilligendis, szaa att forme Lwnde domkircke oc sede maa og schall haffue, nyde, bruge och beholde szamme slott og leenn met alldt szin kongelige rentte, rett och rettighedt, inthet vndertaget, indtill szaa leuge forme domkircke fanger szamme siitt forme slott och landt igenn, Borgennholm. vdi szin rolig heffuet och besidning, daag szaa, at oss elskelige her Truedt Greersszenn, vor mandt, raadt, nyder och behollder szamme slott och leenn paa szaadann thiennistte och affgiffwett effther vortt forlenings breffuis liwdellseze och indeholdelisseze, och schall dog holde slotzlowgenn till Lwnde domkircke och sedenns troe hanndt. Och haffue vii nu antwordet oss elskelige Danmarcks riigis raadt slotzlowgenn till Vordbierng slott, saa att the mwe igenn thendt antworde twende aff Lunde szedis prelatther, och the twinde prelater schulle igenn antworde szamme slotzalowg oss elskelige her Trued Greersszenn, at handt thendt siidenn holde schall till Lunde domkircke och szedenns troe hanndt, och ther. szom Gudt forbiwde, thet skeede, at forme slott Vordtbierng bliffuer her effther bestallett aff riigenns fiender, tha ville vii met riigens indthyggers hielp och trøst komme thet till vndtsettning och hiellpe attfrye thet aff szamme bestallding, och ville vii gøre alldt voer muligeli flitt till hoess the lubske, at forme Borgennholmm slott och lanndt maa met thet szarestte komme igenn till Lunde domkircke och seede [oss mwliigt er; tesligest . . . oc Lunde domkircke oc sede¹⁾] her met bliffue paa szin geistelig iurisdicte paa Borgennholmm alidelis wforrencket. Giffuit paa vortt slott Køpennhaffwenn, aar effther Gutz biwrdt mdxxv paa S. Bartholomei apostoli affthenn, vnder vortt signet. Ad mandatum domini regis proprium de scitu consiliariorum. Receperunt consilarii vnas et capitulum Lundense vnas literas istius tenoris in pergameni, et habet Trud Greersszenn copiam sigillatam in papiro. III, 312; C, 10²⁾.

23 Avgust. Hr. Iacob Trollde, Ridder, og hans Arvinger fik Brev og Ejendom paa efterskr. Gods i Gødingherred, som tilhørte Niels Brade: en Gaard i Neboling Sogn og By, som Morthenn iboer, giver 8 Pd. Smør, en Gaard i Herosse Sogn i Symerstoffb (Oluff Matsszenn, 4 Pd. Smør), én i Axellstrop (Aage, 4 Pd. Smør), én i Stowby Sogn i Quistelang (Bee, 8 Pd. Smør). Køpennhaffu, S. Bartholomei ap. Aften. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 305 b.

¹⁾ C.

²⁾ Hüberty, Aktykker til Bornholms Hist. 65—68. Nye danske Mag. V, 86—88.

24 August. Ieg Otte Stiigszenn, vebnere, gior alle vitterligt och kennis met thette mit obne breff, att ieg haffuer loffuet och thilsagt, och nu meth thette mit obne breff loffuer och tilsier erlige och welburdige menndt och strenge riddere, her Mogenns Gøe. Dannemarcks riigis hoffmester, och her Tyge Krabbe, Dannemarcks riigis marsck, paa hogbornne fyrstes konning Fredericks, vor kiere naadige herris, och Dannemarcks riigis raadtz vegne, att ieg effther thenne dagh will och schall bliffue hans naadis hogmegtughet och Dannemarckis riigis raadth och indbyggere huldtt och troe och aldrig will eller skall were hans naadis hogmegtughet eller Dannemarcks riigis raadth eller indbyggere vunder øgenn mett raadtt, daadt, ordt eller geruigh, hemmelig eller obenbar, annderledis, end szom enn erlig vregtig [v: veragtig] riddermanndtz manndt bør att vere synn rette herre och konningh, och sedermeriige oc aldriig ieg wil eller schall arge paa hans naadis hogmegtighetz eller noget hans naadis forwantse [!] eller tienne noget, szom hans naadis eller Dannemarcks riigis fiender ere, och ey vil eller schall tienne noget vden riiget eller giuffue meg her aff riiget vden hans naadis hogmegtighets oc Dannemarcks riigis raadtt villie och samtycke. These forne artickle vil ieg i alle maade fast oc vbrødeligenn holle paa myn christelig tro, loffue oc ære oc redelighet, och haffuer ieg kierligenn tilbedet these effterscreffne gode-menndth att loffue och siie for meg til forne vor kiere naadige herre oc Dannemarcks riigis raadth, szom ere her Axell Vgerup til Vgerup, Iost Vrne til Hareloffgaardt, Niels Ipsenn, Hanns Ryaner, Hartuick Andersszenn, Claus Egertzenn, Hanns Stiigsenn och Pouel Stygsenn. Och wii alle gøre vitterligt att haffue met thette wortt obne breff tilsagt forne her Mogenns Gøe och her Tyge Krabbe paa vor kiere naadige herris oc Dannemarcks riigis raadtz vegne paa wore gode troe och loffue, at forne Otte Stiigszenn schall these forne artickle i alle motte fast holle, eller wii bepligte oss att staa vor kiere naadige herre oc Dannemarcks riigis raadtt til rette for. Datum Haffnie, die Bartholomei. Huileket breff ieg Nicolaus Giortz, prepositus Riipensis, haffuer antuordet bisp Lage Vrne til Roskildt met andre saadanne breffue. C, 264.

— Hr. Henrich Gøye fik Stadfæstelse paa al den Handel, som Danmarcks Riges Raad paa Kongens Vegne tilsagde ham om Vordingborig Slot og Len, før han opgav Køpenhaffns Slot og By. Haffnie, die Bartholomei ap. Rel. Dns. Ioannes Randtzow, miles. III, 229*; C, 263 b.

— Hr. Otthe Krumpen, Ridder, fik Brev paa Tranekeer Slot i 10 Aar mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf og aarlig at give 100 rh. Gld. i Guld og 100 Mk. danske, samt halv Oldengjæld og Sagefald; han skal holde Kongen med hans Folk, frede Jagten og holde 4 Borgelejeheste. Dersom Kongen tager Lenet igjen inden de 10 Aar, vil han forlene ham med

et andet Len „saa gaatt“, til de 10 Aar ere forløbne, og give ham Advarsel i Tide, at han kan flytte sit Gods etc. Cum claus. consv. Samme Datum. De mandato dni. regis proprio. III, 170; C, 130 b.

24 August. Erick Krwmdiighe fik Forleningsbrev paa Vestterherred, at beholde i 10 Aar med al kgl. Rettighed, dog at han deraf aarlig skal give 150 Mk. danske, gjøre Regnskab for al Sagefald, hvoraf Kongen skal have Halvdelen, give halv Oidengjæld og gjøre Regnskab for Sandtold og Vrag; han skal holde Kongen og hans daglige Folk, naar han personlig drager der gjennem Landet, og give Halvdelen af den Afgift, som gaar af Kronens Enge, og Halvdelen af Laxefisket, samt holde Tjernerne ved Lov og Ret. Cum claus. consv. Samme Datum. III, 36; C, 175. Smlgn. 27 August.

— Hans Holst fik Forleningsbrev paa Rembecksholm¹⁾ ad gratiam. Cum claus. consv. Samme Datum. III, 225 b*; C, 260 b.

26 August. Aage Knutsszenn til Geetzsholm fik Ejendomsbrev paa Niels Braes Gaard i Holm i Krintzlinge Sogn (Gydingherred), som skylder 12 Pd. Smør og som blev Kongen og Kronen tildømt for „Niels Braes forszømmelsze skyldt, att handt førde awindtzskioldt emodt vor keristte naadigste herre och kronenn“. Haffnie, sabb. post Bartholomei ap. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Marsk. III, 309 b.

— Hr. Axell Vgerup fik Brev paa efterskr. Niels Braes Gods i Gydingheherred: en Gaard i Qwingen Sogn i Hanneskowg, som Pouell iboer, giver 10 Pd. Smør, en Gaard smstds. (Per Broersszenn, 10 Pd. Smør), en Gaard kaldet Trudtzstrup (6 Pd. Smør), en Gaard i Haneschow, som Twe iboer, hvilken Gaard Hr. Axell og Arvinger skal have „forswaar vtaff, och landtgiillde tiill kirckenn“. Samme Datum. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 309 b.

— Hr. Trude Gregersszenn fik Forleningsbrev paa Vordbiern Slot og Len med alle de Len, han nu har i Værgen, og med Nye Falckenberg, Gamble Vordtbiern, Konningsbacke og Kaaszekiüll med al deres Rente etc. at beholde i 10 Aar fra Datum, mod aarlig deraf at give 5 Læster Smør og halv Sagefald samt alt Strandvrag efter Regnskab. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester. III, 310.

¹⁾ Reenbecksholm. C.

26 August. Michell Brockenhus fik Tilladelse til at indløse Perstruppe Gaard og Birk i Laaland af Fru Ingeborg Iacopedatter, Hr. Hans Valckendorps Arving, for de 400 Mk. lybsk, som endnu ikke ere betalte af Pantesummen, og siden beholde det i Pant uafløst i 17 Aar fra Datum. Cum claus. consv. Kiøpnehaffn, Lørd. efter S. Bartholomei ap. Dag. Rel. Hr. Thygge Krabbe. IV, 489 b; mere forkortet i III, 172; C, 134 b¹⁾.

— Hr. Hans Kraussze, Ridder, fik quittantia quittance paa Regnskab for vist og uvist, oppebaaret og udgivet den Stund, han havde Kallingborg Slot og Len, og indtil han overgav det til Claus Ericsszenn, og bliver deraf intet skyldig. Cum claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 229; C, 263 b.

—? Hr. Axell Bræ fik Brev paa Veskilddt Gaard med Gaardsæder og Mølle; 1 Læst Korn deri har Kongen givet ham, mod at han skal gjøre Fyldest for Resten efter gode Mænds Nigelse. (Uden Dag). III, 310. Smlgn. 1526, 21 Juni.

Gennbref paa rustning.

27 August. Vii Ffderick met Gutze naade &c. gjøre alle vittherliggt met thette vortt opne breff, att for villig troskab och thienniste, szom oss ellskelige verdiige fiedre, biscoper, prelater och godemendt, Danmarcks riigis raadt oc adell, haffue nw velluilligenn aff thennum sellffuer beleffwet och vedttaget, att tillhiellpe oss att beskydde och beskerme thennw och theris federne landt och riige emodth konning Chrestiern och andre vore och riigens fiender, her indenn riiges att rustthe thennw met heste och harniske aff theris formwe och magt effther thendt vedertagtt och skickellse, som the nw sellffue haffue beleffwet och giffuitt oss tillkende, tha haffue vii nw therfore loffwet och tillsagdt thennum igeenn-och met thette wortt opne breff loffue och tillsziige paa vor gode troe och loffwe, att thellig beswaaring och villig thiennist skall icke lenger vere eller paaastande endt thesse trye neste samffelldæ aar her effther, och ville vii ey eller skulle wore arffwinge och efftherkomere konninger vdi Danmarck icke trenge fforæ prelater, godemendt, Danmarcks riighis raadt och adell, till saadann tynge eller beswaaring, som forscreffuit stander, medenn lade thennum nydhe sedwaannlig tynge och tiennist, som the haffde aff vor kiere herre ffaders och vor kiere herre broders konning Hansszes tiidt, Gudt theris seele naade. Att thette schall saa fastt och vbrødeligenn holdes vdi alle maade lade vii henge vortt indtseghell nedenn for thette wortt opne breff. [Datum Haffnic, S. Augustini ep. affthen²⁾].³⁾

¹⁾ Danske Mag. 4 Række, IV, 239.

²⁾ C.

³⁾ Brevet er indført i Herredagsprotokollen (Nye danske Mag. V, 93—94).

Vnas eiusdem tenoris literas tradidit dominus cancellarius episcopo Roschildensi. III, 8; C, 265. Smlgn. 18 August.

Item bleff beleffwet, fulldbwrdet och szamtycktt aff Danmarcks riighes raadt till thendt menighe herre dag forsamblede, som stodt siiett vdi Otthensze [1527], att szame rustning schall endt nw frandelis standne till tre szamfelldis munstringe, effther the trye aar framgangene ere, som tillfornn samtyckt bleff om forne rustning aff Danmarcks riigis raadt vti Kspennhaffnn, som før er bersrdt i nestte forne two breffue. III, 8 b.

27 August. Vii Frederich met Gutznaade &c gøre alle vittherliggt, att oss elskelige burgimestter och raadt vdi vor stadt Mallmøss haffue ladet beklage fore oss, att vti theris bye er mange iorde och byggestede, som ligge øde alldelis och ey holdes aff enthenn konninglige eller byes tyngge, vore vndersaatthe storlig till schade och forderff, szom bygge och boe ther vdi byenn, oc haffue vii ther fore beffallet vore burgimestter och raadt ther szammestedtts attillsziige och lofflige attwaare thennum, szom szamme iorde och byggestede tillhøre, att the indenn iij szamfelde aar, frann thenndne vortt breffuis datum regnindis, schulle lade thennum vppbygge och holle vedt magtt. szaa szamme vor købstadt ther met kandt forbedres och ther affkandt holdis kongelige och byes tyngge; och ther szom the thet icke gøre indenn forne trye aar forløbbenne ere, tha haffue vii aff voersunderlig gunst och naade vntt och tilladet och nu met thette vortt opne breff vnde och tillade, at forne burgimestter och raadt vdi Mallms mwge och schulle fuldmactt haffue attsellie och skøde samme øde iorde och byggestede till andre vore vndersaatthe ther vti byenn, szom thennum vill vpbygge och holde ther aff kongelig tyngge met andre vore vndersaatthe ther szammestedtts, dog szaa att hues pendinge, the sellie szamme iorde och byggestede fore, schulle halffdelindt komme till oss och kronnenn och halffdeell till byenn. Giffuit paa vortt slott Kspennhaffnn, søndag nest effther S. Bartholomei apostoli dag aar &c. mxxv, och haffuer vortt elskelige raadt i Skaane eth genbreff paa thette szamme breff &c. Rel. Dns. rex per se, neruerendis her Magenns Gøye, hoffmester. III, 311.

— Vi Fr. have forundt Borgemester og Raad i Kspennhaffnn pro servitio facto et faciendo, siden deres By blev os opgivet i den „bestolding“, og med Samtykke af vort elskel. Danmarks Riges Raad, der nu er til Stede hos os, som ere værdige Fædre med Gud Hr. Lage Vrne i Roskilldt, Hr. Iens Andersszenn i Otthensze, Hr. Stygge Krumpen i Borglom, Hr. Owe Biillde i Aarss, Hr. Iyrgen Friis i Viborg, Biskopper, Hr. Magenns Gøye, vor Hofmester, Hr. Tygi Krabbe, vor Marsk, Hr. Prebigørnn Podebusk, Hr. Albret Ieibaszenn, Hr. Peder Lycke, Hr. Hanss Biillde, Hr. Anders Biillde, Hr. Otthe Krumpenn,

Hr. Iohann Vrnne, Riddere etc., at de til evig Tid maa nyde til deres Forte og Fægung al den Ret, som vi paa Kronens Vegne have i Serisløff By og Mark, der ligger udenfor Køpenhaffns Birk, ind til Rosbeck „till alle fyre marcke møde“, dog dermed uforkrænket Rosbecks Mølle, Dam og „damsbondt“. Dog skulle Borgerne til evig Tid, for at Kronens Rente og Retighed ikke skal mindskes i vor Tid, give os 20 lødige Mk. rede Penge, aarlig at følge deres Byskat S. Martensdags Tid. Der- til skulle vi have fri Fægung til saa meget Kvæg, som vi have Behov til Køpenhaffns Slot, og da de har vedtaget, ingen Svin at ville holde i forskr. Mark for den Skade, som deraf kan komme paa Stadens Volde og Grave, da ere vi og „tillfredt“ ej heller at holde Svin der. Cum claus. consv. et inhib. sol. Haffnie, [Søndagen efter S. Bartholomei ap. Dag, under vort Signet. Rel. Mester Anders Glob, i Kongens Nærværelse¹⁾. III, 228; C, 263²⁾].

27 Avgust. Gydinge Bønder fik confirmationem privilegiorum in communi forma. Haffnie, domin. post Bartholomei ap. De mandato dni. regis ad instantias dni. Tuconis Krabbe. III, 309.

— Hr. Albret Ibsszenn fik Ejendomsbrev paa en Jord paa Ffallstterboe, 30 Favne lang og 14 Favne bred, liggende vest for Kongens Salterbod og øst for Hr. Oluff Stygsszens Jord, dog saa at Agevejen skal være fri mellem forskr. vor Salterbod og „for“ iordt maan“ ned til Stranden. Samme Datum. Rel. Dns. Petrus Lycke, miles. III, 310.

— Erick Krundiighe fik Forleningsbrev paa Westerherred (osv. som Brevet af 24 Avgust). Desligeste har Kongen forlent ham Waarde Kjøbstad, dog at Borgemester, Raad og Menighed smstds. skulle give Kongen deres aarlige Byskat, og hvad Sagefald og andet, der falder, som tilkommer Kongen og Kronen, skal han gjøre Regnskab for. Cum inhib. et claus. consv. Køpenhaffn, Sønd. efter S. Bartholomei ap. Dag, under Kongens Signet. III, 85 b³⁾].

— Knudt Perszenn fik Følgebrev til Bønder og Almue i Kalleborg Len. Haffnie, Sønd. efter S. Bartholomei ap. Dag. C, 264.

¹⁾ tilføjet efter Originalen.

²⁾ Køpenhavns Diplom. I, 361—62 (efter Originalen).

³⁾ staar mellem Breve af 1530.

27 August. Hr. Henrick Gøye fik Følgebrev til Bønder og menig Almue i Wordenborg Len. Cum claus. consv. Samme Datum. C, 264.

— Albertt van Gock fik Brev at være cisefri og toldfri paa sine egne Vegne ad gratiam. Domin. infra octavas Bartholomei. Rel. Mester Anders Glob. C, 264.

28 August. Hr. Henrich Krumdiige fik Brev og Ejendom paa det Gods, Niels Ibszenn havde i Pant af Niels Brade, og det Gods, Hr. Erich, Domkannik i Lwndt, havde i Pant, mod at indløse det af Panthaverne, og hvis samme Gods er bedre end de Penge, hvorfor Hr. Erich har det i Pant, skal han fordrage sig med Kongen om Ejendommen paa forskr. Gods; Kongen forpligtiger sig og efterfølgende Konger til at give Hr. Henrich Krumdiige eller Arvinger de Penge tilbage, som han indløser samme Gods for, „om thet bliffuer hannum affløest for hana naadis hemells brøstt skyldt“. Køpenhaffn, Mand. efter S. Bartholomei. Rel. Mester Anders Glob. III, 310 b.

— Hr. Prebisørnn Podebusk fik Pantebrev paa Haneherred for 1500 Mk. mod tilbørlig Tjeneste, Regnskab for alt Vrag og en Afgift af 100 Mk. Cum claus. consv. Køpenhaffn Slot, S. Augustini ap. Dag. Rex per se. (Pengene betales med 380 rh. Gld. til Kongen, hver Gylden regnet for 3 Mk., og 360 Mk. til Mester Christiørnn Hwiidt). III, 36 b; C, 175 b.

— Peder Villatsszenn, Skriver paa Køpenhaffn, fik Brev paa en Gaard paa Amagher Land, som kaldes Raagaard, at beholde uden al Tyngelse eller Afgift i 8 Aar fra Datum. Haffnie, S. Augustini Dag. Ad relationem dni. Henrici Krumdiige, militis. Manus mag. Iasperi secretarii. III, 230*; C, 266.

Hogbornne furstindes drottning Sophies liiffgeding.

29 August. Vii Ffrederiich met Guds naade &c. gøre alle witterligt, at effther thii hogbornne ffurstindne ffue Sophia, affsamme naade Dannemarcks, Wenddes och Gottis drottning, vdtuolldt drottning tiill Norgi, indtfydt hertuginde vdi Sthetin och Pomernn &c. hertuginde vdi Slesuiig, Holldtstteunn, Stormarnn och Dythmerschenn, greffuinde vdi Oldennburgi och Delmenhorst, woer kere husffue och ffurstindne, nu haffuer vdi the hellig threffoldighedts naaffuenn, thenndt aldt szom megtigeste Guds tiill louff och ere, menige Dannemarcks riige och thetts indbyggere, wore kere throe vndersaathe, tiill een euig bestanndt, freedt och thrøstt annammit hindnes drondtninglige

kroning for een welldiig och fulldmegtiig drodning heer effther att uere vdi Dannemarcks riige, tiillhielpe met oss at styre och regere, hielpe huer manndt, fattig och riig, tiill loug och reth, holde thenndt bellige kiirckes biscopper, prelater, riddere, gode menndt, Dannemarcks riiges adell, wedt ere, werdt och gamble sedtuuanlige frieheder och forsuuare riigenns indtbyggere for wolldt och vrett, wiide oeh rame menige riigenns gaffuenn och bestte, tha haffue wii nu met wortt elskelige Dannemarcks riiges raadt fulldthyrdt, willig och sambycke effther godt, gaffnlig, lofflig sedtuuane thet saa skicket, handtlet och beslutt om hindnes liiffdinge och forstteligt pligt, hinde som Dannemarcks drodtninger bør och schulle haffue at nyde och beholde tiill hindnes stadtes opholdelsse, om thenndt alldtsommegtigeste Gudt thet saa skicket och forseett haffuer, at hun oss worder offuer leffuendes, vdi alde maade som heer effther fyllger: Furst at for^{ne} hogbornne ffurstindne drodtning Sophia, woer kere hussfrue, schall haffue, nyde och beholde for hinde egen persone woer och kronnens sloth, leen och ksebsteder, Nyekøpings sloth och ksebstedt vdi Ffallster met thee leenn, ther tiilligge, och Stubejøping, Aaleholm sloth och leenn, ther tiilligge vdi Laalanndt, met Nyestedt, och Raffuensborg sloth och leen met Nagskøug bye och Saksjøping, huilcke for^{ne} slotte och leen, ksebsteder hun schall haffue, nyde och beholde frii, quitt met alde theriss tiilliggelsse, konninglige rentte och rettighed, ingthet vndertaget, szaa lenge hun leffuer. Daag schulle wore forlenings breffue bliffue wedt magt, som thee gode mendt, nu embitzmenndt ere paa for^{ne} sloth och lene, aff oss haffue, vdi alde maade, som thee indeholde och vdtuise. Och naar saa skeer, at nogenn slots loug tiill for^{ne} sloth schall heer effther foruandtles, tha schall thenndt foruandtles tiill woer hanndt, thet stundt wii leffue, och naar wii dødt och affgangene ere, tha schall samme slots loug foruandles tiill for^{ne} woer kere husfrues hanndt, om hun oss offuerleffuendes worder, och effther hinde dødt tiill wortt elskelige Dannemarcks riiges raadtz haandt, daag at danske edellemenndt thennom beholde vdi slots lougenn och forlenning effther theris breffues liudelssse. Och paa thet, at for^{ne} hogbornne ffurstindne frue Sophie, woer kere husfrue, kanndt fange thet thusinde marck fullth aarligenn affgiift aff Raffuensborg, som ther aff aarligenn giffues schall, tha schall hun huert aar lade vppebere iiij^e marck danske affgiift, som aarligenn giffues aff Lindtholms sloth vdi Schaane, vti stedet fore thee iiij^e marck, som oss elskelige her Jahann Oxe, ridder, woer manndt, raadt och embitzmanndt paa wortt sloth Raffuensborg er bebreffuit vdi thenndt affgiift Raffuensborg for thet pantt, hanndt haffde vdi for^{ne} wortt slotth Lindtholm, indtiill szaa lenge for^{ne} pantt igenn quitt och affløst effther thet breffuis liudelssse, ther paa giordt er. Daag schall woer kere husfrue heer aff gøre oss och wore efftherkommere konninger vdi Dannemarck, om oss fore stacket bliffuer, och menige Dannemarcks riige saadann tilbørlig tienniste ther aff, som wedt bør. Och at thette saa schall holde fastt och vbrødeligenn

vdi alde maade, tha haffue wii beffallet at lade henge wortt secreto heer nedenn for thette wortt opne breff, och wii, her Lage Vrne vdi Roschiillde, her Iennss Andersszenn vti Ffyenn, her Stygi Krompen vdi Borglom, her Offue Biillde vdi Aarhass, her Iyrgenn Friiss vdi Viiborg met Gudtze naade biiscopper &c., Dannemarcks riiges raadt, heer nu tiillstede forsamblede, haffue thette alltt, som forscreffuit staar, vdi alde maade saa handtlet och sambyctt och beslutt met hogborne fluratte och høgmehtiige herre, her Frederiich, woer keristte, naadigestte herre, och haffue ther fore hengtt wore indtsegle heer nedenn for thette breff hoess hannss naadis tiill ythermere wisse och foruaring. Datum Haffnie mdxxv &c. III, 194 ¹⁾.

30 Avgust. Biscop Styge Krompen ffeck breff paa Burglom clostter, att ther som Gudt thet saa forseett haffuer, att handt leffwer biscop Niels Stygge vdtoffuer, tha maa och schall handt strax effther biscop Niels Styggis dødt thet anamme, bruge och beholde szynn liiffstiidt samme Burglom clostter met alle sine priuilegier, friheder, rentte och rettighed met alldt tilligelsze, ehuaadt thet hellatt er eller vere kandt, dog handt holler samme clostter och Gudtze tienniste vedt befidt och magtt och gøre oss och kronenn sliig tyngs och tienniste ther aff, szom ther pleyede affattgøris vdi vor kiere herre broders konning Hanns tiidt, naar hannum tillsziigis, eller haffue thett wdi vor myndne. Samledis loffue och tillsziige vii hannum, att naar foræ biscop Niels affgangenn er eller och om handt her for indenn samme clostter resignere och vplade vill, tha ville vii strax rnde och giffue foræ biscop Stygge och ingenn andenn vor presentatz och forscrift tiill vor helligste fader pawenn paa samme Burgloms clostter, och troligenn vdi alle maade tillhiellpe, att handt thet sanngs och beholde schall vdenn trette. Giffuit paa wortt slott Køpenhaffnn, odennsdagenn nest effther decollationis S. Ioannis baptiste. Ad mandatum dni. regis. III, 36^a; C, 175 b^a).

— Claus Daa fik Pantebrev paa Gøstinge med tilliggende Gaarde og Gods, fri og kvit uden al Tynge eller Afgift i 8 Aar fra Datum, og siden skal det løses af ham for 650 Mk. danske i danske Hvide, 350 Mk. danske i Firehvidaskillinger og 100 rh. Gld. i Guld; han skal deraf gjøre tilbørlig Tjeneste. Haffnie, 4. fer. post festum B. Ioannis decollationis. Bel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester. III, 229 b; C, 265.

— Anne Pedersdatter i Vordberg fik Brev, at da hun har fordraget sig med os elekelig Mester Iesper Brochmann, vor Sekretær, om Mester Claueszæes, Kong Christiernns Kanslers, fædrene og mødrene Arvegods, som vi havde givet

¹⁾ Danske Mag. 4 Række, IV, 244—46; ogsaa indført i Herredagsprotokollen (Nye Danske Mag. V. 84—86). Originalen i Geh. Ark. er dateret: Kjøpenhaffnn, 8. Hans decollationis dag.

²⁾ Nye kirkehist. Saml. IV, 468.

forskr. Mester Iesper, have vi undt, at hun maa nyde samme Pant for sig selv, udelt og uskiftet med hendes Medsøskende. Haffnie, fer. 4. post Bartholomei ap. III, 311 b.

31 August. Vi Fr. skyldte os elskelige Iyrgenn Henningsszenn til Søndtagher 2500 Mk. danske, hvori 1200 Lod Sølv, hvert regnet for 20 β danske, som han har laant os til Rigens Behov, og pantsætte ham derfor vor og Kronens Gaard Rudtgaard¹⁾, Rudtgaarden og Skowbyherred med al kgl. Rettighed at beholde, indtil det bliver ham eller Arvinger afløst for forskr. Sum; dog skal han deraf gjøre og give os slig Tynge med Afgift, Tjeneste, Hold, Borgeleje og alt andet, ligervis som der plejede at gaa deraf i Kong Hansses Tid. Han skal holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene, og naar de 2500 Mk. ere betalte i Sølv eller Penninge til gode Rede, skal Gaarden komme frit til Kronen igjen. Vort Slot Køpenhaffn, S. Egidii abb. Aften. III, 118 B b; C, 86 (her tilføjes: Deraf fik Mester Ericus Sølv for 1500 Mk. og min Herres Naade 60 Gld., og har jeg Iørgens Brev paa 860 Mk. at betale paa Nyborg).

— Erick Hack fik Forleningsbrev paa Ostrup Slot ad gratiam for halv Afgift og Regnskab for halv Oldengjæld og Sagefald og Vraget. Samme Datum²⁾. Cum claus. consv. III, 37 b (overstreget og i Marginen: Dette Slot fik Hr. Oue Vincentii); C, 177.

— Niels Kieldtsszenn fik Forleningsbrev paa halv Afgift og Følgebrev til Øslanndt Gaard og Vigs Gods i Iwtlandt. Samme Datum. III, 36*; C, 175.

— Item Hr. Offwe Vincentzs fik Følgebrev til Høringeby. III, 36; C, 175.

¹⁾ I Concepten, fo. 85, er indført Udtog af to tidligere Breve paa Rudgaard:

1517. 1 Maj. Buss Skenck og hans Hustru fik af Dronning Christine Brev paa at skulle beholde i deres Livetid Kronens Gaard Rudtgaard og Rudgaards Len med al kgl. Rettighed mod aarlig at give deraf 100 Mk. danske Penninge, 2 Td. Smør, Halvdelen af Sagefald og Oldengjæld; de skulle holde vore Hæste til Foder med Hø og Havre, og vi og vor kjære Søn skulle der have vort Gjæsteri, som Sædvane er, naar de tilfalges. De skulle holde Gaarden ved Hævd, cum claus. consv. Othonis, S. Philippi & Jacobi ap. Dag. (Dette Brev „lødt Buss Skenck bøsse“ 1535).

1517. 27 August. Kong Christierns Brev om samme Forlening. Suhms Samlinger, II, 2 H. 29.

²⁾ Brevet er i C. først dateret: Flensborg, S. Knudt Hertugs Dag [7 Januar] 1528.

Thette er thet breff om adelens kledbon oc om werlig handel met godements quinne, frwer eller iomfrwer &c.

I Septbr. Vii Frederich &c. gjøre alle witterlig, att wii effther vortt elskelige menige Danmarcks riigis raad willie oc samtycke haffue nw vdi enn god mening oc saa, att thenn Guds fortørnelse mett høf-ferduge kledbon oc andre sticker, som ther epter følger, maa afftilles oc nederleggis, then menige adell vdi Danmarcks riige till ere, nytte oc gaffnn, giortt thenne epterscreffne skyckelse, att her epther wbrødeligen holldis skall. Først att ingen riider eller goedmennd skall haffue mere ennd try par kleder aff silcke, dog hoffmester oc marsck all ene huatt silcke kleder thennom tøckes, oss oc rigett till ere. Item hui[!]cken goedmannd aff adelen, som wdgifuer sin datther, hand skall icki giffue hynne mere ennd try paar silcke kleder, ett aff floell, ett aff dammask oc ther till en silcke thiwrtell eller wnderthiurtell, oc ther till tarffuelige kleder aff klede eller andett, wndertaget silke. Item skall ingen aff adelen epther thenne dag købe eller giffue sin hwsfrue eller børn bleant, gilden sticke, gilden dammask eller parlestickedede kiorttle, meden huatt aff sligt fornæ gilden sticke eller parlekiorttle nw vdi kleder skornne eller stickett er, maa thee wpslide the, som thet nw er skoritt oc stickett till, dog theris børn epther thennum thet aldrig bere skall her epther. Oc skall her epther icki göris till gode quinner eller iwmfruer andre parlæ smykke ennd bøgje oc bindick krاندze oc parlæ haffuer, dog att ingen tjeneste pige, som icki er aff adelen, skall smøckes mett perler i noger maade. Item skall oc ingen frwer eller iomfrwer bere the brede bonetther eller hatthe, smøckett eller wsmøckett. Item skall her epther ingen lone then anden flamske eller engelske kleder att hembles huss wnder lofft mett till nogen kost, meden skall hembles offuer borde mett duge effther gammell sedwannæ; oc skall ingen brølops kost holdea lenger ennd tree dage, tysligiste icki kogis offuer xij retther till mol-tiid oc aldz ingen brølops schiorthen eller ringe wdgifues wthen thee, brwdkomen fanger. Tysligiste ingen piffuer kleder att giffue, meden giffue piffweren, som han mett hannum till eens wordet. Item huilken ridder eller goed mannd aff adelen, geselick eller werdeligh, ingen wnder-tagett, epther thenne dag schender eller obenbarlig beriitther noger qwindfolk aff adelen, han skall were beschemett oc aldriig epther then dag komme eblandt nogen goedmannd, entthen ede, dricke eller haffue nogen anden handle eller omgengie mett thennum i noger maade. Same-ledis huilke quinfolk aff adelen, som slig wanere lader seg sømme, som forskreffuit staaer, skall aff hennes neste frende oc rette wergie indsettes, swo hwn epther then tiid ingen aff adelen ganger till blusell, oc hennes neste arffuunge behoile aldt hennes gods, løst oc fast, dog icki thet barn, hun wti noghen were fangendis vorder. Item derffues nogen wfrii mannd eller swennd, geszelig eller werszelig, att belige eller obenbarlig bersøgte nogen quinfolk aff adelen, han skall ther fore dømmes som for obenbar tiwffuett. Derffues nogen att wpholde eller indtage nogen, som slig gerninge giort haffuer, lengher end then eskidt bliiffuer, thaa staa [han] szamme retthe som then, gierningen gjorde. Item derffues nogen, geszeliig

eller werdzlig, obenbarlig att thalle paa nogen goedmannd, qwinne eller iomfrue, theris ere eller lempe, som forstaar, eller i andre maade, oc kand thet icki beuisze, tha skall han staa i szamme last, skade oc wanere oc han en anden mett lügen wti føre wilde i alle maade. Item derffues nogen her emod att gjøre eller anden kledebon atthære, end szom fore staar, skall [han] haffue them forbrott till oss, oc wille wii straffe ther offuer, som thet seg bør &c. Giffuet paa wortt slott Kjøpnehaffenn, S. Egidii abbatis dag, vnder wortt signett. C, 282 b¹⁾.

1 Septbr. Claus Podebusk fik af Niels Bragdis Gods i Olinge (Griidt Sogn, Gødingeherred) to Gaarde, som Anders Hiortt og Las Smet ibo og give, den ene 4 Pd. Smør og 30 β, den anden 8 Pd. Smør. Køpennhaffwenn, S. Egidii abb. Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 316 b; C, 14.

— Esgi Biillde fik Ejendom og Skjødebrev paa 2 Gaarde i Asche Sogn (Otthenszherred), som tilhørte Niels Brade og blev Kongen tildømt som forbrudt Gods, én i Billinge (Niels Matsszenn, 3 β Grot), og én i Allerup (Niels Matsszenn, 2 β Grot), med al disse Gaardes rette Tilliggelse „alle fyre vegne till marckeskell och vdenn“; hvis samme Gaarde dog ere bedre end de staa i Pant for til Esgi Biillde, skal han gjøre os Fyldest derfor efter Hr. Tyggi Krabbis og andre gode Mænds Tykke, som Kongen tilskikker dertil. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Iwenn Reuentlo. III, 314; C, 11 b.

— Hr. Henric Aageesszenn og Hr. Hollgerd Gregeresszenn fik Ejendomsbrev paa efterskr. Gods i Skaanne, som tilhørte Niels Bragde: i Ebberødt i Maglehiem Sogn (Alboherred), Anders Farasszenn, skylder 3 β Grot, Truels Iuersszenn ibid. 3 β Grot, Lauris Persszenn ibid. 3 β Grot, Niels ibid. 3 β Grot, Jens Persszenn ibid. 3 β Grot, Peder Ring i Briinge, 2 β Grot, og en Gaard i Holmby, giver 1 Fjærding Smør og 2 β Grot; i „Boncke vdi Fliidt“²⁾ Sogn (Oxeherred), Peder Andersszenn 3 β Grot, Lauris ibid. 3 β Grot, Hans Olszenn, ibid. 3 β [Grot, Bent ibid.] 3 β Grot &c.³⁾, at nyde til ewig Tid, „daag met ingenn bepliettsze“. Haffnie, die divi Egidii abb. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 314 b; C, 12.

— Hr. Hollgerd Gregeresszenn fik Ejendom paa Halvdelen i Nackebro Mølle (Bierre Sogn, Barreherred) af Niels

¹⁾ Danske Mag. V, 75—78 (efter en samtidig Kopi eller Udkaat, der har det urigtige Aarsal 1528).

²⁾ Skal være: Banckeslod (Bwnckeslodt i Jordebogen over Niels Brades Gods. Geh.-Ark.)

³⁾ III har her oversprunget en Linje, som nu kun tildels kan læses i C; Resten er tilføjet efter den nævnte Jordebog.

Braes Gods, hvilken Mølle tilhørte Niels Braes Hustru og dog blev tildømt Kongen blandt Niels Braes Gods „for løssærre“. Cum inhib. og ingen Forpligtelse. Hafnie, die B. Egidij abb. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 315; C, 12 b.

I Septbr. Kiellid Bing fik Ejendom paa efterskr. Niels Brades Gods: i Visig Sogn en Gaard, som ingen iboer, giver 6 Pd. Smør, i Maglaltt en Gaard, giver 20 β , i Hierszos Sogn en Gaard, kaldes Toffurup, giver 4 Pd. Smør, Ingerup, giver 1 Pd. Smør, Ebberup, giver 4 Pd. Smør, i Ffrostteherred: i Strø Sogn og By, Torber Maagensszenn, giver 1 lødig Mk., Oluff Hiortt ibid. 14 $\frac{1}{2}$ β , en øde Gaard ibid. 2 β Grot, i Høre Sogn i lilldesede, Inger, giver 2 Skp. Smør, i Fferasherred: i Ylsis, Magenns Swenusszenn 3 β Grot, Magenns Iensszenn ibid. 3 β Grot, Niels Torstensszenn ibid. 10 β . Kjøpenhaffuenns Slot, S. Egidij abb. Dag, under vort Signet. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 315 b; C, 13.

— Lauris Knob fik Brev paa en Gaard af Niels Bradis Gods i Ollinge Sogn (Gødingeherred), som Eskilddt iboer, skylder 8 Pd. Smør og 20 β , med de Klavsuler, som de andre Breve indeholde. Samme Datum og Rel. III, 316; C, 13 b.

— Mauris Olsszenn fik Brev paa to Gaarde af Niels Bradis Gods, den ene i Ollinge Sogn¹⁾ (Gødingeherred), som Liistter og Ostredt ibo, giver 10 Pd. Smør, den anden i Grytt Sogn (samme Herred), som Twe iboer, giver 10 Grot, Høns, Gæs og Lam. Cum claus. consv. Samme Datum og Rel. III, 316 b; C, 13 b.

— Hr. Hollgerd Greersszenn fik Forleningsbrev i 12 Aar paa Lawholm, fri og kvit, som han nu har det, og dertil Halmstedtzherred i samme Tid for slig Afgift, som Iens Torbernszenn nu giver, sub conditionibus mihi Nicolao Gørtze, dno. Magno Gøye et aliis notis ut in literis, dog at han beholder Lageholm, som han nu har det, den Stund han er paa Guttlandt etc. Hafnie, die Egidij. Rel. Hr. Magenns Gøye. III, 312.

— [Hr.] Holger Greerszen [fremlagde Kvittanser] for at have overgivet 300 Mk. danske af Landehjælpen i Lagholms Len til Hr. M[ourids] Iepszen og, Riddere, vore Mænd og Raad, til at lønne med, fremdeles til vor Sekretær Hr. Laurids 150 Mk., til Hr. Tygge Krabbe,

¹⁾ Høskr. har fejlagtig: 2 Gaarde. O. S. Smign. Jordebogen.

Ridder, [150?] Mk. danske af første Landehjælp, til samme 500 . . . og 100 Lod Sølv af de tvende Lande[hjælpe] og til samme 300 Mk. af den anden Landehjælp. Da han nu har givet disse Kvittanser fra sig, lader Kongen ham og Arvinger fri for alle Krav for samme Summer. Køpenhaffn Slot, S. [Egidii] a[bb]. C, 11 b.

1 Septbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elskel. Karine Anders Wlffs Efterleverske har [berettet] for os, at Petther Bøcker, hendes Frænde, har funderet S. Mauriti Alter i S. Nicolai Kirke i Kiøpenhaffn, og hun er hans næste Arving; thi tillade vi, at hun og hendes Arvinger skulle have samme Alter at forlene, „oc sette ther self capelan oc ther tiill selfff forsee hues gotz, ther tiilliger mett, vtii och vdaff att sette, dog att cappelanen fanger tænd rentte, hand bør att fange oc pleger aff rette“. Thi forbyde vi alle, særdeles Kirkeværgerne ved forskr. Kirke, at gjøre Fru Karine Hinder eller Forfang paa forskr. Alter. Vort Slot Kiøpennehaffn, S. Egidii abb. Dag. Efter Mester Iespers Befaling. C, 265 b.

8 Septbr. Otte Holgerdszenn fick breff, at myn herris naade vnder hannum allt Niels Bragdis godtz, som icke nu forsoldt er, i Skaane och Hallandt liggennid, szom myn herris naade haffuer registter paa, vndertaget ij gaarde i Ffyenn och eth boell, szom her Per Lycke haffuer vdi pantt; thet schall her Peder gøre Otte fyllestte for eyendomenn, och hues szamme Niels Bragdis godtz er bedre, endt szom thet løazes fore, thet schall handt affquitte vti the pendinge, myn herris naade er hannum skyldig. Datum [Nykøping¹⁾] die natiuitatis Marie. Rel. Her Magenns Gøye. III, 317 b; C, 14 b.

— Niels Vincentii fik Brev paa det Taarn paa Engelsing med Ladegaarden, Gaardsæderne og de øde „Øreth“ der hos med Abeltorp Birk og Vesternes ad gratiam, dog saa, at naar han giver Kongen 1000 Mk., skal han have samme Birk og Len i Pant derfor. Samme Datum. Rex per se. C, 135²⁾.

— Hr. Ishan Oxe forkjøede Kongen med 100 Gld. i Guld paa Regnskab af sine Lens Sagefald. Nykøping, die nativ. Marie. C, 135.

— Dns. Ioannes Ludolphi fick presentatz paa Lylde Bregninge per obitum dni. Georgii Brenger. Datum Nykøping, die natiuit. Marie. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 172 b; C, 135.

— Her Rasmus Ollszenn fick presentatz paa Sandby

¹⁾ udsædt i III.

²⁾ Asret er fejlskrevet som „mdxxvj“.

kyrcke per resignationem Mathie Matzenn. Datum Nykøping, die natiuit. Marie. Dns. rex per se. III, 172 b; C, 134 b.

11 Septbr. Mester Claues van Ytreect, Tømmermand, fik Livsbrev paa Haffuenesgaard, fri og kvit, mod daglig at være paa Kongens Arbejde, naar han tilsiges, selv tredie for 1 Mk. danske om Dagen. Nykøping, fer. 2 post nativ. Marie. Rel. Dns. Magenns Gøye. III, 172 b; C, 135.

— Her Hans Peraszenn ffick presentatze paa Skelby cum anexa Getzbye per resignationem magistri Georgii Skottborg. Datum Nyekøping, secunda feria post natiuitatis Marie. [Dns. rex per se¹]. III, 172 b; C, 135 b.

12 Septbr. Otte Tegenhwsze fik Følgebrev til Knubelycke og Howby. Valnes, 3. fer. post nativ. Marie. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 172 b; C, 135.

21 Septbr. Oluff Nielsszenn fik Brev at beholde Abramstrupe uaflost i 12 Aar og at være fri for Borgelejeheste. Kallingborg, die Mathei ap. Dns. rex per se. III, 230*; C, 266 b.

— Hr. Henrick Roszenkrantz, Ridder, fik Vlborgherred og Hingherred i Pant for 1234 Mk. danske, paa Tjeneste, og skal give deraf al Sandtold, alt Vrag og halv Sægefald. Cum claus. consv. Calingborg, S. Mathei ap. Dag. Dns. rex per se. III, 38 (overstreget og i Marginen: Dette blev afkvittet, da Hr. Henric fik Gulland); C, 177 b.

23 Septbr. Hr. Iahan Randtzow fik Livsbrev paa Krogen og Gorffue med de Len og Herreder, der nu tilligge, fri og kvit, dog mod tilbørlig Tjeneste. Cum claus. consv. Kallingborg, sabb. post Mathei ap. Dns. rex per se. III, 230 b*; C, 266 b.

— Tonne Tonsszen fik Forleningsbrev paa Krøginge Birk, Gaard og Gods i sin og Hustru Fru Christine Iensdatters Livstid, paa Tjeneste. Cum claus. consv. Kallingborg, sabb. post Mathei ap. Dns. rex per se. III, 172 b; C, 135.

28 Septbr. Borgemester og Raad i Køpnhauffn fik Obligats paa en halv Læst Krudt, som de laante Raadet i Skonne, og $\frac{1}{2}$ Læst, de laante min Herre selv til Skibene, der bleve „beredt“ til Gottland. Kallingborg, S. Mickels Aften. C, 266.

— Borgemester, Raad og Menighed smstds. fik Obligats paa 10000 Mk. Klippinge, Stykket til 6 Penninge, som de laante

Raadet, strax som Byen blev opgivet, til at lønne de Folk med, som den Tid laa i Awwa. Datum ut supra. C, 266.

29 Septbr. Hr. Mauris Ieibszenn fik Brev paa alt det Gods, han har i Pant af Niels Bræde, dog at han skal gjøre Fyldest for, hvad det er bedre end Pantessummen. Kallingborg, S. Michaelis Dag. Dns. rex per se. III, 318; C, 14 b.

— Dns. Ioannes Iacobi fik presentatuz paa Iongshoffuit ki[r]ke per resignationem Ffrancisci Ioannis. Datum Kallingborg, die S. Michaelis. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 230 b*; C, 266 b.

12 Oktbr. Niels Sang og hans Søn Iens Sang i Konninges Tistedt i Geslommered fik Livsbrev paa den Gaard, de ibo, mod at give den sædvanlige Afgift og holde Gaarden ved Magt som andre Tjenere, efter det Brev, vi have skrevet derom til Landsting. Hindtzgaffwell, Torsd. efter Dionisii. Rel. Hr. Peder Lycke. III, 37; C, 176.

— Hans Gwnnesszenn i Eyholt og Arvinger fik Brev paa 2 Ottinge Jord i Eyholt Mark med Byggested og Botoft, som til forn var „skuritt i fældt“, fordi der ikke gaves Stud og Leding deraf. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Hr. Holgerdt Hollgerdsszen. III, 37; C, 176.

6 Novbr. Her Offwe Ienszenn, prest, fik presentationem paa Koldinge kirke och Almynde ad resignationem seu permutationem cuiusdam dni. Nicolai Petri earundem vltimi possessoris minus iusti. Datum Flensborg, maandagen fore Martini. C, 328 b.

11 Novbr. Nicolaus Bernhardi, clericus Ottoniensis diocesis. Item fik hand presentationem paa Asnes och Kerndorp ad resignationem magistri Petri Bernhardi, prepositi Tofftensis. Datum in castro nostro Flensborg, die B. Martini episc. C, 328 b¹⁾.

8 Decbr. Hr. Claus Biillde fik Ejendom paa efterskr. Niels Bragdis Gods: Vandaassgaard for $\frac{1}{2}$ Læst Korn, Spongemølle for 4 Pd. Mel, hvilket regnes for 2 Pd. Korn, Vandaass By, Niels Persszenn ibid. 4 Pd. Smør (er 1 Pd. Korn), Niels Ericsszenn ibid. 6 Pd. Smør og 20 β , Liillde Niels ibid. 4 Pd. Smør, „Tegellgaard“ ibid. 4 Pd. Smør. Disse Gaarde give 2 Pd. Smør og 20 β mere end den Læst Korn, Kongen gav Hr. Claus Biillde, og denne skal derfor give 84 Mk. Fflensborg, vor Frue Dag concept. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 315; C, 12 b.

— Hr. Otthe Krumpen, Ridder, fik en Skrivelse til Mester Laurents Ølmand, at denne skal antvorde ham af Skatten, som

¹⁾ Saml. til Fyens Hist. I, 337

han oppebærer paa Langeland, 150 Mk. danske for de Penge, han fortærede i Wisby Stad og udlagde paa Kongens Vegne til Knægtene, som laa paa Wisborgh etc. Flensborg, die conceptionis Marie. Ad mandatum dni. regis proprium. C, 130 b.

17 Decbr. Hans Persszen, Tolder i Hellszingør, fik Kvittans for 300 rh. Gld. i Guld paa Regnskab. Flensborg, Sønd. efter S. Lucie virg. Dag. „Her Iohann Randtzow sich myn herris naade thesse iij^e gullden“. III, 315 b; C, 13.

19 Decbr. Lauris Ienszen, som kalles Schriffuer oc er borger i Wisby, fyck lyoffs breff paa then hellandz capell i Wisby oc paa sancti lørgenns hospitall ligendis vnden Wysby. Giffuet paa Flensborg, tysdagen næst effther S. Lucie Dag. C, 835.

31 Decbr. Niels Enwoldsszen¹⁾, hans første ægte Hustru og begge deres første ægte Børn fik Livsbrev paa en Kronens Bondegaard i Ortwin i Vestterherred mod aarlig Afgift, Landgilde, Sagefald, Gjæsteri og andet, som plejer at gaa deraf. Cum claus. conv. et inhib. Flensborg, Nyaars Aften 1526. Rel. Erick Krumdiige. III, 37; C, 176.

? Her Matzs Iuersszenn i Gamstedt ffeck stadtfestellsze breff paa en tofft i Møgell Gestning, ligger till Møgell kircke, szom bisp Iuer Munck haffuer fest hannum for sliig affgift, szom ther pleger aff atgaa till forne Møgell Gestning &c. Dns. rex per se. III, 33; C, 173.

1526.

7 Januar. Esge Biillde fik Brev, at Kongen har undt ham en Gaard i Pant, som han selv har „vdtsatt“, liggende ved hans Gaard Ellinge i Skaane og som Per Knutsszenn, der opgav Aahuss Slot, er Arving til, om det findes, at denne har forbrudt sit Gods til Kronen. Flensborg, die Canuti ducia. III, 315 b; C, 13.

— Biskop Offue Biillde fik Kvittans paa 100 Mk. danske, som er aarlig Afgift af Aars By. Flensborg, Sønd. post trium regum²⁾. III, 37 b; C, 176 b.

¹⁾ Iennwoldsszenn. C.

²⁾ III har fejlagtig Aarstallet 1525.

10 Januar. Hr Prebigrønn fik Kvittans paa 100 Mk. Afgift af Hanherred for Aar 1525. Fflensborg, Onsd. post trium regum. (Kansleren annammede Pengene). III, 37 b; C, 176 b.

11 Januar. Viillstedt Kirke fik Stadfæstelse paa et Brev af Kong Chrestiernn, at hun skal være fri for Subsidium, dog at Kirkeværgen giver 2 Mk. til Gjesteri og 1 β Grot for Regnskabspenge. Fflensborg, fer. 5. post trium regum. Dns. rex per se. III, 38; C, 177.

29 Januar. The lubske finge breff tiill Jøren van der Visk, att han schulle fornøge thennum mett thet snæreste, nar thet budt komer tiill hanum, korn oc flesk for iijelxxxvj g^{de}. Datum Kille, mandagen nest effther S. Pauli dag conuersionis. Rel. Hr. Wiff Paa Wisk then vnge. C, 184.

30 Januar. Charine Snaris og Oluff Jacobsszenn i Køpenhaßn fik Brev, at Charine Snaris skal beholde den Bod ved Vandmøllen, som hun iboer, fri og kvit i sin Livstid, og efter hendes Død har Kongen givet Oluff Jacobsszenn og Arvinger til evig Tid, fri og kvit, den Part i samme Bod, som efter hans Faders Død var tilfaldet Henrich Snare, der blev rettet i Hamborg med Kniphoff. Kiille, Tired. efter S. Pauli convers. Dag. III, 230*; C, 266 b¹).

9 Febr. Hr. Prebigrønn fik Kvittans paa 80 Gld. i Guld, som Afgift af Riiperhwss og Len for Aaret 1525. Fflensborg, S. Apolonie virg. Dag. („Samme dag anttwordet ieg, Nicolaus Gortze, vor kieriste nadiige herre samme gld.“) III, 38; C, 177.

20 Marts. Mauris lensszenn, Tolder i Aallborg, fik Kvittans, at han har gjort Regnskab for hvad Told, Sagefald og Cise, han har oppebaaret i Aallborg, samt for hvad Salt, han har kjøbt og saltet, siden han sidst gjorde Mester Anders Glob Regnskab i Aalleburg (Lörd. efter omnium sanct. 2: 5 Novbr. 1524) og til denne Dag. Han bliver deraf skyldig 604 Mk. 5 $\frac{1}{2}$ β 2 Penn., 3 $\frac{1}{2}$ Læst 1 Td. Bayesalt, 6 smaa Hundrede Klapholt, 12 Stkr. mindre, for hvilke Penge, Salt og Træ han skal salte Sild nu i Vaaren. Cum claus. conv. Gaattorp, 3. fer. post indica. III, 38; C, 177 b.

— Samme fik Livsbrev paa to Enge, Fogdeeng og Stockeeng, mod 3 Mk. aarlig til Aalleborg Slot. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 38 b; C, 177 b.

¹) Kjøbenhavns Diplomat. II, 221.

12 April. Mester Hans Anderszenn fick myn herris naadis consent, at hand maa permutere Stige¹⁾ kircke bortt for en anden, szom hannum bedre beleylig er, dog myn herris och kronnenns herlighedt till samme kircke vfforkrencket. Datum Gottruppe, torsdagenn post quasimodogeniti. Dns. rex per se. III, 230 b*; C, 267.

24 April. Mathias Dørhoffnensis fick presentas paa S. Clementis kircke i Lageho[l]m per obitum dni. Laurentii Bartolomei. Datum Malmø, altera die Georgii. C, 324.

4 Maj. Niels Persszen, Borger i Hollstebro, og hans Hustru Citzel Persadatter fik Brev, den ene efter den anden, hvilken som lever længst, paa Hollstebro Bro med den tiliggende Kornrente af Volldborg- og Hiermherrred mod at holde Broen vel færdig for agende, ridende og gaaende; dersom Herrederne ikke ville udgive Kornet, maa de lade det søske tre „tyng“ til Herredsthing og siden tiltale dem til Hardboe „bysting“. Gaattroppe, fer. 6. post invent. S. Crucis. Dns. rex per se. III, 38 b; C, 178.

9 Maj. Erick Brockenhus fick presentas paa Kyrtemynde kyrke per obitum dni. Erasmi, vltimi possessoris. Datum Gottrupe, ix die mensis may. Dns. rex per se. C, 87.

10 Maj. Hr. Hans Kraffze fik Følgebrev til Bønder og Tjenere, der tjene til Sebygaard i Laaland, som Oluff Falster har i Værge. Gottrupe, die ascensionis Domini. Dns. rex per se. C, 135 b.

18 Maj. Iens Kamersuend fik Livsbrev paa en Gaard paa Amager i Østre Sundtby, som Iyrgen Swensszenn iboede, mod at give 2 Pd. Byg aarlig til Køpenhaffn. Gottroppe, Fred. post exaudi. Dns. rex per se. III, 230 b*; C, 267.

31 Maj. Swinborg borgere ffinge breff, the och theris efftherkomere skulle nyde och [bruge] till ewiig tiidt thet ffiitt och fiskeleye paa Fallsterbo ligendis nest østtenn Kiøpennhaffns leye och norden e[r]chebispenns och the Kalleborgers leye wdi wiide och brede, som the thennum forwiistt haffue, och the skulle gøre och giffue ther aff aarligenn som andre borgere wti riiget, ther fiitt haffue. Datum Otthens, [corporis Christi²⁾]. Dns. rex per se. III, 119 B b; C, 86 b*).

— Eyler Bryske fik Stadfæstelse paa et Mageskiftebrev, som Kong Hanss havde givet ham paa Kalluffhaffue Gaard

¹⁾ Stege. C.

²⁾ C.

³⁾ Aktetjækker til Oplysn. af Danmarks Indre Forhold, I, 94—95 (efter Originalen).

i Resninge By med mere Gods. Ottonie, die corporis Christi. Rel. Dns. rex per se. III, 119 B b; C, 86 b.

31 Maj. Per Schreder i Skerne, hans Hustru Iehan Perss og deres Sønner Lauris og Ieb Persszenn fik Livsbrev paa den Gaard i Skerne, de nu ibo, med en Eng, som hedder Bornsholm, mod aarlig at give $\frac{1}{2}$ Td. Smør [og 1 Ørte Korn¹⁾] til Lwdenes og holde 2 Staldøxne til Foder om Vinteren. Desuden forlenedes han med en Eng i Annum Enge mod 1 Ørtug Byg til Lwdeness og 24 β til Præstegildet i Ringkøping. Cum claus. consv. Otthens, die corporis Christi. Mgr. Christiernus Hwiidt²⁾. III, 37 b; C, 176 b.

1 Juni. Bendt Hansszen, Borger i Ottensze, og Per Fynbo, Borger i Medellfar, fik Kvittans paa 98 Gld. 23 β lybak, som de vare os pligtige for Øxentold ved Gottorpp i dette Aar paa Toldboden og som de overgave os elskel. Hr. Per Lycke paa Nyborg. Otthensze, Fred. efter Guds Legems Dag. III, 119 B b; C, 86 b.

2 Juni. Kronnens bønder och tiennere vdi Søllistedt och Buckroppe finge breff, att the mwe och schulle haffue nyde, bruge och beholde theris gaarde och gotzs effther thee breffuis kiwdellsze, szom the ther paa haffue aff konning Hanss, dog met saa skell att the icke schulle hugge vti skowene anderledis, endt szom vore och kronnens thiennere, ther met thennum wti byenn hoe, gøre och hugge, och schulle the ingenn skade gøre paa oлдenn skowg, vdenn hues the behowff haffue till theris egenn hwsbygning, plowe och vogenn thamer och gerdtazell till skellighedt, daag szaa att hues szom Eegi Biillde kandt bewiise, att the haffue siidet offuerhøriige fore enctigenn met oлдenngelldt eller andet, tha schulle the thet haffue vdi vor naadigste herris mynde. Datum Nyborg, sabbato infra octauas corporis Christi. Rel. Dns. Petrus Lycke, eques auratus. III, 119 B b; C, 86 b.

— Hr. Iehan Biørnszen fik Forleningsbrev paa Hindzgaull i 6 Aar mod at give deraf aarlig 300 Mk., $\frac{1}{2}$ Læst Aal, 20 Marsvin samt Halvdelen af Oldengjæld og Sagefald i Lenet og Medelfar By; Kongen skal have Byskatten af Byen; Lensmanden skal tjene med 8 Heste og holde Kongen 2 Nætter om Aaret. Nyborg, sabb. infra octavas corporis Christi. Rel. Dns. Magnus Gisie. C, 87.

— Anders Iacobsen fik Forleningsbrev paa én Læst

¹⁾ C, men overstrøget og derfor ikke medtaget i III.

²⁾ Brevet er i C oprindelig dateret: Flensborg, ipso die S. Canuti ducis. — Dns. rex per se, hvilket siden er ændret.

Korn i Rug, Byg og Havre i Salingeherred ved hans Gaard, hvilken Hr. Per Lycke skal udlægge ham, dog at han skal gjøre tilbørlig Tjeneste deraf. Nyborg, samme Dag. Rel. Hr. Magens Gise, Hofmester, og Hr. Per Lycke, Ridder. C, 87.

3 Juni. Borgemester, Raad og Menighed i Køpenhaffn fik Brev paa Vandmøllen i Køpenhaffnn ved Stranden, sønden og vesten i Byen, at beholde til evig Tid, mod at give 16 Mk. danske aarlig og dertil male for Kongen til Køpenhaffnuens Slot, hvad der gjøres Behov, for skjellige Penge, som andre pleje at give, hvilket skal kvittes i forskr. Landgilde. Køpenhaffnn, S. Erasmi mart. Dag. Rel. Hr. Mowritz Ibszenn, Ridder. III, 232 b; C, 268 b¹⁾.

— Per Bang i Søgaard fik Stadfæstelse paa Søgaard for sin og Hustrus Livstid efter det Brev, som de have derpaa af Kong Christienn. Nyborg, Sønd. infra octavas corporis Christi. Rel. Hr. Peder Lycke, Ridder. III, 120; C, 87.

10 Juni. Mesther Iens Tedtz fick presentaes paa Torop kircke i Halland per temeram absentiam dni. Petri. Datum Haffnie, domin. prox. post festum Erasmi. C, 324.

15 Juni. Per Vindt maa, „naar hannum teckis“, sidde i en Kjøbstad her i Riget mod at give én Mk. danske til aarlig Byskat og siden være fri for al kgl. Tyng, dog at han skal være rede med en Hest, Harnisk og Værge mod Rigets Fjender, naar Behov gjøres etc. Haffnie, S. Viti et Modesti Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 318; C, 15.

— Skipper Knud fik Ejendomsbrev paa en Jord, næst hos den Jord, som Per Scriffuere har indhegnet, 10 Favne bred og 10 Favne lang, for den Skade, han fik i Fjor paa Petther van Høll. Samme Datum. Dns. rex per se; [prius tamen receperunt commissionem dns. Mouritius Ibszen et dns. . . .¹⁾]. III, 231; C, 267²⁾.

— Hans Persszenn, Tolder i Hellsingør, fik Kvittans for 130 Nobler og $\frac{1}{2}$ Gld. som han nu har overgivet Kongen selv paa Regnskab af Tolden i Hellsingør. Cum claus. sol. et consv. Samme Datum. III, 231*; C, 267.

17 Juni. Hr. Hanns Kraffze fik Forleningsbrev paa Sæbygaard i Loland ad gratiam, naar det Brev er ude, som Olwff

¹⁾ Kjøbenhavns Diplom. I, 582.

²⁾ C.

³⁾ Kjøbenhavns Diplom. II, 322.

Falster har derpaa. Haffne, die Bothvlphi. Rel. Hr. Anders Bille, Ridder. C, 135 b.

17 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Tyggi Krabbe, Ridder, vor Mand, Raad og Danmarcks Riges Marsk, Embedsmand paa vort Slot Hellszingborg, har gjort os Regnskab for alt, hvad han har oppebaaret og udgivet paa vore Vegne i Skaane af Sagefaldet for det Opløb, som Almuen dér gjorde, fordi de skulde give os Kongens Skat, som vore andre Undersaatter udgav, ligeledes for hvad „brøde“, han har oppebaaret af Almuen i Skaane, „fore att the emodt theris eedt fulde oss emodt och her Seuerin Norby, thendt tiidt riigszenns fynde, till“, for hvad han har oppebaaret af Landeskat og Overskat af Almuen, Kjøbstædmænd, af Provster, Priorer, Abbeder, Kirkeskat og Riddermændsmænd for deres „forszmellsze“ imod os og alt andet, for Afgift og halv Sagefald af Hellszingborg Slot og Len og Hellszingborg By, for Tredieparten af gode Mænds visse Rente og al anden Oppebørsel og Udgift, fra han først fik Slottet af os og til denne Dag, og bliver han deraf efter sit nu indleverede Regnskab intet skyldig. Thi lade vi osv. Kjøpenhaffwenn Slot, Sønd. efter S. Viti et Modesti Dag, under vort „indtsegelle“. Ad relationem mag. Andree Glob, præpositi Ottoniensis. III, 318; C, 15.

Forbud emod vdtlendiske købmænd oc andre paa theris vegne, som købe gressøxne vdi Skaane.

21 Juni. Vii Frederich met Gutzs naade &c. hellsze ether oss elskelige prelather, riddere, riddermends mendt, købstedemendt bynder och menig allmwe, ehuem szom hellst i thienne eller tillhøre, szom bygge och boe vdi Skone, kerligen met Gudt och vor naade. Viider, att vore kere vnderszaatthe, menige købstedemendt vti Skaane, haffue ladet berethe for oss och beclage, att mange vdtlendiske købmennndt, baade danske och tyske, indtfare ther vdi landet och vppkøbe alle gressøxne, szom ther falde i landet, och thesligiste lade och prelather och godemennndt, fogeder och prestter ther szammestetz met andre købmennndtze pendinge vpkøbe szamme gressøxne, szaa att vore borger icke kundne offuerkomme saa meget kødt, som the behøffue baade till vortt och theris eget behowff. Thi haffue vii nu met vortt elskelige Danmarcks riigis raadt, her nu forsamlet, thet szaa skicket, att ingenn prelat, ridder, riddermands manndt, theris fogeder eller noger vdtlendiske købmænd, tyske eller danske, schulle eller mue effther thenndne dag købe ther vdi landet nogre gressøxne att vdtføre ther aff landet. Szaa framptt att huem szom thett gør, tha schall hanndt haffue forbraatt szamme godtze, halffdelindt till oss och halffdelindt till thendt købstedt, thet beslaas vdi. Thi bede vii och biude

alle vore fogeder och embitzmenndt, att the haffue ther acth paa, att szaadant icke skeer, och thet vdi ingenn maade tillstede vnder vortt hylldestt och naade. Giffuit paa vortt slott Kopenhagen, torsdagenn nest epther Botulphi abbatis. Ad mandatum dni. regis in presentia dni. Tuconis Krabbe, marscalci. III, 319; C, 15 b. Smign. 4 Juli.

21 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Axell Bragde til Kraagholm, Ridder, vor Mand og Raad, har nu været for os og begjæret, at vi ville unde ham og Arvinger efterskr. Niels Bragdes Gods, som blev os tildømt ved sidste Herredag, fordi han førte Avindskjold mod os og sit „ferne“ (fædrene) Rige, „sompt“ for den Skade, han led i den sidste Fjæde i Schaane, det andet mod derfor at gjøre os og Kronen Fyldest efter gode Mænds Tykke, som er: Vedskell Gaard med al ret Tilliggelse, 5 Gaarde, som Erich Ollsszenn, Per Magensszenn, Per Hermindszenn, Oluff(?) Ericsszenn og Ion Twesszenn ibo, og hver giver 1 Fjerdings Aal til Landgilde; en Gaard, som Swendt Persszen iboer, giver $\frac{1}{2}$ Fjerdings Aal; 5 „feste“, som Niels Screder, Matis Suder, Bent Rasmusszenn, Swennndt Suder, Berithe Anders Persszenns ibo, samt et øde, som Per Magensszenn sidst paaboede, og hver giver 1 β Grot til Landgilde, to øde Gaarde, som Iess Matszenn og Pouell Møller sidst paaboede, giver hver 1 Fjerdings Aal, en Gaard, som Kyrstine Hans Olszenns iboer, giver 1 Otting Aal, et Gadehus, som Gunduer Beling iboer, giver aarlig 1 Mk. for al Afgift, med en nybygt Mølle. Thi have vi undt forskr. Hr. Axell Bragde og Arvinger til evig Tid én Læst Korns Rente i forskr. Viskøle Gaard og Gods, og hvad der er derover, sælge, skjøde og afhænde vi til ham for 1500 Mk. danske Penge, „szom vti Danmarch fore fullde och geffue ere“, med al Godsets rette Tilliggelse og de fem Aaledrætter, som Niels Bragde havde til Gaarden. Skulde det altsammen blive ham fravundet ved Rettergang, skal Kjøbesummen tilbagegives, og bliver en Del af det solgte Gods fravundet ham, skal en tilsvarende Del af Pengene tilbagebetales. Kopenhagen Slot, Torsd. efter S. Botulphi abb. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. Af disse 1500 Mk. fik Hr. Tyggi Krabbe paa Kongens Vegne 500 Mk. og Mester Anders Glaab 200 Mk.; de 800 Mk., som staa igjen, skal Hr. Axell Bragde give Hr. Otte Hollgerdsszenns Arvinger. III, 320; C. 166. Smign. S. 81.

21 Juni. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at Albret van Gock, vor Borger i Køpenhaffn, har været for os med et Brev, lydende, at Kong Hanss havde givet os elskelig Hr. Seuerin Norby, Ridder, vor Mand og Tjener, som den Tid var forskr. vor kjære Broders Hofsinde, en Jord i Køpenhaffnn, som ligger østen ved Færgebroen mellem Gaden og Stranden tvært udover fra Per Mønboes Gaard, og berettede Albret van Gock, at han har kjøbt samme Jord af forskr. Hr. Seuerin Norbye, men at de Breve, han ydermere havde paa samme Jord, bleve ham frtagne i Kong Christiernns Tid. Thi have vi nu undt og tilladt, at forskr. Albret van Gock og Arvinger maa beholde til evig Tid samme Jord, som han nu selv har „oppbygdt“. i Længde og Brede, „szom hwn nw begrebenn och bygdt er“, forbydende alle at gjøre ham Hinder eller Forfang derpaa. Samme Datum. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 231*; C, 267 b¹⁾.

24 Juni. Jomfru Anne Persdatter fik Forleningsbrev paa den visse Rente og Landgilde, som Bønderne paa Thorsø ved Swynborg aarlig ere pligtige at give, dog at hun ej skal befatte eller „bewerre“ sig med Tjenerne, der bo paa Øen, Godset, Skove eller Oldensvin. Kallingborg Slot, S. Hanss Dag Bapt. Rel. Knudt Rudt. III, 120; C, 87 b.

— Renolt Hederstrop har lovet og tilsagt Kongen at ville blive her i Riget sin Livstid og tjene Kongen selv tredie med en Svend og en Dreng, og skal derfor aarlig have 250 Mk. danske, som Hr. Tygi Krabbe eller hvem, som har Hellsizingborg Slot, skal give ham til S. Michaelis Dag, som Kongens Brev indeholder. Haffnie, die B. Ioannis baptiste. III, 232; C, 268.

26 Juni. Hr. Tyggi Krabbe har indløst efterskr. Gods i Glemager Sogn (Gødingherred), som Suendt Pedersszenn i Quittinge havde i Pant af Niels Brade, der boede paa Vandnaass, for 580 Mk. danske: 3 Gaarde i Østrøt, iboede af Troels, Aaghe og af ingen; de give henholdsvis 6, 3 og 8 Pd. Smør og hver „en kringell bastt“; en Gaard i Stellgersødt (Swendt Ionsszenn), giver 5 Pd. Smør og „en kringell bastt“, en Gaard i Iulerop (Swendt Matszenn), giver 4 Pd. Smør og „en kringell

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomater. I, 382—83.

bast“. Dette Kronen tildømte Gods har Kongen undt ham til evig Ejendom. Haffnie, 3. fer. post festum B. Ioannis bapt. Dns. rex per se, præsente dno. Henrico Krumdighe. III, 322; C, 17 b.

26 Juni. Niels Wincentii fik Pantabrev paa Søroppe og Østøffte Birk og en ubygt Ø, som kaldes Enehøffuit, samt paa Abentrop Birk for 1125 Mk. Item fik han i Forlening det Taarn, „som thet Ny Slott stoedt“ med Ladegaard, Gaardsaeder og Vesternes Birk med Øen Lang, „ock flich hand thw breffue, eth paa panthett och thett andett paa forelæning ad gratiam“. Samme Datum. Dns. rex per se, præsentiibus dominis Tucone Krabbe et Henrich Krumdighe. C, 135 b.

29 Juni. Hr. Trud Grøsszenn fik Skjøddebrev paa 4 Pd. Smørs Rente i Lwndegaard i Ffereherred, som tilfaldt Kongen efter Eaping Bentsszenn, som blev rettet her i Byen, fordi han førte Avindskjold mod sit fædrene Rige, og dersom denne Rente fravindes ham eller Arvinger ved Rettergang, vil Kongen tilbagebetale 80 Mk. Haffnie, die B. Petri et Pauli ap. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 322 b; C, 18.

— Her Iacob Lagonis flich presentatz paa sancti Clementis kirke i Lwndt per obitum dni Benedicti Raffn. Datum Haffnie, die apostolorum Petri & Pauli. Rel. Dns. rex per se. III, 322 b; C, 17 b.

3 Juli. Mester Lauris Øllmandt fik Ejendomsbrev paa en Jord i Køpennhaffnn, østen op til Skipper Knudts Jord, mellem Møntergaarden og Bremerholmen, 14 Favne i Længde og 10 i Bredde. Haffnie, Tirsd. efter vor Frue Dag visitat. Dns. rex per se. III, 232 b; C, 268¹⁾.

— Hr. Oluff Nielsszenn, Ridder, fik Pantabrev paa Haallm Gaard og Hollms Len for 700 Mk. i danske Hvider og Dobbeltskillinger, som Kong Christierrn lod mønte, 120 rh. Gld. i Guld og 156½ Lod Sølv, som han laante Kongen den Tid, da dennes Krigsfolk laa for Køpennhaff[n], Onsd. efter vor Frue Dag nativitatis [9 Septbr.] 1523, desligeste for 100 vægtige rh. Gld. i Guld og 100 Mk. danske Penninge den Tid, Kongens Krigsfolk laa i Sellaundt, Lörd. efter Paaskedag [2 April] 1524. Cum claus. conv. Samme Datum. Ad mandatum regie Maiestatis proprium. III, 232; C, 268.

¹⁾ Kjöbenhavn's Diplomat. II, 323.

4 Juli. Borgemestre og Raadmænd i Køpenhaffwenn fik et Brev om Græssæne til Selanndt, lig det til Skone af 21 Juni. Ex castro Haffnensi, Onsd. infra octavas visitat. Marie. III, 232 b; C, 268 b¹⁾.

— Hr. Holger Greerszen fik Brev paa Lawholm Slot uden al Afgift, som han nu har det, i 11 Aar fra Datum, og dertil Halmstedtherred i samme Aar mod deraf at give 173 Mk. [8 β] for Halvdelen af Herredets visse Rente samt [100 Mk.], som Iens Torbernsszen hidtil gav af Frosteherred, men som vi nu have „wmdraget“ ham, fordi han tilbagegav Halmstedtherred, hvorpaa han havde „nogle aars breff“; alt Vraget af Herredet skal komme os til bedste. Fremdeles skal han gjøre tilbørlig Tjeneste af Lenet og Herredet, holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene. Køpenhaffn Slot, Onsd. efter vor Frue Dag visitat. Rel. Hr. Mogens Gøye. C, 18 (enkelte Steder ulæselige).

— Iens Torbernsszen vil Kongen i 11 Aar eftergive 100 Mk. af den Afgift, han skal give af Frosteherred, fordi at han maa „ombere“ Halmstedtherred til Lagholm. Haffnie, samme Dag. Rel. Hr. Mogens Gøye. C, 18.

— Borgemester, Raad og Menighed i Køpenhaffn fik Vandmøllen i Køpenhaffn i Pant for $\frac{1}{2}$ Læst Krudt, og skulde de være kvit for de 16 Mk. Afgift, indtil den bliver dem afstået for forskr. $\frac{1}{2}$ Læst Krudt, eller denne bliver dem betalt. Køpenhaffn, fer. 4. post festum visitat. Marie. Rel. Hr. Mouritzs. Ibszenn, Ridder. III, 232 b; C, 268 b²⁾.

6 Juli. Hr. Axel Brade fik Livsbrev for sig og Hustru Fru Sophia Hollgersdatter paa Børdinge Kloster, fri og kvit uden al kgl. Tyng og Tjeneste, samt fri for Borgelejeheste, saa længe han lever, fordi han har tilsagt os at tjene os, følgende Konger og Riget selvførtende med gode Heste, Harnisk og Glavind i sin Livstid af det Gods, som han har i Forlening af Kronen, samt af sit eget og sin Hustrus, naar han tilsiges i Rigets Tjeneste inden Riget i Skonne; efter hans Død skal hans Hustru, Fru Sophia, gjøre og holde slig Tyng og Tjeneste deraf, som der plejede i Kong Hansszen Tid, og holde os og vort daglige Folk efter Sædvane. Cum claus. consv. Haffnie,

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomater. I, 364.

²⁾ Kjøbenhavns Diplomater. I, 383.

fer. 6. post festum visitat. Marie. Rel. Hr. Tygge Krabbe, Marsk. III, 322 b; C, 18 b.

7 Juli. Hr. Hans Billde, Ridder, fik Forleningsbrev paa Skioldenes Slot med nuværende Tilliggelse for Livstid uden al Afgift; dog skal han tjene deraf med 8 „vergaftig“ Karle med Heste, Harnisk og Glavind inden og uden Lands og holde 4 Borgeleje til Mad, Øl og Hestefoder; han skal holde Slottet ved Magt og Bygning, som det nu er, bygge og forbedre det, og ej sælge Tjenerne, som ere fødte paa Godset. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffn, sabb. post festum divæ virg. visitat. Marie. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 233*; C, 269.

— Pouell Hansszenn, Borger i Køpenhaffn, fik Brev paa 18 Alen i Bredde og 42 i Længde syd og nord næst op til den Jord, Mester Lauris fik, uden Skipper Knudt, Mester Lauris og Pouell Hansszenn kunne anderledes forliges etc. Haffnie, Lørd. efter visitat. Marie. Rel. Hr. Mouris Iebaszenn. III, 233; C, 268 b¹⁾.

— Anders Loduigszen fik Brev for sig og Arvinger paa Kronens Jord ved Møntergaarden, østen op til Pouell Hansszenns og vesten op til Niels Stemps Jord, 11 Alen i Længde ud med Gaden og saa bred, som de andre Jorder ere indhegnede, dog med saa Skjel, at han skal bygge derpaa et godt Hus og „icke saa høgt, att vindwgenn paa myntthergaardenn forbyggis ther met, saa mendt kandt ligewell see vdi strandenn“. Haffnie, sabb. ante festum Chanuti regis. Dns. rex per se. III, 233 b; C, 269 ²⁾.

— Niels Stemp, Borgemester, fik Brev paa 22 Alen af samme Jord i Længden ud med Gaden. Cum eadem forma. Datum ut supra. III, 233 b; C, 269 ³⁾.

— Iyrgenn Stemp fik Brev paa 22 Alen østen op til Niels Stemp. In eadem forma et eodem dato. III, 233 b; C, 269 ⁴⁾.

8 Juli. Hans Perszem i Helsingør fik Kvittans for 100 Nobel paa Regnskab af Tolden. In castro Haffniensi, domin. die post visitat. Marie. Rel. Vilhelm Stenuer. C, 19 (overstrøget).

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomater. II, 223.

²⁾ Brevet er i Virkeligheden udstedt med Datum: Sønd. efter vor Fru Dag visitat. d. 8 Juli. Se Kjøbenhavns Diplomater. I, 363—64.

³⁾ Kjøbenhavns Diplomater. II, 223.

⁴⁾ Smøds,

9 Juli. Mester Iens Tetz fick presentatz paa Trelleborg kircke per temeram absentiam cuiusdam Mauricii, qui cum hostibus regni conuinit. Datum Køge, octaua visitationis Marie. C, 324.

10 Juli. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Mattz Erichsen, vor Mand og Raad, har været for os med et vort Gjælds-brev paa 250 Mk. danske i danske Hvider, og have vi annammet samme Brev igjen af ham. Thi tillade vi, at forskr. Hr. Matz Erichsen maa beholde Nagelsti Birk i Laaland og det Gods, som er ham udlagt af Thryggeueld Gods, i Pant for 1000 Mk. efter hans Pantebrev [1524, 24 Juni] og for ovennævnte 300 [!] Mk. Cum inhib. sol. Thryggeueld, S. Knud Konges Dag. IV, 399¹⁾.

— Siwort Grubbe fik Kongens Kvittans at have gjort Mester Anders Glob Regnskab for vis og uvis Rente, rede Penge, Korn, Smør, Øxne, Køer og alt andet, som han oppebar af Tryggeueldt i 3 Aar, fra S. Iyrgenus Dag [23 April] 1523, da han først fik det, til samme Dag 1526. Da blev han Kongen skyldig: 57 Sider Flæsk, 11¹/₂ Kokroppe, 38 Faarekroppe, 47 Gjes og 2 Td. Smør, og derimod blev Kongen ham skyldig 179 Mk. 13¹/₂ β for tvende Tog til Lantohollstenn och Skaane, fremdeles 9¹/₂ Pd. 6 Skp. Byg og Malt, 10 Pd. 6 Skp. Rug og Mel og 1¹/₂ Læst, 2 Pd. 3 Skp. og 2 Td. Havre, „och er thet saa høgtt resindis, for att handt icke gjorde rede for inntarium aff pendinge och kornn, handt anammet och fick met gaardenn, huilcket handt skall gøre oss reede fore“. Samme Datum. III, 234; C, 269 b.

19(12) Juli. Anders Iwde fik Forleningsbrev i 10 Aar paa en Eng for Nyestedt, som Henning Scrifwer til forn havde i Værge. Oleholm, vigilia Margarethe virg. Rel. Mester Claus Vrne. III, 173; C, 136.

20(13) Juli. Ugedagsmænd, som tjene til Aalleholm, skulle ikke udgive Kongeskat eller Landehjælp, uden naar Ugedagsmænd over hele Riget give. Aaleholm, S. Margarethe virg. Dag. Rel. Dns. rex per se. III, 173; C, 136.

— Iøren van der Wisk fik quittantia quittantiarum paa, hvad han oppebar og udgav fra det første, han fik Nykøping Slot, og indtil han antvordede det fra sig, og blev deraf intet skyldig. Cum claus consv. Aalholm, Lörd., die Margarete virg., nostro sub signeto. Ad relationem dni. regis proprium. C, 136.

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 241.

25 Jull. Mesther Lauridtz Ølmand fick breff paa Hellegestus capell i Nyköping i Falster cum anexa ecclesia Yderstorpe, szo att her Rasmus elegit illum in filium adoptivum, coadiutorem in vita et successorem, salvo iure dni. Erasmi, donec vixerit. Datum Nyköping, die Iacobi apost. Dns. rex per se. C, 328 b.

1 August. Børri Iensszenn fik Ejendomsbrev paa to Gaarde af Niels Braes Gods, som Danmarcks Riges Raad tildømte Kronen, den ene i Qwitting By (Gjødde Sogn, Gøddingeherred), som Ormer iboer, skylder 27 Skp. Byg, 27 Skp. Rug, 4 Pd. Smør, 20 β, 1 Td. Havre, den anden i Holm (samme Sogn), som Peder Dawidszenn iboer, giver 1 lødig Mk. Haffnie, die B. Petri ad vincula. Rel. Hr. Tygge Krabbe, Marsk. III, 323; C, 19.

— Børri Iensszenn fik Skjædebrev paa to Kronen tildømte Gaarde af Niels Brades Gods, den ene i Trunderup (Qwidinge Sogn), som Lauris Vær(?)¹⁾ iboer, giver 4 Pd. Smør, den anden i Holm (Knøslinge Sogn), som Peder Torstensszenn iboer og giver Landgildet til Kirken, og den anden Bede, Høns, Gjøes, Lam, Forsvar og anden Smaaredsel, som Niels Bragde plejede at faa af samme Gaard, skal forskr. Byrri Iensszenn nyde og have som fri Ejendom. Blive disse Gaarde fravundne ham ved Rettergang, skal Kjøbesummen (104 Mk. danske) tilbagebetales. Samme Datum. Ex commissione literaria dni. Tuconis Krabbe, marschalci. III, 323 b; C, 19 b.

— Hr. Knut Biillde, Ridder, fik Ejendomsbrev paa efterskr. Niels Brades Gods: 3 Gaarde i Gaderødt i Dagberg Sogn (Gersøherred), iboede af Gudtmandt, Hans Suder og Michell, give hver 1½ Skp. Smør, en Gaard i Kiallingerødt, som Peder Huidszenn iboer, giver 1 Skp. Smør, en Gaard i Sønderløff Sogn og By, som Ienss Skaaniger iboer, giver 1½ Pd. Korn, 1 Td. Havre, en Gaard i Truelsrødt i Magleholm Sogn, giver 1 β Grot, samt Liillde Holms Mølle, skylder 1 Pd. Mel. Køpennhaffwenna Slot, S. Petri Dag ad vincula. Rel. Hr. Tygge Krabbe, Marsk. III, 324 b; C, 20 b.

3 August. Her Anders Biillde, her Iehan Randtzow, her Albret Leibszenn och her Wliff Pogniisk paa theris egne vegne och paa her Knud Henricsszens van Stern och Henrich Seestedtzt vegne, ffinge breff, att the antwordet vor naadigste herre vdi hanns egenndt eett hogborne furstindes ffrue Dorothee, hertuginde

¹⁾ Wærre. C.

vdi Prudtszenn, hans naadia daatthers, liffgedingsbreff, szom hogborne furstte och herre her Albret, margreffue vdi Brandenburg och hertug vdi Prudtszenn, haffuede vdtgiffuit och sellffuer met hans godemenndt beseglet, helltt och holdet, vstunget och vskrabet mett hengenndis indtsegelle vell orwaarett vdi alle maade. Thi lader vor naadigste herre thennum och theris arffuinge alldtingiste quitte och frii, ledlige och løsse for allt ythermere kraff och tilltall for forne breff for hannum och hannss naadis arffuinge och efftherkomere konninger vdi Danmarck och alle andre paa hannss naadis vegne, tackendis thennum kerligenn. Datum Haffnie, sexta feria prox. post festum Petri ad vincula. In presentia dni. Lagonis Vrne, episcopi Roschildensis, dni Magni Gøye, dni. Ioannis Bilde et Iehan Vrne, militum. Dns. rex per se. III, 233 b; C, 269 b.

5 August. Hans Persszenn, Tolder i Hellszingør, fik Kvittans for 320 Nobler, som han overgav Kongen paa Regnskab af Tolden i Hellszingør. Køpenhaffn, domin. post divi Petri ad vinc. III, 231*; C, 267.

7 August. Hans Persszen, Tolder i Hellszingør, fik Livsbrev for sig og Hustru paa 4 Gaarde i Hellszingø (Holboherred), én som Per Iensszenn iboer og kaldes Briidegaarden en anden, som Torbørnn iboer, den tredie, som Gamle Las Persszenn iboer og den fjerde, som Hanss Bentsszenn iboer, med al kgl. Rettighed uden al Afgift. Køpenhaffwenn, Tirsd. efter S. Petri Dag ad vincula. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Marskalk. III, 324; C, 20.

— Hr. Iohann Oxe fik Kvittans paa 300 Mk. danske, som han antvordede op til Kongens Behov paa Regnskab. In castro Haffnensi, 3. fer. post Petri ad vincula. (Og annammede Hr. Henrich samme 300 Mk. paa min Herres Vegne). C, 132.

11 August. Hr. Claus Podeske fik Pantebrev paa Syrekøping og Syrekøpings Len med al kgl. Rettighed og al Tilliggelse, som Hr. Aaghe Bragde, Ridder, havde dertil, da han havde det i Værge og Forlening, at beholde uafløst i 10 Aar fra Datum som frit, brugeligt Pant for 750 Mk. danske, dog mod tilbørlig Tjeneste. In castro nostro Haffnensi, sabb. post festum B. Laurentii mart. III, 324; C, 20 (her tilføjes: „anammett ieg Henrick . . . for^{ne} pendinge paa vor . . .”).

14 August. Georgius Erasmi sic presentass paa Swinborig kirke per resignationem Petri Wilhadi. Datum in castro nostro Haffnensi, vigilia assumptionis Marie [post obitum cuiusdam ultimi possessoris Georgii Erasmi¹⁾]. C, 328 b.

¹⁾ disse Ord ere udstregede.

17 August. Iens Hwass fik Mageskiftebrev paa en Kronens Gaard paa Ballderenn i ¹⁾ Sogn (Hwiltersloffherred [i Thy²⁾]), som Oluff Staphensszenn iboer og giver 4 Pd. Smør aarlig med andre Bede. Køpenhaffnn, Fred. efter assumpt. Til Vederlag fik Kongen Brev af Ienns Huass, medbeseglet af Hr. Mogenss Gøye, Hr. Iehann Vrne og Mester Anders Glob, paa en Gaard i Hierdmaell Sogn (Hylldersloffherred i Thy) som Iyrge iboer og giver aarlig $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Mk. Gjæsteri og Skovsvin, naar Olden er. Køpenhaffnn, Fred. efter assumpt. III, 39; C, 178 b.

— Christiern Iensszenn i Sandall fik Livsbrev paa den Kronens Gaard i Sandall (Nørreherred i Maars), som „hans fader affdøde“, mod det sædvanlige Landgilde, Gjæsteri og anden Rettighed. Samme Datum. [Rel. Mester Anders Glob³⁾]. III, 39; C, 178.

— Nis Magensszenn og hans sande Arvinger fik Brev paa to Kronens Gaarde og et Bol i Hemdrup (Salling Sogn, Slettherred), iboede henb. af Iehan Mawriss, Iep Iuersszenn og Ienns Brygger, at beholde til evig Tid mod at give det sædvanlige Landgilde, Gjæsteri og anden Rettighed til Kronen, holde Godset ved Hævd og Bygning og ej fæste, leje eller pantsætte Ager og Eng fra Gaardene. Cum claus. consv. et inh. sol. Samme Datum. Rel. Mester Anders Glob. III, 38 b. C, 178.

18 August. Burgimestter och raad vdi Køpenhaffnn finge en dom liwdendis, szom her efftherfyllger: Vii Frederich met Gutts naade &c. gøre alle vittherligtt, att aar effther Gutts biwrtd mdxxvj, thendt løuerdag nest effther vor frue dag assumptionis paa vortt slott Køpenhaffnn, nerwerendis oss elskelige her Magenns Gøye, Danmarcks riigis howffmestter, her Tygi Krabbe, Danmarcks riigis marsk, her Albret Ieibszenn, her Hannss Biillde, her Iohann Vrne, ritthere, vore mendt och raadt, vor skicket oss ellskelige burgimesttere och raadt vdi vor stadt Køpenhaffnn paa thenndt ene, och haffuede vdi rette steffnenndt aldermandt och tyske købmennndt vdi tyske kompani ther szamme stedtz paa thenndt andenn siide, och beclagede for^o burgimestter och raadt, att theris methborgere, tyske købmennndt, szom bygge och boe och ere giiffte her vdi byenn och

¹⁾ Navnet staar blankt i C; i III er, dog ikke strax, indsat Navnet: Vesterbøll, hvilket atter er halvt udraderet.

²⁾ C.

³⁾ mangler i C.

haffue heer theris hustruer oc börnn, och haffue alldliguell theris serdelis company fran burgimestter och raad. Ther till suarede Hermen Rølich, Berutt Rottker, olldermenndt, paa menige tydske køpmends vegne vdi Køpennhaffnn och i rette lagde eth hogborne furstis konning Christiernns, vor kere herre faders breff, liwdenndis, att forme vor kere herre fader haffuede vntt och tillatt, at menige tydske købmenndt mwe haffue oc holle tydske compani och sambfundt och olldermenndt affattsette, dog saa att forme vor kere herre fader viillde haffue fulldt magt samme article att forbedre och till och affattsette, om behowff giordis, och ther emodt i rette lagde forme burgimestter och raad i Køpennhaffnn twende forme vor kere herre faders breffue, szom vor vdtgiffuit nogen tiidt siidenn thette forme vor kere herre faders breff, liwdenndis, att tydske company vdi Køpennhaffnn schulde vere och bliffue afflagdt och tydske købmennd, huilcke szo viillde, maatte vere vti thet danske company, szom alle szamme voer kere herre faders breffue ytthermere vdtwiisze och indeholde met flere ordt och article och thale, szom thennum ther om paa baade siider emellom løbe. Tha effther tiltall och genswaar, breff och bewiisning, szom tha fore oss i rette lagdis, vordtt ther paa sagdt for rette, at effther thi forme vor kere herre faders breff, szom tydske købmenndt haffue paa, att the mwe holde tydske company her i Køpnehaffn, icke annderledis lyder, endt att voer kere herre fader viillde magt haffue attforbedre och formyndske szamme theris priuilegier, som forscreffuit staa, och forme voer kere herre faders breffue, szom siidenn ere vdtgiffuene, szom burgimestter och raad vdi rette lagde, liwder, att szamme company schulle vere afflagdt, tha schulde alle tydske købmenndt, szom borgere ere vdi Køpnehaffnn, vere vdi compani met burgimestter och raad och andre besidenndis borgere, och ther szom nogue vgiffte tydske købmennd, som icke borgere ere vdi Køpennhaffnn, ville vppholde tydske company, tha mwe the thet gøre, daag szaa att vii ville sellffuer magt haffue szamme priuilegier atformyndske och formere effther vor villge. Datum ut supra. III. 237; C, 272 b¹).

19 Avgust. Vii Ffederich met Gutza naade &c. gøre alle vittherligtt, att oss elskelige her Aaghe Leibszenn, electus till Lundt, som nu haffuer Lwnde stigt vti vere, haffuer bereett fore oss, at thendt tiidt verduge fader met Gudt her Byrge, szom erchebiscop vaar vti Lwndt, vaar dødtt och affgangenn, tha bleff forme her Aaghe Leibszenn furstt aff menige Lwnde capitell endrectteligenn korett och vdwolltt till attwere erchebiscop vti forme Lwndt, och strax ther effther vaar oss elskelige her Iyrgenn Skaattborg indtrengtt ther vdi stygttet met hogborne furstis konning Christiernns vlltt och magt, och belaget forme her Aaghe Leibszenn, att forme her Iyrgenn Skottborg haffuer siidenn veritt vti Rom och ther emodt forhindret hannum sin confirmatz met vrette, som hanndt szuiger. Thi haffue vi met thesse

¹) Kjøbenhavn Diplom. I. 364—66 (after Originalen).

efftherscreffne vore elskelige Danmarcks riigis raadt, som ere: Mestter Claus Gørtze, voer canceller, her Knut Henricsszenn van Sternn, prouest vti Viborg, her Magenns Gøye, voer och Danmarcks riigis howffmestter, her Tygge Krabbe, vor och Danmarcks riigis marsk, her Albret Ibszenn, her Henric Krwmdiige, her Henric Aagesszenn, her Hanns Biillde, her Iahann Vrne, her Anders Biillde, her Iehann Oxe, her Axell Bragde, her Oluff Nielsszenn, her Mauritz Ibszenn, her Hollgerdt Greersszenn, her Knut Biillde och her Trud Greersszenn, riddere, loffuit och tillsagdt och nu met thette vortt opne breff loffue och till-
 eziige for^{ne} her Aage Ieibsszenn, att handt schall haffue, nyde, bruge och beholde for^{ne} Lwnde stygtt vdi szin frii haffwende vere met alldt szin rette tillgillsze, inthet vndertaget, till saa lenge the paa baade siider kome i rette fore oss och menige Danmarcks riigis raad ther om, huilckenn aff thennum som retteligenn er vdwolldt och koret. Och ther som tha bliffuer dæmptt och for rette afsagdt, att for^{ne} her Aage Ieibsszenn er retteligenn koret och eligerit till Lunde stigt och sede, tha haffue vii met for^{ne} vortt elskelige Danmarcks riigis raads raadt loffuitt och tillsagdt for^{ne} her Aage Ieibsszenn, att vii ville forswaare och fordagtinge hannum till alle retthe och ey tillstede, att hanndt schall bliffue fortrengtt fraa for^{ne} Lunde stigt aff noget, om szaa findis, att handt er retteligenn vduolldt, som forscreffuit staar. Och ther som for^{ne} Lwnde stigt vorder for^{ne} her Aaghe Iibsszenn fraadæmptt aff oss och vortt elskelige Danmarcks riigis raadt, att hand er icke retteligenn vdwolldt till szamme stigt, tha schall hand ligewell nyde, bruge och beholde for^{ne} Lwnde stigt saa friitt och qwiitt, som handt thett nu haffuer, till saa lenge handt fanger iij^m rinske guldernn aff thendt, som tha stigthet vorder tilldæmptt, som handt nu till vortt och riigenns store nytte och behowff vdtlagdt haffuer paa stygtenns vegue till att forsollde thet kriigs folck mett, som nu schulle forswaare och fordagtinge Skone, Lwndt och samme Lwnde stigt aff thendt schade och forderffwe, som samme Lwndt och Lunde stigt nu paa henger aff riigenns fiender, och ey vii ville tillstede, att noget bandt eller interdictt schall indtføris her vdi riiget offuer for^{ne} her Aaghe Iibsszenn eller nogre aff Lwnde stigt, før thendt szag fange ende och ther bliffuer endelig dæmptt paa szamme szag aff oss och menige Danmarcks riigis raadt. Och ther szom tha bliffuer dæmptt, att for^{ne} her Aaghe Iibsszenn er rettelige vdtwolldt och koret till forscreffne Lunde stigt, tha schulle vii vdi ingenn maade tillstede noget bandt eller interdictt her vti riiget offuer hannum eller noget for thendt szagh vdi noget maade. Och ther som stigtet vorder hannum fraadæmptt, att handt icke er retteligenn vdwolldt och koret, tha schulle vii ligewell icke hellder tillstede bandt her vdi riiget for thendt szagh, førenndt for^{ne} iij^m rinske guldenn bliffue hannum vti alle maade bethallede och fornøgede, som forscreffuit stander &c. Datum Haffne, søndagenn infra octauas assumptionis B. Marie virginis. III, 325; C, 21¹).

¹) Hvitfeldt, VIII, 187—88, Følloudg. II, 1296.

19 August. Hr. Otte Krwmpen har Kong Hansses Brev, at han efter Eyler Styggis Død maa og skal indløse det Len i Mors, som forskr. Eyler Styggi har i Pant, og siden beholde det som frit Pant, saalænge han lever, uden al Afgift og anden kgl. Tyngde uden alene at følge Kongen, naar han selv personlig drager i Krig eller Orlog; efter hans Død skulle Arvingerne beholde det, til det indløses for en saadan Sum Penge, som Otte Krwmpenn har indløst det for efter Eyler Styggis Pantebrev. Han og Arvinger skulle holde Godset bygt og Kongens derpaa boende Undersaatter ved Lov osv. Kallingborg, Sønd. efter vor Frue Dag assumpt. III, 42; C, 181.

20 August. Iens Brolegger fik Brev paa Rosbecks Mølle med Møllefang i 12 Aar, dog med Borgemesters, Raadmænds og Menigheds Samtykke i 9 Aar, og skal han bygge Møllen og have den kvit og fri; efter de 12 Aar skal den komme til Kronen igjen, dog at han og Arvinger skulle have Betaling for Bygningen efter skjellig Værd. Kjøpnehaffnn, fer. 2. post festum assumpt. divæ Virg. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 234 b*; C, 270 ¹⁾.

24 August. Vi Fr. gjøre vitterligt, at efterdi vort og Kronens Slot Beritzsholm i Skone er os ikke „saa vedt handenn beliggendis“, at det kan være os til nogen Nytte eller „bestantt“ og heller ikke er saa befæstet, at det kan holdes i en fri Slotslov mod Rigets Fjender, have vi efter Danmarks Riges Raads Raad og Samtykke befalet Hr. Mouritzs Iibszenn, Ridder, vor Mand og Raad, at nedlægge det og igjen med alt Lenet at underlægge det vort Slot Lindtholm. Siden have vi pantsat forskr. Hr. Mouritz Iibszenn Lindtholm Slot med Beritzsholm Len og Lindtholms Birk, som der nu tilligger, at beholde som et frit brugeligt Pant, uafstet i hans Livstid, med al kgl. Rettighed, ligervis som Kong Christiernn har undt ham Beritzsholm og som Pant for samme Sum, hvorfor han havde dette i Pant; ydermere har han laant os 2124 $\frac{1}{2}$ Mk. danske, hvormed Summen forhøjes. Cum claus. conv. Kjøpnehaffwenn, S. Bartholomei Dag. Rel. Hr. Albret Iibszenn, Ridder; Mester Anders Glaab. III, 326 b; C, 21 b.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Mouritzs Iibszenn, Ridder, vor Mand og Raad, har laant os 1024 $\frac{1}{2}$ Mk. danske,

¹⁾ Kjøbenhavn's Diplomat. II, 322—24.

hvilken Sum vi forpligte os til at betale ham eller Arvinger „ther forwaaring føre, om handt icke fanger Lindtholms slott och leen, birck, szaa handt oss tacke schall“. Samme Datum og Rel. Item og skal Hr. Albret Libszenn, naar han antvorder Hr. Mowritzs Brevet paa de 2124 $\frac{1}{2}$ Mk., igjen annamme det Brev, som lyder paa 1024 $\frac{1}{2}$ Mk. efter Hr. Mouritzs, og gjen-nemstinge det. III, 327 b; C, 22.

27 August. Mester Anders, Sognepræst i Hellsingør, fik Brev, at da han, „fore thendt store schade och forderffve, szom riigenns fiender gjorde vore kere vnderaatte vdi Hellsingør och serdelis præstegaardenn, som the affbrende“, ikke formaar at gjenopbygge samme Præstegaard, uden han maa sælge noget af dens tilliggende Jord, har Kongen tilladt, at han maa skjøde fra Præstegaarden og til vor Borger smstds., Hannes Fynboe, en Jord, som ligger sønden op til Præstegaarden og i Længde i øster og vester er 34 $\frac{1}{2}$ Selandz Alen, i Bredde 31 $\frac{1}{2}$ Alen ved den østre Ende, 33 ved den vestre Ende og 35 $\frac{1}{2}$ Alen i sin Længde imod Præstegaarden, for at Præstegaarden maa opbygges igjen. Cum claus. consv. et inhib. sol. Krogenn Slot, Mand. efter S. Bartholomei ap. Dag. Rel. Dns. rex per se. III, 234 b; C, 270¹⁾.

28 August. Hans Persszenn, Tolder i Hellsingør, fik Kvittans for 600 rh. Gld., 6 Nobel og 18 β danske, paa Regnskab af Tolden. Krogen, 3. fer. post Bartholomei. Rel. Villom Steinnewer. III, 234 b; C, 270.

29 August. Abbed Iens i Esserom Kloster fik fri Gaardsret med sine egne Svende og Tjenere i Klosteret saa frit, som Danmarcks Riges Raad har og bruger paa deres Slotte og Gaarde. Cum claus. consv. et inhib. sol. Esserom Kloster, S. Hanns Dag decollat. Rel. Dns. rex per se. III, 235; C, 270 b.

1 Septbr. Per Scriffuere, Byfoged i Roschillde, fik Forleningsbrev paa en Gaard i Roschillde i S. Oluffs Sogn, som tilhørte Per Hamt, mod at give 8 Mk. danske aarlig og holde Gaarden ved skjellig Bygning. Roschillde, die Egidii abb. Ad relationem dni. generosi episcopi Roschildensis. III, 235 b; C, 271.

¹⁾ Ny kirkehist. Samlinger, V, 760.

1 Septbr. Hr. Iens Laurissen, erchedegen vdi Roskilddt, ffich confirmationem priuilegiorum capelle trium regum. Datum Roschilde, die Egidii abb. Dns. rex per se. III, 235 b*; C, 271.

4 Septbr. Bønder og Almue i Skiiby i Horntzherred fik Stadfæstelse paa et Brev af Kong Hans, at naar Landehjælp udgives over alt Riget, skulle de give 4 Lødemark og dermed være fri. Kallingborg, fer. 3. post Egidii abb. Rel. Hr. Oluff Nielsszenn. III, 235; C, 270 b.

7 Septbr. Iacob Rønnow fik Følgebrev til S. Iyrgenns Hospital udenfor Swynborg. Cum claus. consv. Kallingborg, Fred. efter S. Egidii abb. Dag. Dns. rex per se. III, 120 b; C, 87 b.

11 Septbr. Hr. Tygge Krabbe berettede, at to Gaarde af Niels Bragdes Gods, som Kongen gav ham for hans Skade, begge i Tørffløse Sogn (Onsherred), én Gaard, kaldet Sørup, giver 2 Skp. Smør, og Allerup, 2 Skp. Smør, tilhørte hins Hustru Fru Anne, hvem Hr. Tyggi tilbagegav dem efter Kongens Befaling. Derfor fik han 5 Gaarde af Niels Bradis Gods i Ørindtofftøe (Vebo Sogn, Gerssherred); Clemint Truellszenn, giver 2 Mk. 6 Penninge, Per Iensszenn, 2 Mk. 6 Penn., Trudt Persszenn, 2 Mk. 6 Penn., Suendt $\frac{1}{2}$ lødig Mk., Benthe 2 β Grot. Cum claus. consv. Kallingborg, Tirsd. efter vor Frue Dag nativit. Dns. rex per se. III, 328; C, 22 b.

14 Septbr. Abbeden af Soer fik Stadfæstelse paa Klosterets Privilegier. Kallingborg, die exaltat. S. crucis. III, 236; C, 271 b.

— Cicelle Nelausz i Iepstrup og et af hendes Drengbørn efter hende fik Brev for deres Livstid paa den Gaard, hun nu iboer, mod at give den sædvanlige Landgilde og anden Rettighed. Cum claus. consv. et inhib. sol. Kallingborg, Hellig Kors Dag exaltat. Rel. Hr. Iehan Vrne. III, 235 b; C, 271.

—? Henricus Gøye, equestris ordinis equitum ac militum regis Christierni capitaneus, vendidit a se ac alienauit omnes illas naues cum instrumentis earundem omnibus, videlicet velis, malis, anchoris, funibus et bombardis, ac quicquid iuris ac proprietatis ad easdem haberet, quas sibi (dum inter illustrissimum principem nostram dominum Fredericum in regem Danie electum et ceteros consiliarios prefati regni et ipsum pactum initum est) reseruabat in expositionem et solutionem stipendii equitum, militum et pedestrium prefati regis Christierni,

dum castrum Haffnense cum ciuitate dederetur in manus et potestatem illustrissimi principis domini Ffrederici, electi in regem Danie &c., fatetur et plenam sufficientem ac integram acceperisse pro prefatis nauibus et earum instrumentis solutionem, cum obligatione in omni iuris actione prefatum illustrissimum principem nostrum indemnem reddere ac manutenere et easdem ab impetitione quorumque liberare ac tueri. Datum anno salutis nostre 1526. III, 235 b*; C, 271 b (overstroget)¹⁾.

Kongelige Maiestatis beffaling till her Tyggi Krabbe,
Danmarcks riigis marsk, och mester Claus Gørtze,
canceller.

Før 15 Septbr. Vii Ffrederich met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att vii haffus tilltroet och beffalet oss ellskelige her Tyggi Krabbe &c. och mestter Claus Gortze, vor canceller, att handle met oss elskelige her Claus Billede &c., Børri Iensszenn &c. och theris metarffwinge om Høby leenn, szom the vti pannt haffue aff oss och kronnenn, att vii maathe fange thet igenn till vortt och kronnenns behowff. Tha haffuer for^{ne} &c. paa theris egenn och theris metarffwingis vegne oss till sunderlig thienniste och villig vpladet och offwer anttwordet oss szamme leenn for nogenn merckelig aarsazage skyldt oss och riiget till bedste szamme Høby leenn met alle sine rethe tilligillsze met szaadann skell och villkaar, att vii eller vore arffwinge efftherkomere konninger i Danmarck schulle tornsge och giffue for^{ne} &c. och theris metarffwinge till gode reede thendt swm gulldt, sølluff och pendinge, szom the szamme leenn vti pannt fore haffue epther theris panttebreffs liwdellsze indenn sancti Michaelis dag nest kometndis, thog att the haffue vortt breff, thet schulde thennum icke affløseszes paa nogenn tiidt; och ther szaa skeede, att for^{ne} &c. och theris metarffwinge icke faa theris gulldt, sølluff och pendinge aff oss eller vore arffwinge eptherkomere konninger vti Danmarck indenn sancti Michaelis dag nest kommendis, tha schall och maa the och theris metarffwinge strax vdenn alldt ander beffaling anamme met thette vortt opne breff och thendne aares grøde, szom nu tilstaa; och hwem, szom paa vore vegne noget oppeber aff szamme leenn indenn sancti Michells dag, schall igenn giffue for^{ne} her Claus &c. alldt thend deell, handt ther aff vppebeer, vdenn alldt hinder eller gensziigellæse, och bruge och beholdde szamme for^{ne} Høbye leenn met alldt sin rentte och tilligellsze inthet vndertaget vdi noget maade, saa lange the och theris metarffwinge ffaa for^{ne} gulldt, sølluff och pendinge igenn effther forscreffne panttebreffuis liwdellsze till gode reede. Thi bede och biwde vii alle bynder och thienner, szom ligge och thienne till for^{ne} Høby, ati swaare for^{ne} oss elskelige her Claus Billede och Børri Iensszenn och theris mettarffwinge strax epther sancti Michaelis dag nest kometndis, om the ether tillsziigenndis vorde, gørør och

¹⁾ Kjøbenhavn Diplom. II, 224. Om Dateringen jfr. Allen, De tre nord. Rigers Hist. IV, II Afd. 564.

giffue thennum ether aarligenn schatt och alldt andenn rettighed oc ingen andenn, szom i her till giordt haffue, szidenn the for^{re} Høyby leenn i vere finge, forbiudendis alle &c. Cum clausulis consuetis. III, 316 b; C, 14.

15 Septbr. Kongen skylder Byrre Iensszenn og hans Medarvinger 410 rh. Gld.¹⁾ og 300 Lod Sølv, som de havde i Pantelenet Høyby, som nu er indløst fra dem, og forhøjer dermed deres Pant i Villanantzsherred; derfor fritages de for den aarlige Afgift af samme Herred (310 Mk. danske), dog kun indtil forskrevne Sum er betalt tilbage. „Sammeledis att naar Byrre Iensszenn och hans metarffwinge thette vortt breff fangendis vorde, tha schulle the 300 lodt sylff, 10 rinske guldernn och 100 march danske, szom the haffue vti eth andet vortt breff [1523, 9 Septbr.] och the met forhøget haffue Høyby pantt ythermere endt theris faders panttebreff vdwiser, och thesligiste naar Byrre Iensszenn och hans metarffwinge igennfange thendt swm, szom the nu forhøget Villantzherretz pantt met, szom er 410 rinske guldernn och 100 marck danske, szom the haffue vti Høyby pantt, vere døtt och mactteløstt, daag att alle the andre punctter och articler schulle bliffue ved magtt vti szamme breff, szom liwde paa the anndre leen, vii icke løst haffue ...“ Kallingborg, Lörd. efter Hellig Kors Dag exaltat. under vort Signet. III, 328 b; C, 23.

— Oluff Veigesszenn i Geerløsse, hans Hustru og deres Barn Citzelle efter dem fik Livsbrev paa en af Kronens Gaarde i Geerløsse, dog at de skulle „gøre kronens skeppe fuldt ther aff“; de skulle have fri Oldengjæld og fri Bygningstømmer og Ildebrand, eftersom Skovfogden underviser dem. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 236; C, 271 b.

— Samme skjødte til Kongen for den forskr. Gaard to Gaarde i Aggebo med al deres Tilliggelse til evindeligt Eje. Cum claus. consv. Samme Datum. III, 236 b; C, 272.

— Her Niels Persszenn fikk presentatz paa Lwnde kirke per resignationem dni. Henrici. Datum Kallingborg, sabbato post festum S. crucis exaltationis. III, 120 b; C, 87 b.

16 Septbr. Hr. Atzell Wgerwp fik Brev paa Søllesborg Len og Kronens Kjøbstad Rondeby med al kgl. Rettighed, uden al Afgift i 4 Aar fra Datum mod at gjøre tilbørlig

¹⁾ Summen angives fejlagtig til 400 Gld., første Gang den nævnes i Brevet.

Tjeneste og holde Slottet ved skjellig Bygning samt gjøre Rede for, hvad Strandvrag der falder. Cum claus. consv. Kallingborg, Sønd. efter Hellig Kors Dag exaltat. C, 22 b (III, 328 har Overskriften, men ikke Brevet selv).

17 Septbr. Anders Ebbesszenn fik Livsbrev paa Iwngshoffuit Slot; naar han er død, skulle hans Arvinger beholde Slottet, indtil det afløses dem for 3000 Mk. danske Penninge og 106 Gld. i Guld efter det Pantebrevs Lydelse, som Kong Hannas har givet Anders Ebbesszenns Fader og Moder, dog at han og Arvinger skulle bygge og forbedre Slottet, cum claus. consv. Han skal være til Tjeneste selv sjette med Heste, Harnisk og Glavind, og dermed være fri for Borgelejeheste sin Livstid. Kallingborg Slot, S. Lamberti¹⁾ mart. Dag. Dns. rex per se. III, 236 b (i Marginen: ut supra plures); C, 272.

20 Septbr. Christiern Byggom fik Livsbrev paa Hoewgaard i Vesterbiiller (Rinssherred) for sædvanlig aarlig Afgift. Cum claus. consv. Kallingborg, S. Mathei ap. Aften. Rel. Hr. Prebigrn Podebusk. III, 39 b; C, 178 b.

21 Septbr. Biskop Stygge fik Stadfæstelse paa Ørwm Pant, som lyder paa 2500 Gld. (Vraget skal komme til Kronen uden Tømmer; deraf skal Halvdelen til Slottet, Halvdelen til Kronen, hvilket Kongens Foged skal annamme). Ottonie, die Mathei ap. III, 41 b; C, 180 b.

— Her Iacop Perszenn fick presentationem paa Tømerup kirke per obitum dni. Georgii. Datum Kallingborg, S. Mathei apost. dag. Rel. Knudt Perszenn. C, 330 b.

— Her Rasmus Hanszenn fick presentationem paa Ønsløff kirke i Falster post obitum dni. Petri Krabbe, vltimi et immediati possessoris eiusdem. Datum Kallingborg, ipso die B. Mathei apost. Dns. rex per se. C, 329.

22 Septbr. Hr. Hollgerd Greersszenn fik Brev, at naar de Aar ere forløbne, hvori Ienns Torbernnsszenn har Brev paa Halmstedtherred, maa Hr. Hollgerdt annamme Herredet og nyde det i saa mange Aar, som det Brev, han har derpaa af Kongen, lyder paa. Kallingborg, S. Mauritii Dag. Dns. rex per se. III, 329 b; C, 23 b. Smlgn. 1525, 1 Septbr.

23 Septbr. Fru Kyrstine, Peder Styggis Efterleverske, maa beholde den Gaard i Qwidinge Sogn i Hamer-

¹⁾ Laurentii. III.

schow, som Pouell og Bentt iboer, i sin Livstid efter Niels Bragdis Pantebrev, om samme Gaard ikke til forn er „forsaalldt eller forgiffuenn“. Kallingborg, Sønd. post Mathei ap. Rel. Hr. Henrich Krumdiige in præsentia dni. regis. III, 329 b; C, 23 b.

19 Oktbr. Lass Mørck i Saltm og „eth hans beste barnn“ fik Livsbrev paa Engen Vilemossze i Kerherred, som rækker fra Gamellaa og til Gaaslwndt Bæk, mod 14 [Ørtug¹⁾] Byg aarlig til Olleborg. Aalleborg, 6. fer. post Luca. Rel. Axell Gøye.* III, 39 b; C, 178 b.

— Anders Persszenn i Brunderopegaard fik Livsbrev paa samme Gaard, fri og kvit, dog at han skal holde Kongens Øg dér og have 20 Læs Hø af Ostrupe Slot. Cum claus. conv. Samme Datum. Rel. Eric Ericsszenn. III, 39 b C, 179.

Om øxehwg och ffellig.

23 Oktbr. Vii Ffrederick met Gutze naade &c. gjøre alle vittherligt, att vii haffue hørdt och vti sandhedt forfaritt, att wore vndersaatte vti Nørre lwtlannndt, szom bygge och boe vti en bye, heffder och tilltager thennum øxehwg vdi skowe och riiszekiere, szom ligge och høre till andre byer och gaarde, och ey the ere laadtzs eiere vti the byer och marcke, som samme skowe och kierre tillhøre, och forne vore vndersaatte swerre thennum till samme øxehwg met lawgheffwett och fare indt ther vti och bruge stor brugelleze, reette laadtz eyere till stoer briast och skade, och thesligiste att mannge, szom haffue en føye deell och laadt vdi skowe, kierre och marcke, selier, leyer och lader brughe ther vti szaa møgett, szom thendt største laadtzs eyer och thenndt, ther største deell haffuer wdi szaadann fellig. Thi haffue vii nw met forescreffne wortt elskelige Danmarcks riigis raadts raad och andre vore godemenndt, her nw tillstede vaar, ther om saa skicket och endeligenn besluttet, att ingenn skall haffue eller brwghe øxehwg vdi nogne skowe eller kierre, szom haandt icke haffuer laadt och deell vti thett godtz och marcke, samme skow och marcke tilligenndis er, och ey nyde the lageheffder, ther wppaa giordt ere, wdenn hwilcke, szom haffue stug och seerkøb aff rette eyer och {wedt syn attkome²⁾}. Thesligiste schall och ingenn bruge eller bruge lade ytthermere vdi fellig, entthenn vdi skowff, marck, hiedder, feske vannndt, fegannng eller met iagtt eller vdi nogenn andenn fellig, ytthermere endt hanna reette laadt och deell ther vdi kanndt thaale och er

¹⁾ glemt i C; Pladsen laadt aaben i III.

²⁾ III har fejlagtig: veedt szidenn at komme.

godt for. Thi forbiwde vii alle, ehwo the hellatt ere eller were kwnde, emodt thette wortt opne breff att bruge eller bruge lade, sellie eller selle lade, iage eller iage lade vdi skowe, kerre, feske eller feske lade vdi nogenn felliigs eyendom anderledis, endt szom forscreffuit stander vnder wortt hyllest och naade. Dierffuis och nogenn her emodt at gøre, tha mwe rette eyer och the, støre lodt haffue vdi fellig, forfyllig[e] thet met raan och andre deelle effther loffwenn. Giffuit vdi wor kisp-stadt Aalborg, S. Seuerini episcopi dag, vnder vortt signet. III, 1 b; C, 182 b¹⁾.

23 Oktbr. Bispen aff Vendtsyszell, her Niels Stygge, haffuer sligt eth breff aff konning Chrestiernn paa Burglom, at handt schall thet nyde i szynn liiffs tiidt, och ey schall beswaaris met tiennistte eller tyng, och schall holle sedwonlig gutzs tiennistte och skicke seg prestte, szom tiennistenn vpholde, och schall flye presttene theris bierring. Datum Haffnie, 3. feria misericordias domini [d: 24 April] anno mdxx.

Thette breff stadfestedt konningelig Maiestat konning Ffderick wti alle punctter och artielr, szom forscreffuit staar. Och hnes ythermere punctther vdi konning Christierns breff stoer anderledis, endt szom her forscreffuit staar, thennum ville konninglig Maiestat icke stadfeste. Datum Aalborg, die B. Seuerini episcopi. Dns. rex per se. III, 39 b; C, 179²⁾.

— Anders Twrisszenn ffeck breff, att konninglige Maiestat vntte hannwm en iordt vdi Aalleborg østenn hoess Skawenn ibidem, och maa thendt bygge vdi fiordenn nordenn vdt, saa langt som handt vill och kandt, seg till gaffn, och en x fagne lang b[r]ygge vdenn fore. och skall ther aff giffue aarlige till slotthet viij p, och ther szom alle the hwas vpbydis, szom stoe vdenn Skawporttenn, tha skall thet och. Cum clausulis consuetis. Datum Aalborg, die B. Seuerini. Rel. Iens Huass. III, 40; C, 179 b.

— Keldt Clemintsszenn og Michill Clemintsszenn fik Brev til evig Tid paa to Gaarde i Selstrupe³⁾ By (Ffree Sogn, Helugherred) vesten Bækken, til Vederlag for den Gaard i Vedom, som Kong Christiern undte Hr. Peder Lycke og skal Lensmanden med 12 Selvejere overveje, hvad de skulle give aarlig til Kronen af samme Gaarde. Cum claus. consv. Aalleborg, S. Seuerini Dag. Rel. Iens Huass. III, 40; C, 179.

26 Oktbr. Her Erick Selgeszenn fick presentationem poo Vilst kircke per resignationem magistri Lawrentii Ølmand. Datum Rold, 6. feria post Seuerini. Dns. rex per se. C, 807 b.

¹⁾ Danske Mag. IV, 254—55 (fejlagtig med Aaret 1522).

²⁾ Ny kirkehist. Samlinger, IV, 468—69, 737.

³⁾ III fejlagtig: Ffellstrupe.

27 Oktbr. Capittlet i Riipe havde havt sit Bud hos Kongen i Randers med et Brev af 1480, hvorved Biskop Peder i Riipe forlener Capittlets Tjenere i Bøgwadt med Halvdelen af Togelwndtze Mark, som tilhører Egetwedtze Kirke, mod aarlig at give i Ørtug Korn til forskr. Kirke; saa længe de udgive denne Skyld, skal den ikke forhøjes og Jorden ikke fæstes fra dem; ligeledes med et Brev af 1526, udgivet af Mester Oluff Mwnok, Cantor smstds., paa samme Halvdel af Togelwndtze Mark og Skov. Disse stadfæster Kongen, dog med saa Skjel, at samme Mark og Skov ikke er kommet fra Kronens Bønder, og nogen kan komme for ham med bedre Beviser. Randers, Lørd. efter 11000 Jomfruers Dag. De mandato dni. regis proprio. III, 43 b; C, 184.

28 Oktbr. Christiern Nielsszenn i Langestrupe fik Livebrev for sig, Hustru og et Barn mod $\frac{1}{2}$ Td. Smør og 2 Mk. Gjæsteri til Kronen. Cum claus. consv. Randers, die Symonis et Iude ap. Rel. Hr. Prebigrn. III, 40 b; C, 179 b.

— Her Per Flossz fick presentatz paa Kerttemynde och Dristruppe kircker per obitum Erii Brochennhwsze. Randrusie, ipso die sanctorum Symonis et Iude apost. III, 120 b; C, 87 b.

29 Oktbr. Pouel Ieibsszenn i Dall og hans Medarvinger fik Brev paa tre Gaarde i Dall, som er deres Bøndergods, mod sædvanlig Skyld, som ikke skal forhøjes. Randers, 2. fer. post f. Symonis et Iude ap. Rel. Iens Hwass. III, 40 b; C, 179 b.

30 Oktbr. Her Mats Hanszenn fick presentationem po Ske[]skoor kirke per resignationem dni. Laurentii Petri. Datum Arusie, feria 3. prox. post festum Simonis et Iude. Dns. rex per se. C, 880 b.

Om bwndne godtze.

I Novbr. Vii Frederick met Gutznaade &c. gisre alle vittherligtt, att oss er forkomet, att mannge wore och kronenns iordt eyere bønnder vdi Nørre Iwtlanndt sidde offwerhøriige och ey ville vdtgiffue theris rette aarlig skatth, lanndtgiillde och andtre tyngge, szom the och theris forelldere pleyghe och plectiig ere at vdtgiffue, vdi saadann maade, at naar szom bynderne haffue vdtgiffuitt theris ledinge, tha holde the sziidenn hoss thennum alldt anddenn theris rette och aarlig vdtgiffth och lade seg fordelle ther fore aar effther aar, oss och kronenn till awffdragtt, briiatt och skade. Thi haffue vii nw met forme vortt ellakelige Danmarcks riigis raadts raadtt ther paa saadann skickellsze giordt och szamtycket, att huilckenn iordt eyere bwndne, szom szaa offuerhøriig sidder met nogenn sin aarlig bwndne retszzell och ey

vill vdtgiffue for S. Andree apostoli dag, tha mwe the, som vore och kronens leen vdi vere haffue, lade skwre falldt vdi theris godtza, szom seg ther met saa fortrycke effther S. Andree ap. dag, ligerwiiss och vdi alldle maade szom for theris ledinge. Giffuit vdi wor stadt Aars, ipso die omnium sanctorum, vnnder vorttsignet. [Rel. Ienss Hwass¹⁾]. III, 2 b; C, 182²⁾.

I Novbr. Hr. Iehann Vrne fik Ejendomsbrev paa et Fid paa Ffallstetterbo, saa vidt og bredt, som Hr. Albret Iibszenn og Mester Hanss Vincke skulle udlægge ham. Ex Aars, Allehelgen Dag. Dns. rex per se. III, 329 b; C, 23 b.

4 Novbr. Hr. Prebisrnn fik Brev, at Bønder i Rindtzherrred bør herefter gjøre ham paa Kongens og Kronens Vegne Fyldest for al aarlig Bonderedsel og Tynge efter det Registers Lydelse, som Hr. Erick Ottsszenn har gjort med 12 bedste Bønder og Selvejere i Herredet. Aars, Sønd. efter alle Helgens Dag. Rel. Iens Hwass. III, 43; C, 183 b.

10 Novbr. Mats Bertellaszenn, Borger i Vedtle³⁾, fik Livsbrev paa en Fiskegaard ved hans Gaard i Vedtle, som Borgemester Ies Ollsszenn havde i Værge, og paa en øde Jord, kaldet Kaarsbrødregaard, uden al Afgift. Horszens, in profesto Martini ep. Dns. rex per se. III, 40 b; C, 180.

11 Novbr. Hr. Swend Mogensszen maa annamme Vibye Kirke til S. Charine Hospital i Aars, naar Hr. Niels Boring dør, og beholde den sin Livstid; naar han er død, skal hun komme frit til Kronen igjen, til Skanderborg. Horszens, die Martini. Dns. rex per se. III, 40 b; C, 180.

17 Novbr. Her Hans Perszenn fick presentationem paa Horslunde kirke i Lolannd per resignationem dni. Ottonis Scriffnere, canonici Roschildensis. Datum in ciuitate Ottoniensi, sabbato post festum S. Martini. Dns. rex per se. C, 329.

— Her Hans Perszenn fick presentas paa Vøfflinge kirke i Skobyherritt per resignationem dni. Iacobi Suenonis. Datum in ciuitate Ottoniensi, sabbato post festum S. Martini episc. Rel. Ioannes Friis, secretarius. C, 329.

— Dominus Petrus fick presentationem paa Karleby kirke cum sibi¹⁾ anexa ecclesia Houby per resignationem dni. Andree Rolanndi. Datum in ciuitate Ottoniensi, sabbato post festum Martini episc. Dns. rex per se. C, 329.

¹⁾ C.

²⁾ Danske Mag. IV, 256.

³⁾ I C stod oprindelig: Horszens.

22 Novbr. Dominus Andreas Mathie fick presentas paa Kerteminde oc Dristripe i Fyen per resignationem dni. Petri Ffoess. Datum in ciuitate nostra Ottoniensi, feria quinta post presentationis Marie. Rel. Ioannes Friis, secretarius. C, 329 b.

— Dominus Mathias fick presentas paa Rudkøpingh cum sua anexa Skreffueløff et vna capella in Stryn per resignationem Martini Skinckell, secretarii nostri. Datum in ciuitate nostra Ottoniensi, feria quinta post festum presentationis Marie. Rel. Ioannes Friis, secretarius. C, 329 b.

— Dominus Petrus Ffoess fick presentas paa Tolebølle kirke paa Langelandt per resignationem dni. Andre Mathie. Datum in ciuitate nostra Ottoniensi, [feria quinta?] post festum presentationis Marie. Rel. Ioannes Friis, secretarius. C, 329.

23 Novbr. Byrry Iensszenn, Hofsinde, fik Ejendomsbrev paa en Niels Brades Gaard i Eskilstrup (Viskilddt Sogn, Gersherred), som Nis Iahannszenn iboer og giver 3 Pd. Korn til aarlig Skyld, for 255 Mk. danske, som Kongen var ham skyldig for hans Løn, som han har fortjent. Cum claus. consv. Othennsze, S. Clementis papæ dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 330; C, 24.

— Hr. Tyggi Krabbe fik Brev, at Kongen gav ham og Arvinger til evig Tid 2 Gaarde af Niels Bragdis Gods, liggende i Sollaskow (Tremme Sogn, Gersherred); de beboes af Simon og Ieppe, og skyldte hver 3 ß Grot. Ottonie, samme Dag. Dns. rex per se. III, 330; C, 24.

— Iacob Norbye mageskiftede til Kronen en Gaard i Nyesløff (Lwndeherred), som Lauris Olsszenn iboer og som skylder 4 Ørtug Korn, 1 Mk. Penninge og 1 Ørtug Havre til Gjæsteri, mod af Kronen at faa en Gaard i Therebye (Skambherred), som Niels Ffindtszenn iboer og skylder 3 Ørtug Korn, 1 Gaas, 2 Høns, 1 Mk. og 1 Ørtug Havre, til evindeligen Eje. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 120 b; C, 87 b.

25 Novbr. Vullff van Vttenhoff, Kansler, fik Livsbrev paa Hintzegawell Slot med al Tilliggelse, Aalefisket og Marsvinefangsten, samt paa Medellffar By med al kgl. Rettighed, fri og kvit uden al Afgift. Cum claus. consv. Ottonie, die Chatharine virg. Sub manu propria regiæ maiestatis. III, 125; C, 92 ¹⁾. Smign. 4 Decbr.

— Lass Jeghere og hans Hustru fik Livsbrev paa en Bondegaard, kaldet Anchilbaa, i Jerløfferred mod at give

¹⁾ Brevet staar mellem Breve fra 1528 og Aaret er i C tilføjet af en anden Haand.

den sædvanlige Skyld til Kronen samt holde Gaarden ved Magt og ej forbyrde den imod de Breve, som derom ere gjorte til Landsting. Cum ceteris claus. consv. Otthonie, die S. Chatharine virg., sub signeto. Dns. rex per se. III, 41; C, 180.

26 Novbr. Anders Røllick fik Livsbrev paa efterskr. Gods i Langeland: Broebiergia Gaard med tilliggende Gaarde og Gods, som Henning Waalstrvp sidst havde i Forlening, Kraagager Gaard med tilliggende Gaarde og Gods, som Senerin Stampe sidst havde i Forlening, en Gaard i Fusled Sogn, som Henrick Nielszenn sidst havde i Forlening og som Anders Buck nu iboer, at nyde uden al Afgift paa Tjeneste, dog at han skal gifte sig i Danmark og blive boende og besiddende dér sin Livstid. Cum ceteris claus. consv. et inhib. sol. Ottonie, Mand. post Chatharine virg. Rel. Vullffgang van Vttenhoff, Kansler, Hr. Magenns Gøye, Hofmester, og Erich Banner. III, 184; C, 118¹⁾.

29 Novbr. Burgimестere och raad vdi Køpenhaffnn ffinge breff, att the her effther till ewiig tiidt mue och schulle vere fyre burgimестtere och tollff raadmenndt vdi theris bye, huilleke burgimестtere menige borgere ther sammesteds schulle vdtkeyse, som oss och thenndt menige manndt kwnde vere gaffulige, nyttelige och vdi alle maade beqwemme; och naar the saa aff menighedenn eskede och vdtkeesse ere, schulle the gøre och swerie oss sellffue theris burgimестters eedt met thet allerfurstte, och bede vii och biwde the szamme, szom saa ther till aff menige borgere ther szammesteds worde eskede och tillkesede for burgimестtere attwere, ati ther vdindenn vere villige saadann tyngte indt attgaa och paa ether attage, atramme och viide thenndt deall, ther oss, riiget och thendt menige manndt, vdi Køpenhaffns stadt besidendis ere, gaffuenn, bestte och bestanndt kandt vere &c. Datum Otthennsze, S. Andree afftenn. III, 238; C, 273²⁾.

— Malmø fik et ligelydende Brev. Dns. rex per se. III, 330 b; C, 24 b.

— Borgemester og Raad i Malmø fik Kongens Skjødebrev paa en øde Jord sønden op til den Gaard, som kaldes Axellsgaard der smatds., til at opbygge et Compagnie, hvor menige Kjøbmænd af alt Riget maa og skulle søge og holde „køebmanns lagh“ og bruge deres Kjøbmandsskab, ligesom

¹⁾ Et kort Udtog af samme Brev findes i III, 175; C, 136, her oversireget og med følgende, ligelædes overstregede Tilføjelse: „oc siden vor canceller hoer vor n[sadigste] herre oc sagde, att thett vor en vdtlending. In presentia dni. Magni Gise oc mester Knud Hvas“.

²⁾ Københavns Diplomater. I, 266—67 (efter Originalen, der er dateret 28 Novbr.)

andre fremmede og udlændske, tyske Kjøbmænd gjøre. Nesbyehoffuit, S. Andree ap. Aften. Dns. rex per se. III, 330; C, 24.

29 Novbr. Christopher Pallisszen mageskiftede til Kongen 4 Gaarde i Martoffthe: Lauritz Symensszenn, giver $4\frac{1}{2}$ Ørtug Byg, Fjerdedelen af 1 Skp. Smør, 1 Mk. „aridtzspendinge“, Iep Iibsszenn, giver $2\frac{1}{2}$ Ørtug Byg, $\frac{1}{4}$ Skp. Smør, 1 Mk. „aridtzspendinge“, Boilldt Brwenss, giver lige saa meget, og Iens Screder, giver 1 Mk. Penninge, og fik igjen 2 Gaarde i Refninge, én beboet af Lauritz Iibsszenn, giver 6 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 1 Mk. „aridtzspendinge“, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, og én beboet af Per Seuerinsszenn og giver 3 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns og 12 β „aridtzspendinge“. Otthensze, S. Andree ap. Aften. Sigillantes: Hr. Peder Lycky, Hr. Hollgerdt Gregorsszenn, Hr. Trude Gregorsszenn, Niels Billdt, Thønne Thønisszenn og Anders Jacobsszenn. Rel. Mogenns Mwneck. III, 120 b; C, 88.

— Mogens Iwll til Vstrup fik Kvittans for alt, hvad han har oppebaaret og udgivet af Hing- og Ulborgherred, fra han fik dem, til han skiltes ved dem, og blev deraf pligtig: „ij^m ije och eth quartter“ (c: 1675) Hvilling og $8\frac{1}{2}$ Td. Sild. Otthenss, Torsd. før S. Andree ap. Dag. Rel. Iens Huass. III, 41; C, 180 b.

— Christiern Persszenn, Tolder i Kollding, fik Kvittans for alt, hvad han har oppebaaret og udgivet, siden han sidst gjorde Regnskab, og blev intet skyldig. Samme Datum. Rel. Iens Hwas. III, 41; C, 180.

30 Novbr. Owe Pedersszenn ffick breff paa syn systters. Anne Pedersdaatthers arffwagotz, som hyndne kandt tillfalde, for thi hwn tog en bwnde karll och lodt seg lonne locke och giffteth seg emodt szynn frenders raadt. Othenss, S. Andree dag. III, 42 b; C, 181 b.

— Mouritzs Olsaszenn fik Forleningsbrev paa Lyckan Slot og Len, ligesom Brevet derpaa af 1524, 9 Septbr., dog at han skal give 100 Gld. i Guld i aarlig Afgift. Samme Datum. III, 320; C, 16 (her tilføjes: „Ieg tror, han haffuer icke tiidts breff, icke ær datum heller rett“).

— Mogens Iwll fik Livsbrev paa Sandfor Mølle med Dam og „dams bwndt“ og Gaard, som skylder 30 „ørtyer“ Mel aarlig, mod at give 30 Mk. danske til Kronen; han skal

holde Møllen ved Magt og Bønderne ved Lov osv., medens Møllerne skulle give ham Landgilde og anden Rettighed. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 41; C, 180 b.

Novbr. Mester Knudt Henricssønn fik Kvittans for Regnskab for menige Landehjælp, som udgaves Aar 1524 og 1525, og for hvilke han gav Kvittanser fra sig paa i alt 820 løde Mk., $7\frac{1}{2}$ Lod Sølv, 2321 Mk. 11 β 1 Hvid danske Penge. Otthensze, (uden Dag). III, 42 b; C, 181 b.

1 Decbr. Ieronimus Randtzow ffich leygde breff till seg och sine brødre, venner och slegt och theris metfyllgere, att mue søghe vor naadigste herris strømme, haffunner, slott, byer och køpsteder och ther bytthe och parthe, hues the vindne och offerkomme aff the schallicke och theris anhengere, szom fore ith aar siidenn beslege hannas moders gaardt Bølske och thenndt vdtvuckede &c., dog met szaa skell, att the icke skulle tage paa riigenns indbyggere eller paa thennum, szom vor naadigste herre och riigett forwandte ere. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Datum Ottonie, sabbato prox. post Andre. III, 288 b; C, 273.

— Mestter Iyrgen Iensszen ffick protectorium cum clausulis, att hand maa och skall her effther vere boendis vdi Viborg och maa ther lessze och lessze lade, hwadt som nyttigt kandt vere for vnge perszonner, som formaa att købe theris kaaatt, daag icke for the perszonner, som thet formaa och ville vere vdi vniuersiteter. Och skall handt met siitt daglig faalck nyde saadann fryhede och priuilegier, som andre vore vndersaatte och borgere vdi Viborg haffue och nyde, for vdenn konninglige borgerskab och byes tyngszell vti alle maade. Thi forbiwde vii alle &c. Datum Ottensze, anden dag effther S. Andree dag. Dns. rex per se. III, 41 b; C, 181 ¹⁾.

Om dom fuldtatigøre.

4 Decbr. Vii Ffrederick met Gutts naade &c. gjøre alle vittherliggt, att huilckesombellst, szom paa vortt rettherting, nwsziest vti Nørre Iwttlanndt satt vor, bleffue tilldæmppte att giffue, vdtlegge och fornøge szin vederpartt pendinge, gotza, arffue eller andenn gialdt, tha skulle the thet vdtlegge och fornøge theris vederpartt indenn sex vgher, effther thette breff bliffuer forkyndet till landtzsting. Huilckenn ther icke vdtlegger, handt skall offwer hoffwett summenn were falldenn ²⁾ till bwndenn for xl marck, och till konningenn for xl marck, och szidenn xl marck till bwndenn och xl marck till konningenn for huer sinde sex vgedag, the szide offuerhøriige. Giffuitt vti vor køpstadt Otthensze, S. Barbare virginis dag, vnder vort signet. Rel. her Mogenns Gøye, Danmarcks riigis howmestter. III, 1 b; C, 183 ²⁾.

¹⁾ Werlauff, Kjøbenhavns Universitet, 31.

²⁾ Danske Mag. IV, 255—56.

4 Decbr. Burgimestter och raadt vdi Medellffar ifinge bref liwdendis, att huem som haffuede sēdiordether vti byenn, att the schulde thennum vppbygge indenn fyre aar, och hues the icke thet gōre, tha schall forne burgimester och raadt anamme hallffdelindt till oss och hallffdelindt till byenn. Datum Otthensze, S. Barbare virg. dag. III, 122; C, 184 (her ogsaa paa en lōs Seddel, indheftet ved fol. 89).

— Wlffgang Vtthenhoffw, Cancellarius, fik Livsbrev paa Hindzegaul Slot og Len, kvit og fri mod Tjeneste. Ottonie, die Barbare virg. Rel. Iohan Friis. C, 88 (overstreget). Smlgn. 25 Novbr.

— Hr. Iehan Biørnszenn fik Livsbrev paa Drogningholm kvit og fri mod at tjene selvferde med 4 Heste [med Glavind¹⁾]. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Iohan Friis. III, 238 b*; C, 273 b.

— Iwer Skeell fik Brev at have været for Kongen med to Pantebreve, det ene, at Kong Hanss har undt hans Fader Hanss Skeell at maatte indløse de Kronens Gaarde og Gods i Nørre Iwtlandt som kaldes Ametoffte Len, fra Hr. Anders Friises Arvinger og beholde dem uafløst sin Livstid, det andet, at Kong Chrestiern den sidste har undt samme Hanss Skeell at indløse Streckhals Gods i Morss. Kongen tillader Iwer Skeell at beholde forskr. Len uafløst, saa længe hans Fader lever, og efter dennes Død i sin Tid, uden Kongen vil indløse dem til sit Fadebur, dog mod tilbørlig Tjeneste. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 42 b; C, 181 b.

— Vi Fr. forlene Niels Kiøldsen, vor Hofsinde, med Vigsgaard og Øland i Thy, som han nu har i Værge, at nyde uden al Afgift i 4 Aar fra Datum, dog at han gjør tilbørlig Tjeneste deraf, holder Tjenerne ved Lov osv., og ej forhugger Skovene samt gjør Regnskab for alt Vrag, som indkommer i Lenet. Ottensze, S. Barbare virg. Dag, under vort Signet. IV, 439²⁾; kortere i III, 43*; C, 182.

— Iens Scriffwere fik Livsbrev paa en Gaard paa Helliness, som Iyrgenn Olufszenn iboer og skylder 1 Skp. Smør, 1 Fjerding Torsk, 4 ß, kvit og fri for Esgi Biilldes Børns Skyld, med saa Skjel, at naar Esgi Biillde skilles fra Hagennschow, da skal han gjøre Kronen Fyldest for forskr. Skyld. Samme Datum. * Dns. rex per se. III, 121; C, 88 b.

— Item har Esgi Biillde gjort forskr. Fyldest. Gottorp, quarta fer. ante festum nativitatis [23 Decbr.] 1528. III, 121.

¹⁾ C. ²⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 217—18.

4 Decbr. Per Senerinszenn i Hollimgaard i Sallinge fik Brev, at han og hans Børn i deres Livstid skulle beholde efterskr. Gaarde: Holmgaaardt i Huidberig Sogn (Hønbaarigherred), som Per Sewerinszenn selv iboer, et Bol i Høemgaard, en Otting, som Anders Perszenn iboer, to Gaarde i Reprtrup (samme Herred), hvoraf Anders Skiorit¹⁾ beboer den ene, Iens Andersszenn den anden, og nyde dem fri for al kgl. Tyngs, dog at de skulle yde aarlig til Skyffue Slot 1 Td. 1 Pd. Smør og 2 Ørtug Korn, samt holde vor Lensmand paa Skyffwe én Nat aarlig med 12 Heste. Otthensze, S. Barbare virg. Dag. III, 43; C, 183 b.

— Iohannes Iacobi fick presentationem paa S. Iacobi kirke i Vorde per resignationem magistri Nicolai Giertsze cancellarii cum regressu. Datum Ott[onie], die Barbare virg. Rel. Iohannis Fris. C, 322 (overstreges).

6 Decbr. Hr. Holligerd Vullffstand fik Forleningsbrev ad gratiam paa Torneherred mod tilbørlig Tjeneste og hvad der bygges af Alminding samt alt Vrag skal komme Kongen og Kronen til gode. Cum claus. consv. Otthenssø, die S. Nicolai. Rel. Dns. Magnus Gøye, miles et magister curiæ. III, 331; C, 24 b.

— Iens Torbensszenn skal have Frosttherred, uløst i 6 Aar fra Datum, uden Kongen vil løse det selv til Fadeburet. Samme Datum. III, 331; C, 24 b.

7 Decbr. Tyme Lindegaardt fik Livsbrev paa S. Iyrgenns uden for Otthenns, naar han er død, som nu har det. Cum claus. consv. Ex Otthenns, in vigilia B. virg. Marie conceptionis. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 121 (i Marginen: er lagt til Almindelig Hospital); C, 88 b.

1527.

20 Januar. Christopher Hwittfelldt, som kaldes Otzen, fik Livsbrev paa vor Frue Kloster for Riibe. Cum claus. consv. Gaatrupe, S. Ffabiani et Sebastiani Dag. Rel. Hr. Mogens Gøye. III, 45 (overstreges og i Marginen: ddt overgav han Hundtzebe); C, 185 b.

¹⁾ Skist. C.

29 Januar. Nyested fik Brev, at Borgerne maa have deres Ildebrand paa vor og Kronens Skov, Beckeskov, der ligger til vort Slot Aalleholm, som deres Privilegier derpaa udvise, dog at de skulle give den Rente, som plejer at gives til Slottet af forskr. Skovhugst. Gottorp, Tirsd. efter S. Pauli convers. Dag. Dns. rex per se. III, 173; C, 136 b.

4 Marts. Hr. Owe Lwnge fik 10 Aars Brev paa Astrup og de to tilliggende Herreder fra næstkommende S. Valburgis Dag at regne cum claus. consv.; han skal bygge og forbedre Slottet, yde Tolderen paa Skawen aarlig inden Jul 4 Læster Byg og 3 Td. Smør, og gjøre Regnskab for halv Oldengjæld og Sagefald samt alt Vrag. Gaattorp, fjerde Dag i Marts Maaned. Dns. rex per se. III, 44; C, 184 b.

22 Marts. Eyler Bryske fæck eth breff, att myn herre beplyctig seg att yndlössze hannum twende breffue, eth lyudendis paa iij^m marck lubesk aff Sywerdh wan der Wisk, oc thet andhet paa iij^m marck lubesk aff firwe Anne aff Bolcke, for thet breff, samme Eyler hand yndlöste aff Hans Iahanszen till Ffwbessalett, lydendis paa viij^m marck lubesk. Datum Gottrop, friidagen ante domin. oculi. Dns. rex per se. C, 88 b.

24 Marts. Lauris Skonige „ridsmasven“ fik Brev paa S. Iørgens Gaard uden for Kiøbenhavn ad gratiam mod elig Tyngo, som der holdtes i Kong Hansses Tid. Gottrop, domin. oculi. Dns. rex per se. C, 273 b (overstreget). Sml. 20 August.

25 Marts. Till Mallmøø ffich the eth breff paa sytze, som the hafde bewillget och szambtyckett¹⁾ vdi vj samfælde aar, regnendis frann thette vortt breffuis datum, vdi szaa maade, som her effther fyllger: Furst viij ρ aff pwndt mallt, regnendis xxiij skepper vti pundet. Item iij ρ aff en tønne rostockers øll och sundestt øll fore vdenn thendt gamble sysze, som køsbmenndt pleye atgiffue, en marck aff lestenn; thendt schulle vii beholde vbeskorne selfuer. Item ij ρ aff tønne hwnde øll, som føris till købstedenn och schulle sellgis. Item iij marck aff pybe basteritt, iij marck aff pybe malmersye iij march aff pybe allecantt, iij march aff pybe muscatell, iij march aff pybe asoe, j marck aff amme rinsk vyn, viij ρ aff amme rommani, ij march aff bodde romani, en march aff fadt gubyn, j march aff fadt pøthø, j march aff fadt embestt øll, en march aff fadt mwmmme, xij ρ aff fadt prydtssing, vj ρ aff tønne prydtssing, viij ρ aff tønne hamborger øll, iij ρ aff tønne kackerbylle, vj ρ aff j tønne barnost øll, iij ρ aff tønne

¹⁾ C tilføjer: vdh atgiffue.

bars øll, viij ρ aff tønne israells øll, daag szaa att the schulle beholde thendt tredie partt till byens bygning aff malltætz, rodstockers, swndest och bunde øll och halluffdeellen aff vynyztzenn och allit andet fremmit øll schall komme till burgimestter och raadt i for^{ne} Mallmøss fore thendt friihedt, som the vmbere, i thet the haffue veritt schattefry effther theris priuilegies liwdellssze, och szamledis for thendt fryshedt, the tillfornn haffue hatt aff vyn och ølktapp. Datum Gottorpp, ipso die B. virginis anuntiationis. III, 381; C, 26.

Tiill the alle andre købsteder vdi Skaane.

25 Marts. Liwder met alle theris article som thetthe for^{ne} till Mallmøss, dog szaa att thesse schulle haffue thendt fierde partt aff sytzen till byens behowff, och schulle the vere frii fore byeschatt och alle andre kongelige tynge, vdenn saa skeer, att vortt elskelige Danmarcke riigis raadt fore riigens merkeliige leylighedtza skyldt bewillge och sambycke oss nogenn alldmyndelige hiellp offuer allit Danmarck, tha schulle the och vere plyctiige som andre vore vnderaatte, och thesligiste met vdtbodsfolck attwdgørre, om nogett peakam, och hues vore landtzsknecette forthere hoess thennum, schulle the sellfuer thennum redeligenn bethale. Datum Gottrop, ipso die annuntiationis Marie. III, 331 b; C, 26.

— Dominus Laurentius fick presentas paa Lyndes kircke per liberam resignationem dni. Mathie Nicolai in terra Langlandie. Datum Gottrop, ipso die B. virginis anuntiationis. Rel. Dns. rex per se C, 329 b.

12 April. Dominus Petrus Danielis fick presentas paa Gyszelkircke in terra fionica per obitum cuiusdam dni. Danielis. Datum Thøndher, feria 8ta post iudica. Rel. Dns. rex per se. C, 329 b.

Sysze breffuet till Kiøbenhaffnn lydendis paa iiij aar.

II Juni. Giør alle witterligt, at wore vnderaatthe y Kiøbenhaffn haffue bewilget then efftherscreffne sysze vdatgiffue vdy iiij samfeldt aar regendis fran S. Michelis dag nestkomendis, som heer efter følger: Item aff huer tønne danst øll, som heer bryggis y byen, j ρ . Item aff huer tønne rostockes, sundest øll, wismera, lubesk, barst, kakerbylle, barnostøll iiij ρ , then thet taper. Item aff huer tønne danstøll, som føris til byen at selgis, ij ρ . Item aff thenne sysze skall wii haffue two parther oc Kiøbenhaffns bye then treidhe parth, oc skall engen selge, dricke eller drycke ladhe, før hand haffuer forzyszedt samme øll; huo thetthe icke holder, skall haffue forbrøth xl marck danske til oss och xl marck danske till byen, och theer til bliffue en vdryff mand. Item aff alt wyn, embestøll, mwmme, pryszyng, hamborigøll, israelsøll skall forayszes heer som y Mallmøss, dog saa, at wii och borgemestther oc radt skulle haffue then gamell sysze efter gammell wysze oc wonhiedt aff thii kiøbemendt, som for^{ne} wyn och øll hiid fører; men dog skulle Kiøbenhaffns borgere, som samme øll hiid føre, vere frii for then gammel tystøls sysze, som er iiij album aff

huer tønne, all then stund thenne nye sysze paa stoor, szom nu er samtyckt. Item och aff thenne forne sysze, som er aff wyn, embestall, skall wii haffue halluffdaelen oc borgemesther oc radt halluffdaelen for theris vmag oc for then friihedt, som thii tilforn haffue hath. Samledis skulle the syszemesthere, som vptagher samme sysze, haffue for theris vmag tha xxx penninghe. Tha haffue wii nu met wort elskelige Danmarcks rigens [radt] y Selannd, som er oss elskelige werdige ffadher her Lago Vrne &c., loffueth och tilsagt forne wore borgemesthere, radt oc menighedt vdy Kjøbenhaffnn thiisaze effterne artickler fast vbrødeligen atholde, al then stundt thenne forne sysze paa stander, oc nu met &c: Fførst, at thii maa wære frii for byskath oc alle andre koniglig tynghe, inthet vndertaget vdhen folck vdt atgøre effter gammel seduoenn, om noghen vdwortis fyendhe eller noghen andhen met forredderii wille arghe och falde heer y landeth¹⁾, eller oc saa skier, att wort elskelige Danmarcks rigens radt for riigens merckeligen leilighedza skiildt bewilge oc samtycke oss noget almyndelig hielp offuer alth wort riige Danmarck, tha skulle thii wære plytigne atgøre som andre wore vndersaatthe. Item nar syszen haffuer stoedt vthii iij aar, att hund maa tha komme aff eghen, om almwen will tha heller tage wedt wonligh tynghe egen. Thiisligiste at landzknechte skulle betale hues theære hoss thennum, al then stund syszen paa stander. Item huo som will vdekybe rog, malth, byg eller andet korn for Kjøbenhaffn, then, thet vdekiber, skall vdgiffue en halluff marck for huert pundh, thii two parther till oss oc then tredie til byen. Item tiisligiste haffue wii loffuet och tilsaghet, at samme sysze skall thennum aldryg affdænnis y thysze iij aar eller theer effter. Samledis at then preuiligier, som vdgiffuit war y Roskyld, ther Kjøbenhaffnns stad vpgaffsz, oc alle andre stadze preuiligier, breff oc friiheder icke skulle forkrenckis met samme sysze y noget maade; oc tiisligiste om noghen haffuer forhuerueth eller heer effter forhueruer at wære sysze frii, at thet skall engen magt haffue. Thii forbiude &c. Datum Gottorp, feria 3. post pentecostas. C. 274.

18 Juni²⁾. Magister Nicolaus Gørtze, cancellarius, feck presentationem paa degenndoem y Kjøbenhaffnn per resignationem magistri Ioannis Friis &c. Feria 3. post domin. trinitatis. Rel. Dns. rex per se. C. 330 b.

30 Juni. Prior i Andworskow fik confirmationem privilegiorum monasterii etc. Gottorp, domin. post festum Petri et Pauli ap. Rel. Dns. rex per se. III, 238 b; C. 273 b.

— Pedher Hanaszén, Kongens Hofsinde, fik Brev paa Duebrødre Hospital uden for Roskilde mod at holde den tilbørlige, sædvanlige Gudstjeneste „oc siuege folck etc.“

¹⁾ I Marginen: „thenne article stoed y thet ene breff oc icke y thet andhet“.

²⁾ Om Aarstallet, sml. Rørdam, Kbhvns. Kirker og Klostre, 107—08.

Samme Datum. Rel. Dns. Magnus Gøye og Henricus Krumdick. C, 273 b. Smlgn. 1528, 23 Oktbr.

30 Juni. Mester Iehann Friis fik Brev paa Hesszell-agher Kirke, at han og Arvinger maa forlene den, til hvem de ville etc. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 121³; C, 88 b¹).

8 Juli. Marquard Tegmandt skal beholde i sin Livstid Vedtfugleberge, Halldager, Arløse, Kastrupe, Ludrop og Kaxstroppe, som Anders Tygmandt og hans Frue, Kyrstine, havde Pantebrev paa af Kongerne Christiern og Hanss, dog at han skal „gøre hanss“ metarffuinge for theris ænnupartt, huadt thennum bør“, og naar forskr. Marquardt er død, skal Kongen indløse samme Gods for 600 Mk. efter Pantebrevens Lydelse. Cum claus. consv. Gottrop, fer. 2. post visitat. Marie. Dns. rex per se. III, 238 b; C, 274 b²).

6 August. Albret van Gock fik Brev for sig og Arvinger paa en øde Jord paa Fallsterboe, vesten fra Hr. Magenns Gøyes Bod og østen til Kongens Salterbod, 10 Favne bred og lang. Fflensborg, fer. 3. post Petri ad vincula. Dns. rex per se. III, 332; C, 25 b.

— Albret van Gaack fik et Brev til alle ind- og udlandske Kjøbmænd, som søge Fiskeleje til Fallsterboe, at de skulle udgive Cisen af al fremmed Drik, som dér drikkes eller forhandles. Fflensborg, fer. 3. post ad vincula Petri. Dns. rex per se. III, 332 b; C, 25 b.

— Samme fik Brev, at ingen ud- eller indlandske Kjøbmænd skulle søge „vwonlige fyskerleye“. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 332 b; C, 25 b.

12 August. Hr. Tyggi Krabbe fik Kvittans for 4000 Mk. danske, oppebaaret af Landehjælp, Sagefald og anden Del. Othonie, fer. 2. post festum S. Laurentii. Rel. Hr. Iahann Rantzow. III, 332; C, 25 b.

14 August. Offwe Skram fik Stadfæstelse paa et Mageskiftsbrev mellem Kong Chrestiern og ham ang. et Kronens øde Byggested i Bøllingherred østen fra Dallagher, som kaldes Grøn-

¹) Aktstykker til Oplysn. af Danmarks indre Forhold, II, 148 (efter Originalen).

²) Danske Mag. IV Række, IV, 323.

boeng, og et Bol liggende udenfor Lwнденess. Ottonie, vigilia [post¹⁾] assumpt. Marie. Rel. Eyller Bryske. III, 44; C 184 b.

14 August. Marquard Tegmann fik Livsbrev paa, Holbeck, dog at han skal holde sig selvsjette med Heste, Harnisk og Svende, og skal han holde os og vort Folk én Nat hvert Aar til Mad, Øl og Hestefoder, samt bygge Slottet, holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene. Samme Datum. [Rel. Hr. Magens Gøye, Hofmester, og Hr. Tygge Krabbe, Marsk²⁾]. III, 239 (i Marginen: ut supra plures); C, 274 b³⁾.

15 August. Hr. Oluff Holgerazen fik Livsbrev paa Nederby Gods i Nederby Sogn (Ingelstadherred), som Hr. Claus Bille sidst havde i Forlening. Cum claus. consv. O(thensze) vor Frue Dag assumpt. Dns. rex per se. C, 25 b.

Kom kongelige Maiestatis sendebreff till Køpenhaffn
liwdendis:

— Att for thendt mwndelig bøn, som the ther szammesteds haffuede haffdt hoess kongelige Maiestatt paa Hannss Mylings vegne, similiter pro liberali servitio facto et faciendo, haffuer kongelig Maiestat gunstteligenn offuerseett met forne Hannss Myling for thet falldt, szom hanndt vor falldet fore, och giffuit hannum hanss halles qwiitt for samme falldt, szom handt vor falldenn till kongelig Maiestat fore, bethenndis thennum ther fore, att the viillde haffue godt tillsiwnn vti theris bye, att saadann stycker icke her effther skeer, szom thennum seliffuer, theris børn och alle riigenns indbyggere magt maaligger, och kongelig Maiestat seg till thennum forseer. Befallenn-dis &c. Datum Ottonie, ipso die assumptionis Marie. Rel. Her Tygi Krabbe, marsk. III, 239; C, 275⁴⁾.

— Iens Iwde fik Stadfæstelse paa det Brev paa S. Iyrgens Hospital uden for Næstwidt, som han til forn havde af Kongen. Otthensze, vor Frue Dag assumpt. Rel. Hr. Hanns Biillde og Hr. Iehann Oxe. III, 239 b; C, 275.

— Bønder og Almue paa Ffømøss i Nykøping Len maa have deres Sogneherre paa Landet hos dem og klæde og føde ham der, dog at Forleningen bliver hos Kongen. Samme Datum. Rel. Hr. Mogens Biillde. III, 173; C, 136 b.

¹⁾ overstreget i C, men dog optaget i III.

²⁾ C.

³⁾ Smign. Danske Mag. IV Række, IV, 307.

⁴⁾ Danske Mag. III Række, III, 242. Kjøbenhavns Diplomat. II, 224.

16 August. Mester Marten Krabbe fik Brev paa en Jord paa Løgstød¹⁾, 100 Alen i Længde og Bredde. Ottonie, fer. 6. post assumpt. Marie virg. Dns. rex per se. III, 44 b; C, 184 b.

— De af S. Iyrgenns Gaard udenfor Swinborg fik Stadfæstelse paa deres Privilegier. Samme Datum. Rel. Eyler Rønnow. III, 121 b; C, 89.

18 August. Knud Sparre fik Brev paa Sjøsborg Slot og Len at have som et frit, brugeligt Pant, udløst saa længe hans Fader, Hr. Henric Aageszenn, lever, og naar denne er død, skal det afløses fra samme Hr. Henrich Aageszenn[s Arvinger]. Cum claus. consv. Otthenszø, Sønd. efter vor Frue Dag assumpt. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester, og Hr. Tygi Krabbe, Marsk. III, 239 b*; C, 275 b²⁾.

— Pouell Persszenn og hans Søkende fik Brev paa tvende øde Byggsteder ved Astrup, som kaldes Østterhwa, mod at give $\frac{1}{2}$ Td. Smør, Skovvogn, Skovavin og Gjæsteri til Kronen. Ottonie, dominica die post assumpt. Marie. Rel. Iens Huuss. III, 44 b; C, 185.

Contractt oc forliigels om tienden oc andre article.

20 August. Vii Frederick mett Gudtz naade &c. gjøre alle witterliggt, att wii nw mett wortt elskelige Danmarcks riigis raad, herwdi thendne menige herre dag wdi Otthens hoess oss forsamblede, haffuer offuerweyett, besindett, handlett oc allwarlighen betractett then twedregtt oc wenighedt, som wærett haffuer her wdi riigett noghen tiidt emellom kronenn, bisper, prelater, riighens raad, menige riigens adell, bønder oc allawge wdi saa maade, att effther wor indgang till riighens regementhe, tha haffue wy aff wor synderlig gunstt oc naade, menige Danmarcks prelater oc adell tillbeste, naadelighen wndt oc giffwett thennom alle kongelige sager frii hoess theris egne thienere, som prelater oc adell friitt haffue wdi wortt furstedømme Slesswig, oc ey haffue wdi nogher maade wille tillatdett, att wore fogeder oc embitzmendt schulle ther offuer beskatte noghen bispen, prelatie eller riddermandtz mandtz tienere wdi wore kongelige sager, ydermere endt wdi wore furstedømme skeer. Saa haffuer adelenn offuer alltt riigett dog befwndett seg merckelighen beswaarett oc thet ofte fore oss beklagett, att the dog icke haffue theris thienere alldelis saa fry som bisper oc prelater, men møgett meere beskattis aarlighen aff thennom mett domm oc bandtt; oc effter thi att adelenn henger

¹⁾ Løgstødpr. III.

²⁾ Annaler for nord. Oldkyndighed, 1851, 335.

thenne swaare tynghe paa, saa the nw skulle holde godt rustning mett harnisk oc heste, ydermere endt waanligt haffuer wærett her wdi riigett tillfornn, thermett alltiid att wære till reede, nar tillsiigis oc behoff gisrs, saa well att affwerge kronens oc kirckins som theris egenn skade oc forderffue, tha wore thi begærindis, att the motte nyde oc beholde theris tienere saa fry oc alldelis wbeskattede aff bisper oc prelater, som bisper, prelater oc kirckenn haffue theris thienere friest fore oss, kronen oc adelenn. Oc paa thet att all twiist, twedregtt oc alldtingiste, som kand giffue noghen orsage till oprør oc wsamdirectighedtt her indenn riigett emellom kronen, bisper, prelater, adell oc menige riigenns indbyggere, maa wnderslaas, bortkastis oc alldelis nedertryckis oc till inthet gisris, oc gott ewiigtt wenskaft, enighed oc rett, godt, fast samdregtt maa thennom wære emellom oc ydermere forbædris oc opvøxe, annseendis the gode oc kierlige tilbuddt, som adelenn Danmarks riigis raadt haffue nw tilbodett mett bisper oc prelater, mett liiff oc godtz, oss till willig tieniste oc well behaffue, Danmarks riigis raadt oc adell sønderligenn till willge, tha haffue riigens prelater, her nw wdi Otthens forsamblede, wdi the hellige trefoldighedtz naffnn indganghett, beleffwett oc samtycktt thesse efterscreffne articler oc pwnckter, dog mett saa skiell, att then hellige kircke, riigens prelater oc menige geestliige stadt her wdi riigett maa holdes oc fulltgisris samme article oc pwnckter wdi alle maade, som her efter følger.

Først att bisper oc prelater mwue oc skulle bruge oc beholde theris iurisdiction, som the her till giortt haffue, oc sette obenbare skryfft oc penitentz thennom, som wedtbør, dog saa att kronenn, adelenn oc leegmendt tager bøder oc faldtzmaall aff theris egne bønder oc tienere efter loffwenn, vndertagett mandslett, kirkefredt, oc hwoo, som slaar eller violerer prester, kiercker eller kirkegaardt, eller oc ther tager oc røffuer frann then hellige kircke eller kirckens personer wdenn dom eller retthergang. Ther emodt haffue wy oc wortt elskelige raadt paa wore oc menige adellenns wegne her wdi riigett loffwett oc tillsagtt thet saa att beskieke, att then menige mandt wdi riigett scall tyndne retferdelighen efter Gudtz low oc efter konning Christoffers oc andre herrer oc kōningers dom oc sententie, som er hwer tiende stycke kierffue oc hoffwiidtt, oc then skiffis wdi tree deelle efter forscreffne doms lydelse, och ther mett skall allmwghen wære qwytt for biscops gaffue, brwdwiellae, kirkegang, reedtsle, nandnestt, iordeferdt, smørbiwrdtt oc andre sliig tynghe, dog att huer offer oc giffuer sliig sielegaffue, som Gudt skiwder hanwm wdi synde; oc ther som nogne saagn findis, wdi huilcke almwghen icke saa wille thiende, som forskreffuett staar, tha schulle the giffue saadan tynghe wdt till bisper, kircker oc prester, som the pleye oc her till aff gammill tiidt giffuett haffue.

Scall oc saa holdis wdi Lwndne stiiftt om horsagh oc iomfrw-krenckere mett alle andre forscreffne sager, liigerwiiss som kronenn oc adelenn er inddømppt oc samtycktt aff bisperne wdi the andre stiiftt her wdi riigett, saa att huer the faldtzmaall schall nyde mett syn egne tienere, vndertagthen thiende, thi att leyligheden ther wdi

landnett seg anderledis ther om giffuer endt andenn steds her wdi riigett, thi bliffuer thet ther wdi stiftedt mett thiendenn, som nw seedwaanligt er.

Oc wille oc skulle wy mett adellenn oc ridderskabett forware oc beskyttthe oc beskerme then hellige kircke oc kirckens personer mett theris eghen hielp oc trøst for alltt woldt oc wretthe.

Schulle oc alle, bisper, prelater, kircker oc closter oc menige geestlige stadt, nyde, bruge oc beholde theris godtz oc eyedom, som the haffue wdihaandt oc hæffwett efter landtzlowenn, saa lenge thet windis thennom frann mett lowenn. Schulle oc icke prester oc mwacke oc menige klerckeridt dragis till leegmendtz ting wdenn for theris tillbørlige dommere oc prelater vndertagthen iordt deele, som bør att handlis till herridtzting oc landtzting, dog mett saa skiell, att ehwo, som thennom haffuer till att tale, maa wederfaris oc skee saa mōgett offner thennom, som low och rett er, fore samme theris tillbørlige dommere oc prelater, saa framppt att wy oc wortt elskelige Danmarcks riigis raadt skulle icke skicke ther offuer, saa mōgett som rett er.

Sammeledis schulle alle lawheffdtz lowue, sandemendtz thowg oc alle andre thowe oc neffninge, som aweris schulle, steffnis for bisper oc bygdemendtz efter loghen, oc alle andre sager, som pleye att handlis for bisper oc prelater oc felldis, tha ganger om theris faldtzmaal, som forscreffuit staar, saa att huer tager faldtzmaal aff syne egne tienere, dog saa att huilcke sager, som feldis eller kommer for oss, thet faldt bliffuer hoess oss paa kronenns wegne, som gammill seedwaane wæritt haffuer.

Thesse fornøffnde articler oc pwnether haffuer menige Danmarcks riigis prelater, her nw forsamlede, bewilligett, fuldbiwrdt oc samtyckt wdi alle maade saa att skulle holdis wbrødelighen, indtill saa lenge att thett første menige oc generale concilium bliffwer holdett, oc wy tha mett then menige christenhedt mwue wiide att retthe oss effther then skickelse oc christelige reformadtz, som tha giordt bliffuer. [Oc wii a. b. c. &c. Danmarcks righens raad henge ocszooc wore indsegle mett wilge oc widskop her neden for thette wor keriste nadigste herris oc konnings breff till wittnesbyrd, att wii foras handell, artickell oc puncther haffue mett wilge, widskap oc welberod hwg paa begge szider, andelig oc werslig, paa wore eygne oc menige adels oc indbygers wegne indgangett, fuldbiurd oc samtyckt wdi alle maade, szaa szom forschriffnet stander, wbrødeligen attholdis skulle¹⁾. Datum Otthensse, tiisdaghen nest efter wor frwue dag assumptionis²⁾, vnder wortt signet. II, 10; III, 5³⁾; C, 97 b og 277 b⁴⁾.

¹⁾ C.

²⁾ I C, 377 b er Brevet dateret: circa festum Bartholomei.

³⁾ I Registrant III er her to Blade udrevne, hvorfor Slutningen af Forordningen mangler tilligemed de to følgende Breve og Begyndelsen af det tredje. De ere her alle gjengivne efter Registr. II. Om Aftrykket i Danske Magazin IV, 250—254, se Kolderup-Rosenvinge, Saml. af gamle danske Love, IV, XXXV; smilgn. Begæret historis Danicæ, I, No. 7667.

⁴⁾ Hvitfeldt, VIII, 151—56, Folloudg. 1302—1303. Kold-Rosenvinge, anf. Sted, 137—40 (efter Originalen).

20 August. Hr. Axell Brae fik Ejendomsbrev paa det Gods i Skaanne og Lyster, som kaldes det svenske Gods og hvorpaa han havde Kong Christierens Pantebrev; bliver det fra-vundet ham eller Arvinger, skal Kongen tilbagegive Kjøbesummen, 500 Mk. danske. Othenszø, Tirsd. efter vor Frue Dag assumpt. III, 332 b; C, 26.

— Fru Anne, Hermenn Flemings, maa beholde alt det Gods i Skone og Hallandt, som er tilfaldet hende i Arv efter Fru Ingeborg, Hr. Sten Sturis, og som ikke er solgt eller forpantet. Samme Datum. Rel. Mester Iehan Friis. III, 332 b; C, 26.

— Hr. Iehan Vrne fik Ejendomsbrev paa et Byggested paa Fallsterboe, norden for Toldboden, 11 Favne i øster og vester fra Eline Staffens og Hr. Henrich Ogesszenns Boder. Othenszø, fer. 3. infra octavas assumpt. divæ virg. Marie. Rel. Mester Anders Glob. III, 333; C, 26¹⁾.

— Hr. Hans Krassze fik Pantebrev paa Seeby Gaard og Gods for 791¹/₂ Mk. danske og 80 Gld. i Guld, at annamme, naar Oluff Ffallster, som nu har det, er død, og beholde i 12 Aar og siden til det afløses ham eller Arvinger. Otthenszø, Tirsd. infra octavas assumpt. Marie. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 173 b; C, 136 b.

— Borgemester, Raad og Menighed i Mallmø fik Brev at skulle have slige Friheder, Privilegier og Skikkelse om Kirkens Jorder, liggende inden Byens Porte, som gjort er om Kapitels og Kirkens Jorder i Køpennhaffwenn og forligt af Kongen og Danmarks Riges Raad (1524, 12 Septbr.). Othenszø, Tirsd. efter vor Frue Dag assumpt.²⁾ Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 333; C, 26 b.

— Hr. Ieib Heye fik Stadfæstelse paa det Livsbrev, han havde paa S. Iyrgenns Gaard udenfor Køpennhaffnn. Ottonie, fer. 3. post assumpt. Marie. III, 239 b; C, 275 b³⁾. Smugn. 24 Marts.

21 August. Fru Ellsze, Iyrgenn Ollszenns Efter-leverske, fik Stadfæstelse paa Kong Hanszes Brev, lydende paa noget Gods liggende til Bredmadtze Birk i Ffallster, som er Skybelundt og Hoby i Laalandt, giver 15 Pd. Byg og 8 ß-Grot

¹⁾ Brevet har i III det fejlagtige Aar 1526.

²⁾ Brevet har i III det fejlagtige Aar 1523.

³⁾ Børdam, Kbhvns Kirker og Klostere. Tillæg 164.

til aarlig Landgilde, med Vester Wlsløff smøds., giver 4 Pd. Byg og 6 β Grot, og ligeledes Gellerupp „met the gaarde och godtzs vdi Vesterlannndt“. Ottonie, fer. 4. post assumpt. Marie. Rel. Lage Vrne, episc. Roschilldennsis. III, 174; C 137 b.

Om iorder giffwenn eller saalldt fran bwndegaarde
feck her Tygi Krabbe sligt eth breff.

22 August. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gjøre alle vittherliggt, at aar effther Gutzs biwrdt mdxxvij, torsdagenn nest fore sancti Bartholomei apostoli dag for vortt rettherting paa biscops gaarden vdi vor stadt Otthensze, nerwerendis oss ellskelige Danmarcks riigis raadt, szom nw heer vdi Otthensze forszamblæt er, vor skicket for oss oss ellskelige her Tygi Krabbe, ridder, wor mandt och raadt och Danmarcks riigis marsk, oc bereette, att mange iordeyere bønnder theris forellderne haffue giffuit och saalldt frann theris byndner gaarde och till kircker och claafter, saa att theris gaarde ther met storligenn vaare forkrenckett och vore och kronenna tynghe icke vaar thessmyndre; och satte vdi retthe om szamme bøndner bwrde att vere nermer att bruge thendt iordt, szom saa waar giffuit och saalldt frann theris gaarde, for thendt aarligenn skyllt och affgift, som ther affganger. Ther paa bleff szaa sagdt for reette, at hues iord, agher eller eng, som giffuitt eller saalldt vaar frann bynder gaardhe, bør igeenn att komme till samme gaarde, som thet er frangiffuitt eller saalldt, dog att same sellffeyere bynder, szom vdi szamme gaarde boe, skulle aarligenn till gode rede giffue tha thenndt aarlige skyllt, som ther nw affganger till saadanne claafter eller kircker, szom ther giffuitt ere. Dns. rex per se. III, 8 b; gjentaget i en lidt ændret Form III, 333 b; C, 26 b¹).

— Wii efftherne Peder Laxmandt till Voldtby och Ellsze Laxmandts dotter, Abram Ericsszenns efftherlewerske, gøre alle vittherligt och kenndis met thette vort opne breff, att effther thi hogborne furste och mecttiige herre, her Ffrederick met Gutzs naade &c. vor aller naadigste herre haffuer nu naadeligenn vntt och vdtlagdt oss Aseebro(!) gaardt och thet godtza. som ther tilligger, och thesligiste noget godtza vdi Bogherrit och Skowbyherrit vdi Fyenn, szom her Iohann Bisrrn, ritther, och iomffru Anne Nielsdaatter aff kronenn vdi forlening haffuede, szaa att vii och vore arffuinge schulle nyde, bruge och beholde szamme gaarde och godtza till ewiig tiidt for vortt møderne godtza, tha haffue vii met vore slectninges och venners raadt och samtycke loffuit och tillsagdt och nu met thette vortt opne breff loffue och tillsziige forne kongelige Maiestat, att hannss naadis høgmecttighedt och hannss naadis arffuinge och efftherkommere konninger vdi Danmarck skulle haffue, nyde, bruge och beholde till ewiig tiidt allitt thet andet godtza, rørrindis och vrørrindis, huor thet findis her vdi Danmarck, szom forne vor kere fader, her Laxmandt, eller voer

¹) Ny kirkehist. Samlinger, VI, 147—148 (efter Originalen).

moder, frue Ingerd Munks dotther, tillhörde, och kendis vii oss och vore arfwinge ingen lott eller deell eller rettighed atthaffue i samme godtz, ehur thet findis effther thendne dag vdi noget maade. Till ytthermere vintnesbiwrdt och bedre forwaaring, att vii thet saa met vore slegtingis och venners raadth, villig och samtycke haffue samtycktt och bewillgett, haffue vii ladet henge vore och theris indtægle nedenn for thette vortt opne breff, szom ere: verduge fader her Iuer Munk, biscop till Riibe, her Aagi Ieibsszenn, electus till Lwndt, her Axell Bragde till Krogholm, her Mauritz Ieibsszenn, hœffuitzemandt paa Lyndtholm, riddere, och Magenns Mwuck, landedomere vdi Nørre Iuttlantdt. Giffuit vdi Otthensse, [torsdagen nest epther¹⁾] vor frue dag assumptionis. III, 239 b; C, 276²⁾.

Thet er thet gods, som frue Elize Laxmandsdatter antworde kongelige Maiestat for sytt mœrne.

Ørbeck.

Iep Brwn j pund byg, j skeppe smør, xij β , oc then gordt er mynne børns moderne.

Item Iens Trouelszenn xvij skeppe byg, xx β , j skeppe smør.

Item Per Bersszenn ij pund byg, xv β , j skeppe smør.

Item Hans Andersszenn ij pund byg, xv β , j skeppe smør.

Item Iens Nielsszenn j pund byg, j skeppe smør.

Item Keld Persszenn j pund byg, j skeppe smør, xij β .

Item Iesper Nielsszenn ij pund byg, j skeppe smør, xxv β .

Item Michell Persszenn j pund byg, xvij β . Then skyffthe ieg tiill meg aff Sanct Hans klosther i Ottensse for en myn hœsfrues gordt Tordstrupe.

Lunde gordth.

ij gorde, the gyffue j lest korn, j skeppe smør, j lybsk marck.

Item then gordt wdi Voltoftthe, som Peder Staffensszenn wdi boer &c.

Paa Thaasindth.

Item Lauris Nielsszenn i Lundby.

Swercke Nielsszenn i Bierby.

Michel Iepszenn ibid.

Helle Olsszenn i kongens goordth i Lundby.

Bertell Kop i Søby.

Hans Iensszenn i Streill.

Villatz Iensszenn i Lundby.

Anders Olsszenn ibid.

Thette effther³⁾ er thet godtz, som her Iahan Børnsszenn haffuer aff kronenn y Bogherritt.

Item Matis Smedt j pund bygh, j skeppe smør, viij β gesterii.

Item Nis Torsszenn j pund rowff, j skeppe smør, j marck tiill gesterii.

¹⁾ C.

²⁾ Historisk Tidsskrift, III, 611—12.

Item Per Bring oc [!] pund byg, j ortug rowff, j skeppe smør, xvij s gyff[t]he pennyng, j marck gesterii.

Item Las Ogor j pund rowgh, xxiij s gyffthe pennyng, xij s gesterii.

Item Per Maal ij pund rowg, ij marck gyffthe pennyng, j marck gesterii.

Item Per [i] Horby mølle xij pund meell.

Item Per Noock j tēde smør, viij s [gyffthe pennyng?], j marck tiill gesterii.

D[r]eslett sogenn.

Item Per Haneszenn i Fflensstoffthe j pund rowgh, ij ortug byg, xxiij s gyffthe pennyng, j marck gesterij.

Item Anders Michelszenn xvij skepper byg, j ortug rowg, xvij s, viij s tiill gesterii.

Item Ies Henrickszenn i ortug rowg, xvij skepper byg, xvij s, viij s tiill gesterii.

Item Hans Matesszenn j ortug byg, xxiij s gyffthe pennyng, vj s tiill gesterii.

Item Hans Knutzen ij marck vij s, vj s tiill gesterii, j ortug bygh.

Item Per Michelszenn j ortug byg, ij s gesterii.

Item Iørgen Iepeszenn xix s, j ortug byg, vj s gesterii.

Item Hans Toraszenn j pund byg, ij marck j s minus, viij s gesterii.

Item Anders Persszenn j pund rowg, ij ortug byg, ij marck ij s, j marck tiill gesterii.

Item Iep Mattzenn j pund rowg, ij pund byg, ij marck ij s, j marck gesterii.

Item Symen Morthensszenn ij pund byg, ij marck ij s, i marck gesterii.

Item Hans Iørgensszenn j ortug byg, ij marck vij s, vj s tiill gesterii.

Item Anders Hansszenn j pund rowg, ij pund byg, ij marck ij s, j marck gesterii.

Item Per Holm j pund rowg, ij pund byg, ij marck ij s, j marck tiill gesterii.

Item Per Lawriaszenn j ortug rowgh, j pund byg, xvij s, viij s tiill gesterii.

Item Henrick y Koropt j ortug rowg, j pund byg, xvij s, viij s for gesterii.

Item Hans Persszenn xij s.

Item Lauris Persszenn xvij s, iiij s gesterii.

Item Mattis Persszenn xvij s, iiij s tiill gesterii.

Dreslett.

Item Lauris Iwll vij s oc ij marck vj s gesterii, x s fur then bollegh, han opbrødt.

Item Anders Iwllszenn xvij s, iiij s gesterii, xxiij s for Hyndt-gaffuell iordt.

Item Iørgenn Persszenn vij s oc ij marck vj s till gesterii.

Item Hans Iwll xvij s, iiij s gesterii.

Item Oluff Christiernsszenn j marck.

Item Iørgen Olufszenn ij marck j ρ , iiij ρ gesterii.

Item Hans Regelszenn j pund rowg, j pund byg, j skeppe smør, j marck, xxiiij ρ for gesterii, j lam, ij gese, iiij hønss.

Thette er thet goess, som iomfru Anne Nielsdatther haffuer.

Item en gordt i Ombøll j pund byg, j skeppe smør, j marck.

Item Stenolltt i Waring sogen j tønne smør, xxiiij ρ for gesterii.

Item en gordt i Twrup iij ortug byg, xvij ρ gesterii pennyngh, j marck for smør pennyngh, viij gesterii.

Køng sognen.

Item Monss Iericksszenn xvij skepper byg, j skeppe smør, iiij ρ gesterii.

Item Hans Brwn j marck,

Item Oluff Olufszenn j pund byg, j skeppe smør, xij ρ gyffthe pennyngh, j marck gesterii.

Item Marckor Matsen j ortug byg, j skeppe smør, xij ρ gesterii, viij ρ gyffthe penning.

Item Anders Matsszenn j ortug byg, j ortug rowg, j skeppe smør, xxiiij ρ gyffthe pennyngh, j marck gesterii.

Item Oluff Powlszenn viij ρ .

Item Niels Barondt j ortug byg, j skeppe smør, viij ρ for gesterii.

Item Nis Lacke xvij ρ , iiij ρ till gesterii.

Item Anders Drwdth i Hørupt j orte byg, j skeppe smør, iiij ρ for gesterii.

Horby sognen.

Item Anders Villennszenn j ortug byg, j ortug rowg, iiij ρ for gesterii.

Item Lauris Maall iij ortug byg, ix ρ for gesterii.

Item Morthen Iude j skeppe smør, iiij (ρ) tiill gesterii.

Item Morthen Torckillszenn iij ortug rowg, j skeppe smør, xxiiij ρ gyffthe pennyngh, viij ρ gesterii.

Item Iep Hordt j pund rowg, viij ρ gyffthe pennyngh, viij ρ gesterii.

Item Torckell Gwmysszenn j pund rowg, ij ρ gyffthe pennyngh, viij ρ for gesterii.

Item Søffren Rig j pund rowg, ij ρ for gyffthe pennyngh, viij ρ for gesterii.

Doreslett sognen.

Item Marine Laurisszis i Voldtrudt xvij ρ , iiij ρ gesterii.

Item Marckordt Lundt xij ρ , ij ρ gesterii.

Item Hans Matzenn y Norby ij marck vij ρ oc vj ρ tiill gesterii.

Item Per Laurisszenn vij ρ oc ij marck, vj for gesterii.

Item Hans Tamezzenn xvij ρ , iiij ρ tiill gesterii.

Item Mons Persszenn xxv ρ , iiij ρ gesterii.

Bride gorde.

Item Hans Michelszenn viij β .

Item Mattis Lawrisszenn x β , ij β gesterii.

C, 92 b.

Thette er her Laxmandz børnsz møderne goods.

primo.

Item Ø[r]bek, thette haffuer bispenn aff Fiwnn¹⁾.

Item en gaard, szom Pally i bode, ij pund byg, j skeppe smør, j marck.

Item Iep Brun j pund byg, j skeppe smør, xiiij β .

Item Ies Trulszen xvij skepper byg, xix β , j skeppe smør.

Item Per Berig ij pund byg, xxv β , j skeppe smør.

Item Hans Anderszen ij pund byg, j skeppe smør, xxv β .

Item Ies Nielszen ij pund byg, j skeppe smør, xxv β .

Item Kield Perszen j pund byg, j skeppe smør, xiiij β .

Item Iess Michelszen ij pund byg, j skeppe smør, xxv β .

Item Michel Perszen j pund byg, xvij β ; thend gaard schiffthe her Laxman till szeg for en gaard i Trwnnerop oc war hanns børnsz mørne gotths.

Item Lwntz gaardt j lest byg, j skeppe smør, j marck.

Item Senttwed, j gaard, Per Morthensz i bodhe, iij ørtug byg, j skeppe smør, xxj β . Item Lundz mølle &c.

Item haffue wij oc forfarit, thet her Laxmann haffuer skifft bortt aff hanns børnsz møderne gaads i Selaund oc wdi Iuttlannd.

primo i Selaund iij gaarde i Egesløff.

Item Magleby hoss Skelskiør en gaard.

Item wti Iuttland iij gorde.

Item ij gaarde Arsherritt i Barager sogen.

Item i Spitteroppe en gaardt i Szalling sogen.

Item summa summarum offuer alt i Seland oc Iuttland, thet her Laxmann haffuer skyldt szyn børn wedt, løbber offuer altt xxj Selandz pund kornn, vij marck iij β , iij fierding smør oc v esker smør.

Item thette for^{ne} gaads haffue wii her Peder Lycke, Lauris Skynckell, Iørgen Heunigszenn forfaritt, att thet er her Laxmandz børnsz retthe møderne gotths, thet wii icki retthere kunde forfare, vden huem, szom kannnd thet anderledis beuisze mett breffue oc indseze... (en Linje udslettet). C, 102 (blandt Breve fra Aaret 1529).

22 August. Hans Ryanner fik paa ny Følgebrev til Duebrødre. Othensze, fer. 5. ante festum B. Bartholomei ap. Rel. Hr. Iohan Rantzow. C, 276 (overstreget). Smlgn. 1528, 23 Oktober.

¹⁾ Smlgn. 1528, 4 Decbr.

23 August. Vndersaatte vdi Nørre Iwtlandt ffinge breff, att ingenn vdtlendiske køebmændt och kremere skulle besøge vlegelige marckede, besunderligen Rye och Vesterwiig. Datum Ottonie, vigilia S. Bartholomei. Rel. Her Magens Gøye. III, 44 b; C, 185.

— Hr. Albret Iibsszenn fik Ejendomsbrev paa en Gaard i Beckeskow, hvorimod Kongen skal have to Gaarde i Rødebye. Samme Datum. Rel. Mester Anders Glob. III, 240 b; C, 276 b.

— Kongen fik Brev af Hr. Albret paa to Gaarde i Rødebye at have til evig Tid. Samme Datum. III, 173 b; C, 137.

— Anders Biørnsszen fikk forlenings breff ad gratiam paa Roxsherrit, saa att effther thi myn herris naade bleff afsagdt, att the breffwe, som waare wdtgiffwenne paa leen førre hanns naadis kroning, schulle igenn kalldis och for jm rinske gyllderne, som Anders Biørnsszenn sagde at haffue wdi Hindtzegaffwell, tha vntte och forlente wor nadigste herre hannwm samme herrit, dog att handt schall aarligen affwitte jxxx marck vdi foræ jm gyllderne; cum clausulis consuetis, och allt vraget schall komme myn herre till gode. Datum Otthensze, vigilia S. Bartholomei apostoli. Rel. Her Tygge Krabbe. III, 44 b; C, 185¹⁾.

— Bertheil Meyer, borger vdi Køpenhaffnn, flich breff, att hanndt maa vpsette syn bygning paa eth bostedt paa Dragør, szom hannum ther forwiist er, østtenn vp till hellig gesteds boder och nordenn fran Karine skipper Peders boestedt, en aghe veyg emellom, och vesttenn vptill thendt lubske mandts boedt, som er vdi lengen lxiiij alne och xxij vdi bredenn, szom handt nw indhegnet haffuer, atthaffue till ewiig tiidt till thennum och theris arffwinge. Datum Othenaze, S. Bartholomei ap. aftenn. Rel. Mester Anders Glob. III, 240 b; C, 277²⁾.

— Matis Scriffwer paa Nyköping skal være skattefri i hvad Kjøbstad, han nedsætter sig. Otthonie, vigilia S. Bartholomei. Rel. Hr. Magens Biillde. III, 173 b; C, 137.

Om iagtt.

24 August. Vii Ffrederick mett Gudtz naade &c. hellsse eder alle wore kiære wnderoethe, bisper, prelater, riddere, riddermendtz mend oc alle andre, som bygge oc boo wdi wortt riige Danmarck, kierlighen mett Gud oc wor naade. Kiere wanner, som wy tiidt oc ofte mett wortt elskelige Danmarks riigis raadt haffue ladt wore breffue wdgaat till alle landtzting, att inghen schulde slaa, skiwde eller ieyghe nogher stoer willdt, besynderlighen hiortt oc hyndt, enthen

¹⁾ Danske Magazin, IV Række, IV, 220—21.

²⁾ Københavns Diplomat II, 225.

mett pande, fiedre eller wdi andre maade anderledis endt wdi retthe frede tiidt, oc er oss till widindis wordett, att mange wore wnder-sotte, saa well geestlige som werdtzlige, haffue fordriistedt thennom ther emodt att gisre, huilckett oss storlighen forwnder, saa att aldt stoer wildt er ther mett paa thet nesthe ødelagtt, huilckett wy wdi sandhedt forfarett haffue saa mange stedtz, som wy persoenlighen haffue wærett wdi iagtt, att saa findis, och wille ther fore her efter, att inghen, ~~enthen~~ geestliig et (!) werdaliig, scall fordriiste seg till att skiwde, slaa, eller wdi ~~nogher~~ maade ieyghe nogre stoer wildt enthen mett fiedre, hammer, pander, ~~eller~~ wdi nogher maade anderledis endt huilcke, som iagtt haffue, ther mwge lade ~~skinda~~ wdi retthe f[r]jede tiidtt, som er fra xiiij dage efter sancti Hanes dag myttsommar, oc till seyermeere wor frwue dag huertt aar, oc andre tiider, dog saa att ~~tha~~ icke skiwde anderleedtz endt mett armbørst wdi samme f[r]jede tiidt. Om ~~huom~~, som fordriister seg her emodt att gisre, tha wille wy wyde thenn straff boess oss selfuer. Sammeledis wille wy icke helder tillstede, att nogre krybeskytther schulle wære nogher stedtz paa skowgene enthen mett busser eller armbørst, anderledis endt som forscreffuit staar. Thy bede wy oc biwde alle wore fogeder oc embitzmendt, at huer wdi sith leenn haffuer tillsiwnn, att sliigt her efter icke skeer, oc lader thet ingelwnde, saa framptt atti icke wille staa oss ther till retthe fore. Giffwitt wdi wor stadt Otthensse, S. Bartholomei dag, wnder wortt signet. Ad mandatum domini regis proprium. II, 14.

28 August. Hr. Peder Lycke fik Livsbrev paa Koruppe og Koruppe Gods samt paa Gedtskows Madt og Romszss, paa Tjeneste. Tranekeer, fer. 4. post Bartholomei. III, 125 b; C, 92 b.

— Hans Bangh ffick presentatza paa Asperuppe och Roersløff per resignationem dni. Ioannis Nicolai. Datum Tranekeer, feris quarta post Bartholomei. Rel. Her Peder Lycke in presentia regis. III, 125 b; C, 92 b.

1 Septbr. Hr. Peder Lycke fik Brev paa efterskr. Niels Bragdis Gods i Vendtzherred mod selv at indløse det fra Panthaverne: en Gaard i Roersløff (Tyggi, giver 4 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 2 Høns, 1 Gaas), en ibid. (Niels Kaack, 1 Pd. Rug, 8 β), en i Asperuppe (Per Nielsszenn, 5 Ørtug Byg), Seuerin Iepsszenn i Skowffshoringe (8 Ørtug Byg, 2 Mk. Gjæsteri), Matis Henricsszenn ibid. (4 Ørtug Byg, 1 Mk. Gjæsteri), Oluff ibid. (3 Ørtug Byg, 12 β Gjæsteri), en Gaard i Korestruppe (Hans Andersszenn, 3 Ørtug Byg, 1 Mk. Penninge for. Smør, 12 β Gjæsteri), Per Ollsszenn i Kockibisle (3¹/₂ Ørtug Byg, 1 Mk. for Smør, 1 Mk. Gjæsteri), Hans Ilensszenn (1 Pd. Rug, 12 β Gjæsteri). Maglebye paa Langelandt, S. Egidii abb. Dag. Dns. rex per se. III, 125; C, 92. Smlgn. 1529, 22 Maj.

4 Septbr. Prior af St. Knudt i Otthense fik Stad-fæstelse paa deres Friheder og Privilegier cum protectorio. Cum claus. consv. Hintzegawell, fer. 4. post Egidii. Rel. Hr. Wullff van Vthenhoff.

— Item fik forskr. St. Knudtzs Kloster samme Dag Brev at skulle være fri for Borgelejehests. Rel. Hr. Vullff van Vttenhoff, *Kansler*. III, 121 b; C, 89¹⁾.

6 Septbr. Iens Iuersszenn i Skanderup og hans Søn Niels Iensszenn efter ham fik Livsbrev paa Kronens Gaard, Gamellgaard i Skanderup med al „hindis“ rette Tilliggelse, mod at „holde“ den sædvanlige Tynge. Fred. efter S. Egidii Dag. Rel. Hr. Holgerd Rosenkrantz. III, 45; C, 185 b.

— Erick Gyldenstiern fik Følgebrev til dem, som ligge og tjene til det Taarn Engelborg, Vesterness Birk og Lang. Kollinge, fer. 6. post Egidii. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye. C, 137.

7 Septbr. Peder Ebbisszenn fik Brev, at han har forhøjet Pantet i Nesbyehoffwit med 1000 rh. Gld. af de Penge, som ham „tilletodt“ paa hans Husfrues, Fru Ingeborgs, Vegne for hendes Anpart i Pantet i Hindtzsgaffwell, og skal hvert Aar afkvikte 60 Gld. af den aarlige Afgift af Nesbyhoffwet. Der-som Kongen dog udbetaler ham eller Arvinger 1000 rh. Gld., skulle de give dette Brev tilbage og beholde Slottet og Lenet for saadan Afgift, som hans tidligere Pantebrev udviser. Hundtzs-beck, in profesto B. Marie virg. nativitatis. Dns. rex per se. III, 121 b; C, 89.

Breff, huorledis gield schall vdtkreffuis till
herritzsting.

8 Septbr. Vii Ffrederich met Gutzs naade &c.¹⁾, att nu wii met wort elskelige Danmarcks riigis raadt haffue skicket vdi nestte forledenn herre dag vdi Otthense, at ingenn skall steffnis for kirckenns dom for gieldt eller anndre sagher, szom bør att hanndtlis till herritzsting och hanndtzsting, tha er thet beffrugttendis, att mange ther vtofuer schulle forheerde thennom och lade thennom lawgsøge och fordele, szaa att allmueen ther offuer schulle forsømis och icke kunde kome till theris reet. Thi haffue wii met forre wortt elskelige Danmarcks riigis raadt ther emodt thet saa skicket, att naar nogenn haffuer tilltall till thenndt anndenn for gieldt, tha schall hanndt furst eske trye ting till herritz ting och lade hannom tingsteffne, som hannom paa

¹⁾ Danske Magazin, IV Række, IV, 234.

²⁾ C tilføjer; „og allid witterligt, att fore oss er berett &c.“

skader, och ther som hanndt tha icke will reette seg sellfuer, tha schall herritzs fogedenn tillneffuene fyre aff the skelligste och agtestte menndt, som hoess hannom boe, och the sculle indgange vdi hannes hwss och vduorde aff hannes boe saa mōgett fyldlestte, szom hanndt skyldig er; oc huilche fyre menndt, som worde tillneffuende aff tyngs, the schulle were plegtig attindgange vdi samme manndtzs hwss, paa huad tiidt woer herritzfoget thennom tillsziger, vnder theris tre marckis; och schulle the ingthet haffue forbraatt ther fore emodt nogenn, huerckenn met woldt eller heeruercke eller andet; och ther som noger will gøre samme fyre mendt nogen vfform eller woldt, paa thendt tiidt the indtgaa vdi thend mandtzs gaardt, som skyldig er, och gøre theris befalling fuld, som the worde tillneffnde aff tyngs, tha schall thend gøre woldt och heernuercke paa thennom liige szom vdi theris egenn gaardt, om ther findis sandt sagh i siannte gerninger. Giffuit vdi Hundtzsbeck woer frue dag natiuitatis. Vnder wortt signet. III, 12 B b; C, 117 b¹).

8 Septbr. Hartwich Wullfeldt fik Ejendomsbrev paa alt Gods baade i Riget og i Fyrstendømmet Sleswiig, som var tilfaldet Kongen efter Otte Andersszenn som forbrudt Gods, dog at dersom Otte Andersszenn kommer igjen og fanger Løjde og „seg forantworder“, at det Gods ikke er forbrudt, skal Kongen betale Hartwick Wullfeldt 1000 Mk. danske, som han gav derfor. Hwndsbeck, vor Frue Dag nativit. Dns. rex per se. III, 122; C, 89 b²).

— Hartwich Wullfeldt fik Brev paa Oregaard Gods og Ore Birk, som han og Medarvinger have i Pant for 2000 Mk., at have det uafstet i sin Livstid og ikke gjøre ydermere Tyngs deraf end det Pantebrev udviser, som Kong Hans gav hans Farfader derpaa. Cum claus. consv. Hwndsbeck, die B. Marie virg. nativit. Dns. rex per se. III, 122; C, 89 b.

— Her Iehann Biørn³) fick föllgebreff till all thet godtz, som ligger vdi Fiwnn och frue Ellsze Laxmandtzs dotther bleff tilldömtt för szitt mörnne. Datum Hwndtzsbeck, vor frue dag natiuitatis. Dns. rex per se. III, 122 b; C, 90. Smlgn. 22 Avgust.

— Hr. Holger Roszenkrans fik Følgebrev til Nykøping Len. Samme Datum. Dns. rex per se. C, 137.

9 Septbr. Eyler Rønnow fik Følgebrev til de Bønder og Tjenere i Sallingherred og det Gods, som Anders Iacobszenn til Søboø sidst havde i Forlening. Køpenhow, Mand. post nativit. Marie. Dns. rex per se. III, 122 b; C, 90.

¹) Danske Magazin, IV, 282.

²) Annaler for nord. Oldkyndighed, 1853, 66.

³) Biørnssenn. C.

10 Septbr. Niels Iwell fik Brev, at han efter sin Mormoder Fru Annes, Hr. Niels Gwndisszenns Efterleverakes Død maa udkvitte sine Medarvinger af Villstett Gaard og Gods, som hun har i Pant af Kronen, og siden beholde det uafløst sin Livstid, uden om Kongen vil indløse det til Fadeburet. Kjøpinghoffw ¹⁾, fer. 3. post nativit. Marie. Dns. rex per se. III, 45; C, 185 b.

13 Septbr. Fru Mette, Hr. Tieluffs, fik Livsbrev paa Møntergaarden i Otthensze og tilliggende Gods. Cum claus. consv. Iellsze, in vigilia exaltationis S. Crucis. Dns. rex per se. III, 122 b; C, 90.

— Erick Krabbe fik 10 Aars Brev paa Fruer Kloster for Aallborg. Cum claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 45 b (overstreget og i Marginen: requiescat in pace); C, 186.

16 Septbr. Her Hans Laurissen fick presentatze paa Kyng kyrcke per resignationem Chanuti Seuerini. Datum Tunder, 2. fer. post exaltationis S. Crucis. Dns. rex per se. III, 122 b; C, 90.

21 Septbr. Fru Ellsze fik Brev ad gratiam paa et Fiskerleje, som ligger „vnder Hugelandt for Lydom“ mod 1 Gld. aarlig. Gaattrop, S. Mathei ap. Dag. Rel. Dns. rex per se. III, 44; C, 184 b.

29 Novbr. Peder Laxmandt og hans Søster, Fru Ellsze, fik Brev paa Asserbo med Tilliggelse samt noget Gods i Bogherred og Skowbyherred i Ffyenn, som Hr. Iohann Biørnn og Jomfru Anne Nielsdatter have i Forlening, at beholde til evig Tid for sig og Arvinger som deres Mødrenegods, som var dem tildømt. Ottonie, vigilia Andree ap., under vort Signet. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 240 b; C, 276 b. Smlgn. 22 Avgust.

12 Decbr. Hr. Tygge Krabbe fik Følgebrev til Sæby-gods i Skone, som Hr. Tygge Bragde sidst havde i Forlening, at have til Hellezingsborg Slot. Gottrop, fer. 5. post concept. B. virginis. Dns. rex per se. III, 334; C, 27.

13 Decbr. Vi Fr. skylde Anders Rewenttlow til Søbø, vor Mand og Tjener, 500 Mk. danske, for hvilken Sum og for villig og tro Tjeneste vi unde og pantsætte ham 1 Læst Korn af vort og Kronens Gods, som nu ligger til vort Slot Nyeborg, i Høllersløff Sogn i Sallingherred, Horup og Nybyll med alle sine Beder og „behøring“, eftersom Hr. Peder Lycke,

¹⁾ C. I III fejlagtig: Køpenhoffan.

Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Nyborg, udlægger ham paa vore Vegne, at beholde uafløst i 12 Aar fra Datum; hvis vi ville have forskr. Læst Korn igjen, inden de 12 Aar ere forløbne, forpligte vi os til at udlægge Anders Rewentlow eller Arvinger en anden Læst Korn lige saa godt Gods. Gottrup, S. Lucie virg. Dag, under vort Signet. Dns. rex per se. III, 122 b; C, 90 b¹⁾.

23 Decbr. Hr. Tygge Krabbe fik Ejendomsbrev paa en Gaard i Landtskrone, som havde tilhørt Mester Christiern Persszenn, Kannik i Lwndt. Gottrop, Mand. efter S. Thome ap. Dag. Dns. rex per se. III, 334; C, 27.

29 Decbr. Mats Matszenn i Tobøll fik Brev paa et øde Byggested i Raffning (Tobøll Sogn, Maltherrred) for sig og ægte Arvinger til evig Tid med fuldt Gaardseje over al Raffning og Tobøll Mark, mod deraf at give aarlig til Kongen 5 Mk. Penninge og 1 Td. Øl til „bøgeiagtt“, og skal han siden være kvit for Gjæsteri og anden Tynge som andre Bønder, der have kjøbt sig fri af Kong Hanss. Gaattroppe, Sønd. efter Juledag. Dns. rex per se. III, 45 b; C, 186.

— Magenns Fallatter fik Følgebrev til Bønderne i Gremmest[r]øp og Karllebye Birker, at de skulle svare ham, naar Hr. Oluff Hollgerdtsszenn er død. Gottorp, domin. post nativit. Christi, 1528. Dns. rex per se. III, 173 b; C, 137 b.

— Følgebrev til Gedtzbye, at de skulle svare herefter til Nyekøping. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 174; C, 137 b.

— Vii Ffderick met Gutzs naade &c. gjøre alle vittherliggt, att oss ellskelige, vore kiere vndersaatte, burgimestter, raadtt och manige borgere vdi vor køpstaddt Viborg haffue nu giffuit oss tillkende och bekerdt, hworledis att effther att the saadann en stor skade liidett haffwe, att theris hwse, gaarde och godtz thennum nw vdi en stackit stwndt och er twinde gange affbrendhe, och saa effther thy at the ere mytt vdi landet liggendis och ther søgher tiidt mange arme mendiske och ligge ther paa gadenn om netther och daghe, och for saadann orszaghe, att samme wore borgere icke kwnde herbergere thennum och icke heller kwnde holde thennum effther Christi bwdt som theris arme ieffnchristenn, och haffue ther for vdi en goedt christtelige meninge, samme theris elendige, fattige, siwge ieffnchristen till hielp

¹⁾ Brevet blev i Virkeligheden udstedt med Datum: S. Anthoni Dag d: 17 Januar, 1528 (R. IV, 436).

&c., met oss elskelige capitells samtycke nederleggt nogle gylldere, som the tillfornn haffue haffdt oc hollett vdi Viiborg i gammell tiidt, och ther aff styfft och funderit eth hospitall och ther tillagtt hues pendinge, søllff, clenodes och iordegotzs och rentte, som the haffdt haffue till fornø gillde, och the ther ville holde och forsee samme siwge folck met føde, kleder, senghe och andenn deell, som the behowff haffue, tha aenszeendis saadann theris gode, gudelig agtt haffue vii nw som thendt, ther saadant wor herris Christi budt bør sunderlig att forførdre och tillhiellpe at vdi alle maade fulltgøris, aff vor sunderlig gunst och naade fulldbiwrdt, samtyckt och stadtfest, att thet saa her effther holdis skall till ewiig tiidt. Och haffue vii aff samme wor gunst och naade vntt och tilladet, at samme vore borgere till fornø hospitall mwe och schulle strax anamme thet hwss, som beligendis er vden for sancti Hanss claafter vdi Viborg, norden till kirckegaardenn och kirckenn, och som the siwge [!] vppbygd er, att holde siwge mendiske vdi, och dog nw ingenn vdi holdis, thet att vppbygge och forbedre och thet vdi alle maade skicke met alldt leylighedt, saa same arme siwge mendiske ther vdiindenn kwnde haffue theris verellsze, daag met saa skell, att the skulle ther till skicke fire agtte formwende dandemendt, two prestter och two borgere, som skulle anamme till thennwm vti theris forswaar hues pendinge, søllff, godtz och rentte met hues allmøsse, giffit och gaffue ther till giffwes, och ther aff vppholde fornø arme mendiske till klede, fødhe, senghe och andenn liiffs nottorffighedt och bygge och forbedre samme hospitall effther szom behowgøris, som forscreffuit staar. Och schulle samme fyre mend gøre vore elskelige borgimestter och raadmenndt vti Viiborg, som nw ere och her effther komendis vwrde, gode rede och regenskab twende tiider om aaritt, en paasche och en andenn tiidt sancti Michaelis dag for hwes the till fornø siwge mendiskes wpholldellasse wpberis¹⁾ och igenn vdtgiffwe. Giffwit Gaattrop, dominica proxima post natiuitatis Christi anno domini mdxxvij. Dns. rex per se in presentia domini Magni Gøye. III, 45 b; C, 186 b²⁾.

Uden Dag. Mesther Cristiern Huidt seck presentas paa Thyestedt kircke per resignationem magistri Ioannis Wenck³⁾ Roskildensis. Anno mdxxvij &c. Rex per se. C, 329 b.

Registrum paa frwe Magdalenes gotz.
Oreherrett.

Grwmstrop.

Iep lenszenn iij ørtug kornn, j fjerding smør, iij β lambpeningen[!].

Knudt lenszenn j marck aff eth boell.

Seuerin lenszenn iij ørtug kornn, j fjerding smør, iij β lambpenninge.

¹⁾ vpbære. C.

²⁾ Hans Tøvsens Smæskrifter ved Børdam, XV—XVI.

³⁾ i Stedet for Wenck stod der oprindelig: Andree canonici, hvilket er overstrøget.

Vetzslett.

Rasmus Iensszenn iij ørtug kornn, j fjerding smør, iij β lambpenninge.

Atzerdrop.

Anders Nielszenn iij ørtug kornn, j fjerding smør.

Iens Michelszenn ij ørtug kornn, j fjerding smør.

Symenn Hanszenn ij ørtug kornn, j fjerding smør.

Ningherrit.

Dramelstrop.

Eth boell j ørtug byg, xij β .

Hielmøffherrit.

Vitwedt.

Symenn Pouelszenn iij ørtug kornn, j fjerding smør, iij β lambpenninge.

Nis Clauszenn j pund kornn, j marck peninge, iij β lambpeninge.

Per Matszenn j pund kornn, j marck smørpeninge, iij β lambpeninge.

Michell Nielszenn . . . pund kornn, j marck smørpeninge, iij β lambpeninge.

Hatzherrit.

Torrild.

Atzer [H]anszenn vj ørtug kornn, ij β grott.

Hattingherrit.

Otthens.

Ies Perszenn iij ørtug kornn, j fjerding smør.

Anders Hamlemester iij ørtug kornn, j fjerding smør.

Summarum.

xl ørtug kornn, ix fjerding smør, vij marck iij β redopeninge, lambpeninge oc smørpenninge.

Thette epterscreffne gotz ligger i Fywn.

Først Ventzherrit i Rorsløg soghen oc by.

Item Oluff Tygeszenn iij ørtug biøg. j skeppe smør, ij høns, j gaase.

Item itt boell ibidem. som Niss Kock i bode, skiiller j pund biøg oc vij β .

Item en gordt i Asperop. som Per Nielszenn i bode, skiiller v ørtug biøg. Tessze forscreffne gorde haffuer her Peder Liicke for fem hwnndritt marc.

Item j gord vti Skowsherp. som Iørghen Iepaszenn vti boer, skiiller vij ørtug biøg.

Item Mattis Henrikszenn ibidem iij ørtug biøg.

Item Oluff ibidem ij ørtug biøg.

Item j gordt i Kiorstrup. som Hans Anderszenn i boer, skiiller ij ørtug biøg. i marc penninge for smør.

Item j gord i Koberbellir. som Per^oOlazenn i boer, skiiller ij ørtug biøg. j marc penninge for smør.

Item j gord ibidem. Hans Clemettszenn vti boer. skiiller j pund biøg.

Summarum paa kornn her i Fywn: j lester oc v pund.

Item iij marc penninge.

Item j skeppe smør.

Summarum ouer alltt: iij lester, j pund kornn.

Item x [o: 9 $\frac{1}{2}$] marc penninge, iij μ .

Item ix fierding smør, j skeppe.

Item ij bøns, j gaass.

Thette forne gotz stor tiil pant fore iij μ viiiije marc danske.

Paa en lss Seddel i C, 95,

1528.

1 Januar. Hans Persszenn, Tolder i Hellszingør, fik Kvittans paa 750 $\frac{1}{2}$ Gld., som han sendte Kongen med Lage Bragde paa Regnskab af Tolden for dette Aar. Gottorp, Nyaarsdag. Ad relationem Henrici Schultets, secretarii. III, 241 b; C, 278 b.

3 Januar. Borgerne i Rodtbye fik Stadfæstelse paa de dem af Kong Hanss givne Privilegier, lydende, at de maa købe og sælge med Bønder ligesom andre Kjøbstædmænd, købselaa med udlændske Kjøbmænd, som besøge deres By, og sejle med deres Skibe som andre Kjøbstædmænd, „naar icke er menligenn forbudt“. Gottorp, fer. 6. post circumcisionis. Dna. rex per se. III, 174; C, 137 b.

6 Januar? Vii Ffderick met Gutzs naade &c. giøre alle vittherligt, att vore vndersaatte vdi Nyekøping haffue ladet giffue oss tillkende, hworledis att ther er styfftet eth hospitall vdi theris bye aff gammell tiidt, szom nw kalldis Helligge Gestthwss, oc er v[p]bygd aff theris forfedre, borgerer ther samestedtze, till att holde fattige siwge mendiske vdi, effther som bewiist er heer for oss met nogle copier besegelt aff konning Christoffers breffue, fordwm konning vti Danmarck, saa the skulle vere formentt ther till att haffue thet vdi theris vere och forswor och ingenn andenn, och beclaget the thennum, at prior oc conuentt vti Dwholms clostter ther sammestedtze haffue forwelldighed thennum ther till och taget samme hospitall till thennum och thet vdi lang tiidt emodt reett brugtt, och ey wpholldet fattige mendiske till føde eller klede &c. Tha paa thet att saadan Gutzs almøssæze icke schall vnytteligenn fortheris och samme hospitall maa wdi gode maade vpholldis effther thendt meninghe, thet er fyrst styffthet, tha haffue vii aff vor sunderlig gunst och naade vntt och tilladet.

att forne burgimestter och raadmendt vdi Maars mwe och schulle strax anamme till thennum forne Hellig Gethws met alldt thet gotzs, rentte och rettighedt, ther tilliger och aff gamell tiidt tilliget haffwer, oc met saa skell, att the ther aff skulle bygge oc forbedre samme hospitall, holde ther thendt sedwaanlige Gutzs tienniste met messer och anden thienniste, szom ther styffthet er, och schulle the skicke ther till fyre dandemenndt vdi theris bys, szom skulle stande samme hospitall fore met bygning och vpholde siwge mendiske aff thendt rentte, ther tilligger, sammeledis aff hues giftt och gaffwe, ther tillgiffuis att vpholde fattige faalck met. Och skulle the samme, szom ther till skicked bliffwe och neffwende, gøre forne burgimester och raadt gode rede och regenskab till paasche och till S. Michaelis dag for hues, the wpbere och vdtgiffwendis vwrde aff hues viss och wwiss rentte, som till samme siwge mendiskis nottorftighedt bliffuer vptaget och igen vdtgiffwet. Och schulle forne borgere, som tha samme hospitall forstaa, holde thett vellbygd vdi alle maade och flye och vppholde alle arme siwge mendiske, som ther komme och the holde och lade kundhe till madt, øll, klede och andenn liifs nottorftighedt, effther som skell kandt fyllge. Thi forbiwde vii &c. och besunderligen her prier och menige conucentt vdi samme claafter, effther thi att vii som en konning vti Danmarck er rett patron ther till, och i ingenn rettighedt haffue ther till, vdenn hues y vdenn konningers i Danmarck och vore forfedres samtycke haffue forhwerffwit met wrette aff pawen vti Rom och velldeligen met dom och bandt taget ether till, ether heer effther wti noget maade ythermere met forne Hellige Gethws och hospitall met hues gotzs och rettighedt, ther tilliger, att hindre &c. Dog beholde vii oss och vore efftherkomere konninger vti Danmarck vdi thesse erende att forbedre eller att formydske, effther szom behowff gørie effther tiidenns leilighet. Datum Gaatrop, feria secunda post circumcisionis domini. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 47 b; C, 187 b¹).

Om diwr att skiwde.

6 Januar. Item paa Gaatropp in festo trium regum anno domini mdxxvij ginge szaadann breffue vdt till alle leensmend vdi Iwtlanndt szaa liwdenndis: Viidt, att oss er till videndis vwrdit, hworledis ther slaas och ødelegis høgdiwr endt nw ther vdi Iwtlanndt offuer the wore forbudt och breffue, vii ther om haffue ladet vdtgange. Thi haffue vii nw paa thet nye vdtseendt vore forbudtzs-breffue ther om till lanndtzsting, att inngen biscop, prelatte, wore leensmenndt eller nogere andre skulle her effther holde nogenn diwr skytthe att skiwde diwr emodt wore breffue. Thi retth teg ther effther att lade tage vell tillwaare vdi tiitt leenn, at om ther nogenn findis, szom saa skiwder diwr emodt vortt forbudt, att tw thenndt forhindrer till saa lennge, att tw fannger att wiide, om hanns husbwudne vill vere

¹) Duesholms Diplomats. 126—28. Udgiveren heraf anfører, at Brevet i en Vidnes er dateret: Fredag efter Nysæredag (d. 3 Januar), og mener, at feria secunda her betegner: anden Dagen. Det sidste er næppe antageligt, men secunda er maaske en Fejlskrift for sexta.

hanns himmell ther till, att hanndt thet effther hanns befalling giordt haffuer, och szamme haasbwndne tha stander oss till reette ther fore, eller om samme diwr skyttthe haffuer giordt thett aff szynn egenn villige, tha ladt straffe offuer hannum, szom bør att straffe offwer thennw, ther vore budt och breffwe foragtte och icke hollde ville. Her vedest tw att rette teg effther och ladt thet ingelwnde. Datum ut supra. III, 3 b; C, 189 b¹⁾. Smign. 16 Oktbr.

7 Januar. Peder Ollaszenn i Hollingholdt²⁾, Herredsfoged i Hamerumherred, fik Stadfæstelse paa to Domme af Hr. Mogenss Gøye og Mogenss Mwnck, lydende, at efterdi han har størst Del i Hollyugholtt og Kergaards Have (Swndtz Sogn, Hamerumherred), skal han beholde den og give Medarvingerne Fyldest „met skippe skyldt, hues the kwnde tolle offwer konninglige tyngte“. Gaatrop, altera die trium regum. Dns. rex per se. III, 48 b; C, 188.

8 Januar. Niels Stemp, Borgemester i Køpenhaffn, fik Brev, at han i sin Livstid skal være toldfri i Selandt og Schaane for sit eget Gods og ikke hans „madskabes“. Gottorp, Onsd. efter de hellige tre Kongers Dag. Rel. Hr. Magens Gøye, Hofmester. III, 241³⁾; C, 279³⁾.

10 Januar. Peder Ebbiaszen fikk birkebreff saa liwdendis, att vore vndersaatthe, bønder och allmwe vdi Nesbyhoffwitzs leenn skulle haffue fri biircke att haffue, nyde, bruge och beholde, saa som andre wore vndersaatthe haffue, nyde och brughe vdi andre vore och kronnens byrcke heer vdi riiget, och schall her effther till ewiig tiidt were och bliiffue wortt och kronnens fri byrck indenn alle marckeskell, som her efter screffuit stander, regendis alltt Nesbyhoffwitzs slott, marck, skowge och eyendom, Nesbye och Nesby mølle, Kirckendorp, Skowgsboo, Torpe, Liwngby, Endroppehaffue, Nyestedt och Steghe vdindenn alle forne slottis och birckis reette marckeskell, som er fyrstt vpp att Ellmosze aa och emellom Karroppe, saa wp att Otthensze och Nesbyhoffwitz marck och emellom bispenss iordt och Nesbyhoffwitzs iordt, emellom S. Hanss iordt och kronnens iordt, emellom Nesbyhoffwitzs søø och S. Hannas skowg, Aalycke och reett westtenn vpp till Taroppe landt, nordenn vp till Browby aa och till reett marckeskell emellom Broby och Nesby, nordenn omkring Kirckendorp emellom Allusze grwndt och Kirckendrup grwundt, emellom Skowgsboo och Alusze, vestenn vp emellom Bellinge marck och Torppe marck, emellom Torppe marck och Lwndemarc, och saa fraa Lwndemarc och neder aff saen och vdt i strandenn, saa att huadt

¹⁾ Danske Mag. IV, 283.

²⁾ C. III har: Hollingsgaard.

³⁾ Kjøbenhavns Diplomater II, 225—26.

brøde, som falder ther vdindenn forne marckeakell, thet schall reettis och bødis ther paa bircketyngt vdi forne byrck. Och ville vii och samme byrck her effther schall kalldis Nesbyhoffwitz byrck, som till-forne haffuer veritt kalldit Liwngbyrck¹⁾. Datum Gottorp, feriis sexta post trium regum. Ad mandatum domini regis proprium. III, 123 b; C, 91²⁾.

10 Januar. Mester Iasper Brochmann fik Ejendomsbrev paa Hanss Michellsszens Gaard i Mallmø med Gaardsrum, Kjælder og Boder. Samme Datum. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye et Wulgangi van Vtenhoff, cancellarii. III, 334; C, 27³⁾.

— Christiern Peresszenn fik Livsbrev paa Gaarden Ørbecklwnde i Gwdumherred. Samme Datum. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 123 b; C, 90 b.

— Iacob Eskellsszenn og Arvinger fik Ejendomsbrev paa en øde Gaardsøje i Vernehiedt (Aulum Sogn, Hammerumherred) mod igjen at give Kronen en Gaard, som ligger til Lwнденess i samme Sogn og kaldes Dallsgaard. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 50 b; C, 189 b.

— Anders Nielsszen, Tolder i Rødby, fik Stadfæstelse paa Kong Christierns Brev, lydende, at han og hans Arvinger i deres Livstid skulle beholde den Gaard, som han nu iboer, og den øde Jord, som han har til samme Gaard, mod at de aarlig inden S. Mortenss Dag give 6 $\frac{1}{2}$ Mk. deraf til Aalleholm og holde Embedsmanden én Nat over med Mad, Øl og Hestefoder, hvormed de skulle være fri for anden Tyngs til Slottet. Ligeledes undte vor naadigste Herre ham og Arvinger for Livstid Gamle Ienns Clawsszenns Have, som Anders nu har i Værge, mod deraf at give 5 Mk. danske aarlig. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 174 b; C, 138.

— Mester Niels Friis, Cantor i Viborg, fik Stadfæstelse paa et Brev af Hr. Iyrgenn Friis, Biskop i Viborg, hvorved denne under og tilsiger Mester Niels Sybergh Kloster at nyde i hans Livstid i fri Forlening af Bisperne i Viborg. Samme Datum. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 50; C, 189⁴⁾.

¹⁾ Liwngby byrck. C.

²⁾ Vedel Simonsen, Borggraver, I H. 41—43.

³⁾ Danske Magazin, III Række, I, 242.

⁴⁾ Ny kirkehist. Samlinger, V, 761.

10 Januar. Kronens Bønder og Tjenere [i Fredløff¹⁾] i Muezeherred fik Brev at maatte drive deres Svin ind paa Beckeskowff og Strudztwyng mod at give hvert femtende Svin til Oldengjæld til vort Slot Aalleholm; naar deres egne Skove bære, maa de drive deres Svin derind kvit og fri. Samme Datum. Rel. Hr. Oluff Hollgerdssenn. III, 174; C, 138²⁾.

13 Januar. Eyller Bryske fik Livsbrev paa efterskrevne Gods i Skierne Sogn (Bøllingherred): en Gaard i Vestterby (Peder Grawerssenn), skylder 3 Ørtug Korn, $\frac{1}{2}$ Pd. Smør, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn, 2 Høns, 1 Gaas, to Gaarde ibid. (Nis Michelsensenn og Nis Grawerssenn), giver hver ligesaa meget, en Gaard i Skerneby (Morten Villumssenn), 1 Fjerdings Smør, en Gaard ibid. (Iens Lassenn), skylder 5 Ørtug Korn, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn og en Gaard i Fulung (Chrestiern Lawriessen), giver 3 Ørtug Korn, 1 Skovsvin, 1 Skovvogn, saaledes at han skal have „forbedellsen“ derover og holde Gaardene ved Magt, Tjenerne ved Lov osv., medens den aarlige Skyld skal komme Kongen til gode og overantvordes Iens Hwass eller hvem Kongen tilskikker. Gaattrop, feria 2. post trium regum. Dns. rex per se. III, 49 b*; C, 189 (her med Tilføjelse af, at E. Bryske fik Følgebrev til Tjenerne, samme Aar, vigilia nativit. Marie 3: 7 Septbr. Dns. rex per se).

— Chrestiern Christiernssenn i Vognflundhe [Vognslunde?] fik Stadfæstelse paa to Lavhævdsbreve, som han og hans Fader gjorde paa Vognflundegaard og hendes Tiliggelse. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 49; C, 188 b.

— Oluff Knutssenn og hans Hustru fik Livsbrev paa et øde Byggested norden Bækken ved Vester Herberg, som Salmandt iboede, mod at forbedre og bygge det og aarlig udgive Rettighed deraf efter Lensmands og Herredsmænds Tykke. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 49; C, 188 b.

— Seuerin Thomessenn og hans Hustru i Trostrup fik Livsbrev paa en øde Jord ved Bordi øster op til Peder Ipsenn paa samme Betingelser. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 49; C, 188 b.

¹⁾ glemt i III.

²⁾ Frills, Efterretn. om Musse Herred, 104 (efter en Stadfæstelse af 1553).

13 Januar. Oluff Anderszen og hans Hustru fik Livsbrev paa en øde Jord i Eystrup paa samme Betingelser. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 49; C, 188 b.

— Eyler Bryske fik Kvittans paa . .¹⁾ Tønder saltede Lax og 35 „speghe“ Lax af sin Afgift af Lwнденess Slot, den ene Tønde for Aaret 1527, den anden for 1528. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 49 b; C, 188 b.

— Eyller Bryske fik Kvittans paa 500 Mk. lubæk, som han gav os for at fly ham hans Breve igjen, som Fru Anne, Hr. Otthe Randtzowes Efterleverske, har af ham, samt et Brev af Sywerdt van der Visk paa 2000 Mk. lubæk. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 50; C, 189.

— Samme fik Kvittans for at have forhøjet os elsk. Claus van Aleuelde med 390 Mk. lubæk for de 260 rh. Gld. i Guld, som han skulde give os af Lwndenes Slot og Len for dette og foregaaende Aar. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 50; C, 189.

17 Januar. Se 1527, 13 Decbr.

26 Januar. Hans Symensszenn og Hans Nielsszenn i Stawrby fik Brev at skulle beholde den Jord uadskilt, som af Arilds Tid har ligget til deres Gaarde. Gottroppe, domin. post Pauli convers. (Derfor gav de Kongen 2 Stkr. sort Ledysk, som Hr. Peder Lycke oppebar). III, 125; C, 92.

27 Januar. Axell Gøye fik Ejendomsbrev paa en Jord og øde Byggested i Aallborg ved Slottet mellem Stalden og „slussenn, som løber nordenn till Anders Wwlfs gaardt“ og er 80 Alen i øster og vester, og 39 Alen i sønder og nær. Cum claus. solitis et consv. Gottorpp, fer. 2. post convers. Pauli, nostro sub signeto. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 50 b; C, 190.

30 Januar. Hr. Offue Lwnge, Ridder, fik Livsbrev „pro seruitio facto et faciendo, saa och for thendt reigsze, handt vaar vdi Norge“, paa Aastrvp Slot med Wennebiørg og Ihersleff Herreder cum clausulis in priori ejus littera contentis, dog at Slottet efter hans Død skal komme frit til Kronen; hans Arvinger skulle ikke være forpligtede til at efterlade mere Inventarium, end Hr. Offue modtog efter Erick Gylldenstierne. Cum

¹⁾ Tallet ogsaa glemt i C.

inhib. Gaattorp, fer. 5. post convers. Pauli. Ad mandatum dni. regis proprium in præsentia dni. Wulff: Vtenhoff cancellarii et Melchioris Randtzow marsk: Holsatici. III, 50 b*; C, 190.

30 Januar. Samme fik Kvittans at have gjort Rede for den Afgift, han skulde give af Ostrup Len i Aaret 1527. Cum claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 51; C, 190 b.

1 Febr. Vi Fr. have været over Regnskab med Iyrgen van de Visk, Detleues Søn, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa vort Slot Aalleholm, for Hesteskaade og andet, som han har lidt paa vore Vegne den Tid, han drog af vort Slot Nyekøpinge, og blive vi ham derfor 1200 Mk. lubeske skyldig. Denne Sum forpligte vi os til at betale ham eller Arvinger til gode Rede, „szaa handt eller the met nøgis sculle“, og ville vi ikke forvandle Slotsloven til Aalleholm Slot fra forskr. Iyrgenn van der Wisk eller Arvinger og til nogen anden, førend hin Sum er betalt. Til Vidnesbyrd lade vi vort Signet hænge neden for dette vort aabne Brev. Gottorp Slot, vor Frue Aften purificat. Rel. Melchior Randtzow, hollateske Marskalk. (Og siden talte Mester Iesper¹⁾ med kgl. Majestæt selv herom og da befalede Hans Naade ham at lade samme Brev udgaa i forskrevne Form). III, 174 b; C, 138 b.

18 Febr. Henricus Schulte, Sekretær, fik Ejendomsbrev paa den Bod og Fid paa Ffallsterboe, som han hidtil har givet Leje af og som tilhørte Hanss Michellszenn. [Cum inhib. sol.²⁾]. Gottorpp, Tirsd. efter Iuliane virg. Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 334 b; C, 27 b³⁾.

26 Febr. Hr. Henrich Hansszenn fik Gavebrev pro servitio facto et faciendo, paa 80 Gld., som han skyldte Kongen af den Hjælp, han oppebar i Skaane og Sellanndt. Gottorpp, Askeonsdag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 334 b; C, 27 b⁴⁾.

1 Marts. Peder Mortensszenn och Gregors Thomesszenn i Bieffuerischouherrit(?), her Oluff Roszenkrants till Vallø rithers tiennere, ffinge breff, att the mwe bruge och handle købmandscab met thennum af Køghe vdenn byes och indenn byes met indtægling,

¹⁾ talte jeg. C.

²⁾ C.

³⁾ Danske Magazin, III Række, I, 242.

⁴⁾ Ny kirkehist. Samlinger, II, 134—35 (hvor der fejlagtig læses. lxx gylden).

ligerwiis som andre besiddendis borgere vdi Køge gøre, daag met szaa skell, at the haffue thet vdi burgimestter och raads myndne ther szammesteds, szom the haffuede bereett for kongelige Majestatt, att the haffde. Tha schall the och saa lignell gøre och holde byenns tyng, ligerwiis szom andre hanss naadis vnderzaatte i szammestedi gøre, eller haffue thet vdi burgimestters och raads mynde. Datum Gottorpe, domin. innocaut. Rel. Dns. rex per se. III, 241 b*; C, 279.

2 Marts. Lauris Persszenn, klerck, fick presentats paa Flemløsse kircke per resignationem dni. Senerini Mathie, vltimi possessoris eiusdem ecclesie. Datum Gottorpe, feria secunda prox. post domin. innocaut. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 124: C, 91.

6 Marts. Her Hollgerdt Vulffstandt flich eth breff, att hanss husfrues foreldere haffue giffuit noget godtza fran Hickeberg till prestter och kircker, dog haffue the alle tiidt haffuet hosse thennum forawaar och forbeddinge till samme godtza, och her Hollgerdt haffuer nu faget szamme godtza i szin vere. Thi haffuer myn herre vnt, at her Hollgerdt maa nyde och beholde szamme forawaar oc forbedding till forne godtza, dog handt schall giffue ther aff till kircker och prestter, szom ther pleyger och thet styfflet er affattgaa aff arrilldtze tiidt. indtill szaa lunge thet vindnis hannum aff met retthe &c. Datum Gottorpp, fredagenn nest effther søndagenn innocaut. III, 335; C, 28.

— Canutus Mathie fick presentationem paa Geldstedt kircke, vacantem per resignationem dni. Laurentii Ioannis. presbiteri, cum clausula consueta. Datum Gottorp, feria 6. post dominicam innocaut. Dns. rex per se. C, 330; gjentaget C, 91.

7 Marts. Hr. Hollgerd Vulffstandt fik Kvittans paa den Landehjælp, som han har oppebaaret i Lagholms Len 1524 og 1525, og blev deraf intet skyldig. Gottorpp, Lørdag efter første Sønd. i Faste. Dns. rex per se. Ligeledes fik han Kvittans paa Landehjælpen af hans egne Tjenere for Hicheberg og Schaberso af samme Aar. Datum ut supra. Og desligeste 36 $\frac{1}{2}$ Mk. af andre Mænds Tjenere i Lyngbye Sogn etc. III, 334 b; C, 27 b.

12 Marts. Iost Iespersszenn¹⁾ fick breff paa degenndommet till Kerndrup kircke ad gratiam. Datum Gottorp, torsdagenn effther reminiscere. Dns. rex per se. III, 124; C, 91.

13 Marts. Peder Christiernszenn i Gestten fik Livsbrev paa Kronens Gaard i Reffning med Tilliggelse, som i Tygi Nielszenns og i hans Fader Chrestiern Persszenns Tid, mod aarlig at give deraf $\frac{1}{4}$ Td. Honniug, i lubsck Mark og

¹⁾ Esbernsson. C.

Gjæsteri. Cum inhib. Gaattorp, fer. 6. post domin. reminiscere, et habuit literas patris et dixit se habere confirmationem patris sui. Rex per se. III, 51; C, 190 b.

15 Marts. Hr. Peder Ebbesszenn, Ridder, skal beholde Nesbyhoffnit Slot og Len efter hans Pantebrevs Lydelse uafset i hans Livstid, og hans Arvinger siden, indtil det afslæses dem. Gottorpp, domin. oculi. Ad mandatum dni. regis proprium, III, 124*; C, 91 b.

18 Marts. Helliggestes hospital i Aaussy fick ett breff, szaa min herre gaff tid till ewig tid Melby kircke i Lister herrit, dog med szaa skell at then, szom nu forstander er oc the komme skulle till samme hospitall, skulle holle ther en god, lerd oc forstandig prest mand til samme kircke, szom kand gjøre sognesolckett theris redhe och then tilbørlig tienneste, hannom bør at gjøre, oc tesligist en sognedegen, szom kand gjøre presthen oc sognesolckett then tilbørlig thienest, hand thennom pligtiig er. Oc then, szom nu forstander er oc the komme skulle for samme hospitall, skulle schicke the fattige folck, ther nu ere oc k[omme] skulle i samme hospitall, theris redelig wpholding till kledhe och fødhe och hues andhet, the behoff haffue, dog szaa at ther som noghen haffuer nogenn breff eller forlening paa samme kircke, at hand bliffuer stillet til fridtz hans liffs tid. Datum Gottorp, feria quarta prox. post domin. oculi. C, 28 (overstreget).

20 Marts. Per Staphensszenn i Volltofft (Flem-løssø Sogn, Bogherred) fik Stadfæstelse paa et Brev, som hans Fader havde af Kong Hanss paa den Gaard, han iboer, og paa en øde Jord; han skal yde sin Skyld til Hagenskow og intet andetsteds, og være Lensmanden dér hørig og lydig paa Kongens Vegne. Gottorp, fer. 6. post domin. oculi. Dns. rex per se. III, 124; C, 91 b.

27 Marts. Esbern Senerinsszenn¹⁾ og hans Arvinger fik Brev paa Mosegaard at have til ewig Tid som en fri Bondegaard, dog mod den sædvanlige Skyld. Cum claus. consv. Gottorp, Fred.²⁾ efter Sønd. lætare. Dns. rex per se. III, 124 b; C, 91 b.

— Michel Iensszenn i Stenstrup (Sundzherred) fik Brev, at efterdi han har den største Del i den Bondegaard, han iboer, skal han beholde den og give sine Medarvinger Skjæppe-skyld. Cum claus. consv. Gottorp, fer. 6. post domin. lætare. Dns. rex per se. III, 124 b; C, 91 b.

¹⁾ Sæffrinssen. C.

²⁾ I C stod først: Torndag, hvilket dog er rettet.

4 April. Charine Sewerins i Store Andst fik Stad-fæstelse paa en Otting Jord paa Andst Mark og en Eng, som bedder Pwg Maye, indtil nogen kan bevise til Herredsting og Landsting, eller for Kongen og Raadet, at det er Bøndergods. Gaattorpp, sabb. post domin. iudica. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 51 b; C, 191.

— Her Swend Mageszenn, scriffwer paa Skanderborg, fick breff saa liwdendis, att effther thi konning Chrestiernn, vor kieriste naadiige herris fader, haffuer giffuit priorisse och menige synttere, som tha ware och her effther komme schulle vti Østerleff claafter, priuilegier och friiheder, szaa att thennum ingenn prior skall paa trengis emoeedt theris villige &c., och menige conuent haffuer nw vdt-kaarit hannum till theris forstander och prier, ther fore haffuer vor kieriste naadigste herre fuldbiwrdt och samtyckt samme kaar och vdwellessze, at her Swendt maa och skall nyde, brughe och beholde samme claafter och hues rettighedt, ther tilligger, saa lunge hand leffwer, daag met saa skell, att handt skali skicke priorisse oc iomffwerne, ther vdindenn er och her effther komendis vvrde, øll, madt och kleder effther gamble sedwaanne. Cum claus. consueta. Datum Gaattropp. ipso die Ambrosii. Dns. rex per se. III, 51; C, 190 b.

5 April. Anders Degenn fick breff, att handt skulle vere degenn till Herrestedt saagne kircke. Cum claus. consueta. Datum Gaattropp, domin. palmarum. Rel. Anders Emicksszenn. III, 51 b; C, 191.

6 April. Burgimester, raadt och menighedt vdi Otthens fings breff, att alle, andelig och verdztlig, som gaarde haffue ther vdi byenn och hwszene ere tegt met straatagh, tha skulle the samme tag affbryde inden S. Michaelis dag nest komendis och tecke met teghell igenn, och thesligiste alle gierde, som indenn byes portte ere, skulle affbrydis och bygge ther plancke eller leer vegge igeenn &c. Datum Gottorp, palme mandag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 124 b; C, 92.

16 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elsk. Hr. Niels Persszen, Sognepræst til Voxløff (og Nibe), har været hos os med et Thingsvidne fra Herimherredsting, lydende, at Mate Sewerinsszenn i Dallasgaard havde „indtword met lowgheffdt“. Harrum Gaardsted med 2 Gaardseje, som ligger vesten op til det Dige, der skiller Hornwm Kirkes Mark og Eng fra Voxløff Kirkes, og saa ud med samme Dige, indtil Haffuerrig vedtager, siden fra Haffuersig og sønden til den løbende Bæk, som kommer ned fra Harrum Gaardsted, item en Eng til Seuerin Matszenns Gaard i Clestruppe og de 2 Holme neden ved Bindruppe Mølle, som er „indstenet och indtatablet“, item et Stykke Eng i Raastruppe, som ogsaa er indstenet og som

Michel Terckellsszenn i Voxløff har i Værge, item en Eng i Nørregaard i Clestrup, som ligger i Gellstruppe Mark, item en Gaard i Gellstrupp, som Knut Niellszenn iboar, med $1\frac{1}{2}$ Fjerdings Jord „effther alldt Gellstruppe marck, agher och eyng“, og dertil et Stykke Eng, som ligger „syndenn voszenn“ og er indstenet, en Gaard i Grustedt, som Seuerin Trolberg iboar, med 1 Fjerdings Jord over alt Grustedt Mark, item 3 Gaarde i Nybe, iboede af Hr. Iens Bagge, Esgi Farsszenn og Ies Iensszenn og hver med 1 Fjerdings Jord efter al Nibe Mark, Ager og Eng, hvilken Lavhævd vi fuldbyrde og stadfæste etc. Cum claus. conav. et cum illa clausula, indtil samme Lavhævd bliver „ryget“ efter Loven. Gaattroppe, Tirsd. efter Guds Legems Dag. Rel. Dns. rex per se. III, 51 b; C, 191 b.

16 Juni. Samme fik Brev for sin Livstid at være fri for den Salter, som plejer om Vaaren at ligge paa Nybe og salter Sild til Kongens Behov. Cum protectorio. Datum ut supra. Rel. Dns. rex per se. III, 53; C, 191 b (her overstreget).

— Nestte forne her Niels Persszenn fick och thesligiste stadfestellsze breff paa andre breffue, handt haffde paa Voxløff och Nybe kircker, liwdendis som her effther fylliger: Vii Ffderick met Gutzs naade &c. gjøre alle vittherligt, at thendne breffwiiszere, oss ellskelige her Niels Persszenn, saagneprest i Voxløff, haffuer bereett for oss. att oss ellskelige mestter Chrestiernn Hwiidt haffuer nogen tiidt szydenn her veritt hoss oss och bereett, thet handt haffuede giordt en contractt met forne her Niels, saa att forne mestter Christiern schulde haffue Voxløff och Nybe, och her Niels ther emodt schulde beholde Verum kircke, och vii paa forne mestter Christierns ordt vnte hannum vor presentatzs paa samme kircker, dog saa handt loffwet och tillsagde oss ellskelige mestter Claus Gortze, erchedegen vti Riipe, vor canceller, att hand met thet aller fyratte skulle skicke hannum till honde thendt presentatzs, szom forne her Niels haffuede paa same kircker, huilcket handt tog icke giorde. Och noger tiidt her effther tha haffue paa thet nye igenn mageskyffwet met huer andre, saa att forne mester Christiern schulle igenn beholde Verum kircke, och her Niels schulle beholde Voxløff och Nybe, och mestter Christiernn schulle flye her Niels vor presentatzs ther oppaa, och her Niels schulde flye hannum igenn verdige faders her Iwer Mwneks, biscop till Riipe, collatzs paa Verum kircke, huilcket forne her Niels giordt haffuer, och ey forne mestter Chrestiernn Hwiidt haffuer skicket hannum wor presentatzs, szom handt loffwede oc tillsagde hannwm. Och haffuer forne her Niels nw haffdt her for oss tillstede hogborne fyrstis konning Christierns presentatzs paa same kircker och capelle, heell oc holdenn vti alle maade, huilckenn presentatzs vii aff wor sunderlig gunst och

naade haffue fuldbiwrdt, sambtyckt och stadtfest &c. cum clausulis consuetis. Och haffue vii aff samme gunst och naade vutt och tilladet och met thette wortt opne breff vnde och tillade, att for^{re} her Niels Persszenn maa och schall nyde och beholde for^{re} kircker och capelle quitt och frii met sin rentte och rettighed effther konning Christiernns breffs lydellsze vdenn alldt beswaaringe met subsidio, gesterii eller andre biscoplige tyngde, szom andre hans forfedre thendt samme kircke friitt nøtt och brugtt haffue, vndertaget alldenistte cathedraticum och visitationis pendinge, huileke hand skall vdtgiffue, effther szom nw och aff gammell sedwaan veret haffwer. Thi forbiwde vii alle, ehwo the hellstt ore eller vere kwnde, auelige och verdtzlige, for^{re} her Niels Persszenn her emoedt hindre eller forfang att gøre i noget maade vnder vortt hyllestt och naade. Datum tisdagen nest effther Gudtza legomms dag, paa wortt slott Gottropp. Rel. Dns. rex per se. III, 52 b; C, 192.

24 Juni. Her Iahan Vrne flich eth breff paa thet hospitall, som ligger vdenn fore Stege, at hanndt schall thet haffue och hans hostru, s^{frue} Anne Rønnowsdotter, met alldt tilligellsze frii och quitt, dog met saa skell, at the schulle lade vpholde aarligenu thendt sedwonlig Gudtza tiennistte. Samledis schulle the holde capellet met gode ornamentter, met kalck och disk &c., och schulle the holde the arme elendige siwge faalck och giffue thennum theris daglige føde, nering met madt och øll &c. Schulle the och holde gaardenn och capellet met alltt thet godtza, ther tilliger, vedt [heffdt¹⁾] och mactt, thet bygge och forbedre, och tiennerne, ther paa boe, vedt lowg, skall och reett. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Datum Gottropp, 8. Ioannis euang. dag. Rel. Dns. rex per se. III, 241^a; C, 279.

— Her Niels Arwitszenn flich presentatze paa Meelbye kyrcke vti Lyster herrit, vacantem per resignationem dni. Iacobi Chanuti. Datum Gaattrop, ipso die diui Ioannis euang. Rel. Dns. rex per se. III, 345; C, 32.

Efter 2 Juli. Hr. Iyrgenn Skottborg, archielectus Lundensis, har berettet for Kongen, at Biskop Iyrgenn Friiss til Wiborg og Kapitlet smtts. har tilladt ham at beholde hans Kannikedømme i Wiiburg Kirke, til han kommer til Lundne Stift ad possessionem. Thi forbyder Kongen alle Tjenerne til samme Kannikedømme at svare andre end forskr. Iyrgenn Skottborg eller hans Procurator. Ottonie, fer...²⁾ post visitat. Marie. Dns. rex per se. III, 84 b; C, 228³⁾.

8 Juli. Peder Hansszenn, Tolder i Hellsingør, fik Kvittans for 1500 rh. Gld. i Guld af Tolden. Nyborg, Onsd.

¹⁾ C.

²⁾ Tallet mangler i C; III har ladet staa Plads aaben dertil.

³⁾ Knudsen, Joachim Rønnow, 40.

efter vor Frue Dag visitat. Rel. Hr. Tygi Krabbe, Marsk. III, 241 b; C, 279 b.

10 Juli. Iens Brolegger, Borgemester i Køpnehaffn, fik Stadfæstelse paa Kjøbebrev og Skjødebrev, lydende, at han og Arvinger til evindelig Eje skulle nyde en Køpnehaffn Stads Grund og Jord sønden for den Helligands Kirkes Mur og norden for „adell gadenn“, som i sin Bredde paa den vestre Ende ud til Vichmanudt er $7\frac{1}{4}$ sielandiske Alen i sønder og nør og i sin Længde 7 Alen 2 Fingersbred i øster og vester. Kjøbe- og Skjødebrevet hænger ved samme Stadfæstelsebrev. Cum inhib. Nysborg, S. Chanuti regis Dag. Rel. Magnus Gøye, D. R. Hofmester. III, 242 b; C, 280¹⁾.

— Niels Stemp, Borgemester i Køpenhaffn, fik et lignende Brev paa den Bod, han har ved forskr. Boder. Samme Datum og Rel. III, 242 b; C, 280²⁾.

— Anders Hallagger, Raadmand i Køpenhaffuenn, fik et lignende Brev paa en Grund sønden for Hellig Gesthus Kirkegaards Mur og norden for „adellgadenn“, som i sin Bredde er 7 sielandiske Alen mindre end 1 Kvarter, østen for Oluff Schrifuers Bod og ligesaa lang ud med „adellgadenn“. Cum inhib. Samme Datum og Rel. III, 243; C, 280 b³⁾.

— Hr. Iohann Randtzow, Ridder, fik Brev, at Kongen har givet ham og Arvinger til evig Tid en Part i den Gaard, som Niels Stemp, Borgemester i Køpenhaffn, iboer, som er tilfaldet Kongen efter Hanns Michelsszenns Hustru som Fjendegods, dog undtaget om Mester Morthenn Buszere har nogen Ret deri. Samme Datum. Ad mandatum regie Majestatis proprium. III, 242; C, 280⁴⁾.

— Knut Scriffwere, Borger i Kolldinge, og hans Hustru Jahanne fik Livsbrev paa en halv Otting Jord paa Heggebøll Mark mod at give den sædvanlige Skyld til Kolldinge Slot og ej forhugge Skovens etc. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Wulffgangus Vtenhoff. III, 53 b; C, 192 b.

— Hr. Iohann Vrne, Ridder, og hans Hustru, Fru Anne Rønnowsdatter, fik Brev for begges Livetid paa Skelskøer By

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomater. II, 226—27.

²⁾ Kjøbenhavns Diplomater. II, 227.

³⁾ Samme steds.

⁴⁾ Samme steds.

at nyde, fri og kvit, med al kgl. Ret, dog at saa længe denne Sise paastaar, skal det komme til Kongen, hvad den løber aarlig mere end 100 Mk. danske. Naar begge ere døde, skal Kjøbstaden ubehindret komme til Kronen igjen. Cum claus. conv. et inhib. sol. In castro Nyborg, die Chanuti regis. III, 242*; C, 279 b.

11 Juli. Dorothea Heroldts i Roskildd skal i sin Livstid være fri for Byskat og Rytterhold. Cum inhib. sol. Nyborg, Lörd. efter S. Knudts Konges Dag. Ad relationem dni. Magni Gøse. III, 242*; C, 279 b.

— Hr. Tygge Krabbe fik Kvittans paa Hr. Axell Vgerups Vegne for 11 lødig Mk., 4 Lod Sølv „och ther vtilblannt vdi veggteenn vor 46 chorell stenne“, 6 Gld. i Guld og 8 Mk. 2 β Klippinge, Stykket til 14 Penninge, og paa egne Vegne for 60 lødig Mk. Penninge, som Almuen i Kullenn gav for at blive ved det Landgilde, som de nu give. Nyborg, Lörd. efter S. Canuti regis Dag. III, 336 b; C, 29 b.

12 Juli. Her lespet fick presentationem paa Rössens kircke i Seland per obitum dni. Petri, vltimi possessoris eiusdem. Datum dominica prox. post festum diui Canuti regis. Rel. Magister Canutus Gyldenstiernn. C, 330 b.

13 Juli. Borgerne i Nagkskowgh fik Brev, at paa Grund af den Skade, deres By har lidt af Ildebrand, maa de, hvis Huse, Gaarde og Gods ere brændte, være fri for kgl. Tyng og Byskat i 3 Aar fra Datum. Nyborg, Mand. efter S. Chanuti regis Dag. Rel. Mag. Andreas Glob. III, 175; C, 139.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi nu med Rigets Raads Raad, som er forsamlet til denne almindelige Herredag, stadfæste alle Privilegier og Friheder, som vi selv og fremfarne Konger i Danmarck have givet Hr. Styggi Krwmpenn og hans „forfedre“, Biskopper i Borglöm, besynderlig paa Stiftets Kjøbstæder, Tystedt og Maristedt, som til forn kaldtes Seby, saa at de ej skulle besværes med nogen Told ydermere end som vore Undersaatter i Kjøbstaden Wiborg og heller ej skal der bygges, dem til Forfang, nogen ny Kjøbstad ved Haffwitzør eller andetsteds eller bruges nogen Forprang mod deres Friheder. Samme Datum. III, 53 b; C, 193.

14 Juli. Iens Skaroltt skal nyde sit Pant paa Frostteherred uafgøst i 6 Aar mod slig Tyng, som han hidtil har

givet deraf efter Pantebrevets Lydelse. Nyeborg, fer. 3. post festum S. Canuti regis. Rel. Hr. Iahann Rantzow. III, 336 b; C, 29 b¹⁾.

Skickellsze om swenne.

15 Juli. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. giøre alldie witterligt, at nogre vortt elskelige Danmarcks riigis raadt haffue bereett for oss, att mange aff theris swenne, naar the haffue fannget kledhe och pendinge, fordriste the thennum till att riide fran thennm och till en andenn vdenn orlog och venskab. Tha effther thi wore kiere vndersaatte, bispere, prelatte, riddere, riddermenndtzmeundt och alle andre, szom iordegotzs haffue vdi vortt riige Danmarck, ere nw forpligtidt att holde rysting met swenne, hestte och harnisk, haffue vii met wortt elskelige Danmarcks riigis raadt her nw forsamlet, thet szaa bewillget och samtycktt, att huilekenn swennndt, szom wpberer sin haasbwndis klede eller pendinge och rider fran hannwm emodt hanns villige och samtycke, førre endt handt haffuer vdtientt szynn tienniste och giordt hanns haasbwndne fyllestt for till thendt tiidt, szom handt pleger att tage klede eller pendinge igenn, tha skall thendt, szom samme swendt igenn anammer i szynn tienniste, haffue forbraatt je marck, hallffdelenn till oss och kronenn och hallffdelenn till thendt, szom samme swendt er fraakomenn, om hanndt holdder hannwm, effther hanndt awffweedt, att handt er komenn fran szin haasbwnde met vmynde, och swendenn skal vere plegtig att igenn giffue sin haasbwndne, hwess hanndt haffuer wpboret, ythermere endt hanndt haffuer giordt thien-niste fore, och ther till straffis tillberligenn. Rider och nogenn swennndt frann sin haasbwndne, szom haffuer oppeboret hanns klede eller pendinge, och vedt, hanns haasbwndne nogenn reygsze paa henuge, tha skall thet vere giordt werligt. och thendt, szom hannwm anammer och holler i sin tienniste videndes, skall haffue forbraatt, szom forscreffuit stander, och ther till vere plegtig att bøde hues skade eller forsømsseze, ther affkomet. Och huilekenn swennndt, szom vill skillies frann sin haasbwndne, handt skall tillsziige hannwm sex vgher nest tillfornu for thenndt tiidt, som handt skall tage kledhe och pendinge, och tha skall handt ther offuer icke trengis till att tienne emodt szin villige. Thendne skickellsze ville vii, huer swennndt, szom tieenn vti wortt riige Danmarck, skall vbrødeligenn holde wnder thendt pliigt, szom før er rørdt, dog szaa handt fannger szyne kledhe och pendinge aarligen till gode reede. Datum Nyborg, otthensdagenn nest effther S. Knudt konnings dag. III, 3; C, 139²⁾.

— Ffrwe Mette, her Marqword Rønnows efftherlewer-ske, Iacob Rønnow oc Eyler ffyngte dom offuer byspenn aff Ffiwnn saa liwdendis. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. giøre alle vittherligt, att aar effther Gwtzs biwrdt mdxxviii³⁾) thendt neeste

¹⁾ Eris, Familien Rosensparre, 6.

²⁾ Danske Mag. IV, 283—84. I C er tilføjet i Marguen: inter generalia.

³⁾ skal være: 1527. Smilgn. Pal-Müller, Iena Andersen Beldenak, 122.

onsdag fore S. Bartholomei apostoli dag vti Otthensze biscope gaardt, nerwerendis oss ellskelige verdiige fader met Gudt, her Lage Vrne till Roschylldt, Iuer Mwnck till Riipe, Stygge Krwmpenn till Borglorn, Offue Biillde till Aars, biscopper, mestter Knudt Gylldenstiernne, prouest vti Viborg, her Magenns Gøye, Danmarcks riigis howmestter, her Tyggi Krabbe, Danmarcks riigis marsk, och her Peder Lycke, ritther, vore mendt och raadt, met flere oss ellskelige Danmarcks riigis raadt, wor skicket fore oss oss ellskelige frue Mette, her Marqwordt Rønnowes, ritthers epherleuerske, och Eyler Rønnow paa hanna broders voigne, Jacob Rønnows, paa thendt ene, och haffuede vti retthe steffwenndt oss ellskelige verduge fader met Gudt, her Iens Anderszen, biscop till Otthensze, paa thendt andenn sziide for laugsomelig treethe och deelle, som thennum haffuer emellom veret, for alldt theris aff och eye, hand haffuede fran thennum, och for eth vskelligt bandt, handt førde theris fader, her Marqwordt, paa och kallet hannum en oppenbar kietther vti sitt opne beseiglett breff, met andre flere swaare sagher, szom the ther tha till kende gaffue. Tha offuerwerendis vortt ellskelige Danmarcks riigis raadt, som tha tillstede vaare, bleff samme sag veltuilligenn volldtgiffuit fran theris hender paa baade sziider att forhanddes och fordrages alldtingist till een fulldkomelig, endelig eende, wgien kallelig till ewiig tiidt, onthen till mynde eller till reette, saa att oss ellskelige verduge federe met Gudt her Iuer Munck till Riipe, her Offue Biillde till Aars, biscopper, mestter Knudt Gylldenstiernne, prouest vti Viborg, och her Peder Lycke, ritther, vore mendt och raadt, schulle haffue fuldt magtt paa forre verduge faders her Iens Anderszens vegne, att hues the giorde och lode paa hans vegne vdi samme sag skulle vbrødeligenn holles och vedt magt att bliffue vdi alle maade. Thesligist och att verdiige fader met Gudt, her Lage Vrne till Roschylldt, her Stygi Krumpenn till Borglorn, biscopper, her Magens Gøye, Danmarcks howfmestter, och her Tyggi Krabbe, Danmarcks riigis marsk, ritthere, vore mendt och raadh skulle haffue fuldt magt paa forre oss ellskelige frue Mette Marqwordtz och hindis børns vegne, att hues the giorde och lode paa theris vegne skulle vbrødeligenn holdis och vidt fuldt magt att bliffue vdi alle maade, och ther som the fyre paa thendt ene siide sawde cett, och the andre fyre paa thendt anden siide sagde eth andet, och icke kunde forenis och fordrages ther om, tha toge the oss till een offuer rether ther vtoffuer. Och huilcke fyre vii tha tillfulde, schulde alldtingist bliffue vedt fullt magt och vbrødeligen holdis; hues the ther om haffuede beuilliget och samtyckt, schulle alldtingist vere en fulldkommelig affthalenn sagh till ewiig tiidt. Tha sagde vii ther saa paa, som her effther fylger, saa att forre verduge fader med Gudt, biscop Iens, schulle giffue forcreffne oss ellskelige frue Mette je rinske gyllderne, føre hwn drog aff byenn, och sidenn giffue hinde och hindis børnn xvc marck danske pendinge att twinde tiider, hallfuedelenn om iwlenn och hallfuedelen om paaschenn ther nest effther, eller och giffue thennum Pederstrup bye, fang och eyen-

dom och Ringstedtzs gaardts till ewerdelige eye, om handt icke wille vdtgiffue forne swm pendinge paa forne tiidt. Tha beiaet, bewilliget och samtyckte forne verduge fader att vdtgiffue forne swm pendinge, som forscreffuit stander. Och ther som forne swm pendinge icke redeligenn vdtkomme, szom føre er rørdt, tha skulle forne oss ellekkelige frue Mette och hindis børn anamme forne Perderstrap bye, fang och eyendom och Ringstedt gaardt att nyde, haffue och brwge och beholle till ewindelig eye, eye skullendis till ewig tiidt. Till ythermere viuttnesbiwrdt, att saa er ganget och faret, som forscreffuit staar, henge vii forne Ffderiich met Gutzs naade &c., Lage Vrne till Roschylt, Styge Krumpenn till Borglom, Mogenns Gøye, Danmarcks riigis howmestter och Tyge Krabbe, Danmarcks riigis marek, ritthere, vore indtsegle och signet uedenn fore thette vortt opne breff. Datum paa wortt slott Nyborg, thiendt neeste odensdag effther S. Chanuti regis dag. III, 125 b; C, 94 b¹).

15 Juli. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Oluff Roszenkrantz, Ridder, vor Mand og Raad, har nu berettet os, at han har en Lod og Del i en Bondegaard, som kaldes Raariiss (Bieffuerskowgisherrred) og at han har kjøbt af Bonden dennes Part deri. Desligeste berettede han, at vi og Kronen ogsaa have nogen Ret deri, saa at der plejer aarlig at gives deraf 2 $\frac{1}{2}$ Grot og 2 $\frac{1}{2}$ Skp. Havre, hvilken Anpart vi nu have „fulldtskøtt“ og afbænde; til forskr. Hr. Oluff Roszenkrantz og hans Arvinger til ewig Tid, og kjendes vi derfor at have oppebaaret Fyldest og Værd efter vort Nøje. Nyeborg Slot, Onsd. efter S. Knudt Konges Dag. Ad mandatum dni. regis proprium in præsentia dni. Magni Gøye. III, 243; C, 280 b.

— Erich Byllie, alias Matsszenn, og hans Husfrue, Fru Sophia Rudtsdatter, fik Brev paa Isholttte Len i Hallandt som et frit brugeligt Pant, uafløst i begges Livstid, for 1000 Mk. danske efter det Brev, som Fru Sophie har derpaa. De skulle holde Godset ved Magt, Bønderne ved Ret og ej tilstede, at de forurettes, heller ikke forbugge Skovene. Cum inhib. etc. Samme Datum. Rel. Hr. Iehann Rantzow, Ridder. III, 337; C, 30²).

17 Juli. Hr. Tygge Krabbe fik Skjødebrev paa efterskr. Gods, som tilhørte Niels Bragde: i Lystersherred to Gaarde i Syretorp (Meelbye Sogn), som Swendt Bentsszenn og Swendt Ionsaszenn ibo, give hver 14 Skp. Byg og 2 β Grot, Per Niels-

¹) Hvittfeldt, VIII, 164—67, Føllondg. 1307—08.

²) Danske Mag. IV Række, IV, 353—54.

szenn i Yettebye, giver 1 Pd. Byg, 3 β Grot, Per Christiernsszenn ibid., 1 Pd. Byg, 20 Grot, Bage ibid., 1 Pd. Byg, 2 β Grot; Trudt Tursszenn i Gallerst (Mørppe Sogn), giver 3 β Grot; i Villdensherred: Iess Ollsszenn i Grødtby, giver 1 Pd. Byg, 1 β Grot, Per i Lødingerst, giver 1 lødig Mk., Iess Ollsszenn i Torægge, giver 1 Pd. Byg, 6 β ; i Gersherred to Gaarde i Vllerup (Vester Vram Sogn), som Ienss og Age ibo, give hver $\frac{1}{2}$ Td. Smør. Disse Gaarde har Hr. Tygge Krabbe kjøbt for 300 Mk., og om de fravindes ham ved Kirkelov, Landslov eller nogen Rettergang, skal denne Sum gives tilbage. Nysborg, Fred. post Chanuti regis et mart. Rel. Mester Anders Glob. III, 337 b; C, 30 b.

Kom breff till styfftene i Iwtlandt.

18 Juli. Hellsze ether alle bønder och menige allmwe, ehuo som hellst i tienne eller tillhøre, som bygge oc boe vti N., kierligen met Gudt och wor naade. Wiider, att fore oss er bereett, hworledis i ether fortrycke oc ey ville redeligenn vdtgiffwe ether thyende och andenn preste retzell, effther som aff oss och vortt elskelige Danmarcks riigis raadt samtyckt och besluttet bleff vti nestte forgangen herre dag vdi Otthensze. Thi bede vii ether och biwde, atii alle och huer sardelis rette ether effther att thyende hwer thyende kerff och hwer thyende høffwede. Samledis, at hwer skall lade syn thyende till kyrökenn vti gode maade fram føre, och ther tha skyffthis och delis vdi tree partte, offwerwerendis biscopens, prestens och kirckewergis budt, och tha schall giffuis ether madt och gll till gode reede, eller thet haffue vti ether mynde. Och ther szom i thette for^{re} gøre ville, tha schulle i vere frii fore biscope gaffwe och andenn preste rettzell, szom vti Otthensze besluttitt bleff, och hwor i icke thet gøre ville, tha reetther ether effther att thyende giffue och gøre biscope gaffwe och alldh andenn preste retzell, effther som gammell sedwaann veret haffuer, effther thendt recessis liwdellse vti Otthensze vti samme herre dag om the erinde giordt och beseglett bleff, och lader thet ingennlwnde. Datum paa Nyborg, løffuerdagenn nest effther diuisionem apost., vnder vort signet. Dns. rex per se. III, 54; C, 193.

— Item bispen i Vendsyssel och her Anders Bilde, her Holgerd Wulfftandt, her Hans Krabse och her Truedt Wulfftandt finge et breff och fuldemagt at handle met konngen i Suerige i thette herre møde i Nyløse, at om behoff giøres, at hand thaa kommer kongelig Maiestatt vdi Danmarck till hielp met ve wergagtuge karle, huor behoff giøres, till skiibs i Øster søen eller Vester søen met skibe, høsser, werge, krud, lodt oc fittallie paa koningens i Suerige eigen kaast och besoldinge vdi iij monede sambfeldt; sameledis at sende indh vdi Skaane tilhielp, nar behoff giøres, je gerastet heste och karle met glaffuender paa synn eigen kaast och teering i iij monede i koninglige

Maiestadts tjeniste &c. Och ther som konningen i Suerige will thette indgaa, thaa haffue forre riighens raad och fuldmynduge sendinge bud fuldemagt at tilsüge hannum lige saadan hielp ighen aff koningen i Suerige[!] ighen, om hand then behoff haffuer. Datum Nyborgh, logerdagenn post diuisionis apostolorum. Rel. Her Magens Gøie, hoffm[ester], her Tuge Krabbe, m[ars]k. C, 30¹).

18 Juli. Hr. Hollgerd Wlffstandt fik Brev paa Halmstedtherrred i Synderhallandt, saaledes at han skal annamme det, naar de 6 Aar ere forløbne, hvori Iensa Torbensszenn har Brev paa Herredet (1525, 10 Avgust), og siden beholde det, saa længe han har Lageholm Slot, efter det Breve Lydelse, han har derpaa, dog at han gjør tilbørlig Tjeneste deraf og aarlig giver Kongen røde Penninge for den halve visse Rente, som løber 173 Mk. 8 β (Td. Byg regnet for 12 β, Td. Havre 4 β, Pd. Smør 10 Mk., en Ko 2½ Mk., en Galt 2 Mk., 1 Gaas 1 β, 2 Høns 1 β, 1 Skp. Mel 2 β) samt Halvdelen af alt Sagefald; Gjæsteriet skal han selv beholde; for Vrag, som strander under Herredet, skal han gjøre Regnskab. Cum claus. consv. Nye-borg, sabb. post festum divisionis apost. Dns. rex per se, in praesentia dni. Magni Gøye et dni. Tychonis Krabbe. III, 338*; C²).

— Vi Fr. forlene Hr. Axell Vgerup, vor Mand og Tjener, med Sællwitzborg Slot og Len med Kjøbstaden Roedthby med al kgl. Ret i 10 Aar fra Datum mod en aarlig Afgift af 100 rh. Gld. i Guld, fuldvægtige, eller 300 Mk. danske; dog ville vi beholde forskr. Rottnebyes aarlige Byskat og Rente til vort Fædebur. Han skal gjøre tilbørlig Tjeneste, holde Godsæt ved Magt, Bønderne ved Lov, og hvad Vrag, som der strander under Lenet, skal komme os til Gode efter Regnskab. Nyeborg Slot, Lørd. efter divisionis apost. Ad mandatum dni. regis proprium, praesentibus dnis. Magno Gøye et Tychone Krabbe militibus. III, 338 b*; C²).

— Menige Kjøbstædmænd i Selanndt fik Brev til Landething, at der ikke skal holdes Marked i Selanndt uden i Roschilldt og Køge; den, som vil gjøre herimod, skal have forbrudt, hvad han har at fare med, Halvdelen til Kongen og Halvdelen til den By, hvor han har hjemme. Samme Datum. Rel. Hr. Tygi Krabbe, Marsk. III, 243 b; C, 281²).

¹) Samlgn. Konung Gustaf 1:s Registratur, V, 272.

²) findes paa et læsevet Blad af C, der nu opbevares i Samlingen „Svenske Jordebøger“, No. 48 b (Geh.-Ark.)

³) Kjøbenhavns Diplomat. II, 228.

18 Juli. Bønder paa Langeland fingt breff, at the haffde beclaget, at borgere i Rudkiøping icke kunde formøge at wpholle homble, stoell, salt, kledhe och andhen wore, szom almwfien ther i landhet behoff haffue. Thii haffuer min herre vnndt oc tilladet, at almwfien paa Langeland, szom sidde for gaard oc affuell, her effther maa wdføre theris hiemfsdde fee och egen affuell til stederne och ther ighen kiøbe homell, salt, stoell oc huess andhen deell, the till theris egenn gaard wphollinnng behoff haffue, dog szaa inngen bunde skall kiøbe oc selge med andhen oc ey føre til stederne wdhen theris egen hiemföring oc affuell, oc huess wore, the aff stederne hiem förindis worde, skulle the icke selge emellom huer ander mett alene eller skeppe i noget maade, och wille ey, at the nogenn peberswennde, szom icke sidder for gaard och affuell, skulle bruge nogen kiøpmandskab ther paa landhet ebant almwfenn, wore wndersotthe i Rudkiøping til skade och forfang i noget maade. Cum inhib. &c. Datum sabbato post festum diuisionis apost., vnder wortt signet. Rel. Dns. rex per se in presencia dni. Otthonis Krumpenn. C. 140¹⁾.

19 Juli. Vi Fr. have gjort et venligt Mageskifte med Anders Hansszenn, vor Mand og Tjener, saaledes at han og hans Arvinger skulle have af os og Kronen til evindelig Eje en Gaard i Helssneds (Homblet Sogn, Sønderherred paa Langeland), som Michell Speck iboer og skylder aarlig 4 Ørtug Byg med al Tilliggelse . . . inden Markeskjel og uden. Vi forpligte os til at fri og frelse forskr. Anders Hansszenn og Arvinger denne Gaard, og til at „vederlegge“ dem en lige saa god, om den fravindes dem. Herimod skulle vi og Kronen have en Gaard i Lyckeby (Tudebøll Sogn, Nørehherred paa Langeland), som Seuerin Hansszenn iboer og skylder 3 Ørtug Byg, 1 Mk. Penninge, 1 Lam, 2 Gjæs og 4 Høns. Nyborg, domin. ante festum Magdalene. Rel. Hr. Otthe Krumpenn. (Hr. Otthe lovede Kongen at overantworde denne Anders Hansszenns Gjenbrev). III, 175; C, 140 b.

— Mogens Falster ffich en missive till her Albret Iibszenn, att hand schall vdtlegge Magenns Falltter en aff the gaarde som handt gaff hannum beffaling paa att anamme paa hannes naadivegne, huilckenn gaardt, szom handt kandt tencke, att myn hert kommer mynst till brastt. Datum Nyeborg, dominica post diuisionem apost. III, 339 b; C²⁾.

— Niels Christiernsszenn skal være fri for Kongeskat Udbud og al anden Tyngsel i sin Livatid, saa længe han boer

¹⁾ Rasmussen, Rudkiøbing, 56—57.

²⁾ som ovenfor S. 167 Anm 2.

paa Hr. Oluff Roszennkrandtzs Gods. Nyeborg, domin. ante festum Magdalene. Rel. Hr. Tygi Krabbe. III, 244; C, 281.

19 Juli. Pether Gørtze i Køpenhaffn fik Brev ad gratiam at være toldfri for, hvad Gods han fører ind og ud af Riget og som tilhører ham selv, dog at han ikke skal „behytte“ anden Mands Gods. Nyborg, domin. post divisionis apost. Rel. Mester Anders Glob. III, 243 b*; C, 281⁴⁾.

20 Juli. Per Villadtsszenr, Slotsskriver paa Køpenhaffn, fik Livsbrev paa Raagaard paa Amage, som han i nogen Tid har havt i Værge, at nyde uden al Afgift, dog at han skal bygge og forbedre Gaarden og ej lade den forfalde, ligeledes ikke afhænde noget af den tilliggende Ejendom fra Gaarden. Naar han er død, skal Gaarden ubehindret komme tilbage til Køpenhaffuenn Slot. Cum inhib. Nyborg, Mand. efter divisionis apost. [under vort Signet²⁾]. Rel. Hr. Mogens Gøye, Hofmester, og Mester Anders Glob, Rentemester. III, 244; C, 281 b.

— Hr. Tyggi Krabbe fik Kvittans for 300 Mk. danske, som han gav Kongen for det Niels Bragdis Gods, som han indløste af Abbeden i Beckeskowg. Nyeborg, fer. 2. post festum divis. apost. Dns. rex per se. III, 339 b; C³⁾.

— Her Seuerin Persszen ffick presentatz paa Huntzeby kyrcke vdi Laalandt per resignationem dni. Ludolphi. Datum die Margarethe. Rel. Her Henrich Krumdige. III, 176; C, 141.

21 (14?) Juli. Kronens Undersaatter, som nu leve i Ostter Nørlwnde, Vestter Nørlwnde, Ostter Karleby, Vester Karleby og Risingeby, fik Stadfæstelse paa Kong Hansses Brev, at de i deres Livstid maa nyde og beholde den Jord, de have indtaget og indhegnet af deres Fæled. Cum inhib. sol. Nyborg, Tirsd. efter Margarethe virg. Dag, nostro sub signeto. Dns. rex per se. III, 176; C, 141.

22 Juli. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at Hr. Henrich Krumdiige, Ridder til Vallend, vor Mand og Raad, har berettet for os, at der er nogle Gaarde og Gods, liggende ved hans Gaard Vallendt i Synderhallandt, i Pederstrop By (Owsbye Sogn, Høgs herred), som Hr. Tyggi Bragde, hvis Sjæl Gud

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomater, II, 326.

²⁾ C.

³⁾ som ovenfor S. 167 Anm. 2; desuden i C, 141 blandt Breve fra Smaalændene, men overstreget.

naade, havde i Pant af Niels Bragde, der nu er rømt af Riget til vor og Rigets aabenbare Fjende, hvorfor hans Gods er tildømt os af Danmarcks Riges Raad. Efterdi at samme Gods er Hr. Henric Krumdiige saa vel belejligt for hans Gaard, tillade vi ham at indløse det af forskr. Hr. Tyggi Bragdis Arvinger eller deres fuldmyndige Værge og fornøje dem deres Penninge igjen til gode Rede. Hvis dette Gods er bedre, end det er pantet for, skal han betale os det efter Vurdering af os elskel. Hr. Holgerdt Vullffstandt, Hr. Trude Vullffstandt, Riddere, vore Mænd, Raad og Embedsmænd paa Lageholm og Vardtberg, Lage Vrne, vor Landsdommer i Skone, og Iennss Torbensszønn til Skarollth, vore Mænd og Tjenere. Naar Pantet er indløst af Hr. Henric og hvad det er mere værddt, er os fornøjet, betalt eller „forwissat“, skal han og Arvinger beholde det til evig Ejendom. Nyeborg Slot, S. Marie Magdalene Dag. Ad mandatum dni. regis proprium in præsencia dni. Vullffgangi van Vitenhoff, cancellarii regii. III, 339 b.

Siden fik han Brev at maatte indløse Gaarden Suena-rødt, som Iuer iboer, giver $\frac{1}{2}$ Td. Smør. Fflensborg, Sønd. post Calixti [18 Oktbr.]. III, 340 b.

22 Juli. Vi Fr. gjøre vitterligt, at efterdi Hr. Henrick Sparre, Ridder, vor Mand og Raad, for nogen Tid siden med vor Vilje har opladt sin Søn, Knud Sparre, vor Hofsinde, sit Pant i Sigborgh Slot, tillade vi, at forskr. Knud Sparre, om han overlever sin Fader, maa beholde Sigborg Slot og Len som et frit, brugeligt Pant, uafløst i 6 Aar efter hans Faders Død. Han skal holde Slottet bygt, Tjenerne ved Lov osv. og om der indkommer noget Vrag der i Lenet, skal det komme Kongen til gode, og der skal gjøres Regnskab derfor. Efter de 6 Aars Forløb skal Slottet indløses og da komme ubehindret til Kronen igjen. Nyborg Slot, S. Marie Magdalene Dag, under vort Signet. C, 281 b; forkortet i III, 244 b*¹⁾.

— Mester Lauris Øllmandt fick stadtfesttellsze breff paa Yderstorpe kirke vdi Ffallster effther konning Hansszes breff, att vere till ewiig tiidt till thendt hellig andtza capell vdi Nyeköping for en daglig messe, och daglig thendt hellig andtza tiider &c. Datum Nyborg, othensdagenn post Margarethe. Dns. rex per se.

Item fick handt och eett stadtfestillsze breff paa eett magesküiffthe,

¹⁾ Annaler for nord. Oldkyndighed, 1851, 336.

szom giordt vaar paa en hawe till thendt helligandtza capell emellem byen och prestenn till same capell, szaa lenge noget komer met bedere bewiisning. Datum vt supra. Dns. rex per se.

Item fick handt och eett protectorium in generali offuer samme capell och Yderstorpe kircke met alldt theris tilliggeltze. Datum die Magdalene, Nyborg. Dns. rex per se. III, 176; C, 141.

22 Juli. Her Berthel Iebaszenn i Skamby fick stadtfesteltze paa konning Hansszes presentatz paa Skamby och besker-meltze vdi samme breff. Datum Nyborg, neeste odensdag effther diuisionis apostolorum. Rel. Mestter Iehan Friiss. III, 127; C, 96.

23 Juli. Iacob Rønnow fik Ejendomsbrev paa en Jord, som ligger i Swinborg sydøst optil Skartertaarnet og derfra strækker sig i nordøst til hans Moder, Fru Mettes, Hr. Marqwordt Rønnowss, Ridders, Efterleverskes Gaard, i Længde og Bredde op til Stranden saa langt og bredt, som hans Moders Hus, Gaard og Have rækker, langs ud med Stranden, som er vor og Kronens Forstrand. Cum inhib. Nyborg Slot, Torsd. efter S. Marie Magdalene Dag, under vort Signet. Rel. Ienss Hwass. III, 127; C, 96 ¹⁾.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at denne Brevviser Hannss Brwn, Borger i Othens, har berettet os, at hans Husfrue Marines Forældre for nogen Tid siden gav den Gaard, de nu ibo, til S. Gertruds Alter i S. Albani Kirke, og kærte over, at Værgerne til samme Alter lade Husene forfalde, saa at de ingenlunde kunne taale at give den nuværende Husleje deraf eller „vpholde oss och byenn tilbørlig vdtgiffit“. Da have vi, for at vor og Byens Skat og Tyngge ej skal forarges eller helt tilintetgjøres, tilladt, at Hans Brwnn, hans Husfrue Marine og deres Arvinger til evig Tid maa beholde forskr. Gaard, mod at deres Arvinger selv skulle holde Gaarden ved Magt og aarlig om Paasketid give 3 Mk. danske Penninge til forskr. Alter og til os og Byen den tilbørlige Skat, Tyngge og Udgift efter Borge-mesters og Raads Tykke. Cum claus. consv. et inhib. sol. Nyborg Slot, Torsd. før S. Iacobi ap. Aften, under vort Signet. Rel. Iens Hwass. III, 127 b; C, 96 b.

25 Juli. Hr. Mouritzs Sparra berettede, at Hr. Tyggi Krabbe har fravundet ham Gaarden Lestrup, som han kjøbte af Kong Christierna, og Kongen bør stande ham til Rette derfor. Thi haver Kongen undt, at Hr. Mouritzs maa annamme af

¹⁾ Knudsen, Joachim Rønnow, 23.

Niels Bragdis Gods 3 Gaarde i Gydingeherred, som Iyrgenn Steensszenn har i Forlening og som kaldes Amsrødt; hvad dette Gods er mere værd end hin Gaard, skal han gjøre Fyldest for efter gode Mænds Tykke, hvem Kongen tilskikker. Nyeborg, die Iacobi ap. Dns. rex per se. III, 340 b. Smlgn. 1529, 28 Januar.

25 Juli. Anders Ebbesszenn og Fru Pernelle fik Livsbrev paa Jwngshoffuit lydende som Brevet af 1526, 17 Septbr.; dersom Fru Pernelle overlever Anders Ebbisszenn, skal huu holde 6 „vergafftige“ Karle med Heste osv. og være fri for Borgeleje. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye. III, 237; C, 272¹⁾.

— Ion Swensszenn fik Livsbrev uden Afgift paa en Gaard paa Thorøss, som kaldes Hovedgaarden. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Ienss Hwass. III, 127 b; C, 96.

— Skipper Anders Skotte skal, den Stund han er i Kongens Tjeneste, være fri for al kgl. Tynge, som han var i Kongerne Hansszes og Christierns Tid. Samme Datum. III, 244 b*; C, 282.

— Her Iacop Knudszenn fch presentationem paa Skamby kircke, vacantem per obitum dni. Bartoldi Iacobi, cum clausulis consuetis. Datum Nyborg, die S. Iacobi apost. C, 330.

— Rasmus Perszenn fch presentas paa Brandersløff kircke, nam quidam dns. Ioannes in Horslunde. quondam eiusdem ecclesie possessor, eam fratri suo dno. Seuerino resignauit, quo mortuo prefatus dns. Ioannes vsurpauit sibi regressum ad eandem ecclesiam absque vlla presentatione. Datum Nyborg, die Iacobi. C, 329 b.

26 Juli. Natfn Clausszenn, Aritz Arnsszenn, Henrich Dyrichszenn oc Wulffbrandt Hermensszenn finghe breff, at the schulle nyde, bruge och beholle then sø wdhen for Nyborg fran Øsøldt och tiil Knudtz hoffuet, dog szaa at the schulle giffue ther aff tiil Nyborg slott xxx marck danske at S. Michels dag nest komendis ett aar, oc schulle the siden giffue ther aarligen om S. Michels dag xl marck danske. Oc the ey schulle hugge eller hugge lade i samme skow, vthen hues grene the kunde finde nederfallen paa iorden, oc ther som ther faller nogre store feller i samme skow, tha schulle the inthet befatte thennum ther mett vthen the thet i slotsherrens minde. Oc the schulle huer vge haffue fiskerii two gang om vgen i then sø, ther ligger nest vid slotthet, oc the two dele schall tiil slotthet, then tridie dell schulle the sielfue beholle, oc thesligiste schulle the oc mwe fiske vti haffnen for Nyborg fran sø gerrdet oc wdt tiil Knutz hoffuet, och hues the ther emellom fangendis vorde, ther aff schulle

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 309.

the beholle the two dele oc then tridie dell scall komme tiil for^{re} wort slott, dog saa at the icki schulle forhindre aalefskett, naar aalen tiil gangher, oc hues the fiske i openbare st[røm] vthen for Knutz hoffuet, schall allt komme thennum selfue tiil gode, oc ther mett wære frii for arbeit oc andhen tynges, oc nar olden er, tha maa huer haffue olden tiil x swin, och hues the haffue fleere, schulle giffue olden giel ther aff &c. Datum Huirring, then neste syndag epther S. Iebs dag. Rel. Her Peder Lycke, ritther. C, 96.

30 Juli. Claus Daa fik Brev at beholde Gøsttinge Gaard og Gods, som han har i Pant af Kronen, uafstet i 12 Aar fra Datum. Kollding, Torsd. efter S. Olavi Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 245; C, 282 (med Tilføjelse: „Mester Iesper tog pd.“, s: Penningene)¹⁾.

1 August. Thette er then skickelse, som bleff giortt vdi Kollding anno Dni. mdxxvij die Petri ad vincula, hwortt the klocker skwille, som bleff nedetaget wdi riigett

Alborg len	} till Aalborg.	Westher herrett	} Riipe.
Skiffue len		Skattborg herrett	
Aastrup len		Biscops skiffuelsze	
Ørwn len		Skodborg len	
Borlum herrett	} Aars.	Kollinge len	} till Kolling.
Mors till Nykiøping i Mors och sidenn fremdelis till Aalborg.		Hønneborg len	
Nørrelunge herrett till Aalborg.		Nørrewongs herrett	
Sønderlunge herret		Sieland, alt till Kiøpenhauffn och Kallundeborgh.	
Meelsowm herrett	} Aars.	Laaland till Aalleholm.	} Nyborg.
Linsgaard herrett		Falster till Nykiøping.	
Hiitz herrett		All Møen Stege.	
Rasmus Clemitzen		Skonne epther som Hr. Tygge	
Tordrop len	} till Kolløss.	Krabe thet schickendis worde.	} Asszens.
Kolløss len		Halland.	
Støffring herrett		Lundeherrett	
Nørrehald herrett		Bierherrett	
Wonsiild herrett	} Aars.	Windiigherrett	} Asszens.
Gerloff herrett		Gudumherrett	
Ruxøss herrett		Sundherrett	
Lysberg herrett		Sallingherrett	
Schanderborg len	} Riipe.	Hindzholm	} Asszens.
Bygholms len		Bogeherrett	
Lundeness len		Othhense herrett	
Wandfolk herrett		Wentz herrett	
Hing herrett	} Riipe.	Skamherrett	} Asszens.
Wlborg herrett		Schowby herrett	
Riibe len			C, 195.

¹⁾ Danske Mag. IV Bække, IV, 314.

2 August. Ffrue Anne, Niels Bragdis, ffich breff, att hwn och hindis arffuinge till ewindelig eye eyeschullendis alle the l ssz sre, mølle godtzs. k ebstedt godtzs, f s , qwiig och anden l s sre, szom her Tyggi Krabbe hafuer hinde tilt let p a myn herris vegne epher Niels Bragde, frii och quiitt, vdenn alldt tilt ll, och schall ingenn vers hindes domere i thendt sagh vdenn konningenn sellffuer, om nogenn vill thale hinde till. Cum protectorio in forma communi. Datum K ldinge, søndagenn post festum diui Petri ad vincula. Rel. Her Peder Lycke. III, 341.

3 August. Eyler Bryske fik Brev, at efterdi Mester Chrestiern Hwiidt har opladt ham den Rettighed, han havde af Kong Chrestiern p a Hagebroo, har Kongen tilladt, at han og følgende H vedsm nd p a L wendenes skulle beholde denne Bro med al Tilliggelse og nyde den „vdtgiffwet“, som plejer at gives dertil af Skottborg, Vandtf lldt og Hierdom Herreder af gammel Sædvane. Cum inhib. K lding, fer. 2. post festum diui Petri ad vincula. Rel. Ienss Hwass. III, 54 b*; C, 194.

— Lawris Michellsszenn i Ob lling, vor Herredafoged i N rherred, fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid p a en Gaard i Synderborck Sogn (N rherred), som kaldes Slot og som Peder Powelsszenn nu iboer, mod at give deraf den sædvanlige Tyng . Samme fik Brev til evig Tid at maatte nyde den Bondegaard i samme Sogn, som han k b te af B ndi Perszens Arvinger mod sædvanlig Tyng  til os og Kronen, og være fri for en Mark Gjæsteri aarlig deraf. K lding, Mand. efter S. Petri Dag ad vinc. Rel. Iens Hwass. III, 55; C, 194.

— Iep Iwersszenn i Gamstedt har berettet, at den Gaard, han iboer i Gamstedt, har altid været under  n Skat og én Tyng , og han har selv arvet og købt deri 4 1/2 Otting Jord, men Iens Staphensszenn i Liillde Andatt har 2 Otting i samme Gaardseje og lyster nu selv at bygge p a disse, hvormed Iep Iwersszenn er vel tilfreds. Thi unde vi, at Iep Iwersszenn og Arvinger m a nyde de 4 1/2 Otting Jord til sin Gaard og give deraf til Kronen . . . 1) Td. Smør og alle andre Rædsel, som han gav, medens han havde al Ejendommen dertil, og Iens Staphensszenn skal aarlig give af den Gaard, han skal opbygge, 1/4 Td. Smør og 1 Mk. Penninge for Gjæsteri med hvad anden sm a Rædsel, den kan taale efter vor Lensmands og gode, uvilrige Bønders Tykke. Samme Datum, under vort Signet. Rel. Ienss Hwass. III, 55 b; C, 194 b.

1) Tallet rettet og ul seligt.

7 August. Her Iacob Knudtszenn fick presentas paa Lunde kyrcke per liberam permutationem dni. Nicolai Petri. Datum Koling, feria 6. post festum diui Petri ad vincula. Rel. Mag. Morthen Krabbe. C, 331 b.

— Her Niels Perszenn fick presentationem paa Nyborg kircke cum sua anexa Hiulby oc wor frue capell i Nyborg per mutationem dni. Iacobi Canuti. Datum Koling, feria sexta post festum diui Petri ad vincula. Rel. Mag. Morthen Krabbe. C, 331 b¹⁾.

14 August. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at vore og Kronens skatskyldige Bønder i Kulldenn i Vesby settinge og Ionstrup settinge have ladet berette for os, at vore Embedsmænd paa Hellszingsborg tidt og ofte have begjæret „støss och haffn“ af dem, hvilket de hverken have udgivet i vor Faders, vor Broder Kong Hansszes eller den sidste Kong Christierns Tid, men at deres Skat i lang Tid har været lagt altsammen i Penninge, hvori „støss och haffn“ skulle være medregnede. Thi tillade vi, at forskr. vore Undersaatter ikke skulle beaværes med „støss och haffn“ efter denne Dag, men skulle udgive deres rette Landgilde og hvad andet, de ere os og Kronen pligtige, til Hellszingsborg Slot. Otthennss, in profesto assumpt. Marie, under vort Signet. III, 335; C, 28 b.

17 August. Niels Stemp, borgemester i Kiøpenhafn, fick breff, at for tro tienist &c. hafuer kongelig Maiestat vnt oc gifuit &c. altingis frii, quit, lediig oc løs for then trette oc dele, som er emellom borgemester oc radt oc hannum om for thet bygmalt oc haffremalt, han skulle hafue blent til hope, oc thesligeste for eet mall, om thii domere, kongelig Maiestat ther til skicket haffuer, dømer hannum vti noget faldt ther for. For thii siger oc tacker kongelig Maiestat hannum for tro tieniste. Cum inhib. Datum Gottorp, feria secunda post assumptionem Mariæ. Dns, rex per se. C, 266²⁾).

Item copia aff szamme genbreff och contractt, Danmarcks riighis raadt gaffue konningen aff Sweriig.

21 August. Vii Styggi Krwmpenn, biscop till Borglom, Anders Biillde, hœffwetsmandt paa Stege, Hollgerdt Wiffstannndt, hœffuetsmandt paa Lagholm, Hans Krasze till Bastnes och Trad Vilffstannndt, hœffwetzmand paa Vordthierg, riddere, hogborniste och stormectiigiste farstis och herris her Ffiedericks, met Gutzs naade Danmarcks, Vendis och Gottis konning, vdwohldt konning till Norriig, hertug wti Slesswiig, Hollstenn, Stormarnn och Dittmarskenn, greffue vti Oll dennborg och Dellmenhorstt, wor kieriste naadige herris och menige Danmarcks

¹⁾ Hofmans Fundationer, V, 432, 635 (efter en dansk Oversættelse af Originalen).

²⁾ står mellem Breve af 1525.

riigis raadtzs fulldmyndiige forskiette ambasiatere och sendebudt gøre alle vittherliggt, att aar effther Gutza biwrdt mdxxviiij ffredagenn effther wor frue dag assumptionis vaare vii till mode och samthalle vti Løseze met stormectige flurstte och herre, her Godstaf, met Gutzs naade Sweriigis och Gottis konning, och the erlige godemennndt och riddere, Swerigis riigis raad, om nogre thesse thrindne riigenenns erinde, besunderligenn till att forhandtle om nogre briister, riigene emellom vaare, ther aff baade partherner mentte huer andre brødeligenn att vere emodt Mallmø recessz. Tha huer gjorde szynn vndtskyllinge, ther handt seg met behiellpe viillde, kwndne vii icke drage offuer eenns, wdenn thendt ene partt regnede thenndt anddenn viilllige i sagenn, och vii, szom sagenn anrører paa baade szieder, kunde icke seilffuer were wore egne eller huer anders domere. Dog effther lang hanndell, paa thet att ingenn twiistt eller twidregtt schall for thenndt szag skyldt eller anddenn wppkomme riigene emellom och alles vore fyennde konning Chrestiernu eller hanns tillhingere schulle ther aff fange nogenn trøstt, siwnttis oss gaatt och nøtligt att vere paa bode szieder och bleffue vii szaa offuer eenns, dog paa kongelig Maiestatis aff Danmarcks &c. wor kieriste naadiige herris villie och vellbehaffue, att thenndt szag wpszettis schulle till noget frandelis mode, szom berammes maa emellom begge kongelige Maiestater och thesse trindne riigszenns raad paa beleilige tiidt och stedt, att tha om same briister maa och schall vennligeun hanndles, randtszages och besluttis. Och huor thet saa icke skeede, att sagenn ther endeligenn vartt fordragenn, thet vii dog icke formode, schall tha ther met ingenn partis reett nederlagdt eller forkrenckett were, wdenn schall volldgiffuis ind paa nogle gode skeedtzs herrer, ther forne hogmectige kongelige Maiestater viill nøges mett, huilcke tha schall szame sagere och briister attskillie mett rette eller myndne, och ther met skal icke for thendne briisttis skyldt eller nogenn annder thendt fredt och venlig forbwndt, som samme begge kongelige hogmectigheter och thesse trindne riiger emellom giordes vdi Mallmø, forkrenckis, spyldes eller bortkasttis, wdenn schall fastt vbrødeligenn holles paa alle szieder. Och ther fore till szamme forbwndnis idermere bestannndt och stadtfesttelseze haffue vii, szom forne standne, fulldburdtt och szamtyoktt, att om szaa skeer, forne konning Chrestiern eller noger hanns tillhennger ville gøre nogen anfalldt, schade eller forderff indt paa nogenn aff thesse trinde riighe, tha vill och schall begge kongelige Maiestater thendt ene komme thend anddenn till hiellp, trøstt och bistannndt, huilckenn thet behowff haffuer, met vje kriigsfaalck till skiba met bøsszer, krudt, loedt, profannntt och mett alldt anddenn kriigs tillbehøringe paa szin egenn soldt, vmkaastt och besworinge vti two samffelldes moneder, sidenn the felldes theris szegell och giffue thennwmm paa reigszenn. Behøffuis the lenger, tha schall thenndt, szom thennwmm behøffwer, besørge thennwmm met madt och øll ligheszm sziiitt eget kriigsfaalck till søes. Tessligiste och schall och ville tha begge kongelige Maiestater thendt ene kome thenndt anddenn till hiellp met ije vell rusttige karle och hestte mett drabetyg

och glaffwende, szom thet seg behøer, paa szin egenn saalldt, vmkaast och besweringe, vndertaget madt och øli, hesttefoder, att the ther met redeligenn besørigis och wppholdis, naar the komme offuer landemerckett. Schall och forne krigsfolck till hestt aff Sweriige drage szaa widt i Danmarck, szom the ther behøwes, och thett krigsfaalck aff Danmarck till hestt schall drage emodt alltt wp till Staachhaalm, och vdi begge landen bliffwe och ffortøffwe, saa lenge the ther behøffwes. Huor och noger ander ffiendne endt konning Chrestieruns metthangh ville forarrge indt paa nogue aff thesse triinde riiger, schulle the icke haffue leide eller nogenn beskudning i thet andre riigis landt, haffwenn eller strøme. Hwor och saa skede, att saa stortt anffalldt skee kwndne paa nogett aff thesse triindne riighe, saa att mere hielp behøffwes endt szom forscreffuit er, schall tha thett ene riighe vndtsethe thet andett met thendt meeste magtt, thett affstedt kome kandt, bode till land och wandt. Och haffue vii loffuit och tillsaggt forne kongelige Maiestatt till Swerlige att gøre vor beste oc yderste fiidtt till att skaffe och skicke hanns hogmectighet kongelig Maiestatis till Danmarck, vor kieristte naadiige herris ratification och stadffestellsze ther paa met thett allderffiratte. Thess till ytthermere visse och bedre forwaaring, att vii saa handlede, beleffuit och samptyckte haffue, lade vii, forscreffne Styggi Krwmpenn, Anders Biilde, Haallgerdt Vilftandt, Hanns Krasze och Trudt Vilftanndt, Danmarcks riigis raadt, henge wore indtseggle och signet nedenn for thette opne breff. Screffuit wdi Nyløsze, aar och dag, szom forscreffuit standner. III, 9 b; C, 36.

21 August. Wii Gøstaff met Gutzs nade Swerigis oc Gottis &c. konning, Ture Iensszenn, hoffmestare, Laresze Stiggesoun, marsk, Hollger Karlsszonn, Niels Olssonn, Ifuer Flemming, Eric Flemming, Knut Anderszonn, Ture Ericsszonn, Iohan Twrszonn, Mons Brwntasson oc Peder Hordt, riddere, Niels Clawssonn, Byørnn Clawssonn oc Tord Bwude, wepnere, Suerigis rigis raedt och menn, gørom vitherligt, at aar effther Gutz byrdt mdxxvij fredagenn nest effther assumptionis Marie worom vii tiill mote och szamtall i Lødesza met werdug flader her Stygge, met Gutz nade biscop till Borglom, och erlige, welbyrdige men och strenge riddere, her Anders Bilde, her Hollger Wulffztandt, her Hans Kraffsaze och her Trwd Wulffztandt, hogmectiigste førstis och herris her Ffredericks met Gutzs nade Danmarcks, Vendis &c. konning, vdualdt konning till Norgie, hertug vti Sleswiick, Holstenn, Stormarena oc Ditmerskenn, greffwe till Olidenborg och Dellmenhorstt, fuldmyndiighe ambasiatores oc szendebudt om nogra thesse trinde rickes wordande ørende, besynnerligha till at forhandla (*osm. som det danske Raads Gjenbrev, mutatis mutandis*). C, 37¹⁾

¹⁾ Konung Gustaf I:s Registratur, V, 136—37. Tegel I, 208—09. Ekdahl, Christian II:s Archiv IV, 1562. Hvitfeldt, VIII, 151—64, Folloudg. 1306—07.

21 Avgust. Her Niels Riiper eller Iensszenn fick presentationatz paa Karlbo kyrcke per obitum dni. Ioannis Amag, vltimi possessoris eiusdem. Datum Gotrup, feria sexta prox. post festum assumptionis. Dns. rex per se. C, 831.

Omtr. 24 Avgust. Thette efftherscreffne gotas vor taget vti Belltt i aarr fraa wor kieriste naadiige herris vnderzaatte vdi Ffiwnn mdxvij circa festum Bartholomei.

Ffyrstt vor taget fraa Kerttemynde mendt paa eth aff theris skiiff en sølskeee szaa godt som x marck, vaar mestter Knwdt Pallesszenna.

Item fraa the andra borgere vdi Kerttemynde vor taget xiiij marck lwbske och x marck danske, och v marck lubske fraa skipper sellffuer, ther till met kleder, arnbørrett, ffetalle och andet smaatingistte, szom the haffuede paa skiffwet.

Item vij tønne smør, huilcket som Michel Persszenn hørde till ther vdt aff iblannt iij tønner och iij fierdinger.

Item Iens Velluff vdi Otthens x marck lubske.

Item Lawris Hanszen v marck lubske minus iij β lubske.

Item Per Lawrissen ibidem ij marck lubske och en otting smør.

Item Iyrgen Henningszenn, landttdomere vti Ffiwn, xx marck lubske.

Item Bogensze mendt haffue mest vedt iij β marck och mere.

C, 100 b.

4 Septbr. Her Knudt Cristerszenn fick presentationem paa Hosløff kyrke i Fyn per inhabilitationem et inobedientiam dni. Nicolai Eri. Datum Kolding, feria 6. post Egidii. Rel. Dns. Magnus Gøye. C, 380.

5 Septbr. Hans Erickszen fik Livsbrev paa Duebroder for Roskildt efter Hans Ryaners Opladelse, dog at han skal holde Gaarden ved Magt, Gudstjeneste med Messer og andet, som der plejer at holdes, og de fattige syge Menneker, redelig og tilbørlig med Mad, Øl og anden Del efter gammel Sædvane. Cum claus. consv. Gottorp, Lørd. før vor Frue Dag nativit. Dns. rex per se. C, 282 b (overstreget). Smlgn. 23 Oktbr.

— Her Niels Bosszenn, prior i Ffborg, fick eth stadtfestels breff paa eth konning Christierns breff, som her effther fyllger: Vij Ffrederick met Gutza naade &c. gøre alle vittherligt, att paa thet Gudtzs thienniste maa øges, formeres och tilbørlige vppeholdia, och paa thet the fattige, siwge mendiske, som nu inde ere och her effther indtkomendis vvrde vdi thendt hellig andtze claafter vdi Ffborg, mwe thesbedre forsørgis till føde och andenn theris nøtsøfft, tha haffue vii nu, the hellige treffolldighedt till heder, lowff och ere och wor kiere herre ffader och foreldere sielle till hiellp, trøst och bestandt, vntt, giffuit oc tillagdt och met thette vort opne breff vnde, giffue och tillegge till forne thendt helligandtze closter vdi wor køpstadt Ffborg wor och kronnens sognekircke met alldt szynn rentte och

rettighed, szom till kirkenn och prestebordet ligger, ther till att ligge och bliffue till ewiig tiidt. Och skulle reenliffuede mendt, priere och conuents brødre vti forne thend helligandtzs claafter i Faaborg, haffue fuldmagt och vortt samtycke samme Foborg kircke strags effther her Hanss Lawrissens dødt, som ther met nu forseett er, anamme, haffue och beholde och holde ther fore messer och Gutzs thienniste &c. Huilcket breff myn herre haffuer aff sunderlig gunst och naade fuldbiwrdt, samtyekt och stadtfest vedt alle szine ordt, punctte och article, som samme breff vdwiszer oc indeholder, dog saa att forne her Niels Boszenn och hanes efftherkomere, priere vdi thendt helligandts clostter, skulle her effther tilbørligenn och redaligenn holde the fattige, siwge mendiske, som ther nw inde ere och her effther komme skulle, met madt, øll, klede och bues audet, the behøffue. Szaa framtt att thet icke holdis, tha schall thette wortt breff ther met vere forbraatt. Cum inhib. et claus. consuetis. Datum Gottorp, leuerdagenn nest fore vor sfrue dag natiuitatis. Ad mandatum dni. regis proprium.

Item thette breff tog prier aff thendt helligandts claafter vdi Ffoborg, paa thet att ingenn skulle begere breff paa Lye øø, Arnacke och Biørn øø, som ligge till forne Forborg kircke. III, 128; C, 97.

Dom paa thet fiidt, the lubske och dandsker treette om,
paa Ffalstterboe.

17 Septbr. Vii Albrectt libszenn, Axell Bragde, Mouritzs Sparre och Claus Podbusk, ritthere, gøre wittherligt, att wii haffue weritt paa høgmeetiige och hogborne furstis konning Ffredericks, woer keriette naadige herris wegne paa Ffalstterboe om thenndt treette och vuillige, som lenge haffuer weritt emellom the lubske och dandsker om theris fiidt paa Ffalstterboe. Tha furett framlagde thendt lubske secretarius paa the lubschers wegne ith vidiise aff konning Magnus breff, huilchenn konning Magnus screff seg en konning vdi Suerige, Norge och Skaane, liwdendis att hanndt haffde giffuit thennom ith fiidt here paa Ffalstterboe, men dog waar ther icke beneffndt vdi samme breff, huore langt eller breett theris fiidt were schulde, och huore thet waar giffuit eller screffuit. Fframbaare the och itth breff, som fyre borgere here vdi Ffalstterboe haffde giffuit thennom, liudendis att thennom icke audet wittherligt waar, endt att the ij raar, som the treettis om, waare thet lubske fiidt, och myntte thennom, sagde the, att strandenn haffde møget borttslaget fran fiskerne, som ligge vpp till thet dandsker fiidt, met mange andre vbeseellide løse breffue och scriffte. Item framlagde the dansker ith vidiise breff, som konning Voldemar haffde giffuit thennom paa ith fiidt, liudendis som handt haffde giffuit thennom here paa Ffalstterboe, vdi lenge och bregde, som same breff ythermere indeholder och beuiser, och stodt ther icke vdi forne breff, att thet waar giffuit here nogre stedt vdi riiget vdi noger steder, slott eller festte met nafinn, men stodt ther alldazom aniatte vdi, att thet waar giffuet vdi Niigenborg. Samledis

framlagde the dandsker ith breff, som nogre borgere aff Stege och Møenn haffde giffuit thennom, szaa att thennom alldrig mynttis, saa lenge szom the haffue fisket here fore landet, att ther waar noget borttelagenn aff landet, met flere articler, som same breff ytthermere vdtuuser, och met mange flere ordt och thale, som thennom feldt paa begge siider emellom; vdi blannt builche ordt och thale thendt lubske secretarius lodt seg formercke, att konning Woldemars priuilegier, som the dandsker haffde, waare icke troefaatte och nsgafftige, flore thi att konning Woldemar skulde haffue weritt en fordriffuenn konning och schulde haffue weritt vdi Riiget, ther handt vdtgaff samme priuilegia och breff. Samledis lodt thenndt dandske secretarius seg lunde och høre, att the priuilegia, som the lubske haffde, som konning Magnus aff Sverige haffue giffuit thennom, waare icke hellder reettferdige hellder nsgafftig, thi att ingenn konning aff Danmark haffde vdtgiffuit the lubske priuilegia, waar ther icke beneffndt noger stedt vdi Danmark, som samme priuilegia waare vdtgiffue vdi. Epther saadanne twiffuellactige priuilegia, som thendt ene thendt andenn straffidt, tha kunde wii icke hellder andet formercke, att same priuilegia waare saare reettferdige hellder nsgafftige paa beggi szider, som forse priuilegia ythermere selfue methere och vdtwiise. Tha fore saadann twiillactighet, som waar paa begge partter, och tuillactige priuilegia, som the selfue met theris thale och ordt tuillactige gjorde, waar ther paa sagdt aff oss for reette, att the lubske schulle haffue thendt ene radt met theris boer, szaa langt som theris kaarss staar, och huilche dandsker, som haffde bygd paa the lubske theris rad, the schulle thet affbryde hellder och haffue thet vdi theris myndne. Thesligiste schulle the dandsker haffue och nyde thendt andenn radt, som ligger vpp till theris fydt, szaa langt som theris kaarss staar, och ther som nogre aff the lubske haffue bygd noget paa the dandskers radt, schulle the thet affbryde hellder haffue thet vdi the dandsker theris myndne. Till ytthermere stadtfestning och winttnisbiurdt, att saa er gangenn och farenn, som forscreffuit staar, haffue wii hengt woris signeter nedenn for thette wortt opne breff, som er giffuenn och screffuenn aar epther Gutzs biurdt md paa thet xxvij thendt xvij dag septembri monidt. III, 871; C, 62.

26 Septbr. Her Rasmus Hanszenn, vicarius till hellig korssalther, her Lauritz Oluffszenn, vicarius till sancte Birgitte alther, oc her Mats Somer, vicarius till sancte Karine alther i Aaseenns finge breff, at the schulle nydhe och beholle theris renthe vdi theris liffs tid. Datum Gottorp, sabb. post festum Mathei apost. Dns. rex per se. C, 141 b¹).

2 Oktbr. Hr. Iens Niellsszenn, Vicar i Viborg, skal i sin Livstid nyde S. Laurentii Kapel udenfor Viborg med „kergaardenn“ i Længde og Bredde, som den er indstenet og

¹) Saml. til Fyens Hist. I, 237.

indhegnet. Gaattaarp, Fred. efter S. Michaelis Dag. Rel. Dns. rex per sø. III, 56; C, 196 b¹).

Burgimester och menighed i Mallmø
sich sligt itt breff.

8 Oktbr. Vii Frederich met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att oss elskelige Iyrgeun Kaack, voer mandt, tienner och burgimester vdi voer stadt Mallmø, haffuer bereett fore oss, att graabrødre claaetter och hillige gestthwss claaetter vdi foræ vor stadt Mallmø schulle were storligenn forarmet och presterne och brøderne giffue thennum aff samme claaeter, och vaare ther fore paa thendt menig allmues vegne i foræ Mallmø begerendis, att vii villde for thendt veltuillighedt och throe tienniste, the oss och riiget giordt och bewiist haffue, vnde thennum samme twinde claaettere, graabrødre claaetter till eth hospitall till attholde fattige, siwgemendiske vdi, och hellig gestthws tiill eth raadhwss. Thi haffue vii aff voer sunderlig gunst och naade, szaa och fore troskab och villighedt, som foræ vore kere troe vndersaatthe vdi foræ vor stadt Mallmø oss och riiget giordt och bewiist haffue och her effther troligenn gøre, bewiise mue och schulle, vntt och tilladet och nu met thette vortt opne breff vnde och tillade, att naar the prester och brødre, som nu ere vdi foræ claaettere, ere alle vde, the tha mue och schulle anamme samme twinde claaettere, och aff thet ene claaetter stiftte eth hospitall, Gudt till loff, szaa ther maa vpholldis fattige, siwghe och saare mendiske, och aff thet andet gøre thennum ith raadhwss, dog saa att preste och brødre i foræ claaettere icke schulle nødis eller trengis ther vdt vdi noget naade. Giffuit paa vortt slott Gottorp, torsdagenn næst effther S. Ffrancisci confessoris dag, vnder vortt signet. Rel. Her Wulff Paa Viak then vnge. III, 341 b²).

Register paa Hans Michellszens og Niclaus Leuszeners efterladte Jordegods.

Før 9 Oktbr. Den Gaard ved Østre Port paa den nørre Side til Adellgaden næst op til Porten, som Magenns Sconing og Per Ollaszenn ibo, giver til aarlig Landgilde..... 28 Mk.
De Boder vesten op til S. Peders Kirke, „stredet emellom“, giver 20 —
Hans Michellszens egen Gaard hos Graabrødre.. 46 —
Den Gaard næst Synden Port, vesten Gaden..... 21 —
Hans Michellszens nye Stenhus med tilliggende Gaardrum 72 —

¹) Ny kirkehist. Samlinger, V, 535.

²) Annaler for nord Oldkyndighed, 1847, 183—54; sml. Ny kirkehist. Samlinger, II, 149, 153 (begge Steder efter Originalen, som er dateret: Lørdagen efter S. Francisci Dag).

Et Herberge bag op til Palne Iensszenns Gaard .. 16 Mk.
Et lidet nyt Hus, som Niclaus lod bygge; heraf er
intet Landgilde gaaet.

En Kjøbmandsbod, som Iacob Bulle havde..... 16 —

Af den Gaard, som Niclaus selv iboede, gaar intet Land-
gilde uden 3 Mk. af et og 6 Mk. af et andet Vindue ud til
Gaden. Smlgn. 1529, uden Dag. III, 336; C, 29¹⁾.

9 Oktbr. Denne (sidste) Gaard gav Kongen Villum
Raffwenn og hans Arvinger til evig Tid. Hwszwm, 8. Dio-
nisii Dag. Rel. Hr. Vullff Pogwisk den unge. III, 336 b;
C, 29¹⁾.

Stadffestellsze paa thet genbreff, Danmarcks riigis raadt
gaffue kongelig Maiestat konning Gæstaff aff Sweriigh.

13 Oktbr. Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gøre alle vitther-
ligt, att aar effther Gutzs biwrdt mxxxviii tisdagen nest effther S.
Dionisii dag paa vortt slott Flensborg vor skicket for oss oss ellske-
lige her Anders Biillde och her Hanns Krausze, ritthere, vore mendt
och raadt, och gaffue oss tillkendne swaar och endelige besluttinge
paa alle the erinde, hwerffwe och befallinge, szom vii och vortt ellske-
lige Danmarcks riigis raadt haffde befallet oss ellskelige, verdiige fader
met Gudt, her Stygi Krwmpenn, biscop till Borglom, her Hallgerd
Wllffstanndt och her Trude Wllffstanndt, riddere, vore mendt och
raadt, samtlig met thennw att forhandle met stormegtiige herre
och flurste, her Gustaff, aff szamme naade konning till Sweriig, och
the gode herrer Sweriigis riigis raadt, vore gode venner och naboer,
och framlagde the en copie aff eth contracts breff, szom the haffuede
giffuit och beseglet hanns kongelige Maiestat paa szamme forhandling,
liwdendis ordt fran ord, szom her efftter fyllger [se *Brevet af 21 August*].

Och vaar oss ellskelige her Anders Biillde och her Hans Krasze paa
forne verdiige faders her Styggi Krumpens, biscop till Borglom, her Haall-
gerdt Wllffstanndt och her Trudt Vullffstanndt och paa theris egenn vegue
ydtmygelligenn begerendis, att vii forne contracts breff, som the konninglige
Maiestatt aff Sweriige giffuet och beseglett haffde, viillde ratificere, fulld-
biwrde, samtycke och stadffestte, huilcket contracts breff, som the aff vor
fullde mactt och befalling vdtgiffuit haffue, wi haffue fulldtbiwrdet,
samtycktt och stadfestett oc met thette vortt opne breff samtycke
och stadffestte, och beplicte vii oss samme contracts breff vbrødeligen
att holde vdenn alldt argeliatt, ligerwiiss som vii thett sellffuer per-
sonnligenn vdtgiffuitt haffde, vedt alle sine ordt, puncter och inde-
holdenddis artielcer, szom szame contracts breff vdwiszer vdi alle
maade. Giffuitt aarr, dag oc stedt, szom forescreffuit stander. Vnder
vortt indtsegell. III, 9; C, 39 b²⁾.

¹⁾ Danako Magasin, III Række, I, 241.

²⁾ Smlgn. Konung Gustaf Ls Registratur, V, 282-83.

13 Oktbr. Hr. Tyggi Krabbe fik Brev, at Kongen har undt ham og Arvinger Ejendom paa efterskr. Niels Bragdis Gods, som var Kronen tildømt: i Gerssherred i Deybiere Sogn og By, ...¹⁾ (giver 2 β Grot), en øde Mølle ibid. (4 Pd. Mel, naar hun er bygt), i Nybølle en øde Gaard (1 Pd. Rug, naar den er bygt), i Eskellstrup, Vitakølle Sogn, Per Torchøllszenn (3 Pd. Rug), Kersten ibid. (3 Pd. Rug), en øde Gaard ibid. (3 Pd. Rug, naar den er bygt), i Vester Vram Sogn og By, en øde Fæste (1 β Grot), i Sønderkøw²⁾ Sogn og By, 3 øde Bol (hver 15 β , naar de ere bygte); i Gydingherred, Quinghe Sogn, ...³⁾ (10 Pd. Smør); i Ingellstherred i Twllstrup Sogn og By, ...⁴⁾ (3 β Grot). Og kjendes vi ingen ydermere Ret at have til forskr. Gods fra denne Dag. Cum claus. conv. et inhib. sol. Fflensborg Slot, Tirsd. efter S. Dionisii Dag⁵⁾, [under vort Signet⁶⁾]. Dns. Rex per se. III, 347; C, 35.

14 Oktbr. Per Hansszenn, Tolder, fik Kvittans paa 1200 rh. Gld., som han lod fornøje Kongen ved Hr. Tygi Krabbe. Fflensborg, Onsd. efter S. Dionisii Dag. Dns. rex per se. III, 245; C, 283 b.

15 Oktbr. Vi Fr. unde og give Hr. Ienss Hollgerdsszens Arvinger, som er Byrrie Vullffstandt, Aruit Vullffstandt, Gertt Vullffstandt, Greers Vullffstandt og (paa deres Hustruers Vegne) Hr. Claus Billde, Knudt Gulldenstiernu og Thønne Thønnesszenn, og deres Arvinger Ejendom paa dette efterskr. Gods, som forskr. Hr. Ienss Hollgerdsszenn havde i Pant af Niels Bragde og hans Moder, Fru Magdalene, og som er os tildømt: i Haragersherred i Nørrehuidinge Sogn og By, Agi Niellsszenn (giver 3 Pd. Byg, 15 Grot), i Torstedt i Tyruph Sogn, Ingerd (24 Skp. Byg, 2 β Grot), Matis Magensszenn ibid. (18 Skp. Byg, 2 β Grot); i Zegellsttherred (o: Ingelstadherred) i Hagestedt, Løderup Sogn, Iens Pinck (1 lødig Mk.), i Torup, Wullstrup Sogn, Lauris (2 β Grot); i Zeristherred (o: Jerestadherred), i Øster Gullunge i Bisølsø Sogn, Lass Andersszenn (6 β Grot), Morthen Grersszenn (6 β Grot), i Barby Sogn og By, Morthenn (2 Pd. Byg), i Lystersherred, i Vorge i Yzinge

¹⁾ Pladsen staar aaben.

²⁾ Synderulv. C.

³⁾ III har Aaretallet 1529.

⁴⁾ C.

Sogn, Niels Grüs (6 β Grot); i Ingellstteherred, i Hagesledt i Loderup Sogn, Niels Magensszenn, Mogens Ogfelldt og Matis Persszenn (hver 4 β Grot og 3 β), Matis Magensszenn ($4\frac{1}{2}$ β), Age Daa (4 Grot, 2 Grot), Niels Bunde ($4\frac{1}{4}$ β Grot), Lassze Magensszenn (5 β Grot), Per Lasszenn (5 β Grot), Anders Twsszenn (4 β Grot), Philippus lensszenn (3 β Grot), Magenns Olszszenn (4 β Grot); i Villandsherred, i Nomen Sogn og By, Oluff Aagesszenn (30 Skp. Rug, 30 Skp. Byg, 2 β Grot); i Alboherred, i Roren Sogn og By, Magenns Boszenn (17 β); i Oxieherred, i Bonkeffloe Sogn og By, lens Andersszenn ($3\frac{1}{2}$ β Grot); i Alboherred, i Brøserup Kirkeby, Truels (1 β Grot), Ion ibid. (4 β Grot); i Gydingherred, i Arwetzlów Sogn og By, Niels Schreder (2 Pd. Byg, 3 β Grot, 1 „tøy“). Cum inhib. Flensborg, Torsd. efter S. Dionisii Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 343; C, 31.

15 Oktbr. Keldt Bīng fik Forleningsbrev for Livstid paa Neerby uden al Afgift, at annamme efter Hr. Oluff Hollgerdszenns Død. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum, [under vort Signet¹⁾]. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Marsk. III, 344 b; C, 32²⁾.

Om iagth.

16 Oktbr. Item paa Fflennsborg, ffredagenn nest effther S. Calixti dag aar &c. mdxxvij vdginge szaadanne breffue till alle landtzstinge offuer alltt riighett Danmarck³⁾, liwdenndis: Viider, att oss er forkommet tiitt och owffthe och tillkende giffuit, att aellwilldt och raar ødeleggis, besunderligenn aff krybeskytther met thellebysszer och arnnbyrster. Tha haiffue vii thet nw szaa offuerweget met oss ellskelige Danmarcks riigis raadt, szom her nu tillstede vaar, att vii effther thennde dag ingennlunde tillstede ville, at nogenn bescop, prelatt, ridder eller godmandt schall holle nogenn krybeskytther, szom skiude aelluilldt, raar eller anndre diwr met thellebysszer eller arnnbyrstt, paa thet att diwr maa formeres oc komme wdi landet igenn, och att iagttenn icke platt schall ødeleggis, oss och ether alldle till briiatt och schade. Thesligist wille vii ioke tillstede, att nogenn vore fogetter eller embitzmendt schulle her effther hoilde szaadan kriibeskytther, szom skiude diwr met thellebysszer eller arnnbyrstt. Skall och ingenn biede eller vptaghe hindtkallue wdi skowe eller till marc kenn. Samledis schall oc ingen skiude eller skiude lade, slaa eller slaa lade aellwilldt nogenn andenn tiidt om aarett endt fraan viij daghe for S. Olaii dag och indtill vor ffroe

¹⁾ C.

²⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 341.

³⁾ C har: szaadan enn breff till Wiborg landztung.

dag natiuitatis seiermere, som føre er samtyckt aff oss oc vortt elskelige Danmarcks riigis raad, vdenn saa skeer, att nogenn godmand haffuer thet behow till szin daatthers brøllup eller till sin haastrues kirckegang, och tha att skiwde ett stycke vilddt eller two och ey mere. Dierffuis nogenn effther thende dag attgøre emod thendne wor skickellaze, tha ville vi lade straffe ther vdtsoffuer, szom offuer thennm, vore breffue och bwdt icke holle ville. Haffue vii och beffallet wore fogetther och embitzmennndt, att thet grandtgiffueligenn holdes vdi alle maade, saa framtt the skulle icke sellffuer stande oss till rette ther fore. Her viide i alldtingist att rette ether effther. Beffallendis ether Gudd. Datum ut presentium literarum exordio prescriptum est. Dns. rex per se in presentia consiliariorum regni Dacie.

Item seck och alle leenssmennndt breffue offwer allt rigett Danmarck samme tiidt, att the skulle haffue grandtgiffueligenn agtt ther paa, huer vdi aziitt leenn, att thette forscreffue florbudt och breff hollis skulle vedt magt &c. III, 4; C, 198 b. Smign. 6 Januar.

16 Oktbr. Vii Ffderich met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att fore thendt store fyllestte och villige, szom oss elskelige her Hanss Skoffgaardt, ritther, vor mandt och thienes, oss nu giordt och bewiist haffuer, att vpladet oss sin partt aff thet faldzmaall met oss elskelige her Aaghi Ibszenn, electus till Lunde domkircke, som hannum er tilldømppt aff oss och vortt elskelige Danmarcks riigis raad vti Nyeborg vdi thendt neste forledenn herre dag &c., ther fore tha haffue vii loffuit och tillsagdt och met thette vortt opne breff loffue oc tillsziige for^{ne} oss elskelige her Hanss Skowgaardt, att vii ville icke lade oss forlige met for^{ne} oss elskelige her Aage Ibszenn om for^{ne} faldtzmaall, met myndre endt for^{ne} her electus schall furstt igengiffue for^{ne} her Hanss Skowgaardt the halffierde twsinde marck, szom handt er indtførdt vdi Lwnde stygtis godtz fore, szom er Vesby leen. Stuberup leenn och en gaardt vdi Skjörpinge, heller och for^{ne} her electus och Lunde capitell giffuer for^{ne} her Hanss Skowgaardt theris breff, att handt maa och schall vdenn alldt hadt och seyde beholde for^{ne} stycktis godtza, som hand er indtførdt vdi, oc Vramsgaardt och leenn, indtill szaa lenge the bethale hannum the halffierde twazinde marck och hanss redelig kaastt och thering och wpbørszell, och att alle sagher, som thennum haffue verit emellom till thendne dag, schall vere en klaer, affthalenn szag till ewiig tiidt. Tesligiste haffue vii vntt och forlentt for^{ne} her Hanss Skoffgaardt vdi hanss liiffuis tiidt thet vortt borgeleye till sex hestte vdi Beckeskows claafter; och huor szaa nogen tiidt skeer, att for^{ne} claafter schall gaa vdi forlening, tha maa och schall for^{ne} her Hanss Skowgaardt beholde thet till forlening vdi hanss liiffuis tiidt¹⁾. Datum Fflensborg, S. Galli dag. Rel. Her Tyggi Krabbe. III, 345; C, 32 b.

— Iens Riiber, Byfoged i Vordtbiere, fik Brev paa S. Iyrgenns Kapel udenfor Vordtbiere at beholde, saa længe

¹⁾ Denne Artikel er overstrøget i III.

han er Byfoged, med alle de Lykker, Haver og Jorder, som til-
ligge, mod at gjøre og give deraf, som der plejer. Cum inhib.
Fflensborg, die Galli, [under vort Signet¹⁾]. Rel. Hr. Anders
Biillde. III, 344 b; C, 31 b.

17 Oktbr. Hr. Hans Krawsze fik Livsbrev paa Nesbye
og Knobelycke Birker paa Tjeneste, kvit og fri. Cum claus.
consv. Fflensborg, altera die post Galli. Rel. Hr. Tygi Krabbe,
Marck, og Hr. Anders Biillde, Riddere. III, 176 b; C, 141 b;
findes ogsaa blandt de skaanske Breve, III, 345; C, 32 b, begge
Steder overstreget.

18 Oktbr. Ies Nielszenn og hans Arvinger skulle til
evig Tid have Kronens Gaard, Lowmosze Gaard i Stubberup
By (Ollderup Sogn, Sundzherred) som deres rette Bondegaard,
dog at de aarlig gjøre og give deraf Landgilde, Gjæsteri, Ægt,
Indest, Arbejde og anden Redsel, som der plejer at gives, samt
bygge og forbedre Gaarden, ej forhugge Skovens og ej leje Ager,
Eng eller andet fra Gaarden. Cum inhib. sol. Fflensborg,
domin. post Galli. Rel. Hartwich Wiff feldt. III, 128 b; C, 99.

— Vyborg bye paa haaspitalls vegne fick breff, at effther thi
iwle laget ther samme stedtz er ødelaget, tha schall thet sølff, pen-
ding och andre waare, som vaar till foræ lag och till swenne alltter,
were och komme till hospitalet, och hwo thet haffuer siwldt, thet vd-
legge indenn sex vgher, effther breffuit bliffuer thennum forkynt vnder
xl marcks brøde till kongelig Maiestat. Datum Fflensborg, die Luce
euang. Rel. Her Magens Gøye. III, 56; C, 196 b.

19 Oktbr. Eric Gylldennstierenn maa indløse Sørøppe
og Østoffte Birk, den ubyggede Ø Enhøffue og Allenn-
trop Birk af Niels Vincentii, som har det i Pant for 1125
Mk, og siden beholde det i Pant, med al kgl. Rente undtagen
Vrag, uaføst i hans Livstid, uden om Kongen eller Dronningen
ville indløse det til deres eget Behov. Cum claus. consv. et
inhib. sol. Ex castro nostro Fflensborg, Mand. efter Luce evang.
Dag. Rel. Melchior Rantzow. III, 176 b; C, 141 b.

23 Oktbr. Loduig Gulldenstierenn, [Kongens Hof-
sinde²⁾], fik Livsbrev paa Kongens og Kronens Hospital Dø-
brødre udenfor Roschilldt mod at holde det ved Magt, op-
holde Messer, Gudstjeneste og fattige Folk, som Sædvanen har
været, holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovens.
Alle Breve, som Kongen har givet Hannss Ryaner paa samme

¹⁾ C.

Hospital¹⁾ og denne siden opladt til Hanns Ericsszenn med Kongens Vilje, desligeste de Breve, Kongen gav Per Hansszenn²⁾ mod Hanns Ryaner „aff vrang vnderwiising“, hvilket blev afsluttet paa den Herredag, som sidst stod i Otthenns, hvor Hanns Ryaner da fik vort Stadfæstelsesbrev paa ny, alle disse skulle være døde og magtesløse og ej komme Loduig Guldennstierne til Skade paa Hospitalet eller noget af dets Gods. Cum claus. consv. et inhib. sol. Fflennsborg, Fred. efter S. Galli Dag. Dns. rex per se.

Item har Peder Hanszenn med sin egen Haandskrift nældt det Brev, han har paa Duebrudre, dødt og magtesløst. II, 245*; C, 283 b.

5 Novbr. Offe Skram fik Brev at skulle have til Mageskifte et Kronens Bol i Vordhow, som skylder 6 β danske aarlig. nød at give Kongen et Bol i Tymerby, skylder 12 β danske. Gaattorpp, Torsd. efter alle Helgen Dag, under vort Signet. Dns. rex per se. (Hr. Prebisørn lovede Hr. Kanteler at skikke Offe Skrams Mageskiftebrev, beseglet med 3 Indsegl). III, 57 C, 197 b.

— Brødrene Hr. Claus og Hr. Iyrgenn Podebusk, Riddere, vore Mænd og Tjenere, fik Brev, at naar deres Fader, Hr. Prebisørn Podebusk, er død, skulle de i deres Livstid nyde Rindtzsherrred efter ham, dog at de aarlig lade Bønderne yde paa Kallø Slot 1½, Læst Honning og Smør, som Hr. Prebisørn nu giver. Ligeledes maa Brødrene efter deres Faders Død nyde Hanherred og Østervellingbirk som frit brugeligt Pant, uafsløst i begges Livstid, efter Hr. Prebisørns Pantebrev, dog at de deraf give 100 Mk. danske aarlig, gjøre Regnskab for Strandvraget og gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, samt holde Bønderne og Almuen i Lenene ved Lov osv. og ej forhugge Skovene. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gaattrop, fer. 5 infra octavas omnium sanctorum. Rel. Dns. rex per se. III, 56 b; C, 197.

— Hr. Prebisørn Podebusk, Ridder, fik Kvittans paa 100 Mk. danske Afgift af Hanherred og 80 rh. Gld. Afgift af Riiperhwss. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 57; C, 197 b.

¹⁾ 1527, 22 August.

²⁾ 1527, 30 Juni.

9 Novbr. Her Iens Andersszenn, biscoop till Ottens, flich breff till menig allmwe, ehwo szom helst the thienne, baade vti Laalandt och Ffallstter, saa liwdendis, att effther thi kongelige Maiestats, vor kieriste naadigste herris breffue tillfotat vdtgiffuit waar och thennum forkyndiget, baade till Laalandtza faders landtza ting och Ffallatterbo landtztung, saa liwdendis, att the sculde till gode reede vdtgiffue oss elskelige verdige fader met Gudt, her Ienns Andersszenn, biscop till Otthensaze, hanns biscops tiindue och theris saagneprester theris rennte indenn fiorttenn dage, effther saadant vortt breff bleff thennum forkyndiget, effther the ville icke reette thennum effther thenndt vor och oss elskelige Danmarcks riigis raads recess, szom giordt bleff vdi vor stadt Otthensaze, och huadt the icke thet giorde, sculde the giffue dubelltt, halffdelindt till oss och kronenn och halffdelindt till florne oss elskelige verdiige fader met Gudt till sageffalldt. Och haffuer kongelige Maiestatt screffuit breffue vdt till oss elskelige her Hollgerdt Roszennkrantz, ritther, och oss elskelige Iyrgenn van der Visk, vore mendt och thiennere och embitzmenndt paa wore slott Nyekøping och Aallholm, och theris vnderfogeder, att the sculle vdtdeelle saadant vortt falldemaal och gøre kongelig Maiestatt ther gode reede och regenscab fore, huileket the icke endt nw giordt haffue. Szaa biwde vii ether endt nw, menige allmwe, atii gøre samme wore breffue fyllestte for thendt tiidt, szom forlaabenn ere, och at the framdelis her effther reether thennum effther saadanne wore breffue. Giffuit paa vort slott Gottorpp, mandagenn nest effther octauas omnium sanctorum. III, 176 b; C, 142 ¹⁾.

— Her Iens Andersszenn, bescop till Ottensae, feck breff, thi at hanndt haffuer nw szaa handlet met oss och vnderwiist oss, at hanndt och Otthensaze stigt skulle her effther beholde effther konningh Hannszes, vor kiere broders, breffis liwdellsze the elluff pwndt kornn och atthenn skepper kornn met theris bedhe, som her Laxmandtz bornn, oss elskelige Peder Laxmannndt och ffrwe Ellaze, ere tillfallenn wdi Ørbecks bye och vti Ørbecks mølle och vdi Santwedt for theris rette mørne godtza met forbiwdellsze, och beasynderligenn till oss elskelige her Iehann Biørn, ritther, wor manndt och raad, och till oss elskelige Niels Arnnfelldt, wor och riigenns canceller, att the ey ytthermere gøre skulle nogenn ythermere forfyllingh paa wore elluff pwndt kornn och xviij skepper kornn met theris bedhe vti noger maade vnnder wortt hyllest och naade. Datum Gaattorp, feria 2. prox. ante festum S. Martini. Ad mandatum regie Maiestatis proprium. C, 99 b (i Marginen ertilføjet: han feck icke breffuet). Smlgn. 4 Decbr.

13 Novbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Niels Iwell, vor Hofsinde, har berettet for os, at os elsk. Fru Anne Nieldatter, Hr. Niels Gwndisszenns, Ridders, Efterleverske, har Vilsted Gaard og Villstedt Gods og Fang i Pant for 800 Mk. danske,

¹⁾ Hvitfeldt, VIII, 189—70, Folloudg. 1309—1310.

og har hun nu opladet forskr. Niels Iwell samme Pant, som han beviste med hendes aabne Breve, dog at han skal gjøre hendes rette Arvinger Fyldest for deres Part i forskr. Pant. Thi til-lade vi, at forskr. Niels Iwell maa nyde Villstedt Gaard og Gods som et frit, brugeligt Pant, uafløst i hans Livstid, og siden hans Arvinger, indtil det bliver indløst for forskr. 800 Mk. efter det Brevs Lydelse, som vi have givet forskr. Fru Anne derpaa; dog skal der gøres Regnskab for Vrag, som falder i Lenet. Cum claus. consv. Gaattorpp, Fred. efter S. Martini ep. Dag, [sub sigillo Majestatis¹⁾. Ad mandatum dni. regis proprium; Wullffgang cancellarius subacripsit. III, 57 b; C, 198²⁾).

4 Dechr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at efterdi Lauris Skinckell til Egesckow, vor Mand og Raad, nu efter vor Begjæring, og Skrivelse har opladt os og Kronen 3 Gaarde i Kyrckendruppe, som han med mere Gods i Fframeløff havde i Pant, og som herefter skulle ligge til vort Slot Nesbyhoffwit, have vi derimod ladet udlægge ham efterskr. Gods i Lwndeherred: 4 Gaarde i Fframeløff (Matis Bramstrup³⁾ 4 Pd. Byg, Anne Perss 3 Pd. Byg, Iyrgen Bentszenn 3¹/₂ Pd. Byg, Niels Olsszenn 2 Pd. Byg), én i Lwnde (Hans Persszenn 3 Pd. Byg), én i Nisløff (3 Ørtug Byg). Dette skal han nyde til Vederlag som frit, brugeligt Pant, og have vi undt ham og hans Husfrue, Fru Hylldeborg Billdisdatter at nyde samme Gods uafløst i deres Livstid, som Kong Hansszes og vort eget Brev paa forskr. Kirckendrop og Fframeløff udviser; siden skulle hans Arvinger nyde det, indtil det afløses dem efter de Pantebreve, som de have af Kong Hanes og Christiern den sidste. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorp, S. Barbare virg. Dag, under vort Signet. III, 129; C, 100.

— Sligt et Brev skal Hr. Peder Lycke tage af Bispen af Ffiwn: Vi lens Andersszenn med Guds Naade Biskop til Ffiwnn gjøre vitterligt, at vi med vort elsk. Otthensze Kapitels Samtykke ere komne overens med højbaarne Fyrste, Kong Fr. osv., at vi og Otthensze Stift skulle nyde til evig Tid den Læst Korn og 3 Skp. Korn, 5¹/₄ Skp. Smør og 8 Mk. Penninge aarlig Rente, som er Hr. Laxmandtzs Børns mødrene Gods i

¹⁾ C.

²⁾ Smign. Danske Mag. IV Række, IV, 206.

³⁾ Barmstruppe. C.

Ørbeck By og Ørbecks Mølle og som blev tildømt Kongen af Danmarcks Raad, og derimod skal Kongen og Kronen af os og Stiftet have efterskr. Gods til evindelig Eje: en Gaard i Haranab paa Hindtzholm (Matis Nielsszenn, giver 10 Ørtug Byg, $1\frac{1}{2}$, Ørtug Havre, 9 β , 1 Fjerding Smør, 1 Lam, 4 Høns, 2 Gjøes). to andre smøds. (Per Michellszenn og Hans Trogellszenn, giver hver 5 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 9 β , 1 Lam, 4 Høns, 2 Gjøes, 1 Otting Smør), to Gaarde i Kirckeberig (Hanss Dunemose og Hanss Tygiasszenn, giver hver 4 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 1 Otting Smør, 8 β , 1 Lam, 4 Høns, 2 Gjøes). Derfor tilpligte vi os og følgende Biskopper i Ffwn at „frii och hemble“ Kong Fr. og følgende Konger i Danmarck forskr. Gods for et frit og ubehindret Mageskifte osv. og lade vi Kongen kvit og fri for al ydermere Tiltale for Vederlag efter Kong Hanssazs Brev for forskr. Hr. Laxmandtzs Børns mødrene Gods, som blev os fra- vundet af Peder Laxmandt og Fru Elsze Laxmandtzsdatter, hvor det findes, i Danmarcks Rige eller i Sleswiigs Fyrstendømme. Til Vidnesbyrd have vi ladet hænga vort Indsegl med vort elsk. Kapitels Indsegl neden for dette vort aabne Brev. Otthensze, S. Barbare virg. Dag. III, 130; C, 101. Smilgn. 9 Novbr. og 1529, 13 Januar; jfr. S. 140.

13 Decbr. Kongen stadfæster Biskop Offne Biilldes Ventebrev paa Hatzherred (1523, 19 Juni) og sammes Forleningsbrev paa Støffringe, Halldt og Othensilldt Herreder (1523, 15 Juli). Gaattrop, die Lucie virg. Sml. S. 9, 12.

14 Decbr. Biskop Offwe Byllde fik Kvittans, at han ~~han~~ ladet gjøre os Regnskab for den Landehjælp, han har ladet ~~et~~ oppebære i dette Aar, da hver 4 Mand gav 4 Mk. danakke, først af „bispkiibellsze“, som er af Liisbiereg og Hasløff H~~er~~reder, 262 $\frac{1}{2}$ Mk., item af de 3 Herreder norden Randers, s~~om~~ er Støwffring, Nørhalldt og Otthensilldt Herreder, 397 Mk., h~~vor~~ med samme Landehjælp er klar gjort for forskr. Herreder, s~~om~~ han har ladet sige for os. Dertil har han gjort Regnskab for 300 Mk. af Hartt Herred; dog er der „igenstandendis“ i s~~amme~~ Herred. Af hele Summen (959 $\frac{1}{2}$ Mk.) har forskr. værdige Fænder efter vor Skrivelse antvordet Hr. Anders Biillde, Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Steghe Slot 500 Mk., og dertil har han med sin Kapellan, os elsk. Hr. Peder Prip, sendt 459 $\frac{1}{2}$ Mk. til Kollding og overantvordet dem til vor Sekretær,

os elsk. Mester Iesper Braachmann, hvormed hele Summen er betalt. Dertil har han ladet overgive forskr. Mester Iesper 18 Mk. for Overskat af Hoffbroff de anno 1528. Cum claus. consv. Gaattorp, fer. 2. post Lucie. Rel. Dns. rex per se. III, 58 b: C, 199.

14 Decbr. Biskop Niels Clausszenn fik Kvittans, at Biskop Offwe paa hans Vegne har ladet antvorde Kongen 60 rh. Gld. i Guld som aarlig Afgift af Hatzherred, Endelage og Ffardo for dette Aar. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 59, C, 199 b.

21 Decbr. Hr. Magens Løwennbalch, Ridder, fik Stad-fæstelse paa Kong Chrestiernn den sidstes Brev, hvorved denne under ham Trewaadt Mølle (Wrestedt Sogn, Ffiendtzherred), som Niels Clemintaszenn lod opbygge, at nyde i hans Livstid med al Tilliggelse, „dam och damsbondt“, uden al Afgift. Cum claus. consv. Gaattorpp, S. Thome ap. Dag. Dns. rex per se. III, 58; C, 199.

26 Decbr. Hr. Niels Lycke, Ridder, fik Brev, at Kongen har tilsagt ham ved sit aabne Brev at ville forlene ham med Sebygaard med tilliggende Gods, saaledes at han skal annamme det nu S. Valburgs Dag næstkommende og beholde det, indtil Kongen forsér ham med et andet Len, hvormed han kan være „behjollpenn“. Kongen vil stille Hr. Knudt Rudt, Ridder, sin Mand og Raad, tilfreds derom, og dersom Kongen „ingenledis“ kan stille denne tilfreds, har Kongen tilsagt at forlene forskr. Hr. Niels Lycke med et andet Len enten i Dan-marck eller Norge, saa han skal takke Kongen¹⁾. Desligeste har Kongen undt ham Brev paa Kongens og Norges Kronens Len Trwnns og ligeledes paa alle de Len, som Fru Iugerdt, Hr. Niels Henricsszenns, Ridders, Efterleverske, har i Forlening, om hun vil oplade ham dem alle eller nogle af dem²⁾. Dersom forskr. Hr. Niels annammer Trwnns eller nogle af Fru Ingerdts Len, skal dette Kongens Brev være dødt og magtesløst, men dersom han ikke faar hine Len, skal det blive ved fuld Magt. Gottorp, S. Stephani prothomart. Dag. Ad mandatum regior Majestatis proprium. III, 245 b*; C, 284 b.

¹⁾ Denne Del af Brevet findes som særskilt Brev i C, 284, men er strax blevet over-streget.

²⁾ Samlgn. Norske Rigsgesandter, I, 17.

26 Decbr. Georgius Falster fæck presentas paa Ølsløff cum sua anexa Sunderkirkeby per liberam resignationem Mathai Koppen. Datum Gottorp, die Steffani. Rel. Wulfgangus Vitthenhoff, cancellarius. C, 330.

Uden Dag. Iahan Friis, kgl. Majestæts Sekretær, fik Livsbrev paa Borgeleje i Dallum Kloster med 4 Heste, endog han ikke er i Tjeneste. Gottorp, (uden Dag). Rel. Hr. Magens Gøye, Hofmester. III, 131. Smlgn. 1529, 26 Novbr.

— Burgimestter och raadtt vdi Nykøping vdi Mora ffinge stadtfestillsze breff paa saadantt eth breff saa liwdendis. Alle mendt, thette breff sce eller høre lesze, helsze burgimestter, raadtt och allmwge vti Nykøping, som till vaare neffothe, tha och nw alle thesse efftherne article att fulddiwrde och stadtfeste kerligen met Gudt. Kwndegere met thette vortt opne breff, att vii och alle hwer serdelis haffue saa vetttaghet och fulddkomeligh stadtfestett, att saa bliffue skall till ewiig tiidt mett alle voris samtycke och villig nw och till forne, thendt tiidt vii haffue skyffth thendne indmarekis iordt, och ingenn mandt och qwindne skulle giffue, selle, forpante eller affhende seg vti noger maade noger iordt aff hanss skyffte deell eller noget andet iordt enthen till kircke eller claafter, presttemendtt eller frye menndt. Thi att vor naadighe herre konning Christiernu haffuer naadelig giffuitt och vntt oss till ewindeligh eyedom thenndt forne iordt och Vetellsmarck. hues hanss naade aff Danmarks kronnis vegne aff rette tilhørde. tili vore byeszenns och alle voris och vore efftherkomers nytte och gaffn, hues wii och vore efftherkomere kwnde kwme ther aff, och ther till andet iordt haffue vii nw køebt och pantthet. szom ingennwnde maa affhendis vdi noger maade fraa vore byeszenns friihedt entthen nw vti vor tiidt eller vore efftherkomers tiidt. Thi effther alle wore vedtegte och sammbørellsze forbiude vii haardelig wppaa vor naadighe herris konning Christiernns vegne noger manndt fra seg aff att hendes vdi noger maade, som forscreffuit stander, vden vore egne borgere och byemenndt indennbywrdis vnder theris høgeste brødhø och viide. Och haffuer och nogere menndt affhendt seg noget iordt entten till kyrcker eller claafter, presttmendtt eller fryemenndt, entthen met gaffwe, køeb eller pantthet eller panttbreffwe, tha mele vii thet maectheløss att bliffwe, hwileket vii ville forswaare for vor naadigste herskaff, om nogle ville thalle her emodt. Och alle the, som thendt iordt haffue saa forkomerdt thennum eller theris arffwinge, bør aff rette att lade kome then iordt igeen vdenn alldt gennszigellsze och vidt theris høgiste brøde. Item haffuer och noger mandt pløget hiede iordt eller ville pløge, tha bør hannum att nyde thend iordt, saa lenge hwnn vorder rødenn, som er eett aarr, eller och saa lenge handt wiill bruge thend iordt met korn och giønning. Men ligger thenndt iordt vdt eth aar vdenn kornn eller giødning, tha maa thend mand, som nest kommer, nytthe thendt iordt met korn oc giødning, szom forscreffuit staar, dog gøre hannum fyllestte for eth aars pløyg-

ning thend, som pløget. Item schall ingenn mandt pløge mere vedt ander mandts engs ende endt en plog langtt, saa att hanss korn och grønn iordt bliffuer vskadt. Att thett saa er vdi sandhedt och schall bliffue till ewiig tiidt, som forschreffuit stander, vden allt gensziigellsze, tha henge vii voer byszenns indtsegell nedenn for thette vortt opne breff. Datum anno domini medlx ipso die Ketilli confessoris [11 Juli]. Dns. rex per se in presentia dni. Magni Gøye. III, 46 b; C, 187¹).

Uden Dag. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at denne Brevviser Villum Raffn, Borger i Mallmø, har berettet for os, at Hanss Michellsszenn og hans Svoger, Nielaus, vare ham nogle Penge skyldige, hvilke han tiidt og ofte krævede, før deres Gods blev forbrudt til os, og begjærede han ydmygt, at vi derfor vilde unde ham den Gaard i Mallmø, som Nielaus selv iboede og som forskr. Villum Raffwenn nu iboer. Thi unde vi, at han og Arvinger maa beholde til evig Tid samme Gaard for den Gjæld, Hanss Michellsszenn og Nielaus vare ham skyldige, dog at han indløser den af os elsk. Iyrgenn Kaack, vor Mand, Tjener og Borgemester i Mallmø efter det Pantebrev, som denne har derpaa, og dersom Gjælden „løber seg“ højere end Gaarden er værd, skal Villum Raffwenn ej kræve eller mane os ydermere om forskr. Gjæld. Cum inhib. Rel. Hr. Vullff paa Visk den unge. III, 342 b²). Smlgn. 9 Oktbr.

— Hr. Lauris Øllmandt fik Brev, at Kongen har undt ham til fri Ejendom to Jorde i Trelleborg, som nu ligge øde og ubygte og ere tilfaldne Kongen og Kronen efter Hanss Michellsszenn som Fjendegods, fordi han førte Avindskjold mod Kongen og Riget; den ene Jord ligger paa Syndergade midt i Byen næst østen op til den Gaard, som Peder Magensszen iboer, og næst vesten hos Charine Ionsszenn, den anden ved Stranden, østen næst ved S. Nicolai Bod, 12 Fødder bred, 24 lang. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorp. Dns. rex per se. III, 341³).

— Her Lauris Ølmandt fick presentationem paa Herberløff i Falster per obitum dni. Olavi Scriffuer. Datum Gottrup. Dns. rex per se. C, 380.

— Hussteder, som Bønder i Lwdenes Len have og som Kronen ikke faar Fyldest eller Skyld af, som hun med Rette burde have (efter Eyler Bryskes Beretning): Hierniss Hussted

¹) Dueholms Diplom. 122—23.

²) Danske Magazin, III Hæfte, I, 242—43.

³) Auf. Sted, 342. Brevet staar i Registranten mellem Breve af 25 Juli og 8 Oktbr.

ved Høllebierig m. fl.; ét i Skawe, hvoraf intet afgaar til Kronen; Dallgaardts Hussted østen Øllebierig, som Anders Iepeszenn bruger (ingen Skyld); Skawe og Trabierg (i Gindingherred), som ere hele Byer og gjøre ikke mere Redsel end for én Gaard; en øde Gaards Hussted sønden ved Tynckerdall (ingen Skyld); et Byggested vesten Øllebierig, som Vintther Thamsszenn og Abbeden af Twiess Kloster trætte om, „szom sandemendt haffae om sworett och er giordt kronnenn till swyg“. III, 55 b; C, 196.

1529.

2 Januar. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Præbiseren Podebusk, Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Riiperhws Slot, har laant os 1000 rh. Gld. i Guld, for hvilken Sum vi pantsætte ham Lusgaard og Hitz Herreder i Nørre Iwtlanddt, at nyde uden Afgift, dog mod tilbørlig Tjeneste, og uaføst i hans Livstid. Han skal holde Bønderne ved Lov og ej forhugge Skovene eller forjage Dyrene i Herrederne. Cum claus. consv. Gaattorp, Lørd. efter Nyaarsdag. Dns. rex per se. III, 59*; C, 200.

3 Januar. Eyler Bryske fik Kvittans for 130 Gld. (à 26 β lubsk) af den aarlige Afgift af Lwndenness Len for 1528. Cum claus. consv. Gottorpp, Sønd. efter Nyaarsdag. Rel. Henricus Schultt, secretarius. III, 59; C, 200.

5 Januar. Laurits Normandt fik Kvittans, at han paa Kongens Befaling har fornøjet Hr. Iohann Ranndtzow, Ridder, vor Mand og Raad, 666 Mk. danske, som Kongen skyldte denne, og Henrich Schultt, Kongens Sekretær, 57 Mk. danske, som han har oppebaaret af Landehjælpen i Kraagenns Len i Aaret 1528, da hver fire Mand gav 4 Mk. Cum claus. consv. Gottorp, Hellig tre Kongers Aften. Rel. Hr. Iohann Randtzow, Ridder [og Hofmester¹]. III, 246; C, 285.

¹ C.

10 Januar. Mester Christiern Hwiidt fik Kvittans, at han efter vor Befaling har overantvordet vore Landsknægte, Mand. før Helligtrekongers Dag, da de bleve mønstrede i Fflennsborg, 4045 $\frac{1}{2}$ Mk. danske efter Kvittanserne fra Høvedsmændene over Knægtene, og nu har han overantvordet os 5007 $\frac{1}{2}$ Mk. 3 β danske, hvilke Summer, til Hobe 9053 Mk. 2 $\frac{1}{2}$ β [!], han har annammet af os elsk. Mester Iesper, vor Sekretær og Ærkedegn i Aarss, og denne oppebaaret af Landehjælpen i Kjøbstaden Kaalding i Aaret 1528, da hver 4 Mand gav 4 Mk. danske. Ligeledes har forskr. Mester Christiern antvordet os 1300 Mk. 2 $\frac{1}{2}$ β 10 Penninge danske, som han selv har oppebaaret og som ikke er af Landehjælpen, dertil 2 „kamellotther“, ét Stykke sort og ét rødt. Cum claus. consv. Gaattorp, Sønd. efter Hellig tre Kongers Dag. Dns. rex per se. III, 59 b; C, 200 b.

11 Januar. Christopher Hwittfeldt har berettet og bevist for Kongen, at hans Fader havde kjøbt en Gaard i Kyllderup (Torstenes Sogn, Moszeherred), som Iyrgenn Hiortt nu iboer og skylder 1 Pd. Byg og 2 β Grot, og samme Gaard var annammet til Kronen. Thi under Kongen Christopher Hwittfeldt og hans Arvinger al den Del og Ret, som Kronen kan tilfalde i forskr. Gaard. Gottorp, Mand. post trium regum. Rel. Dns. rex per se. III, 177 b; C, 142 b¹⁾.

13 Januar. Sligt et Brev har Hr Peder Lycke, beseglet af Bispen af Fflwn: Vi Iens Andersszenn osv. gjøre vitterligt, at om det findes, at det Gods paa Hindtzholm, som vi med vort Kapitel have forseglet og bebrevet til Kong Fr. og Danmarcks Krone til Vederlag for Hr. Laxmandtzs Børns mødrene Gods i Ørbeck By og Ørbecks Mølle, ikke gjør Fyldest for et fuldt, redeligt Vederlag, forpligte vi os og vore Efterfølgere til at gjøre Kongen og Kronen aldeles Fyldest inden 6 Uger, efter at det er gjort vitterligt. Otthensze, tyvende Dag Jul, under vort Indsegl uden paa dette Brev. III, 131; C, 101 b Smlgn. 1528, 4 Decbr.

26 Januar. Fru Ingeborg, Marqword Thyemands Efterleverske, fik Sexaarsbrev paa Anes fri og kvit, paa Tjeneste. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorp, altera die conversionis Pauli. Dns. rex per se. C, 285 b.

¹⁾ Historisk Tidsskrift, II, 172—73 (after Originalen).

28 Januar. Vi Fr. unde og vederlægge Hr. Mouritzs Sparre, Ridder, vor Mand og Raad, en Gaard af Niels Bragdis Gods, liggende i Amszerudt (Hierttose Sogn, Gydingeherred), som Magens iboer og som giver 5 Pd. Smør til Landgilde, at nyde til evig Tid for ham og Arvinger i Stedet for Gaarden Torstrup, som Mortenn iboer og som giver 3 β Grot aarlig, hvilken Hr. Tyggi Krabbe, Ridder, vor Mand, Raad og Danmarcks Riges Marskalk, fravandt ham i Rettergang. Desligeste sælge og skjøde vi Hr. Mowritzs Sparre efterskr. Niels Bragdis Gods: i Gydingeherred i Vestre Olinge, Grød Sogn, Niels Ericssenn (4 Pd. Smør), i Neslinge Kirkeby, Eskilldt Anderssenn (3 Pd. Smør til Landgilde, $13\frac{1}{2}$ β Skat), i Gersherred, i Sønderløff Kirkeby, Niels Anderssenn (2 Pd. Korn), Ienss Olssenn smatds. (3 β Grot), 2 Bol smatds., give hvert aarlig 15 β , naar de ere bygte. Dette Gods forpligte vi os til at „hemble och tillstande“ Hr. Mowritzs Sparre for hver Mands Tiltale osv. Gottorpp, Torad. efter S. Pauli convers. Dag. Dns. rex per se. III, 346; C, 33 b. Smlgn. 1528, 25 Juli.

— Sinerd van der Visk fik Pantebrev paa Hwndsbeck Gaard og Gods for 1200 Mk. lubske med al kgl. Rettighed undtagen „booie iagt“. Cum claus. conv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 60 b; C, 201 b.

9 Febr. Iens Brøde, Kronens Bonde i Haarbye, og den første Hustru, han faar, maa i deres Livstid blive siddende i Kronens fri Bondeggaard, som hans Fader iboede, og være aldeles fri for Sandemændetog og Ransnævning og for at pløje til Hagenskowg Slot samt nyde al anden Frihed, som andre „mallbynder“ i Ffywnn have nydt af Arrilds Tid, og derimod skal han age Langægt og gjøre anden Del, som „mallbynder“ pleje at gjøre. Cum inhib.¹⁾ Gottorpp, Tirsd. efter S. Dorothee virg. Dag. Rel. Esgi Büllda. III, 131 b; C, 102 b.

11 Febr. Hr. Henrick Krwmdiige, Ridder, fik Brev, at Kongen har skjødet og afhændet fra sig og følgende Konger og til forskr. Hr. Henrick og hans Arvinger de Gaarde i Pederstorp (Aasby Sogn, Høigsherred, Synder Hallandt) og én Gaard i Swensrødt, som skylder $\frac{1}{2}$ Td. Smør, hvilke Gaarde tilhørte Niels Bragde, og Hr. Tyggi Bragdis Arvinger have

¹⁾ Cum claus. conv. C.

i Pant af ham, og kjendes Kongen sig ingen Ret at have til forskr. Gaarde, dog at Hr. Henrich eller hans Arvinger skulle indløse dem efter Pantebrevets Lydelse. Gottorp, første Torød. i Faste. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 348; C, 40¹⁾.

15 Febr. Biskop Offue Bilde fik Kvittans, at han har ladet overantvorde Kongen 110 Mk. danske af Efterstaden af Landehjælpen af hans Forleninger, som skulde være udgivet i 1528, da hver 4 Bønder gav 4 Mark. Cum claus. consv. Gottorpp, Mand. efter Sønd. invocavit. Ad mandatum regis Majestatis proprium. C, 201 b.

16 Febr. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at Hr. Magenns Gøye, vor og Danmarcks Riges Hofmester, har nu fornøjet os 400 gode rh. Gld. med deres fulde Vægt, som han og Hr. Peder Lycke lovede os godt for paa os elsk. Fru Anne Niels Bragdis Vegne, paa det at hun og Arvinger skulde beholde al det Løssre, som hun nu selv i Hænde og Værgе har, som er Husbygning, Guld, Sølv og Penninge, Bo, Boskab, Kjøbstadgods og Møllægods, Fæ, Kvæg og alt andet rørligt og urørligt, som Hr. Tyggi Krabbe, vor og Danmarcks Riges Marsk, havde tiltalt hende for paa hendes Husbondes Vegne, som vi have givet hende vort Brev paa. Thi lade vi forskr. Hr. Magenns Gøye og Hr. Per Lycke og forskr. Fru Anne Niels Bragdis og hendes Arvinger kvit, fri osv. Gottorp, Tirsd. efter Sønd. invocavit. Rel. Hr. Magens Gøye og Hr. Per Lycke. III, 350; C, 41 b; forkortet i III, 349 b; C, 41 (her dog: Dns. rex per se).

— Otte Tegenhwsze fik Livsbrev paa Skibelund, Howbye og Vestter Villsløff med al kgl. Ret mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forbugge Skovene; han skal fri Jagten og ikke slaa noget Sturvildt, Hjort eller Hind, heller ikke sælge nogen Bondesøn, som er født paa Godset. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Dns. Magnus Gøye, regni curiæ magister. III, 177 b; C, 142 b.

¹⁾ Som Tillæg er meddelt Esby Bifildis Reversal, at hans Hustrues Fader, Hr. Henric Krumedige, skal indløse Pantet, og hvis Gaardene ere bedre, end han indløser dem for, skal han fly Kongen eller dennes Arvinger („om hans naade forstaaet bliffue, thet Gudt forbiwde“) god Betalling af Hr. Henric. Til Vidnesbyrd osv. Samme Datum. III, 348 b; C, 40 b.

16 Febr. Iahan Friiss til Hesselagergaard fik Brev, at han maa og skal indløse Øen Vreszenn, som ligger i Bellt og nu er pantet til Vor Frue Kirke i Nysborg, og siden beholde den i Pant, uafløst i sin Livstid, uden om Kongen vil indløse den til sit eget Behov. Samme Datum, [under vort Signet¹⁾]. Rel. Hr. Magenns Gøye, D. R. Hofmester. III, 131 b; C, 102 b²⁾.

20 Febr. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at vi have tilsagt Hr. Magenns Gøye, Ridder, vor Mand, Raad og D. R. Hofmester, at dersom der tilfalder os nogen Ret i noget af det Gods, som tilhørte Rasmus Clemintsszenn, enten med Kjøb eller paa anden Maade, ville vi oplade forskr. Hr. Magenns Gøye og hans Arvinger al vor Ret i Auentzsberg Hovedgaard og Tilliggelse, som Rasmus Clemintsszenn til forn kjøbte af os, dog mod at Hr. Magens Gøye eller hans Arvinger skulle gjøre os Fyldest derfor efter Gaardens og Godssets Værdi. Gottorpp, Lørd. efter Sønd. invocavit, [under vort Signet¹⁾]. III, 60 b; C, 201 b.

21 Febr. Iens Huass fik Følgebrev paa 7 Gaarde i Bøylingherred, som Eyller Briiske havde og til forn fik fra Iens Huass. Gottroppe, Sønd. reminiscere. Rel. Dns. Magnus Gøye. III, 61; C, 203.

— Marquord Tyemand, Embedsmand paa Hollbeck, fik Kvittans, at han nu har fornøjet Kongen 1103¹⁾/₂ Mk. 2 $\frac{1}{2}$ danske af Landehjælpen, som Almuen i Hollbecks Len skulde udgive i 1528, da hver fire Mand gav fire Mk. danske. Cum claus. conv. Gottorpp, Sønd. reminiscere, under vort Signet. Rel. Iasperus Brochmann. III, 246 b; C, 285 b.

— Lange Laurentz, Borgemester i Riibe, og Per Ieibsszenn, Raadmand amtsds., fik Kvittans, at de have ladet fornøje Kongens Sekretær, Mester Iasper Braachmann, Ærkedegn i Aarhus, 200 Mk. danske Penninge, som er Overskatten af Riiper By for 1528. Gottorpp, Sønd. reminiscere, under vort Signet. Rel. Iasperus Brochmann. C, 202.

— Dns. Symon Skønyng fitch presentationem paa Torssager kirke, vacantem per liberam resignationem dni. Canuti Eriici, viti-
et immediati possessoris eiusdem, cum illa clausula, reservato nihilominus

¹⁾ C.

²⁾ Aktstykker til Oplysn. af Danmarks indre Forhold, II, 150 (after Originalen).

prefato dno. Canuto Erii per quemcumque predicti dni. Symonis cessum vel decessum ad eandem ecclesiam regressu. Datum Gottorp, domin. reminiscere, [nostro sub signeto¹⁾. III, 61; C, 203²⁾.

22 Febr. Mester Hans Tauszenn, Prædiker i Viborg, har berettet for Kongen, at et Hus paa S. Nicolai Kirkegaard i Viborg var Kirkelade og ej bruges mere dertil. Kongen under ham derfor samme Hus med tilliggende Jord, fri og kvit i hans Livstid. Cum inhib. Mand. efter Sønd. reminiscere. Rel. Hr. Mogens Gøye, Ridder. III, 61; 202 b³⁾.

— Hans Vingartter fñch breff, att handt och ingen anden mue lade prentte nogne danske pustiller och indføre och selge thennum vdi Danmarck vdi trye azamfælde aar nest effther thette vortt breffuis datum regnendis, och ther som noget ther emodt dierffuis attgøre, tha schulle the haffue forbrøtt theris bøger. Datum Gottorp, mandagenn nest effther søndagen reminiscere. De mandato regie Maiestatis proprio, presente dno. Magno Gøye. III, 60 b⁴⁾; C, 202 b.

23 Febr. Jomfru Anne Nielsdatter fik Livsbrev paa 6 rh. Gld. Rente, hvilken Peder Ebbiszenn, vor Mand og Tjener, skal udlægge hende af Nesbyehoffuit Len, som han nu har i Forlening; disse 6 Gld. skulle siden afkvittes i Peder Ebbiszenns Afgift af Nesbyehoffuit. Cum inhib. Gottorpp, Tirsd. efter Sønd. reminiscere. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye, militis [ac magistri curiæ⁴⁾. III, 132; C, 103.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at Iahan Friis, vor Sekretær, har berettet os, at Oluff Pederszenn har en Anpart i Gaarden Owenskow (Gudmeherred i Ffiwn) og er bortrømt med Seuerin Noerbye, som er og har været vor og Rigets aabenbare Fjende og fører Avindskjold mod os og sit fædrene Rige, og har derved forbrudt sit Jordegods. Thi have vi givet forskr. Iahan Friis og hans Arvinger samme Anpart i Owenskow til evindelig Eje. Cum inhib. Samme Datum. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye militis [et magistri curiæ⁴⁾. III, 132 b; C, 103 b⁵⁾.

— Her Peder Ericsszen fñch presentatz paa Grindløss kircke, quia⁴⁾ ultimus eius possessor, her Hans Steen, resignavit eam absque consensu patroni. Datum Gottorp, feria 3. post reminiscere. Rel. Peder Ebbiszenn. III, 133; C, 104.

¹⁾ C.

²⁾ Hans Tausens Smaaskrifter ved Rørdam, XIII.

³⁾ Regn. Biogr. Tausani, 19—20. Suhr, Tausens Levnet, p. XVIII.

⁴⁾ mangler i C.

⁵⁾ Aktstykker til Oplysning af Danmarks indre Forhold, I, 164 (efter Originalen).

24 Febr. Hr. Henrich Roszenkrantz fik Kvittans for 20 Mk. danske, overgivne paa Hollstebro Borgemesters, Raads og menige Borgeres Vegne som deres Byes Overskat af 1528. Cum claus. consv. Gottorp, fer. 4. post domin. reminiscere. Rel. Henricus Schulltt, secretarius. C, 203 b.

25 Febr. Samme fik Kvittans paa 300 Mk. danske paa Regnskab af Kongeskatten af Almuen i Hing og Volldborr Herreder, da hver 4 Mand gav 4 Mk. i Aaret 1528. Cum claus. consv. Gottorp, Torsd. efter reminiscere. Rel. Henricus Schulltt, secretarius. C, 203 b.

— Samme fik Kvittans for samme Skat af Medellszom og Synderliwng Herreder, og har han efter Mandtalsregistrets Lydelse overantvordet os deraf 483 Mk. danske. Cum claus. consv. Samme Datum og Rel. C, 204.

— Samme fik Kvittans for 30 Mk. danske, overgivne paa Ringkøpings Borgemesters, Raads og menige Borgeres Vegne som deres Bys Overskat af 1528. Cum claus. consv. Samme Datum og Rel. C, 204.

— Mester Morthen Høgelund fik Kvittans, at han har gjort Regnskab for den Kongeskat, som han oppebar i Aaret 1525 i Nørre Iuttlant af Meyllszom, Synderliwng, Nørrelung, Henstte, Gyslum, Rindtz, Ffiendtza; Hønneborg, Røding, Nørre og Herre Herreder, og for den Kongeskat, som han oppebar i 1526 af Meyllszom, Synderlung, Nørrelung, Rindz, Ffiendtza, Gislum og Hensted Herreder. Hans Udgift lagt mod hans Indtægt, bliver han Kongen skyldig 219 Mk. 12 β 2 δ , hvilken Sum Kongen naadig har eftergivet ham. Cum claus. consv. Samme Datum og Rel. III, 61 b; C, 203.

28 Febr. Mester Iohann Friis til Hessellager Gaard, Kongens Sekretær, fik quittance quittancearum paa alt, hvad han har oppebaaret og udgivet, fra han kom i Kongens Tjeneste og til denne Dag. Gottorp, Sønd. oculi. Ad mandatum dni. regis proprium in præsencia dni. Magni Gøye, militia. III, 131 b og atter 134; C, 105.

4 Marts. Borgemester, Raadmænd og Menighed i Nyestedt fik Kvittans at have ladet fornøje os 90 Mk. danske Penninge som Byskat for Aaret 1528. Cum claus. consv. Gottorp, Torsd. efter oculi. Rel. Magister Iasperus Brochmann. C, 143.

5 Marts. Fru Anne Gortzedatter maa, for den Tjeneste, som hendes Husbonde, Otte Braachenhuus, hvis Sjæl Gud naade, beviste Kongen og Riget, nyde i sin Livstid 50 Mk. danske aarlig af Riiper Stads Byskat. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorp, Fred. efter Sønd. oculi. Ad mandatum regiæ Majestatis proprium. III, 62; C, 204 b.

— Anders Nielsszen i Taaraap og Christiernn Nielsszen i Knudstrop maa og skulle holde de Broer færdige i Rindtzshærrød og oppebære den Rente, der ligger til samme Broers Vedligeholdelse; de skulle stande til Rette, om nogen fanger Skade af Broerne ved deres Forsømmelse. Cum inhib. Samme Datum. Ad mandatum regiæ Majestatis proprium. III, 61 b; C, 204 b.

6 Marts. Erick Krumdiighe fik Brev at maatte nyde Vestterherred med al kgl. Ret i 6 Aar, regnet fra næstkommande S. Bartholomei ap. Dag [24 Avgust], fri og kvit; dog skal han give Kongen Halvdelen af Sagefaldet efter Regnskab, men selv beholde al Oldengjæld, og fremdeles gjøre Regnskab for al Sandtold og Vrag, holde Kongen en Nat med hans daglige Folk, naar han kommer didhen, og give Kongen 12 Spege-lax aarlig, men selv beholde al „engeleyenn“. Han skal holde Bønderne ved Lov osv. [Cum claus. consv. et inhib. sol.¹⁾] Gottorpp, Lørd. efter oculi. Ad mandatum regiæ Majestatis proprium. III, 62; C, 205.

7 Marts. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at Hr. Magenns Gøye, vor Mand og Raad og D. R. Hofmester, har givet os til kjende, at Rasmus Clemintsszenns Stiffader, Niels Iensszenn, med Samtykke af hans Husfrue, Birgitte, Rasmus Clemintsszens Moder, har solgt ham al det Jordegods i luttlandt, som kan tilfalde dem i Arv efter forskr. Rasmus Clemintszenn, hvilket Kjøb vi herved samtykke i og stadfæste. Gottorp Slot, Sønd. lætare, [under vort Signet¹⁾]. Ad mandatum regiæ Majestatis proprium. III, 62 b; C, 205.

— Vii Ffrederic met Gutze naade gøre alle vittherligt, att nogenn tiidt sziidenn forledenn vaar thenne breffuuszere Ienss Hansszenn vdi Vitoffte her hoess oss och bereette, att thendt gaardt, szom her Iens Hansszenn, sogneprest vdi Sølliistedt, vti boer, er komeen fran kronenn och hører kronnen till, och ther fore gaffue vii oss elskelige

¹⁾ C.

Iyrgenn Quitzow, voer landsdomere vdi Ffiwun, Peder Ebbisszenn, embitzsmandt paa vortt slott Nesbyehoffuit, vore mend och tiennere, Iep Vnckersszenn, burgimester vdi Otthensza, Hanss Scriffuere, Gregors Hansszenn, raadmend ther szammestedtza, voer beffaling, att the schulldes steffne for^{ne} her Iens vdi Selliistedt och Ienss Hansszenn vdi Vitoffte fore thennum met beggis theris breffue och beuissninger och grandske och forfare, om samme gaardt vaar komenn frann kronnenn och horer kronnenn till met rette. Tha beuiste for^{ne} Ienss Hansszenn her nu fore oss met forscreffne godemends breff och indsegle, att the ey andett forfare kunde, endt att samme gaardt, her Ienss nu vtiboer, er komenn fran kronenn och horer kronnenn till. Thi haffue vii aff voer sunderlig gunst och naade vntt och tilladet och nu met thette vortt opne breff vnde och tillade, att for^{ne} Ienss Hansszenn vdi Vitoffte och hanss arffuinge mue och schulle nyde, bruge och beholde till euig tiidt samme gaardt, her Iens nu vtiboer, for voer och kronnenns frii bundegaard met alle szine rette tilligellaze, ager, eyng, skowg och marck, voett och tiwrth, inthet vndertaget vdi noger maade, baade vdi Buchkropp marck och Selliisteds marc och anderstedtza, ligeruiss som for^{ne} her Ienss thendt friist haffdt haffuer, och skall for^{ne} Ienss Hansszenn och hanss arffwinge gorre och giffue aarligenn aff samme gaardt till oss och kronnenn, hues thennd thaale kandt epther voer leensmands och for^{ne} Iyrgenn Quitzow, Peder Ebbisszenns, Iep Vnckersszenns och the andre godemends sambtycke, och schulle the bygge och forbedre samme gaardt och ey forhugge eller forhugge lade nogre the skouge, ther tilligge, till vpligt vdi noger maade, ey heilder leye eller affhende fran gaardenn nogenn thend iordt eller eyendom, ther tilligger. Cum inbib. sol. Giffuit paa Gottorpp, søndagenn letare. Ad mandatum regie Maiestatis proprium. III, 133; C, 104.

8 Marts. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at Peder Skram, vor Hofsinde, har berettet os, at den, som beboer Thomestrup Gaard i Voreherred, har i lang Tid „ingen herscab eller hosebundt bolldt haffuet“ og har ej ydet nogen sit aarlige Landgilde, Gjæsteri eller anden Del, desligeste har der i lang Tid ej været nogen, som kjendes ved samme Gaard. Thi have vi forlenet forskr. Peder Skram Thomestrup Gaard, saa at hvem, der iboer den, skal gjøre og give ham sit aarlige Landgilde, Gjæsteri, Sagesfald og anden Del, indtil vi tilsige anderledes derom eller nogen kommer for os med bedre Bevisning derpaa. Han skal holde den, som boer paa samme Gaard, til at bygge og forbedre Gaarden, til ej at forhugge Skovane, ej heller leje fra Ejendommen noget af dens Tilliggelse. Cum inbib. sol. — Gottorpp, Mand. efter Sønd. letare. Rel. Hr. Magenns Gøye = Ridder og D. R. Hofmester. III, 63; C, 205 b.

8 Marts. Mester Iesper Brochman fik Kvittans paa 7500 Mk. 5 β 10 Penn., oppebaaret af Landehjælpen 1528 i Kollinge. Samme Datum. Rel. Henricus Schulthe. C, 206 b.

11 Marts. Eric Krumediige fik Kvittans at have for-nøjet Kongen med al „actterstade“ af Vestterherred og Vorde By, som han stod igjen med, siden Kongen først kom til Riget og indtil denne Dag, undtagen Sandtolden og Konge-skatten. Cum claus. consv. Hwazwm, fer. 5. post lætare. Rel. Hr. Henric Roszenkrantz, præsente dno. Magno Gøye. III, 64; C, 206 b.

19 Marts. Sebastian Stabell, Iørgen vann der Viska Skriver, fik Kvittans, at han intet bliver skyldig af den Lande-hjælp, som han oppebar i Aalleholm Len i 1528, da 4 Mænd gave 4 Mk. danske. Gottrop, fer. 6. post domin. iudica. Dns. rex per se. C, 144.

— Samme fik Kvittans for 440 Lod Sølv, som han havde oppebaaret for Klokker i Lenet. Datum ut supra. Dns. rex per se. C, 144.

20 Marts. Eyler Bryskes Børn fik Kvittans for 1150 Mk. 11 β 10 Penn. paa Regnskab af Landehjælpen 1528 i Lwdenes Len. Gottrop, sabb. palmarum. Dns. rex per se. C, 206 b.

27 Marts. Hr. Offue Lwngæ fik Kvittans for 461 Mk. 4 β og 12 $\frac{1}{2}$ Gld. 10 lubske β i lubesk Mønt paa Regnskab af Landehjælpen 1528 i Østrup Len. Gottrop, Paaskeaften. Dns. rex per se. C, 206 b.

— Her Hans Perszen fæck presentassz paa Herresløff cum sua anexa Bregninge vdi Loland. Datum paaske affthen paa Got-trup, per obitum dni. Erii Ioannis. Dns. rex per se. C, 144.

29 Marts. Her Lauris Øllmannnd ffich presentatz paa Hel-lige koras allther vdi Nyestedt per obitum dni. Erii Ioannis. Datum Gottorp, altera die pasce. Dns. rex per se in presentia magistri Vullff-gangi van Vitthenhoff, cancellarii regii. III, 178; C, 144.

21 April. Anders Døstrup fik Livsbrev paa én Otting Jord paa Hørup Mark (Anstherred), som Marine Sewerinss nu har i Leje og Fæstning, samt „en thene gaardt“ i den lille Aa ved Trøllelundt, som Charine Michells har i Forlening, mod at give sædvanlig Tyngæ og Landgilde til Kollding og ej forhugge Skovene. Cum inhib. Hyndtzgaffuell, fer. 4. post jubilate. Rel. Hr. Magenns Biillde, Ridder. III, 63 b; C, 206.

23 April. Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi skyldes os elskelige Fru Sophie Gyldennstierun, Benedictzs van Anefelldtzs Efterleverske, 2000 lybske Mark i slig Mønt, som er gjængs og gjæv i Lubke og Hamborge, for hvilken Sum vi pantsætte hende Hagenskowg Slot med al kgl. Rente, at nyde uafstet i hendes Livstid og hendes Arvinger, indtil det aflæsses dem, dog at hun og Arvinger skulle gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, aarlig give 500 Mk. danske Penninge til os, gjøre Regnskab for Oldengjæld og Sagefald, hvoraf Halvdelen skal gives os, og holde os og vort daglige Folk, naar vor Vej falder der gjennem Landet, saa at vi selv personlig komme did til Slottet; men de skulle ikke besværes med noget Hold andetsteds end der paa Slottet, og dertil skal hun i sin Livstid være fri for vore Borgelejeheste. Hun skal bygge og forbedre Slottet, saa at det ikke forfalder, holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forhugge Skovene. Ligeledes tillade vi, at forskr. Fru Sophies og Benedictzs van Anefelldtzs Datter, os elsk. Jomfru Anne, om hun overlever sin Moder, maa nyde samme Hagenskowgs Slot og Len paa samme Vilkaar, dog at naar hun vil indgaa Ægteskab og skal giftes, skal hun ikke gjøre dette uden vort Raad, Vilje og Samtykke. Nyeborg Slot, S. Georgii mart. Dag. De mandato regie Majestatis proprio. III, 134 b; C, 105 b.

24 April. Her Rasmus Mickelszenn fick presentationem paa Branderstøff i Laaland per resignationem Erasmi Petri, vltimi et immediati possessoris eiusdem. Datum Nyborg, sabbato [ante] cantate. Dns. rex per se. C, 331 b.

25 April. Claus van Yttregt, Tømmermand, fik Livsbrev paa „thendt store Drondning gaardt“ i Nyeborg med tilliggende Jord, Ager, Eng og Ildebrand, mod daglig at arbejde, naar Kongen tilsiger ham, for slig Løn, som hans tidligere Brev derpaa udviser. Cum claus. consv. Nyeborg, Sønd. cantate. Rel. Hr. Peder Lycke. III, 134; C, 105.

— Hr. Otte Krompenn, Ridder, fik Kvittans at have fornøjet Kongen selv, hvad han var pligtig at gjøre og udgive af Traneker Slot og Len nu til S. Michels Dag næstkommende. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Eyler Rønnon. C, 143.

3 Maj. Her Niels Hemmingzenn fick presentationem paa Østerborg kirke paa Møen per resignationem dni. Boetii Bundonia. Datum Nyborg, die inventionis S. crucis. Dns. rex per se. C, 331.

4 Maj. Fru Anne Langsdattter, Niels Bradis Husfrue, fik Stadfæstelse paa Kong Hanses Brev, at hendes Fader Per Lang og hans Arvinger maa nyde deres Gods paa Borindholm saa frit, som andre Riddere og Svende have deres Gods andetsteds i Riget. Cum inhib. Nyeborg, Tirsd. efter invent. S. Crucis. Rel. Knud Persszenn, som kaldes Guldentjern. III, 349 b; C, 41.

6 Maj. Hans Schriffuere, Borgemester i Swinborg, fik Stadfæstelse paa et Brev af Oldermænd og Kalendebrødre smsteds., hvorved de unde ham et Kalende Alteret tilhørende Hus og Gaard i Swinborg, som ligger „nordenn twertt offuer gadenn fran fiske skamelen paa thet hyrne paa thend venstre handt, som maandt ganger neder att woer ffue saaghenn till graabrødre claatte“, og som Hanns Marquordszenn, Overskærer, nu iboer; han, hans Husfrues Børn og deres Arvinger skulle beholde det til evig Tid, mod aarlig at give Alteret 4 Mk. danske i Leje deraf. Cum claus. consv. Nyeborg, die ascensionis dni. Dns. rex per se. III, 135 b; C, 143 b¹⁾.

9 Maj. Her Magens Gøye, Danmarks riigis hoffmester, ffich breff paa Raster [o: Rastet] kircke, saa att alldt thend heerlighedt och ius patronatus, som kongelige Maiestatt haffuer och haffuet hatth till samme kircke, skall her Magens Gøye och hans arffwinge, som haffue Krenckkerup gaardt vdi forlening, haffue her eptther att presentere, och alldt ius patronatus. Datum Nyeborg slott, søndagenn exaudi. Dns. rex per se. III, 178; C, 144²⁾.

18 Maj. Hr. Peder Lycke, Ridder, og hans Arvinger skulle nyde Barsbecks Fiskerleje saa frit, som de gode Mænd til forn have havt det af Arrilds Tid. Nyeborg, fer. 3. post penthecostes. Dns. rex per se. III, 350; C, 41.

— Samme skal nyde slige Friheder paa Barsbecks Fiskerleje, som nydes og bruges paa andre Fiskerlejer i Skaane, indtil Kongen tilsiger anderledes. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 350; C, 41 b.

21 Maj. Erich Byller fik Livsbrev paa de 12 Kronens Gaarde i Skowbyherred, som Fru Mette, Hr. Tielldluffuis Efterleverske, til forn havde i Forlening. Cum claus. consv. et inhib. sol. Nyeborg, fer. 6 post penthecostes. Dns. rex per se. III, 136; C, 144 b³⁾.

¹⁾ I C staar Brevet fejlagtig under Smaalændene; i Marginen er tilskrevet: Pfwyn.

²⁾ Ny kirkehist. Samlinger, VI, 618 (efter Originalen).

³⁾ Som Anm. 1; tilskrevet: schall vere i Pfwynn. — Danske Mag. IV Række, IV, 242.

22 Maj. Hr. Peder Lycke, Ridder, fik Ejendomsbrev paa efterskr. Niels Bragdis Gods, som var tildømt Kongen af Danmarcks Riges Raad som forbrudt Gods: i Vendsøherred¹⁾ en Gaard i Roersløff Sogn og By (Oluff Tygesszenn), en Gaard ibid., Nis Kaach iboede, en Gaard i Asperup, som Per Nielsszenn iboede, to Gaarde i Skowsbøyrup (lyrgenn Iipszenn, Matis Henricsszenn og Oluff), en Gaard i Kæstrup (Hans Anderszenn, 4 Ørtug Byg, 1 Mk. Penninge for Smør), en Gaard i Koberbølle (Peder Olszenn, 3 Ørtug Byg, 1 Mk. Penninge for Smør), Hanns Clemintsszenn ibid. (1 Pd. Byg). — Ligeledes fik han Ejendomsbrev paa efterskr. Gods i Iwtlandt: en Gaard i Brinnstrup i Oreherred, som Iep Iensszenn iboer (4 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør, 3 β Lampenninge), Knut Iensszenn (1 Mk. af et Bol), Seuerin Iensszenn (3 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør, 3 β Lampenninge), Rasmus Iensszenn i Vetslet (giver det samme), Anders Nielsszenn i Attzerdrup (3 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør), Symen Hausszenn (2 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør); item i Ningherred et Bol i Dramellstrup (1 Ørtug Byg, 12 β); item i Helmsløffherred i Vidwedt en Gaard, som Symen Pouellszenn iboer (4 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør, 3 β Lampenninge), Nis Clausszenn (1 Pd. Korn, 1 Mk. Penninge, 3 β Lampenninge), Per Matsszenn (1 Pd. Korn, 1 Mk. Smørpenninge, 3 β Lampenninge), Michell Nielsszenn (giver det samme); item i Hattsherred Anders Owsszenn i Torriilddt (6 Ørtug Korn, 2 β Grot); item i Hattingerred Ies Persszenn i Otthensze (3 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør), Anders Hwmblermester (3 Ørtug Korn, 1 Fj. Smør). Dog skal Hr. Peder selv indløse dette Gods fra dem, som have det i Pant. Nyeborg, sabb. post penthecostes. III, 136; C, 144 b²⁾. Smlgn. 1527, 1 Septbr.

25 Maj. Mester Christiern Huiidt, Rentemester, fik Kvittans, at han har fornøjet os selv 321 Gld. i Guld og en lille Guldring saa god som 2½ Gld., hvilket Guld han har oppebaaret paa vore Vegne. Cum claus. consv. Nyborg, Tirsd. efter hellig Trefoldigheds Sønd. Rel. Anthonius Wulfferdia, secretarius. III, 135 b; C, 106.

28 Maj. Magens Fallster fik Ejendomsbrev paa en Gaard og Grund i Mallmø ved Østre Port paa den nærre Side Adellgaden, østen næst Christiern Indis Gaard og vesten

¹⁾ Afgifterne opregnes som i Brevet af 1527, 1 Septbr.

²⁾ I C under Smålandene; rettet som ovenfor S. 205 Anm. 3.

næst den Gaard, som Hanss Michellsszenn fik af Morten Iwersszenn, som Iacob Scriffuer nu iboer, hvilken Gaard tilhørte forskr. Hanss Michellsszenn og er tilfaldet Kongen, da denne er hos Rigens Fjender etc. Køpenhaffn, fer. 6. post corporis Christi. Dns. rex per se. III, 350 b; C, 42¹⁾).

1 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at denne Brevviser, os elsk. Hr. Hanss Iensszenn har været for os med Hr. Ienss Persszenns aabne, beseglede Brev, hvorved denne oplader ham Horslundt Kirke, som han nu sidst havde i Værge af os og Kronen. Da vi have samme Kirke at forlene og præsentere, naar den „løssner och vaccerer“, unde vi forskr. Hr. Hanss Iensszenn samme Kirke for hans Livstid, dog „att handt schall predicke och lere Gutzs ordt, thett hellig euangelium, i samme kircke och gøre sognemendenn i samme saaghen thendt tillbærlig tiennistte baade indenn kirckenn och vdenn, som en godt forstander oc sogneprest bør attgørre sine saagnefaalc.“ Cum inbib. sol. Køpenhaffn Slot, Tirsd. efter Guds Legems Dag. Rel. Hr. Henric Roszenkrantz, Ridder. III, 178; C, 145.

2 Juni. Her Mogens, biscop i Schare, och her Turi Iensszenn, ritther, ffinge leidebreff till thennum, theris swenne, hestte oc haffuendis haffue, att the maatte bliffue vbehindrett her vdi riiget, huor thennum tyckis, fore oss oc alle andre, som for voer skyldt ville och skulle gøre och lade. Och som skeda, att vii thennum villde thendne vor leide vpsziige, tha ville vii lade thennum thet tillsziige en monitze dag tillforne, fserendt thendne vor leigde schall vde och eendt vere, szaa [the²⁾] ther forindenn mue och kwude komme frii vdi theris beholldt igenn, hwor the vere ville. Datum paa Køpenhaffn slott, octava corporis Christi. Rel. Her Tyggi Krabbe, marsk. III, 351; C, 42.

5 Juni. Vii Ffderick met Gutzs naade &c. gøre alle vittherligt, att oss elskelige burgimestter, raadmend och menighe borgere vdi vor stadt Mallmø haffue bereett fore oss, att effther thi the nu haffue anammet thet hellige euangelium ther vdi byen och lade ther predicke Gutzs ordt, tha ere ther mange hwsze, iorde och gaarde i byenn, som ere giffwenne till allterer, vicarier och giillder for messer och ander elüg thiennistte att vpholde, och befructte the thennum, att nogre skulle vnderlaa thennum szamme gaarde, iorde och hwsze, och icke her effther skulle ville vdtgiffue ther aff till szamme messzers och tiennistes vpholldellsze thend deell, ther pleiger aff attgaa, och thealigiste somme, hues forellderne saadanne gaarde oc grwndt haffue giffuit till kirckenn, skwille ville thennum vndtrycke³⁾ och vnderlaa.

¹⁾ Danske Magazin, III Række, I, 243. .

²⁾ C.

³⁾ vndrycke. C.

Thi haffue vii nu aff voer sunderlig gunst och naade, szaa och paa thet, at hues, szom er giffuit vdi en godt mening till Gutze tienniste, icke schall forkommes till vnøtte, vnt och tilladet &c, at forne vore borgemester och raad vdi Mallmøø mue och schulle anamme till thennum saadanne iorde, gaarde och hwsze, i theris bye liggendis ere, och ligge till alttere, vicarier och giillder ther azammesteds och ther met styffte och vppbygge eth hospitall ther vdi byenn till fattige och siwge mendiskers vpholldelse och nøttørtighed, och hues rentte, som szaa ere vdi hwsze och iorde vdi Mallmøø, szom till forn haffue veritt till saadanne messzer och giillder, schall her effther bliffue och giffuis till forne hospitall, och forne burgimesttere och raadt mue och schulle thett szaa flye och besckicke, att szamme rentte icke forkomes till vnytte. Och schulle the tillsckicke nogre, szom schulle szamme aarlige rentte anamme och redeligen vpber och siidenn gøre ther aarligenn goed rede och regenscab fore, szom the ville anttaware for Gudt och vere bekendt for oss. Sameledis mue the hollde en christelig prediceffader, szom thennum lerer och predicker Gutze ordt fore, och mue the och vprette en schole vdi theris bye, szom the mue hollde tre eller fyre leerde mendt vdi, szom lesze och lerer andere simpelle och enfoldige cleercke thendt hellig scriift, huilcke forne predicker och lesszemesttere alle schulle lønes aff forne rentte for theris vmag och arbeit, daag met saadant skell att the prester, som nu haffue saadanne alttere och vicarii, som saadanne iordegodtze och hwsze tilligge och thennum er forlentt theris liiffuis tiidt, mue och schulle thennum nyde och beholde theris liiffuis tiidt effther theris breffuis liwdelse, vdenn burgimester och raadt kunde handle met thennum till myndelighed, att the thennum ville offuergiffue. Cum inhib. sol. Datum in castro nostro Haffnensi, sabbato post octavas corporis Christi, [nostro sub signeto ¹⁾]. De mandato dni. regis proprio. III, 351; C, 42²⁾.

5 Juni. Vii Ffderich met Gutze naade &c. gøre alle vittherligt, att vore kere vnderszaattes, burgimestters, raadmends och menige borgers vdi voer købstad Nestwidt fuldmectige budt haffuer nu veritt her fore oss och giffuit paa alle theris vegne theris briist tillkende vdi saa maade, att mange theris mettborgere haffue hwsze, gaarde och grunde vdi aarlig leyge aff oss elskelige regellbundenn manndt, her Rasmus, abbet till Skowgclaafter, och menige brødre ther samme stedt, samledis aff kircker och alttere, och the szamme, szom hoe paa szamme iorde oc grunde och vdi forne hwsze och gaarde, bygge och forbedre thennum vdi gode maade effther theris yttherette formue, och naar the døde och affgangene ere, tha mus theris børn och rette arffuinge icke nyde szamme bygning epther thennum, som theris foreldere met storit arbeit, kaast och beswaaring vpbygdt och bekaastet haffue. Sammeledis beclage the, att nogle aff samme claasters, kirckens och altheres gaarde och iorde, som forne theris

¹⁾ C.

²⁾ Hvitfeldt, VIII, 176—77. Følioudg. 1312—13. *Annaler for nord. Oldkyndighed*, 1847 168—69 (efter Originalen).

metborgere i Nestwidt vtiboe, ere satte fore høgt paa aarligt landgiillde och szomme fore myndre, endt the vell thaale kunde. Thi giorde vii for^{ne} her abbet, som her nu och saa hoess oss tillstede vaar, och for^{ne} vore borgere vdi Nestwidt om szaadantt claasters, kirckens och althernis iorde, hwas oc gaarde, i Nestwidt liggendis, saadan en skickellaze effther beggis sambytycke met vortt elskelige riigazens raadt her nu hoess oss tillstede er, ther om att schulle holldis her epther till ewiig tiidt, szom her epther fyllger. Ffurst att the, szom sidde nu i for^{ne} claasters, kirckers och althers husze och gaarde vdi Nestwidt, att the och thet, theris haastruer, børn och rette arffwinge effther thennum, thendt ene epther [then ¹⁾] andenn, till ewiig tiidt schulle haffue och vdi leye beholde for^{ne} gaarde och grwnde met alldt theris rette tilligellaze vdi lengenn och bröden, szom the nu begrebne och indhegnet ere, daag met saadant skell, att huer schall bygge och forbedre samme gaarde och grunde, som the haffue och besidde indenn gaardenn och vdt till gadenn met godt købstedtz bygning, muret emellom stolper oc tecket met steentag, och schulle the samme bygning holde vdi gode maade vadt magt och giffue ther aff szaadann skellig och redelig aarlig leyge och landgiillde till forscreffne claaster och kircker och altare, szom szamme iorde och grunde tillhøre, szom fyre aff the acteste brödre i forscreffne Skowclaaster, fyre aff raadmendene i Nestuidt och fyre actte och ellste borgere i sammestedt thennum fore settindis vorde vdi gode danske pendinge, som heer vdi riigit genge och gefue ere, hallffdelind ther aff attwdtgiffue till paasche och andenn hallffdelindt till S. Michaelis dag [betalindis till gode reede betymeligenn ²⁾]. Item skatt och alld anden voer kongelig och stadazens tynghe, szom nu sidwonligt er eller her epther paaleggis kandt, skulle the selffue vdgiffue och intthet ther fore affkaarthe i samme leye. Skede och szaa, att the, szom nu paa forscreffne claasters, kirckers och althers iordt och grundt boendis och besiddendis ere, theris hostruer, børn eller arffwinge, epther att the szaa merckeligenn paa szamme gaarde bygdit haffue, trengis met armodt, fattigdom, siwgdom eller for nogenn andenn redelig eller nøttøfftelig sag attaelge eller panttsette samme theris egenn bygning, och thet kandt forfaris vdi sandhedt, tha mue och schulle the haffue fulldmagt attsellge oc panttsette samme bygning, som the paa szamme claasters, kirckers eller alters grundt bygdit och vpsatt haffue, en besiddenn borgere vdi Nestwidt, szom skatther och skylder oss oc ingenn andenn, daag saa att thet skeer met for^{ne} her abbetzs och menige conuentzs, kirckewergis eller alternis formends, szom samme grunde och iorde tillhøre, ther bygningenn paa staar, villig och szambytycke, och forscreffne aarlige landgiillde och leyge alldelis vidt magt bliffuer; och skulle tha forscreffne brödre och conuent i Skowgclaaster, kirckewerger eller alternes formanndt, som grundene och iordene tillhøre, haffue alldeniette tre marck sedwonlig

¹⁾ C.

²⁾ bethimeligen till gode rede yde oc bethale skullendis. C.

breffue pendinge och ey mere begere fore samma theris szambtycke. Skede och szaa, att the, szom paa forscreffne grunde och iorde boendis ere, theris hustruer, børn och arffwinge eller huem forscreffne gaardt aff thennum fangendis worde, thennum icke bygge, forbedre eller vdi gode maade holde, eller forscreffne landgiilde och leyge ther aff ey till gode reede bethale ville, tha schulle the vdtwiszic och en anden borgere epther forscreffne xij dandemens beste skell och tycke indsettis igenn, szom ther aff bedre skell och fylldeste gøre vill, som forscreffuit stander. Thesligiste schulle och thesse efftherscreffne articler och puncter holdis vbrødeligenn som her effther fyllger, at huilcken borger, szom icke noigis met thet breff, handt nu haffuer aff forscreffne claafter, kircker eller altere, skall fange breff paa nye, om handt merckelig bygge vill, epther szom forscreffuit staar. Sameledis huilckenn borger, som haffuer breff paa claafter, kirckers eller alteres gaardt, och sidder for leett leyge, och icke haffuer bygdt szaa, att claafterit, kirckern[e] eller alterne icke skeer skell, hanss breff schall och fornyes och leygenn settis skelligenn epther for^{ne} xij dandemenn^{dtz} gode tycke. Item huilcken borgere, som hygdt haffuer och vill dog nøiges met thett gamble breff och ther vdi besørge sin seells salighedt, handt schall icke nodis till attage nyett breff. Item hues gaarde eller iordt, forscreffne claafter, kirckene eller alter haffue nu vdi Nestwidt vbebreffuit bortt och ville thennum sellfuer lade bygge och forbedre, thennum schall forscreffne claafter, kircker oc altere icke vere plectige attbebreffue bortt, vdenn for^{ne} her abbet, conuent, kirckewerge och forstandere sellfuer liwtter. Item schall ingenn formenis attgiffue sin bygning till kircker, claafter eller alter attforøgis Gudt^z tienniste met, Gudt alldszommectigiste till lowg och ere och sin seell till salighedt, dog att samme bygning strax schall vwrdis aff forscreffne tolluff dandemendt, och pendingene till kirckenn och bygningenn schall sellgis en besiddende borgere vdi Nestwidt och ingenn andenn, som forscreffuit stander. Och offuer alltt tha ville vii, att forscreffne burgimesttere, raadtmendt och menige borgere vdi Nestwidt schulle her vdindenn handle saa redeligenn och skelligenn met forscreffne claafter, kirckernis och alternis iord och grundt vdi theris bye, saa att thet kandt vere claafter, kircker och altere vdenn schade och thennum vdenn synde &c., och szom the ville antswaare for Gudt och vere bekend for oss &c. Cum inhibitione. Giffuit paa vortt slott Kōpenhaffwenn, leuerdagenn nest octauas corporis Christi, vnder vortt signet. III, 248; C, 288.

7 Juni. Burgimester, raad oc menighedt vdi Randers ffinge breff, att the haffde bereett for kongelige Maiestatt, at ther er twinde saagne kircker ther vdi byenn, szom er voer ffue kircke och S. Laurentii kircke, och thend ene er tillforrn affbrendt, och ere endt nu szaa gaatt szom baade øde och forfaldene, och ther fore begerede aff oss, att the maatte thennum nederbryde och folcket, som boe vdi for^{ne} saagne, maatte holde theris sognekircke vdi thendt helligandtz claafter ibidem. Thi haffuer kongelig Maiestat vntt och tilstedt, att for^{ne} hanss naadis

vnderzaatte mæe och skulle affbryde szamme twinde saagnekircker, attnyde, bruge och beholde till theris byes nytte alldt thend rentte och eyendom, som ligger till for^{ne} voer ffue kircke, vndertagit ther szom Mariager claafter haffuer ther vdi blannet noget godtzs, iorde eller gaarde; tha schall thet bliffue till for^{ne} Mariager claafter, och vere her mett vforkrencke; vdi alle maade. Och mæe och schulle her epther holde theris sognekircke vdi thendt helligands claafter ther sammesteds, dog met sas skell, att the schulle selfuer handle met for^{ne} prier [oc conuent¹] vdi for^{ne} claafter, att the thet bewillge och sambtycke ville &c. [Cum inhib. sol.¹] Datum ex castro nostro Haffnensi, feria 2. post Erasmi, [nostro sub signeto. Dns. rex perse¹]. III, 64; C, 207²).

8 Juni. Hr. Axell Bragde, Ridder, og hans Arvinger fik Skjædebrev paa efterskr. Niels Brades Gods i Schone, som var Kongen tildømt: i Oxieherred i Høllie By, Lauris Bentsszenn (8 β Grot); i Ffrosteherred i Gummerop, Golderup Sogn, en Gaard, som Ies Twesszenn iboer (2 Skp. Smør, 8 β), Magenns Persszenn ibid. (4 Skp. Smør, 20 Grot), en Gaard i Langerødt Sogn, som kaldes Rugerup (4 Skp. Smør), i Elmølt, Snetzløw Sogn, Iep Bentsszenn (2 Skp. Smør, 6 Grot); i Ingellstedtherred i Hammyndehøy Sogn og By en Ødegaard (24 Skp. Byg, 1 β Grot), Per Twsszenn ibid. (2 Pd. Byg, 2 β Grot), Per Andersszenn ibid. (2 Pd. Byg, 2 β Grot); i Villandtzherred i Viiby en Gaard, som Masse paaboer (4 Pd. Korn, 3 β Grot), i Gradthye, Verner (1 Pd. Korn, 1 β Grot), i Tofftebjerg en Gaard (1 Pd. Korn, 1 β Grot); i Oxieherred i Bonckeflادت Sogn en Gaard, som kaldes Naffwendrop, som Ies Magensszenn iboer (8 β Grot); i Vemmyndehøygherred i Keellstrup Sogn og By, Bengt Magensszenn (2 Pd. Byg), Børgi Magensszenn (2 Pd. Byg), Aagi Ieibsszenn (1 Pd. Byg), Morten Iøssopsszenn (1 β Grot); i Gersherred i Østre Vram, Peder Ieibsszenn (2 Pd. Byg, 12 β Skat); i Villandtzshered i Viiby Sogn, Less Niellsszenn (3 Pd. Korn, 4 β Grot); i Ingollstedherred i Thowby, Smedstruppe Sogn, Iep Nielsszenn (3 β Grot); i Villandtzshered, i Hosløff, Viibye Sogn, Jon Clausszenn (1 Pd. Korn, 10 Grot); i Gersherred i Koritzsstedt, Vestre Vrams Sogn, Peder (2¹/₂ Skp. Smør); ligeledes efterskr. Gods i Ffywn: i Veyroppe By, Indtzløw Sogn, Ies Hansszenn og Gregors Kaack (hver 3 Pd. Korn), i Gudumherred i Gudum By, Anders Kaari og Lauris (hver 3 Pd. Korn og andre smaa Beder). For dette Gods har Kongen modtaget Penge og fuldt Værd. Cum claus. consv. et

¹) C.

²) Danske Mag. VI, 276.

inhib. sol. Køpenhaffns Slot, Tired. efter S. Erasmi mart. Dag. Dns. rex per se. III, 353; C, 43 b.

8 Juni. Hr. Tyggi Bradis Arvinger have ladet berette for Kongen, at de have 3 Gaarde i Gersherred i Skone i Pant af Niels Bragde for 300 Mk. danske Penninge, som er to Gaarde i Eskerye i Magenholm Sogn, som Aaghe Wynnig og Ies Lawritsszenn ibo (hver $\frac{1}{2}$ lødig Mk.) og en Gaard i Lilde Harm, som Ies Trogellsszenn iboer (4 β Grot). Da al Niels Bragdis Gods er tildømt Kronen, har Kongen (for Troskab og villig Tjeneste saavel af Hr. Tyggi Brade, Ridder, medens han levede, som af hans Arvinger herefter) undt dem at maatte beholde samme Gaarde som Ejendom, og kjender sig ingen Ret at have deri fra denne Dag. In castro Haffnensi, fer. 3. post Erasmi, [nostro sub signeto¹⁾]. Dns. rex per se. III, 352 b; C, 43.

9 Juni. Oluff Iensszenn fik Brev paa Halvparten af Kongis Torp i Stødthaffus Sogn (Otthensherred i Skaane) at have frit til evig Tid for den Landgilde, som plejer at gives deraf, dog at han skal gjøre Lass Persszenn og hans Medarvinger, hvem Gaarden til forn tilhørte, Fyldest efter 8 Odelbønders Sigelse. In castro Haffnensi, fer. 4. post Erasmi. Rel. Dns. Tycho Krabbe, miles et regni D. marscalcus. III, 354 b; C, 44 b.

— Oge Persszenn fik et lignende Brev paa den anden Halvpart i Kongistorpenn. Samme Datum og Rel. III, 355; C, 44 b.

— Hr. Axell Brade fik Kvittans paa 600 Mk. danske paa Regnskab for det Niels Brades Gods, han fik af Kongen. Samme Datum. Rel. Mester Christiern Huiid. III, 355; C, 45.

— Eyller Rønnow fik Følgebrev paa Trediedelen af Se-lingherred, som ligger til Nyeborg. Samme Datum. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, D. R. Marsk. III, 137; C, 145 b²⁾).

— Byrry Wulffstandt skal beholde Ønstedt i Gydingherred og Borszøe uafløst i 8 Aar fra Datum og siden indtil det bliver indløst, dog at han skal holde Bønderne ved Skjel, Hævd og Magt efter Pantebrevets Lydelse. Køpenhaffus, fer. 4. post Erasmi. Rel. Hr. Tygge Krabbe, D. R. Marsk. III, 355; C, 45.

¹⁾ C.

²⁾ I C under Smaalændene, rettet som ovenfor S. 205, Anm. 1.

9 Juni. Iahan Friiss af Hesleager Gaard fik Livsbrev paa Orne og Nybell Birker i Laalandt, fri og kvit. Cum claus. consv. Samme Datum, nostro sub signeto. Rel. Hr. Magens Gøye, D. R. Hofmester. III, 178 b; C, 145 b¹⁾).

— Ffranciscus de Medina, Spannier, fik Forleningsbrev paa Gaarden Huidtøser at nyde uden al Afgift, indtil Kongen tilsiger anderledes derom, dog at han skal bygge og forbedre Gaarden, ej hugge nogensteds i de tilliggende Skove, uden hvor Embedsmændene paa Køpenhaffns Slot foreviser ham, „och skall handt fiske vdi thet fiskedam, ther om ligger, till skellighedt, naar thet er indemet, och schall for^{re} voer embittzmandt her paa Køpenhaffn lade tillhiellpe attferdiggørre samme dam, ther tilligger“. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffn, Onsd. efter S. Erasmi mart. Dag. Rel. Hr. Iahan Vrne, Ridder. III, 246 b*; C, 286²⁾).

— Niels Wolther, Borger i Stege, og hans Arvinger fik Livsbrev paa et Møllested mod aarlig til Jordeleje at give 12 β danske til Stege Slot. Cum inhib. Samme Datum. Rel. Dns. Andreas Bilde, miles. C, 277.

11 Juni. Hr. Iahan Vrne, Ridder, fik opladt af Kongen al Kronens Ret til Engellsstoffte Kirke i Laalandt, saa han og Arvinger skulle her efter have samme Kirke at præsentere og det tilliggende Gods at forsvare. Cum claus. consv. Haffnie, die Barnabe ap. Dns. rex per se. III, 178 b; C, 145 b.

— Her Niels Olszenn fick presentationem paa Ostrup i Falster per resignationem dni. Laurencii Ølmand. Datum Haffnie, die Barnabe apost. Dns. rex per se. C, 330.

12 Juni. Peder Hansszenn, Tolder i Hellszingør, fik Kvittans for 1100 Gld. i allehaande Guld paa Regnskab af Tolden for dette Aar. Køpenhaffn, sabb. post S. Barnabe ap. Dag, [under vort Signet³⁾]. Rel. Anthonius Vullfferdis, [secretarius⁴⁾]. III, 247; C, 286.

13 Juni. Las Persszenn i Sundtby paa Amage fik Livsbrev for sig, sin Hustru, som han nu har, og sin Søn Ffrantz Laszenn, paa den Gaard i Sundbye med al dens nuværende

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 244.

²⁾ Smstds. 247—48.

³⁾ C.

⁴⁾ mangler i C.

Tilliggelse og den øde Jord, som nu tilligger, mod aarlig at give det sædvanlige Landgilde til Køpenhaffn Slot samt bygge og forbedre Gaarden og ej bortleje eller bortsælge fra Gaarden noget af den tilliggende Jord. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffuens Slot, Sønd. efter S. Barnabe ap. Dag. Rel. Hr. Iahan Vrns, [Ridder¹⁾. III, 247; C, 286 b.

15 Juni. Harttwich Andersszenn pro seruitio ipsius et amicorum facto et faciendo sich breff, att k. M. vntt och giffuit hannss broder Otte Andersszenn frii, felige, kongelige och christeligleyde, szaa att handt nu maa perszonligenn met hanns haffwe, godtss och tiennere komme her indt vti k. M. førstendomme Sleswigh och Hollstenn &c. och vti k. M. riige Danmarck her att were och bliffue frii, felige, secker tre szamfelde maanether, epther att handt fyrst indtkommer vti vortt riige och førstendomme. Och ther szom hand icks met k. M. kandt fordragis om hanns handell vti forss iij moneder, tha maa och schall hand met szame tiennere och godtss frii, felig och secker vbehindret strax, naar hand vill, vdtreysze vdi hanns frii beholldt vdenn alld swiig, argelist eller nyeffwnd, szom mendiskar tencke kandt, szom forss Otte Andersszenn, hanns godtss eller thienner handt komme till scade vti noget maade. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Giffuit paa Køpenhaffnn slot, S. Viti et Modesti dag. Rel. Her Tyggi Krabbe, ritther och Danmarcks riigis marsk. C, 106 b.

— N ²⁾ Clausszen fik Livsbrev paa den Gaard i Heddinge som kaldes „Kongisgaardt“ og som han nu selv iboer, med al dens Tilhør, mod at gjøre og give deraf saadan Skat, Landgilde og anden Tynge, som der er gaaet af af Arrilds Tid, samt bygge og forbedre Gaarden, ej forhugge Skovens og ej ødelægge nogen Del, som hører til samme Gaard. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Anders Büllde, Ridder. III, 248; C, 287 b.

— Borgmester, Raad og Menighed i Trelleborg skal nyde samme Skikkelse om Kirkejord og Alterjord og Bygning som Køpenhaffnn og Mallmø. Cum inhib. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 355 b; C, 45³⁾.

16 Juni. Borgemester, Raadmænd og Menighed i Lwndt fik Brev af samme Indhold. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffnn Slot, S. Villhelmi abb. Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og Marsk. C, 45 b.

¹⁾ mangler i C.

²⁾ Navnet er ikke udført.

³⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 400.

16 Juni. Niels Persszen i Espegaard og hans Søn Oluff Nielsszenn fik Brev for begges Livstid paa den Gaard, som Niels Persszen nu iboer, mod at give det sædvanlige Landgilde deraf samt bygge og forbedre Gaarden og ej forhugge den tilliggende Skov, heller ikke bortleje Ager eller Eng fra Gaarden etc. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffn, S. Vilhelmi abb. Dag. Rel. Hr. Iahann Vrne, Ridder. III, 247 b; C, 287.

17 Juni. Hans Styszenn, Kongens Mand og Tjener, fik for Hr. Anders Biilldis, Ridders, Bøns Skyld et ex speciali gratia regie Majestatis Livsbrev paa de Gaarde i Kielbyliillde paa Møenn, som Oluff Fallster sidst havde i Forlening, fri og kvit uden Afgift, dog at han skal være forskr. Hr. Anders Biillde paa Kongens Vegne hørig og lydig, naar denne vil bruge ham paa Steghe Slot eller andetsteds. Han skal holde Gaardene bygte, ikke forhugge Skovene og ikke forurette Tjenerne osv. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffns Slot, S. Botulphi abb. Dag. Rel. Hr. Anders Biillde, Ridder. III, 179*; C, 146.

— Hr. Niels Torchelsaszenn skal nyde i sin Livstid S. Anne Alter i Kongens og Kronens Kapel, Helligtrekongers Kapel i Roschilldt Domkirke, „huilcket alter som er skickit och ffunderit, att ehuem, som thet haffuer, schall perszonligenn residere och sidde ther hoess“; dog har Kongen tilladt, at forskr. Hr. Niels maa bygge og blive i Køpenhaffn, Riibe eller andetsteds, hvor ham tykkes, og fraværende nyde samme Alter med al dets Rente, dog at han skal holde en Dannemand dertil, som kan holde den indstiftede Gudstjeneste ved fuld Magt. Cum claus. consv. et inhib. sol. Datum in castro Haffnensi, S. Botulphi abb. Dag. Dns. rex per se. III, 250 b; C, 289 b og 46.

— Dns. Nicolaus Torchilli ffich presentationem vicarie seu altaris S. Anne in capella trium regum in ecclesia Roschildensi, vacantis per liberam resignationem magistri Iuari vltimi et immediati possessoris eiusdem. Datum in castro Haffnensi, ipso die B. Botulphi abb. [sub regie Maiestatis signeto¹]. Dns. rex per se. III, 250 b; C, 289 b.

19 Juni. Mester Axell Iwell fik Brev paa Kronens Ø [Balø¹] i Vardtbierg Len, som Ienss Ollsszenn, Borger i Vardtbierg, nu har i Værge, at nyde i sin Livstid uden al Afgift,

dog at han ikke skal gjøre forskr. Ienss Ollszenn nogen Forfang paa Øen i hans Livstid og ikke forhugge Skoven paa Øen. Cum claus. conv. et inhib. sol. Køpenhaffns Slot, Lørd. efter S. Botulphi Dag, sub signeto. III, 355 b; C, 45 b.

21 Juni. Iens Huassz fik Kvittans at have antvordet Kongen 49 Lod Sølv, som var et Monstrans og fire Kalke, hvilke han annammede i Sortebrødrekloster i Viborgh, fremdeles en forgyldt Kalk paa 32 $\frac{1}{2}$ Lod, som han fik fra en Graabroder af Graabredrekloster smstds., endelig 13 $\frac{1}{2}$ Lod Sølv og 14 Mk. danske Penninge fra tre Kirker i Viborgh som Agterstad fra det Aar, da hver Kirke gav 15 Mk. danske. Cum claus. conv. Køpenhaffn Slot, Mand. efter S. Botulphi abb. Dag. C, 207 b.

22 Juni. Vi Fr. oplade med dette vort aabne Brev til Eyller Rønnow, vor Mand og Tjener, og hans Arvinger al den Ret, som vi have havt til Egenssæ Sognekirke i Ffywn, der hidtil har hørt til os at forlene og præsentere, saa at forkr. Eyller Rønnow og den af hans Arvinger, som har Huidtkilde Gaard i Værg, skulle have samme Kirke at præsentere og forlene og dertil Forsvaret med al Herlighed af det tilliggende Gods og Tjenere saa frit og kvit, som vi hidtil have havt det, „daag saa att naar samme kircke løess worder och vacerer, tha schall for^{ne} Eyller Rønnow eller hanss arffwinge . . . besørge samme kircke met en nøttug prestt, som kandt gøre saagnefaalcket i samme sogenn thendt tillbørliq tiennistte indenn kirkenn och vdenn, som saagnefaalcket bør atthaffue met reetts aff theris saagneprest“. Cum inhib. sol. Køpenhaffwnns Slot Tirsd. efter S. Botulphi abb. III, 137 b; C, 107 ¹⁾.

23 Juni. Biscop Stygge till Borgløm haffuer verit for kongelige Maiestat met bode burgimesteres och nogle raadmands och borgers opne besegellde breff, att the tillsammen ginge och menig allmæ, som ther tha tillstede vaare, och beraadde thennum och gaffue for^{ne} verdige fader for eth endeligt swaar, att the och thendt menige allmæ ther vdi Skaffwe sogenn villde her effther indtill euig tiidt redeligenn vdtgiffue hannum och hanss eptherkomere, biscopper vdi Borgløm, biscopps gaffue, kolloff, szom och kalldis helligdags kolloff, ligerwiis och vdi alle maade, szom theris foreldere haffue vdtgiffuit hanss forfedre aff arrilddtziidt, och szaa ville effther gammell sedwon tyende och gøre sliig skell vdi alle maade kirkenn och prestenn, vndertagenn alldenistte reestsell kornn, som aff arrilddtziidt sedtwon verit haffue.

¹⁾ Ny kirkehist. Samlinger, VI, 160—61.

azom samme breff ythermere vdtwiiszer och indehollder. Huilcket breff kongelige Maiestat vedt alle szine puncter och article stadfestet haffuer. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Giffuit paa Kopenhagen Slot, S. Ioannis bapt. aftenn. Dns. rex per se. III, 64 b; C, 207 b.

24 Juni. Mester Morten, kgl. Majestæts Bygmester, fik Livsbrev for sig og Hustru, Boildt Hansdatter, paa Kongens og Kronens Kloster i Slangerup med al dette Tilliggelse, Tjenere og Gods, deriblandt Someroppe By og en Gaard i Kregeme, som Peder Trogelsszenn ihoer, hvilken Gaard og By Kong Christiern gav Klosteret til „maglawg“ for andet Gods; de skulle nyde det fri og kvit med al kgl. Ret og være fri for at udgjøre Udbudsfolk og at holde Borgelejeheste, men give Klosterjomfruerne „thend aarlige prouentt, the thennum plecttuge ere och thennum bør att haffue met rette“; desligeste skulle de bygge og forbedre Klostergaarden og holde Godsset ved Magt, Tjenerne ved Lov, Skjel og Ret og ej tilstede, at nogen af dem forures, ej heller forbugge Skovene. Cum claus. consv. et inhib. sol. Kopenhaffus Slot, S. Hanss bapt. Dag. Ad mandatum regie Majestatis proprium. III, 251; C, 290¹⁾.

26 Juni. Tylle Gjisler fik Brev paa en øde Jord og Byggested i Kopenhavn i det Stræde, som ligger fra S. Nicolai „kergaardt“ og indtil Hr. Beentzs Gaard, som kaldes Vingarden, „affsiidis“ tvært over fra det lange Hus, som Peder Villatsszenn nu har ladet opsætte, og op til Per Trogelsszenns Bod, hvilket skal være 7 Favne i Bredden udtil samme Stræde af øster og i vester, og 44 Alen i Længden af sønder og i nær, at beholde for sig og Arvinger til evig Tid som en fri Ejendom. Cum claus. consv. et inhib. sol. Kopenhaffus Slot, Lørd. efter S. Ioannis bapt. Midsommers Dag. Ad relationem dni. doctoris Mathei Otten Chilii. III, 251 b*; C, 290 b.

— Dns. Petrus Andree flich presentatz paa Tiirstedt kircke, liggennidis vdi Laalandt, per liberam resignationem magistri Christierni Huiidt, vltimi et immediati possessoris eiusdem, reseruat nihilominus prefato magistro Christierno Huiidt ad eandem ecclesiam Tiirstedt per quemcumque predicti dni. Petri Andree cessum vel decessum regressu. Datum Kopenhaffun, sabbato post festum diui Ioannis bapt. III, 179 b; C, 146 b.

29 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi have forlent os elsk. Hr. Iacob Rønnow, Biskop til Roschiille, med Harrisborg Slot og Len i 6 Aar fra Datum, dog at han skal gjøre tilbørlig

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 326.

Tjeneste deraf, give aarlig 1 Læst Havre til Kronen og ikke lade Slottet forfalde, men holde Tjenerne ved Lov osv. og ej forbugge Skovene. Thi forbyde vi osv. Kjøpenhaffn Slot, S. apost. Petri et Pauli Dag. C, 291; forkortet i III, 252*.

29 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at efterdi at Hr. Iacob Rønnow, Biskop til Roschillde, vor Mand og Raad, har nu igjen antvordet os det Pantebrev, som han og Stiftet havde paa Harritzborg, have vi forlent osv. som foregaaende Brev. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex per se. C, 291 b; omtalt i III, 252*.

30 Juni. Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi have tilladt Iuer Inell, vor Hofsinde, at han maa og skal udkvitte sine Medarvinger og gjøre dem Fyldest for deres Part i vor og Kronens Gaard Lundt i Morss efter det Pantebrevs Lydelse, som de have derpaa; og naar han har udkvittet dem, maa han beholde det uafstet i sin Livetid, og hans Arvinger, indtil det afløses dem efter Pantebrevets Lydelse, mod tilbørlig Tjeneste; dog skal hans Moder beholde forskr. Gaard uafstet i hendes Livetid efter det Brev, som hun har derpaa, uden han kan have det med hendes Vilje. Kjøpenhaffn, Onsd. efter S. apost. Petri et Pauli Dag. III, 65; C, 208.

2 Juli. Vi Fr. skyldte Peder Ebbesszenn, vor Mand og Tjener, 601 Lod $\frac{1}{2}$ Kvintin Sølv, 36 Lod 3 Kvintin rhinsk Guld, 21 Pasttelawntzs Gld., 12 Hornisk Gld., 3 Philips Gld., 324 rh. Gld., 24 Gld. i Sølv mønt, 2655 Mk. i danske Hvider og dobbelte Skillinger, som han har laant os, og dertil 1000 rh. Gld., som vi bleve ham skyldig paa hans Hustrus Vegne for det Pant, som hendes Fader Giordt Nielsszenn havde Hindtzgaffwels Slot og Len i Pant for af Kong Hanss. For denne Sum have vi til Forvaring pantsat ham Lwndenens Slot og Len, Skernebros med den Told og Frihed, som hører dertil, og de Herreder som nu ligge til Lwndenens, som er Bølling, Hamerum, Gyding og Hierrwm Herreder med alt Bondegods og Krongods der ligesledes det til Slottet liggende Laxefiskeri, og endelig de Bondegods og Krongods i samme fire Herreder, som lenss Hwa til Kaass, vor Mand og Tjener, nu har i Forlening. Alt det skal han nyde som frit, brugeligt Pant, uafstet i hans Livetid dog mod aarlig at give deraf 20 gode „spegelaxe, well tiwr met wedt“ og 1 god Td. saltet Lax, vel forvaret, samt være

Tjeneste med 8 Svende, vel færdige med Heste, Harnisk og Glavind. Han skal holde os og vort daglige Folk med et Nathold til Øl, Mad og Hestefoder, naar vi drage gennem Landet, fremdeles holde Slottet og Broen ved skjellig Bygning, og Tjernerne ved Lov osv. Cum claus. consv. et inhib. sol. Vor Frue Dag visitat.¹⁾ III, 72 b²⁾; C, 219³⁾.

4 Juli. Per Clawszenn fik Livsbrev for sig og Hustru paa en af de Boder, som Mester Anders Glob lod opbygge paa Kongens Vegne og som ligge sønden fra Hr. Albret Raffnsborgis, Ridders, Gaard, og norden fra den Kronens Gaard, de kalde Hr. Bentzs Gaard; det er den „østerste boe“ næst Muren ved Østerport og den yderste af hine Boder; de skulle nyde den uden al Afgift eller kgl. Tyngte mod at forbedre Boden og holde den ved Hævd. Cum [claus. consv. et⁴⁾] inhib. sol. In castro Haffnensi, domin. post festum visitat. divæ virg. Marie. Rel. Hr. Iahann Vrne, Ridder. III, 252; C, 292.

8 Juli. Mester Christiern Huiid och her Niels Persszenn vdi Nybe ffinge breffue, att the bleffue venlig och vell forligtte om trette, som thennum emellom vaar om Voxleff och Nybe kircker, saa att forne her Niels schall nyde och beholde samme two kircker szin liiffuis tiidt, och hues handscriffther, som the emellom thennum giordt haffue, schulle vere døde och mactteløesse och ey thennum vdi noget maade emellom huer andre paa nogle siider till schade komme. Daag szaa, om Gudt thet forseett haffuer, att mestter Christiern Huiid offuerleffuer forne her Niels Persszenn, tha schall forne mester Christiern haffue regressum till foracreffne Voxleff och Nybe kircker. Datum in castro Haffnensi, quinta feria post festum visitat. diue virg. Marie. Dns. rex per se. III, 65 b; C, 208 b. Smign. 1528, 16 Juni.

16 Juli. Villum Forbotzs, Borger i Hellszingør, fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa en Kronens Jord paa Ffallsterboe, 16 Alen i Længden fra Adelstrædet ned til Toldboden og 13 Fødder i Bredden fra det Stræde, som løber mellem Lauris Ffyenss Bod og „presttehws boedt“, hvilket Stræde dog skal blive „saa viidt, att ther mødis two vogne“; heraf skal han aarlig til Ffallsterboe Slot „aff huer lange“ give 3 β. Cum inhib. Mallmø, Fred. efter S. Canuti Konges Dag. Rel. Hr. Albret Iibszenn. III, 356; C, 46.

¹⁾ Stedets Navn er glemt i C; i III er der ladet Plads aaben for at kunne tilføje det.

²⁾ Brevet skulde have staaet fol. 68 b, men den her nævnte Plads viste sig for Hille, som en lgs indhæftet Seddel beretter.

³⁾ Danske Mag. IV Bække, IV, 192—93.

⁴⁾ C.

17 Juli. Vi Fr. skjøde os elsk. Iacob Michellszenn, vor Raadmand i Mallmø, en vor og Kronens Jord, som er øde og tilhørte Hanss Michellszenn og er Kronen tilfaldet som forbrudt Gods, liggende i Mallmø norden op til Byens Vold og næst norden op til den Jord, som tilhører S. apost. Symonis et Iude Kapel og sønden op til „aallgaden“, dog at han eller hans Arvinger skulle fornøje os, vore Efterfølgere eller vor Embedsmand paa Mallmøhwess Slot 120 Mk. danske Penninge, og hvis denne Sum ikke betales med det første, skal der aarlig gives af hver 20 Mk. én Mk. Rentepeninge, indtil Pengene ere betalte. Cum inhib. sol. Mallmogie, Lørd. efter divisionis apost. Rel. Hr. Albret Raffwensborg. III, 356 b; C, 48¹⁾.

— Peder Iibszenns Børn i Mallmø fik et lignende Kjøsebrev for 400 Mk. danske paa en halv Gaard i Mallmø, sønden op til Peder Iibszenns Gaard og norden til det Stræde, som løber fra S. Peders Kirke og til Hellig Gesthus. Samme Datum og Rel. III, 357; C, 48.

— Iacob Nyess, Guldsmed, fik et lignende Skjødebrev for 400 Mk. paa den anden Halvdel i samme Gaard, sønden op til Jacob Nyesszenns Stenhus og norden op til Strædet. Samme Datum og Rel. III, 357 b; C, 48.

— Palli Iensszenn, Borger i Mallmø, fik et lignende Brev for 250 Mk. paa et Stenhus, Bo og Jord, som tilhørte Hanss Michellszenn og ligger „syndenn fraa thet hwess, for“ Palli Ienszen nu vtiboer och vestenn for thendt gaardt, Peder Hærcke iboer, och nordenn fraa thet nye lildehwess, Nicolaus Liiszener bygde, och østenn fraa thet lille Raadstaacker stræde“. Samme Datum og Rel. III, 357 b; C, 48 b.

— Hans Huntter, Borger i Mallmø, fik et lignende Brev for 250 Mk. paa et Hus og Jord, som tilhørte Hanss Michellszenn og ligger østen for Hanss Bønders Gaard, norden for Elsze Vetzells Hus, vesten for Hanss Michellszenns store Stengaard og sønden for hans Gade-Længe, som han nu iboer. Samme Datum og Rel. III, 358; C, 48 b.

— Hans Bynder, Borger i Mallmø, fik et lignende Brev for 600 Mk. paa en Gaard, som tilhørte Hanss Michellszenn og ligger østen op til den Gaard, han selv iboer, og strækker

¹⁾ Danske Mag. III Række, I, 243—44.

sig fra Hanss Bynders Gaard i øst indtil det Stræde, som løber gjennem „thendt liilde Raadstaacker gaardenn, aff nordenn och i syndenn fraa Ellsze Vedtsszells gaardt och indtill thendt gade, som løber fraa Hellig geesthwss oc till S. Peders kircke, paa thendt østre eende, oc paa thendt vestre eende aff nær och i synder fraa Ellsze Vedtsszells godtze strecker seg indtill Michell Vedtells gaardt“. Samme Datum og Rel. III, 358; C, 48 b.

17 Juli. Per Niellsszenn, Skrædder, fik et lignende Brev for 20 Mk. paa en Hans Michelsszenns Jord i Mallmø, liggende „nordenn for byes ting vedt murenn nest optill Segne Schriffuers och synder eende løber indt paa Anders Keellde-smidtze hwss“, 7 Alen bred og 22 Alen lang. Samme Datum og Rel. III, 358 b; C, 49.

— Iyrgenn Kaack, Borgemester i Mallmø, fik Mage-skiftebrev paa en Hans Michellsszenns Jord smstds., „som Iyrgenns strandboder paabygde ere“ og et Hus paa det nordøstre Hjørne af „thett liilde Ferge strede“, hvorimod Kongen skal have en Gaard ved Vesterport i Mallmø, „syndenn aellgadenn“, østen ved det Stræde, som løber ned til Palness. Mallmø, sabb. post divisionis apost. Dns. rex per se. III, 358 b; C, 49 b.

— Arffued Wulffstannd og hans Broder Gerdt fik Brev at beholde Villandtzsherred uaføst i 6 Aar, uden om Kongen vil indløse det til sit Fadebur. Mallmø, Lörd. efter divisionis apost. Rel. Hr. Tyggi Krabbe. III, 359; C, 49 b.

— Peder Villomsszen, Falkener, fik Fireaarsbrev paa efterskr. Falkelejer: Liilde Hamer i Skaane, Halsnes i Selandt og to Lejer i Laalandt, mod Afgift, som han plejer at give. Mallmø, sabb. post divisionis apost. Rel. Hr. Albret Iibsszen. III, 356 b; C, 46 b.

— Hr. Axell Bragde fik Følgebrev til Ystedbye, at de skulle give ham deres aarlige Skat, Sagefald og anden kgl. Rente. Cum claus. consv. Mallmø, Lörd. efter divisionis apost. Rel. Ienss Huass. III, 356; C, 46 b.

— Samme fik Følgebrev paa Sandhamer og Kaasberg at gjøre ham Regnskab for Sagefald, Told, Vrag og anden kgl. Tyng. Cum claus. consv. Samme Datum og Rel. III, 356 b; C, 46 b¹⁾.

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 328.

17 Juli. Hr. Axell Brade fik Kvittans paa 200 Mk. for sig og Abbeden af Øwitzkloster for et Nathold, som de skulle holde i Malmø. Malmø, Lørd. før Margarete. Rel. Dns. rex per se. C, 50 b.

19 Juli. Christopher Laurisszen, som tjener Hr. Hollgerdt Vullffstandt, fik Skjøddebrev paa et Hans Michellsszenns Hus og Jord, liggende i Malmø „paa thendt liilde Raadstaacker gade, nordenn nest Ellsze Veditsszells gaardt oc nordenn nest thendt liilde stenboedt, Palli Iensszenn kœbthe aff kongelige Maiestat och westenn nest Peder Harckes gaardt“. Cum inhib. sol. Lwndt, Mand. før. S. Marie Magdalene Dag. Rel. Hr. Albret Raffuensborg, Ridder. III, 358 b; C, 49.

22 Juli. Hr. Knud Bille fik Kvittans for 100 Mk. for et Nathold at holde i Malmø. Landtzkrone, S. Marie Magdalene Dag. Rel. Mester Morthen Krabbe. C, 50 b.

— Ysted By fik Kvittans for 200 Mk. for et Nathold at holde i Skone. Samme Datum og Rel. C, 50 b.

24 Juli. Vi Fr. forlene Hr. Albret Raffwensborg, Ridder, vor Mand og Raad, Malmøhws Slot med Hnby Len, som vi nu have lagt dertil, og med de andre Len, som nu ligge dertil, at nyde i hans Livstid, dog at han aarlig skal bygge paa forskr. Slot for 600 Mk. danske, hvoraf de 300 skulle regnes for hans aarlige Afgift og de andre skulle skrives i vort Regnskab¹⁾. Han skal intet Aar bygge for mere end for 600 Mk.²⁾ og hvad han beviser aarligen at have bekostet paa Slottets Bygning af sit eget ud over hine 300 Mk., derfor skal han og hans Husfrue, Fru Sophie Podebuskis, og begges Arvinger beholde Malmøhws som et frit, brugeligt Pant. Til næstkommande Paaske skal forskr. Hr. Albret gjøre Mester Anders Glob, vor Rentemester, paa vore Vegne god Rede og Regnskab for, hvad han hidtil har bekostet paa samme Bygning, og saaledes hver Paaske, saa længe han har Lenet. Og skal han og hans Husfrue holde Godset ved Hævd og Tjenerne ved Lov osv.; de skulle gjøre os Regnskab for halv Sagefald, og alt Vraget skal komme os til Gode; naar Olden er, skulle de

¹⁾ Udkastet har. at han aarlig skal give til Kronen 300 Mk. og dertil forbygge paa Slottet for andre 300 Mk.

²⁾ Udkastet har: Bygger han noget Aar for mere end forskr. 300 Mk., skal han formindes det i det følgende Aar.

selv nyde den. Cum inhib. sol. Mallmø, Lørd. efter S. Margarethe Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 359; C, 50¹⁾.

25 Juli. Mogens Fallstetter fik Brev i 6 Aar fra Datum paa Karleby og Grimellstrup Birker i Ffallstetter, som. Hr. Oluff Holldgerdsszenn sidst havde i Forlening, med al kgl. Ret, dog Dronning Sophies Livgeding uforkrænket; han skal aarlig afgive den halve visse Rente og ikke sælge nogen af de Vordnedes Sønner. Cum claus. consv. Hellszingborg, S. Iacobi ap. Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, in præsencia dni. regis. III, 179, gjentaget 179 b; C, 146 b.

— Lauris Saxen flich kongelige Maiestatis breff attmaa boe vdi Landtzakrone eller i andre købsteder, huor hannum teckis, attgiffue en marck till aarlige skatt och ij marck, naar dubild skatt gaar, och ellers skicke seg szaa emodt vore oc kronenns fyender som andre vore vndersaatte. Datum Hellszingborg, S. Iacobi apostoli dag. Rel. Her Tyggi Krabbe, ritther och Danmarcks rügis marsk. III, 360 b; C, 51.

26 Juli. Lauris Andersszenn, som tjener Hr. Tyggi Krabbe, Ridder, skal nyde sin Bondegaard Aarødt i Nørre Asboeherrad fri for al kgl. Tynge i sin Livstid. Hellszingborg, altera die post Iacobi ap. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og D. R. Marsk. III, 360 b; C, 51.

— Hr. Henrich Krwmedige, Ridder, fik Kvittans for 30 Øxne, som han var Kongen pligtig. Samme Datum og Rel. III, 360 b; C, 51.

28 Juli. Peder Hansszenn, Tolder i Hellszingør, fik Kvittans for 500 Gld. af Tolden Anno 1529 (hvilke Penge Kongen selv modtog). Hellszingør, fer. 4 post Iacobi. Rel. Anthonius Vullfferdis, secretarius. III, 252 b; C, 292 b.

2 August. Las Persszenn i Vilderup, Hans Laalandsfader, Matz Laalandsfader, Peder Michelszenn, Las Baggi och Las Grening ibidem paa Amage haffue bereet och keardt her fore kongelige Maiestat, att the besuaaris met vskellige tynge och arbeyde attgøre dagligenn hiidt till slotthet Køpennhaffn och till hans naadis ladegaardt ther paa Amage, yttthermere end thennum aff rette bør. Tha haffuer kongelige Maiestat aff sunderlig gunst och naade vntt och tilladet, att forscreffue hans naadis [kere²⁾] vnderszaathe mue och schulle aarligenn till gode reede gøre och giffue hiidt till forne hans naadis slott theris rette och aarlig landgiillde, gesterii, landegt, szom the aff arrilde tiidt giordt

¹⁾ Et overstrøget Udkaat til samme Brev findes i C, 47.

²⁾ C.

och giffuit haffue och thennum bør aff rette attgøre och giffue, och ther till schall huer aarligen slaa och indføre till forscreffne hans naadis ladegaardt two less høg, och ther met schulle the vere qwiitt och frii for allt ytttermere daglige arbeydt, som the haffue her till verit met beswaarit attgøre till forscreffne slot och ladegaardt, och ther met ey her effther attbeswaaris vdi noget maade, dog met saa skell att huer thennum scall aarligen giffue hiidt till slottet for azaadann daglige arbeyde i løde marck. Cum inhib. sol. Giffuit paa Køpenhaffns slott, mandagenn nest effther S. Petri ad vincula dag. Rel. Her Iahann Vrne, ritther. III, 253 b; C, 293 b.

2 August. Oluff Hanszen fik Livsbrev for sig og sin Søn, Hans Olsszen, paa Kronens Bondegaard i Søndbyvestre, som han nu iboer, med den øde Jord, som nu tilligger, mod at give den sædvanlige Landgilde, Gjæsteri, Sagefald og anden Rettighed til Køpenhaffns Slot og holde Gaarden ved Magt. Cum inhib. Samme Datum og Rel. III, 253; C, 292 b.

— Peder Hanszen, Tolder i Hellszingør, fik Livsbrev paa Kronens Gods og Gaarde i Hellszinge, som hans Oldefader Peder Hanszenn og hans Fader Hans Peraszenn havde i Forlening før ham, at nyde uden al Afgift, om han overlever sin Moder. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffns Slot, Mand. efter S. Olavi regis Dag. Ad mandatum regie celsitudinis proprium. III, 253; C, 293.

— Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og D. R. Marsk, fik Brev, at eftersom Kongen til forn har undt ham, hans Husfrue Anne og et af deres Børn efter dem Øen Ieginde at nyde i deres Livstid, har han nu tilladt, at det af Hr. Tyggi Krabbes Børn, hvem hans Gaard Bustrupp tilfalder i Sødskendeskifte efter ham og Fru Annis Død, skal beholde Øen Ieginde i sin Livstid. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffns Slot, Mand. efter S. Petri Dag ad vinc. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 65 b; C, 209.

— Peder Hanszen, Tolder i Hellszingør, fik Kvittens at have antvordet Kongen selv 1000 Gld. i Guld paa Regnskab af Tolden for dette Aar. Cum claus. consv. Køpenhaffn, Mand. efter S. Petri ad vinc. Dag. Rel. Anthonius Vullfferdia, [secretarius¹⁾]. III, 252 b; C, 292 b.

3 August. Hr. Tyggi Krabbe, Marsk, fik Brev at maatte nyde Hellszingborg Slot og Len i 6 Aar, naar de

¹⁾ mangler i C.

Aar ere ude, for hvilke han har Kongens Brev paa Slottet, mod Tyngge, Afgift og Tjeneste efter sit tidligere Brev. Cum inhib. et claus. consv. Køpenhaffnn, Tirsd. efter S. Petri Dag ad vinc. III, 360 b; C, 51 b.

3 Avgust. Peder Ebbisszenn fik Kvittans at have for-
nøjet Kongen 800 Mk. danske Penninge, som han skyldig var
af Atterstade i sit Regnskab. Cum claus. consv. Samme Datum.
Rel. Ienss Huass. III, 138; C, 107 b.

4 Avgust. Christiern Vendellboe fik Livsbrev for sig
og den Ægtehustru, som han nu først „fangendis vorder“, paa
den Gaard i Østter Sundbye paa Amage, som Matis Hans-
szenn sidst „afflytte“, kvit og fri uden al kgl. Tyngge undtagen
det sædvanlige Landgilde til Køpenhaffns Slot; han skal bygge
og forbedre Gaarden osv. Cum inhib. Køpenhaffns Slot, fer.
4. post festum divi Petri ad vinc. Rel. Hr. Iahann Vrne, Ridder.
III, 254 b*; C, 294 b.

— Hr. Trude Wulffstand, Ridder, fik Brev, at han
maa lade grave Penge op af Jorden mod at give Kongen Halv-
delen deraf. Haffnie, fer. 4. post festum divi Petri ad vinc.
[Dns. rex per se¹⁾]. III, 361; C, 51 b.

— Borgere og Menighed i Hellszingør fik Brev at
maatte nyde saadan Frihed og Skikkelse paa de Jorder og
Grunde, som Kirker, Klostre og Altre eje i Hellszingør By,
og paa den Bygning, som de og deres Arvinger bygge derpaa
til evig Tid, som Kongen har givet sine Undersaatter i Stæderne
Køpenhaffn og Mallmø. Cum inhib. Samme Datum. Ad man-
datum dni. regis proprium. III, 254; C, 294²⁾.

5 Avgust. Vi Fr. unde og give, med vort elsk. Danmarcks
Riges Raads, som nu er til Stede hos os, dets Raad, Ja og Sam-
tykke, Hr. Iahan Randtzow, Ridder, [vor Mand, Raad og
Hofmester i Lanthoholsten¹⁾], og hans rette Arvinger til evindelig
Eje en Gaard ved Østerport i Køpenhaffnn, som nu kaldes
Mynttergaarden og til forn kaldtes Hr. Benedictzs van Aenfellds
Gaard, med Hus, Grund og Bygning, som nu findes derpaa,
desligeste med Gaardsrum og Haverum, 119 sielindske Alen i
Længden fra den gamle Mur, som staar i sønder, og saa i norden,

¹⁾ C.

²⁾ Aarsberetn. fra Geheimsarchivet, III, Tillæg 29.

indtil Gaardsrummet vedtager til de Boder, som vor Rentemester Mester Anders Glob har ladet opbygge paa vore Vegne, og 63 Alen selindsk i Bredden fra vester, som vor Kaalgaard vedtager, og saa fremdeles i øster, eftersom han har „beslaget“¹⁾ og indhegnet det. Cum inhib. sol. Køpenhaffns Slot, Torsd. efter S. Petri ad vinc. Dag. Rel. Magister Andreas Glob, præpositus Otto- niensis. III, 255; C, 295 b²⁾.

5 August. Iep Møller fik Livsbrev for sig og sin Hustru paa Haalløer Mølle, som de nu ibo, mod aarlig at give deraf 24 Pd. Mel og dermed være fri for al ydermere Tynge. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Iahann Rantzow, [Ridder³⁾]. III, 254 b; C, 294 b.

— Burgimester och raad vdi Hellszing øer finge broff paa en iordt. kongelige Maiestatt thennum vntt och giffuit haffuer, liggendis vdi Hellszingør, søndenn fran kirkegaardenn, fran thendt røst, som Hanas Fynboe hoess boer, och indtill thendt røst, som ligger vedt fergistedet⁴⁾, saa the ther maa bygge nogre boder, som burgimester och raadt haffue giordt [her⁵⁾] vdi Køpenhaffnn hoess hellig gesthws, dog att the schulle huad iordtskylldt, ther aarligeenn affgaar, ewigligen giffue till burgimester och raadt vdi Hellszingør, och hues bygning, som the ther nu paa byggendis vorde, schulle theris børn och arfvinge nyde och beholde epther thennum, dog att the ther aff giffue saadan iordtskylldt till burgimester och raadt aarligen, szom the nu szamme iordtskylldt fore settendis vorde. Cum inhib. sol. Datum Køpenhaffnn, torsdag nest eptier S. Petri ad vincula dag. Rel. Her Magenns Gøye, ritther och Danmarcks riigis hoffmester. III, 255; C, 295⁶⁾.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi i næst forgangne Aar tilskrev Abbeden i vort og Kronens Kloster Thomerup i Skaane, at han med Borgerne i Thomerupp By og Sømersshaffnn skulde holde os og vort Folk til Mad og Øl til Skjellighed til et Natteleje, hvilket han for sin Part forsmte og ikke gjorde; derfor stævnedes forskr. vore Borgere ham med vor Stævning til at møde i Landtzskrone og han mødte ikke; „och bleff saa vpsutt“, at han skulde møde paa Hellszingborg, hvilken vor Stævning han sad overhørig og mødte ikke. For saadan hans

¹⁾ beplancket. C.

²⁾ Danske Mag. IV, 40—41; Kjøbenhavns Diplom. II, 222—30.

³⁾ mangler i C.

⁴⁾ Ferge stedet. C.

⁵⁾ C.

⁶⁾ Aarskræftn. fra Geheimarchivet, III, Tillæg 29.

„vliudelsze, brytt och forsmelsze skyldt“ have vi nu undt og forlenet os elsk. Mester Mortenn Krabbe, vor Sekretær, Tomerup Kloster med al Tilliggelse at bruge og beholde fri og kvit i hans Livstid. Han skal holde Klosteret med den Gudstjeneste, som plejer at holdes deri, ved Magt og give Præsterne, som ere indgivne dér, „theris biering till klede och føde till skellighedt“, samt holde Godset ved Hævd og Magt og Tjernerne ved Lov osv. Ligeledes skal han aarlig holde én af vore Hofsinder med fire Svende og Heste i Borgeleje og give dem Mad og al deres „bierring“ til Skjellighed samt Hø, Havre og Straafoder til Hestene, som Sædvanen er, og naar os hænder at komme ind i Schaane, skal han med Thomerup By være forpligtiget til at holde os med vort Folk én Gang om Aaret. Cum inhib. Køpenhaffnn, Torsd. før S. Laurentii mart. Dag. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og D. R. Hofmester. III, 361*; C, 52.

6 August. Peder Villatsszenn fik Ejendomsbrev paa en Jord i Køpenhaffnn mellem Myntthergaarden og Tiille Gislerrss Jord, som Kongen sidst gav Tiille Gislerr, tvært over imod Skipper Knudtzs Jord. Haffnie, fer. 6. post ad vinc. Petri. Rel. Hr. Iahan Vrne, Ridder, og Mester Anders Glob. III, 256 b; C, 297¹⁾.

— Anders Ibsszenn og Seuerin Persszenn fik Livsbrev for sig og Hustruer paa de Gaarde i Viffuerup paa Amage, som de ibo, mod det sædvanlige Landgilde, og skulle som hidtil være fri for Arbejde. Cum claus. consv. [et inhib. sol.²⁾]. Køpenhaffns Slot, Fred. post ad vinc. Petri. Rel. Hr. Iahan Vrne, Ridder. III, 256 b; C, 296 b.

7 August. Clemint Tollder i Køpenhaffwenn fik Ejendomsbrev paa den Rettighed, som maatte være tilfaldet Kongen i det Hus i Swynborg, der iboes af Hanss Marqwordsszenn, „nordenn for Fiskermarckit och emellom Knudt Lemmecke och Mortenn Buck“. Cum inhib. sol. Køpenhaffwenn, Lörd. efter S. Petri ad vinc. Rel. Hr. Iahann Vrne. III, 138; C, 296 b³⁾.

¹⁾ Kjøbenhavnns Diplomat. II, 230.

²⁾ mangler i C.

³⁾ I C staar Brevet under Sjælland, men med Tilføjeelse: „Schall vere vdi Fäwn“, hvor der ogsaa, C, 107 b, findes en Henvisning til Stedet.

7 August. Vii Ffderich met Gutzs naade &c. gøre alle vithterligt, att Niels Stemp haffuer nu verit vdi voer nøge fore sin forszømsse, handt haffde emodt oss, och vii nu ther fore igenn haffue nu taget, anammit och vnttfanget och met thette vortt opne breff tage, anamme och vnttfange forscreffne Niels Stemp, hans hostruff, børnn, bion, tienner, godtts, rørendis och vrørendis, ehvad thet helst er eller neffnis kandt, intthet vndtaget vdi voer kongelige hegenn, vern, fredt och heskermelsse, besunderlig attforswaare, beskerme och fordagtinge till alle rette. Samledis haffue vii aff samme gunst och naade vntt och tilladit, att forne Niels Stemp maa och schall her effther igenn anamme, nyde, bruge och beholde alld sine gaarde, hws, iordt, godtts, rørendis och vrørendis, ehvor thett findis i Køpenhaffn eller anderstedtts her vdi riiget, frii och vbehindret vdi alle maade, och vbehindret indtkreffue och vpebere alld thend gelldt, szom hannum tillstander enttenn her vdi riiget eller andersteds aff alle, szom hannum skyldige ere, dog szaa att hand och scall redeligenn bethale eller tillfredtz[stille¹⁾] alle, som hannd plectiig och skyldiig er. Thesligiste maa och schall hand her effther vere, bliffue boendis och besiddendis vdi huilckenn købstadt, hannum liwstter atbygge och boe vdi, her vdi vortt riige Danmarck eller vdi wortt furstendom Sleswiig, huor hand seg best nere och bierge kandt, vndertaget vore købsteder Køpenhaffn, Malmø och Hellszingør. Cum inhib. sol. Datum Haffnia, leuerdagenn nest effther S. Petri ad vincula dag. Dns. rex per se. III, 256*; C, 296²⁾).

9 August. Christiern Vendelboe og den Hustru, „hand furst fangendis vorder“, fik Livsbrev paa én af de nye Boder, som Mester Anders Glob lod opbygge mellem S. Nicolai „kergaardt“ og Vingaarden i Køpenhaffn, som er den anden „vestterste“ Bod og næst østen op til den Bod, som Trogells Tømmermand iboer. Cum inhib. sol. Køpenhaffns Slot, S. Laurentii mart. Aften. Rel. Mester Anders Glob, Rentemester. III, 256 b*; C, 296 b³⁾).

— Geerd Briiske, Kongens Hofsinde, og hans Medarvinger fik quittance quittance, at de have gjort Kongen Regnskab for alt, hvad deres Fader havde oppebaaret af Lundeness og Nesbyehoffuitzs Slotte og Len, fra hans Naade først kom til Rigets Regimente og til denne Dag, som er Landehjælp, Afgifter og alt andet efter deres Registers Lydelse. Cum claus. consv. Køpenhaffn, vigilia divi Laurentii mart. Rel. Jenss Huass. III, 66; C, 209 b.

¹⁾ C.

²⁾ Køpenhavns Diplom. II, 230—31.

³⁾ Smøds. 231.

9 August. Mester Hans Wincke i Køpenhauffn fik quit-tantia quittance for alt, hvad han har oppebaaret og udgivet som Tolder paa Falsterboe i Aarene 1525—27, samt for den Landehjælp, han i 1528 oppebar i Herrederne Oxie, Berri, Skøditz, Ingelstedt, Ioridsted, Weminde¹⁾, Liwne og Herridstedt, hvoraf Kongen dog har givet ham 100¹/₂ Mk. for hans tro Tjeneste. Haffnie, S. Laurentii mart. Aften. Dns. rex per se. III, 362; C, 52.

11 August. Lawris Iuersszenn paa Halsness ffich frii och frellsæ breff som andre riddere och suenne her vdi Danmarck met skioldt oc hielm, som er en rødt hwmmer i ith blaatt felldt met two røde hwmmercloer paa hielmenittet. Cum claus. consuetis. Datum paa kongs gaardenn paa Halsnes, onsdagen nest effther S. Laurentii mart. dag. Rel. Her Iahan Vrne, ritther. III, 257; C, 297¹⁾.

15 August. Busk Skenck fik Mageskiftebrev paa 3 Gaarde i Broagher Sogn og By (Gudmeherred), som Hanss Niesszenn, Niels Hansszenn og Lauris Iensszenn ibo²⁾, og skyldte alle 9 Ørtug Byg, 3 Gjes, 6 Høns og 24 β „arffwitzpendinge“, og derimod fik Kongen Gaarden Dawgstruppe (Ottroppe Sogn, Lundeherred) med sine „enmercke“ og skylder 12 Ørtug Korn med sine Bede³⁾ og en Gaard i Kragelundt (Herridstedt Sogn, Vindingeherred), som Iens Laurissen iboer, skylder 6 Ørtug Korn og 3 Mk. Penninge. Cum claus. consv. Hellszingborg Slot, vor Frue Dag assumpt. III, 138 b; C, 107 b, optaget i en Stadfæstelsæ 1539, IV, 50.

18 August. Hans Priiss, som tjener Knud Gulldenstiernn, fik Brev paa Allerschaffue Gaard i Artzherred (Kallingborg Len), som Iep Hintaszenn sidst iboede, at have i 15 Aar uden al kgl. Tyngø eller aarlig Afgift; siden skal den komme fri til Kronen igjen. Cum claus. consv. Kallingborg Slot, Onsd. efter vor Frue Dag assumpt. Rel. Hr. Magens Gøye, Ridder og D. R. Hofmester⁴⁾. III, 257; C, 297.

20 August. Her Hollgerdt Roszenkrantz, ritther, ffich breff paa en halluffgaardt vdi Nyekøping, som hand berette for konge-lige Maiestat vaar tillfalldenn effther en borger ther sammesteds,

¹⁾ Knudsen, Danmark i Middelalderen, I H., 106.

²⁾ Da Brevet stadfæstedes 1539, iboedes Gaardene, den ene af Busk Skienck selv, de andre af Hans Nielsen og Lauritz Iensen.

³⁾ I Stadfæstelsen angives, at Gaarden iboes af Søren Perszen og skylder ¹/₂ Løst Byg, 1 Fj. Smør, 1 Lam, 4 Høns, 2 Gjes.

⁴⁾ C har fejlagtig: Mærk.

heedt Tyggi, atthaffue till seg och sine arffwinge fore frye eyendom till ewerdelig atteyge; och andenn halffdelenn hafuer handt køebt aff forescreffne Tyggis hosfrwe, som heder Hyllicke. Cum inhib. sol. Datum paa Kallingborg slott, ffredagenn nest epther voer ffirue dag assumptionis. Rel. Iahan Ffriiss, secretarius. III, 179; C, 147.

20 August. Hr. Knudt Rudt fik Livsbrev paa Kaarsøer Slot og Len mod at holde sig vel færdig selvsjette med Heste, Harnisk og Glavind og holde Kongen med hans daglige Folk, naar han drager frem dér; han maa ikke sælge de Vordnede og Tjeneres Sønner, som ere fødte eller fødes paa Godset, og alt Vraget, som falder under Landet, skal komme Kongen selv til Gode. Cum claus. consv. Kallingborg, Fred. post assumpt. Marie. Dns. rex per se, præsent. dno. Magno Gøye. III, 257 b; C, 297 b¹⁾.

21 August. Vi Fr. have „for sunderlig sagh och beyleyghedt skyllt paa begge szider“ gjort et Mageskifte med Hr. Iacob²⁾ Rønnow, Biskop til Roschilldt Domkirke, der til ewindelig Eje skal beholde hele vor og Kronens Ø Nixell, som er 4 Gaarde, skyldende aarlig til Landgilde 2 Td. Smør, 4 β Grot, 8 Lam, med al anden ret Tilliggelse og Rettighed, Narvinessætte, Fiskeri og al kgl. Ret, baade til Lands og Vanda Herimod skal vi og Kronen have til Mageskifte efterskrevne Hr. Iacob²⁾ Rønnows og Roschillde Biskopsædes Gaarde og Gods: Løgetwedtze Hovedgaard, skylder 4 Pd. Korn (halvt Rug, halvt Byg), 10 β Penninge, 2 β Grot for Gjæsteri, 1 Læs Hø; en Gaardssæde smstds., skylder 1 Pd. Korn (som før), 5 β Penninge, 1 Læs Hø; en Gaard i Viskinge, skylder 4 Pd. Korn (som før), $\frac{1}{2}$ Faar, $\frac{1}{2}$ Svin, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, et Læs Hø, 10 β; en anden Gaard smstds., skylder 1 Pd. Korn (som før), 5 β, 1 Læs Hø; en Gaard i Kallrede, skylder 3 Pd. Rug, 1 Svin, 4 β Grot, 1 Faar, 1 Lam, 2 Gjæs, 1 Skp. Havre, 18 Grot, 4 Høns, 20 Æg, med al disses Gaardes Tilliggelse, som det os af Hr. Iacob Rønnow givne, saabne og beseglede Brev ydermere forklarer. Dersom Øen Nixell eller noget af dens Tilliggelse fravindes Biskopperne i Roschillde ved Rettergang for vor „vanhemels briist skyllt“, skal forskr. Roschillde Biskopsædes Gods tilbagegives inden 6 Ugers Forløb. Kallingborg

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 307—08.

²⁾ Joachim. C.

Slot, Lørd. før S. Bartholomei ap. Dag, under vort Indsegl. Dns. rex per se. III, 257 b; C, 298.

23 August. Claus Daa fik Brev paa Gørstinge Gaard og Len, uafgjort i sin Livstid, dog paa tilbørlig Tjeneste, som hans Pantebrev indeholder. Cum inhib. [et claus. consv.']. Kallingborg, vigilia Bartholomei. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 259; C, 299²⁾.

— Fru Hylle, Matza Lawrissens Efterleverske, fik Livsbrev kvit og fri paa en Gaard i Kallingborg, som kaldes „Torn gaardt“ mod at bygge og forbedre den, og naar hun er død, skal Gaarden med hvad Bygning, der findes derpaa, komme uhindret til Kronen igjen. Cum inhib. sol. Kallingborg, Mand. før S. Bartholomei ap. Dag. Rel. Hr. Hans Biillde og Hr. Hanss Krawffsze, Ridder. III, 258 b*; C, 298 b. Smlgu. 26 Avgust.

— Mester Christiern Hwiidt, Rentemester, fik Kvittans, at have gjort Kongen god Rede for al Del, Guld, Sølv og Penninge og andet, som han har oppebaaret og udgivet, fra han først kom i Kongens Tjeneste og indtil denne Dag, og bliver han Kongen intet skyldig. Cum inhib. sol. Kallingborg, vigilia Bartholomei ap. Rel. Mester Anders Glob, manu propria. III, 258 b*; C, 299.

24 August. Bentt Biillde fik Brev paa Skiolddeness Slot og Len i 6 Aar efter sin Fader, Hr. Hanss Biilldes, Ridder. Død mod at holde Tjeneste efter Faderens Brev, ikke forbugge Skovens og ej heller sælge nogle af de Bønders eller Vordnedes Sønner, som ere fødte i Lenet. Cum inhib. sol. Kallingborg, S. Bartholomei ap. Dag. Dns. rex per se. III, 259*; C, 299.

25 August. Niels Stemp fik Kvittans paa 200 Gld., som han var Kongen skyldig, men som denne naadig har omdraget med ham, hvorfor Kongen lader ham, hans Forlovere og deres Arvinger kvit og fri etc. Kallingborg, altera die B. Bartholomei. Rel. Dns. Magnus Gøye, [eques auratus ac magister curiæ³⁾]. III, 259 b; C, 299 b⁴⁾.

¹⁾ mangler i C.

²⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 514.

³⁾ III. C har i Stedet kun: Ridder.

⁴⁾ Kjøbenhavns Diplomat. II, 231.

25 August. Anno domini mdxxix odensdag næst ephther S. Bartholomei dag, tha vore vii efftherscreffne Christienn Sommer, Iyrgeenn Vesteny, Otte Vnger, vebnere, och Niels Hammar, burgimestter vdi Randers, forsamblet ephther voer keristte, naadige herris beffaling vdi Esszenbeck claatster och sowe och offuerueyde hues indteect, som Hans Emicksszenn hanndt anammet ephther voer keristte, naadige herris beffaling.

Item furst vdi ladegaardenn xx øxszenne met two plowe och theris behøring. Item xxvij stude, smaa och store. Item xxxij kser. Item xxvj queyer och vngsøde. Item ith hundrede faar. Item liij swyn. Item øgenn viij gamble. Item xij vuge øyg och aaring. Item vdi mellhws en gammell fierdingkeel, iij kaabergruder, en liiden messing keell. Item vj senghe, som liidet duer. Item en liidenn handtpande och en røst. Item two vogenne och iij hestte och endt een hest vdi gaardenn. Item vdi claafter kirckenns clenoder vj forgiillte kalcke och diske, iij sølluff kalcke och diske, two sølluff billeder, en baag met sølluff beslagenn, en liiden bradsze forgiillt. Item noget andet smaa sølluff, som henger paa ith klede. Item nogne spende och knappe, som henge paa ith leer. Item en fluegells hagell met siit rede. Item iij damass hagelle met theris reede. Item en gammell guldenn stycke hagell, en koer kaabe aff guldenn stycke met søllringe och lencke, en huiidt kaawe aff damass met ringe och lencke forgullt, en kronne, j kraagstawff aff sølluff, eth grøntt altter klede aff seeteni, ith engelst sengeklede, viij dalmathere, en benckedyne, ith leukar, two struis eeg beslagenne. Item ith agnus dei aff sølluff, vj kiistter, ij skaff, xxj hagle, ix seercke met theris reede. Item vdi gaardenn paa madlowftbætt: Item lxxx øyer flesk, vij sneesze aall, xxx vaalle thøer siilldt, halluff andit tuszindt flyndrer, iij vaarde langer, vj vaarde taarsk, ij tuszindt huilling. Item paa kornn lowfftet j leat rowff. iij leat malt, xxiiij tynder hawre. Item vdi kelderenn two tynder owatte, søde och swre, ij tønner smør aff laegaardenn, two tønner miødt, iij tønner lunborger salltt. Item x tønner humle. Item vdi stegerszet iij keellde, x gryder, en handpandne, ith braespiudt, ith brande iernn, en røst, ij tynfadt. Item vdi bagerszet en brugge keell paa fyre tynder, en vdenfore ij tønner, en gammell messing keell, vj kar, store och smaa, vij secke, ij bulløxer, ij iernnvegger. Item vdi prestte stegersszett ix gryder, en pandne, en griffuekeell, en messing keell, ith brande iernn. Item xvij senghe, som er till arbeytze faalck och gestte senghe, vnde och gode, en maadelig seng aff thennum, som Hanss ligger sellffuer vdi. Item iij pundt miell. Thette er thett godtza, som vii forscreffne menndt haffue seett, fundet och forfarit, vnttagenn huesa afspøning, som fødte er thette aar, som er flyll, kalluffue, lam och grisze och korn affuellet vdi marcken, och hues brøderne haffue vdi theris herbergi och vdi kirckenn till theris daglige tiennisttes behowff. Till vintnesbiwrd ere forscreffne menndts indtsegle tryctte nedenn fore thet breff, szom thette bleff vdtscreffuit vtaff. III, 66 b; C. 209 b.

26 August. Nis Iegere fik Ejendomsbrev paa Torn-
gaarden i Kallingborg, som han nu selv iboer. Kallingborg,
Torsd. post Bartholomei. Rel. Hr. Magenns Gøye, [D. B. Hof-
mester¹⁾]. III, 259 b; C, 299 b. Smlgn. 23 August.

— Her Iens Kulben sic presentas paa Synder Brouby kirke
per resignationem dni. Kanuti Hintzeszen. Datum Kalingeborg, 6.
feria post Bartholomei. Rel. Her Iahan Biørn. C. 107 b. Smlgn. 1 Septbr.

1 Septbr. Karl Langhe fik Brev, at dersom han over-
lever sin Moder, Fru Ellsze, Hr. Thomis Langes, Ridders,
Efterleverske, maa han i sin Livstid beholde uafløst Krarup
og Rynckebye Gods i Ffiwnn, som hans Moder har i Pant,
dog at forskr. Karl Lange da skal „vdtquitte hanss metarffuinge
fran seg vdi the pendinge, som samme pantt stander for“; efter
hans Død skulle hans Arvinger beholde Godset, indtil det afløses
dem efter Pantebrevets Lydelse. Cum claus. consv. et inhib. sol.
Hønneborg, S. Egidii abb. Dag. Dns. rex per se. III, 138 b;
C, 108.

— Matis Hansszenn fik Brev ad gratiam at være By-
og Ciseskriver i Vaarde. Cum inhib. Hønneborg, die B. Egi-
dii. Dns. rex per se. III, 66 b; C, 209 b.

— Her Peder Olszenn fik presentatz paa thenne neste fornæ
kyrke per resignationem dni. Henrici Nicolai, szom er Sønder Broby.
Hønneborg die B. Egidii. Rel. Peder Ebbisszen. Oc thenne fornæ her
Peder Olszenn antwordet her Henrik Nielszenn presentationem fran
seg tiill cancellers hand, som han hafde aff dronning Kyrstine ther paa.
C, 108. Smlgn. 26 August.

2 Septbr. Per Götzen i Giilddbierg og hans Søn
Christiern Persszen fik Brev for begges Livstid paa Kronens
Gaard smøtts, som Peder Götzen nu iboer, med Jeppiskeer,
som han nu har i Værge, mod at give og gjøre den sædvanlige
Landgilde og Redsel til Kollding Slot; af Jeppiskeer skulle de
give Landgilde til Kronen, som Lensmand, Herredsfoged og
uvillige Bønder sætte det, efter hvad det kan taale. De skulle
bygge og forbedre Gaarden, holde den ved Magt og ej bortleje
Ager eller Enge fra Gaarden. Cum inhib. Kolldinge, Torsd.
efter S. Egidii. Rel. Hr. Magens Biillde, Ridder. III, 69;
C, 211 b.

— Eric Krumedige fik Kvittans paa 82500 Hvilling paa
Regnskab af Vesterherred, hvilke han lod yde paa Gottrop.
Samme Datum. Dns. rex per se. III, 69 b; C, 211 b.

¹⁾ mangler i C.

4 Septbr. Iahan Friiss til Hessellagher fik Brev paa Swynborgis aarlige Byskat, indtil Kongen forser ham med et andet Kronens Len, som kan være ham ligesaa nyttigt og gavnligt. Kolldinge, sabb. post festum divi Egidii abb. Rel. Hr. Magens Gøye, [Ridder og D. R. Hofmester¹⁾]; Mester Claus Gortze, [Kansler¹⁾]. III, 137*; C, 147²⁾. Smlgn. 1530, 25 Januar.

5 Septbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elsk. Fru Ellsze Pederssdotter, Hr. Thomis Nielszens, Ridders, Efterleverske, har for nogen Tid siden ladet begjære af os to Gaarde, den ene en fri Bondegaard i Lillde Løgetwedt, som Lauris Nielszens iboer og skylder aarlig $\frac{1}{2}$ Ørtug Rug, 8 Skp. Byg, $13\frac{1}{2}$ β „erritzpendinge“, 2 Grot Inde, $2\frac{1}{2}$ β „maallpendinge“, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Lam, Trediedelen af en „yde gallt“, Fjerdeparten af en Ko, Trettendeparten af en Hanvædder og sin Part i en Td. Smør, som 13 Mænd give, og skylder 1 Ørtug Byg af en Kronens Jord, som Herredsfogeden aarlig oppebærer, den anden en Gaard i Stenstruppe, som Nis Friiss iboer, skylder 3 Ørtug Byg, 9 β „erritzpendinge“, 1 Skp. Smør, 2 Gjæs, 4 Høns, „och szamme gaardt, Nis Friiss vtiboer, [er] en kronne gaardt“. Derimod vilde hun give os og Kronen to af sine Gaarde, den ene i Hesleagher (Gudmeherred), som Edder Anderszens nu iboer og skylder 6 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 1 Bolgalt, 1 Mk. „erritzpendinge“, 1 Lam, 2 Gjæs, 4 Høns, den anden i Fangell (Otthenszeherred), som Iyrgenn Hanszens iboer, skylder 4 Ørtug Byg. Hun er nu kommet over ens med Lauris Nielszens og hans Medarvinger, der ere tilfreds med, at hun faaer deres Bondegaard i Lillde Løgetwedt og de beholde den Gaard i Hesleager som en Bondegaard, og hun har nu været for os med et Brev, som os elsk. Hr. Peder Lycke, Ridder, Lauris Skynckell. vore Mænd og Raader, samt Iyrgen Henningszens, Landsdommer i Ffywn, have udgivet og beseglet, lydende, at de efter vor Befaling have været paa de samme 4 Gaarde og der gransket og forfarot, at Fru Ellsze gjør os og Kronen ydermere end Fyldest ved samme Vederlag, og yderligere have hine gode Mænd gransket, at Gaarden i Hesleagher kan taale at give 2 Mk. til aarlig Rente mere end den i Lillde Løgetwedt; med disse 2 Mk. skal Landgildet forhøjes for den Bonde, som kommer i Gaarden, og han skal aarlig udgive dem sammen med det andet Landgilde, som

¹⁾ mangler i C.

²⁾ I C under Bmaalandene; rettet som ovenfor S. 227, Anm. 4.

plejer at gaa af Bondegaarden i Liillde Løgetwedt, da Gaarden i Ffangelik ikke er saa god som den Gaard i Stenstrup, som Fru Ellsze faar af Kronen. De to Gaarde i Liillde Løgetwedt og Steenstruppe skal Fru Ellsze og hendes Arvinger nyde som fri Ejendom, og forpligte vi os og vore Efterfølgere til at fri, frelse, „hiemle och fulldkomelig tillstaa“ hende samme Gaarde, og til inden 6 Uger at udlægge ligesaa godt Gods igjen, om de bleve afvundne hende ved Rettergang „for vor voenhemellssis bryst skyldt“. Kolldinge Slot, Sønd. efter S. Egidii abb. Dag, under vort Signet. III, 139; C, 110¹⁾.

5 Septbr. Vii Ffederich met Gutzs naade &c. gøre alle vitterligt, att oss elskelige Hanss Emichsszenn, voer howffszinde, haffuer nu veritt hoess oss met ith obit besegelldt breff, som nogre godemendt besegelldt haffde, liudendis, at conuentzs brødre vdi Esszenbeck claafter haffuede fore tiidenns leyghed och fore thi att abbet lenss, som nu er theris abbet, icke er fulldmecttig eller myndiig attforswaare claafters godtza och friehed fore allderdom och siugdum och andre vonske, och claafters eyendom daglig vindis fran claafter och claafters clenodier vdsettis, och tiennerne, ther tilligge, beclage thennum for skrøbelige forswaar, och att szamme claafters brødre beclage thennum icke athaffue fanget vdi lang tiidt theris redelig nøttørfftt epther theris regells vdtwiisning, szom samme theris breff, nogre aff brøderne met theris egne handscriffter vnderscriffuit haffue, ythermere indehollder och vdtwiiszer. Och therfore the haffue kaarret, keystt mett theris friie villige och szambtycke for^{ne} Hans Emichsszenn till theris claafters forstander och formandt met nogre villkaar, szom er, att handt schall lade holde en redelig och christelig gudtziennistte vedt magtt i for^{ne} claafter, som tillforrn verit haffuer och Gudt tacknemeligt er, och fore huad szagh gode forfedre haffue funderit och stiftet szamme claafter, och att handt schall skicke abbet lenss met sine brødre theris redelige och gode nøttørfftt vdi theris velløst och siugdum epther theris regels vdtwiiszellaze, och att handt ey hellder schall forkrencke nogre aff the priuilegier, som abbet lenss haffuer offuer brøderne, och ey hellder selge eller affhende aff claafters godtza vdenn claafters prestters szambtycke. Och her till ere for^{ne} conuentzs brødre begerinde vortt fulldbiwrdt och szambtycke, szom the oss bede om for^{ne} theris kaare och vdtwellellsze. Tha epther for^{ne} conuentzs brødres bøenn och begere haffue vii aff voer sunderlig gunst och naade, szaa och fore troescab och villig tiennistte, szom for^{ne} oss elskelige Hanss Emicksazenn oss och riiget her till giordt och bewiist haffuer, och her epther troligenn gøre, bewiisze maa och

¹⁾ Fru Ellszes Brev om dette Mageskifte, III, 140 b; C, 109 b. Det er af samme Indhold, og Datum; hun beder Mester Claus Gortze, Kongens Kansler, Hr. Magenns Billed, Ridder, og hendes Søn Erick Krundige at medbesegle.

schall, haffue vntt och forleenntt och met thette vortt opne breff vnde och forlene hannum met foræ vortt och kronnens claafter Essenbeck claafter met alldt thet godtza, eyendom, rentte och rettighedt, azom ther nu tilligger och aff arrilldtz tiid tilleyett haffuer, atthaffue, nyde, bruge och beholde hans liiffuis tiidt och saa lenge, handt leffuer, daag met szaa skell, att hand schall gørrer och holde ther aff till oss och kronnenn saadann tiennistte och tyngre, som ther pleyger aff attgørris och holldis, och holde abbethenn och conuentz brøderne ther samme-steds thend deell, villkaar och lowfte, handt thennum tillsagdt haffuer, i alle maade, som forcreffuit staar. Och schall hand bygge och forbedre paa claafterit, saa thet icke forfalldis, och holde tiennerne, ther tillige, vedt lowg, skell och reett, och ingenn aff thennum vfforreette emodt logenn i noget maade, och ey forbugge eller forhugge lade nogre the skowge, ther tilligge, till vpligt vdi noget maade. Cum inhibitione. Datum Kollinge, søndagenn nest ephther S. Egidii dag. Dns. rex per se. III. 69 b; C, 212.

10 Septbr. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og Marsk, fik Brev for sig og Arvinger paa al den Del og Rettighed, der er tilfaldet Kongen i en Gaard ved Østerport i Mallmø, som Hanss Michelsszenn havde i Pant for 350 Mk. af Mortenn Iuersszenn. Sunderborg, fer. 6 post festum divæ virg. Marie nativit. Dns. rex per se. III, 362 b; C, 53.

11 Septbr. Axell Gøye fik Ejendomsbrev paa Helligkors Kapel for Aalleborg med Tilbehør. Kollinge, aabb. post nativit. festum divæ virg. Marie. Rel. Hr. Henric Roszenkrantz. III, 71 b; C, 213.

— Mester Christiern Puszell fik Ejendomsbrev paa et Hus paa S. Nicolai „kergaard“ i Viborg med den Jord tværs over Kirkegaarden til den østre Aellgade, i Bredden saa langt som Huset er. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og D. R. Hofmester. III, 71 b; C, 213.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elsk. Iuer Skeell har nu været hos os med to Pantebreve, som hans Fader, Hanss Skeel, vor Mand og Tjener, har paa Tiidgerge, Byerbye og Flede Godser i Maars (Pant for 900 Mk.) og paa Amtofftte Gods (Pant for 747 Mk. lubske), og ligeledes havde han sin Faders aabne, beseglede Brev, hvorved denne oplader ham al sin Ret og Pant i forskr. Gods. Derfor tillade vi Iuer Skeel at beholde hint Gods i sin Livstid, indtil det bliver ham eller hans Arvinger afløst efter Pantebrevets Lydelse, dog at han holder

Godset ved Hævd, og ej foruretter Tjenerne. Cum inhib. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 72; C, 214¹⁾.

II Septbr. Iost Lauritzszenn fñich protectorium cum clausula, att ther szom handt seg giiffiter her effther, tha schall handt beholde szine geistelige leen vbehindrit, och huo hannum ther om haffuer till atthale, tha tale seg hannum till ther om met reette. Datum Koll-dinge, sabbato post natiuitatis diue virg. Marie. Rel. Erich Banner. III, 71; C, 213²⁾.

4 Novbr. Hr. Iahan Vrne, Ridder, fik paa ny Stad-fæstelse paa det aabne Brev, som Kongen har givet ham og hans Hustru, Fru Anne Rønnousdatter, paa nogle Kronens Fiskerlejer, som ligge paa Møen paa S. Iyrgenns Hospitals Grunde. Cum claus. consv. et inhib. Gottorppe, Torsd. efter Allehelgendag. Rel. Mester Annders Glob. III, 260*; C, 300.

— Samme har givet Kongen til kjende, at den Jord og Grund neden for Mynttergaarden i Køpenhaffn, imod Bremerhaalmen, som Kongen gav Niels Stemp, er nu kommet i hans Hævd og Værge. Derfor har Kongen tilladt Hr. Iahann Vrne at indtage og indpæle til samme Grund 6 Ålen „eendelengs att for^{ne} iordt saa wiidt hun seg strackenndis er vdi wannndnet emodt Bremerhaalmenn“, og siden beholde det til samme Jord som fri Ejendom. Cum claus. consv. et inhib. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 260*; C, 300³⁾.

— Mester Anders Glob og Mester Christiern Huiidtt, Rentemestre, faa en lignende Tilladelse for den Grunds Vedkommende, som Kongen gav Mester Lauris Ølmannndt og som nu er kommet i deres Værge. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 260 b; C, 300 b⁴⁾.

II Novbr. Hr. Iahann Vrne, Ridder, maa indløse Nauellstii Birk i Laaland, som Hr. Mattis Ericsszenn har i Pant for 900 Mk. danske Penninge, og siden beholde Birket for sig, sin Husfrue, Fru Anne Rønnowsdotter, og deres Arvinger som et frit, brugeligt Pant, indtil Kongen kommer ind i Sellaandt og Hr. Iahann Vrne da kommer til Ords derom med

¹⁾ Brevet blev i Virkeligheden udfærdiget med Datum: Sønd. efter S. Egidii abb. Dag o: 4 Septbr. (R. IV, 437). Danske Mag. IV Række, IV, 216—17 (efter Lensbogen, der fejlagtig angiver Brevets Aar som 1539).

²⁾ Ny kirkehist. Samlinger, V, 710.

³⁾ Københavns Diplomst. I, 374—75 (efter Originalen).

⁴⁾ Smatds. II, 232.

Kongen; hvis denne da selv vil have Birket, skal det overgives ham mod Udbetaling af de 900 Mk. Gottorpp, S. Martini ep. Dag. Rel. Mester Anders Glob. III, 180; C, 147 b.

II Novbr. Borgemester, Raadmænd og Menighed i Skelskøer fik protectorium og confirmationem privilegiorum in forma generali. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Magister Andreas Glob, thesaurarius. III, 259 b; C, 299 b¹⁾.

12 Novbr. Her Eggerdt Heymandt haffuer ladet bereette for kongelige Maiestat, att mester Hartuiig, som haffde Weerløss kircke vdi forlening, er nu røndt aff riiget fore nogle hannss mesgerninger skyldt, och forne kircke er aff kongelige Maiestatis hederlighed²⁾ &c. Therefore haffuer k. M. vnntt och forlentt samme her Eggerdt Heymandt met forscreffne Weerløss kircke sin liffs tiidt &c. Cum claus. & inhib. sol. Datum Gottorpp, fredagenn neest epther S. Martini episcopi dag. Dns. rex per se. III, 180; C, 147 b.

Axell Gøye fick stadtfestelsze paa sligtt itt breff, liudendis som her epther fulger:

14 Novbr. Vii eptherscreffne Peder Lycke till Nørlundt, ritther, Anders Skieell till Hegnet, Iennss Tygissenn till Randrup, Maltz Lawrissenn till Albeck och Erich Krabbe, webnere, gøre alle witterligt met thette wortt opne breff, att aar epther Gutts biurdt mdxxx, søndag nest epther S. Martini dag vdi Offue kircke waare wii epther hogborne flurstis konning Ffedericks, woer nadigestte herris, befalling forsamlede, och fore oss vdi reette steffnet werdige ffader met Gudt, her Iyrgenn Ffriiss, biscop till Wiiburg paa thendt ene, och erlig welbiurdig mandt, mestter Niels Ffriiss, cantor vdi Wiiborg, paa thendt andenn sziide om treette theuonem emellom waar om Seber claafter. Tha waare wii tillfornn Sanctorum Symonis et Iude dag [28 Oktbr.] forsamlede vdi Eydrup kircke och haffde fore oss steffnet vdi reette szamme szag, och bleff tha szamme szag framdelis steffnit hiidt till Offwe kircke vdi dag, thi att wii icke paa thendt tiidt waare allde tilstede, szom woer naadigiste herris breff och befalling liude oppaa. Daag bereette fore oss forne werdige ffader, her Iyrgenn Ffriiss, vdi fforne Eydrups kircke, att handt nogen tiidt siidenn forledenn forleente forne mestter Niels Friiss, cantor, met hanns och bispdomens claafter, Seber claafter, och meente, att forne claafter icke waar szaa redeligenn metfaritt, att hannum biurde attnyde same forlening epther thendne dag. Thertill suarede forne mestter Niels, att forne biscop Iyrgenn haffde giffuit forne mestter Niels breff paa szamme claafter, szom waar ith papirss breff, och szamme breff haffde hanndt vdi strenge ritthers, her Christienn Ffriiss, neruerelsze sponder

¹⁾ Friis, Skjelskørs Beskrivelse, 390—91 (efter Originalen).

²⁾ herlighed. C.

reffuet och forbrendt, och sziidenn biscop Iyrgenn Ffriiss haffde spurdt, att szamme breff sonder reffuit och brendt waar, thalede handt hannom till om szame claafter och ick tillforne. Ther neestt same dag vdi Eydrups kircke och thesligiste vdi dag vdi Owe kircke frambar mestter Niels for^{ne} her Iyrgenn Friiszes breff, screffuit oppaa perckmet och giffuit vdi Seber claafter, liudendis, att hans naade haffde tillsagdt hannom Seber claafter siin liiffstiidt, och waar ther dog ingenn articler, vnderskeedt eller willkaar, szom pleyger och bør attwere vdi sliigh forlenings breffue. Theremod framlagde for^{ne} her Iyrgenn Ffriiss &c. trindne tingswintner, vdtgiffne aff Sleetherrit, Aarsherrit och Hernumherritz ting, att sex siwnsmenndt, vpneffnde aff huerit ting besunderlige, och szamme siwnsmenndt haffde weritt vdi Seber claafter, grandsket, forfaret och seett, att szame claafter storligenn paa bygningenn forfaldenn waar, haade paa kirkenn och the hwss, fferwenn vdi ere, thesligiste skowgene, ther tilligge, storligenn paa en stackit tiidt förhugne ere, szaa att ingenn the siwnsmenndt thorde wurde thenndt skade, ther paa giordt waar. Samledis vdi reette lagde for^{ne} her Iyrgenn Ffriiss thet breff, som menige conuentt hans naade tillacreffuit haffde, ther vdiidenn for hans naade bekierendis theriss store briist, the haffde, baade paa theris prouennt, theuonm aarligenn biurde atthaffue och thennom aff for^{ne} mestter Niels bleff forholth, thesligiste, att the icke kunde ligge tiwrtt paa theris soffuehwss for regenn, met flere ordt, samme theriss breff indebollder och vdtuise. Och gaff for^{ne} her Iyrgenn Ffriiss seg vdi alldle reette, om for^{ne} mestter Niels biurde attnyde szamme forlening eller eyg. Ther till swaarde for^{ne} mestter Niels, att handt ther eyg wille giffue seg vdi reette, och sagde, att the dommere icke alldle tilstede waare, som i woer naadigste herris befallings breff beneffndt waare. Tha epther tilltall, geensuaar, sagenn leylichedt, breffue och beuisinge, szom vdi reette lagdis fore oss, sagde wii saa ther paa for reette, att epther thi for^{ne} mestter Niels Friiss sagde seg atthaffue vdi sunder reffuit och brendt szame papiirs forlenings breff, handt aff offteneffndt her Iyrgenn Friiss haffde, och bannndt nu frambar ith pergamentz breff, vdi huilcket icke waar nogre articler, vnderskeedt eller willkaar, szamme claafter, stedd, iomfruer, schoffuene och anddet theriss egenndomme kandt were mett foruaarit, bør szame breff icke atthaffue nogenn magtt, claafterit till briist vdi noger maade eller biscop Iyrgenn emodt. Till wintnisbiurd haffue wii hengdt woris indtsigler nedenn for thette wortt obne breff. Giffuit aar, dag, tiidt och stedd, szom forscreffuit staar. Cum claus. consuētis et solitis. Dns. rex per se. III, 75 b; C, 217 1/2.

17 Novbr. Knut Bentsszenn, Ridesmaasvend, fik Forleningsbrev paa en Bod i Køpennhaffn, vesten for den Bod, som Per Claussszenn har i Forlening, at nyde kvit og fri ad dies vitæ, dog mod at bygge og forbedre samme Bod. Cum

1) Ny kirkehist. Samlinger, V, 760—63.

claus. consv. et inhib. sol. Gottorpp, Onsd. efter S. Martini ep. Dag. Rel. Mester Anders Glob. C, 301.

24 Novbr. Borgemester, Raad og Menighed i Kolliding fik Kvittans for 100 Mk. danske som deres Byskat for det for-gangne Aar, samt for 150 Mk. paa Regnskab, fordi de skulle være fri for Rytterhold i dette Aar ligervis som andre Kjøbstæder i Iwtlaandt. Gottorp, in profesto divm Catharine virg. et mart. Dns. rex per se. C, 214 b.

26 Novbr. Pouel Knutsszenn, Borger i Riipe, fik Livsbrev paa en øde Bondejord og Eng i Wilsjöff Mark, som han havde arvet efter sin Hustrus Fader, mod sædvanlig Afgift til Riiperhuss. Gottorp, fer. 6. post Chatharine virg. et mart. Dns. rex per se. III, 74; C, 215.

— Mester Iahann Friiss til Hesszellagergaard fik Forleningsbrev i sin Livetid paa Dallum Kloster per resignationem magistri Iohannis Volckendrop. Cum claus. consv. Samme Datum; „quere ut supra“. Dns. rex per se. C, 112 b (overstreget). Smugn. 1528 (uden Dag) og 1530, 25 Januar.

6 Decbr. Her Peder Christiernsszenn fik stadfestelse paa Stryen kirke cum claus. consuetis &c. Datum Gottorpp, ipso die diui Nicolai ep. Dns. rex per se. III, 142 b; C, 112 b.

11 Decbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at „om szaa heer ephter skeendis worder, att swortte brødre vdi Aarhwss forladendis worde theris claafter“, unde og give vi Biskop Offwe Biillde og følgende Bisper til Aarhwss samme Kloster med al sin rette Tilliggelse og Bygning, Huse, Kirke, Have, Abildgaard og Teglgaard i Længde og Bredde, „vppe och neder, wiitt och siitt“, som det nu begrebet er, at nyde som fri Ejendom til Aarhwss Kirkes Sæde til evig Tid. Cum [claus. consv. et¹⁾ inhib. sol. Gottorpe, Lörd. efter S. Nicolai episc. Dag²⁾. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 74; C, 215 b³⁾.

12 Decbr. Reverendus pater, Dns. Auo, episcopus Arnsiensis, fik Kvittans for 60 rh. Gld., overgivet Kongen paa Biskop Niels Clausszens Vegne som dette Aars Afgift af Hadzherred, Endelage og Fardoo. Gottorpp, Sønd. post Nicolai. C, 215 b.

¹⁾ mangler i C.

²⁾ III har fejlagtig Asret mdxxx.

³⁾ Ny kirkehist. Samlinger, V, 763.

16 Decbr. Iørgen van der Wisk, Embedsmand paa Aalholm, fik Kvittans at have ladet antvorde 9 Læster 23 Td. Havre (60 Td. regnet i hver Læst). Gottorp, Torsd. efter S. Lucie. Rel. Hr. Nicolaus, Kornskriver paa Gottorpp. C, 148.

Uden Dag. Thette efftherscreffne inuentarium, søluff oc godtz vaar vdi Veylle claafter, ther Iens Huass thet anamede.

Primo ith monstrantz. Item ith søluffkaars. Item viij kalcke. Item ith padtz. Item ith broden helligdomskar. Item xij par messe reder, vnde och gode, aff siilcke, och ther till nogen faa daglige brøndene¹⁾ messe kleder. Item en brygge pandne. Item iij øllkar, vnde och gode. Item ith brandeiernn. Item x kaaber gryder, vnde och gode. Item iij kielde, vnde och gode. III, 71 b; C, 213 b²⁾.

— Hans Michelszens og Nicolaus Lixeners efterladte Gods, som blev vurderet af Hr. Albrecht Raffnsborg og Borgemester og Raad i Mallmø:

En Gaard ved Sønderport, som Jacob Bulle havde i Leje af Hanns Michelsszenn, blev Iyrgenn Kaach tilvurderet for de Penge, som hine skyldte ham efter deres Brevs Lydelse.

En Gaard vest for S. Peders Kirke, vurderet for 800 Mk. og kjøbt af Iacob Michelsszenn og Jacob Guldsmet; de skulle forrente Pengene, indtil de faa dem betalt.

Et nyt Træhus med en Jordkjælder under, som staar paa den „liillde Raadstaacker gaarden“, blev vurderet for 400 Mk. og for saadanne Penge vilde ingen have det.

En øde Jord sønden ved Volden, vurderet for 120 Mk. og kjøbt af Jacob Michelsszenn.

En Stenbod bag Palne Iensszenn, vurderet for 250 Mk. og kjøbt af forskr. Palne; han skal forrente osv.

„Thett siødnestte hyrne paa thend liillde Raadstaacker gaardenn sundenn fore Elæze Wedtzela godtz“, vurderet for 600 Mk. og kjøbt af Hanns Bønger.

En Gaard ved Østreport, som Magenns Schoning iboede og som efter Kongens Brev blev overantvordet Magenns Falstter, blev vurderet for 600 Mk.

En Jord, som „Iyrgenn Kaacks strands boder“ stande paa, og det Hus, som Niels Suder iboer, blev tilsagt forskr. Iyrgenn Kaack af Hr. Iahann Randzow og af Hr. Albrecht Ibsszenn for den Gaard og Jord hos Møntergaarden sønden Adeigaden og blev vurderet for 250 Mk.

¹⁾ brodhen. C.

²⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 368.

En Gaard ved Østreport, som Peder Olsszenn iboer, og et lidet Stykke Jord ved Byesmuren, som Hanns Michelsszenn havde i Pant af Mortenn Iuersszenn for 350 Mk.; og købte Per Nielsszenn, Skrædder, samme Stykke Jord for 20 Mk.

Hannss Michelsszenns store Stenhus med Gaardsrummet fra Adelgaden til Elsze Wedtsels Gods, som Mester Iasper har annammet efter Kongens Befaling, er vurderet for 1500 Mk., efterdi det skal afbrydes, som staar paa Byens Grund.

Et Træhus vesten for forskr. Stenhus blev vurderet for 250 Mk.; Hannss Hwiitther købte det og skal forrente, indtil han faar det betalt.

Den Gaard, som Nicolaus iboede og som Kongen har givet Willom Raffun igjen; Halvdelen af denne Gaard købte Hanns Michelsszenn for 400 Mk.

En Gaard ved Graabrødrekloster, som Hans Michelsszenn iboede, vurderet for 800 Mk.

Hannss Michelsszenns „abelle hawe“, som Kongen har lagt til Slottet, er vurderet for 400 Mk., undtagen hvad Ejendom Kirken har deri.

En Vejruspille vurderet for 150 Mk.

Summa summarum 6770 Mk., foruden det Gods, som Iyrgenn Kaack har faaet i Betaling; deraf er først tilfaldet Kongen efter Loven Hanns Michelszens Part, som er Halvdelen af forskr. Sum, hvilken Del Kongen har givet Hr. Iahann Randtzow og som Elszebe, Hanns Michelsszenns, Mester Mortenn og Nicolaus siden købte af hin; siden tilfalder Kongen Elszebes og Nicolai Part, hvoraf den førstes Part er 3385 Mk.; siden tilfalder Kongen de to Parter af den anden Halvdel, som de førnævnte købte igjen af Hr. Iahann Randtzow, som er 2256 Mk. 2 alb., og bliver Mester Mortens Part 1128 Mk. 5 β 4 δ . III, 362 b; C, 54 ¹⁾). Smig. S. 181.

1530.

6 Januar. Biscop Offue Biillde till Aarhwss ffich stadtfestelsze breff paa ith breff szaa liudendis: In nomine domini amen. Vii burgimesttere och raadmenndt vdi Aarss met menige allmugis szambttycke vdi szame stedt gøre witterligt met thette wort opne breff, att paa thet att twidregt, forfang och ythermere skade kunde

¹⁾ Danske Mag. III Hække, I, 239.

affleggis och ey her epther skee scall emellom werdige fader och herre, her Eyler, biscop vdi Aars, hanss erlige capitell och menige clerckerie vdi szamme stedtzs och theris eptherkomere och oss och wore eptherkomere, burgimesttere, raadt och menige allmwe vdi Aars, tha ere wii szaa offuer eens wordne om Aarsses marck och feegang, offuernerinde welbiurdige mennndt her Axell Lawgsszenn, ritther paa Clawgshaalm, Erich Westtenii aff Søbygaardt, Anders Mwnck aff Brusgaardt, Lass Lonoff aff Kaalldrop, Eggerdt Westteni aff Østtergaardt, Nis Thomesszenn vdi Tiistrup, Iens Christiernsszenn vdi Nielstrup, Iens Nielsszenn vdi Restrup, Niels Hardboe vdi Tord[r]up, webnere, Per Nielsszenn vdi Skiolldeløff och Anders Bunde vdi Fardum, att epther thendne dag ey schall indbegnis noget lycke oppaa Aars marck, och skall thendt lycke, szom her Marqwordt Skeernaa haffde indbegnet, ligge frii till feegang till Aarsses bye till hederlige herrer och canickers feegang, till menige Aarszes borgerss behowff och feegang och alldle induoners ther szamme stedtzs, epther szom werit haffuer vdi werdige ffeders, biscop Ølricks och biscop Iennsses tiidt, till fyre marcke moede, epther thendt ening och dagtingenn oss emellom giorde och wii aff arrilldt haffue haffdt, vndertagenn kirckenne tegellgaardt, szom ther nu forfundenn er; och huo som wil driffue seæ vdt att Broberg, the gøre theraff, szom arrilldts sziiidt haffuer werit. Item huo szom kaallgaardt eller abillgaardt haffuer vdenn fore byenn, the giffue theris iordtzskyld tiidt, szom the aff arrilldt giordt haffue. Och ther paa skulle alldle treette och deele, szom wii haffue haffdt om fore lycke, marck, skowge och feegang till thendne dag, were døde och magtteløsse och alldelis affthalet till en fuldkomelig eende paa alle sziiider vdenn alldt argelist och hiepereede vdi noget maade. Till thess ythermere foruaring haffue wii met willig och widscap ladet henge wortt stadtzs indtsegell, tilbendis foræ her Axell Lawgsszenn, ridder, Erich Westteni, Anders Mwnck, Lass Lwnow, Egger Westteni, Nis Thomesszenn, Iens Christiernsszenn, Iens Nielsszenn, Iens Hardthoe, webnere, Peder Nielsszenn och Anders Bunde, att the och lade henge theris indtsegle till winttnisbiurdt nedenn for thette wortt opne breff. Giffuit vdi Aars paa biscofs gaardenn, aar epther Gutzs biurd tusinde fyre hwnndrede fyresindtiwge paa thett fempte, tiisdagenn nest fore midtfaste søndag [o: 8 Marts] &c.¹⁾ Huilcket breff kongelige Maiestat aff sunderlig gunst och naade fuldbiurde, sambtycke och stadtfeste vedt fuldt magt attbhiffue vdi alldle maade, szom szamme breff indeholder, vdtwiiser, och szom foracreffuit staaar. Cum inhib. solita et claus. consuetis. Datum Gottorp, die trium regum, vnnder kongelig Maiestatis signet. Ad mandatum regie Maiestatis proprium. III, 74 b; C, 216.

7 Januar. Dns. Auo Bilde, episcopus Arhusiensis, fik Kvittans paa 99 Mk. danske og 3 rh. Gld. som Landehjælp

¹⁾ Hübner, Aktskykker vedk. Staden og Stiftet Aarhus, I, 46—47 (after Originalen).

1529 af Kronens Bønder og Tjenere i Støffring, Nørhald og Othensyld Herreder, og paa 99 Mk. danske som samme Landehjælp af Hardtzherred og Endelage; i alt 207 Mk. danske. Gottrup, Fred. efter Hellig tre Kongers Dag. C, 217.

7 Januar. Samme fik Kvittans paa 100 Lod Sølv, som han lod for nøje af det Sølv, som var beskrevet i Sortebrødre Klosteret i Aarss. Samme Datum. C, 217.

11 Januar. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Danmarks Riges Hofmester, fik Livsbrev paa efterskr. Gods: Gaarden Keer i Vungstrop Sogn, skylder 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 1 Skp. Smør og Skovsvin, naar Olden er; en Gaard i Kattbelle (Hwsgaardt Sogn), som Mattis Westty iboer, skylder 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Pd. Smør og Oldensvin, naar Olden er; Gaarden Tolstrup i Wrandom, som Tyger Stub iboer, giver 2 Ørtug Rug, 2 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre og et Skovsvin, naar Olden er; en Gaard i Astrop (Henнге Sogn), som Peder Iosepszenn iboer, skylder 2½ Mk. Penninge og et Skovsvin, naar Olden er; Gaarden Trædeholtt (Hjæbere Sogn), som Rasmus Graa iboer, skylder 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør og et Skovsvin, naar Olden er; et Bol i samme Sogn, kaldet Raffnoltt, som Lauris Nielszenn har i Vørge, skylder 2½ Mk. Penninge etc. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottrup, Tirsd. efter Hellig tre Kongers Dag. Dns. rex per se. III, 77 b; C, 218 b.

12 Januar. Mester Anders Glob fik Kvittans paa 100 rh. Gld., som Petter Gørtzse antvordede paa hans Vegne¹⁾. Gottroppe, Onsd. efter S. Chanuti Dag²⁾. Dns. rex per se. III, 260 b; C, 301 b.

— Petther Gørtzaze fik Stadfæstelse paa en Jord, han kjøbte af Niels Stemp i Køpenhaffn. Datum ut supra. Dns. rex per se. III, 261; C, 301 b.

20 Januar. Erick Krumdiig fik Brev paa Pedher Ribbersszenns og hans Husfrues, Petronelles, Gaard i Varde med al deres Gods emstds., rørendes og urørendes, „som for falsk mynthe var skyldt for oc rømmet bort etc.“ Gottrup, Torsdag efter S. Anthonii Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. C, 210 b.

¹⁾ C. III har fejlagtig: antvordede ham paa Kongens Vegne.

²⁾ III har det fejlagtige Aarstal 1629 (Kjøbenhavns Diplommat. II, 229). St. Knuds Dag maa her være Knud Hertugs Dag, saavel efter Brevets Plads i Registranten som efter Dateringsstedet.

21 Januar. Fru Karen, Kield Ywersens, fik Brev [for Livstid¹⁾] paa Lodgardz Eng for Warde efter hendes Moders [Fru Annes¹⁾] Død etc. Gottrup, fer. 6. post Fabiani. Rel. Erick Krumdig. C, 211; noget vidtløftigere i I, 71.

25 Januar. Iahann Friess af Hesszellagergaard fik Livsbrev paa Dalum Kloster mod at tjene deraf med 2 „wergafftige“ Karle med Heste, Harnisk og Værge paa sin egen Kost og Tøring, og dermed være fri for Gjæsteri, Nathold og al anden kgl. Tyng af Klosteret; han skal give Jomfruerne deres sædvanlige Provent og holde Klosteret ved skjellig Bygning, saa det ikke forfalder. Cum claus. consv. Gottorpp, S. Pauli convers. Dag. (Dette Brev har Kongen underskrevet med egen Haand). Og antvordede han Kongen det Brev igjen, som han havde paa Swinborgs Byskat [1529, 4 Septbr.] III, 142 b; C, 113²⁾.

10 Febr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Morten Skinckell, vor Sekretær, har berettet for os, at hans Fader og Moder havde noget Gods i Pant af Fru Magdalene, Hr. Niels Bragdis, som var Niels Bragdis Moder, nemlig i Iwtlanndt to Gaarde i Munstrup (Nyngherred), som Michell og Peder Michelssenn ibo (giver hver 1 Ørtug Rug, 1 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre og 15³/₄ Penninge); i Ffiwn to Gaarde i Ackroppe By (Haarby Sogn, Baagherred), som Iess Persszenn og Hanss ibo (giver hver 2¹/₂ Ørtug Rug, 1 Skp. Smør), en Gaard i Norby (Schamherred), som Annders Somer iboede og giver 6 Ørtug Korn, 1 Skp. Smør, 2 Gjæs, 4 Høns. Da disse Gaarde nu ere tildømte os som forbrudt Gods, unde og give vi forskr. Morten Skinckell dem til evindelig Ejendom. Gottorpp, S. Scholastice virg. Dag, under vort Indsegl. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 143; C, 113. b.

10 Febr. Iørghenn van der Wisk fik Kvittans paa 50 Lod Sølv, som han havde oppebaaret „till aabodh“ paa en Klokke af Olfeldh Kirke i Olholm Len. Cum claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. C, 148 b.

— Samme fik Kvittans paa 150 Sider Flæsk, 200 Sider Faarekjød, 100 Gjæs, 3 Td. Smør, 2 Pd. Ærter, 20 Pd. Malt Cum claus. consv. Samme Datum osv. C, 148 b.

¹⁾ I.

²⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 226.

14 Febr. Hr. Magens Gøye fik Skjødebrev paa Graabrødre Kloster i Raunders med al Tilbehøring, som er Kirke, Kirkegaard, Hus, Jord, Bygning, Gaardsrum og Haverum. Cum claus. consv. Gottorpp, S. Valentini mart. Dag. III. 78 b; C, 220 ¹⁾.

17 Febr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Knudh Gyllenstjerne, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Kallenborigh Slot, har ladet berette for os, at de Carmeliterbrødre, som vare i Kiøbenhaffn, have overgivet og forladt den Gaard, de havde i Værge og givet dem andetsteds hen, saa at samme Gaard staar saa godt som „wordisløss“. Thi have vi undt og givet forskr. Knudh Gyldenstjerne og hans Arvinger samme Gaard med Huse, Bygning, Gaardsrum og Haver til evig Ejendom; dersom der dog er nogle Carmeliterbrødre i Gaarden, skal forskr. Knud Pedherschenn stille dem til Freds. Gottorpp Slot Torød. efter S. Valentini mart. Dag. Dns. rex per se. C, 301 b (overstreget) ²⁾.

22 Febr. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Danmarcks Riges Hofmester, fik Ejendomsbrev paa en Jord i Aarhwsa, 30 Alen lang og 22 Alen bred. Cum claus. consv. Gottorpp, S. Petri Dag ad cathedram. III, 78. C, 220.

24 Febr. Peder Hansszenn, Tolder i Helasingør, fik Kvittans paa Regnskab for, hvad hans Fader og han oppebar af Tolden i de to Aar 1527 og 1528. Gottorpp, S. Mathie ap. Dag. III, 261; C, 302.

24 Febr. Pether Hanszenn, Tolder i Helsingør, fik Kvittans paa 700 Gld i Guld paa Regnskab af Tolden i forgangne Aar 1529. Samme Datum. Rel. Antonius Wulffardt. C, 302 (overstreget).

26 Febr. Burgimestter och raadtvdi Riipe. haffue bereett for kongelige Maiestat, att mange købmennndt indføre vdi theris haffn hamburgerer øll och siidenn sellge thet annderstedtz hedenn, saa thet bliffuer icke forsiiset, och kongelig Maiestats siise

¹⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 408—49; Stedfeldt, Randers, 195—98 (her efter Originalen, som er dateret Torsdagen efter Valentini mart. Dag).

²⁾ Danske Samlinger, II Række, II, 168—84. Foruden dette Brev findes i Registranterne en kortere Gjengivelse af samme Brev, der ikke er overstreget (III, 261, C, 303). Det sidste (trykt i Kiøbenhavns Diplomat. I, 374) er i begge Haandskrifter dateret: Gottorpp, Onsd. efter Allehelgen Dag [d: 2 Novbr.] 1529, men staar dog efter ovenangførte Udkaast og mellem Breve fra Foraaret 1530.

ther met bliffuer forryckit. Thi haffuer kongelig Maiestat bedet och strengeligenn budet alldle køebmænndt, dannske eller tydtske, szom theris haffn oc strøme besøge och indtføre hamburgerer øll, att the eyg vpbyrde theris buncke, førenndt the haffue haffdt kongelige Maie-statis siisemestter aff hans naadis stad Riipe vdi skiibet hoess thennom och ladit bescriffue hues hamburgerer øll, the inde haffue, och thet forsise. Och naar the thet giordt haffue, mue the thet sellge, huore thennom tyckis, och thet eyg ythermere forsise, dog the haffue kongelig Maie-statis siisemestters breff, att the aligtt øll forsaiiset haffue. Och skulle burgere vdi foræ Riipe huer tillsziige sine gestte, szom føre hamburgerer øll indt for theris bye, att the eyg skulle vpbyrde theris buncke, førennd siisemestterene aff Riipe haffue thet bescreffuit, och thet forsaiiset er. Datum Gottorpp, sabb. post Mathie apost. Dns. rex per se. III, 79; C, 221.

27 Febr. Iens Iensszen fik Brev, at han, hans Hustru, Boilldt Iensdatter, og begges Arvinger til evig Tid maa beholde Kronens Gaard i Kongens Tiistedt, som han nu iboer, for ret Bondegods mod at holde Gaarden ved Hævd og aarlig give den sædvanlige Afgift deraf til Kronen; de maa ej afhænde fra Gaarden noget af hendes rette Tilliggelse. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorpp, Fastelavns Sønd. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 80 b; C, 223 b.

— Iens Hwass fik Kvittans paa 1123 $\frac{1}{2}$ Lod 1 Kvintin Sølv, som han efter Kongens Befaling havde annammet af nogle Klostre i Iwttlanndt, som er 511 [Lod] 1 Kvintin af Graabrødre Klosteret i Rønners, 124 $\frac{1}{2}$ Lod af Graabrødre Klosteret i Wiiburg, 488 Lod af Sortebrødre Klosteret i Weygle. Cum claus. consv. Gottorp, domin. post Mathie ap. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 78 b; C, 220¹⁾.

28 Febr. Iens Huass fik Kvittans paa 4300 Mk. danske, som han havde oppebaaret af Kjøbstæderne i Aaret 1529, og 2160 Mk. danske, oppebaaret samme Aar af Kronens Bønder og Tjenere i Ørum Len, Maarss, Saling, Fiendzherred, Rindzherred, Gislumherred, Nørliungherred, Sønderliungherred, Medelsomherred, Linsgaardherred, Rogsøgherred, Hinstedherred, Torderup Len, Skanderborg Len, Bygholm Len og Lundeness Len, samt 60 Gld. i Guld Afgift af Nesbyhoffuid Len samme Aar. Gottorpp, Mand. post Mathie ap. Rel. Anthonius Wiffardis. C, 220 b.

¹⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 369.

28 Febr. Mester Morten Krabbe, Sekretær, fik Brev at være fri for Borgelejer i Tomerop Kloster, saa længe han er Forstander dér, mod aarlig at give 300 Td. Havre og yde dem paa egen Kost ved Gaattorpp. Gaattorpp, Mand. efter S. Mathie¹⁾ ap. Dag. Rel. Ienss Huass. III, 362 b*; C, 53.

1 Marts. Mester Chrestiern Huid fik Kvittans paa 309 rh. Gld. i Guld og 1000 Mk. danske, som han har anvordet Kongen paa Regnskab. Gottorp, fer. 3. post festum Mathie ap. Dns. rex per se. C, 220 b.

8 Marts. Laave Matszen, Slotsfoged paa Hagenskou, fik Kvittans paa 500 Mk. danske, som er aarlig Afgift af Hagenskou fra næst forgangue S. Volborig Dag til samme Dag 1531. Gottorpp, Tirsd. efter Sønd. invocavit. Dns. rex per se. C, 114.

— Her Andhers Pedkerszenn flech presentatz paa Wuolt kirke per obitum dni. Iacobi Latter, vltimi possessoris eiusdem, cum clausulis consuetis. Datum Gottorp, feria 3. post dominicam inuocavit. Dns. rex per se. C, 331 b.

24 Marts. Peder Ebbisszenn, Hovedsmand paa Lundeness, fik Kvittans paa 1 Td. saltet Lax, som han lod yde paa Gottorpp. Gottorpp, fer. 5. post domin. oculi. Dns. rex per se. C, 221 b.

1 April. Erich Banner fik Kvittans paa 20 Stkr. rødt engelsk Klæde af det Klæde, der kom til Vrag under Annessz. Gottorp, fer. 6. post lætare. Dns. rex per se. C, 221 b.

8 April. Hr. Hans Biillde fik Kvittans at have fornsjet Kongen 100 Gld. Gottorpp, Fred. post judica. Dns. rex per se. C, 302 b.

10 April. Eyller Rønnow fik Kvittans at have fornsjet Kongen 1200 Gld. paa sin Broder, Biskop i Sellanddt, Hr. Ioachimi Rønnows, Vegne. Cum claus. conv. Gottorpp, domin. palmarum. Dns. rex per se. III, 261; C, 302 b*).

15 April. Mattis Olszenn, som kaldes Røerbodt, i Østoffte har bevist for Kongen med Kong Hansszis Brev, at Hans Lyse og hans Arvinger aarlig skulle give 2 β Grot af den Maalsgaard i Østoffte, som da laa øde og som Hannas Liise havde i Værge, hvilken til forn kun gav 1 β Grot, og desuden skulle de opbygge Gaarden igjen og holde den ved

¹⁾ III har fejlagtig: Mathel. Smilgn. ogsaa 4 Maj.

²⁾ Knudsen, Joachim Rønnow, 163.

Magt, og har berettet, at hans Hustru, Benedict Lawrisdatter, har „thalet for^{ne} Hannes Liises arffuinge mynde for same gaardt“. Thi har Kongen tilladt, at forskr. Matis Olsszenn, hans Hustru og deres Arvinger maa beholde forskr. Gaard mod aarlig at give 2 β Grot deraf samt holde den ved Magt og ikke forhugge Skovene til Upligt eller „torge føre“. Cum inhib. sol. Gottorpp, Fred. efter Palmesøndag. Dns. rex per se. III, 180 b; C, 148 b.

19 April. Mattis Gørtzsse til Soluig fik Livsbrev paa Vor Frue Kloster i Roskilddt mod at gjøre Kongen tilbørlig Tjeneste deraf. Cum inhib. et aliis claus. consv. Gottorpp, Tirsd. efter Paaske Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. Vttenhoffuer, Kansler. III, 268*; C, 302 b. Smlgn. 22 Juli.

26 April. Her Seuerin Olsszenn, sogneprest till Naxskoug oc Kraagsbøll kircker, ffich kongelige Maiestatis stadtfestelsze paa een drottning Elizabeths, hogborne furstendis, presentatz, hanndt haffde paa for^{ne} Naxskoug och Kraagsbøll kircker. Samledis fih handt kongelig Maiestatis stadtfestelsze paa ith wintne, vdgifuit paa Naxskoug raadhs, liudenndis, att borgere vdi Naxskoug tacket hannom got vdi alldle maade for sin tienniste, handt thennom giordt haffde, szom en saagne prest plegtig er atgøre sine saagnefaalek, baade vdenn kirckenn och inden, vdi predicke stolenn leardt och sagdt thennom Gutzs ordt, thet hellig euangelium, saa att thennom ther met nøgedis, och ey the haffue nogenn andenn leere fader behowff vdenn for^{ne} her Seuerin, theris reette saagne prest, och ther fore att thennom nøgedis saa met hannom, att the tha gøre och giffue hannom och ingenn andenn, huess thennom bør och the plegtige ere attgøre och giffue theris saagne prest met reette. Datum Buchhagenn, feria 3. post domin. quasi modo geniti. Dns. rex per se. III, 181; C, 149.

— Christiern Persszenn, [kongelig Maiestats secreteer¹⁾], ffich presentatz paa Haarby kircke, liggenndis vdi Ffiwn, per obitum [cuiusdam²⁾] dni. Nicolai, vltimi et immediati possessoris eiusdem. Datum Gottorp, 3. feria post dominicam quasi modo geniti. Dns. rex per se. III, 144; C, 114 b.

27 April. Rasmus Persszenn, Peder Hyldings Søn, paa Thorss hos Suinborg fik Livsbrev paa Hovedgaarden paa forskr. Thorss uden al Afgift, hvilken Gaard Ionn Staphennszenn til forn iboede; han skal bygge og forbedre Gaarden og holde Kongens og dennes Fogeders Gjæsteri. Cum claus. consv. Buchhagenn, 4. fer. post domin. quasimodogeniti. Dns. rex per se. III, 144; C, 114.

¹⁾ mangler i C.

²⁾ C.

30 April. Her Anders Olufszenn flich presentatz paa Windebye kircke vdi Laalandt per liberam resignationem dni. Strangonis Andree, vltimi et immediati possessoris eiusdem. Datum Gottorpp, sabbato prox. post dominicam quasi modo geniti. Dns. rex per se. III, 181 b; C, 149 b.

4 Maj. Mester Morten Krabbe, Sekretær, fik Kvittans paa 200 Td. paa Regnskab af den Havre, som han aarlig skal give af Twmerup Kloster, for at være fri for Borgelejer deraf. Gottorpp, fer. 4. post domin. misericordia dni. Rel. Henrich Hach, Husfoged. III, 364 b; C, 56.

— Borgemester og Raad i Ystedt fik Kvittans paa 410 Td. Havre. Samme Datum og Rel. III, 365; C, 56.

22 Maj. Ion Andersszenn, Borgemester i Vordbiereg, fik Livsbrev mod den sædvanlige Afgift paa Kongens og Kronens Kapel, S. Iyrgenns Kapel, uden for Wordtbiereg med alle tilliggende Lykker, Haver og Jorder, som Byfogeden smetds. Ienns Riiber, sidst havde i Forlening og nu velvillig har opladt ham. Cum inhib. et claus. consv. Gottorpp, Sønd. vocem iucunditatis. Dns. rex per se. III, 365 b; C, 56 b.

— Iens Riiber, Byfoged i Wordtbiereg, og en af hans søgte Sønner efter ham fik Livsbrev paa Kongens og Kronens Færge ved Aasskloster med al sin rette Tilliggelse, at anname, naar Hanss Tegelslaar, som nu har den i Forlening, er død; hvis han dog kan stille denne tilfreds, skal han strax annamme samme Færge og holde den ved Magt, vel færdig, og aarlig give den sædvanlige Afgift deraf til Kronen. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 366; C, 56.

2 Juni. Vulffgang van Vttenhoff, tydsk Kansler, fik Kvittans paa 646 Mk., som han antvordede Kongen af Landehjælpen i Hyndtzessgaffwell Len 1528. Cum claus. consv. Gottorpp, 5. fer. post. domin. exaudi. Dns. rex per se. C, 114 b.

4 Juni. Hr. Henrich Aaghesszenn, Ridder, har havt sit visse Bud hos Kongen med et Brev af Christiern den sidste, ndvisende, at forskr. Hr. Henrich havde efterskr. Gods i Hal-landt i Pant af Kong Christiern for 1100 Mk., som er først Wattzgaard, som Biørnn Ioensszen iboer (giver aarlig 8 Pd. Smør), Niels Ioensszen i Kierrebiereg (6 Pd. Smør), Bentt Hans-

szenn i Hellderup (4 Pd. Smør), Mortenn i Gødebye (2 Pd. Smør), Iens i Bull (7 Pd. Smør), Gundi i Ringsaass (4 Pd. Smør), Niels i Dall (2 Pd. Smør), Backegaard (2 Pd. Smør), [Toerdt i Agerberg (8 Pd. Smør), Arfwit i Gyerttlycke (6 Pd. Smør), Mogens Nielsszenn i Kyelstrop (6 Pd. Smør)¹⁾, Bent Boesszenn i samme Sted (6 Pd. Smør), Bent i Pynniggaard (8 Pd. Smør), Bent Byrgessenn i Bwe (3 Pd. Smør), Suendt Trogelszenn ibid. (4 Pd. Smør), end en i samme By (2 Pd. Smør), Oluff Ionsszenn i Holtt (4 Pd. Smør), Morten Kellsszenn i Mørekulldt (8 Pd. Smør), Ingeborg Nielsze ibid. (4 Pd. Smør), Niels Anderszen ibid. (2 Pd. Smør), Annders Olsszenn i samme Sted (4 Pd. Smør), Ambjør²⁾ ibid. (6 Pd. Smør), Watzbacke (4 Pd. Smør), Biørn Magensszenn i Ffreedall (8 Pd. Smør), Gordtssshoem (8 Pd. Smør), Arrilddt i Reerstrop (3 Pd. Smør), Twmiige³⁾ (8 Pd. Smør), Store Rorødt (3 Pd. Smør), Liillde Rorødt (2 Pd. Smør), Røydts (3 Pd. Smør), Niels i Raffnstrup (3 Pd. Smør), Niels i Wadbrendne (3 Pd. Smør). Paa dette Gods fik forskr. Hr. Henrich nu Kongens Ejendomsbrev. Gottorp, Pindseften. Ad mandatum regie Maj. proprium. III, 367; C, 58. Smlgn. 20 Juli.

4 Juni. Hr. Trude Wulffstand, Ridder [og Embedsmand paa Vordbiørg¹⁾], fik Brev, at Kongen har gjort et venligt Mageskifte med ham i saa Maade, at forskr. Hr. Trudt skal have en Kronens øde Jord i Walle Sogn, som kaldes Rodsleethe, som er tilfaldet Kongen som forbrudt Gods efter Esping Bentsszenn, der blev rettet for Køpenhaffnn, og bliver den ham fravundet, skal Kongen og Kronen holde ham skadesløs; derimod skal Kongen og Kronen have af forskr. Hr. Trude Wulffstandt et øde Gaardseje, kaldet Borre⁴⁾ Aass (Thoager Sogn, Hembleherred), som Seuerin i Borreager nu har i Værge og som aarlig skylder 2 Pd. Smør, hvilken han har kjøbt af Abbeden og mæneige Konvent i Aass Kloster. Samme Datum. Ad mandatum regie Maj. proprium. III, 366; C, 57.

— Annders Lawrissenn, Borger i Wordbiørg, fik efter Hr. Trude Wulffstandtss, Ridders, Bøn og Begjæring Livsbrev

¹⁾ C.

²⁾ Ambjørn. C.

³⁾ Twmiighe. C.

⁴⁾ Borre. C.

for sig og et af sine ægte Børn paa en Kronens Lykke uden for Wordtbierg, at nyde uden al Afgift, i Længde og Bredde, som den nu er indgjærdet og indhegnet. Cum inhib. et claus. consv. Gottorpp, sabbato post domin. exaudi. Dns. rex per se. III, 365 b; C, 56 b.

5 Juni. Hr. Henric Roszenkrantz, Ridder, fik Brev at have Wiisborg Slot, Stad og Land paa Regnskab til næstkommende Paaske og siden i 5te Aar paa Regnskab eller Afgift, hvad Kongen og han kunne blive enige om; han skal skikke Kongen Kalk og Sten deraf, efter som Kongen tilskriver ham derom. Cum inhib. et claus. consv. Gottorp, Pindsedag. Dns. rex per se. III, 387; C, 66.

15 Juni. Vii Frederich met Gutzs naade &c. gøre alldle witterliggt, att oss elskelige werdige herre met Gudt her Annders Mwss, biscop till Opsloe, haffuer bereett fore oss, att hanndt met oss elskelige regellbundenn manndt her Pouell, prouest vdi wortt claaatter Westteruiig, haffuer agtt attlade vpbygge, stiftte, vpreette och fundere ith hospitaell och allmesze hwss hoess forme Westteruiig claaatter och thet agtte epther theris formue atbesurge, Gudt till lowg, fattige, siuge och szaare mendisker met føde, sennghe, skoe och kleder &c. Thi haffue wii aff woer sunderlig gunst och naade taget, anamet och vnnttfanget och nu met thette wortt opne breff &c. forscreffne hospital och almesze hwss och the fattige, siuge och saare menndiske, szom there komendis worde, theris hioenn. thienner och hwss, godtss, ther tillegess och tillgiffuis aff forme biscop Anders Mwss och her Pouell och alldle anndre, ingthet vndertaget vdi noget maade, vdi denn woer kongelige hegenn &c. Samledis haffue wii aff samme gunst och naade vntt och tilladit och nu met thette wortt opne breff &c. att huess godtss, renntte och eyenndom, ehuadt thet helst er eller were kanndt, ingthet vndertaget vdi noget maade, szom aff forscreffne biscop Annders Mwss, her Pouell, prouest vdi Westteruiig, och alldle anndre till forme hospitaell och allmesze hwss tilleggis och tillgiffuis, maa och schall till fattige, siuge och szaare mendiskis føde och vnderholding were och bliffue till euig tiidt vbehindret vdi alldle maade. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Datum [paa vortt slott¹⁾] Tørninge, Gutzs legoms afftenn, [vnder wortt signett²⁾]. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 79 b; C, 222.

18 Juni. Iens Andersszenn, Borger i Weygle, fik Brev, at han og det længstlevende af hans ægte Børn i deres Livstid skulle nyde Kronens Gods, Ladegaard og „wedthug mark“ i

¹⁾ I C stod først: 4.

²⁾ C.

Hollmindtzsherred ved Weylle mod at bygge og forbedre Gaarden, ikke forbugge Skovene og aarlig i betimelig Tid yde 1 Td. Smør i Landgilde til Kolldinge Slot; dermed skulle de være fri for Arbejde og al anden Tynge. Cum claus. consv. et inhib. sol. Kolding, sabb. infra octavas corp. Christi. Ad mandatum regie Majestatis proprium, in præsentia dni. Magni Biillde, militis. III, 80; C, 222 b.

18 Juni. Borgemeister, Raad og Menighed i Aalborg fik Brev, at Kongen har „anseett theris leylighedt och store armoedt, the haffue fanget, vdi thet theris bye, godtzss och biering bleff saa borttagenn aff stoer iilldebraundt“, hvorfor de skulle være fri i 10 Aar fra Datum for al kgl. Tynge, undtagen Sisen af fremmed Drik (og for denne dog ogsaa i det første Aar) og undtagen Udbudsfolk, om noget paakommer (de skulle da gjøre som andre Undersaatter og tilhjelpe at afværge Rigets Skade). Ligeledes har Kongen tilladt, at de til deres Byes Nytte, til at gjenopbygge Raadhuset, Bro og Bolværk med omkring Byen, maa beholde det Sølvs, som var Monstranser, Kalk, Disk, hvilket de annammede fra Sognekirkernes Kapeller og Altre og indsatte paa Raadhuset, og som nu er forbrændt og „till haabelaabne“. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 81; C, 224.

— Menigheden i Østerherred fik Stadfæstelse paa Kongens Hr. Faders Brev, lydende: Vi Christienn etc. tillade, at Østerherred i Waardtsyssel herefter skal give os til aarlig Skat 12 Mk. og hundrede (hvoraf de 12 Mk. lybsk for 1½ Td. Smør, som de plejede at give med forskr. 100 Mk. Penninge); denne Skat skal ikke forhøjes, men blive staaende, heri dog undtaget vort og Kronens Gods og Esig Michelazenns Gods. In castro nostro Haffnensi, fer. 3. infra octavas corp. Christi [d. 21 Juni], nostro sub secreto, 1468. — Dette Brev stadfæstes med Tilføjelse af, at de skulle nyde deres Byggsteder, øde og bygde, som de nu have i Værge og have havt af Arrilds Tid. Cum inhib. sol. Kolldinge, Lörd. efter Guds Legems Dag. [under vort Signet¹⁾]. Rel. Hr. Magenns Biillde, Ridder. III, 81 b; C, 224 b.

19 Juni. Anders Kaack, Borgerkok paa Kolding²⁾, fik Ejendomsbrev paa et Kongens og Kronens Hus ved Graabrødre

¹⁾ C.

²⁾ eller: Borger, Kok paa Kolding.

Klosteret i Kolding, som var Graabrødrenes Vadskehus. Cum inhib. sol. Kolding, Sønd. efter Guds Legems Dag. Rel. Hr. Magens Biilde, Ridder. III, 82 b; C, 225 b¹⁾.

19 Juli. Borgemester, Raad og Menighed i Waarde maa bygge en Vandmølle for deres By og siden tale med Kongen om, hvad Leje hun kan taale etc. Cum inhib. Samme Datum. III, 82; C, 225 b.

20 Juni. Esbern Smet, Byfoged i Asszenns, fik Brev, at Kongen har givet ham til fri Ejendom et Tværhus i Assenns „vden fore claafter nest østten wedt byess muren och vp till Hoffmeden, met gaardtss rom, szom nu begrebet er“. Cum claus. consv. et inhib. sol. Hindtzgaffuell, Mand. efter Guds Legems Dag. Rel. Anders Røllick. III, 144; C, 115²⁾.

— Hr. Swendt Magensszenn fik Brev, at efterdi Hr. Pouell, Provst i Westteruiig, har opladt og resigneret ham samme Kloster, har Kongen for hans Troskab og villige Tjeneste, og ligeledes for Hr. Magens Gøyes Bøns Skyld forlenet ham forskr. Kloster at nyde hans Livstid, dog at han skal bygge og forbedre Klosteret, give de Præster og Kanniker, som ere derinde, den sædvanlige Rettighed, gjøre Kongen og Kronen slig Tynge og Tjeneste deraf, som der plejer at gjøres, holde Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge de tilliggende Skove etc. Cum claus. consv. et inhib. sol. Hyndtzgawell, fer. 2. post festum corp. Christi. Ad mandatum regie Maj. proprium, presente dno. Magno Gøye, equite aurato et magistro curie. III, 82 b; C, 226³⁾.

22 Juni. Her Henrick Hanszenn fick presentationem paa Liungby kyrke mett helligtrefoldigheds capell kalindis Kluszet per obitum her Marquard Hordt. Datum Othensze, feria 4. infra octavas corporis Christi. Dns. rex per se. C, 331 b.

23 Juni. Lauritzs Normandt, [scriffuer paa Krogen⁴⁾], fick presentatz paa Blystrup kircke per obitum dni. Nicolai. Datum Nyeborg, S. Ioannis baptiste afften. Ad mandatum regie Maiestatis proprium. III, 261 b; C, 303.

— Her Peder Pouelszenn fick presentatz paa Kølumstrup kircke, liudendis, att her Henric Hundret marck haffuer wntt och vduolldt forne her Peder Pouelszenn till att nyde samme kircke och saaghenn met hannom vdi sin liffs tiidt. Thi haffuer kongelige Maie-

¹⁾ Fyhn, Kolding i Tidarummet fra 1448—60 S. 56. Kirkehist. Samlinger, I, 497.

²⁾ Saml. til Fyens Hist. I, 238.

³⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 213.

⁴⁾ C.

stat vnnt, att her Peder Pouelsszenn schall nyde och beholde samme kircke met her Henric Hwndret marck vdi sin liifs tiidt, och naar her Henric død er, tha schall hanndt nyde och beholde same kircke hanss liifs tiidt. Cum claus. consuetis. Datum in castro Nyeborg, in vigilia diui Ioannis baptiste. Dns. rex per se. III, 144; C, 115.

24 Juni. Mester Ingemer i Kaarsøer fik Livsbrev paa en Kronens Eng og „herrstede“ norden ved Torborg Kirke og sønden ved Spæn i hans Vænge. Cum inhib. et claus. consv. Antwordtskoug, S. Hannss Dag Midsommer. III, 261 b; C, 303.

2 Juli. Peder Hansszenn, Tolder i Helszingøer, fik Kvittans at have overantvordet Kongen selv 2000 rh. Gld. i Guld paa Regnskab af Tolden i dette Aar. In castro Haffnensi, die visitat. Marie. Dns. rex per se. III, 261 b; C, 303 b.

3 Juli. Mouritzs, Tolder i Aalborg, fik Brev paa en Kaalgaard, som laa til Graabrødre Kloster i Aalborg og som Hanss Meding havde og paaboede, østen næst Aellegaden; dog skal han slippe den, dersom Klosteret skal opbygges til Slot og Kongen selv har den Behov. Køpenhaffn, Sønd. efter vor Frue Dag visitat. Rel. Mester Anders Glob. III, 83 b; C, 227¹⁾.

4 Juli. Mester Cristiern Hwitt fik Kvittans paa 91 Gld. i Guld, som han havde oppebaaret paa Kongens Vegne. Cum claus. consv. Køffnehaffn, Mand. efter vor Frue Dag visitat. Dns. rex per se. C, 305.

— Burgimestter och raadt vdi Mallmø ffinge ith breff, att the muge lade the fattige, siuge mendiske till hielp vdi thet hospitall vdi theris bye besøge thet termynnt, szom presttene och brødre vdi thenndt hellig andtzs claafter och græbrødre vdi Mallmø besøgte. Datum Køpnehaffn, feria 2. post festum visitat. Marie. Rel. Her Magenns Gøye, Danmarcks rigis hoffmestter. III, 367 b; C, 59²⁾.

— Hr. Suend Magensszenn, Forstander til S. Charens Gaard i Aarsø, og Jomfru Kyrstine Thomisdatter, Priorisse i Østterløff Kloster, fik Stadfæstelse paa en Kontrakt mellem dem om 8 Gaarde i Klosterets Sogn Heygellskowg, som forskr. Jomfru Kyrstine skal have i hendes Livstid. Køpenhaffns Slot, fer. 2. post visitat. [Marie, nostro sub signeto³⁾]. Dns. rex per se. III, 83; C, 226 b.

¹⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 408.

²⁾ Ny kirkehist. Samlinger, II, 180.

³⁾ C.

6 Juli. Mester Christoffer Raffnsborig fick presentationem paa Bregninge kircke cum sua annexa Bierstede per liberam resignationem Ioachimi Beck. Cpm inhib. solita. Datum Køffnehaffn, ottensdagen nest effther wor frue dagh visitationis. C, 303 b.

8 Juli. Fru Lene. Hr. Hans Krawszis Efterleverske, fik Pantebrev paa Nesby og Knubbelycke Birker for 841 $\frac{1}{2}$ Mk. danske og 80 Guldgyiden. Cum claus. consv. Køpenhaffn, Fred. elter vor Frue Dag visitat. Dns. rex per se. III, 181 b; C, 150.

9 Juli. Rasmus Persseun, Skriver paa Nyeburg, fik Brev for sig og Arvinger paa en Jord paa Nørregade i Nye-borg vesten næst Dronningegaarden og østen næst Iyrgenn Bøcker, som er i Længden fra Gaden og til Slotssøen og i Bredden ud til Gaden 30 ffynske Alen, med det lille Hus, der staar derpaa, dog at han skal bygge en god Kjøbstedsbygning derpaa, muret mellem Stolper og med Tegltag og gjøre Kongens og Byens Tynges deraf. Cum claus. consv. Køpenhaffn, Lørd. efter vor Frue Dag visitat. Dns. rex per se. III, 145; C, 115 b.

— Borgemeester og Raad i Otthens fik Brev, at deres Borgere, som nu have lidt af Ildebrand, i 3 Aar, regnet fra Ildebranden, skulle være fritagne for, hvad dem tilkommer af deres aarlige Byskat, som er 82 $\frac{1}{2}$ Mk. 3 β danske, og ligeledes for al anden kgl. Tynges, som „thennom paahenge kaandt epther theris aennpartt vdi for^{ne} byeskatt“. Køpenhaffn, S. Chanuti regis Aften. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye [equitis aurati ac¹⁾] magistri curiæ. III, 144 b; C, 115 b.

— Schomagere vdi Mallmøø ffinge breff, att ingenn schoemager suenne, som nu tienne eller her epther tienendis worde, schulle ingen stedtz paa nogenn fiskeleyege Ffalltterboe, Schanser eller aundre fiskeleyger [bruge schoemagere embede¹⁾], vdenn the ere besidne borgere och holde kronens och byes tynges, och att the haffue beuiatt, att the ere gode fore embedet epther kongelige Maiestats breffs liudelsze. Datum Haffnis, S. Chanuti regis aftenn. Dns. rex per se in presentia dni. Magni Gøye, militis. III, 368; C, 59.

10 Juli. Mester Claus Gørtzsze, Kansler, fik Brev, at Kongen har givet ham til Ejendom en Jord paa Løsgstedtøør, østen op til den Jord, som Mester Morten Krabbe har, 100 Alen i Længde og Bredde. Cum claus. consv. et inhib. Køpenhaffn, S. Chanuti Konges Dag. Ad mandatum regiæ Maj. proprium; Martinus Krabbe, secretarius, manu sua propria subscripsit. III, 83; C, 226 b.

¹⁾ mangler i C.

12 Juli. Lage Matsszenn, Foged paa Hagenskou, fik Kvittans at have gjort Regnskab for alt, hvad han og Slots-skriveren Hr. Lauris Persszenn havde oppebaaret og igjen udgivet fra Philippi et Jacobi Dag [1 Maj] 1529 til samme Dag 1530, og bliver deraf efter hans Registers Lydelse skyldig: først af røde Penge 353 $\frac{1}{2}$ Mk. 1 Penning (deraf 40 Mk. 13 $\frac{1}{2}$ som halv Sagefald), hvilke Penge Mester Christienn Huiidt har oppebaaret efter Kongens Befaling; dernæst bliver han denne efter-skr. Fetalie og Korn pligtig paa fremdeles Regnskab: 1 $\frac{1}{2}$ Td. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Honning, 3 Kær (hvoraf én er Sagefald), 2 Sagefalds Ørne, 15 Sider Flæsk, 10 Faarekroppe, 5 Gjes, 1 Td. Aal, 1 Td. Salt, 1 „treemeldt“ Humle, 94 $\frac{1}{2}$ Skp. Humle, 2 Læster 1 $\frac{1}{2}$ Ørtug 1 Skp. Rug og Mel, 3 $\frac{1}{2}$ Læster 2 Pd. 19 Skp. Byg og Malt, 3 Læster 1 $\frac{1}{2}$ Pd. 2 Skp. Havre (deraf er 7 Pd. 14 Skp. Sagefald), 11 Alen „engelst“, og 4 „dragetiwg“. Cum claus. consv. Køpenhaffn, feria 3. post festum divi Chanuti regis. Rel. Knudt Guldenstiernn. III, 145; C, 116.

— Emich Emichszenn til Rollderup fik Livsbrev paa S. Iyrgens Hospital uden for Slawelss mod at aannamme deri de fattige, syge og „saare“ Folk, som ere i Slawels By og i de Herreder, som give Korn til Hospitalet, efter som Renten mest kan taale; han skal bygge Høspitalet, holde Godset ved Hævd og Bønderne ved Lov osv., og ikke sælge de vordnede eller vordnede Sønner, som ere fødte paa Godset, heller ikke forbugge Skovene. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum. Rel. Hr. Albret Raffnsborg og Hr. Iahann Biorun, [Riddere¹⁾]. III, 262*; C, 304.

13 Juli. Peder Størling fik Livsbrev paa Hamersø i Wordtbierg Len med Hestehaven og Præsteholm, mod at gjøre tilbørlig Tjeneste deraf, naar han tilsiges, og skal han have denne Forlening med al kgl. Rente og Rettighed. Cum inhib. et claus. consv. Køpenhaffn, feria 4. post²⁾ Chanuti regis. III, 368; C, 59 b³⁾.

14 Juli. Engelsholm Borgere skulle i 3 Aar fra Datum være fri for Sise af al fremmed Drik, som fortappes i deres By, paa det at de skulle rense og forbedre den Havn og Indsejling,

¹⁾ mangler i C.

²⁾ Onsd. efter. ●

³⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 342.

som er for deres By. Køpenhaffnn, Torsd. efter S. Knut Konges Dag. Dns. rex per se. III, 368 b; C, 59 b.

14 Juli. Almuen i Randers By skal i 6 Aar være fri for 100 Mk. af deres aarlige Byskat for den store Ildebrand, som er overgaaet dem. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Erich Banner. III, 83 b; C, 227.

— Her Anders Persszenn ffich presentatza paa Halmstadt kircke cum sua anexa Ourebye ad resignationem dni. Laurentii Persszenn. Datum Køpenhaffnn, torsdagenn neest epther S. Canuti regis dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 368 b; C, 59 b.

17 Juli. Borgemester og Raad i Haarszenus have berettet for Kongen, at der er kommet nogle Gaarde og Jorde fra deres By og til Grnabrødre Klosteret smstds.; da har Kongen tilladt, at naar Munkens i samme Kloster ere ude, maa de annamme hine Gaarde og Jorde til deres By igjen, og Kongen vil ikke „forsøige“ eller forlene nogen anden med dem. Køpenhaffnn, Sønd. post divisionis apost. Rel. Dns. Magnus Gøye. miles et magister curiæ. III, 84; C, 227 b¹⁾.

19 (127) Juli. Borgemester, Raad og Menighed i Aalborg fik Stadfæstelse paa nogle Privilegier, som de selv havde ladet indskrive i en Bog, dog at Kongen i Fremtiden vil have Fuldmagt til at formere eller formindske disse Privilegier, efter som ham synes at være lideligt. Cum inhib. Køpenhaffnn, Tirsd. for S. Margarethe virg. Dag. De mandato dni. regis proprio. III, 84; C, 228.

19 Juli. Vi Fr. gjøre vitterligt, at efterdi vi nu have ladet indløse af os elsk. Iyrgenn Kaach, vor Mand og Tjener, Borgemester i Mallmø, Mønten, som han havde i Pant af os, og han siden Indløsningen ikke har ladet noget mønte, da lade vi ham og Arvinger aldeles kvit for al ydermere Krav for, hvad han skulde give os af Mønten til denne Dag. Køpenhaffnn, Tirsd. efter divis. apost., [under vort Signet²⁾]. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Marsk. III, 369; C, 60 b.

— Niels Støwle og hans Hustru Anne fik Livsbrev paa Gaarden Nyboe i Søllistedt Sogn, som de nu ibo, mod at give deres Skat og Landgilde til Hagenskoung. Cum inhib. et claus. consv. Køpenhaffnn, 3. fer. post³⁾ divisionis apost. Dag. Rel. Dns. Magnus Gøye, magister curiæ. III, 144 b; C, 116 b.

¹⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 417.

²⁾ C.

³⁾ Tirsd. efter. C.

19 Juli. Borgemester og Raadmænd i Landtzkrone fik Stadfæstelse paa en Stadfæstelse af Lector Pouelt Hellisszenn paa den Handel og Contract, som Prior i Carmelite Klosteret smstds. med menige Convents Samtykke havde gjort med hine; de skulle have det Carmelite Kloster og vor Frues til deres Bys Behov, dersom det ikke bliver ved Magt, dog at Borgemester og Raad skulle gjøre det Gjenbrev Fyldest, som de have givet vår Frue Brødre og menige Convent, og skulle forskr. Borgemester besørge de fattige Mænd, som ville blive i Klosteret og leve ærlig, Livsbrød med ærlig Klæde og Føde. Cum inhib. et claus. consv. Køpenhaffun, Tirsd. efter divisionis apost. Dag. Rel. Dns. Magnus Gøye, magister curiæ. III, 368 b; C, 60.

— Sander Legell, Borger i Helsingør, berettede, at han havde kjøbt en Tegllade og Teglgård af Prior og Brødre i Carmelite Klosteret i Helsingør og forelagde Brevet derom. hvorpaa han begjærede Stadfæstelse; thi stadfæster Kongen samme Kjøb, dog at dersom Kongen i Fremtiden behøver samme Gaard og Lade til Slottet Kraagens eller andet Rigens Behov, skal han slippe den mod at faa Kjøbesummen (300 Mk.) udbetalt. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum, [under vort Signet¹⁾]. Dns. rex per se. III, 262 b; C, 304 b.

— Iens Bang, burgimester vdi Assenns, fick liiffs breff, saa att kongelige Maiestat haffuer vntt och tillstedt, att hanndt maa och schall were forswaar for thet godtzs och rentte, szom her till haffuer leyget till sancte Gertrudtzs allter vdi forscreffne Assenns, och besunderligenn attwere forswaar for thendt gaardt, Knut Persszenn vdi Abaardt [nu¹⁾] vdiboer, szom och heer till haffuer leiget till samme alter, och thenndt tienniatte och messer, som pleygede attholdis fore szamme alter, er nu affkommenn och icke holldis. Daag schall for²⁾ Ienns Bang gøre aarligenn [gode³⁾] reede och regenscab for huess rentthe, som ganger aff samme godtza, och samme rentte antuorde prouestienn ther sammesteds och [ther till met⁴⁾] thennom, som ere tillekickede attanamme och vppebere huess fattige mendiske skulle vppeholldis mett⁵⁾, szaa att samme renntte io kommer till fattige, siinge och saare mendiskis vntthollding, [hielp, trøstt och huffswaalelse⁶⁾]. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Datum Køpennehaffun⁴⁾, 3. feria post diuisionis apost. dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 145 b; C, 116 b⁵⁾.

¹⁾ C.

²⁾ the fattiges skmissæ. C.

³⁾ mangler i C.

⁴⁾ Haffnle. C.

⁵⁾ Saml. til Fyens Hist. I, 220.

20 Juli. Hr. Offue Lunge, Ridder, fik Kvittans paa 180 Mk. danske, som han lovede at give Kongen paa Erick Vrups Vegne for de første 3 Aars Afgift af Tønneberg Len fra det første, han fik det i Forlening; desligeste gjorde han Regnskab for den Landehjælp, som han oppebar i Ostrup Len 1528, da hver 4 Mand gav 4 Mk., og i 1529, da Bønder og Krone-tjenere hver gav 1 Mk., og blev han deraf intet skyldig. Cum claus. consv. Københavnn, Onsd. efter divis. apost. Rel. Mester Crestiern Huid. C, 227 b.

20 (137) Juli. Mester Torbern Biilde fik Ejendomsbrev paa en Jord i Lundt, liggende mellem hans egen Gaard, som han nu iboer, og S. Peders Kirke paa Bredegadeu. Cum inhib. et claus. consv. Københavnn, S. Margarethe Jomfrus Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, D. R. Marsk. III, 369 b; C, 61.

— Hr. Heinrich Sparre fik Kvittans, at Hr. Trude Wulffstandt havde fornøjet Kongen paa hans Vegne 250 rhinske Gld. og 415 Mk. danske for det svenske Gods, som han havde i Pant af Kong Christiern den sidste. Samme Datum. Rel. Anders Rølich. III, 369 b; C, 61. Smlgn. 4 Juni.

— Hr. Trude Wulffstandt, Ridder, fik Kvittans paa 3 Læster Smør af Afgiften af Wordthiery Slot for Aaret 1529, som han ydede paa Gøttorpp. Københavnn, S. Margarethe virg. Dag. Rel. Peder Willatsszen, Slots skriver paa Køpen-havnn. III, 369 b; C, 61.

— lens Kul fik Kvittans paa 12 rh. Gld., som han gav for et Oprejsningsbrev. Køpenhavnn, S. Margarethe Dag. Rel. Anders Røliche. C, 60 b.

— Franciscus de Medina, Spannier, fik Brev, at om han overlever sin Hustrus Død, skal han annamme til sig S. Iyrgenns Hospital og Gaard udenfor Roskylldt og nyde det sin Livstid, med at bygge og forbedre samme Hospital og Kirke, opholde den der stiftede Gudstjeneste, og give de fattige og syge Mennesker deri saadan Provent og Rettighed, som de hidtil have faaet; han skal holde Godset ved Magt, Tjenerne ved Lov osv., ikke sælge nogen af de vordnedes Spøner, som ere fødte paa Godset, og ikke forhugge Skovene. Cum inhib. et claus. consv. Københavnn, S. Margarethe Jomfrus Dag. Ad relationem dni. Ioachimi de Rønnow, episcopi Roskildensis. III, 263; C, 305.

22 Juli. Fru Anne, Hr. Henrich Krumdigis Ridders Efterleverske, fik Livsbrev paa Vor Frue Kloster i Roskildt efter det Brevs Lydelse, som hun til forn havde derpaa, dog at hun skal være fri for de to Borgelejeheste, som hun skulde holde dér. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpenhaffn, die divæ Marie Magdalene, [nostro sub signeto¹⁾]. Ad mandatum regiæ Maj. proprium, præsentæ dno. Magno Gøye. III, 263*; C, 304 b. Smugn. 19 April og 25 Septbr.

— Skiiffue borgere ffinge breff, att kongelige Maiestat haffuer vantt oc tilladet, att the nue haffue en frii torre dag huer fridag vdi theris bye. Thesligistte att ingenn fremede køebmennndt skulle gøre forpranng met nogenn køebmannndscab two miile paa alldie siider omkring theris bye. Samledis att naar theris egne borgere eller borgere swenne gøre boerdag vdi theris bye inndennbiurdia, bøde iij marck till konningenn och iij marck till byenn, och vdtkomennde faalcck, som boerdag gøre, bøde xl marck konningenn och xl march byenn. Ffrandelis heer vtoffuer haffuer kongelige Maiestat stadtfest alldie the priuilegiere, som fornæ burgere tillfornn haffde. Cum inhib. sol. Datum Køpenhaffn, ipso die diuæ Marie Magdalene. Rel. Andreas Glob et Ioannes Hwass. III, 84 b; C, 228 b.

24 Juli. Peder Hansszenn, Tolder i Helszingør, fik Kvittans paa 530 rh. Gld. af Tolden. Køpenhaffn, vigilia divi Jacobi ap. Rel. Annders Rølick. III, 263; C, 305.

25 Juli. Hr. Iahann Randtzzow, Ridder, fik Kongens Brev at maatte indløse Nesbye og Knubbelycke Birker, som Fru Leene, Hr. Hanns Krauszis Efterleverske, har i Pant for 841¹⁾/₂ Mk. danske og 80 rh. Gld., og siden beholde dem i Pant, indtil de afføses ham. Cum claus. consv. Køpenhaffn, ipso die divi Jacobi ap. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 182; C, 150*).

— Christiern Wendelboe fik Livsbrev for sig og den første Hustru, han annammer, paa den Gaard i Øster Sundtbye paa Amage, som Mattis Hansszenn sidst „aff flytthe“, at have uden al kgl. Tyng. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum, [nostro sub signeto¹⁾]. Rel. Hr. Iahann Vrne, Ridder. III, 263 b*; C, 305 b.

— Her Seuerin Esbernsszenn ffich presentatz paa Trandbiørg kircke [in insula Sampsis²⁾] per liberam resignationem [venerabilis viri¹⁾] dni. Ioannis Nicolai. Datum in castro Haffnensi, ipso die diui Jacobi apost. Dns. rex per se. III, 87 b; C, 230.

¹⁾ C.

²⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 237 (hvor der staar 791¹⁾/₂ i Stedet for 841¹⁾/₂).

Efter 25 Juli. Bernu Angellrup slich breff, att hanndt troeloffuit en frii iomffrue, iomffrue Gertrudt Krabbis dotther, och handt selffuer waar wffrii, haffuer kongelige Maiestat vnntt och tilladit, att the mue baade beggis theris liiffuis tiidt nyde, bruge och beholde allt thet iordegodtze, forne iomffrue Gertrudt haffuer, szaa frii och qwiitt, vden bønnder redtzell, som andre ritthere och suenne haffue her vli riiget. Datum Kopenhaffn, feria..') post Iacobi apost. Rel. Ienns Hwass. III, 84 b; C, 228.

26 Juli. Hr. Albrectt Raffusborg, Ridder, fik Kvittans for, hvad han efter Kongens Befaling har ladet bygge paa Malmø's Hus i de fire Aar, han har havt det, og naar alting er afregnet, baade hans aarlige Afgift af Slottet og Sagefaldet, da bliver Kongen ham 5690 Mk. danske skyldig, hvorfor han og hans Husfrue skulle nyde samme Slot i Pant, efter deres Brevs Lydelse (1529, 24 Juli). Haffnie. Tirsd. efter S. Iacobi ap. Dag. Rel. Mester Anders Glob. III, 370; C, 61 b.

Dom emellom the lubske och dandsker om thett fiitt
paa Falsterboe.

28 Juli. Anno domini mdxxx in profesto diui Olai, neruerendis episcopi Ripensis, Burglanensis, Vibergensis, Roskildensis, Ottoniensis, her Tyggi Krabbe, her Prebiørnn Podebusk, her Hansa Biillde och her Annders Biillde, equites aurati ac regni consilarii, wor skicket mestter Iacob Furstattenberger, secretarius vtaff Dandskeenn, och berette, att hanndt paa sine herrers, the danskers, wegne haffuer werit vdi reette met the lubske theris fuldmecttige nogenn tiidt siidenn forledenn for oss elskelige her Albrectt Raffnsburg, her Axell Bragde, her Mouritza Sparre, wore mendt och raadt, och her Claus Podebusk, ritther, woer mandt och thienner, om thendt lange treette, som the lubske och dandsker haffue werett emellom om fiitte paa Ffallsterboe, och becklagde forne secretarius, att forne wore elskelige her Albrectt Raffnsburg, her Axell Bragde och her Mouritza Sparre haffde dæmptt the lubske thenndt radt boder till, som theris kaars staar och ligger vp til theris fiitt, och the dandsker thenndt andenn radt till, som ligger till theris fiitt, och ingenn schulle her epther bygge paa thennd andenns vden mynde, som samme dom ytthermere vduiser och forclarer; och berette, att hanndt fand seg besuaaritt vdi samme dom och haffde ther fore giordt sitt skaadtzmaall och appellatze indt fore oss och wortt elskelige Danmarcks riigis raadt, och ytthermere bereette, att the dandsker theris priuilegier liude vdi lengenn och breedenn vdi alnetall, och the lubske theris priuilegia icke liude anderledis ennd fraa ith stedt till ith andet och icke vdi alne tall, och meentte ther fore, att hannom paa the danskers wegne waar vreett skeedt vdi

1) Tallet er glemt i C; i III er der ladet Plads aaben dertil.

samme dom, och bødte seg ther om for oss och wortt elskelige Danmarcks riigis raadt vdi alldle reetthe. Thenndt tiidt suarede the lubske theris fuldmectige, att the lubske haffde haffuet samme fiitt vdi rolig besidning vdi lang tiidt, och meentte, att thennom ther fore biurde attnyde samme fytt vden æneklag epther dansk reett. Tha epther tilltall, geensuaar och beggis theris beuiisning wortte ther saa paa sagdt for reette, att forne the lubske schulle nyde och beholde theris fiitt, epther thi the haffue haffdt thet vdi rolig besidning epther woer danske lowg met theund ene radt boeder, som the om treette, epther thennd doms liudelsze, forne wore elskelige Danmarcks riigis raadt her Albrecht Raffusborg, her Axell Bragde och her Mouritz Sparre haffue vdtgiffuit och beseglet, och thesligiste the dandsker nyde theris fiitt met thendt andenn radt boder epther forne doms liudelsze. Och ther som the dandsker haffue bygget noget paa the lubsker theris radt, tha schulle the thet affbrude eller haffue thet vdi theris mynde; och ther som the lubske haffue bygget noget paa the dandsker theris radt, tha schulle the thet affbrude eller haffue thet vdi theris myndne. Och schulle her met the dandskers priuilegia were vdi alldle maade vforkrencket, vden saa wiitt som thenndne dom seg strecker, och schulle her Albrecht Raffusborg och her Axell Bragde met woer tollder strax till thenndne tillkomendis høst forsamble thennom tiidt och flytthe huer theriss kaarsa, som thet bør epther thenndne doms liudelsze. III, 371 b; C, 63. Smlgn. 1528, 17 Septbr.

29 Juli. Hr. Axell Bragde, Ridder, fik Brev, at han maa og skal indløse Ffrosteherred, som Iennss Torbernassenn har i Pant, naar de Aar ere ude, hvori denne skal beholde Herredet uafløst, og naar Axell Bragde indløser det, skal han eller om han dør, da hans Søn Lage Bragde, beholde det uafløst i 10 Aar derefter, og siden indtil det afløses ham eller Arvinger for den Sum, hvorfor han har indløst det, dog mod at gjøre og give Kongen og Kronen deraf slig Afgift, Tynge og Tjeneste, som Pantebrevet udviser. Køpenhaffnn, S. Olau Konges Dag. Dns. rex per se. III, 370; C, 61 b.

— Trogels Themmermandt fik Brev, at han maa blive boende i den Kongens nye Bod hos Møntergaarden, som han nu iboer, uden al Leje og Hyre, saa længe han arbejder til Køpennhaffnns Sløts Behov eller andetsteds, hvor han tilsiges paa Kongens Vegne. Samme Datum. Ad relationem dni. Ioannis Wrrne, [equitis aurati ¹], et [magistri ¹] Andree Glob, [præpositi Ottoniensis ac thesaurarii ¹]. III, 265; C, 307²).

¹) mangler i C.

²) Kjøbenhavns Diplomat. II, 235.

29 Juli. Borgere vdi Helszingøer ffinge kongelige Maiestatts breff, szaa the vpfske och vptage huess blinde anckere, szom ere vdi Ørwnndt, och huess ancker, som the vpfskenndis worde och vptagenndis, skall hallffdelindt komme kongelig Maiestat till gode och anndenn hallffdelindt skulle the beholde, som thennom vpfske och vptage, for theris vmag och reedscab, the ther till bruge. Och naar the saadanne anckere vptaget haffue, tha skulle the føre thennom till Per Hansszenn, tollidener samme stedtz; hannd schall paa kongelige Maiestate vogne fornøge thennom theriss anpartt vdi samme anckere. Och om the finde nogne anckere, som haffue dubber¹⁾ eller boyer, tha skulle samme anckere bliffue tillstede aar och dag, och ther som ther fore indenn komme rette eyger mendt till samme anckere, tha schulle the thennom igenn haffue for en redelig bergselenn, och ther szom ther fore indenn komer ingenn, som kendis seg ved samme anckere, tha schulle the komme kongelig Maiestat alldsammell till gode. Datum ffridagen nest epther S. Iacobi apostoli dag vdi Køpenhaffnn. Rel. Her Tyggi Krabbe, [ritther och Danmarcks riigis marsk²⁾]. III, 264; C, 305 b.

— Mestter Anders Glob, renttemestter och prouest vdi Otthenese, ffich liiffa breff paa Aamindrop kircke vdi Skaane atthaffue, nyde, bruge och beholde frii och quitt met allde kongelige Maiestatis och kronenns heerlighed och rette tilligellaze, ehuaadt thet helst er eller neffnis kand, ingthet vndertaget vdi noget naade, daag met saa skell, att hanndt schall stedtzse holde thennom ther en godt, dwlig, leerdt preestmandt for capellaen, som vdenn forsmelaze lerer och predicker for allmugenn Gutzs reene och clare ordt och gøre thennom alldt thend reede och tienniste indeen kircke oc vdenn, szom thennom bør atthaffue aff theris saagne preest. Giffuit paa Køpenhaffns slott, S. Olai konnings dag. Dus. rex per se. III, 372 b; C, 65³⁾.

— Her Morten ffich presentatze paa Lyckaa kircke per temerari absentiam dni. Ioannis. Cum inhib. et claus. consuetis. Datum Køpenhaffnn, S. Olai konnings dag. Rel. Her Mauritzs Olsszen, ritther. III, 372; C, 64 b.

Breff liudendis om dom fultt att göris.

30 Juli. Vii Ffrederich met Gutzs naade &c. gøre alle wtherligt, att aar epther Gutzs biurdt mdxxx leuerdag nest epther S. Olai konningis dag paa wortt slott Køpenhaffnn, neruerendis oss elskelige werdige herrer met Gudt, her Iuer Munck till Riipe, her Styggi Krompenn till Borglom, her Ioachim Rønnow till Roschildt, bisopper, her Knudt Guldenstiernn, electus till Otthenaze, her Heinrich, abbet till Soer, her Magenns Gøye, Danmarcks riigis hoffmestter,

¹⁾ dybbert. C.

²⁾ mangler i C.

³⁾ Et overretret Udkast til samme Brev (C, 306 b) er dateret: po wortt slott Kallundeborg, fredagen nest efter S. Petri ad vincula [d: 5 August].

her Prebieran Podebusk, her Offue Lugh, ritthere, och Magenna Munck, landttsadomer vdi Nørre Iuttlanndt. wore menndt och randt. waar for oss bereett och beklaget, att naar nogle treette och szagher indtkomme fore oss, och wii ther om lade wore dombreffue vdtgange, tha sidde tog mange same wore domme offuerhørige och ey wille thennom fulltgøre, och saguolderne ther met forhalis och icke kunde komme till theris reett och bethaling. Thi haffue wii met forne wortt elskelige Danmarks riigis raad giordt ther sliig eende och skick op-paa, att huilcke endelige domme, som bliffue fore oss elier wdi woer nerwerelse eller effther woer beffaling och fuldt magt afsagdt och vittgiffwene, skulle fulde gørris indenn sex vger eptther samme domme gangene ere, och ther som the ther for indenn ey fulde gørris, tha schall thenndt, som for saghenn er, haffue forbrudet fyretiuge marck till oss, fyrretiuge marck till saguolderenn, och siidenn for huer sex vger ther eptther att same dome icke fulde gørris, attbøde xl marck till oss och xl marck till saguolderne, dog alldenistte vnttagenne the domme, som gielde paa iorde godtza; the sculle forfyllgis indt for riigenns canceller, som sedwonligt er. Giffuit aar, dag och stedt, som forscreffuit staar, vnder wort signet. III, 12 B; C, 310¹⁾.

31 Juli. Fru Anne, Hr. Prebierans Ridders Husfrue, fik Ejendomsbrev paa et Hus i Sortebrødre Kloster i Viiborg, som hendes Fader havde bekostet. Cum claus. consv. Haffnie, domin. post festum divi Olai regis. Dns. rex per se. III, 85; C, 229.

— Margarethe, Morten Suendsens Efterleverske, i Nye Wardtbierg fik Stadsfæstelse paa to kgl. Forleningsbreve paa den Jord sønden for Wordtbierg, østen for S. Iyrgenns og vesten for vor Frue Kloster Jord, og Kongen har tilladt, at et af hendes Børn skal have samme Jord i sin Livstid efter hendes Død. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 372; C, 64 b.

— Anne, Hans Iesperszens Efterleverske, fik Brev. at hun med hendes Tilhjælp og ingen anden af Rigets Indbyggere skal tjære Garn paa Ffalstterboe. Samme Datum. Rel. Hr. Magenna Gøye, [eques auratus ac magister curiæ²⁾]. III, 372 b; C, 64 b.

3 August. Hr. Iahann Randtssow, Ridder, fik Brev at maatte beholde Nesby og Knubbelycke Birker uafgøst for

¹⁾ Danske Mag. VI, 284—85.

²⁾ mangler i C.

Livstid. Kallingborg, fer. 4. post festum divi Petri ad vinc. nostro sub signeto¹⁾. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 182; C, 150. Smlgn. 25 Juli.

3 August. Erick Krabbe fik Livsbrev paa Vor Frue Kloster i Aalborg paa Tjeneste, da det var afbrændt, og Aad han af yderste Magt opbygge det. Cum inhib. Kallingborg, Onsd.²⁾ post divi Petri ad vinc. Dns. rex per se. III, 264 b; C, 229 b. Smlgn. 1527, 13 Septbr.

4 August. Iacob Ridesmaasvend fik Brev for sig og Arvinger paa et Bryggerhus i Graabrødrekloster i Københaffnn og paa en Stue, som deres Arbejdsfolk vare i, med det Gaardsrum og den Brønd, som ligger næst op dertil ud til Gaden op til Graabrødrestræde. Cum inhib. et claus. consv. Kallingborg, Torsd. efter S. Petri Dag ad vincula. Dns. rex per se. III, 264 b; C, 306³⁾.

— Axell Gøye fik Kvittans paa Vrag, som kom fra et Skib, der blev under Hwetthoeherred, efter sit Registers Lydelse. Kallingborg, fer. 5. post ad vincula Petri. Rel. Otte Andersszenn. III, 85; C, 228 b.

5 August. Magens Nielszen, Byfoged i Kallundeborg, og hans Hustru Anne og deres Arvinger fik Livsbrev paa en øde Jord i Strandgaden i Kaardell, vesten op til S. Iyrgens Gaard, som Høyge Oluff Skomager nu iboer, og østen op til den Jord, som hører til Vor Frue Alter i S. Oluffs Kirke, som er 3 Favne 2 Alen i Bredde ud til Gaden og i Længde ud til Stranden, som „hun forstrecker seg“ ved de andre hosliggende Gaarde og Jorder. Kallingborg, Fred. efter S. Petri Dag ad vinc. Rel. Doctor Matheus, [regiæ Majestatis phisicus⁴⁾]. III, 265; C, 306 b.

— Peder Hansszenn, Tolder i Helszingøer, fik Livsbrev for sig og Arvinger paa et Møllested til en Vejrmølle og et Haverum udenfor Helszingøer, som hans Fader havde, kvit og fri. Samme Datum. Rel. Mester Anders Glob, [Provst i Østthensze og Kongens Rentemester⁵⁾]. III, 264 b; C, 306 b.

¹⁾ C.

²⁾ III har fejlagtig: octava.

³⁾ Kjøbenhavns Diplomater II, 235. Kirkehist. Samlinger, I, 405.

⁴⁾ medicus. C.

⁵⁾ mangler i C.

5 August. Peder Willatsszenn, Slotsskriver paa Køpenhaffn, maa annamme til sig den Køpenhaffns Graabrøderklosters Kirke og Hus, som ligger paa Drageøer, sønden fra Toldboden, og nyde den til sit eget Behov, indtil der bliver gjort en anden „foruandels“ derpaa, hvad enten det skal blive til Kloster igjen eller til anden Gudstjeneste. Samme Datum. Ad relationem magistri Andree Glob. III, 265; C, 307¹⁾.

— Borgemester, Raad og Menighed i Slawelsze skulle i 3 Aar være fri for 24 Mk. Penninge i deres aarlige Byskat, fordi en Part af Byen nylig opbrændte, og disse skulle afregnes paa dem, som det brændte for. Cum inhib. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 264 b*; C, 306.

6 August. Hr. Holgerdt Roszenkrantz, Ridder, fik Brev, at dersom han overlever sin Moder, Fru Anne, Holgerd Ericsszenns Efterleverske, maa han efter hendes Død beholde Hogstruppe Gaard og Leu uafstet sin Livstid efter Moderens Pantebrev. Cum inhib. et claus. consv. Kallingborg, sabbato post divi Petri ad vinc. Dns. rex per se in præsencia dni. Magni Gøye, equitis aurati, et magistri Andree Glob, [thesaurarii²⁾]. III, 265 b*; C, 308.

14 August. Borgemester, Raad og Menighed i Asszens fik Brev pro servitio facto et faciendo, at Kongen har undt dem Vor Frue Kloster der smstds. med alt det Jordsmon i Længde og Bredde, som det nu er indhegnet, og med al Bygning, som nu staar derpaa, at nyde til evig Tid, dog at de skulle forbygge samme Kloster og Jordsmon med god Kjøbstadsbygning og Gaarde, og „thennum skulle besidde“ Borgere, som skulle skatte og skyldte og hjælpe til at opretholde Kongens og Byens Tyuge. Ligeledes have de tilsagt Kongen, at hvad Ejendom, som nu ligger til Kongens og Kronens Provsti Toffthe, skal blive dertil fri og kvit, uformindsket og uforkrænket, i Længde og Bredde, som de til forn have udlagt det. Cum claus. consv. et inhib. sol. Hagenskoug, Vor Frue Aften assumpt. Dns. rex per se in præsencia dni. Magni Gøye, [equitis aurati³⁾] et magistri curiæ. III, 146; C, 117⁴⁾.

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomater II, 236. Kirkehist. Samlinger, I, 406.

²⁾ C.

³⁾ militis. C.

⁴⁾ Saml. til Fyens Hist. I, 239.

Thesse suaar haffuer kongelig Maiestat her Ffderich met Gutzs naade Danmarks. Wendis och Gottis konning &c. ladet giffue burgimesttere och raadt vdi Køpenhaffn paa theris begerings wegne paa thet hospitall, the nu wille lade reformere.

August? Ffurstt er kongelige Maiestat well till fredtts, att hellig geest hwss vdi Køpenhaffn bliffuer till ith hospitall till fatige, siwge och saare mendiskes vpholdelse och behoff, effther thi thet ther till stiftet och ffunderit er.

Och thesligiste att allt thet godtts och rennte, som ligger till same hellig geesthwss nu, baade indenn byes och vdenn, bliffuer till samme hospitall till the siuge faalch, och samledis att alld thenndt rennte, som nu ligger till sancti Iyrgenns hospitall vdenn fore Køpenhaffn och thesligiste till sancte Gertrudtts hospitall, leggis till hellig geest hwss och bliffue ith hospitall, och samme hospitall nyde alld thenndt terminndt och rentte, baade inden byenn och vdenn, som pleiger attligge till samme tre hospitaler, vnder tagenn thenndt rentte, som pleyger attfyllge degendomet vdi Køpenhaffn aff sancte Gertrud hospitall, dog saa att huem Køpenhaffns slott haffuer aff kongelige Maiestat, nyder forswaar och arbeidet till slotthet aff allt thet godtts, till hospitaler ligger. Samledis att sancti Iyrgenns søs bliffuer och till Køpenhaffns slott for ith friitt fiskewandt till slotthet.

Samledis er kongelige Maiestat och till fridts, att the siuge faalch, som ligge vdi sancte Iyrgenns och sancte Gertrudtts hospitaler, indtforis vdi thet andet hospitall, dog ther bliffuer itt gaatt huss wed magtt, som sancti Iyrgenns hospitall nu staa vdenn byenn, till speteelsk faalck, och thenndt affuell, ager och eyng, som nu horer och brugis till sancti Iyrgennu. bliffuer till the siuge mendiske vdi baade hospitaler attholde qweyg met till theris behowff.

Er och kongelige Maiestat till fridts, att burgimestter och raadt haffue falld magtt attillskicke thennom, som samme hospitalis forstannder skulle were, dog met kongelige Maiestats sambtycke, och samme forstannder skulle aarligenn gøre burgimesttere och raadt vdi kongelig Maiestats embitzmandtts paa Køpenhaffn slot nerwerelse gode reede och regenscab baade fore vpeberilse och vdtgift aff wess och vwess rennte, och schall hospitalet were samme forstannders arffuing.

Thealigiste schulle och tilskickis fyre gode gudtfrygttige borgere aarligenn, som schulle haffue tillsiwn, att thett gannger skellig till baade met bygning och andet, och att the siuge faalck fange redelighed huer epter sin leyghet.

Samledis er och saa kongelige Maiestat till fridts, att thenndt rentte, som borgerne haffue attforsee ther vdi byenn, att thenndt leggis till hospitalet till anden Gudtts tienniste, dog att the, som nu haffue breff paa samme rennte, nyde thennom epter theris breffuis liudelse, vdenn the kunde thennom ther fran formynde aff, som nu siist vdi Køpenhaffn sambtycktt bleff.

Och will och kongelig Maiestat lade forhandlle met adelenn, att the och wille beuillge theriss rentte, som the haffue attforlee vdi Køpenhaffn, att thenndt och kanndt kome till hospitalet.

Och ther som kongelige Maiestat formercker, att samme hospitall fanger en godt, skickelig och christtelig framgæng, paa huilcket kongelige Maiestat ingthett twiffueller, will hannss naadis kongelige Maiestat ytthermere rænne och wiide samme hospitalis och the staalckis bestte i framtiden. III, 266; C, 308 b¹).

Kongelige Maiestatis woer naadigestte herris her Fredericks met Gutzs naade Danmarks, Wendis och Gottis konning &c. gode, behafflige och gunstige suaar och samtycke om thet academie oc vniuersitatis vdi hans naadis kongelige Maiestatis stadt Køpenhaffn forbedring och reformation²).

August? Samledis will och kongelige Maiestat vudne, att Graabrødre kircke och kircke gaardt met the trye hws, som ligge vpp till kirckenn, schulle bliffue till ith studium, och schulle same hws och kircke och kircke gaardt ingenn forgiffuis eller sellies annderledis end bliffue till ith studium, och thet andet gamble studium bliffue till rentte till vniuersitetit, och thesligiste thenndt renntte, som ligger till thet gamble vniuersitetit, och huess rentte³), som byggis vdi the stred, som dragis egemell graabrødre apellgaardt och hellig gesthws, bliffuer till hospitalet.

[Tyckes konnelig Maiestatt och gott wære, at thet Klare kloster bliffuer saa, som thet nw er, paa ett aars tiidt &c.⁴] III, 267; C, 309 b⁵).

20 Septbr. Niels Iwell fik Forleningsbrev, kvit og fri, paa Olandt og Wiigs Gods i 8 Aar, naar det Brev er forløbet, som han til forn havde derpaa. Gøttorpp, Tirsd. efter crucis exaltat. Dns. rex per se. III, 86 b; C, 229.

— Hr. Lauris Øllmandt, Kongens Sekretær, fik Brev paa Kongens og Kronens Kapel, Hellig tre Kongers Kapel, i Roskylldt Domkirke, som Kong Christiern, Kongens Fader, har stiftet og funderet og som Hr. Ienns Laurissenn, Ærkedegn smatds., nu har i Forlening, dog at forskr. Hr. Lauris ikke skal befatte sig med Kapellet eller dets Tilliggelse, saa længe Hr. Ienns Lauritssenn lever. „vdeu huess hanndt here for indenn kanndt haffue vdi hauss mynde“; naar forskr. Hr. Ienns

¹) Børdam, Kbhvns. Kirker og Klostre, Tillæg 186.

²) denne Overskrift staar ikke i C, her ere begge Forordninger sammensjuede til én.

³) her mangler noget: „af de Huse“. (?)

⁴) C.

⁵) Werlauff, Kbhvns Univ. 32—33. Børdam, Kbhvns. Kirker og Klostre, Tillæg 188.

er død, skal Hr. Lauris Øllmannndt strax annamme Kapellet og nyde det i sin Livstid mod at holde slig sædvanlig Tjeneste med Messer og anden Gudstjeneste, som Kongens Faders Fundats indeholder. Cum inhib. et claus. consv. Fflensborg, S. [Mathei¹⁾] apostoli Aften²⁾. III, 261 b*; C, 303 b.

24 Septbr. Hans Roncker skal i sin Livstid have aarlig 20 Gld. i Mønt og 6 Alen „engelst“, hvormed Hovedsmanden paa Wiisborg Slot skal fornyje ham; han skal lade sig bruge af Hovedsmanden til Lands og Vands, som en ærlig Krigsmand bør gjøre. Cum inhib. et claus. consv. Gøttorpp. sabb. post Mathei ap. et evang. Rel. Melchior Rantzow. Marskalk. III, 387: C, 66.

25 Septbr. Mattis Gørtzsse til Soluig fik Brev, at efterdi Fru Anne. Hr. Henrich Krumdighis Ridders Efterleverske. har Livsbrev paa Kongens og Kronens Kloster Vor Frue Kloster i Roskylldt, som Kongen havde forlenet Mattis Gørtzsse efter forskr. Hr. Heinrichs Død, skal han, om han overlever hende, annamme Klosteret og beholde det sin Livstid efter hint Forleningsbrev. Cum inhib. et claus. consv. Gøttorpp. domin. post festum divi Mathei ap. et evang. Dns. rex per se. III, 267 b*; C, 310. Smldn. 19 April og 22 Juli.

30 Septbr. Her lens Andersszenn ffick presentatz paa Nørre Øsløuff kircke vdi Ffalstter liggendis per obitum dni. Ioannis Pauli. Datum Gøttorpp, feria sexta post Michaelis. Dns. rex per se. III, 182; C, 150 b.

II Oktbr. Mester Christiern Huiid fik Stadfæstelse paa et Skjøde, som Priorissen i Assins³⁾ Kloster gav ham paa en af Klosterets Gaarde, som hun solgte ham, liggende i Wiiborg. sønden for det Stræde ved S. Martini Kirkegaard, Gøttorpp, 3. fer. post Dionisii mart. Dns. rex per se. III, 86 b; C, 229.

5 Novbr. Biskop Oue Bilde til Arhusz fik Kvittans paa 60 rh. Gld. for aarlig Afgift af Hatzherred, Fardø og Endelag. Gøttorpp, sabb. post omnium sanct. Dns. rex per se. III, 86 b.

8 Novbr. Fru Elisabeth Thomesdatter og hendes Husbonde Claus Seestede fik Brev, at de efter Hr. Prebierns Død maa indløse Riiberhus med tilliggende Len og

¹⁾ C.

²⁾ III har det fejlagtige Aarstal 1529.

³⁾ Assius er sikkert en Fejlskrift, maaaske for Assmild.

Tjenere og beholde det uløst i begges Livstid, dog saa, at Danmarks Riges Raad ville bevilge og samtykke dette; de skulle gjøre slig Tynge og Tjeneste deraf med Borgeleje og Hold, som Hr. Prebierns Forleningsbrev indeholder, bygge og forbedre Slottet, holde Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene. Cum inhib. et aliis claus. consv. Gottorpp, Tirsd. efter omnium sanct. Rel. Hr. Iohann Rantzow, Hr. Wulff Pogwisk, Riddere. III, 87*; C, 229 b.

20 Novbr. Euerdt Skepper fik Livsbrev paa S. Iyrgenus Gaard i Ringstedt. Cum claus. consv. Gottorpp, domin. post Bricii. Dns. rex per se. III, 268*; C, 312.

— Mester Claus Gørtze, Kansler, fik Brev, at der i hans Livstid ikke skal indlægges Ryttere eller Landsknægte paa hans Gaard i Riipe, den Helligaands Gaard. Cum inhibitione contra omnes solita et præcipue contra capitaneos tam præsentis quam futuros. Gottorpp, domin. post Elizabet. Dns. rex per se, et Benedictus Klocke, secretarius, subscripsit. III, 87*; C, 230.

21 Novbr. Iop Ienszenn og hans Hustru Kyrstine i Wghelwiig skulle af deres Bondeggaard i Thieraborg give, efter som den var „skuret vdi“. Cum inhib. consv. Gottorpp, ipso die præsentat. Marie virg. Dns. rex per se. III, 87; C, 230.

2 Decbr. Hans Hanszenn fikk presentatz paa hellig kaaras altter vdi Nyesttedt per resignationem dni. Laurentii Øllmaundt, secretarii. Datum Gottorpp, feria sexta post Charine virginis. Dns. rex per se. III, 182; C, 150 b.

19 Decbr. Wii Ffederich met Gutzs naade gøre alle witterliggt, att oss elskelige burgimesttere, raadt och menighedt vdi woer købstadt Ffoeburg haffue ladit berette for oss, thet ther er itth helligandtzs claafter vdi theriss bye, vdi huilcket som schall vppeholdis fattige, saare och siuge mendisker, och ere nogre prestter inde, som the siuge nu vdt wille¹⁾ och icke lenger ther vppeholdis kunde. Thi haffue wii vntt och tilladet och mett thette wortt opne breff vnde och tillade, paa thett att fattige, saare och siuge mendisker thess bedre ther vppeholdis mae, att vdi samme claafter schall were och bliffue en godt prier, som schall predicke Gutzs ordt och wiide the fattige, mendiskers gaffn, bestte och bestandt. Thesligeste schulle och burgimesttere och raadt ther samme stedtzs tiHskicke en gudtfrugtiig manndt aff theris mettburger, som schall wiide met forn^e prier alide forn^e fattige, saare och siuge mendiskers renntte och andet, buess

¹⁾ siuge nu som vdtuille. C.

Gudt thennom tillfögenndis worder; thesligestte huess vdtgiffit met bygning och andret, som paa theriss wegne vdtgiffuis schall. Och schall forne prier och borger een tiidt om aaritt fore burgimestter och raadt vdi woer leensmandtze neruerilse, som hyenn aff oss vdi befalling hafluer, gøre godt och redeligt regenscal paa alle rentte, vpperilse och vdtgiffit, som the wille antswaare for Gudt och were bekeendt fore os. Thesligestte haflue wore kere vnderaatthe vdi Ffoeburg giffuit os tillkennde, att ther schall were komen till samme claaatter wedt xxvij burgere gaarde och ther met woer kbstad vdi kongelige tyngge storlig beswaaritt schall were. Thi haflue wii vntt och tilladet, att ther om schall grandtskis och forfaris, om thet kanndt were the fattige, saare och siuge mendisker mere till gaffn, att nogne aff samme iorde eller alide bliffue bygde igenn till burgere gaarde, och huess rentte, leyge och iordtskiilldt ther aff gangenndis worder. komer the fattige, saare och siuge mendisker till nytte och beate, eller och thett kanndt were thennom nytteligere. att same iorde, ald-samenn eller en deell aff thenndt, bliffuer vbygget, om the fattige, saare och siuge mendisker tha mere kunde haflue ther gaffn, nytte och profitte aff. Theslige haflue och forne wore kere vnderaatthe bereett fore oss, att ther schall were mange vgaflnnlige och forfaldene huse vdi claaatteritt, som the fattige, siuge mendiske icke kunde were nytte eller gäffulig. Thi befaller wii och fuldt magt giffue forne prier och burger, som ther till vdkoret bliffuer, att the grandtgiffueligenn offuerneige, huilcke huse the fattige mendisker nyttelige och gäffulige kanndt were, och thennom wedt magt vnder bygning holde, och icke andre huse, endt som duelige ere atthytte och setthis paa [the¹] steder, the fattige mendiske kanndt meestt were till gaffn, och the huse, som icke duelige ere atthytte, the sellgis borgerne, och pe[n]-dingene wemdis the fattige mendisker till gaffn och beate. Thi forbiude wii &c. alide, ehue the helst ere eller were kunde, cum aliis claus. solitis, och besunderligenn paa huess rentte, godtzs, iorde och eygeundom, rorindis och vrörindis, som nu till forne claaatter ligger &c. Giffuit paa woer gaard Buchhagen, mandagen nestt fore S. Thome apost. dag. [vnder wort signet¹]. Dus. rex per se. III, 147 b; C, 152 b.

19 Decbr. Burgimestter, raad och menighed vdi Suinborg fluge breff pro sermitio facto et faciendo, att naar som graa-brödre vdi theris bye aff same claaatter vdtgaa och thett vpgiffuendis worde, tha schall burgimestter och raadt asamme samme claaatter met huess bygning ther findis vdi sin linge och breede, som thett nu forfundenn er, till attbeskicke ther [aff¹] ith hospitall till fattige, siuge och saare mendiskes vpholdelse och ther beskicke en eller tuo till aff theris metborgere ther vpeathere huess rentthe och [Guts¹] allmossze, thenndt aldmegtigestte Gudt the samme fattige, saare och siuge mendiske tillförendis²) worder, ther met attholde samme hospi-

¹) C.

²) tillfögenndis. C.

tall wed magt och skicke the samme siuge mendiske theris nøttsøfttighedt. Och schulle samme forstandere en tiidt om aaret gøre woer burgimestter och raadt gode rede och regenscab vdi woer leensmandtts neruereleze, som forne Suinborgis bye vdi befalling haffuer paa wore wegne, paa aldt thenndt deell, the vppebere och vdtgiffue, saa att thett aldttingeste¹⁾ wendis the fattige, siuge och saare mendiske till nytthe, bestte, trøstt och hieip. Haffuer kongelige Maiestat och saa aff samme gunett och naade vndt och tilladet. naar som burgimestter och raadt forne claafter, saa som forscreffuit stander, anammendis worde, mue the och menige almue vdi Suinborg nyde och beholde forne claafters kircke till theris saagne kircke, daag att thet saa bestyris, thett bliffuer the saare och siuge mendiske icke till bryst eller forfang. Datum [paa wor gord²⁾] Buchhagenn, mandagenn fore S. Thome apostoli dag, [vnder wort signet³⁾]. Dns. rex per se. III, 147; C, 152.

Uden Dag. Erich Scriffuer skal nyde „tyngreden“ af Aars, Løffue og Skipping Herreder. Cum claus. et inhib. sol. Gottorpp, Anno 1530. Dns. rex per se. III, 90; C, 233 (fejlagtigt blandt de jyske Breve³⁾).

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at os er forekommet, at nogle Indbyggere i vor Kjøbstad Nagskoung have egne Jorder og ej beskatte dem, som det sig bør. Kongen og den menige Almue der til Skade og Forfang. Derfor unde vi forskr. Almue saadanne Privilegier, at den, der har egen Jord og ej forskatter den i 3 Aar, skal have forbrudt Jorden, Halvdelen til Kongen og Halvdelen til Byen. Cum inhib. Dns. rex per se. III, 182 b; C, 150 b⁴⁾.

1531.

7 Januar. Iyrgenn van der Wisk fik Kvittans paa 8 Læster 20 Td. Havre (60 Td. regnet i hver Læst) og dertil 6 Td. Smør etc. Gottorpp, sabbato post trium regum. Rel. Henrich Hack, Husfoged paa Gottorpp. III, 182 b; C, 151.

¹⁾ slettis. C.

²⁾ C.

³⁾ staar mellem Breve fra Foraaret 1531.

⁴⁾ staar mellem Breve fra Novbr. 1530 og Januar 1531.

10 Januar. Lage Matsszenn, Foged paa Hagenskoug. fik Kvittans paa 350 Mk. lubisk i Stædermønt paa Regnskab af Hagenskoug. Gottorpp, fer. 3. post trium regum. Rel. Henric Skulltt. III, 148 b; C, 118 b.

17 Januar. Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elsk. Mester Christiern Huiidt, vor Rentemester, har givet os tilkjende. at Niels Clemintsszenn havde nogen Del i hans Oldefaders. Iennss Bloberg's, Gods Biergi og Beckeboe (Leenn Sogn. Bøllingherred), hvilket Pant nu tilkommer os. Thi unde vi ham nu dette Pant i forskr. 2 Gaarde; dog hvis der tilfalder os og Kronen nogen Ejendom i hine Gaarde, skal den være uforkrænket. Cum inhib. Gottorpp, die Anthonii, [under vort Signet¹⁾]. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. III, 87 b; C, 230 b.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elsk. Mester Christiern Huiidt, vor Rentemester, har berettet for os, at hans Oldefader, Iennss Bloberg's, Gods skal være lagt i 5 Søsterdele. hvoraf de to skulle være os og de tre andre ham tildømte, og han beklagede, at Niels Clemintsszenn for nogen Tid siden skjødte Gaarden Haale (Windding Sogn) af forskr. Iennss Bloberg's Gods til Twiis Kloster. hvilket han ikke maatte gjøre, fordi det var vort og Kronens rette Bondegods. Thi unde og give vi ham, hvad Kronen kan tilfalde i forskr. Gaard, at nyde som frit Bondegods til evig Tid mod saadan Afgift og andet. som der gik og gjordes deraf i Iennss Bloberg's Tid. Cum inhib. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 88; C, 231.

— Mester Christiern Huiid fik Kvittans paa 1400 Mk. danske, som Kongen havde laant ham til at solde Landsknægtene med og han nu igjen havde oppebaaret af Kongeskatten. Samme Datum. Dns. rex per se. (De Penge annammede min Herre selv). III, 87 b; C, 230 b.

— Peder Hansseun, Tolder i Helssingør, fik Kvittans paa 1400 rh. Gld. i Guld paa Regnskab af Tolden. Samme Datum. Ad mandatum regiæ Maj. proprium. (Og annammede Kongen selv samme Guld). III, 268 b; C, 312.

21 Januar. Christiern Perszen ffich liifs breff paa Drey-sletthe kirkke. som vaceret ephther her Niels Perszenns dødt. Cum claus. consuetis. Datum Gottorpp, sabbato prox. post diui Anthonii abbatis²⁾. Dns. rex per se. III, 148 b*.

¹⁾ C.

²⁾ III har fejlagtig Aaret 1530.

21 Januar. Her Hans Michelszenn fñich liffß breff paa Dalbye och Stnberop kircker, ligendis paa Hyndtzsholm, som vacerede ephther her Niels Persszenns dødt. Cum claus. consuetis. Datum Gottorpp, sabbato prox. post festum diui Anthonii abbatis. Wullffgang van Vtenhouff, dytske canceller. III, 148 b.

31 Januar. Rasmus Andersszenn i Toreby (Aalehaalm Len) og hans Arvinger skulle i deres Livstid beholde Kronens Maalsgaard i Fflinttinge mod at bygge og forbedre Gaarden osv., ikke at forhugge Skoven, samt aarlig at give til Aaleholm Slot 6 Grot S. Valburg Dag og 6 Grot Allehelgen Dag; naar Embedsmanden paa Aalehaalm tilsiger dem, skulle de „worder kastte och waage“ paa Slottet eller, naar saadan „wegtt“ ikke gjøres Behov, da give i Stedet 2 Mk. danske. Cum inhiß. Gottorpp, fer. 3. post conversionis Pauli. Rel. Iyrgenn van der Wisk den unge. III, 182 b; C, 151.

8 Febr. Styte Porss, scriffuer paa Kolding, fñich presentatza paa Gauerslundt kircke vdi Kolding leen per obitum dni. Pauli. Datum Gottorpp, feria quarta post festum purificationis diue Marie virginis. Dns. rex per se. III, 88 b; C, 231 b.

13 Febr. Hr. Ioachim Rønnou, Biskop til Roskildt, fik Kvittans paa 3000 Gld. i Guld, som han skulde give Kongen for hans Confirmation, efter den Beslutning og Tilaagn, som Danmarks Riges Raad have bevilget og samtykt; Kongen gjør derfor alle de Breve og Skrifter, som han havde givet Kongen derom, døde og magteløse. Gottorpp, Mand. efter Scholastice virg. Dag. Dns. rex per se. III, 268 b; C, 312 b¹⁾.

16 Febr. Iyrgenn Vrne fik Livsbrev paa S. Iyrgenns Hospital uden for Mariboe. Cum claus. consv. Gottorpp, Torsd. efter Valentini. Commissio regiæ Maj. propria. III, 184, ogsaa 269; C, 313 (fejlagtigt blandt de sjællandske Breve). Smlgn. 19 Septbr.

27 Febr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Eyller Rønnou, vor tro Mand og Tjener, har nu været for os med et aabent, beseglet Brev af Kong Hanss, lydende som følger: Vi Hanns med Guds Naade osv. gjøre vitterligt, at vi skyldte Hr. Marquardt Rønnou, Ridder, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Raffnsborg, 600 lubske Mk. i Stæderpenninge, som ere gænge og gæve i Lubeck, Hamburg, Wesmer, Lunborg, saa

¹⁾ Knudsen, Joachim Rønnou, 185—86.

gode af Sølvs, at hver 23 þ kunne gjøre fuldt for 1 rhinsk Gylden, som hans Fader, Hr. Claus Rønnou, hvis Sjæl Gud naade, [laante os], efter hvad det nu tilbagegivne Brev derpaa udviser. For denne Sum pantsætte vi forskr. Hr. Marquordt Rønnou vor og Kronens By Kyllderupp i Othenszherred (Ffiwn) med al sin Tilliggelse, hvilken han og hans Husfrue, Fru Mette, skulle beholde uafst i deres Livstid som et frit, brugeligt Pant, uden Tjeneste, Afgift, Gjæsteri eller anden kgl. Tyng; deres Arvinger skulle siden beholde Byen, indtil den afløses dem, og da skal Oppebærelsen af Byen ikke afslaaes i Hovedsummen; Pantet skal ikke kunne forbydes, uden Hr. Marquordt eller hans Arvinger forbrød deres egen Arv mod os og Kronen. Thi forbyde vi osv. Raffnsborg Slot, S. Dionisii [9 Oktbr.] 1503. — Dette Brev stadfæste vi i alle dets Punkter og tillade, at forskr. Eyller Rønnou og hans Husfrue, Fru Anne Krabbisdatter, maa beholde Byen Kyllderup uafst i deres Livstid. Cum inhib. sol. Fflensborg, Mand. efter første Søndag i Faste, [under vort Signet¹⁾]. Ad mandatum regie Maj. proprium. III, 149; C, 118 b.

I Marts. Hr. Magens Gøye fik Livsbrev paa Wixnes Birk²⁾ i Laalandt. Cum claus. consv. Fflensborg, fer. 4. post domin. invocavit. Dns. rex per se. III, 184 b; C, 232 b³⁾.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at Niels Iensszenn i Brodskoffe, vor Mand og Tjener, har berettet for os, at Hr. Niels Høig havde følgende Gaarde i Pant af Kong Hannes for 1600 Mk. danske og 200 rh. Gld.: 4 Gaarde i Hiercke (Harreherred), 2 i Mantrup, 4 i Wiom, 4 i Hare. to øde Gaardsejer i Glønge, 1 Gaard i Ottinge, 1 Gaard i Aelbeck og en anden i Nesbeck (Rødingherred), 1 i Graane, 1 i Frammersleff, 1 i Nesbeck (Høneborgherred), 6 i Treuadt, 2 i Aackieer og 1 i Sigrup (Ffientzsherred); Hr. Niels Høg skal efter Pantebrevet beholde dem uafst i sin og Hustrus Livstid og hans Arvinger tre Aar efter deres Død og siden, til de afløses dem. Nu have vi oppe-

¹⁾ C.

²⁾ III har fejlagtigt: Kirke.

³⁾ her blandt de jydske Breve: i Marginen: „vdi Laaland“ — I III findes det paa det tilsvarende Sted (89 b), men neden under staar: „Thette forn^e her Magens Gøyes breff er och saa registrerit vdi Smaalandene, som och saa waar indtacriffuit vdi Ivtilandt i thet gamble register, och bleff saa vfforwa(r)ndts och saa har indtacriffuit“.

baaret af forskr. Niels Iensszenn 100 rh. Gld. i Guld, vel vægtige, og forhøje dermed samme Pant, saa at han og hans Husfrue Anne i deres Livstid skulle beholde hine Gaarde uafst. Cum [claus. et¹⁾] inhib. sol. Samme Datum. Rel. Eric Banner, capitaneus castris Kalløe. III, 88 b; C, 231 b²⁾.

1 Marts. Tiille Giislere Sønner Iyrgen og Balthazar fik Livsbrev at maatte bo i Køpnehaffnn og være fri for al kgl. og Byes Tyng, Told, Sise og andet, dog naar menige [Udbud³⁾] kommer mod Rigets Fjender, skulle de gjøre som andre Borgere der i Byen. Cum inhib. sol. Flensborg, Onsd. efter Sønd. invocavit. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder ac magister curiæ, og Mester Anders Glaab. III, 269; C, 313⁴⁾.

— Morten Knutszen fik Brev, at Kongen har undt ham den Sortebrødrers Gaard i Wiiborg, som Jomfru Gertrudt nu iboer, at nyde kvit og fri i hans Livstid med al Ret, som er tilfaldet Kongen i Husene og Jorden. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Andreas Glob. III, 93.

— Burgimestter och raadt vdi Køghe finge breff, att naar the muncke vdi Graabrødre claastrer ther azame stedtzs haffue forlatt samme claastrer och thet icke lenger holde kunde eller wille ther welluilligenn vdtgange, tha maa the anamme och beholde samme claastrer attnyde och beholde till theriss bye till ewig tiidt, daag saa att the skulle forwende thett vdi Gutzs tienniste till ith hospitall atlegge och holde fattige, siuge och saare mendisker vdi. Gudt till loug och arme wanføre mendisker till hielp och trøstt. Cum inhib. sol. Datum Flensborg, odenadagenn post domin. inuocavit. III, 269; C, 313 b⁵⁾.

2 Marts. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Anders Biillde. vor Mand, Raad og Embedsmand paa vort Slot Styghe, har nu havt for os et saabent, beseglet Pergamentsbrev, som Provsten og Præsterne i vort og Kronens Kloster Dalbye Kloster i Skaane have givet ham, lydende, at de efter vor Skrivelse og Begjæring have annammet ham til deres Klosters Forstander og til at have alle tilliggende Tjenere og Gods i Værge og Forsvar, saa længe han lever etc., hvilket Brev vi stadfæste i alle dets Ord og

¹⁾ mangler i C.

²⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 203—04. Det er det Gods, som kaldes Skarpenbergs Gods i Salling og Fjendsherred.

³⁾ C; saaben Plads i III.

⁴⁾ Kjøbenhavns Diplomater. II, 237

⁵⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 411.

Artikler, med saa Skjel, at forskr. Hr. Anders Biillde aarlig skal holde saa mange Borgelejeheste i Klosteret, som der plejede at holdes i Kong Hansses Tid, og gjøre saadan Tjeneste deraf, som Godset formaar at holde; ligeledes skal han holde Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge Skovens. Cum inhib. sol. Fflensburg, Torsd. efter invocavit. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 373; C, 65.

3 Marts. Styre Porssz fik Forleningsbrev paa 4 Kirkens Gaarde, som „loge“ til Kongens og Kronens Kirke Lande Kirke i Laalandt, som er i Skaatzbølle Taarchell og Oluff Clauszenn, i Høgerbye Nis Tagesszenn og i Nyboe én Gaard, at beholde i sin Livstid mod til gode Rede at yde den Rente og Rettighed, som der plejer at gives deraf, til Kirken; han skal holde Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov, ej sælge nogle af de Tjeneres Sønner, som ere fødte paa Godset og ej forhugge Skoven. Cum inhib. sol. Flensburg, 6. fer. post invocavit. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder [og D. R. Hofmester¹⁾]. III, 183; C, 151 b.

4 Marts. Peder Laurissen og hans Arvinger skulle nyde den Gaard i Wanttinge i Sallingherred, som han nu iboer, for en fri Bondeggaard til evig Tid mod aarlig at give deraf den sædvanlige Landgilde, Gjæsteri, Ægt, „indestte“ og Arbejde, samt bygge og forbedre Gaarden. Cum claus. consv. et inhib. sol. Fflensburg, Lörd. efter invocavit. Rel. Anders Røllicke. III, 148 b; C, 120 b.

— Hans Eylersszenn har gjort Mageskifte med Kongen og Kronen, saaledes at han skal have til en fri Gaard en Kronens Bondeggaard Høgende (Raabierg Sogn, Hornnisherred i Wendtsysell), som aarlig skylder $\frac{1}{2}$ Løb Smør, $\frac{1}{2}$ Ask Honning, 3 β Leding, 7 β Koppeninge, 24 β Gjæsteri og et Skovsvin; derimod har han udlagt for forskr. Skyld en Gaard i Moesbierg (Moesbierg Sogn, Hørnis[k]herred), skylder 3 Pd. Korn, 10 β Gjæsteri, 6 Dages Gjærning, 1 Dags Møgægt, 1 Skovsvin og et Nød at føde. Ligeledes har Axell Gøye, [vor Embedemand paa Aalborg²⁾], givet Kongen tilkjende, at Kronen er aldeles sket Fyldest ved dette Mageskifte. Thi har Kongen stadfæstet, at Hannas Eylersszenn skal nyde forskr. Høgende

¹⁾ mangler i C.

²⁾ C.

saa fri og kvit, som andre Riddersmænds Mænd friest have deres Arvegods, efterdi han har gjort Kronen Fyldest med en anden Gaard. Samme Datum. III, 90; C, 233.

4 Marts. Vi Fr. gjøre vitterligt, at os elsk. Oluff Hamer har havt for os et Brev, hvorved Hr. Suendt Magensszenn, Provst til Westteruiig Kloster, oplader ham vort og Krouens Hospital og Gaard, S. Chaterine Gaard i Aarhuss, med al Tilliggelse, Morstedtz Kirke, Kjøbstadgods, Landegods, inden Aarhuss By og uden, hvilket Brev vi stadfæste og samtykke i. Dermed tillade vi forskr. Oluff Hamer at nyde samme Hospital og Kirke i hans Livstid, dog at han holder deraf slig Tynge med syge Folk, som der plejer at holdes, og bygger og forbedrer Gaarden, holder Godset ved Magt, Tjernerne ved Lov osv. og ej forbugger Skovene. Cum inhib. sol. Samme Datum. III, 90 b; C, 233 b.

— Burgimester, raad och menighed vdi Vedelle finge breff paa Suortte brødre claaatter vdi theris byc met gaardtts rom och haffue rom, som ther tilliger, aennæendis att thet nustander øde, och brøderne, szom ther indewaare, haffue thet forladet, szaa att forne burgere thet haffue, nyde, bruge och beholde mue till theris och menige byeszenns gaffwenn, nytthe och behouff, dog vndertagenn the two humble gaarde, som ther tillhører, och thet treehuss, som stander hoess samme humble gaarde, och ther till met tegellgaardenn. Samledis och huess clenodie och boscaff, i samme claaatter ere, wille wii beholde oss selfuer. Och schulle forne wore vndersaathe, raadmendt och menige borgere vdi Wedelle vpbyge och ferdig gøre ith gaatt hwæ paa ith bequent stedt i samme claaatter met gode sttwere och kamere, som wii och hogbornne ffursttinde, woer kere husfrue, kunde haffue woer werelsze vdindenn, saa tiidt wii tiidt till byenn komenndis worde. Cum inhib. sol. Datum Fflensborg, septima feria post dominicam inuocavit. Rel. Melchior Rantzszou, marschalch vdi Holstenn. III, 89 b; C, 232 b.

— Fru Elæze, Hr. Thomis Nielszens, Ridders, Efterleverske, fik Kvittans paa 166 Mk. danske, som hun har antvordet Harttuig Wullffeldt, Fodermarsk, paa Kongens Vegne. Fflensborg, Lørd. efter invocavit. Dns. rex per se. III, 149; C, 120 b.

— Erich Krumdiighe fik en ligelydende Kvittans paa 334 Mk. danske. III, 149; C, 120 b.

18 Marts. Vi Fr. gjøre vitterligt, at denne Brevviser, os elsk. Berthell Willomsszenn, Borger i vor Kjøbstad Slangerupp, hans Hustru Jahanne og begge deres Børn skulle i

deres Livstid beholde den Gaard i Slangerrupp, som de nu ibo, vesten op til Thaarregaden¹⁾, med Gaardsrum, Huse og anden Lejlighed, som de nu have der, dog at de skulle bygge og forbedre Gaarden med god Kjøbstædsbygning, muret mellem Støtter og tækt med brændte Tagsten og ikke med Straatag, samt give deraf den sædvanlige Jordskyld til rette Jorddrothen. Hvis de i Fremtiden ville sælge de Huse og Bygninger, som de da have opbygget, maa de have Magt dertil, dog at Jordskylden stadig udgives, uhindret af dem, der faa samme Huse og Bygninger. Cum inhib. sol. Gottorpp, Lörd. efter Sønd. oculi. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 269 b; C, 234²⁾. Smlgn. 1532, 24 Avgust.

19 Marts. Iyrger van der Wisk, [Embedsmand paa Aaleholm³⁾], fik Kvittans at have forskikket til Kongen og ladet antvorde denne selv til Hænde 4 forgyldte Sølvkalke, 4 forgyldte „pathener“ og 3 smaa, hvide Sølvskeer, hvilket Sølv en Munk i Graabrødreklosteret i Nyestedt havde stjaalet fra Klosteret og gravet ned i Jorden, efter at Lensmanden paa Aallehaalm havde ladet registrere hvilke Klenodier, der var til Stede i Klosteret. Cum illa claus. consv. Gottorpp, Midfaste Søndag, [under vort Signet⁴⁾]. Dns. rex per se. III, 183 b; C, 153 b (her uforkortet⁵⁾).

— Lage Matsszenn, Foged paa Hagenskoug, fik Kvittans at have antvordet Kongen paa Regnskab 31 Ørne, som han har fanget dér i Lenet af Sagefaldet og for Gaardfæstning. Cum claus. consv. Samme Datum, [under vort Signet⁴⁾]. Dns. rex per se. III, 150 b; C, 153 b (her under Smaalandene, men tilføjet: vdi Ffiwn).

21 Marts. Her Niels Matsszenn fñch presentationem paa Tyllesze kircke vdi Laalaundt per obitum dni. Laurentii Skyttbe. Datum Gottorpp, feria 3. post letare. Dns. rex per se. III, 151 og 183 b; C, 154⁶⁾).

26 Marts. Vi Fr. skyldte Hr. Hollgerdt Roszenkrantz, Ridder, vor Mand og Tjener, 2500 rh. Gld., gode af Guld og Vægt, som han nu har laant os, og pantsætte ham derfor Ørrum Slot og Len i Thy med al kgl. Ret, undtagen

¹⁾ Throffgaden. C.

²⁾ her blandt de jyske Breve og derfor overstreget.

³⁾ C.

⁴⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 369—70.

⁵⁾ I III, 151 er ved dette Brev samt ved en følgende Præsentats (29 Marts) tilføjet i Marginen: „ere screefne vdi Smaalandene, som thet seg bør“.

hvad Vrag der strander under Landet, hvilket alt skal komme os til Gode, og for hvad Tømmer, der strander under Landet, skal han aarlig gjøre os Regnskab, og deraf skal Halvdelen komme til Slottets Bygning og Behov; den anden Halvdel skal vor Foged annamme paa vore Vegne og gjøre os Regnskab for. Forskr. Slot og Len skal han beholde som et frit, brugeligt Pant, uafgjort i hans Livstid, dog at han skal bygge og forbedre Slottet med gode Huse og Tage, bygge Godset og holde Tjenerne ved Lov osv. Dersom Hr. Holgerdt og hans Arvinger holde disse Vilkaar, skulle de ikke forbyrde deres Pant, uden saa sker, hvad Gud forbyrde, at de forbyrde deres Arv og Eje og føre Avindskjold mod Kongen og deres fædrene Rige. Naar Slottet aflæses dem, skal det frit komme igjen til os og Kronen og skal han da efterlade redeligt Inventarium der, som han nu modtager det, og „thet forbedre och icke formyndtske“. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorpp, domin. judica. Dns. rex per se. III, 91; C. 235¹⁾.

29 Marts. Her Niels Hansszenn fick presentationem sin lifvuis tiidt paa Haarbye och Waarszøe kircker, szom her Hauns Ibazenn hannom resignerit. Datum Gottorpp, die lune prox. post domin. iudica. Dns. rex per se. III, 151 og 183 b; C. 154²⁾.

30 Marts. Vi Fr. skyldte Claus Daa til Raffinstrup, vor Mand og Tjener, 100 Mk. lybsk i gode dobbelte lybske Skillinger, som ere gjænge og gjæve i Lybcke og Hamborg, som han nu har laant os til Rigets store Nytte og Behov; med denne Sum have vi forhøjet det Pant, han har i Gyrstinge Gaard og Gods. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde eller forgjøre dette Pant, og dersom saa skete, at de forbrød eller forgjorde sig mod os og Kronen, da skulle de være pligtige at stande til Rette for Rigets Raad, og dér lide Dom og Ret og bøde for deres Brøde efter Loven, men alligevel nyde Gyrsting, indtil Gaarden bliver dem afløst for forskr. Sum. Dog skulle de gjøre os slig Tyngte og Tjeneste deraf, som Forleningsbrevet udviser, og naar Pantesummen udbetales, skal Gaarden uden al Gjensigelse gives tilbage. Skændelborg Slot, Torsd. før Palmesøndag. IV, 412³⁾.

2 April. Vi Fr. skyldte Erich Banner, vor Mand, Raad og Embedsmand paa Kallø, 800 Mk. lybsk i dobbelte lybske

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 210—11.

²⁾ Om den tilføjede Marginalbemærkning, se foreg. Side, Anm. 5.

³⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 314.

Skillingen, for hvilken Sum vi pantsætte ham Hynstedherred i Nørutland, som han selv har i Forlening. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde osv. som foregaaende. Han skal aarlig give deraf 100 Mk. danske og Halvdelen af Sagefaldet samt holde os og vort daglige Folk én Nat om Aaret, naar vi drage der igjennem. Skandelborg Slot, Palmesøndag. Dns. rex per se. IV. 420 b¹⁾.

3 April. Vi Fr. skyldte Erich Bøller, vor Mand og Tjener, 22 rh. Gld. i Guld, 28 Iochimsdaler og 150 Mk. danske i danske Hvider. for hvilken Sum vi pantsætte ham 12 Gaarde i Skouffbyherred, som han selv har i Værge og Forlening. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde osv. som foregaaende. Skandelborg Slot, Mand. efter Palmesøndag, under vort Signet. Dns. rex per se. IV, 402²⁾.

— Vi Fr. skyldte Hr. Matz Bøller, Ridder, 200 Mk. danske, hvormed vi forhøje det Pant, han har i Nagelsti Birk i Lanland. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde osv. som foregaaende. Skandelborgh, Mand. efter Palmesøndag. Dns. rex per se. IV, 400³⁾.

4 April. Niels Kieltzenn skal i 4 Aar efter førstkommende Paaske oppebære 100 Mk. danske af Iep Friis, som denne giver aarlig for to Borgelejehold, og derfor skal han holde sig med 2 Heste til Mad, Øl, Hø, Havre og Straafoder, men faa for sig selv og én Svend Klæde og Penge som en anden af Hofsinderne. Gottorp, die lunæ proxima palmarum. Dns. rex per se. C, 235 b.

6 April. Vi Fr. skyldte Michel Brockenbus, vor Mand og Tjener, 100 Mk. danske, som i Danmarck ere gjænge og gjæve, med hvilken Sum vi forhøje hans Pant i Perstrup Gaard i Loland. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde osv., se 30 Marts. Skanderborg Slot, Torsd. efter Palmesøndag. Dns. rex per se. IV, 390 b.

7 April. Vi Fr. skyldte Hr. Knud Rud, Ridder, vor Maand, Raad og Embedsmand paa Korsøer Slot, 120 rh. Gld, 8 Iochimsdaler, hver lige saa god som 3 Mk. danske, 9¹/₂ Mk.

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 206.

²⁾ Smstds. 242—43.

³⁾ Smstds. 241—42.

lybsk i dobbelte lybske Skillinger og 100 Mk. danske Penninge, med hvilken Sum vi forhøje hans Pant i noget af Ranildtz Gods i Nøriutland. Han og Arvinger skulle ikke forbyrde osv. som foregaaende. Skandelborg Slot, Langfredag, under vort Signet. Dns. rex per se. IV, 395 b¹⁾.

29 April. Lage Matsszen, Foged paa Hagenskougs Slot, fik Kvittans paa 500 Mk. danske, som han nu fornøjede Kongen i dobbelte lubske Skillinger og i rhinsk Guld, hvilket er den Afgift, Kongen skulde have af Hagenskoug Anno 1530. Gottorpp, Lörd. efter misericordias dni. Rel. Jaaper Brochmann. III, 151; C, 119 b.

2 Maj. Vi Fr. skylde os elsk. Jomfru Anne van Alleuelde, Benedictsatter, 2000 Mk. lubisk i slig „pagementt“ og Mønt, som er gjængs i Lubeck og Hamburg, for hvilken Sum vi pantsætte Reynolt van Heyderstorpp, vor tro Mand og Tjener, og forskr. Jomfru Anne Hagenskoug Slot med dets nuværende Tilliggelse, at beholde uafløst i begges Livstid, dog at de og Arvinger skulle gjøre os og Riget sædvanlig Tjeneste deraf og aarlig give til Kronen 500 Mk. danske, samt gjøre Regnskab for Oldengjæld og Sagefald i Lenet, hvoraf Halvdelen skal komme os til Gode; de skulle holde os og vort daglige Folk, naar vi personlig komme til Slottet, men ikke besværes med Hold noget andetsteds og heller ikke med at holde Borgelejeheste. De skulle bygge og forbedre Slottet, holde Godset ved Hævd og Tjenerne ved Lov og Ret og ikke forhugge Skovene til Upligt. Cum claus. consv. et inhib. sol. Gottorpp, Tirsd. efter S. apost. Philippi et Jacobi, [under Indseglet²⁾]. Rel. Wullffgang van Vtthenhoff, Kansler. III, 151 b; C, 121³⁾. Smlgn. 10 Juli.

7 Maj. Lauritz Matsszen, byeffogeti i Suinborg, flich breff paa en kirkenns iordt vdi Suinborg, liggennadis østtenn fore S. Nicolai kircke gaard och twertt westen offuer gadenn fore thendt gaardt, szom Hans Hyllde nu vtiboer, athaffue for seg och sine arffuinge thendt ene epther thendt andenn till ewig tiidt, daag szaa at ther schall aldtiidt gifuis aff samme iordtzs mon till kirkenn saadann iordskyldt, som ther pleiger affatgange. Och schall samme Lauritz strax lade wordere samme gamble husze, som paa iordtzmonet staar,

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 225—26.

²⁾ C.

³⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 229.

och huss the werdt ere, schall hanndt fornøge till kirckenn. Och schall Charine Bentzs, som nu vdi gadenn boer, bliffue ther vdiendenn boendis frii och quijt sin liffs tiidt. Och schall Lauritz och hans arffuinge bygge och forbedre samme iordtzmon met godtt købstedtz bygning, murett emellom styllper vdt till gadenn och thegell tag, och mue the, om armoed tillslouge, eller fore andre nøtterfittige sager, affhende samme bygning och huse, som the byggendis worde paa samme iordtzmon till andre theris hender, daag saa iordskylldenn kommer redeligenn huertt aar till kirckenn vden forsømsse aff thennom, som theudt vdi were haffuer. Cum inhib. sol. Datum Gottorpp. domin. cantate. Dns. rex per se. III, 151; C, 120.

20 Maj. Mester Claues Giordtze resigneret Ienns Matsazenn sancti Ieips kircke vti Wardhe, och fick forne Iens Matsazenn kongelige Maiestatis stadfestelsse breff paa samme resignatze. Datum Gottorpp, løgerdagenn nest efter wor herris himmelfaris dagh. Commissio regie Maiestatis propria. C, 238.

22 Maj. Vi Fr. tillade Hr. Stygge Krompenn, Biskop til Borglom, at indløse Skiiffue Slot med tilliggende Len efter de Pantebrevs Lydelse, som ere udgivne derpaa, og have nu annammet af ham 500 rh. Gld., gode af Vægt og Guld, og forhøje dermed samme Pant. Han skal beholde forskr. Slot nafløst i 10 Aar, efter at han har indløst Pantet, og siden indtil det indløses, dog saa, at om han og de følgende Bisper i Wendtsusell forurette nogle af vore Undersaatter eller Tjenere i Lenet, da skulle de staa dem til Rette derfor og bøde efter Loven. De skulle ikke forbryde samme Pant, uden (osv. se 26 Marts), men gjøre deraf slig Tynge med Borgelejer eller Afgift for Borgelejer, som Pantebrevene indeholde og som hidtil er gjort, og hvad Vrag, der strander i hine 10 Aar, skal komme os til Gode. Han skal bygge og forbedre Slottet og Godsset, holde Tjenerne ved Lov osv., og naar han fremlægger for os Pantebrevene paa Slottet, ville vi give ham nøjagtigere Forvaring baade paa den deri indeholdte Sum og paa det Guld, vi nu have annammet. Cum inhib. sol. Gottorpp, Mand. efter exaudi Sønd., [under vort Signet¹⁾]. Commissio regie Maj. propria. III, 92; C, 236.

— Her Laurentz, fordom forstander vdi thend hellig andt claafter i Aalborg, slich presentatze paa byekirckenn vti Skaffuenn ther attuere ssaagneprestt, aldt thenndt stundt handt kanndt seg well fordrage met burgimestter och allmugenn ther samme stedtz, och

¹⁾ C.

schall predicke fore thennom thet hellig euangelium och Gutzs clare och reene ordt, och schall aarligenn giffue till the siuge mendiske vti haaspitalet vti Aalborg saadann affgiftt, som ther aarligenn pleiger aff attgiffuis, epther thi att kirckenn horer ther till. Cum inhib. et aliis clausulis consuetis. Datum Gottorp, mandagenn nest epther exaudi søndag. Rel. Dns. Stygotus Krumpenn, episcopus Burghanensis. III, 98; C 237.

26 Maj. Iost Anderssens, Sekretær, fik Kvittans paa 85½ Mk. 5 Alb. af Landehjælpen [af] Præster og Degne og Halvdelen af Kirkekornet, som han antvordede Kongen paa Regnskab af Bordinghaalm. Cum claus. consv. Gottorpp, fer. 6. post domin. exaudi. De mandato regis Maj. proprio. III, 373 b; C, 66 b.

10 Juni. Her Mattis Pederssens fyngh presentationem paa Bøstrup kyrke paa Lannghandh, som vacceredt effther her Niels Knudsenss dødh, som then siist vti forlennigh haffde &c. cum claus. consuetis. Gottorp, løgherdagen nest effther Gudz legoms dag. Rel. Dns. rex per se. C, 122 b.

23 Juni. Hans Bernidssenn fik Livsbrev paa Thorø uden for Asszens mod aarlig i betimelig Landgildetid at yde det aarlige Landgilde til Hagenskou, samt holde Gaarden ved Hævd, Bønderne paa Øen ved Lov og Ret og ikke forhugge Skovens til Upligt. Cum inhib. sol. Nyeburg, S. Ioannis bapt. Midsommers Aften. Rel. Wulffgang van Vthenhouff, Kansler. III, 152 b; C, 122 b; T, 3, smlg. 2¹).

— Hr. Haalgerdt Rosenkrantz, Ridder, fik Kvittans paa 3 forgyldte Kalke og Diske og 3 smaa Sølvskeer, som han fik i Graabrødrekloster i Nyekøping paa Ffallatter. Otthensze, vigilia nativit. Ioannis bapt. Rel. Anders Røllick. III, 184 b; C, 154; T, 2²).

24 Juni. Christiern Skram fik Stadfæstelse paa et aabent, beseglet Brev, hvorefter Ellen Hiulsdatter, Priorisse i Gudum Kloster, med menige Konvents Samtykke og Raad har annammet og befuldmægtiget ham til i 10 Aar at være Forstander i forskr. Kloster med al dets Rente og Rettighed. Cum inhib. sol. Nyborg, S. Ioannis bapt. Dag [nativitatis³]. III, 98 b; C, 238 b.

¹) Smalg. Saml. til Fyens Historie, I, 240.

²) I T er tilføjet: then quitanse skall registreris. — Kirkehist. Samlinger, I, 370.

³) C.

26 Juni. Iyrgen Iucl fik Livsbrev paa Martofftthe Gaard paa Hyndtzhaalm, mod aarlig at give deraf til Eskebjerg 10 Ørtug Byg, 4 Høns, 20 Æg, men dermed være fri for Gjæsteri og Arbejde; ligeledes fik han Livsbrev paa en Eng, som kaldes Gammell Eyng Madt¹⁾, mod at give 1 Pd. Havre deraf til Eskebjerg. Cum claus. consv. et inhib. sol. Nyeburg, Mand. efter nativit. festum divi Ioannis bapt. Rel. Dns. Petrus Lycke, eqves auratus. III, 153; C, 122 b; T, 4²⁾.

30 Juni. Mester Christiern Huiidt fik Kvittans paa 100 rh. Gld. i vægtig Guld og 4 lødig Mk. forgyldt Sølv i en Monstrans, Loddet regnet for 26 ø danske etc. Nesbyehoffuet. Fred. efter S. apost. Petri et Pauli Dag. Dns. rex per se. III, 93 b, C, 238; T, 5 b²⁾.

2 Juli. Axell Gøye fik Følgebrev til alle Bønder og Tjenere, som ligge til Vor Frue Kloster i Aalborg, at han skal annamme samme Kloster til sig, og at de ikke skulle svare eller høre andre end ham etc. Cum claus. consv. Huerringe, ipso die visitat. Marie. Dns. rex per se. III, 93 b*; C, 238; T, 5 b²⁾.

— Her Hans Olsenn flich presentatza sin liffuis tiidt paa Dreygælette) kircke per resignationem Christierni Petri prepositi ecclesie Wiiburgensis. Cum claus. consuetis. Datum Huerring. ipso die visitationis deiparis virginis Marie. Dns. rex per se. III, 153; C, 123; T, 5 b²⁾.

4 Juli. Mogens Munck fik Kvittans paa 4000 Hvilling. „eth quarter mynne“, som han antvordede Hr. Peder Lycke paa Nyborgh til Slottets Behov. Cum claus. consv. Nesbyhoffuet. fer. 3. post visitat. divæ virginis. Rel. Hr. Peder Lycke, Ridder. C, 238; T, 8²⁾.

10 Juli. Vi efterskr. Iuer Munck til Riipe, Offue Bilde til Aarhus, Biskopper, Aghe Iepsen, Electus til Lund, Iochim Rønou, Electus til Roskild, Henrich, Abbed til Sore, Eskejl. Prior til Anderskou, Thyge Krabbe, Danmarcke Riges Marsk, Predbiørn Poddebusk, Albret Raffnsborg, Axell Braade, Mouritz Sparther [1], Iahan Wrne, Iahan Oxe, Knud Bilde, Holgier Wlfstand, Eske Bilde og Niels Lunge, Riddere, Danmarcke Riges Raad, gjøre vitterligt, at eftersom Kong Fr. har nu til-

¹⁾ May. C.

²⁾ I Tegnelsesbogen er Brevet overstreget og det tilføjes: skal registreres.

³⁾ Proesledte. C.

skrevet os, at han har forlenet ærlig og velbyrdig Mand Reinolt von Hederstrup, Øverste over hans Naades Landsknægte, med Hagenskouff Slot og Len, og „paa wor beuillige, fuldbyrd och sambytyck naadeligen med hannom offuerseett om noget synderlig benefnd thieniste“, som han skal gjøre deraf, og dertil har begjæret vort Samtykke, da have vi samtykt og fuldbyrdet samme Forlening, dog dermed aldeles uforkrænket den Reces, som Kongen har undt, givet og forseglet os, Danmarcks Riges Raad. Haffnie, ipso die Canuti regis et mart. IV, 430 b. Smlgn. 2 Maj.

28 Juli. Kapitlet i Riipe fik Stadfæstelse paa et Lavhævdsbrev paa alle de Gaarde, Jorde og Enge, som de have baade i [og hos¹⁾] Riipe, til bedre Bevisning kommer etc. Cum inhib. sol. Gottorpp, Fred. efter S. Iacobi apost. Dag. Dns. rex per se. III, 94; C. 238 b.

15 Avgust. Harttuig Anderssen, Fodermarsk, fik Brev paa efterskr. Kronens Tjenere og Gods i Gaffuerslunde Sogn og Burckopp i Kollding Len, som er Thomes Nielsszenn i Gaffuerslundt, Niels Ebbesszenn ibid., Seuerin i Kellebeck, Niels Bentszenn ibid., Per Kellebeck i Byrckop, Seuerin Ebbesszenn ibid., Pouel Nielsszenn ibid., Claues Persszenn ibid., Mattis Iuersszenn ibid., Mattis Thomesszenn i Hwilsbiørg, Niels Michelszenn i Gaffuerslunde, Marin²⁾ Iensskone i Biirckopp, Niels Bentszenn ibid., Iess Bentszenn ibid. og Per Iuersszenn ibid., at nyde uden al Afgift, indtil Kongen forsørger ham med et andet af Kronens Len, dog at han skal holde Godset ved Hævd, Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene. Cum inhib. sol. Gottorpp, vor Frue Dag assumpt. Dns. rex. per se. III, 94*; C. 239.

— Eske Biillde fik Kvittans for „altt thett bagstae“ af Hagenskoung Slot og Len til den Tid, han antvordede Slotsloven fra sig¹⁾. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Anders Bøllicke. III, 153; C. 123.

21 Avgust. Vi Fr. skyldte Lauritz Skienckell til Egi-skouff, vor Mand og Raad, 100 Mk. danske Penninge, hvormed vi forhøje det Pant, han har af Kong Hans, paa det Gods i Hansted og Thininge, som han selv har i Forlening. Han og Arvinger

¹⁾ mangler i C.

²⁾ den Tid, han det slap. C.

skulle ikke forbryde osv., se 30 Marts. Randers, Mandagen efter vor Frue Dag assumpt. Rel. Hr. Mogens Gise, Hofmester, og Erich Banner til Aszdall. IV, 429 b¹⁾.

29 Avgust. Vi Fr. skyldte Eiller Rønnaa til Huidkielde, vor Mand og Tjener. 100 Mk. danske, for hvilken Sum vi pantsætte ham vort og Kronens Herred Salling, saa meget, som han nu selv har i Forlening. Han og Arvinger skulle ikke forbryde osv. som foregaaende, men gjøre slig Tynge og Tjeneste deraf, som Forleningsbrevet udviser. Randers, Tirsd. efter S. Bartholomei Dag, under vort Signet. Rel. Hr. Mogens Gøye, Hofmester, og Erich Baner til Aszdall. IV, 450 b.

— Vi Fr. skyldte Niels Kielsaen, vor Mand og Tjener. 41 Mk. danske Penninge og 3 Gld. i Skreckenberger, for hvilken Sum vi pantsætte ham Øland og Wiigis Gode, som han selv har i Forlening. Han og Arvinger skulle ikke forbryde osv., men gjøre Tynge og Tjeneste efter Lensbrevets Udvisning. Samme Datum og Rel. IV, 440 b.

1 Septbr. Biskop Iuer Munck har ladet antvorde Kongen som Laan 2000 rh. Gld. i rh. Gylden, Jochimdalers, Skreckenbergere, Markstykker og dobbelte lübske Skillinger, hvormed hans Pant paa Troyeburg Slot og Len er forhøjet. Die Egidii abb. Dag. Dns. rex. per se. III, 94 b; C, 239 b.

8 Septbr. Morten Jassenn fik Kvittans, at han har antvordet Kongen 46 Skippund Bly lubesk Vægt mindre end 3 Lispund, som Kongen havde ladet Jennss Huass tilskrive om at skulle lade føre hid til Gottorpp. Cum claus. consv. Gottorpp, ipso die nativit. B. Marie virg. Rel. Henrich Fack, Husfoged paa Gottorpp. III, 94 b; C, 239 b; T, 10 b.

9 Septbr. Capitell vdi Wiiburg finge quittantz, att the haffue ladett anttuorde kongelige Maiestat mett Mortenn Knutsszenn otte lode marck solluff for viij rustige heatte, som the schulde haffue forskickett till Riipe, och the samme rustning icke bekomme kunde, och the ther om haffue seg fordragenn met kongelige Maiestat, att om nogett mere paa komme, tha schulle the paa for^{re} viij heatte huer monette paa huer hestt giffue kongelige Maiestat x gylldenn och thennom anttuorde mestter Christienn Huiidt, renttemestter, attsaalld andre rytther met vdi theriss stedt. Cum claus. consuetis. Datum Gottorpp. leffuerdagenn nestt epther woer frue dag natiuitatis. Dns. rex per se. III, 95; C, 240.

¹⁾ Orlon, Maaanedeskrift, III, 367—68.

12 Septbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Otthe Krumpenn, vor tro Mand og Raad, og Iyrgenn Guldennstiern har overantvordet os al det Guld, Sølv og Penninge, som de have modtaget osv. (smign. 18 Septbr.) Gottorpp, Tirsd. efter vor Frue Dag nativit. Dns. rex per se. III, 96; C, 241; smign. T. 11 b¹).

17 Septbr. Her Iens Skutthe, slotzscriffuer paa Calløe, fñich presentatz paa Grynduu kircke och Gamble kircke per resignationem dni. Ioannis Iasperi. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Datum Gottorpp, søndagen nest ephther hellig kaars dag exaltationis. Rel. Erich Banner, prefectus castri Calløe. III, 95 b; C, 240 b.

18 Septbr. Peder Braackenhuuss, Hofsinde, maa beholde det Borgeleje i Haalme Kloster med 4 Heste og Svende al den Stund, han er i Kongens Tjeneste som Hofsinde. Gottorpp, Mand. efter Hellig Korsdag exaltat. III, 95 b* og atter 161; C, 240 b.

— Hr. Magens Gøye, Hr. Prebiern Podebusk, Riddere, og Erich Banner²) fik Kvittans, at de nu efter Kongens Befaling have overantvordet Hr. Otte Krumpenn, Ridder og Embedsmand paa Tranekier, og Iyrgenn Guldennstiernne, Kongens Sekretær, al det Guld, Sølv og Penninge, som de paa menige Rigets Vegne havde oppebaaret af Rigets Prælater og Lensmænd og som var indlagt paa Skandelburg til Rigets Nytte og Behov, efter det Registers Lydelse, som de nu have antvordet fra dem. Thi lader Kongen dem fri for ethvert Krav paa hans og Danmarks Riges Raads og Indbyggers Vegne. Samme Datum, [under vort Signet³]. III, 95; C, 240; smign. T. 11 b.

19 Septbr. Erick Guldennstiernn fik Følgebrev til Abbelltrupp Gaard og By, paa hvilken han havde berettet at Peder Ffalstter gjorde ham Hinder. Gottorpp, Tirsd. efter Hellig Korsdag exaltat. Dns. rex per se, præsente dno. Magno Gøye. III, 184 b; C, 154; T, 13 b.

— Fru Sophie Pedersdatter, Ebbe Magenszens Efterleverske, fik Følgebrev til S. Iyrgenns Gaard uden for Mariboe By; Kongen havde til forn forlent hende dermed og da skrevet Tjenerne til, at de hverken skulde svare Iyrgenn Vrne eller nogen anden, før de fik Kongens Skrivelse; nu

¹) Danske Mag. IV, 164—65. Hansen, Om Skanderborg 57 (efter Originalen).

²) I Brevens Overskrift i III kaldes ogsaa Erich Banner fejlagtig Ridder.

³) C.

de skulle svare hende. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 184 b; C, 154 b. Smlgn. 16 Febr. og 1532, 25 Marts.

20 Septbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Iyrgen Ffriiss, Biskop til Wiiburg, vor tro Mand og Raad, har nu stillet os tilfreds for „huess besettning“, som vi havde gjort paa Stalluig Gaard og Gods, liggende paa Lugtenes i Aapenraa Len. Thi oplade vi nu ham og Arvinger¹⁾ al den Ret, som vi kunne have til forskr. Gods, saa meget, som vi have ladet gjøre „besettning“ paa. Gottorpp, vigilia Mathei ap. et evang. Dns. rex per se. III, 95 b; C, 240 b*; T, 13 b²⁾. Smlgn. 24 Septbr.

— Mestter Christiern Huidt ffich breff pro seruitio facto et faciendo per liberam resignationem dni. cancellarii, magistri Nicolai Gørtzaze, oppaa degenndommet vti Køpnehaffnn vdi woer frue kircke attnyde, bruge och beholde hannus liiffuis tiidt met alle forne digniteter, rette tilligelsze, iurisdiction, tiennere, købstedtz godtz och laundtz godtz &c., som forscreffne mestter Claues Gørtzaze, canceller, thet nu fore hannom friestt haffdt haffuer. Cum inhib. sol. Datum Gottorpp, vigilia Mathei apostoli. Dns. rex per se. III, 270*; C, 313 b³⁾.

24 Septbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Offue Lunge, Ridder, vor Mand. Raad og Embedemand paa vort Slot Aastrup, har stillet os tilfreds for, hvad han har oppebaaret af Stalluig Gaard og Gods, siden vi kom til Rigets Regimente. Til ydermere Forvaring have vi ladet trykke vort Signet uden paa dette vort aabne Brev. Gottorpp Slot, Sønd. efter S. Mathei ap. Dag. Dns. rex per se. III, 96; C, 241. Smlgn. 20 Septbr.

29 Septbr. Hr. Peder Løcke, Ridder, fik Kvittans for 3 Læster saltet Lax, som han lod fornyje Kongen til Gottorpp. Cum claus. consv. Gottorpp, S. Michaelis Dag. Dns. rex per se. C, 123.

25 Oktbr. Peder Ebbeszenn fik Kvittans paa 20 Ørne, som han var Kongen skyldig og lod overantvorde paa Gottorpp. Cum claus. consv. Gottorpp, Onsd. efter 11000 Jomfruers Dag. Ad mandatum regie Maj. proprium. C, 241 b.

¹⁾ og hans Endskende. T.

²⁾ I Tegnelsebogen er Brevet udateret. — Paa en los Seddel, indlagt i C ved Fol. 205 findes et lignende, men udateret Brev. Bispnen siges heri at have været i Kongen „mynde for theud besettning, som vi haffde giordt oss elskelige her Offue Lunge, ridder, vor mand och raad, paa Stalduig gaard“ og gives nu kvit, lgs og fri for denne „besettning“.

³⁾ Rørdam, Kbhvns. Kirker og Klostre, Tillæg 196.

1 Novbr. Mester Iuer Iuell og Bønder og mepig Almue, hvo de helst tjene eller tilhøre, som bygge og bo paa Haalm, fik Brev, at de have klageligen berettet for Kongen, at de af Arrilds Tid have havt Klitterne der paa Landet til deres rette Forte, Fællede og Fægang, og at „nogle indtføre ther bygge och indtgraffue och inddiige grøn iordt for theris enmercke“, dem til Skade og Trængsel. Thi tillader Kongen, at de maa nyde Klitterne som af Arrilds Tid og forbyder enhver at indføre osv. Gottorpp, die omnium sanct. Dns. rex per se. III, 96 b; C, 241 b.

2 Novbr. Vi Fr. gjøre alle vitterligt, at vi have tilladt Mester Iahann Valkenndorp, at dersom han enten kan handle med Mester Annders Glaab, vor Rentemester, at deene i sin Livstid vil resignere og oplade ham vort og Kronens Provsti i Otthennsze, som forskr. Mester Annders nu har i Værg og Forlening, eller han selv overlever Mester Annders Glaabs Død, da skal han strax til sig annamme forskr. Provsti og nyde det sin Livstid med al Tilliggelse, baade Kirker, Jordegods og andet, dog at han skal holde slig tilbørlig Tjeneste, baade inden Kirken og andetsteds, som der bør holdes deraf, og holde tilliggende Tjenere ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene. Cum inhib. Gottorp Slot, Torsd. efter alle Helgen Dag. Ad mandatum regie Maj. proprium. Vttenhofer, Kansler. III, 159.

— Esbern Smid, byefoget vdi Assens fick breff, att hanndt haffuer [ladit¹⁾] bereett for kongelige Maiestat, att sancte Gertrudt alter, som waar ffunderitt vdi woer frue kircke vti forne Asszenss er nu ødelagd, och en gaardt er giffuenn till samme alter, som ligger vdi Abaardt vdi Gamtoffte saagenn, som Knutt Persszenn vtiboer, och kongelige Maiestat schall haffue reett till samme gaardt. Tha epther thi thendt tiennistte, som ffunderitt och stigttet er for samme alter, er nu ødelagdt²⁾, haffuer kongelige Maiestat ex speciali gratia vntt och forlennt Esbernn Smett aldt thendt reett och rettighedt, som kongelige Maiestat och kronen tillkommer och tillhører vti samme gaardt, att-haffue, nyde, bruge och beholde vti sin liiffuis tiidt quitt och friie. Cum inhib. sol. Datum Gottorpp, torsdagenn nest epther alle helligens dag³⁾. Dns rex per se. III, 163 b; C, 123 b⁴⁾.

¹⁾ C.

²⁾ nederlagdt. C.

³⁾ in vigilia Mathei ap. (20 Septbr.). C.

⁴⁾ Saml. til Fyens Historie, I, 240

2 Novbr. Lauritzs Bendtssenn i Mygind fik Kvittans at have fornyet Kongen paa Gottorpp 12 Øxne, som han havde lovet, for at den Gaard, han nu iboer, maatte være „malbunde godtzs“. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Heinrich Hack. III, 153 b; C, 123 b.

II Novbr. Vi Fr. tillade Erich Bøller, vor Mand og Tjener, at han maa nyde Nagelsted Birk i Lolland efter de Forlenings- og Pantebreve, som hans Fader, Hr. Matz Bøller, Ridder, vor Mand og Raad, har derpaa, uafløst i sin Livstid mod Tyng og Tjeneste efter Brevene. Han skal holde Tjenerne ved Lov osv., ikke forhugge Skovene og ikke sælge nogen af de Bønder eller vordnede Sønner, som ere fødte paa Godset. Hadersløff Slot, S. Marthini ep. Dag, under vort Signet. Rel. Hr. Mogens Gise, D. R. Hofmester. IV, 401 b¹⁾.

13 Novbr. Hr. Otte Krumpenn fik Kvittans at have gjort Regnskab for Landehjælpen i Trannekioer Len, for det Kirkekorn, han oppebar af Kirkerne paa Laffuennedt, og for den Hjælp, han oppebar af Præster og Degne dér paa Landet i Aaret 1530, og bliver han deraf efter sit Registers Lydelse intet skyldig. Cum claus. consv. Hadersleue, Mand. efter S. Martini ep. Dag. Rel. Christiernus Huiidt, thesaurarius. III, 185; C, 154 b.

14 Novbr. Michell Braackenhuus [til Brangstrup²⁾] fik Brev at skulle beholde Paderstorpp Gaard og Birk uafløst i sin Livstid mod Tyng og Tjeneste, som Pantebrevet udviser. [Cum inhib³⁾]. Hadersleeff [Slot⁴⁾], Tirsd. efter S. Martini Dag, [under vort Signet²⁾]. Ad mandatum regie Maj. proprium. III, 185; C, 155; vidtløftigere i IV, 391 b.

— Iyrgenn Haaldatte fik Livsbrev paa en Gaard i Hoffuestrup i Hierløgherred⁴⁾ at nyde fri og kvit, dog at han skal bygge Gaarden, ikke forhugge Skovene og ikke afhænde eller bortleje den Ejendom, der ligger til Gaarden. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder, w. [3: vor] og D. R. Hofmester. III, 97; C, 242 b; amlgn. T, 16.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at for os var skikket Hr. Offue Biilde, Biskop til Aarhuus, vor tro Mand og Raad, med et

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 242—43.

²⁾ IV.

³⁾ C.

⁴⁾ Ierløgherred. C.

aabent, beseglet Pergamentsbrev, hvorefter Konventsbrødrene i Jomfru Marie Kloster i Aarhuss [liggende paa Broffberig¹⁾], for nogle mærkelige Aarsagers Skyld have opladet fra dem og til forskr. Biskop og hans Efterfølgere samme Kloster og Sted med Grund, Kirke, Kirkegaard, Huse, Bygning, Toft og Humlegaard; og al anden Ejendom, hvilket Brev vi samtykke og stadfæste, og tillade vi, at forskr. værdige Herre og de følgende Biskopper i Aarhuss til evig Tid maa nyde samme Kloster. Cum inhib. sol. Samme Datum. De mandato regie Maj. proprio. III, 97 b; C, 242 b.

14 Novbr. Hr. Haalgerd Rosenkrantz, Ridder, fik Kvittans for alt, hvad han har oppebaaret og udgivet, siden han først af Kongen annammede Slotsloven til Nyekøping Slot og siden til den Dag, han antvordede Kongen samme Slotslov igjen, og bliver Kongen intet skyldig deraf. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Magister Andreas Glob, [Rentemester¹⁾]. III, 98; C, 243 b; smlg. T, 16.

15 Novbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hannsa Poguisk, vor Mand og Tjener, har berettet for os, at Hr. Iyrgenn Ffriiss, Biskop til Wiiborg, vor tro Mand og Raad, har forlenet ham et Kloster i Wiiburg Stift, som kaldes Griindeløff Kloster, hvilket samme Biskop siger, hører til Biskopdømmet i Wiiburg, „och wii och kronenn haffue ther ingthett mett“. Da unde vi, at om det findes saa, at vi og Kronen ingen Ret eller Rettighed have til forskr. Kloster, da maa forskr. Iyrgenn Ffriiss forlene Hannsa Poguisk samme Kloster. Hadersleffue, Onsd. efter S. Martini Dag. Ad mandatum regie Maj. proprium. III, 98 b; C, 244²⁾.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at vi, ex speciali gratia, saa og for Hr. Iuer Muncks, Biskop til Riipes, Bøns Skyld og der til for flere af vore elskelige Rigens Raads Bøn, have forlenet Claues Szeestede, vor Mand og Tjener, Korsbrødregaard i Riipe at nyde i 14 Aar fra Datum med alt tilliggende Gods, Tjenere, Rente og Rettighed, dog at han giver de derværende Præster Klæde og Føde til Redelighed, efter som de ere vante til, bygger og forbedrer Kirken og Gaarden, holder Godset ved

¹⁾ C.

²⁾ I Tegnehaabog, 19, findes et kortere Udtog af samme Brev. Rel. Hertug Christiern in praesentia dni. regie. — Ny kirkehist. Samlinger, V, 764.

Hævd, Tjenerne ved Lov, Skjel og Ret, cum aliis claus. et inhib. sol. et consv. Samme Datum. Rel. Hr. Iohan Randtssou, Ridder, og Erich Banner¹⁾. III, 99; C, 244; T, 19 b (her uden Datum).

15 Novbr. Hr. Prebiern Podebusk, Ridder, fik Kvittans at have fornyet Kongen 80 Gld. i Guld af Afgift af Riiper Len og Anders Røllick paa Kongens Vegne 100 Mk. danske af Hanherred. Cum claus. consv. Samme Datum. Rel. Mester Claues Gørtzse, Kansler. III, 98; C, 243 b; smlg. T, 19 b.

— Her Peder Clemintssenn ffich presentatz paa Taaruppe kiircke vti Laalandt per resignationem dni. Petri Ioannis. Cum claus. consuetis et inhib. sol. Datum Hadersleue, othensdagenn nest epther S. Martini dag. Dns. rex per se. III, 185 b; C, 155; smlg. T, 18.

16 Novbr. Erick Krabbe ffich presentatz paa proueste dommet vdi Roskiildt domkircke per obitum dni. Cuniberti²⁾, vltimi possessoris eiusdem. Cum inhib. et claus. consuetis. Datum Brunlundt, torsdagenn nest epther S. Martini episcopi dag. Commissio regie Maiestatis propria. III, 270 b; C, 313 b.

28 Novbr. Pouell Ollufssenn og hans Moder, Anne Glarmesters, fik Livsbrev paa et S. Hansz Klosters Hus, liggende i Riipe paa S. Clemintz „keergaardt“, med Claues Sæsteds Samtykke fri og kvit, uden al Husleje, dog at de skulle holde Huset ved Bygning, saa det ikke forfalder. Cum inhib. sol. Gortorpp, Tirsd. efter S. Chatharine virg. Dag. Dns. rex per se. III, 99 b; C, 244 b.

3 Decbr. Per Lauritssenn har berettet for Kongen, at han har en Gaard paa Langeland, hvori han agter at have sin Tilflugt og „werelssze“; Kongen tillader ham dette, mod at han skal være Hr. Otthe Krumpenn følgagtig og bestandig paa Kongens Vegne og rette sig efter hans Befaling ligervis som andre Riddersmænds Mænd dér paa Landet og rette sig efter Kongens Skrivelser, lige som den menige Adel dér i Landet. Cum inhib. Gortorpp, Sønd. efter S. Andree ap. Dag. Dns. rex per se. III, 185 b; C, 155.

4 Decbr. Hr. Holgerd Rosenkrantz, Ridder, fik Brev, at eftersom han var kommet overens med Kongen om, at han skulde gjøre Regnskab for Halvdelen af det Tømmer, som kommer til Vrag under Ørrum Len, da har Kongen nu ex speciali gratia, saa og for Hertug Christierns Bøns Skyld undt, at han

¹⁾ I III staar Ridder fejlagtig efter Erich Banner.

²⁾ dni. Konick. C.

i sin Livstid maa nyde alt Tømrer, ene undtagen Vogenskud, hvorfor han skal gjøre Regnskab som til forn. Cum inhib. sol. Gottorpp, Mand. efter S. Andree ap. Dag. Ad mandatum regie Maj. proprium. III, 99 b*; C, 244 b.

II Decbr. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Mester Anders Gulldenstiern, Degn i Roskiildt, har nu havt sit visse Bud her hos os med et Brev af vor kjære Hr. Fader, Kong Christiern, hvorved denne giver Hundslundt Kloster Hundslundt Sogn til et frit Birk med alle dets Marker og Tilliggelse osv, som er „furstt nørr fraa thenndt aae, som løber vti haffuet, egemenn Sønder aae och sunder till thenndt aae, som løber egemenn Mellholt och øtter vdi haffuet, øtter fraa haffuet saa langt, som for^{re} saaghenn recker westter“; dog at Dannemarcks Konger skulle have fuld Magt til at formere eller formindske Brevets Artikler, om nogen af dem kunde være Kronen til Skade. Thi tillade vi, at forskr. Mester Anders Gulldenstiern maa nyde forskr. Birk i sin Livstid med al sin Frihed til Lands og Vands, som hans Forfædre, Forstandere i Hundslundt Kloster, friest have havt det. Cum inhib. consv. Gottorpp, Mand. efter concept. Marie. Dns. rex per se. III, 100*; C, 245.

1532.

6 Januar. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Hr. Albrett Raffensburg, Ridder, vor tro Mand, Raad og Embedsmand paa Ffalsterboe og Mallmøehuss, har ladet berette for os, at „the leye sustter och terminss sustter“, som boede uden for Clare Kloster i Køpnehaffnn, nu ere udgaaede og have forladt den Gaard, de iboede, som er fra Clare Kirkegaard og indtil Pilestræde og indtil Clare Mur, og at samme Gaard skal være kommet fra fremfarne Konger i Danmarck. Thi unde vi ham, hans Hustru Sophie Podebuskisdatter og deres Arvinger al den Ret, som vi have i hin Gaard, at nyde til evig Tid fri og kvit. Cum inhib. et claus. consv. Gottorpp, ipso die epiphanie. Dns. rex per se. III, 270 b; C, 314¹⁾.

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomater. I, 380.

6 Januar. Hr. Tygge Krabbe, Ridder og Marsk, fik Brev, at Kongen har tilladt, at alle hans Bønder og Tjenere i Wellinge Sogn i Skaane, som bo for hans Gaard Weyghaalm, saa mange han har eller her efter faar, skulle være aldeles fri for kgl. Skat, al den Stund Hr. Tyggi Krabbe og siden hans Børn og Arvinger leve, og de skulle ej besværes af Kongen eller hans Efterfølgere, deres Fogeder eller Embedsmænd. Cum claus. consv. et inhib. sol. [Gottorpp¹⁾], ipso die epiphanie. Dns. rex per se. III, 373 b; C, 65 b.

— Her Iacob Olazenn fñch breff paa Roolthe kircke epher her Anders Persszenns, saagne prestis till samme kircke, resignationem. Cum claus. consuetis. Datum Gottorpp, ipso die epiphanie. Dns. rex per se. III, 271; C, 314.

12 Januar. Iohann Friiss fik Brev, at de Bønder, han har eller herefter faar i Høsszellager Sogn, skulle være fri til evig Tid for al kgl. Tyngs, Kongeskat og „konnings egtt“. Cum claus. consv. Gottorpp, Fred. efter Hellig tre Kongers Dag. Dns. rex per se. III, 153 b; C, 124.

— Dallum closter fñch kongelige Maiestatis breff, att alle the bønder och tiennere, som ligge vdi Hunderupp bye, schulle her epher søghe till kircke till Hielløssøe och thendt holde her epher for theris rette saagne kircke, och huse tiindne, som thennum aarlig bør attgiffue till saagne kircken, thenndt schulle the aarlige giffue till Hielløssøe kircke till gode reede. Daag saa lenge mestter Anders Glasb leffuer, tha schulle bønderne och aellmugenn vti Hunderupp bye giffue theris tiindne och andre redtsell, som the pleyge attgiffue till saagne presttenn, schulle the ffrandelis giffue saaghen presttenn till sancti Albani kircke vti Otthennsa. Och naar forne mestter Anders Glasb er dødt, tha schulle forschreffne bynder och aellmuge vti Hunderup giffue theris preste redtsell till saagne presttenu vti Hielløssøe och theris kircke tyndne till Hielløssøe saagne kircke och ingenn anderstedtz. Cum inhib. sol. Datum Gottorp, fredagenn nestt epher hellig tre konninger dag. Dns. rex per se. III, 154; C, 124²⁾.

14 Januar. Henrich Haalch fñch presentatza paa Lundne kircke per obitum dni. Ioannis, officialis Lundensis. Datum Haffnia, domin. post Chanuti ducia. Dns. rex per se. III, 383 b; C, 73 b.

25 Januar. Niels Kragh, Ridesmaasvend, fik Livsbrev paa Øllanndt Gaard i Thy mod slig aarlig Tyngs og Afgift, som der plejer at gaa deraf. Cum claus. consv. Gottorp, die S. Pauli convers. Rel. Hr. Niels Lycke, Ridder. III, 98 b; C, 243 b.

¹⁾ C.

²⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 255.

27 Januar. Hr. Haalgerd Rosenkrantz, Ridder, fik Kvittans, at han har gjort Mester Anders Glob, Rentemester, god Rede og Regnskab paa Kongens Vegne for al Indtægt og Udgift, som han har havt fra først, han annammede Kolldinghus Slot og Len, og til den Dag, han antvordede Kongen Slotsloven igjen, og bliver han efter forskr. Mester Anders Glaabs aabne, beseglede Kvittans intet skyldig deraf. Cum claus. consv. Gottorpp, Lørd. efter S. Pauli convers. Dag. Dns. rex per se. III, 100 b; C, 245 b.

7 Febr. Ioannes Suanningius ffich kongelige Maiestatis breff, att hannss naade haffuer vntt och presenterit hannom theandt furstte kronens kirkke, som ledig bliffuer och vaccerer vdi Fflyunss styfft, daag szaa att hanndt schall besørge seg met en godt capellaenn till szamme szagenn, szom kanndt predicke och lere saalckett thet hellig euangelium och Gudtze ordt. Datum Hadersleff, odensdagenn nestt epther woer frue dag purificationis. Ad relationem doctoris Mathei Otthenniensis. III, 154 b; C, 124 b¹⁾.

16 Febr. Vi Fr. tillade Erich Gulldenstiernn at beholde i sin Livstid alle de Birker og Forleninger i vort Land Løsløndt, som han har i Pant af os, mod Tyng og Tjeneste efter de Breve, han har derpaa; dog om saa var, at vi selv eller vor kjære Husfrue Sophia vilde indløse dem og siden bruge dem til vort Fæderbur, da skal han lade dem følge os ubehindret, og da ville vi strax forlene ham med andre lige saa gode Forleninger for hans Livstid. For Vraget i sine Len skal han gjøre Regnskab og det skal alt komme os, vor Husfrue og Kronen til Gode; ligeledes skal han holde Godset ved Magt, Tjenerne ved Lov osv. og ikke sælge nogle af de Bøndersønner, som ere barnefødt paa Godset, heller ikke forhugge Skovene, men frede og hegne Jagten. Cum inhib. sol. Nyeburg, Fred. efter S. Valentini Dag. Ad mandatum regie Maj. proprium, in præsencia Melchioris Randszou. III, 186; C, 155 b.

— Christiern Persen og hans Hustru, som han nu har, boende i Askier, fik Livsbrev paa det Kronens Byggested i Øllstrup (Bøllingherred, Lundenes Len), som kaldes Slottkier Hussted. Cum claus. et inhib. consv. Nyeburg, Fred. efter Fastelavns Sønd. Rel. Per Ebbesszenn. III, 100 b; C, 246; smilgn. T, 30.

¹⁾ Rørdam, Universitetets Historie. Aktstykker 116.

18 Febr. Peder Ebbessenn fick sliigtitt breff paa Skiernne biirck: Wii Ffderich mett Gutzs naade görre alle witterligt, att wii aff woer sunderlig gunst och naade haffue vntt, giffuit och tilladett och nu met thette wortt opne breff vndne och giffue wore vnderaatte vdi Skiernne friie birck och biircke reett, som andre wore och kronenns vnderaatthe haffue vdi Lunburg biirck och anderstedtz here vdi riiget, indenn alle thesse ephtherscreffne aastede, szom her ephther fyllder, ingthett vndertagett vdi nogre maade, ager, eyng, fiskeuandt eller feegang, tørfue grøfftt och liunghesleett, som er for Lundenes slott mett sin rette tilligeleze och friehedt. Furstt sundenn saen aff thendt hiillde saa och saa reett sundenn marcke skellet emellom Lundeness marck och Stoustrup marck och emellom Lundeness och Aadom och emellom Lundeness marck, som kalldis Bynderhaalm, och Tharrum och alldt store Skiernn aae, och feskeriet vdt till Staffning fiordt och saa Olde saen langs vpp, till Bølling marck wedt tager, saa reett marckeskellett emellom Lundenes och Byllinge, emellom Lundeness och Fastter, emellom Borydsze och kronenns marck, som kalldis Bundszenns elle och Ruenbeck, szaa rest skell emellom Bundsens elle, Ruenbeck och Sunderbye, och saa neder vti saenn och sunder till Nørre herrett till forscreffne Stoustrup, och huess faldt och deelle, szom skeer indenn for^{ne} aasteder, tha schall thet deellis och bødes till for^{ne} biirck, som schall kalldes Skiernne biirck, daag saa, att wii och wore ephtherkomere konningere vti Danmarck schulle haffue samme biirck och biircke reett attformere och formyndske ephther wore och theris egne tycke. Cum inhib. sol. Datum Nyeburg, søndagen inno- cauit. Ad mandatum regie Maiestatis proprium, presentibus dno. Magno Gøye, magistro curie et dno. Petro Lycke, equitibus auratis et regni consiliariis. III, 101; C, 243.

— Hr. Peder Lycke, Ridder, fik Kvittans at have ant-
vordet Mester Christiernn Huiidt, Rentemester, paa Kongens
Vegne saa meget Sølv, som han har oppebaaret efter Kongens
Befaling og Rigsraadets Samtykke af Kirkerne i Ffyun, Lange-
lanndt og Thousindt efter sit Registers Lydelse: af Nyeburgs
Len 1793¹/₂ Lod forgyldt, 1772¹/₂ Lod hvidt Sølv; af Nesbye-
hoffuit Len 1363 Lod forgyldt, 2572¹/₂ Lod hvidt Sølv; af
Sundtzherred 791 Lod forgyldt, 88¹/₂ Lod hvidt Sølv; af Bog-
herred med Wessenbiereg Birk 1209 Lod forgyldt, 478 Lod
hvidt Sølv; af Sallingherred med Jordtløssze Kirke 1302 Lod
forgyldt, 720 Lod hvidt Sølv; af Skoubyherred 250 Lod for-
gyldt, 450 Lod hvidt Sølv; af Langelanndt 800¹/₂ Lod forgyldt,
464¹/₂ Lod hvidt Sølv, og dertil 30 Mk. Penninge, og belsber
samme Sølv sig i alt til 14053²/₃ Lod Sølv og 30 Mk. Penninge.

¹) C.

²) Summen bliver i Virkeligheden 14056.

Nyeburg, Sønd. invocavit. Rel. Mester Christiern Huiidt, Rentemester. III, 154 b; C, 124 b.

20 Febr. Hr. Per Lycke, Ridder, har berettet Kongen, at han for to Aar siden gjorde Mester Christiern Huiidt, Rentemester, paa Kongens Vegne Regnskab for alle Penninge og Sølv, som han har oppebaaret, fra Kongen først kom til Rigets Regimente og indtil denne Dag, og blev derpaa Kongen skyldig 2217 Mk. 6 β 9 Penn. og 52 Lod Sølv. Nu beklagede han sig, at han ikke vidste, hvor samme Penge vare komne ham til Gode, ligeledes at han havde gjort Rejser og Tæring til Tydskeleandt og andetsteds for Kongens og Rigets Skyld, og derved fanget fuldt Skade paa sine Heste og i andre Maade kommet til Agter. Da har Kongen naadigt fordraget ham 1600 Mk. 6 β 9 Penn. og 52 Lod Sølv; saa bliver han 600 [!] Mk. pligtig, som er af oppebaaret Landehjælp, og deraf har han nu fornøjet Kongen 400 Mk. Cum claus. consv. Nyeburg, Tirsd. efter invocavit. Rel. Mester Christiern Huiidt, Rentemester. III, 155; C, 125.

7 Marts. Christiern Braadt, Borgemester, og Willum Skaatthe, Borger i Kallinburg, fik Livsbrev for sig og Arvinger til evig Tid paa to Bosteder, som Kongens Tolder paa Ffalstterboe, Albrectt van Gaach, tilsagde og udlagde dem efter Kongens Befaling, og som ligge ved Torvet norden for Raadhuset i forskr. Ffalstterboedt, „som the samkøbere ere waane attstaa“, og hvert Bosted tre Vognrum¹⁾ langt; dog skulle de give deraf alle kgl. Rettigheder, „windue pendinge“ til Toldboden i Ffalstterboe, ligervis som andre Kræmmere og „wanttsnidere“ pleje. Cum inhib. sol. Køpnehaffnn, Torsd. efter Sønd. oculi. Dns. rex per se. III, 374; C, 66 b.

— Per Hanszen, Tolder i Helszingøer, fik Kvittans paa 350 Gld. i Guld, som han antvordede Kongen paa Regnskab af Tolden. Samme Datum. Rel. Lauritz „syllffuer pæpp“. III, 271; C, 314; T, 33 b (her uden Datum).

— Her Niels Perszenn²⁾ ffich presentatz paa Astrupp³⁾ kircke vdi Ffalstter per resignationem dni. Laurentii Øllmannndt, secretarii. Datum Køpnehaffnn, torsdagenn nest ephther søndagenn oculi. Dns. rex per se. III, 186 b; C, 156 b; T, 33 b (her uden Datum).

¹⁾ Væggerum. C.

²⁾ Efternavnet mangler T.

³⁾ Østrup. C.

II Marts. Borgemester, Raadmænd og Menighed i Trelleburg have ladet berette for Kongen, at Graabrødre Klosteret smstds. er aldeles øde og Brødrene udgaaede derfra. Da har Kongen for deres Bøns Skyld, paa det at „Gutzelong thess ythernere maa och schall förögis“, undt dem samme Klosters Kirke til at prædike og lære Guds Ord i og Klostergaarden med alle de derpaa bygte Huse til et Hospital, dog med saa Skjel, at al den Rente, som kan gives af forskr. Huse, alene skal bruges til de syge Mennesker. Cum inhib. sol. Køpenhaffnn, Mand. efter Sønd. lætare. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Hofmester. III, 374; C, 66 b¹).

15 Marts Her lens Nielazenn fick presentats paa Iellinge kircke, liudendis som her effther følger: Wii Frederick &c. gjøre alle witterligt. at oss er tilkiende giffuit, at wor och kronenns kircke Iellinge kircke vdi Kollinge leen liggindis nu vacerer och ledtiig er effther her Hennings dødh, som then nu siist vdi were och forlæning haffde. Tha effther thii samme kircke er wor och kronens forlening och herlighed, och wii och wore efftherkomere kominger vdi Danmarck haffue then at forlenne och presentere, haffue wii aff wor sønderlige gunst och nade vndt, forlent och presenteret och nu met thette wort opne breff vade, forlenne och presentere thenne breffuisere, oss elskelige her lens Nielszenn, forns wor och kronens kircke Iellinge kircke athaffue, nyde, bruge och beholle vdi sin liffs tidt, met all sin rette tilliggelsze, preste rente och rettighet. som en sogne prest ther tilkomer och bør athaffue met rette, dog met saadan skiell och wilckoe, at hand vden all menniskes sette och lere skall klar och reen predicke, lere och forkynde sogene folckit vdi forns sogen thet hillige euangelium och tienne thennum met christelig doeb, sacramento, woer herris Iesu Christi legom och blod effther Gudts reene ordt, som en ret euangeliske och christelige predicker, sielsørger och tienner bør och plygtiig er at gjøre, som hand met then hellige scriff kand beuise och bewere. Samedis skal hand ey holle nogle vchristelige seremonier, antigen vdi en maade eller anden, emodt Guds leerdøm och hellige ordt eller apostelenes scriff och indsetting, och beuise szeg chresteligen bode vdi sit leffnit och leerdøm, som en christen mand bør atgiøre. Tesligiste skall hand gjøre sine sognefolck all anden relighet och tieniste, bode indhen kircke och vdhen, som en christelig och euangelisk sogne prest och predicker bør atgiøre sine sognefolck. Och ther som forns her lens Nielszenn nogne aff thesse forns article icke hollendis worder, meden gjør ther emodt, tha skal handt strags haffue forbrott ther met thette wort breff, och wii skulle egen haffue magt at forlenne samme kircke en anden, som seg christeligen och effther Guds ordh och leer-

¹) Kirkehist. Samlinger, I, 409—10.

dom holle will och ey wille befatte seg met nogne vchristelige sere-
monier, som her till (thesz werre) mange steds haffuer werit brugdt.
Forbiudendis ther for alle, ehue the helst ere eller were kunde, ser-
delis wore fogeder, embitzmend och alle andre, for^{ne} her lens Niels-
szenn her emodt paa for^{ne} ellinge kircke, preste rente och rettighet
at hindre, hindre lade, møde, platze eller vdi noget maade forfang
atgiøre vnder wort hylliste och naade. Giffuit paa wort slot Kiøpne-
haffn, fredagen nest effther søndagen letare, vnder wort signnet. Rel.
Her Mogens Gøye, ritther och hoffmester. C, 246 b; smlg. T, 37¹).

16 Marts. Burgimestter och raadt vdi Ystedt finge breff
paa graabrødre clostter vti theris bye, att the haffue bereett for myn
herre, att ther er itt graabrødre claafter vdi theris bye, och the
muncke och brødre, ther indne ere, predicke och leere vrettfærdige
leerdom emodt thett hellig euangelium och Gutzs ordt och ther met
bedrage och forføre thenndt simpelle och eenffoldige aellmuge, oc
meente, att brøderne vdi samme claafter nøddis till vti framtidienn
thett attoffuergiffue och forlade, thi the icko kunde fange theris vnt-
tholding, och beclagade, att the haffde ingenn haaspitaell vdi theriss bye,
ther the kunde indtlegge fattige, siuge mendisker, szom ther omgange,
begerindis ther fore, att koninglige Maiestatt will vnde thennom for^{ne}
claafter till ith haaspitaell och siuge huss, paa thett att Gutzs loug
maatthe forøgis och formeeris, och the thesbedre kunde bekomme
theris ieffuenn christenn thenndt broderlig kerlighed och tiennistte mett
vnderholding och anden nøttøfftt, som the thennom effther Gutzs
budt och leerdom plegtuge och skyldige ere. Thi haffuer koninglige
Maiestatt aff sunderlig gunst och naade vntt och tilladet &c., att naar
the muncke och brødre, szom ere vdi samme claafter thet offuer-
giffuennendis och forladendis worde, eller the kunde there vdt formyndes,
tha schall burgimestter och raadt vdi Ystedt anamme, haffue, nyde och
beholde samme graabrødre claafter, epther som thet nu forfundett er,
till ith haaspitaell och siuge huss attupholde fattige, siuge mendiske
vti, och bruge kirckenn till theris saagne kircke, ther attlade predicke
och forkynde Gutzs ordt och thett hellige euangelium vdi, daag saa
att the schulle holde oss ther ith herrligt weezenntt vti claafterett
mett mag och kamer, ther koninglige Maiestatt och hogbornne ffurst-
inde, woer kere husfrue, och woer efftherkomere, konninger vti Dan-
marck, mett wortt daglig faalek, naar koninglige Maiestatt eller hans
naadis eptherkomere tiidt komeendis worde, kunde haffue wore we-
relsze vti, epther som hans naadis forfedre, fframsfarne konninger ther
for hans naade haffdt haffue, och huess ythermere fordeell och
reentthe, som kandt gørris aff samme claafter, schall aldingeste
komme till the siuge mendiskes vpholding och wendis icko vti nogenn
andenn nytthe eller brugelsze vti noget maade. Cum inhib. sol.

1) I III, 101 b er Brevet forkortet paa sædvanlig Maade, ligesaa i C, 244 b, hvor det
tillige er overstrøget, og i T, 37.

Datum Haffnie, leuerdagenn nest ephther søndagenn letare. Rel. Her Magenns Gøye, ridder och hoffmestter. III, 374 b; C, 67¹⁾.

17 Maris. Mattis Iohannszenn, burger vdi Mallmøe, och hannss hustruff Thale Marquoritz daather, som hand nu haffuer, och theris arffuinge ffinge breff paa en liidenn gaardt, som er fyre byndinge huss, liggendis vti Mallmøe nest østen optill forne Mattis Iohannszenns gaardt vnder ith thag met hannss huss vdtill allgaden och siidenn mett sitt gaardsrem och bygning vdt emodt hellig geaathuss, szom mestter Christiernn, som waar canich vti Lundt, schall haffue till seg panttett aff en hanns mettbrødre, canick ther same stedtz, kalldis her Henrick Conradi, atthaffue, nyde, bruge och beholde for huer mandtzs tilltall, szom ther paa will eller kaandt thale vti noer maade, och ephther thi att forne mestter Christiernn haffuer giffuit seg indt till riigenns fyeendne konning Christiernn och bruger affuendtskioldt emodt riigett, och koninglige Maiestat ther fore paa kronenns wegne samme pant tillfaldet er, daag mett saadant skell, att handt och hannss hustruff Thale schulle gøre och giffue koninglige Maiestat ther fore nu till att udtspiise hannss naadis aarloug skiibe mett szaa mægenn fittallie, øll, brødt och anddett, szom her Albret Raffuensburg, her Iohann Vrne, riddere. och mestter Anders Glaab, rentemestter, kunde spørge och vdt randszaghe, huadt och huor høgt forne pantt seg forløbendis er vdi thet ythterste, ephther att panttbreffuit icke findis tillstede attuere. Cum inhib. sol. Datum Kspennhaffnn, søndagenn iudica. Rel. Magnus Gøye, magister curie, et Andreas Glob. III, 375; C, 67 b.

— Mattis Iohannszenn og hans Hustru, Thale Marquordtzsdatter, fik Brev for begges Livstid paa Oxiegaard i Oxie By, som Henning Bentaszenn nu iboer, mod at de skulle holde Gaarden bygt og forbedret og gjøre og give Kongen deraf den sædvanlige aarlige og visse Landgilde til Mallmøhuss; den, som iboer Gaarden, skal være dem hørige og lydige og ingen anden. Cum inhib. sol. Haffnie, domin. iudica. Rel. Andreas Glob. III, 375 b; C, 67 b.

— Borgere i Haassøe i Thye skulle være skattefri i 5 Aar fra Datum, fordi de bygge og byggende vorde i Haassøe og paa det, at de des bedre skulle komme til Næring og Bjæring og opbygge samme By; i samme Tid skulle de være toldfri over hele Riget, ene undtaget paa Kongens Fiskerlejer ved Ffallstterboe og Skaenger, hvor de skulle udgive Told og anden Rettighed som andre Undersaatter, der besøge samme Fiskerlejer. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Hofmester. III, 101 b; C, 247.

¹⁾ Kirekhist. Samlinger, I, 414—15.

18 Marts. Rasmus Olssønn fik presentatzen paa Weedtbye kircke vdi Ffalstter liggendis per resignationem dni. Martini Ioannis, daag met saa skell att hanndt schall were en reett euangeliske predicker och vdenn aldt mendiskers sett och leere reent och claert predicke saagne faalckett thett hellig euangelium &c. Sambledis schall handt ey holde nogle vchristtelige ceremonier emodt Gutzs leerdom &c., och ther som handt nogre aff thesse forsgreffne article icke holdendis worder, schall hanndt haffue forbraatt samme kirocke, som samme breff, hanndt ther oppaa haffuer, yththermere vdtuizer och indehollder. Datum Haffnie, secunda feria post dominicam iudica. Rel. Claus Daa till Raffnstrupp. III, 187; C, 156 b; T, 37 b.

— Niels Wallther, Borger i Steghe, fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa det Møllested, som hans Vejrmølle nu er bygt paa, mod aarlig at give til Stege Slot 12 β danske til Jordeleje. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Anders Biillde, Ridder. III, 271; C, 314.

19 Marts. Per Hanszen, Hofsinde, fik Kvittans at have overantvordet Hr. Tygi Krabbe, Danmarks Riges Marsk, paa Kongens Vegne, hvad Sølv og Penge, som han havde beseglet hos sig efter Niels¹⁾ Skreder, som blev rettet i Trundthiem, efter det Brev, som han til forn modtog derom fra Kongen. Cum claus. consv. Haffnie, fer. 3. post domin. iudica. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og Marsk. III, 271 b; C, 314 b.

21 Marts. Mester Fadder Bussestøber fik Livsbrev paa Nyebyegaard mod at bygge og forbedre Gaarden og aarlig give den sædvanlige Laudgilde og anden Tjeneste og Rettighed til Køpnehaffnns Slot; desligeste skal han hegne og frede Kongens Enghave, saa at der ikke vorder nogen Bryst derpaa for hans Forsømmelses Skyld. Cum inhib. sol. Haffnie, Torsd. efter Sønd. iudica. Rel. Hr. Iohann Vrne, Ridder. III, 272*; C, 314 b; smign. T, 39²⁾.

23 Marts. Christopher Hansszenn fik for Hr. Tyggi Krabbes, Ridders, Bøns Skyld Livsbrev paa S. Iyrgenns Gaard Hospital uden for Landtzskronne, at annamme, naar Lauritz Fraastt, som nu har det i Værge, er død, dog at han holder den sædvanlige Tyng og Tjeneste dér og holder saa mange syge og saare Mennesker, som den tilliggende Rente kan taale samt bygger og forbedrer Hospitalet, holder Tjenerne ved Lov osv. og ikke forligger Skoveene. Cum claus. consv.

¹⁾ Ienns. C.

²⁾ Kjøbenhavnss Diplom. II, 238.

Haffnie¹⁾, sabb. post domin. judica. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og D. R. Marsk. III, 376; C, 68; smlgn. T, 39 b.

23 Marts. Mester Christiern Huiidt fik Kvittans paa 125 lødig Mark, 6 $\frac{1}{2}$ Lod 1 Kvintin forgyldt Sølv, som han antvordede Kongen selv efter dennes egen Befaling af det Sølv, som han annammede af Hr. Peder Lycke og som denne oppebar af Kirker i Ffywun og Laffuenndt (smlgn. 18 Februar), og Kongen antvordede forskr. Mester Christiern 24 β danske for hvert Lod af samme Sølv, som han skulde give Folkene paa Kongens Orlogsskibe og til anden Udgift. Samme Datum. Rel. Harttuig Andersszenn, Fodermarsk, og Lauritz „sølfuer paep“. III, 271 b; C, 314 b; smlgn. T, 40.

24 Marts, Iyrgenn Guldsmet og hans Husfrue²⁾ Anne fik Livsbrev paa en Kronens Jord uden for Stubekøping, som kaldes Pere Gaard, mod at give den sædvanlige Skyld og Leje til Nyköping Slot. Cum claus. et inhib. consv. Haffnie, domin. palmarum. Rel. Knudt Guldenstiern. III, 187 b; C, 157.

— Hr. Peder Christiernssen fik for Biskop Offue Biilldes Bøns Skyld [og for den Tjeneste han selv som Biskoppens Kapellan har gjort Kongen og Riget³⁾] Livsbrev paa det Vikarie til Vor Frue Alter visitationis i Aarhuss Domkirke, som Mester Iennas Hannszenn nu har i Vørge, saaledes at naar denne dør eller Hr. Per Christiernsszenn kan contentere og stille ham tilfreds, saa at han vil oplade ham det, eller forskr. Mester Iennss vil resignere eller oplade ham eller nogen anden samme Vikariedom, da skal Hr. Peder Christiernsszenn uden alt ydermere Brev og Præsents strax annamme samme Vikariedom til sig og siden nyde det i sin Livstid med al Tilliggelse, Gaard og Residens, Kjøbsted- og Landgods, Tjenere, Frugt, Opkomst, Rente og Rettighed, dog saa at han skal holde tilbørlig Tyng og Tjeneste deraf og holde Godset ved Hævd. Cum claus. et inhib. consv. Samme Datum. Ad mandatum regie Maj. proprium. III, 102; C, 247 b.

— Hr. Offue Biillde, Biskop til Aarhus, fik Kvittans paa 60 rh. Gld. i Guld, som han i forgangne Aar til S. Martini

¹⁾ Ex castro Haffnensl. C.

²⁾ I C er dette rettet til: Hustru.

³⁾ C.

Dag skulde give Kongen af Hatzherred, Endelage, Farde og mere Gods efter Pantebrevets Lydelse. Kiøpnehaffnn, Palmesønd. Dns. rex per se. III, 102 b; C, 248; T, 41.

25 Marts. Iyrgenn Vrne fik Brev, at efter den Kontrakt og Forligelse, der er gaaet imellem ham og Fru Sophie. Ebbe Magensszens Efterleverske, om at, naar hun er død eller i hendes Livstid, om Iyrgenn Vrne kan stille hende til Freds, da skal han beholde [S. Iyrgenns] Hospital [uden for Maribo] i sin Livstid efter det Brevs Lydelse, som han har derpaa, og skal han holde saa mange fattige, syge og „saare“ Mennesker til Kost, Klæder og Føde, som det tilliggende Gods kan taale at holde. Cum claus. et inhib. consv. Kiøpnehaffnn [Slot¹], 2. fer. post domin. palmarum. Rel. Hr. Niels Lycke, Ridder. III, 187; C, 156 b. Smign. 1531, 19 Septbr.

— Hans Rytzslannd fik Livsbrev paa en Kronens Gaard i Nørløng (Wennebiergherred, Aastrupp Len), som Tyggi nu iboer, mod sædvanlig aarlig Landgilde og Skat. Haffnie, Mand. efter Palmesøndag, [under vort Signet¹]. Rel. Hr. Offue Lunge, Ridder. III, 102 b; C, 248; T, 41 b (her uden Datum).

26 Marts. Peder Falstter fik Livsbrev foruden al Afgift paa 2 øde Jorder i Halsløff i Ffalstter. Cum claus. et inhib. consv. Haffnie, fer. 3.²) post domin. palmarum. Dns. rex per se. III, 187 b; C, 157³).

27 Marts. Hr. Axell Bragde, Ridder, fik Brev, at efterat Kongen havde tilladt ham at indløse Ffraastteherred af Iennss Torbernsszenn (se 1530, 29 Juli), har han nu havt for Kongen en beseget „handschrift“, udgivet af Mester Torbernn Büllde, Degn i Lundt. og lydende, at forskr. Hr. Axell har fornujet ham paa hans Søsters, Fru Birgittes, Iennss Torbernszszens Efterleverskes, Vegne 500 vægtige rh. Gld. i Guld og 1500 Mk. danske, som Herredet stod i Pant for. Thi tillader Kongen, at Hr. Axell Bragde maa nyde samme Herred med al kgl. Rente og Rettighed som sit fri, brugelige Pant, uafløst i 15 Aar fra det Brevs Datum, som han fik af Kongen derpaa, og dør han forinden, skal hans Søn Lauge Bragde, Kongens Hofsinde, nyde Herredet i Resten af Aarene. Efter den Tids Forløb skal han,

¹) C.

²) Tirsdag. C.

³) Danske Mag. IV Række, IV, 239.

hans Søn eller deres Arvinger nyde Herredet som Pânt, indtil det afløses dem for forskr. 500 Gld. og 1500 Mk. De skulle deraf give og gjøre saadan Tjeneste og aarlig Afgift, som der plejede den Tid, Hr. Aage Andersszenn og Iennss Torbernsszenn havde det i Pânt, samt holde Godset ved Magt, Tjernerne ved Lov osv. og ikke forhugge Kronens Skove. Cum inhib. sol. Haffnie, 4. fer. post domin. palmarum. Dns. rex per se. III, 376 b; C. 68⁴⁾.

27 Marts. Aruidt Wulffstandt fik 6 Aars Brev paa Karllebye og Gremestrupp Bårker i Ffalstter, at nyde, naar de Aar ere ude, hvori Magenns Falstter har Brev derpaa, dog Dronning Sophies Livgeding uforkrænket; han skal aarlig yde den halve visse Rente deraf til Køpnehaffnn og ikke afhænde fra Godset nogle af de derpaa fødte Sønner af Vordnede, heller ikke forhugge Skovene. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester, og Hr. Oluff Roszennkraantz. Ridder. III, 188; C. 157.

— Skipper Anders Skaatthe fik Brev, at han i sin Livstid skal have 28 Mk. danske til at betale sin Husleje med i Køpnehaffnn, hvilke han skal oppebære inden S. Dionisii Dag (9 Oktbr.). Samme Datum. Dns. rex per se. III, 272; smign. T, 44⁵⁾.

— Iess Wintter, Borgemester i Ysttedt, maa lade opbygge en Mølle og øde Møllested uden for Ysttedt, som kaldes Mønckeburg, og siden nyde den fri og kvit med den Skyld og Afgift, som aarlig afgaar deraf, og med al ret Tilliggelse, „dam och damsbondt“, indtil Kongen tilsiger. Cum inhib. sol. Samme Datum, [under vort Signet⁶⁾]. Dns. rex per se⁴⁾. III, 378 b; C. 69; T, 43 b.

— Hans Hiortt, Borgemester i Ysttedt, fik Brev ad gratiam paa den Vandmølle, som ligger til Graabrødre Kloster i Ysttedt. Cum claus. consv. Køpnehaffnn, Onsd. efter Palmesøndag. Rel. Dns. Absalon Bragde, eques auratus⁵⁾. III, 378 b; C. 69 b; T. 43 b (her overstreget)⁶⁾.

1 April. Byrrye Trollde fik Brev, at naar hans Fader, Hr. Iacob Trollde, Ridder, er død, skal han annamme Gerssherred⁷⁾

¹⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 320—30.

²⁾ Kjøbenhavn Diplom. II, 239.

³⁾ C. men overstreget.

⁴⁾ T har: Rel. Meether Iesper.

⁵⁾ Absalon Bragde, miles. C. Meester Iesper. T.

⁶⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 414.

⁷⁾ Gerssherred. III.

og siden nyde det i 10 Aar med al kgl. Ret, dog at han deraf skal gjøre og give slig Tynge og Tjeneste, som Forleningsbrevet derpaa til hans Fader udviser, samt holde Bønderne og Tjenerne ved Lov osv. og ikke forhugge Skovene. Ligeledes skal han i 10 Aar efter sin Faders Død uafstøt nyde Kronens Kjøbstad Wæe efter sin Faders Pantebrev, dog at han stiller sine Medarvinger tilfreds for deres Part i Pantesummen, og siden indtil den afløses ham; Tynge, Tjeneste og Afgift skal han give deraf, som Faderen har givet efter de Breve, han har derpaa. Cum inhib. sol. Haffnie, altera die [festi¹⁾] paschatis. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og D. R. Marsk. III, 377 b; C, 68 b²⁾.

4 April. Byrgi Wulffstandt fik Brev, at Kongen har undt ham til evig Ejendom en Niels Bragdis Gaard i Ynne (Yffnetofte Sogn, Lysttersherred), som Peder iboer og som er forbrudt, da Niels Bragde, som var Hr. Niels Bragdis Søn, førte Avindskjold mod Kongen og hans fædrene Rige og imod hans Ed og Løfte etc. Cum inhib. sol. Haffnie, S. Ambrosii Dag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og D. R. Marsk. III, 378; C, 69.

5 April. Christopher Roszennkrantz fik Livsbrev paa Medelszom og Sunderliung Herreder at nyde som frit, brugeligt Pant efter hans Moders. Fru Birgittes, Pantebrev, dog at han gjør den tilbørlige Tynge og Tjeneste deraf og holder Godset ved Hævd. Cum [aliis³⁾] claus. consv. et inhib. sol. Haffnie, Fred. efter Paaske. Rel. Hr. Magenens Gøye, Hofmester. III, 103; C, 248.

6 April. Hr. Axell Vgerup, Ridder, fik Brev paa Søllffnitzburg Slot og Len, kvit og fri, i 6 Aar efter den Tid, hvorpaa hans tidligere Brev lyder, dog at han deraf skal gjøre tilbørlig Tjeneste, holde Slottet ved Bygning, Godset ved Hævd og Tjenerne ved Lov osv.; han skal gjøre Kongen Regnskab for, hvad Vrag der indkommer, og ikke forhugge Skovene. Cum inhib. sol. Haffnie, sabb. quasimodogeniti. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, D. R. Marsk. III, 384 b; C, 125 b⁴⁾.

¹⁾ C.

²⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 336.

³⁾ mangler i C.

⁴⁾ her blandt de fynske Breve, men i Marginen staar: skall wære vdi Schaane; desuden .er der ved Schaane (C, 89 b) en Henvisning.

7 April. Fru Anne¹⁾. Peder Størllis, har berettet for Kongen, at den Tid, hendes første Husbonde, Seuerin Saxstrup, blev slagen i Rigets Rejse, var han besværet med stor Gjæld og hun havde ét Barn med ham, „och epther hannas død wüillde hun [icke²⁾] eller same barnns werie kende seg wedt samme giældt och gaff seg till tynghe och sagde seg aff mett arruff och giældt“; og havde hun efter hans Død kun et Bol i Gerssherred og noget Løspore, og samme Arv faldt Kongen til paa Kronens Vegne. Da har Kongen for den Troskab, som forskr. Seuerin Saxstrup udviste, undt hans Søn. Biørns Saxstrup, til evindelig Eje samme Gods og Løspore, som er 1 Bol i Knabberuppe (Linderup Sogn, Gerssherred), giver 3 Pd. Smør og 3 $\frac{1}{2}$ saut en Signetring, 23 $\frac{1}{2}$ Lod Sølv, 9 Sengedyner, onde og gode, 2 Hoveddyner, en Bænkedyne og 6 Køer. Cum inhib. sol. Haffnie, domin. quasimodogeniti. Rel. Hr. Tygge Krabbe. III, 378 b; C. 69 b; smlgn. T. 50.

11 April. Borgemester, Raadmænd og Menighed i Wardtbiørg skulle i 6 Aar være fri for Rytterhold, for at udgjøre Fetalie og for al kgl. Tyngde undtagen aarlig Byskat; kommer der dog nogen Fejde paa i den Tid, skulle de være forpligtede til at gjøre som andre Borgere i Riget, og forinden skulle de bygge, forbedre og befæste Byen med Volde, Grave og i anden Maade, som andre gode, tro Undersaatter bør gjøre. Cum inhib. et claus. consv. Haffnie, Torad, efter quasimodogeniti Søndag. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, D. R. Marsk. III, 384 b; C. 125 b³⁾.

— Hr. Hans Skoffgordt fik Kvittans paa 100 Mk. som han fornøjede Hr. Tygge Krabbe paa Kongens Vegne og som han skulde give Kongen til paa det Mageskifte, hvilket han gjorde med en Kronens Bonde, kaldet Christoffer Mogenssen i Gundestorp om den Gaard, „som hand nu vdi [boer?]“, liggende i Vram Sogn i Sønderasboherred. Haffnie, 5. fer. post domin. quasimodogeniti. Rel. Hr. Tygge Krabbe, Ridder, Marsk. C. 70.

12 April. Per Hansszenn, Borger i Skeelskøer, fik Livsbrev paa en Jord, som hører til Skelskøer og kaldes Foged

¹⁾ I T kaldes hun Fru Hise.

²⁾ mangler i C.

³⁾ blandt de fynske Breve ligenom Brevet N. 507.

Vænge, vesten for Byen, dog mod den sædvanlige Afgift deraf til Byen. Cum inhib. sol. Haffnie, 6 fer. post domin. quasimodogeniti. Rel. Hr. Knudt Rudt. III, 272 b.

13 April. Mester Christiern Huiid, decanus Haffnensis, fik Livsbrev paa Kronens Gaard Rosbecks Møllegaard¹⁾ med al Tilliggelse, ene undtaget Møllestedet, hvorpaa Møllen skal staa, hvilket Kongen vil lade bese og selv opbygge; han skal nyde den uden al Afgift, dog uforkrænket det Brev, Kongen til forn har givet Ienss Broeegger, Borgemester, paa forskr. Mølle, og han skal holde Gaarden ved Magt etc. Cum inhib. sol. Haffnie, sabbato post domin. quasimodogeniti. Rel. Hr. Iohann Vrue, Ridder, og Mester Anders Glaab, Rentemester. III, 272 b*; T, 52 b (her uden Datum)²⁾. Smlgn. 7 Maj.

— Iacob³⁾ Hardenbiere har været for Kongen med et aabent, beseglet Pergamentsbrev, udgivet af Prior og menige Conventsbrødre i Helligaands Klosteret i Ffoborg og lydende, at de alle samdrægtelig have undt, at forskr. Iacob Hardenbiere maa og skal i sin Livstid have Husbondhold, Forsvar og al anden Herlighed over alt deres Kloster og alle de vordnede Tjenere og Gods, der tilligger, Kjøbstedgods saa vel som Landgods, med flere Ord og Vilkaar. Dette Brev stadfæster Kongen, dog med saa Skjel, at han aarlig betimelig og ubehindret skal lade Prioren og Brødrene fange, hvad aarlig Landgilde, Rente og Rettighed, som samme deres Klosters Hospitalsgods og egen Ejendom kan skyldte, eftersom deres Brev udviser. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Knudt Guldenstiernne, Electus til Otthensze, og Hr. Magenns Gøye, Ridder og D. R. Hofmester. III, 156; C, 126.

16 April. Hellig geestthuss vdi Køpnehaffn ffich broff, att ther er bereett for kongelig Maiestat, huorledis att nogle aff Køpnehaffns burgere haffue thennom fortagett och wille gøre itth allmyndigt strede egemenn hellig geestthuss hospitaell indt att theris aghe portt och saa egemenn claafteritt ther samme stedtz, huilckett samme haaspitaell komme storligenn till skade paa theriss bestte huse. Thi haffuer kongelig Maiestat aff sunderlig gunst och naade vntt och til-ladett, att samme haaspitaell ey saa schall attplidia, men schall bliffue wedt sin bygning widt fuldt magtt, ligeruillas som thett nu begrebet och skickett er. Cum inhib. sol. Datum Haffnie. 3. feria post domin.

¹⁾ Rosbecks Mølle og Gaard. T.

²⁾ Kjøbenhavn's Diplomater. II, 239.

³⁾ Iachim. C.

misericordia domini. Ad mandatum regie Maiestatis proprium, presente domino Olauo Roszenkrantz. III, 273¹⁾.

17 April. Hr. Iohann Biørnn, Ridder, fik Brev „eygendomelig“ til sig og Arvinger paa hvad Del og Ret, som Kongen har i S. Gertrudtzs Kirke og „keergaardt“ i Kjøpneshaffnn paa Roszengaaardt. Cum claus. et inhib. sol. Haffnie, 4. fer. post domin. miseric. dni. Dns. rex per se. III, 273 b²⁾.

18 April. Wulff van Margburg og hans Barn efter han fik Livsbrev paa en Kronens Bo i Kjøpneshaffnn, liggende op til den Bod, som Per Clauszenn nu iboer, at nyde uden Afgift; efter begges Død skal den komme ubehindret til Kronen igjen. Cum inhib. et claus. consv. Haffnie, 5. fer. post domin. misericordia dni. Rel. Hartuig Anderszenn. III, 273 b; T 54³⁾.

— Her Hanns Ibszenn flich presentatz vdi sin lifvis tiidt paa Allersløff kircke per resignationem dni. Magui Iennszenn, daaz mett saa skell, att hanndt schall were en reett euangeliske predicker och vden aldt mendiskenn seett och leerre, rene och klare predicke och forkynde saagne faalchett Gudtzs ordt. Sammeledis schall hanndt ey holde nogle vchristtelige cerimonier emodt Gutts leerdome &c., mett andre flere article, som samme presentatz ytthermere indeholder och vdtuuser. Datum Haffnie, 5. feria post domin. misericordia domini. Dns. rex per se. III, 273.

20 April. Hr. Mauritz Olssenn, Ridder, fik Brev, at han skal beholde Lyckaae Slot og Løn uaflost i sin Livetid og hans Arvinger siden, indtil det afses dem efter Pautebrevets Udvisning; dog skal han gjøre deraf slig Tyng, Afgift og Tjeneste, som Forleningsbrevet indeholder. Cum inhib. sol. Haffnie, sabb. post domin. misericordia dni. Dns. rex per se. III, 379; C. 70.

— Wiisbye burgere paa Gottlandt finge kongelig Maiestatis breff, att epther thi att the brødre, som waare vdi graabrødre claafter vdi forne Wiisbye, ere nogenn tiidt siidenn vdtgangene &c., och burgerne haffue siidenn skickett samme claafter till ith hospitaell och there attuille indtlegge fattige, siuge mendisker, tha haffuer kongelig Maiestat ex speciali gratia vntt thennom samme claafter till itt hospitaell, epther som thett nu tillskickett er. Thestligest att alle the iorde, agere, eyng, bedinge och eygendome, som haffue tillforunn tilleigett hellig gesthuss och andre øde kircker ther same stedtz, azom nu ingenn tienniatte vti holdis och brugis, skulle och mue her epther till euig tiidt bliffue till forae nye hospitaell met ald

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomater. II, 239.

²⁾ Smøtt. I, 380. Ny kirkehist. Samlinger. V, 422.

³⁾ Kjøbenhavns Diplomater. II, 240.

thendt rentte, there aff kandt gaa och pleyger aarligen aff attgaa, daag att samme rentte skal aldenistte wendis och bliffue till samme fattige, siuge och saare mendiskera nyttthe, behouff och vpholdelse, och till ingenn andenn mandtz nyttthe vti noget maade. Cum inhib. sol. Datum Haffnie, sabbato prox. post domin. misericordia domini. Dns. rex per se. III, 390 b; C, 70.

20 April. Hanns Stygge fik Brev, at han har berettet for Kongen, at han og Medarvinger have arvet noget Gods i Westterherred, hvoraf der i nogen Tid har gaaet 1 Td. Smør og Ledingspenninge til Kronen „[och¹] for en hans forelder bleff giffit och sich en vffrii manndt“, og samme Gods er nu ved ret Arv kommet til frit Folk igjen. Da har Kongen tilladt ham. at han i sin Livstid selv maa beholde samme Td. Smør og Ledingspenninge, dog at det efter hans Død igjen skal komme til Kronen. Samme Datum. [Rel. Hr. Tygge Krabbe, Ridder²]. III, 103; C, 248 b.

21 April. Iens Mortenszen i Glorup fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa en Gaard i Westterbølle, som Per Lesszøe sidst iboede, at nyde for deres rette Bøndereje mod at give Kronen sædvanlig Landgilde, Gjæsteri og anden Rettighed og dertil Leding som andre Kronens Bønder i Rindtzherred. Cum inhib. sol. Haffnie, domin. jubilate. Rel. Iennss Huas til Kaass. III, 103 b; C, 248 b.

26 April. Biørn Skyttthe fik for den Troskab og Vilighed, han nu har vist i denne Fejde, Livsbrev, fri og kvit, paa to Gaarde, som kaldes Wiigenn; den ene, som han selv iboer, i Onsall Sogn, skylder 2 Pd. 4 Mk. Smør og for et øde Gods $\frac{1}{2}$ Pd. Smør, $10\frac{1}{2}$ Skp. Byg og 12 Skp. Havre, den anden smøtde, som Erich Szommer iboer, skylder 3 Pd. 10 Mk. Smør, 12 Skp. Byg og 12 Skp. Havre. Cum claus. consv. et inhib. sol. Haffnie, 6 fer. post domin. jubilate. Rel. Hr. Trude Wulffstaundt. III, 379 b; C, 70 b; T, 56 b (her uden Datum); smlgn. 45 b³).

— Michell Scriffuer fik et lignende Brev paa den Gaard i Torstorp, som han nu selv iboer, dog mod den sædvanlige Landgilde og Rettighed til Kronen. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. III, 379 b; C, 70 b; T, 56 b (her uden Datum).

¹) mangler i C.

²) C.

³) Danske Mag. IV Række, IV, 342.

28 April¹⁾. Her Niels Roszenkrantz, biscop till Burglom, ffich breff, att kongelige Maiestat haffuer vntt och tilladet, att ther som Gudt haffuer forseett, att handt biscop Stygge Krumpenns död och affgang offuerleffuendis worder, thaas maa och schall haandt igenn strax till seg vbehindrett anamme Burglom biscopts dom mett aldt sin rettighed, athaffue, nyde och beholde sin liffluis tiidt, daag att ther som haandt will resignere och vplade nogenn foras Burglom biscopdom, eptther handt thett fangendis worder, tha schall thet icke skee vdenn kongelige Maiestats eller hans naadis epttherkomendis konninger vdi Danmarckis sambycke. Cum inhib. Datum Haffnie, domin. cantate. Rel. Her Magens Gøye, [ritter²⁾], magister curie. III, 103 b; C, 248 b³⁾.

— Iohan Friiss til Hesselagergaard, Kongens Sekretær, fik Livabrev paa Roenbecksgaard med al Tilliggelse. Cum claus. et inhib. consv. Haffnie, Sund. cantate. Rel. Ioachim Rønnou, episcopus Roschilldennsis. III, 281 b⁴⁾.

30 April. Fru Sophia, Hr. Albret Raffuensburgis, Ridders, Efterleverske, fik Brev, at da Hannss Michelsszenn nu er hos Kong Christiernu og fører Avindskjold mod Riget, er hans Gods forbrudt til Kronen. Thi giver Kongen forskr. Fru Sophie en ham tilhørende Gaard, som ligger i Mallmøe sønden Teglgaaardsstræde, som løber norden for Graabrødre, vesten S. Knudts Gaard og østen og norden for Hannss Kaacks øde Jorde, med Huse, Bygning og Gaarderum til evindelig Ejendom, dog undtagen Abildgaarden, Kaalgaarden og Haverummet, som tilligger eller har tilligget, hvilket Kongen selv vil beholde til Mallmøehuss Slot. Cum inhib. sol. Haffnie, 3. fer. post domin. cantate. Rel. Mester Anders Glob. III, 380; C, 70 b⁴⁾.

— Fru Sophia Podebusk fik Brev paa Ffallstterbode Slot og Len. fri og kvit, uafstet til næstkommende Paaske, med al kgl. Rente og Rettighed, undtagen én Skp. Havre, som hendes Husbonde, Hr. Albret Raffuensburg, Ridder, plejede at oppebære af hver Bonde i Skutzherred, og de Boder, som ligge paa Torvet i Ffallstterboe. Thi byder Kongen alle Kronens Bønder og Tjenere at være hende lydige osv. Samme Datum og Rel. III, 380; C, 71.

¹⁾ I Concepten findes af denne Datum ogsaa den bekjendte Fuldmagt for Knud Gyldestjerne; heraf savnes dog Begyndelsen, da et Blad her er udrevet. Fuldmagten findes fuldstændig i Frede ik den forstes norske Registrant og er derefter trykt Diplom. Norvegicum, V, 1073.

²⁾ C.

³⁾ Ny kirkehist. Samlinger, IV, 469.

⁴⁾ Danske Mag. III Række, I, 244.

30 April. Trugels Temmermandt fik Livsbrev uden al Leje eller Hyre, fri og kvit, paa den Bod hos Møntergaarden, som han nu iboer. Samme Datum. Rel. Hr. Iohann Vrne, Ridder. III, 274 b; C, 315 b¹⁾.

— Per Hannszenn fik Brev ad gratiam paa Kronens Gaard Nyegaard i Otthzherred uden al Afgift. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder. III, 279 b; C, 249.

— Peder Skram, Hofsinde, fik Kvittans paa 484 Lod²⁾ 1¹/₂ Kvintin Sølv, 121 Mk. danske³⁾, som han har oppebaaret af Brandskatten i Norge og nu antvordet fra sig. Samme Datum. Rel. Magister Andreas Glob. III, 104; C, 249; T, 61 (her uden Datum).

— Hr. Iohann Oxe, Ridder, har ladet overantvorde Kongen 70 Øxne, som skulle afregnes i hans Afgift; hvad de „løbe mere“ end hans Afgift, skal Kongen betale ham. Samme Datum. Rel. Per Willatsszenn, Slotsskriver paa Københaffnn. III, 274; C, 315 b.

1 Maj. Eyller Rønnou har gjort et Magelag med Kongen hvorved denne faar en Gaard i Vlbølle By og Sogn (Salingherred), som Hannss Lauritsszenn iboer, giver 6 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 1 Galt, 12 β Arbejdapenninge, 2 Gjes, 4 Høns, 1 Mk. og 1 Ørtug Havre til Gjæsteri, medens Eyller Rønnou af Kongen faar en Gaard i Kircke By og Sogn (Sundtzhherred), som Per Siuerdsszenn iboer, skylder 3 Ørtug Byg, en halv Bolgalt, 1¹/₂ Skp. Smør, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 12 β Arbejdapenninge. Haffnie, primo die May. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og Mærsk. III, 157; C, 126 b.

2 Maj. Magister Martinus Krabbe, Secretarius, fik Ejendomsbrev paa en Kronens Jord i Sømershaffnn, som kaldes Kongs Jorden, at nyde fri og kvit. Haffnie, 5. fer. post domin. cantate. Dns. rex per se, III, 380 b; C, 71.

— Iens Selindtzsfader fik Livsbrev paa Gubbenes Færge mod den sædvanlige Afgift til Nykøping Slot. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 188; C, 157; T, 62 (her uden Datum).

4 Maj. Harttuig Andersszenn Wullffeldt fik Brev paa Ffaletterboe Slot og Len med al Tilliggelse, som Hr.

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomater II, 240.

²⁾ 384 Lod. T.

³⁾ 131 Mk. danske. T.

Albrett Raffuennsburg, Ridder, havde dertil, undtagen de Boder, som ligge paa Markedet i Ffallsterboe, og én Skp. Havre, som hver Bonde plejede at give i det tilliggende Herred for at være toldfri paa Høstmarkedet, og ligeledes undtaget Trelleburg By, som Hr. Albrett havde dertil. Han skal nyde Lenet uden al Afgift, men holde Slottet ved Hævd, Tjenerne ved Lov osv. og ikke forbugge Skovene. Af det Vrag, der falder under Løndet og med Rette kan tilkomme Kronen, skal han give Kongen Halvdelen efter Regnskab, og han skal annamme Lenet til førstkommende Paaske. Cum inhib. et claus. consv. Haffnie, sabb. post festum Philippi et Iacobi ap. Dns. rex per se. — Siden blev dette Brev, eodem anno et loco et 2. feria post Petri ad vincula [6 Avgust] forandret til at lyde paa hans Livstid. Rel. Dns. Tycko Krabbe, marschalcus, et Ioannes Vrne, equites aurati¹⁾. III. 380 b; C, 71 b.

4 Maj. Iens Huass til Kaass fik Kvittans, at han nu har antvordet Kongen 862 Lod Sølv af Hinge og Wlborg Herreder og 403 Lod Sølv af Morss, samt 20 Lod Sølv, som Hr. Magenuss Loffuenbalch havde antvordet ham af Nørriung-herred, som de efter Kongens Befaling og med Danmarks Riges Raads Vilje og Samtykke havde udtaget af alle Sognekirker, som de af Kongen have i Forlening, og bølser Summen af al forskr. Sølv sig til 1192 Lod Sølv. Haffnie, sabb. post festum S. Philippi et Iacobi ap. Dag. Rel. Lauris Iuttemandtt, „søllfuer paep“. III, 104; C, 249 b.

7 Maj. Mester Christiern Huiidt fik Livsbrev, fri og kvit, paa Rosbecks Mølle og Møllefang, mod at han med det første skal opbygge samme Mølle. Haffnie, Tirsd. efter Hellig Korsdag invent. Rel. Mester Anders Glaab, Rentemester. III, 274*; T, 63 b (her uden Datum). Smlgn. 13 April.

9 Maj. Iens Huass til Kaass fik Brev, at Kongen har undt og givet ham og hans Arvinger en Abildhave i Wiiburg, som tilhører Kongen og Kronen paa S. Martini Kirkes Vegne og Hr. Christiern Thygessenn sidst havde i Værge; Haven ligger sønden S. Nicolai Kirke imellem Hr. Iacob Hanssenss Staldgaard og „Trilldis gaardt“, som Mattis Lauritsenss nu

¹⁾ militas. C.

iboer. Cum [claus. et¹⁾] inhib. [consv.¹⁾]. Haffnie, die ascensionis dni. Dns. rex per se. III, 104 b; C, 249 b²⁾).

9 Maj. Oluff Scriffuer, Borger i Køpnehaffnn, fik Ejendomsbrev paa Kongens Del og Ret i den Jord, der ligger tvært over fra Vingaarden ud med Stranden. 18 Alen i Længde, og fik ligeledes Stadfæstelse paa den Del, Lod og Anpart, som tilkommer Oluff Matsszenn og Skipper Seuerin i samme Jord, hvilken de have solgt ham. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 274³⁾).

15 Maj. Hr. Magens Guldenstiern, Ridder, maa indløse Mallmøhuss Slot og Len af Hr. Albrecht Raffnsburgis Arvinger for den Sum, det staar i Pant for, og siden beholde det mod samme Tjeneste og Afgift som hin. Cum inhib. et claus. consv. Haffnie, 4. fer. post domin. exaudi. III, 384; C, 75 b.

17 Maj. Iyrgenn Nielszenn, Foged paa Sampszøe, fik Brev i 10 Aar fra Datum paa den Gaard i Sollemærck, som han nu iboer, at nyde etc., dog at han skal være Lensmanden paa Kallingburg hørig og lydig og give den sædvanlige Afgift og Tjeneste til samme Slot; han skal bygge og forbedre Gaarden og hjælpe Almuen der paa Landet til Lov, Skjel og Ret og ej forhugge Skovene etc. Kallingburg, 6. fer. post domin. exaudi. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Hofmester. III, 274 b; C, 315 b.

23 Maj. Seuerin Olsszen, Vicar til Helligtre Kongers Alter i Roskiildt, fik Stadfæstelse paa et Kong Christiernns Brev paa en Jord i Roskiildt ved S. Lucii Kirke, som han gav samme Alter; ligeledes har Kongen undt ham og følgende Vicarier al den Ret, som kan tilfalde Kronen i det lille Stykke Jord, som ligger vesten hos den Jord, som Kong Christiernns Brev lyder paa, og som strækker sig til det „herr streede“, som for nogle Aar siden lsb ned til Roeszennkeelde og nu er indhegnet og lukket igjen, hvilket tidligere Vicarier altid havde havt i Værge. Cum inhib. sol. Kallingburg, 5. fer. post domin. penthecostes. Dns. rex per se. III, 275; C, 316.

25 Maj. Iyrgen Scriffuer og hans Hustru Charine paa Sampszøe fik Brev for begges Livstid paa den Gaard, de nu

¹⁾ mangler i C.

²⁾ Ny kirkehist. Hamlinger, V, 547.

³⁾ Kjøbenhavns Diplomst. II, 240.

ibo, mod aarlig at give deraf 16 Mk. danské til Kallingburg Slot, efter som Hr. Iohan Vrue, Ridder, Embedsmand paa Køpnehuffens Slot, har „forsettett“, den Tid han havde Kallingburg i Forlening. Cum claus. et inhib. sol. Kallingburg, Lørd. i Pindseuge. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder, D. R. Hofmester. III, 275; C, 316.

4 Juni. Her Iens Lauritssenn fñich presentatz paa Ørsløff kircke vti Wordingburg leen ligendis per obitum dni. Ioannis Iacobi, vltimi posessoris, dog att hanndt schall predicke oc leere hanns saagne faalch thett hellig euangelium &c. Datum Wordingburg, tiisdagenn nestt epther Gutzs legoms dag. Rel. Her Henrick Gøye, ridder. III, 275 b; C, 316 b.

5 Juni. Borgemester, Raad og Menighed i Nyekøping paa Falstter fik Brev at maatte bruge Graabrødrekløsterets Kirke til deres Sognekirke, og det Hus smstds., hvori Ringporten er, til et Raadhus, da de have berettet, at alle Munkene ere udgangne deraf og have forladt samme Kloster; med hvad anden Bygning, der er i Klosteret, skulle de ikke befatte sig. Cum inhib. et claus. consv. Nyekøping, Onsd. efter corporis Christi. Rel. Hr. Magenns Gøye, in præsencia dni. regis. III, 188 b; C, 157 b.

10 Juni. Her Henning Balterszenn fñich presentatz paa S. Clemintzs kircke vti Randers per obitum dni. Petri Olavi, vltimi posessoris, dog att hanndt schall predicke Gutzs reene och clarre ordt &c. Datum Nyekøping, mandagen nestt epther S. Bonifacii dag. De mandato regie Maiestatis proprio. III, 104 b; C, 250¹⁾.

17 Juni. Knudt Gulldenstjerne fik Kvittans paa 2 forgyldte Kalke med deres Diske, 3 Sølv Ampel, 3 Sølv „padse“, 1 Sølv Pixis, en Sølvskaal, som han annammede til Inventarium paa Nyekøping den Tid, han modtog Slottet; ligeledes for 2 Lødemark og 11 Lod Sølv, som bleve fundne i Aastrupp Kirke, senere end det andet Sølv blev udtaget deraf. Cum claus. consv. Nyekøping Slot, S. Botulphi Dag. Dns. rex per se. III, 188 b; C, 157 b; T, 78 b (her uden Datum).

18 Juni. Her Hanns Holdatte, saagneprest vti Nyekøping, fñich presentatz paa graabrødre kircke vti Nyekøping, som kongelig Maiestat haffuer vntt och giffuit borgerne ther till en saagne kircke, epther thi att thendt gamble schall affbrydis, och schall hanndt selluff setthe och flye seg en capellaenn, som hannom schall vnder-

¹⁾ Ny kirkehist. Samlinger, II, 727—28.

stundom hielpe attpredicke &c. Cum inhib. et claus. consuetis. Datum Nyeköping. altera die post Botulphi abbat. Rel. Her Magenns Gøye, Danmarks riigis hoffmestter, och Knudt Guldennstiern paa Nyeköping. embitzmandt. III, 189; C, 158.

19 Juni. Mattis Kammersuennndt fik Livsbrev, fri og kvit. paa den Helligaands Gaard i Waardingburg. „epther thi att ther waar ingenn renntte till vdenn noget wenge“, mod at han skal holde Gaarden ved Magt etc. Wordingburg. Onsd. efter S. Botulphi abb. Dag. Dns. rex per se. III, 275 b; C, 316 b.

— Bønder og menige Almue i Wixnes have berettet for Kongen, at de bo langt fra deres Sognekirke Thorss og at det er en svar, ond Vej om Vinteren mellem Wixnes og Thorss etc., saa deres Sognepræst er dem langt fra. Thi har Kongen tilladt dem at have en Kapellan i Wixnes i Byen hos dem, mod at de selv skulle lønne ham med Tiende eller anden Redsel, efter hvad de bedst kunne fordrages derom; de skulle ikke udlægge ham nogen Ager eller Jord fra deres Gaarde og være fri og kvit for den anden Sognepræst i Thorss. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Hofmester, og Knudt Guldennstiern, Embedsmand paa Nyeköping. III, 189; C, 158.

21 Juni. Niels Olsszenn, Borger i Prestøe, fik Ejendomsbrev paa, hvad Ret Kronen har i S. Gertrudtzs Gildeshus med sit Gaardsrum i Prestøe. Cum inhib. sol. Truggewelldes, 6. fer. post S. Botulphi abb. Rel. Hr. Magenns Gøye, Ridder og Hofmester. III, 276; C, 316 b.

— Mattis Hanszenn, Borger i Prestøe, fik Ejendomsbrev paa hvad Ret, Kronen har i et Stykke øde og ubygt Jord i Prestøe, liggende paa S. Gertrudtz Kirkegaard og strækende sig i Længden sønder og nær fra S. Gertrudtz Kapel og til Morten Suenszenns Gaard. som han nu iboer, og i Bredde vester og øster til Kirkegaardsmuren, med samme Mur, saa vidt som forskr. Jord er indhegnet dermed. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum og Rel. III, 276; C, 316 b.

— Hannss Ibsszenn, Borger smstds., fik et lignende Brev paa Kronens Ret i et Stykke Jord i Prestøe, østen ved S. Gertrudtz Kapel og vesten ved Per Andersszenns Gaard, hviket strækker sig i Længden sønder ud til Gaden og i Bredden norden ved Vandet, og op til den Jord, som Mattis Hansszenn

nu fik Brev paa. Cum inlib. sol. Køghe, 6. fer. post Botulphi. Rel. Hr. Iohann Vrne, Ridder. III, 276 b; C, 317.

28 Juni. Eyller Rønnou til Huickeldt maa indløse det Gods i Kiirckebye Sogn, Aalderup Sogn og andetsteds, som Axell Ficksszenn og hans Medarvinger have i Pant, og siden beholde det, indtil det afløses ham af Kongen. Haffnie, vigilia S. apost. Petri et Pauli. Rel. Hr. Tygge Krabbe, Ridder og Marsk. III, 156 b; C, 126¹).

Allmugen vdi Laaland finge saadant itth breff.

29 Juni. Wij Ffederich met Gutzs naade gøre alle witttherligt, att nu siist wi wore paa wortt slott Nyeköping, tha waare wore vndersaatte, kronne tiennere, bynder och allmuge vti Laalandt, fore oss och beklagett thee attskillige besuerringe och tyngs, som thennum paa leggis, ythermere endt som børliggt och sedtuonliggt pleiger attuere. Ffurstt beklagede thee, att the waarnede sønner, som tienne bundenn fore heeltt eller haltt aar, besuuaris aff wore leenamendt mett besunderlig beskattning, fore thee mue tienne bundenn; thesligestte att frye self eygere bønder sønner platzses och deelis attbygge paa kronmens Sammeledis att the besuuaris mett vsetuonligt gestterii aff leensmendenne och mett scriffuer gestterii, och att naar nogle bynder eller tiennere fette nogre gaarde, tha trengis thee tiill attgiffue scriffuerenn. en tønne haffre. Ithermere beklage thee, at the giffue nogett kornn och pendinge fore egtt och arbeide aarligenn, och ther offuer trenges thee attliguell tiill attarbeide, aghe och vdtgiffue kornn och pendinge, och att the huertt aar trengis tiill attholde theris laandtgielddt hoess thennom och icke kundne bliffue thett quitt, forendt szaae tiidenn kommer igenn, och leensmendenne wiille thet icke anamine aff thennom, huilekett som er thennom tiill skade och affdragt. Sammeledis att the trengis tiill attgiffue xij, for huertt skatte lam och xxiij marc danske for huer tønne smør. Thealigestte att enddaag thee haffue priuilegier, att the mue segle mett theris egne hieemfødde queyg och andett tiill theris gaardtz behouff, daag attliguell trengs leensmendenne thennom en guldenn aff for huer reygsze, att the seygle. Tha fore wore forme vndersaattis berettning och klage haffue wiil mett wortt elskelige Dannemarcks riigis raadt here nu tiillstede offuerueigede saadanne klagemaall och forme wore vndersaatte offuer aldt Laalandt boendis tiill gaffuen, beste och bestandt giordt theer saadan en skiickelsze opaa, som here epther fylger: Ffurstt att ingenn waarnede sønner, som ere hiemme hoess theris fader eller tienne bundenn heeltt eller haltt aar, schulle beskattis mett nogen beskattning eller besuuaris mett nogett vdtlegning, fore thii thee tienne bundenn, vdenn thee, som ere pebersuenne, och andre,

*) Danske Mag. IV Række, IV, 228 (her dateret S. Petri et Pauli Dag 1533 (!)).

som besøge feskerye och icke haffue tiennistte heelte eller halte aar hoess bunden, thee samme schulle haffue haasbundtholdt aff wore leensmenndt, om thee ere fødte paa wortt och kronnens, och thee andre, som tienne for heelte eller halte aars tiennistte, schulle icke besuaaris aff wore leensmenndt, førenndt thee fette gaarde, och huore som nogenn frii self eyger bundne, som haffue icke vden e en søn, tha schall thenndt bliffue wedt samme bundegodtzs ephther hanns faders dødt, och thett schall icke formeenniss hannom attuere friie och vbehindrett hoess sin fader tiill atkaldis ther aff tiill nogett andett boelig vti noer maade; daag som selfeyger bynder haffue flere sønner, endt som forscreeffuit staar, tha schall een, som døeligestt er, were frii och nyde gaardenn och icke deelis eller meyllis tiill staffuenns ther fran, och wor embitzmandt atthaffue magtt attage burgenn af thee andre sønner, att thee icke flytte aff godtzset annderstedtzs attboe och bygge endt paa wortt och kronnens; och ther som thendt døer, ther bundegodtzset tiillhører och boer paa godtzset, tha schall aldt tiidt thenndt, som neest arffuing er tiill gaardenn, haffue magtt attupsiige thett godtzs, handt paa boer, och indtflytte paa siitt frye bundegodtzs. Om gesterii wille wi, att ingenn wore och kronnens bynder schulle besuaaris mett flere hestte vti nogett gesterii endt som aff arrijldtzs tiidt pleyger attuere sedtuan, och icke heilder flere karle och faelck ther hoess endt som hesttene ere, vden en stalddreng, och icke heelder flere hundtne endt itth par miunder och tu kaabell støffuer. Om scriffuer gesterii wille wi, att heer ephther holddes schall, att naar scriffuerenn vtdrager vti leennett och clarer baagenn och indtkreffuer agttherstadett, tha schall hanndt icke were vden self andenn, och icke schulle nogre wore vndersaathe were plegtuge attholde hannom, vden thee som igennstaa mett theris landtgieldt, och thett schall icke were vden een tiidt om aarit, och thee, som haffue vdtgiffuit theris landtgieldt, schulle icke were plegtuge attholde scriffueren, och schulle samme wore vndersaatte icke were plegtuge, naar the fette nogre gaarde, attgiffue scriffueren noer besunderlig gaffue eller rentte, ther fore att hanndt scriffuer thennom indt eller aff baagenn, engttenn haffre eller andett, vden en skeppe byg om aarit ephther gammell sedtuan; daag schulle icke nogre were plegtuge attgiffue samme skeppe scriffuer kornn vden thee, som haffue thett vdtgiffuit aff gammell tiidt aff theris gaarde. Och theer som findis kanndt, att samme wore vndersaatte vti Laalanndt vdtgiffue korn eller pendinge for thember, eegtt eller arbeidt, tha wille wi, att heer ephther icke skee schall, att thee baade schulle besuaaris mett egtt och arbeidt och giffue theris kornn och pendinge. Sameledis schulle thee were plegtuge huertt aar attyde theris laundtgieldde indenn S. Andree apostoli dag ephther hanndtfestnings liudelse och icke were plegtuge attholde thett lenger hoess thennom, och wore leensmenndt were plegtuge attanamme theris landtgieldde aff thennom inden forre tiidt och icke trenge thennom tiill attholde thett lenger hoess thennom, endt

som forscreffuit staar. Och schulle wore embitzsmendtt tage smor. skatt, lamb och andett sliigtt smaa redtszell aff bynder och kronnetiennner, epther som thee ere indtscreffne fore vdi iordtbaagenn, och icke were plecttuge attgiffue there pendinge fore. Och ther som thee icke kunde thett affstedt komme, tha schulle thee giffue there fore. som thett giellder vti neeste købstedt. Sammeledis schulle forne wore vundersaatte icke were plegtuge tiill attgiffue leensmanddeenn noget besunderlig gaffue, naar thee seegle epther theris priuilegiens liudelsze, som thee haffue aff oss, ytthermere endt theris reette taaltd. som thee pleyge attgiffue vtaff gammell tiiddt. These forne pungtter, artticle och ordinantzazer wiille wii, att here epther schall holddis fast och vbrødeligenn vdi Laalanndt, epther som forscreffuit staar. fforbiudenndis alle wore fogetther, embitzsmendtt, som nu ere eller heer epther kommenndis worde, forne wore vundersaatte hueer vdi siitt leenn here emodt thesse forne artticle och pungtter atthlyndre, hyndre lade. møyre, platzze, vmage, vfforreette eller vti noget maade forfang att gøre vunder woer konnunglige heffuen och wrede, tiill saa lange wii ther om anderledis tiillsiigenndis worde. Och wiille wii sellfue haffue suldt magtt hoess oss epther landtszenna och tydtsens leylichedd thette forne attformeere och formyndtske, epther som oss, kronnenn och wore vundersaatte thaaleligt och liideligt kanndt were. Giffuit paa wortt slot Køpnnehaffnn. sanctorum apostolorum Petri et Pauli dag, vnder wortt signett. III. 190 b.

2 Juli. Per Nielssenn i Skierne har berettet for Kongen, at Ladtkier Bosted og Wulff Hussted med Wulff Toft for lang Tid siden var frit Bondegods og Bøndereje og faldt til Kronen for Faldsgods, og „haandtt haffuer nu thalet kgl. M.^{tes} mynde ther fore etc.“ Da har Kongen tilladt ham og hans Medarvinger at beholde forskr. Gods mod deraf at give saadan Landgilde og Afgift, som Lensmand og 12 uvillige Selvejerbønder kjende, at det kan taale. Haffuie. ipso die visitat. Marie. Rel. Per Ebbiassenn, Høvedsmand paa Lundenes. III, 104 b; C, 250.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at der ved Malmøe ligger 3 Gaarde i Lackerup (give til Hobe 8 Pd. Korn), 1 Gaard i Ffellesløff (4 Pd. Korn) og 2 i Clastrup (6 Pd. Korn til Hobe), hvilke tilfaldt Kong Haunss i den lubske Fejde fra den gamle Møntmesters, Henric Dringelbergis, Arvinger, og som af ham tillagdes Toldboden i Malmøe til at opholde den med Kost og Spisning om Hosten, medens de saa ikke skulle oppebære nogen Fitalie eller Spisning af Køpennehaffnn Slot. Nu siden vi kom til Regimentet, blev forskr. Gaarde vitterligt taget til vort Slot Malmøehuss, men da de stedse, baade under Kongerne

Hans og Christienn have været til Toldboden, have vi nu atter lagt dem dertil for stedsse. Derefter byde vi Eder, som bo paa forskr. Gaarde og Gods, at svare vor Tolder i Mallmøe og give dem i Mallmøe og ingen anden eders aarlige Landgilde; de skulle gjøre os Rede og Regnskab derfor etc. Samme Datum. Rel. Mester Anders Glob. III, 381 b; C, 72.

4 Juli. Per Falstter fik Livsbrev paa noget Gods i Sæmarck paa Møenn, som hans Fader Oluff Ffalstter havde i Pant og som er tilfaldet ham og Medarvinger ved Arv, dog at han selv skal indløse det, og siden skal han beholde det i sin Livstid, uden Kongen vil indløse det selv til eget Behov. Cum inhib. et claus. consv. Køpnehaffnn, Torsd. efter vor Frue Dag visitat. Ad mandatum regie Maj. proprium. III, 276 b; C, 317.

5 Juli. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder, fik Forleningsbrev i 10 Aar paa Helszingburg Slot og Len næst efter det Breve Datum, han sidat fik derpaa, mod tidligere Tyng og Afgift. Cum inhib. et claus. consv. Haffnie, Fred. efter vor Frue Dag visitat. III, 382; C, 72 b.

— Hr. Henrick Roszenkrantz, Ridder. fik Kvittans at have antvordet Kongen 330 Lød af det Søl, som Borgemester og Raad i Wiisbye annammede og udtog af Kirkerne der i Wiisbye. Samme Datum. Rel. Lauritz „sulfuerpaep“. III 387 b; smlgn. T, 81.

7 Juli. Claues Daa fik Følgebrev til Skaattburg Len og desligeste til Hundtzsbeck Len, dog at han, før han aanammer det, skal indløse det for Panteummen. Cum claus. consv. Haffnie, Sønd. efter vor Frue Dag visitat. Dns. rex per se. III, 105*; C, 250 b.

10 Juli. Aruit og Geerdt Wulffstandt fik Brev, at naar de Aar ere ude, hvori de skulle have Willentzherred i Pant uafstet, da skulle de siden nyde det uafstet i 6 Aar, uden om Kongen vilde indløse det til sit eget Behov; dog skulle de gjøre slig Tjeneste og Afgift, som deres Pantebrev indeholder. Cum inhib. sol. Haffnie, ipso die S. Chanuti regis. Rel. Hr. Tyggi Krabbe, Ridder og Marsk. III, 383; C, 73; T, 89 (her uden Datum).

— Byrrie Wulffstandt fik Brev, at Kongen har tilladt ham, naar Hr. Knut Büllde, Ridder og Embedsmand paa

Gladtsaxe, efter Guds Vilje dør, da at indløse forskr. Gladtsaxe Slot og Len af hans Arvinger og siden beholde det uafløst i 6 Aar, dog at han gjør Tjeneste, Tynges og Afgift, efter som Hr. Knudt Biilldis Pantebrev indeholder. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 382 b; C, 72 b; smlg. T, 89.

10 Juli. Eyller Rønnou fik Brev, at naar Hr. Mauritz Sparre, Embedsmand paa Lindthaaen Slot er død, da maa han indløse forskr. Lyndthaaen Slot og Len af hans Arvinger og siden beholde det i Pant, uafløst i hans Livstid, uden om Kongen selv vil indløse det til Rigets eget Behov; dog skal han gjøre Tynges, Tjeneste og Afgift efter Pantebrevet. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 383; C, 73; smlg. T, 89.

12 Juli. Hr. Niels Persszenn, Sognepræst i Nyeburg, har berettet for Kongen, at Vor Frue Kirke i Nyeburg har en Gaard i Huelbye (Erich Hansszenn, skylder 5 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør, 1 Lam), som ligger ham belejlig, og begjærer derfor, at Kongen vil unde ham samme Gaard til Magelag mod en Gaard, som ligger til hans Præstebord (i Ffløstrup, Hanns Nielszenn, skylder 4 Ørtug Byg, 1 Ørtug Havre, 1 Skp. Smør og 1 Læs Hø). Kongen tillader dette Magelag. Cum inhib. sol. Haffne, 6. fer. post festum divi Chanuti regis et martiris. Dns. rex per se. III, 156 b; C, 126 b.

— Hr. Iohann Vrue, Ridder, fik Ejendomsbrev paa Carmelite Klosteret i Skelskøer med Gaardsrum og Haverum osv., da han berettede for Kongen, at Carmelitebrødrene ikke kunde holde deres Kloster længer for deres Armods Skyld, og at Borgerne smetds. begjærede, at Kongen vilde unde ham samme Kloster; dog undtages Klosterets Kirke, som Borgerne skulle nyde til en Sognekirke. Cum inhib. et claus. consv. Kopnehaffn, Fred. efter S. Chanuti Konges Dag. Rel. Hr. Magenns Gøye, Hofmester. III, 277; C, 317 b; T, 90 b (her uden Datum)¹⁾.

— Vi Fr. gjøre vitterligt, at Claues Seestedt, vor Mand og Tjener, har nu været for os med et anhent, beseglet Pergamentsbrev, hvorved os elsk., regelbundet Mand, Hr. Eskildd, Prior i Antuordskoung, under og tillader, at forskr. Claues

¹⁾ Ny kirkehist. Samlinger. IV, 474.

Seestede maa have S. Hannas Kloster i Riibe med S. Iyrgenns Hospital amstds. med al disses Tilliggelse, Rente, Tjenere og al anden Rettighed, at nyde i 16 Aar fra det Forleningsbrevs Datum, som han har derpaa. Da have vi tilladt og samtykt, at dette sker, og dersom Claues Seestede dør, før de 16 Aar ere forløbne, skal hans Hustru, Fru Elizabett Thomisdatter, beholde det, indtil alle 16 Aar ere ude. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Ióhann Randtzsou, [eques auratus¹⁾]. III, 105 b; C, 251.

13 Juli. Fru Marine, Hanns Nielszens, hendes Søster og deres Arvinger fik Ejendomsbrev paa, hvad Del og Rettighed med Stød, Leding og al anden Bonderedsel, som tilkommer Kongen paa Kronens Vegne i Kyndlis Ejendom; ligeledes fik de Stadfæstelse paa et Brev af Anders Kyndis i Holldszebro, som han har givet Fru Eddel, Christiern Spendtze, paa samme Jord, Kyndis Ejendom, etc. Haffnie, sabb. post Chanuti regis. Rel. Hr. Wulff Paaguisk, Ridder, den unge. III, 105; C, 250 b.

14 Juli. Iost Anderssen Wulfffeldt ifsch presentatz paa Darrum kirke vti Riiper leonn per obitum dni. Christierni Andree, [canonici Ripensis¹⁾]. Datum Haffnie, domin. post festum Chanuti regis. Dns. rex per se. III, 106 b*; C, 251 b. Smlgn. 1532, 29 August.

16 Juli. Halmsted burgere ffinge breff, att ephther thi alldle muncke, som waare vdi theris claafter ther vti byen, ere alle vdtgangenne och forlode samme claafter. schulle och mue the anamme itt stedt, som bequemestt er, aff samme claafter till itht haaspitaell till attlegge siuge faelck vti, och huess rentte. azom till samme claafter ligger, till samme siuge faelckis vnderholdding och till ingenn andenn profiitt. Sambledis huess rentte, som ligge till the andre claaftere ther vti byenn, som icke schulle till hospitaelle, schulle sambledis leggis och wendis aldszomenistte till samme hospitaell och claafter, the fattige siuge mendisker till hielp och trøstt och vnderholdding. Och schulle the haffue samme claafter met huess rentte, ther tilliger, till itht hospitaell till eniig tiidt. Cum inhib. et claus. consuetis [till saa første almyndiig herredag, som nu stande skall sancti Hans dag mitsommer, och tha wille wii giffue thennum frandelis wor confirmationem therpaa²⁾]. Datum Haffnie, altero [!] die post festum diuisionis apost.³⁾ Rel. Her Magenns Gøye, ritther och hoffmester⁴⁾. III, 381; C, 71 b⁵⁾.

¹⁾ mangler i C.

²⁾ Saaledes stod der oprindelig i C, men dette er overstregt og i Stedet er der tilføjet: till eniig tiidt.

³⁾ I C stod der først: post festum ascensionis domini [10 Maj].

⁴⁾ I C stod der først: Dns. rex per se.

⁵⁾ Richardson, Hallandia, 128.

17 Juli. Her Iens Matssen flich presentatz paa Aelstedt kircke vti Maars per resignationem dni. Nicolai Sommer, vltimi posesoris, daag att hanndt schall predicke och forkynde saagne faalckett thett hellig euangelium &c. effther thendt nye formuleeris breffs indeholdelse¹⁾. Datum Haffue, feria quarta post diuisionis apost. Rel Iennas Huass till Kaass. III, 105 b; C, 261²⁾.

Wiisbye burger, bønder och menige aellmuge paa Gottland finge saadant itt breff.

18 Juli. Vii Ffrederich met Gutzs naade gøre alle witterligt, att wore kere vndersaathe, burgimestter och raadt vdi vor stadt Wiisbye, och thesligette bynder och aellmuge, som bygge och boe paa wortt lanndt Gottlanndt, haffue haffdt here hoess oss theris fuldmectige budt och lade beklaget och tillkende gifuit, att thenndt tiidt woer kere foruante, the lubske, indtfinge forscreffne woer stadt Wiisbye och wortt lanndt Gottlanndt, tha borttoge the alldie the frueheder och priuilegiere, som the haffde aff wore forfedre, framfarne konninger vti Danmarck, och besunderlig en ordinantzse och skickelse, som nogre aff Danmarcks riigis raadt vti hogborne furstis konning Hansses, woer kere broders tiidt och vtaff hannas befalling giorde emellom burgimesttere och raadt vti forne woer stadt Wiisbye och aellmugenn paa forne wort lanndt Gottlanndt om købmandscab och seyngling, och haffde the nu here fore oss tillstede en gammell vidisse vtaff samme ordinantzse och skickelse, liudendis ordt fran ordt, som here epther fyllder: Wii Niels Glaab, met Gutzs naade biscop vti Wiiburg, Pouell Laxmanndt, hogborne furstis konning Hansses hoffmestter, Steenn Biillde och Niels Høg, riddere, forne hogborne furstis konning Hansses och Danmarcks riigis raadt [gørre alle witterligt, att aar epther Gutzs biurdt tusinde fyre hundred xcij, hellig legom afftenn paa Gudestuffuen vti Wiisbye war skicket for oss burgimestter och raadt³⁾ vti Wiisbye paa thendt ene sziide och domere och nogle aelmuges fuldmectige paa menige laundtze wegne paa thendt andenn siide om købmandtscab och segling, som bruges och handtheris vti haffuene vnder landtzenne sziide aff vdtlendiske købmendt. Tha foreende och fordroke wii thennom paa baade siider om forne seyngling och købmandtscab epther fuldthyrdige willig och sambycke, att thett schall till euig tiidt saa staa och bliffue thennom saa emellom, som here epther fyllder: Ffurstt att burgimestter och raadt och indthygere vti Wiisbye mue och schulle haffue theriss budt och købmennndt vti alle haffner here vnder landet och flye och skicke aellmugen, huadt the haffue behouff, for reedelig och skellig werdt, szom thet pleyger gielde, och aellmugenn paa landett schall føre thennom theris waare for redeligt och skelligt køb, som thett pleyger gielde och som

¹⁾ se B. 349.

²⁾ Ny kirkehist. Samlinger, V, 540.

³⁾ mangler i C.

sedtvaarne werit haffner och købet er. och ey attsellge vdtlendske købmenndt vti noget maade, vden the forstt biude thennom Wiisbye købmenndt eller burgere. som ligge paa haffnene; wille the icke tha købe for skelligt werdt, tha mue och skulle the sellge theris waare, huem thennom tyckis, daag saa att almugenn omkring Wiisbye, som pleyge att søge mett theris waare till thesse ephtherscreffne haffner, som er Slide och Westtergarun och andre haffner, som icke lenger ligge her frann Wiisbye, the schulle føre theris waare indtill byenn till torget och icke till the forre haffner, och sellge thett burgerne vdi Wiisbye for skelligt och redelig køb, som købet er. Wille ey tha burgerne giffue thennom for theris waare redeligt, szom lobet er, och betale thennom well, tha mue the sellge theris waare anderstedtas ephther theris willig, buor thennom tyckis. Szanledis mue och Wiisbye borgere mett burgimestteres och raadts sambycke och wille haffue theris budt och købmenndt alle wegne vti landett paa Gottlandt attkøbe aff allmugenn paa landett alle hondne waare, huadt szom thennom tyckis, och ingen vdtlendske købmenndt attkøbelaa vti landett met allmugenn vti noget maade, och ey mue allmugenn anamme vdtlendske pendinge attkøbelaa mett, hiemelige eller oppenbarlige vdtlendske købmenndt till nytte eller gaffuenn vti noget maade, medenn er ther nogenn aff allmugenn, szom er købmandenn noget plegtug vti noget maade, tha schall købmandenn tillænge domerenn i thett tyng, som thendt boer, som er hannom nogett skyldig, att haandt schall strax hielpo hannom till reette, saa haandt fanger sin bettaling, som bundenn er hannom plegtug. Skulle och alle vdtlendske købmenndt, som hiidt komme vti haffnene, sellge och aliide theris waare och gøre theris market, och segle strax bortt igenn mett theris skiiff, och ey ligge here nogere stedtze och driffue forpraug och købmandtsscab, vden szaa er att the wille fare vti Wiisbye och ligge vti kaast mett burgerne, och købe och sellge mett thennom och ey met andre. Waare thett saa att allmugenns budt kommer vdt paa haffnerne mett theris waare och købmandtscab och biude thett furett theris købmenndt och budt, szom there ligge aff Wiisbye, och the ey for skellige werdt haffue wille, eller there waare ingen tillstede paa forre haffner aff Wiisbye burgere, budt eller købmenndt, tha mue allmugenn sellge sine waare, huem thennom tyckis och thett købe will. Item kalketteen, letther, raffter och andet tember tha mue allmugenn sellge vdtlendske och indtlendske købmenndt vti alle haffne, huore och naar the wille. Item schall woer naadigste herris embitzmandt, szom nu er eller kommendis worder paa Wiisburg slott, ephther thenndne dag ingenn magtt atthaffue, byndre eller byndre lade nogen forre Wiisbye borger eller aellmuge paa Gottlandt paa forre købmandtscab och seglinge emodt thendne forre skickelse och weedtag vti noget honde maade, meden thennom aldelis attholde wed theris fulde magt till eniig tiidt. Till ytherrere wintnisbyrd att szaa er szambtyoktt vti alle maade, som forscreffuit staar, och saa faatt schall stadeligt och vbrødeligt holde schall till eniig tiidt, haffue wii oppenbarlige och

welluillige hengt wore indtsagle neden for thette wortt opne breff, huilckett forne burgimestter och raadt och menighedt vdi Wiisbye met theris stadtzs indtsagell och forne domere och allmuge mett theris laudtz indtsagell met oss beseglett haffue. Datum anno et die vi supra scriptum est. Och beclage forne wore vnderaatthe, att siidenn theris priuilegiere och frieheder er thennom fraa komne, haffuer the fremmede och vdtlendiske køebmenndt giordt thennom stoer hinder och mett køebmandscab emodt samme ordinantzze, ythtermere endt seduon haffuer werit vdi gammell tiidt. Tha epther thi mange aff wore elskelige Danmarks riigis raadt, here tillsttede waare, mynttis och vt huff komme, att samme ordinantzze och skickelsze aff forne Danmarks riigis raadt epther forne woer kere broders sambytte och befalling giordt waar, azaa och paa thett att forne wore vnderaatthe, som bygge och boe vdi forne woer stadt Wiisbye och paa wortt lanndt Gottlandt, thiitza ythtermere mue och kunde wedt magtt bliffue och forne stadt och lanndt there aff byggis och forbedris, haffue wii aff woer sunderlig gunst och naade fuldtbiurdet, sambyctt och stadtfestt, och nu met thette wortt opne breff fuldtbyrde, sambyctte och stadtfestte forne ordinantzze och skickelsze wedt fuldt magtt attbliffue vti alle maade, som foracreffuit staar, forbiudendis alle, ehuore the helett ere eller were kunde, serdelis wore fogetther, embitzsmenndt och alle andre forne wore vnderaatte here emodt hinder eller forfang attgørre eller vti noer maade attufforrette vnder wortt hyldlestt och naade. Datum Haffnie, 5. feria post diuisionis apostolorum festum, vnder wortt signet. Ad mandatum proprium regie Maiestatis, in presentia omnium consiliarium regni. III, 387 b; C, 74¹⁾.

22 Juli. Ebbe Andersszenn fik Brev, at om han overlever sin Moder, Fru Pernille, da maa han nyde Iungshoffuitt Slot og Len etc. usløst i sin Livetid, mod at holde deraf til Tjeneste 6 „werffattige“, duelige Karle med Heste, Harnisk og Glavind og dermed være fri for Borgelejeheste; naar han er død, skulle hans Arvinger beholde det, til det afløses dem for 3000 Mk. danske, 106 rh. Gld. i Guld efter det første og for 300 Mk. danske efter det andet Pantebrevs Lydelse. Han skal bygge og forbedre Slottet etc. Cum inhib. et claus. consv. Haffnie, S. Marie Magdalene Dag. III, 277 b; C, 318²⁾.

— Her Hanns Gunderszenn ffich presentatz paa Brundtbye kircke per resignationem dni. Nicolai Andree, vltimi possessoris eiusdem, epther thenndt nouam formulam presentationis³⁾. Datum Haffnie, ipso die Marie Magdalene. Rel. Her Iohann Vrne, ridder. III, 277; C, 317 b.

¹⁾ Strelow, Gutthlandiske Cronica. 236—39; Vidimen ibid. 257—58.

²⁾ Danske Mag. IV Række, IV, 302.

³⁾ se S. 249.

25 Juli. Hr. Iohann Vrne, Ridder, og hans Husfrue, Fru Anne Rønnoùsdatter, fik Brev at maatte indløse Kronens Gaard Rudtgaard med tilliggende Len af Iyrgenn Quitzszou efter dennes Pantebrevs Lydelse og siden beholde det uafløst for begges Livstid, uden Afgift og Borgeleje; dog skulle de holde Kongen en Nats Tid, naar hans Vej falder der frem, og holde Gaarden bygt, Bønderne og Tjernerne ved Lov osv. Cum inhib. sol. et claus. consv. Haffnie, die S. Iacobi ap. Rel. Hr. Magenns Gøye, D. R. Hofmester, og Hr. Iohann Randszou. Ridder og holttske Hofmester. III, 157. b; C, 127.

27 Juli. Knud Guldenstiernu fik Brev, at Kongen har tilsagt ham, at om hans Naade vil eller herefter bliver til Sinds at ville for Magelag og fuldt Vederlag afhænde noget af Kronens Gods i Thym eller Torstedt Sogne (Hyngelherrred), da vil Kongen unde ham det til Mageskifte, og han skal være næst at nyde det til Magelag før en anden. Haffnie, sabb. post Marie Magdalene. Dns. rex per se in præsentia dni. Magni Gøye. III, 106 b; C, 251 b.

Iagtte breff.

1 August. Vii Ffderiich mett Gutzs naade helsze etther alle wore kere vundersaatte biiscopper, prelatther, riddere, gode menndt och alle andre, som bygge och boe vti Nørre Iuttlanndt kifelrigenn mett Gudt och woer naade. Wiider kere wener, at wii haffue hørdt och forfarett, huorledis att selluilldt, biortte och hyndne, sammeledis och saa raadiur vti Nørre Iuttlanndt vpskiudis och vti mange maade ødeleggis emodt wortt breff, budt och beffalling, som wii tiitt och oufftte haffue ladet vdtgange och forkyndett there vti landet tiill Wiiburg lanndtza ting och ander stedtza, oss och wortt elskelige raadt och andre wore kere vundersaatte tiill stoer brustt och skade. Tha haffue wii nu mett wortt elskelige raadtza raadt, sammeledis och saa met nogre aff adelenns fuldtbiurdt och sambtycke, som here nu tiillstede och forsamblede ero tiill thendne allmynddige herre dag vti Køpnnehaffnn, giordt therre saadann en skickelse opaa, att ingenn huerckenn wii, wore leenmenndt eller nogre anndre paa wore eller theris wegne, och ey hellder biiscopper, prelatther, riddere mett gode menndt eller nogre andre. som iorde godtz haffue vti Nørre Iuttlanndt, schulle here epther vti trye sambfelldc aar icke lade skinde, slaa eller vptage nogenn adell wiilldt, hiortte, hyndne, hyndne kallffue eller nogenn andenn adelluilldt och ey hellder lade bouge iagtte eller vpslaa mett wiillde, reebe eller raarecker, fiedring eller hollming mett boge iagtt eller vdi andndre maade; sammeledis schall och ingenn slaa raar mett reeb eller recker;

huoc som findis here emodt attgøre, tha schall hanndt straffes som thenndt, wore breffue och budt icke holde wiill. Sammeledis schall och ingenn holde krube skutter vdi skouge eller heade attakiude adell-viildt, hiortte eller hyndne; huore nogre wore fogetther, embitzsmennndt eller andre kunde thennom offuerkomme och the bleffue there vtoffuer slagne, tha schulle thec ligge paa therias egne weercke. Theeligiste forbiude wiil alle wore vundersaatte, burger og bynnder, att thec here eptther icke beffatte thennom hellder mett nogen iagtt attelaa, skinde eller tage engttenn hiortte eller hyndtue kalluffue, saae diur eller harer vdi noget maade; huoc som there beffindis mett, tha schulle thec haffue forbraatt emodt theris haasbundt xl marek. Skall och hellder ingenn prestter, burgere eller bynnder holde miender attbede harer mett eller och thennom skiude vnnder hanns xl marcks brøde, opther som vii tiillfornn haffue ladet wortt breff ther om vdtgange. Bedenndis och biudenndis alle wore fogetther och embitzsmennndt vti forne Nørre Iuttlanndt, ati here paa haffue godt tiillsiuen, att saadann forn^o woer skiickelaze vdi alle maade holldis wedt magtt, som forscreffuit staar, saa framptt ati icke selfue wiille stande oss tiill reette ther fore. Giffuit paa wortt slott Køpnnehaffnn, sancti Petri ad vincula dag, vnnder wortt signett. III, 12 B b¹).

1 August. Anne Hansdatter, Thomes Enbecks Efterleverske, fik Livsbrev paa en Gaard i Geffuentofftte, som Morthen Persszenn nu iboer, mod at hun skal holde Gaarden bygt og yde den aurlige, sædvanlige Kornskyld til Køpnehaffnns Slot; men for den smaa Redsel, som er Lam, Høns, Gjøse og Arbejde, skal hun være aldeles fri. Cum inhib. sol. Samme Datum. Rel. Hr. Mageuus Gøye, Hofmester, og Hr. Iohann Vrnne, Ridder. III, 277 b; C, 318.

— Axell Inell har berettet for Kongen, hvad Penge, Landehjælp og andet, han har oppebaaret, siden han kom i Kongens Tjeneste og blev da efter sit Registers og Kvittansers Lydelse Kongen 196 Mk. danske Penninge skyldig; disse 186 [!] Mk. har Kongen nu undt ham, og lader ham og Arvinger kvit og fri derfor. Samme Datum. Ad mandatum regis Maj. proprium in præsentia dni. Tychonis Krabbe, [equitis aurati *]. III, 280 b; C, 320.

2 August. Fru Sophie, Hr. Albret Raffuensburgis, Ridders, Efterleverske, fik Kvittans at have gjort Regnskab for hvad Kirkekorn, Sægefald og andet, som hendes forskr. Husbonde havde oppebaaret, og ligeledes for hvad Bygning og Udgift,

¹) Danske Mag. IV, 285—86.

²) mangler i C.

som han havde paa Mallmøhuss, fra den Dag, han sidst gjorde Regnskab, til han døde. Da blev Kongen forskr. Fru Sophie og Hr. Albrecht Raffuensburgis Arvinger 888 Mk. danske skyldig, hvormed Pantet i Mallmøhuss forhøjes. Haffnie, Fred. efter S. Petri ad vinc. Dag. Rel. Mester Anders Glob, Rente-mester. III, 278; C, 318 b; T, 104 (kortere Udtog inden Datum).

3 August. Ies Persszenn i Østrup og hans Broders Barn Christiern Perssen og deres Arvinger fik Ejendomsbrev paa deres Bøndergods i Østrup, som de nu besidde, at de maa nyde det uforhøjet under saadan Skat, som er gaaet deraf til denne Tid, som er 1 Fj. Smør og 3 Mk. for Gjæsteri, og derover skal ikke gjæstes; desuden skulle de gjøre slig aarlig Tynge og anden Tjeneste, som Kronens andre Bønder pleje og ere pligtige til at gjøre etc. Cum inhib. sol. Haffnie, sabb. post festum divi Petri ad vinc. Rel. Hr. Peder Lycke, Ridder. III, 106 b; C, 251.

— Lass Christiernssen og Christiern Christiernsszenn, Brødre, fik Brev, at de efter deres Faders Død for Livstid skulle beholde Færgen, Kronens Færgested over Huallpesund, dog at de skulle holde gode Færger og Baade at føre over med og holde Huset ved Færgestedet etc. og give Lensmanden paa Kronens Vegne saadan aarlig Afgift, som deres Fader nu giver. Cum inhib. sol. Samme Datum og Rel. III, 107; C, 252.

4 August. Her Henrich Roszenkrantz, ridder, ffich kongelige Maiestatis quittantzee, att handt haffuer anttuordett och fornøgett kongelige Maiestat nythenn søllfsakeede aff Anders van Hattens sølluff, weiget iij marck løydig og tree lodt, och en forgyllt buss, weiget vj lodt, och ith pater noster bondt mett feem sølluff stene, szom waare vdi itth skryen, som Anders Kæstter haffde aff forne Anders Hattes vti fornaaring, och for thet andet huess i samme skriin waar, som epther woer beffaling vdtgiffuitt och betalett wurtt vti Lubeck for itt hundrett sex marck iij ρ lubisk, som waar Anders Hatthens gieldt. Sameledis for en guldtkalch, som hærde vti graabrødre claaetter vti Wiisbye. [Cum claus. consuetis¹]. Datum Haffnie, dominica prox. post Petri ad vincula. Rel. Lauritz søllfuer pæpp. III, 390; C, 76. Smlgn. T, 107 b.

5 August. Kyrstine, Skipper Seuerins Efterleverske, fik Brev, at hun og hendes Børns Arvinger skulle nyde den

¹) mangler i C.

Gaard, hun nu iboer, efter de Friheders og Privilegiers Lydelse, som ere givne menige Borgere om Kirkens Gaarde i Køpneshaffn, efterdi samme Gaard ligger til Kronens Alter S. Anne Alter i Kongens Kapel i Roskyldes Domkirke, dog at de skulle udgive den aarlige Jordskyld til forskr. Alter og holde Gaarden ved Magt. Haffnie, Mand. efter S. Petri ad vinc. Dag. Dns. rex per se. III, 278 b; C, 319¹⁾.

5 August. Hr. Henrich Roszenkrantz, Ridder, skal beholde Wisburg og Gottlandt i 6 Aar, efterat de 6 Aar ere forløbne, som hans Forleningsbrev indeholder, dog at han aarlig gjør Kongen Regnskab for al vis og uvis Rente af Slottet og Landet. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 390; C, 75 b.

— Hr. Haalgerdt Wulffstandt fik Brev paa Halmstedt By, Byskat, Sagesald og al kgl. Rente i 4 Aar fra Datum, dog at han skal gjøre Regnskab for alt det forskrevne undtagen $\frac{1}{3}$ af Sagesaldet, hvilket skal komme ham selv til Gode. Cum inhib. et claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 384; C, 76; T, 109 (her uden Datum).

— Hr. Truedt Wulffstandt, Ridder, fik Brev paa Wordbiere Slot og Len i 6 Aar efter den Tid, hvorpaa hans tidligere Brev lyder, med samme Tjeneste og Afgift. Cum claus. consv. et inhib. sol. Køpneshaffn, samme Datum. Rel. Hr. Magenus Gøye, Hofmester. III, 384; C, 76 b; T, 109 (her uden Datum).

— Lauritzs Iensszenn fik Brev ad gratiam paa Geedsteede og Bunderupp Broer, som hans Fader Ienssz Christiernszenn har i Værge, med saadan Rente, som han bør have og hans Fader hidtil har havt. Samme Datum. Rel. Anders Glaab, manu propria. III, 107 b; C, 252.

— Iens Huass til Kaass fik Kvittans at have antvordet Kongen 11 løde Mk. Sølv, som han efter Kongens Befaling havde udtaget af en Kirke i Hingherred af det Kirkessølv, som Kongen med Danmarcks Riges Raads Samtykke lod udtage af alle Sognekirker over hele Riget. Cum claus. consv. Haffnie, fer. 2. post S. Petri ad vinc. Rel. Lauritzs „sølfuer pæpp“. III, 107 b; C, 252.

¹⁾ Kjøbenhavns Diplomater. II, 241.

6 August. Se 4 Maj.

8 August. Burgimestter och raad vdi Køghe ffinge breff, att the haffue ladet berette for kongelig Maiestat, att ther er nogett godtzs tillgiffuit the altere, som ere vti Køge bye kyrcke, mett nogre willkaar saa att samme fundatzer lyede, att ther som thenndt tiennistte icke holddis, som godtzsett er for till samme altter tillgiffuit, tha schulle burgimestter och raadt eller the, som samme alter haffue attforlene, tillegge samme godtzs anderstedtze for Gutzs tiennistte, och thesligestt att samme fundatzer lyde, att huor som tiennisttenn icke holddis, tha skulde godtzsett komme till sande arffuinge igenn. Tha haffuer kongelige Maiestat vntt och tilladett, att huilcket godtz, szdm findis attuere giffuet till forscreffne altere vti Køge kirkke met the willkaar, att ther som tiennisttenn icke holdis epther fundatzszenns liudelsze for the altere, som thett tillskickett er, att thett tha schall foruandlis en andenn stedtze till Gutzs long och tiennistte, maa och schall her epther were och bliffue till the fattige, waanforis och siuge mendiskis vppholdelsze, nytthe och behouff vti thet haaspitaell vti Køghe, som ther nu nyeligenn begyntt och skickett er, daag wore breffue vfforkrenckett, som wii haffue om saadantt godtzs vti Køghe vdtgiffuit till forn, huor the findis hoess noget, daag huess godtzs, som er giordt geenbreff paa eller fundatzszenn liuder attkomme igenn till sande arffuinge, ther som tiennisten icke holddis, schall bliffue epther samme fundatzszenn och geenbreffuis liudelsze. Cum inhib. Datum in cenobio Soer, octaua Petri ad vincula. Rel. Her Magenns Gøye, ritther, hoffmestter. III, 279; C, 319¹⁾.

9 August. Hr. Magenns Gøye fik Ejendomsbrev paa en øde Jord i Køpnehaffn, østen op til den Gaard, som ligger mellem Bremerholm og Østerport og kaldes Hr. Benedicts van Anevellds Gaard, hvilken Gaard Hr. Iahann Randtzson, holstiske Hofmester, fik af Kongen, og samme Jord ligger mellem forskr. Gaard og det Byes Stræde, som løber ud med Muren, og plejede til forn at ligge til forskr. Gaard. Szoerd, vigilia S. Laurentii mart. Ad mandatum regie Maj. proprium. III, 280; C, 319 b; T, 116 b (her uden Datum)²⁾.

— Niels Braack fik Brev, at han maa indløse af Hr. Prebierrnn Paadebusk Riiper Slot og Len og hvad Rettighed, som samme har i Riipe Kjøbstad, hvis Hr. Prebierrnn vil bevilge ham det, og hvis dette ikke kan ske, da maa han indløse det af Hr. Prebierrnns Arvinger efter dennes Død; siden skal han nyde det som et frit, brugeligt Pant, uafst i 10 Aar, dog at han bygger og forbedrer Slottet cum claus. consv., samt gjør

¹⁾ Kirkehist. Samlinger, I, 412—13.

²⁾ Kjøbenhavns Diplom. I, 380—81 (after Originalen).

Kongen og Kronen sliq Tynge og Afgift, som de Breve udvise. Hr. Prebierun har derpaa. Soerdt, S. Laurentii Aften. Rel. Hr. Magenun Gøye, Ridder og Hofmester. III, 108*; C, 252 b; smlg. T, 110.

9 August. Abbeden af Soerdt og hans Efterfølgere skulle til evig Tid beholde Klosterets Gaard i Vestergade i Køpnehaffnn fri og kvit i saa Maade, at efter denne Dag skal der ikke indlægges Landsknægte, „reygzenere“ eller andet fremmed Folk deri, andre end Abbedens eget Folk, estordi Abbederne altid have deres Tilflugt til forskr. Gaard, naar de komme til Byen, og have deres og Klosterets Gods og Boskab liggende dér, naar de ikke selv ere til Stede. Cum inhib. Samme Datum og Rel. III, 279 b; C, 252 b (her fejlagtig blandt de jydske Breve)¹⁾.

10 August. Nestuidt burgere sfinqe forlenings breff paa thett graabrødre claafter vti theris bye Nestuidt mett aldt sin retthe tilliggelse kircke, kirckegaardt, huse, haffue och gordtza rom, szom thett nu forfundenn er, vti alle maade szaa mögenn rett och rettighed som kongelige Maicstat och kronenn ther till haffue kunde, athaffue, nyde, bruge och beholde &c. till euig tiidt vndtagenn huess rettighed, som Claus Daa och hannas moder, frue Gundell, Oluff Daas ephtherleuerske haffuer ther vdi, och som forne Oluff Daa for thennom vti were haffde, daag met szaa skell att the strax schulle holde thet bellig gecst huss ther vti Nestuidt færdig och ther indt legge fattige, eelende, siuge mendiske &c., och forsørge thennom met kleder, kaast och føde, och huess aarlig rentte, som the herepther till euig tiidt kunde fange aff forne graabrødre claafter eller aff the husze, som the her ephther paa samme stedt byggenndis wordc, schall alldsamell komme till the forne siuge mendiskers nytthe &c. och ingen andenns gaffnn. Datum Anttuordskoug, S. Laurentii dag. Rel. Her Magenun Gøye, ridder och hoffmester. III, 280; C, 319 b²⁾.

12 August. Rasmus Perszenn, Borger i Nyeburg, har havt for Kongen et aabent, beseglet Brev af Hr. Lauritz Perszenn, Vicar til S. Anne Alter i Vor Frue Kapel i Nyeburg, lydende, at denne har opladt ham den Alterets Gaard, som forskr. Rasmus Perszenn nu iboer, og som ligger vesten næst Kirkens Gaard, som Lauritz Lundt iboer, og østen næst Hannas Anderszenns, Byfogeds, Gaard, fra Gaden og ned til Byens Grave i Længde og Bredde. Da har Kongen tilladt ham at beholde samme Gaard for sig og Arvinger til evig Tid mod aarlig at

¹⁾ Kjøbenhavn Diplom. II, 241.

²⁾ Mirkelst. Samlinger, I, 416—17.

give 4 Mk. danske til S. Anne Alter og holde Gaarden bygt. [Cum inhib. sol¹⁾]. Nyeburg, Mand. efter S. Laurentii mart. Dag. III, 158 b; C, 127 b.

13 Avgust. Vi Fr. unde og forlene Iasper Daa med vort og Kronens Kloster, Vör Frue Kloster i Aalborg, med alt tilliggende Gods og Tjenere, at nyde uden al kgl. Tjeneste og Afgift i 5 Aar fra Datum. Naar disse Aar ere ude og Kongen da vil annamme samme Kloster fra ham, skal han til forn, før han „omberer“ det, have 150 rh. Gld. i Guld, som vi nu have annammet af ham. Han skal gjøre og give de Jomfruer, som ere derinde, den rette Ophold og Provent, som de hidtil have havt, holde Klosteret ved skjellig Bygning og Tjernerne ved Lov, Skjel og Ret, og ikke forhugge Skovene, men frede Jagten efter det Brevs Lydelse, som vi i næste forledne Herredag lod udgaa derom til Landsting [1 Avgust]. Cum inhib. sol. Asnes²⁾, Tirsd. efter S. Laurentii mart. Dag. III, 109*; C, 253 b.

15 Avgust. Hr. Offue Lunghe, Ridder, har berettet for Kongen, at hans Forældre have havt Bredeballge By med Tilliggelse i et frit Birk. Da har Kongen tilladt ham og Arvinger til evig Tid at beholde forskr. Bredeballe By og dertil hans Hovedgaard Tiidersbeck og begges rette Tilliggelse som et frit Birk, med al Birkeret som andre Birker i Riget. Cum claus. et inhib. sol. Brunlundt, die assumpt. divæ virg.³⁾ Marie. Dns. rex per se. III, 108 b; C, 253.

— Biskop Offue Biillde til Aars fik Kongens Stadfæstelse paa et aabent, beseglet Brev paa Pergament, hvorved Abbed Thome Persszenn og menige Konvent i Oræ Kloster befale og tiltro ham i hans Livstid deres Kloster med alt tilliggende Gods, Ejendom og Tjenere. Cum claus. consv. et inhib. sol. Brunlundt, fer. 5. post Laurentii. Dns. rex per se. III, 109; C, 253 b⁴⁾.

24 Avgust. Berthell Willumszen, hans Hustru Iahanne og deres Arvinger til evig Tid skulle beholde den Gaard i Slangerupp, som de nu ibo og som ligger vesten op til Torffuegaden, med Huse, Gaarderum og anden Lejlighed, mod

¹⁾ mangler i C.

²⁾ Asnes. C.

³⁾ dei paria virg. C.

⁴⁾ Ny kirkehist. Samlinger, V, 764.

at bygge og forbedre Gaarden med god Kjøbstædsbygning og aarlig afgive den sædvanlige Jordskyld til Slangstrup Kloster; de maa afhænde de Huse og Bygninger, som de bygge derpaa, dog at Jordskylden stadig udredes af Kjøberen. Cum inhib. sol. Gottorpp, S. Bartholomei ap. Dag. Rel. Mester Morten Buszer. III, 281; C, 320.

28 Avgust. Hr. Iens Lauritssønn, Ærkedegn i Roschildt, fik Brev, at dersom Hr. Lauris Øllmandt, som Kongen har forlenet med Hellig tre Kongers Kapel i Roschildt, dør før ham, da maa han strax igjen annamme samme Kapel til sig med alt det Guds og den Rente, som han hidtil friest har nydt, og beholde det sin Livstid efter det Forleningsbrev, som han har derpaa af Kong Hannss. Cum inhib. sol. Gottorpp, S. Augustini ep. Dag. Dns. rex per se. III, 281 b*; C, 320.

29 Avgust. Iost Anderszen Wulffeldt fisch presentatz pro scrutatio facto et faciend paa Darrum kiircke [vacantem post obitum dni. Christierni Andree, canonici Riipensis, vltimi possessoris eiusdem¹⁾] athaffue, nyde, bruge och beholde met aldt sin rette tilligelse vdi sin liffs tiidt, och schall hanndt skicke saagnefaalkett een forstannidig capellaenn, som schall gøre saagnefaalkett thenndt tilbørlig thiennistte, baade indenn och vden kiirckenn, epther thenndt hellig scrifts vdtuissning. Cum inhib. sol. Datum Gottorpp, ipso die S. Ioannis baptiste decollationis. Dns. rex per se. III, 110 b*; C, 255. Smugn. 1532, 14 Juli.

12 Septbr. Hr. Offue Lunghe, [Bidder²⁾], fik Toaarsbrev paa Teglgarden uden for Wedle, eftersom Iennss Huasa, havde tilsagt ham den paa Kongens Vegne; siden skal den komme frit til Kronen, naar det paaeskes. Gottrupp, fer. 5 ante exaltat. crucis. Dns. rex per se. III, 109 b; C, 254 b.

16 Septbr. Claues Daa fik Pantebrev paa Hundtzbeck for 1200 Mk. lubesk, at nyde det med det Len, der tilligger, indtil det afløses ham eller Arvinger, dog at han skal frede Jagten og Vildtet. Cum claus. consv. Gottorpp, fer. 2 post exaltat. S. crucis. De mandato dni. regis proprio. III, 109 b*; C, 254.

27 Septbr. Her Lauritzs Øllmand, secretarius, fisch presentatz paa ærkedegenn dommett vti Riiper domkiircke epther mestter Claues Gørtzes cancellers dødt. Cum inhib. Datum Gottorpp, friidagenn nest epter S. Mathei apost. dag. Dns. rex per se, presente Casparo Foux, secretario. III, 110*; C, 255. Smugn. 29 Septbr.

¹⁾ C.

²⁾ mægler i C.

29 Septbr. Iyrge Guldenstjerne, kgl. Majestæts Sekretær, fik Livsbrev paa Ærkedegnedømmet i Riiper Domkirke efter Mester Claues Gørtzs Død, som sidst havde det i Forlening, med Emerløff og Brønss Kirker og al anden Rente og Herlighed. Cum inhib. et aliis claus. consv. Gottorp, ipso die divi Michaelis archangeli. Dns. rex per se. III, 112 b¹⁾. Smlgn. 27 Septbr.

6 Oktbr. Hr. Prebiern Pödebusk, Ridder, fik Kvittans paa 80 Gld. i Guld, som er hans Afgift af Riiper Len i dette Aar. Cum claus. consv. Gottorpp, domin. die post Ffrancisci. Dns. rex per se. III, 110; C, 254 b.

— Samme fik Kvittans paa 100 Mk. danske som Afgift af Hanherred i dette Aar. Cum claus. consv. Samme Datum osv. III, 110; C, 254 b.

— Samme fik Kvittans paa 100 Mk. 8 β danske i Guld og danske Penge, hvorfor han har solgt noget af Kirkekorner i Riiper Len i dette Aar. Samme Datum osv. III, 110; C, 255.

14 Oktbr. Anders Knutsszenn fñich presentatz paa Litung-hye kircke och saaghenn athaffue, nyde, bruge och beholde vdi sin liffs tiidt, thenndt attanämme till seg ephther her Henrich Hansszenns dødt och affgang, qui [sana mente²⁾] elegit prescriptum Andrean Chanuti in filium [spiritualem³⁾] [ad eandem curam ecclesie habendam in omnibus illis, que ad fñdelium animarum salutem attinent⁴⁾]. [Cum regie Maiestatis inhib.⁴⁾]. Datum Gottorp, manddagenn nest ephther S. Dionisii mart, dag. Rel. Niels Ibsszenn, embitzmandt paa Nesbyehoffuit. III, 169; C, 127 b.

19 Oktbr. Fru Beerthe, Niels Biildtzs, fik Brev, at dersom hun overlever sin Mand, skal hun for dennes tro Tjenestes Skyld beholde Herrestedt Birk uafløst i sin Livstid, efter som forskr. Niels Biildt har det i Pant. Cum inhib. Gottorp, sabbato post divi Luce evang. Dns. rex per se. III, 160⁵⁾.

20 Oktbr. Iasper Daa fik Livsbrev paa Vor Frue Kloster i Aalleburg, fri og kvit, uden al kgl. Tjeneste eller Afgift, og naar han er død, da skal Kongen, eller hvem denne forlener med samme Kloster, betale Iasper Daaes Arvinger 250 rh. Gld. i Guld, nemlig 100, som han nu har fornøjet os, og 150, som han lod fornøje os, da vi gav ham det første Brev

¹⁾ Danske Mag. IV, 167—68.

²⁾ C.

³⁾ mangler i C.

⁴⁾ Cum inhib. et aliis claus. consv. C.

⁵⁾ Danske Mag. IV Bække, IV, 250 (her dateret Lørdagen post Lucie).

[13 August]. Han skal give de Jomfruer, som ere eller komme i Klosteret, den sædvanlige Provent, Rente og Ophold, og frede Jagten og ikke lade jage til Upligt. Cum inhib. et aliis claus. consv. Gottorpp, Sønd. efter S. Luce evang. Dag. Dns. rex per se. III. 110 b.

26 Oktbr. Niels Ibsszenn fik Brev at skulle beholde Nesbyehoffuit Slot med alle de Herreder, Len, kgl. Rente og Rettighed, som der nu tilligger, i 10 Aar fra Datum, dog at han skal gjøre Røde og Regnskab for al Renten; han skal ikke holde flere „reysziig“, Svende eller Folk dér paa Slottet paa Kongens Bekostning, end Kongen samtykker ham. Cum inhib. et aliis claus. consv. Gottorp, Lørd. efter S. Seuerini ep. Dag. Dns. rex per se. III, 160.

— Aruidt Wulffstandt fik Brev ad gratiam paa en Eng i Ffalster, som kaldes Treelburg Eng og som hører til Nyekøping, mod aarlig at give til Slottet, hvad der plejer at gaa deraf. Cum inhib. sol. et claus. consv. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 189 b; T, 128 (her uden Datum).

1 Novbr. Borgemester og Raadmænd i Suinburg fik Brev, at naar som helst de Graabrødre i Klosteret smatds. udgaa og forlade Klosteret, skalle alle Sengklæder, Bryggerede og Kjøkkentøj, som findes i Klosteret, samt alle dettes Bøger være og blive til de fattige syge Mennekers Nytte og Behov, som komme ind i samme Hospital, og ej forventes til nogen andens Nytte. Cum inhib. sol. Tundernn, Allehelgen Dag. Dns. rex per se. III, 160 b.

16 Novbr. Hr. Ioachim Rønnou, Biskop til Seelland, fik Brev for sig og Arvinger og hvem der efter dem faar Ffaareweyllegaard, paa al den Lod, Del og Rettighed, som tilhører Kongen og Kronen i Kleysze Sø i Heslemarck (Lyndse Sogn), at nyde som et frit Fiskeri med Dam, Dæmning og „dambøendt“, som thenndt wære kanndt vti høgestte floede maall. Cum inhib. sol. Gottorp, Lørd. efter S. Martini ep. Dag. Dns. rex per se. III, 189 b.

— Hr. Magens Gøye, Ridder og Danmarcks Riges Hofmester, fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa „ith føye bolig“ i S. Clementis Sogn i Rannunders, som tilhørte en Borger smatds. og hans Hustru, og tilfaldt Kongen, da hine for Misgjerninger bleve rettede der for Byen; der skal gaa skjellig Byes

Tynge deraf som af Borgergaarde smøds. Cum claus. consv. et inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 111 b. Smlgn. T, 130.

16 Novbr. Her Ienns Nielsszen, som waar prior vdi hellig geestthuss vdi Randers, fisch breff, att hanndt maa heer ephther vdi sin liiffuis tiidt were och-bliffue forstander for forne hellig geestthuss vdi Rannnderess och maa och schall vppebere huess rentte, ther tiilligger, och huess deell gode christtne mendiske thee fattige siuge mendiske, som there inde ere, giffuendis worde, daag saa at forne her Ienns aff samme rentte och vppebørsell schall giffue och skicke thee siuge och krancke mendiske, som ere vdi forne hellig geestthuss, theris nottorffitug føde och vnnderholding. Och schall handt en gang huertt aar ther aff gøre her Magenns Gøye, burgimestter och raadt vti Rannnderess gode reede och regenscab for huess deell, hanndt vppeberer aff samme rentte och vdtgiffuendis worder tiill thee siugis nytthe och behouff. Cum inhib. sol. Datum Gottorp, leffuerdagen neest ephther S. Martini dag. Dns. rex per se. III, 111; T, 129 b (kortere Udtog uden Datum).

17 Novbr. Burgimestter och raadt met menigheden vdi Haarszens finge saadant ith breff, som her ephther fylger: Wii Ffederich mett Gutza naade &c. gøre alle witterliggt, att oss elskelige burgimestter, raadt och menighedt vdi woer købstadt Haarszenns haffue nu haffdt hoess oss theris wesse budt och ladet berette fore oss, huorledis att the brødre, som ere vdi graabrødre claafter vti Haarszenns, haffue nederbrodet skyllie rom och husze vti claafterit och saaldt oc forkommet och affhenndt themmeret, steen och andett, huess som the kunde fange pendinge fore, emodt thet budt, som wii tiillforrn ther paa giordt haffue och ladett thennom mett wore breffue attuaare, att thee thett icke gøre schulde, och agtte mett tiidenn attforlade samme claafter. Sammeledis haffue thee och bereett, att samme brødre haffue ødelagtt fyre burgere gaarde ther vti byenn och lagdt vnder theris claafter. Och haffde forne wore burgere here fore oss een hogborne furettis konning Hansszes, woer kere broders dom liudenndis, att samme brødre schulle lade vpbygge forne fyre gaarde igenn, szaa ther schulde gange konninglige och byes tynge vtaff, huilekenn dom the icke fultt giordt haffue, och thesligestte predicke thee opennbare vtaff predicke stoellenn mange fabell och andenn wrang leerdome, som thee icke beuiise kundtne mett thendt hellige scriiftt, och ther mett vpuecke vproer och tuedragtt eblannt allmugenn. Tha for forscreffne sliig aarsager och leilighedtzs skyldt haffue wii aff woer sunderlig gunst och naade vntt och tillstedet och mett thette wortt opne breff vnnde och tiillstede, att forne wore vundersaatte vdi Haarszenns mue och schulle tiill thennom anamme samme claafter och claafter kiircke mett aldt sin tiillbehøring, och nyde, bruge och beholde forne graabrødre claafter kiircke tiill en saagne kiircke, och claafter gaardenn mett thee husze, theer staar opaa bygde, tiill theris

predicantter och schole och tiill ith haaspitaell, och ther indtlegge fattige, woenføre, siuge mendiske; och huess bygning och forbedring, som samme wore vndersaatte paa forne claafter gaarde byggenndis och forbedrendis worde, thett schall aldene komme thee siuge mendiske vdi forne haaspitaell tiill gode och bestte och ingen anden, daag att theer som nogre aff wore vndersaatte kende thennom nogre reett atthaffue tiill forne claafter kiircke eller claaftergaardt, tha gaa ther om saa mœgett, som loug och reett er. Cum inhib. Datum Gottorp, søndagen nest ephther S. Martini episc. dag. Dns. rex per se. III, 112⁴).

17 Novbr. Her Christopher Hansszenn aff Skoug claafter fick kongelige Maiestatis stadtfesttelze breff ephther menige conuentzs samtycke ther samme stedtz, att thee haffue vdtuoldt och keett forscreffne her Christopher tiill therias abbett och formandt ephther abbet Rasmuszes dødt. Ther tiill mett fick hanndt och saa ith be-skermelze breff tiill seg, sine conuentzs brødre, hioenn, tiennere och paa allt forne claafters godtzs och eygenndom, rørendis och vrørendis, ingthett vndertaget. Sammeledes bleff och saa formeelldet och berørdt vi forscreffne sambytykelse breff, hanndt fick aff kongelige Maiestatt, att forne her Christopher icke ephther thenne dag schall forleenne eller och vdi nogre maade affheendne enttenn fore pannt, køeh eller forleennung nogett thett godtzs, som tiill forne claafter ligger, vdi nogre maade. Cum inhib. sol. Datum Gottorp, søndagen nest ephther S. Martini episc. dag. Dns. rex per se. III, 262.

19 Novbr. Wii Ffderiich, mett Gutzs naade Dannemarcks æc konning, gøre alle wittherligt, att wore vndersaatte burgimester, raadt och menighedt vdi woer køebstadt Steyge haffue nu ladett bereette fore oss, huorledis att thee haffue breffue och friehedt paa itt besunderligt eygett fiitt och leygre paa wört fyskeleygre Ffaletterboe, huilcke breffue som thennom gifne ere aff nogre wore forfedre, framfarne konninger vti Dannemarck, flore huilkett fyskeleygre och fytt thee legge theris fiske baade och skiibe och ingenn andenn vdenn thee aff Steyge, och bereette, att mange aundre, baade indlendiske och vdtlendiske, gøre thennom ther hynder paa och trenge thennom indt fore samme fytt och fyske leygre och ligge there met theriss skiibe och skuder, forne wore vndersaatte tiill skade och forfang. Thii forbiude wii alle wore vndersaatte och alle andre danske eller tydske, som Ffaletterboe fyskennde here ephther besøgendes worde, forne wore vndersaatte vdi Steyge paa forne fytt och leygre, som thee haffue friehedt oppaa, atthyndre eller hyndre lade eller vti nogre maade mett skiibe, skuder eller baade thennom atlegge there tiill forfang. Och dierffuis nogenn there emodt attgøre, tha schall wor embitzmannndt och thaalner ther sammestedt straffe there offuer tiilhørligenn, som offuer thennom wore breffue och willig icke lide wille, tiill saa lenge wii forfare leiligheden ythtermere ther om, och

⁴) Hofman, Fondationer, II, 163—64. Danske Mag. II, 94. Kirkehist. Samlinger, I, 417—19. Bends, Horsens lærde Skoles Hist., I B., 10—11.

wii mett wortt elskelige Dannemarcks riigis raadt gøre ther en anden skickelse paa. Thii lader thett ingenlundne. Giffuit paa wortt slott Gottorp, S. Elizabet dag. Dns. rex per se. III, 190.

19 Novbr. Iyrgenn Møntmester, Borgemester i Malmøe, fik efter Mester Mortenn Krabbis Opladelse Forleningsbrev i sin Livstid paa Tumerup Kloster med al Tilliggelse, vordnede og Tjenere, dog at han holder den Gudstjeneste ved Magt, som bør holdes, holder Klosteret ved Hævd og Bygning og giver Præsterne deri deres nødtørftige Klæde og Føde; ligeledes skal han aarlig yde Kongen paa Gottorp 300 Td. Havre for 3 Borgelejeheste, som han skulde holde i Klosteret, samt holde Tjenerne ved Lov osv. og ikke forbugge Skovene. Naar Kongen kommer til Skaane, skal han med Tumerup By holde Kongen med hans daglige Folk et Nathold aarlig med Mad, Øl og Hestefoder. Cum inhib. et claus. consv. Gottorp, Tirsd. efter S. Bricii Dag. Rel. Melchior Randtzou, holdtsteske Marskalk. III, 385.

30 Novbr. Hr. Knudt Rudt, Ridder og Embedsmand paa Kaarssøer, fik Brev, at naar han i sin Livstid vil oplade samme Slot til sin Søn Iyrgenn eller naar denne overlever ham, da skal forskr. Iyrgenn Rudt strax annamme Kaarssøer Slot med tilliggende Herreder og Len, og beholde det i sin Livstid, dog at forskr. Hr. Knudt Rudt eller ogsaa hans Søn med det aller første skulle bygge og forbedre paa Slottet og færdiggjøre det inden i med gode Stuer og Mag, saa at Kongen kan have „gode och bequemme werelsze“ deri paa Slottet, naar han kommer did, og ligeledes skulle de med Tiden og med de tilliggende Kronens Tjeneres og Bønders Hjælp lade oprense og færdiggjøre Gravene om Slottet. Samme Iyrgen Rudt skal af Slottet gjøre og holde Kongen og Riget Tyng og Tjeneste efter det Forleningsbrev, som hans Fader har derpaa, samt holde Slottet ved Hævd, Tjenerne ved Lov osv. og ikke heller sælge de vordnedes Sønner, som ere fødte paa Godset. Cum inhib. et aliis claus. consv. Gottorpp, S. Andree ap. Dag. Dns. rex per se. III, 282¹⁾.

6 Decbr. Per Willatsszen, Slots skriver paa Kjøpnehafns Slot, maa annamme til sig den Bo og Bosted paa Dragøer, som tilhørte Graabrødrene i Klosteret i Kjøpnehavn, og bygge

¹⁾ Danske Mag. IV Bække, IV, 306.

og forbedre det; siden skal han annamme det til sig med hvad Bygning, han bygger derpaa, og beholde det til Ejendom. Cum inhib. sol. Gottorp, ipso die divi Nicolai ep. Dns. rex per se. III, 283 ¹).

• **7 Decbr.** Iahann Ffriiss til Hessellagergaard, Kongens Sekretær, fik Skjødebrev paa efterskr. Gods i Hessellager By (Gudtmeherred), som er 5 Bondegaaarde og 2 Krongaaarde, hvilke han selv har i Pant for en Sum Guld og Penge, som han laante Kongen i forgangne Fejde, og dertil en Gaard, som Kongen fik til Magelag af Fru Else, Hr. Claues Krummediiges, Ridders, Efterleverske. Kongen opgiver hermed sin Ret til alt Gods i Hessellager By eller Hessellager Grund, og forpligter sig til „attfrye, hemble och fuldtkomelig tiillstaa“ Iahann Ffriiss og hans Arvinger forskr. Gods for hver Mands Tiltale, dog at saa meget af samme Gods, som findes at være frit Bondegods, skulde de Bønder, som det tilhører, nyde med deres tidligere Frihed, uden om Iahann Ffriiss eller Arvinger „thennom ther vtaff købe eller formynde kundne eller och thee forbryde eller forgøre samme theris bundegodtzs eller thett kommer vti faldt vti noget maade“; da skal det falde til Iahann Ffriiss eller Arvinger og ikke til Kongen eller Kronen. Gottorp, vor Frue Dag concept. Dns. rex per se. III, 161 b.

— Iostt Wulffeldt, kongelige Maiestatis secreterer, fick presentatz paa Geelstedt kiircke vti Wentzaherret per obitum dni Chanuti Mathie, vltimi et immediati possessoris eiusdem, dog mett saa skell, att hanndt schall skicke och setthe ther en godt, forstandig och leerdt capellaenn, som epther thenndt hellig scriiftis liudelsze kandt predicke och leere thennom, vdi samme saagenn boendis ere, theris seelers salighedt vdenn mendiskelige paafundt och vchriistelige ceremonier, och ther tiill mett gøre thennom aldt thenndt tiillbærlig tiennistte, baade indenn och vdenn kiirckenn, som en reett saagnepreestt och seelle surgere bør attgøre siitt saagnefaalck vdi alle maade. Cum inhib. solita. Datum Gottorpp, woer frue affteenn conceptionis. Dns. rex per se. III, 162 b.

— Iyrgenn Guldenstieerne, kongelige Maiestatis secreterer, fick och saa presentatz paa Ffangell kiircke vti Nesbye hoffuitt leenn ad eundem verborum tenorem, quo conscripta est et edita prescripta presentatio Iudoci Wulffeldtzs. Datum Gottorp, eodem die et anno vt annotatum est in eadem presentatione Iudoci. Dns. rex per se. III, 162 b.

¹) Kirkehist. Samlinger, I, 400. Kjøbenhavns Diplomat. II, 242.

7 Decbr. Burgimestter och raadt vti Assenns finge breff paa noget iorde, som ligge till hellig kaars alter vdi theriss bye kiircke epther saadann berettning, att epther thii her Rasmus, som samme alter haffuer vti forlenning, haffuer bortte och vdi leyge ladett samme alters iorde, liggennadis vti Lundtager marck, och thes, som haffue samme iorde vti leyge aff her Rasmus, ere vdtuorttis menndt, huilcke som waare gantsze flyttyge ther vdindenn, att the kunde haffue indtgeerdt forbeneffuende iorde, och there som saa haffde skeedt, tha haffde Assenns burgere fanget stoer skade paa theris feegann og greessgang. Tha fore saadann leylichdettz skyldt och epther thii att samme hellig kaars alter er een aff kongelig Maiestatis forlenning, haffuer hanns naade vnnt och tiilladett, att forne burgimestter och raadt mue tiill thennom anamme samme iorde, som ligge vti Lundtager marck och hore tiill hellig kaars alter och thennom nyde och beholde tiill theriss bye och deelle och skiiffte thennom vtiblaunt burgerne, daag mett saa skeell, att huilcke, som samme iorde bruge och nyde, skulle ther aff aarligen giffue och fornøige forne her Rasmus huess aarlig affgiift, som ther pleyger aff attgange, eller och huem som thenndt bør atthaffue mett rette. Cum inhib. solita. Datum Gottorp, woer frue afftann conceptionis. Dns. rex per se. III, 160 b¹); T, 143 (kortere og uden Datum).

9 Decbr. Wii Ffrederiich mett Gutz naade &c. gøre alle withterligt, att wii aff woer sunderlig gunstt och naade haffue nu vnt och tiilladet och mett thetta wortt opne breff vndne och tiillade, att oss elskelige Henric Charstenn och hanns mandtskab och thiener, Geerd Rytther och Dydrick Gyszen, mue och schulle were taaldt frye vti wortt riige Dannemarck for huess kram weerck och kram godtz, thee vdi riigett skickenndis och førendis worde. Thesliggestte haffue wii aff samme gunstt och naade vnt och tiilladet, att forserffne Henrick Charstenn, Gerdt Rytther och Dydrick Gyszen mue och schulle købe och selge och hanndle mett wore vndersaatte vdi wortt riige Dannemarck och bruge theris køebmandtskab mett thennom, daag saa att thett icke gørris och skeer emodt wore køebsteders friehedt och priuilegier och vdenn paa komme ett menigtt forbudt ther om offuer allt riiget. Thii forbiude wii alle wore fogetther, embitzmenndt, taalner och alle anndre forne Henrich Charstenn och hanns mandtskab och tiener, som forserffuit staa, here emodt atthindre, hindre lade, møye, plattsze eller vdi noget maade forfang attgøre vnnder wortt hyldlestt och naade. Gifluit paa wortt slott Gottorp, manddagenn nest epther woer frue dag conceptionis. Rel. Henricus Schulltte. III, 18 b.

— Margarethe Gyemose fik Brev, at naar Hanns Hannszenn, Borger i Medelfar er død, skal hun strax annamme til sig og beholde i sin Livstid en Have, liggende uden for

¹) Arkstykke til Danmarks Indre Hist. I, 137 (efter Originalen).

Medelfar, som han nu har i Forlønning, dog at hun deraf aarlig skal give 1 Td. Løg til Hyndtzgaffuell. Cum inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex per se ad instantiam dni. Wulffgangi van Vttenhauff, cancellarii. III, 163 b.

10 Decbr. Iahann Ffriiss til Hessellagergaard, Kongens Sekretær, fik Skjødebrev paa en Gaard i Skoubye By og Sogn (Skoubyeherred), som tilhørte Niels Bragde af Wandtaas og var tilfaldet Kronen for forbrudt Gods. Cum inhib. Got-torp, Tirsd. efter vor Frue Dag concept. Rel. Iyrgenn Quitzsou, Landsdommer i Ffyon og Embedsmand paa Rudtgaard, og Niels libsszenn, Embedsmand paa Nesbyehoffuit. III, 163 b. Smilgn. T, 144.

— Iyrgen Quitzsou, Landsdommer i Ffyon, maa inddele og indløse alt det Gods i Ffyon, han kan udspørge, som tilhørte Clemint Hoffuenskioldt og blev forbrudt til Kronen i Kong Hansses Tid [og som ikke er afhændet¹⁾], og skal siden beholde det til fri Ejendom, dog at han og hans Arvinger skulle gjøre Kongen og Kronen Fyldest for, hvad samme Gods er bedre, end han indløser det for. Cum inhib. sol. Samme Datum. Dns. rex per se. III, 163; T. 147 (her uden Datum).

— Pouell Thomessenn og Gertrudt Mattisdatter fik Brev, at naar Thomiss Hannsszenn i Nellerudt er død, skulle de nyde Nellerudt Gaard i deres Livstid med al dens Tilliggelse, med „aallss dam och thye moszenn“, dog at de aarlig skulle udgive det sædvanlige Landgilde og holde Gaarden ved Magt, samt ikke bortleje Ager eller Enge fra Gaarden og heller ikke forhugge den tilliggende Skov. Cum inhib. Samme Datum. Rel. Iyrgenn Quitzsou. III, 162 b.

1533.

4 Januar. Niels Blaack, Herredsfoged i Hyndattaherred, skal i sin Livstid beholde den Bro udenfor Hoffbroe at holde færdig paa sin egen Kost uden at bruge Kronens Skove dertil;

¹⁾ T.

han skal nyde den tilliggende Rente og Rettighed, dog mod at give Hr. Erich Banner eller hvem, som har samme Herred i Pant og Forlening, 4 Pd. Korn. Cum inhib. Gottorp, Lörd. efter Nyaarsdag. Dns. rex per se. III, 113.

8 Januar. Ienss Nielssen, Skriver, som tjener Kongen paa Køpnehaffns Slot, fik Livsbrev paa en af Kongens nye „boer“ paa Wingaarden i Køpnehaffnn, som er den tredie Bo paa den østre Ende, næst op til den, som Per Clausszenn har i Forlening, dog at han skal holde samme Bo ved skjellig Bygning. Cum inhib. Gottorp, Onsd. efter Hellig tre Kongers Dag. Dns. rex per se. III, 283¹⁾.

15 Januar. Harttuig Wullffeldt, Fodermarsk, skal have Trelleburg By i Forlening med aarlig Byskat, Sagefald og al anden kgl. Rente og Rettighed, at beholde, indtil Kongen forsér ham med et andet Len. Dog skal han „ingthet beuergie“ sig med Tolden eller andet, som Tolderen plejer at oppebære paa Kongens Vegne. Cum inhib. et aliis claus. consv. Gottorp, Onsd. før divi Anthonii conf. Dag. Dns. rex per se. III, 385 b.

— Iens Matsszenn, scriffuer, fikk presentatz sin lifvis tiidt paa Gudtbierg kiircke, ligenndis vti Gudtmeherrit, epther her Hannss Huickeldts dødt, som samme kiircke siist vti were och forleenning haffde, daag saa att hanndt schall besurge saagne faalckett mett Gutzs ordt, som handt kanndt forsuaare och beuerge mett thendt hellig scriiffit. Cum inhib. Datum Gottorp, odensadagenn nest epther S. Felicis in pincis dag. Dns. rex per se. III, 164.

25 Januar. Axell Luell fik Ejendomsbrev paa al Michel Blecks Jordegods, hvor det findes i Dannemarck, besynderlig paa 3 Gaarde i Gerloffherred i Nørre Iuttlannndt. Cum claus. consv. Gottorp, S. Pauli convers. Dag. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 113 b.

30 Januar. Christiern Lauritzszenn, som tjener Mester Christiern Huiidt, skal i sin Livstid, fri og kvit, nyde den Sortebrødreklosters Gaard i Wiiburg, som Jomfru Gertrudt nu iboer, med al Tilbehøring, Rente og Rettighed. Cum inhib. Gottorp, Torsd. efter S. Pauli convers. Dag. Dns. rex per se. III, 113.

— Mestter Christiern Huiidt, degen vdi Køpnehaffn, fikk breff, att epther thii kongelige Maiestat vdi sandthet forfaritt haffuer, att thett degenndom vdi woer frue kiircke vti Køpnehaffnn,

¹⁾ Kjøbenhavns Diplom. II, 242.

som er och schall were ith prelatuer, er mægett ringe tiill thendt, som thet nu haffuer, som er for^{ne} mestter Christiernn, eller tiill hannes ephther kommere attupholde theris nottorffit och statt mett, och thesligestte baade for for^{ne} mestter Christierns bøn, seruicio facto et faciendo, och thesligestte fore throe tiennistte, som thee samme, huilcke ephther hannom for^{ne} degendom, aff kongelig Maiestat vti for^{ne} woer ffue kiircke funderit, vti forleening fangenndis worde, hannes naadis høgmectighedt och riiget gøre nue och schulle, tha haffuer kongelige Maiestat for saadan leytlighedtze skyldt annacteret, vnieret och incorporeret Karlleboe kiircke, liggennndis vdi Ørrekrægs leenn vti Trye herrit, attmue och schulle bliffue tiill och hoess for^{ne} degen dom met aldt sin reutte och rette tiilligelsze tiill cuiig tiidt, daag saa att her Niels Riiber, som for^{ne} Karlleboe kiircke nu vti forleening och besidtning haffuer, schall thendt beholde vdi alle maade vfforkrenckeligenn ephther hannes breffuis luidelsze. Cum inhib. Datum Gottorp, torsdagenn nest ephther S. Pauli conuersionis dag. Dns. rex per se. III, 283 b¹⁾.

31 Januar. Gertrudt Pederadatter fik Brev, at efterdi hendes Fader Peder Stub i Wiiburg for nogen Tid siden bortrømte til Rigets aabenbare Fjender og argede ind paa Kongens Undersaatter, forbrødes hans Gods til Kronen. Nu har Kongen, for at forskr. hans Datter desbedre kan komme til et ærligt Brød i Ægteskab, givet hende til Ejendom en øde Jord i S. Magni Gade i Wiiburg, som hendes Fader ejede og paaboede. Gottorp, Fred. efter S. Pauli convers. Dag. Dns. rex per se. III, 113 b.

II Febr. Mester Mattis Ericsszen, Abbed i Oess Kloster i Nørre Hallandt, fik Stadfæstelse paa et Brev, i hvilket menige Conventsbrødre smstds. havde forlenet ham at have for sig selv i sin Livstid 10 af Klosterets Gaarde, som er Gaarden Ness, som Iennss Suensszenn iboede, 5 Gaarde, som kaldes Yderfylldinge (Widdinge Sogn) og 4 Gaarde, som kaldes Steen Gaardtze Holtt og Boes Gaarden (Åaess Sogn, Wiiskeherred) etc. Cum claus. conv. et inhib. sol. Gottorp, Tirsd. efter S. Dorothee Jomfrues Dag. Ad mandatum regie Maj. proprium. III, 386.

7 Marts. Knut Matsezen ffich presentatze paa Geelsttedt kiircke per liberam resignationem cuiusdam Laurentii Ioannis, vltimi et immediati possessoris eiusdem. Datum Gottorpp, feria sexta prox. post dominicam inuocavit. Dns. rex per se. III, 159.

¹⁾ Rørdam, Ebbena. Kirker og Klostre, Tillæg 202—03.

13 Marts. Her Michell Iibsszenn, prest, flick presentatze aff konninglige Maiestat paa Haarbørloff kiircke, ligenndis vdi Ffaletter, per resignationem dni. Laurentii Øllmaandt, regii secretarii, iuxta vulgarem tenorem presentationis, que hoc tempore edi atque in publicum dari solet. Datum Gottorp, quinta feria post dominicam reminiscere. Commissio regie Maiestatis propria. III, 193.

24 Marts. Vi Fr. gjøre vitterligt, at Christoffer Huiittffeldt, vor Hofsinde, for nogen Tid siden begjærede af os, at vi vilde tilstede ham at gjøre et venligt Magelag med Kronens Bonde Oluff Knutsszen i Kromstroppe om dennes Gaard, og da gav vi ham vor Befaling til nogle gode Mænd, som paa vore Vegne skulde have Fuldmagt til at granske, forfare og handle dem imellem og have god Agt, saa at os, Kronen og Bonden skete Fyldest igjen til Vederlag for samme Gaard. Disse have nu gjort dette, som Christoffer har bevist for os med deres aabne, beseglede Brev, og ligeledes har han havt for os følgende aabne, beseglede Pergamentsbrev: Jeg Oluff Knutsszenn i Kromstruppe har med Kong Fr.s Samtykke og Befaling afhændet og magelagt fra Kronen og fra mig og mine Arvinger og til ærlig og velbyrdig Svend Christoffer Huiittffeldt den Kronens og min Bondeggaard i Kromstroppe, som jeg nu selv iboer, med det Gaardsædehus, som er bygt og gjort af samme Bondegods og al anden Tilliggelse, og derimod har jeg efter ærlige og velbyrdige Mænds, Knudt Vrnes, Niels Biillds og Henning Waalkendorps fulde Nøje (som havde Befaling dertil af Kong Fr.) og efter min egen gode Tykke og fulde Nøje oppebaaret af forskr. Christoffer Huiittffeldt dennes Gaard, som kaldes Straroppegaard, og for hvad Gaarden i Kromstroppe er bedre til Ager og Eng end hin, skal Kronen, jeg og mine Arvinger have en Eng kaldet Keelldehaalms Mose, som ligger til den Gaard i Sandagher, Hanss Eskisszenn iboer, og et Stykke Skov, som kaldes Kiirszehaffue, hvilket alt jeg og Arvinger skulle have for en evig Bondeggaard med al Tilliggelse, som Christoffer Huiittffeldts Brev ydermere udviser, og takker jeg ham for Fyldest. Til Vidnesbyrd tilbeder jeg forskr. ærlige velbyrdige Mænd, som overværede dette Magelag, at besegle med mig. Tirsdagen før S. Mathei ap. et evang. [24 Septbr.] 1532, -- hvilket Magelag vi samtykke og stadfæste. Cum inhib. sol. Gottorp, Mand. efter Sønd. lætare. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 164.

24 Marts. Claues Huiittffeldt ffick presentatz paa Torsnes kiircke mett sin annexa, thenndt capell paa Wixness, huilkenn Torsnes liger vdi Laalanndt, quam ecclesiam cum prescripta capella in Wixnes Nicolaus Huiittffeldt eo modo adeptus est per liberam resignationem dni. Ioannis, vltimi posessoris earundem. Daag schall for^{ne} Claues Huiittffeldt besurge och beskiecke saagnefaalcene, baade vti Torsnes och Wixness, tuinde forstandige capellaner, som clarligen epther thenndt hellig scriiftis liudelse kunde lere och predicke thennom rene Gutzs ordt, cum ceteris clausulis, que in nous presentationis formula continentur. Datum Gottorp, feria secunda post dominicam letare. Ad mandatum dni. regis proprium. III, 193.

26 Marts. Iens Sergesszen i Ffardo har berettet for Kongen, at han har et Møllested i Tuerbeck, som hører til den af ham iboede Gaard, og som han vil lade opbygge, og havde for Kongen nogle aabne, beseglede Pergamentsbreve, som nogle Kongens og Kronens Bønder, ligeledes Biakop Offus Biilde til Aarhus og regelbunden Mand, Hr. Ienns Persszenn, Provst i Tuilum Kloster, med Samtykke af menige Konventsbrødre smetds. og alle andre Lodsejere have udgivet, lydende, at de alle endrægtig med deres fri Vilje have skjædet ham og hans Arvinger al den Lod, som tilkommer dem i de Jorde, Enge og Ejendomme, som rækker og strækker paa samme Møllested. Thi har Kongen tilladt forskr. Ienns Sergesszen at opbygge samme Møllested og nyde det for sig og Arvinger til sin Gaard mod saadan Skyld og Afgift, som han plejer at give deraf til Kongen og Kronen. Cum inhib. Gottorp, Onsd. efter Sønd. lætare. Dns. rex per se. III, 114.

2 April. Hr. Oluff Roszenkrandtzs, Ridder og højbaarne Fyrste Hertug Hansszes, Kongens Søns, Hofmester, fik Brev, at han skal beholde efterskr. Len, Gaarde og Gods, Abramstorp Gaard og Len, Haalm Gaard, Haalm Mølle og alt Wallore By og 5 Gaarde i Assendrup og to Gaarde i Aaszroe, som Ies Persszenn og Mats Persszenn ibo, hvilke han har i Pant af Kongen og Kronen, uafløst i hans Livstid mod at bygge og forbedre Gaardene og holde Møllen ved Bygning og alt Tilbehør, Tjenerne ved Lov osv. Efter hans Død skulle hans Arvinger beholde hine Pantelen, indtil de afløses dem efter Pantebrevenes Lydelse. Cum inhib. sol. Gottorp, Onsd. efter Sønd. judica. Dns. rex per se. III, 284¹⁾.

¹⁾ *Annaler for nord. Oldkynd.* 1866, S. 59.

Uden Aar.

Wii Frederich met Gudts nade Danmarckis, Wendis och Gottis koningk, vduald konningh tiill Norge, hertug i Sleszuigk, Holstenn, Stormernn och Ditmerskenn, greffwe vdi Oldenborgh och Delmenhorst, biwde alle wore kere vndersatte, bisper, prelather, riddere, riddermendts mend, kjøpstædts mend, bønder och menige riigens indbyggere, aandelige och werdzlige, ati her effther, thend aldsommectugista Gud tiill loff och ære, oss, riiget och ether alle och huer sardelis effther synn stadt tiill friid, rolighedt och euigh bestandh, afflegge och bortkaste alt affwend, wrede, twedregt och vbestandighedt, szom nogen kand haffue emod thend anden, och her effther leffue broderlige met huer andre vdi god, trygg och wenlig endregt, friidh och wenskap.

Wii forbiwde och alle bisper, prelater, riddere och riddermendts mend, som magt och welde haffue her vdi riiget, vdi noget maade at forhade, vndertrycke eller offuer wold atgiøre andre prelater och riddermendts mend her vdi riiget, som vnder thennom ære och icke ære saa megtuge och formuende, som the ære. Haffwer then ene then anden noget tiill at thale, tha giffwe thet tilkende fore oss och wort elskelige riigens raadh och skilyes at met rette effther loghenn.

Wii forbiwde och alle bisper, prelater, riddere och riddermendts mendh her effther noget kjøpstædts mend eller almwe at vforrette; meden huilcken, som haffwer nogen aff thennom tiill ath thale, hand skall thale thennom tiill met logh och rett tiill bythingh, herritztingh, landstingh, fore oss, wort elskelige riigens raad oc riigens canceller. Dierffwis nogen her emod atgiøre, tha wille wii lade straffe ther offwer, som tilbør, effther loghenn.

Wille wii och saa, at alle riddermendts mend her vdi Danmarcks riige, som icke haffwe stadfeste tiill naffn, skulle tage och vdwelye thennom stadige tiillnaffn vdi saa maade, at the, som føre eens skyoldh och hielm, skulle haffwe eens tiill naffn, paa thet at mand vdi framtidenn kand spørge, huilckenn nogen erligh rittherligh gerning gior i marckenn eller anderstadts, som vdi andre christelige koninge riige sidt er.

Paa thet at menige rigetth maa altid være vdi godh rusthninge, tha wille wii, ath alle bisper, prelater, abbether, priore, proffwesther, cannickers, vicarier, riddere, riddermendts mend, fruer och iomfruer och alle, som iordegodts haffue her vdi riiget, skulle een gang om aaret holde en menlig musteringe met theris swenne, heste, harnisk och werge, som skall were¹⁾ huer fiortthende dagh effther posken

¹⁾ Begyndelsen af denne Artikel lød først saaledes: Paa thet at menige riigens prelater och adell maa altid være vdi godh rusthninge, atwære tiill rede at affwerge menige riigens skade och fordorff, om noget paakomer, tha wille wii, att skall skee een musteringe offwer alt riiget. — Dette er overstreget og det i Texten anførte tilskrevet i Marginen.

hwert aar, effther then skickelse, wii tilfornn ther paa giordt haffue, huickenn mustringe som skall stande vdi Iutland vdi Wiborgh, vdi Fyen och Lawend i Otthens, vdi Sieland, Møen, Laaland och Falster i Ringstæde, och vdi Skaane i Malmø. Findis och noger, som icke komer tiill samme mwsteringe, eller och icke gjør then musteringe fuldt effther then skickelse, wii och wort elskelige riigens raad ther paa tilfornn gjort haffue, thaa skall then straffis ther fore, som then bør atstraffis, ther wort och riigens argesthe wiide will; ther tiill met skall hand vdgifwe thend pene, som tilfornn ther paa satt er.

Wy wille och, at wore lensmænd, borgemesthere, raadmenn och byfogethe schulle haffue godh æckt och tilsuwn vdi theris lænn och i kispstæderne at lade forfare, om ther nogen ære, som ære koningh Christienn tilgiffue, och om the nogen saadan formercke, were segh aandelig eller werdzhg, thaa skulle the then hindre och føre strax tiill synn tilbørlige dommere.

Wille wii och, ath alle bønder och almwe skulle were theris herrer och huslonder hørige oc lydage, fore giffue och gjøre thennom aarligen theris aarligen skyldt, arbeigdt och anden pligt met alt tilbørlighedt, och skulle the ey lade thennom findis fortrudne vdi noger maade.

Wille wii och saa, at alle borgemesthere och raadmenn vdi alle kispstæder offwer alt riiget skulle huer vdi synn kispstædt gjøre een god skickelse met it redeligt kish paa alle hande ware hoes embitsfolk, som ær hoes smede, skomagere, skreddere, bryggere och saa framdelis meth alt anden køpmandskap effther aarsens och tidsens leylighedt.

Wille wii och, ath alle købstads menn her effther schulle rusthe thennom paa gode harniske och gode werge, at affwerge wor, theris eigenn och menige riigens forderff och skade, om noget paa kommer.

Wille wii och icke, ath saa mange løse karle och peberswenne skulle løbe her omkring vdi riiget frau een tiill een andhenn, medenn ther som the her i landit were wille, thaa schulle the tiæppe bondenn tiill halfft aar och helt, och forbiwde wii ther fore wore lensmændt och alle andre her offwer nogenn saadanne peberswenne och løse ledige karle at vppeholde vdi noger maade, thennom at fordedinge och forsware.

Wii wille och icke, ath presther, proffuesther eller andre skulle gjøre nogen landkisp, kispstæderne tiill forfangh i noger maade. Findis och noger her emodh atgiøre, thaa schall wor lensmandh och borgemesther och raadmenn vdi nesthe kispstædt haffue fulde magt at thage thet altsamenn, hues som saa kjøpt er, halffdelenn tiill oss och halffdelenn tiill kispstædenn. C. 164¹⁾.

¹⁾ Denne Forordning findes paa nogle Blade, der ere indhæftede som et særligt Læg imellem Afdelingerne Smaalændene og Jylland. Nogle af de Artikler, dette Brev indeholder, ses at være vedtagne paa den Herr sag, som afholdtes i Odense i de sidste Maaneder af Aaret 1526 (Nye danske Mag. V. 98 ff; smlg. Allen, de tre nord. Rigers Historie, IV, 1 Afdel. 166, jfr. 305, Note 72. Heise i Hist. Tidsskr. IV Række, V, 289—90), men om Forordningen virkelig er blevet udstedt, kan næppe afgøres.

Thette er then ridderlig eedt,
som gode mennit gjøre skulle then dag, som the anamme ridderlig
stadt oc naffn, oc skulle the then holde aff theris yderste magt

oc formwge paa theris christelig troo.

Først att handt scall elske Gudt offuer allting,
oc scall wære then hellige kircke biistandig,
oc then beskermte aff syn yderste formwge,
oc syn herre oc syn koning och fæderne riige hwldt oc troo, oc
retferdighedt att styrcke,

oc beskermte fattige enckér oc faderløse oc moderløse børn till
retferdighedt.

Oc hører handt noghen, som taler paa riddere, riddermendtz
mendt, frwuer eller iomfrwuer ere, tha bør hannwm att sware ther till.

Oc alldrig att samtøcke noghen wretferdig domm mett hanss willie.

Oc scall handt wære then fattige biistandig wdi hanss retferdig
sag saa well som then riige, saa hielpe hanwm Gudt oc helghenn. II, 15¹⁾.

Skickelse paa huess rusted hestte kongelige Maiestatis
regenscabis fogeder paa h. naadis regenscab slotte

her epther holde skulle.

Primo, embitzmandenn paa Kallingborg viij hestte forudenn
hannss egenn perszonn och en dreng, och sidenn thet andnet embitz-
faalck paa slotthet, epther som waar vdi konning Hansszis tiidt.

Nykøping slott vj rustedt hestte forudenn hanss egenn perszoenn
och en dreng.

Aalehaalm slott vj hestte vden hanss egenn perszoenn och en dreng.

Nyeborg slott vj hestte vden hanss egenn perszon och en dreng.

Kolldinghuus vj hestte vden hanss egenn perszonn och en dreng.

Kallø vj hestte vden hanss egenn perszoenn och en dreng.

Aaleborg, for thet leenn er wiitt och brett, ther for schall handt
holde x hestte vden hanss egenn perszoenn och en dreng. III,
første Blad ufolieret.

Først Kiøpnehaffn xij heste

Kallingborg xij —

Aaleborg xij —

Kallø xij —

Nykøping x —

Aaleholm x —

Nyborg x —

Kolding x —

huess the ythermere holle, skulle the holle aff theris gaads. C, 359.

Ad subscriptum exemplar ecclesiarum presentationes sunt
scribende:

Wii Frederich met Gudtz naade &c. gjøre alle witterligt, at osz er till-
kiendegiffuen, att wor och kronens kiercke N. wdi N. leen liggendis nu vac-

¹⁾ Nys danske Mag. VI, 148.

cerer och ledig er effther N. død, som thend nu sist wdi were och forleening hafide. Tha efftherthi osv. som *Brevet af 1532, 15 Marts*. IV, 468 ¹⁾.

Kansleren sendte Mogenss Iwell følgende Skjødebrev med Per Swensszenn, Raadmand i Hollstebro: Vi Mylter Symensszenn, Christierrn Symensszenn og Oluff Symensszenn erkjende at have solgt, skjødet og afhændet til velbyrdig Mand Eyler Briiske paa Kongens Vegne Gaarden Hollwm i Voldburgs Sogn, som vi selv bo i med den Eng og Ejendom, som de finge af Stye Eggersszen for 300 Mk. som vi havde lovet Eyler Briiske paa Kongens Vegne ²⁾. Hollstebro, Mand. før S. Erasmi Dag [30 Maj] 1519. III, 25 B.

¹⁾ Nye danske Mag. VI, 146—48.

²⁾ Interpunktionen er ndeladt som tvivlsom.

Dansk Tegnebog

1531—1532.

(Bogstavret aftrykt).

Dom oc ransneffning.

1

* Sandemend i Melsom herret haffue ladhet berett for k. Mt., ath the noget tiid siden forleden bleffue feld ffior oss elskelige her Iørgen Friis, biscop til Viiborgh, for noghet høg paa Steffuenstruppe mark, oc the giorde skutzmoll paa theris beuisning, oc the icke motte thet nyde. Therefore vnder k. Mt., at the mwe gøre theris tug, nar the tillffylgis, i tylbørlige sager, ligge som the icke feld vore, til saa lenge sagen kommer i rette ffior k. Mt. Dns. rex per se.

* Iwer Suendszenn i Engardh, Søffrin Ienszenn i Ryszom, Nys Wynther oc sammeledis sandhemend oc herritzneffn i Hierneherrit haffuer beret for k. Mt., at Lauris Skriffuer i Hiernige haffdhe steffnet thennom met k. Mt^a steffning at mødhe i Kiøpne[haffn], szaa haffuer the beret, at samme tiid er mytt wti theris høsth, athe vdhén theris store skadhé oc forderffue ycke tha kand mødhe. Thi haffuer k. Mt. wnt, at samme sag oc alle dele, som samme sag anrørendis er, skall wpstande tiil S. Mickels dag; tha skaell samme sag for a. b. c. indsettis.

* En stadffestelsze paa tuende breffue burghemester oc radh aff Horszens tiil bedhre beuisning.

Lauris Tancke en stadffestelsze paa et skødbreff tiil bedre beuisningh.

* Priir aff S. Knud citat Søffrin Stampe, nobilem, for^{1b} en gaard, han haffuer fraa for^{no} kloster, ligghendis pa Langland, atmødhe i Kiøpnehagen Margrete dag [13 eller 20 Juli].

* Iens Smed i Suinborg en forscrift til Riibe. Beretter, at her Per Hanszenn gaff eth huss borth i Riibe met vrette, ath the hielpe hannom saa til rette, kallendis begge partherne for thennom.

* betegner at der i Tegnelsesbogen foran Brevet findes et Kryds (som angiver Brevet som udfærdiget).

* Northen Muddehøy en stadffestelsze til bedre beuisingh.

* Et sendemantz breff.

* Her Holger Roszenkrantz beretter, at Welatz Seffrenszenn, Seffrenn Iude, Anders Iude, Seffrenn Fynbo nogenn stacket tiid siiden forleden forsamblede thennom ved Bierg herritz ting och wdkallede her Per Plack, hans prest, vdi tro och loffue och slo hannom ibiell hoss tingett och siiden alle romde strax fraa tingett och fuldis att. Ther fore giffuer k. M. skøeling offwer thennom.

2 * Her Holgerd, Kvittans. 23 Juni. (Se S. 285).

* Her electus Gyllensterne beffalling till Lauris Skinckell, Niels Bild, Mickell Brockenhuss, Knud Wrne, Eric Matzsenn, at ther ligger en iord paa Brylle marck, som kronens tienere, Anders Brodt, haffuer tagett fraa en aff bispens tienere ther samesteds, att the thet granske och forfare.

* Hans Bernetsenn breff paa Torø, ligesom thet breff lyder, mester Peder Bernitsenn ther paa haffwer¹⁾.

[Bertell Seffrenszenn opstandelsze breff, at hand haffuer berett fore k. Maiestatt, at hand²⁾].

* Mickell Anderszenn beffalling till Cristiern Iensenn, herritzfoget paa Toszing. at hand tager gode mend till och endelig dømer hannom och Nis Høyte och hans medarffuinge Iep Boyle och Hans Willomszen emellom om bonde iord, the trette om.

2 b * Her Wlff van Wthenhoff, canceler, embetzmænd paa Hintzgallf, haffuer berett fore k. M., at Hans Ebbeszenn, bonde vdi Indtzløff, er begerendis nogen iord paa Indtzløff marck till maglag aff frv Anne vdi Gierdako, och canceller haffuer besicte szamme iord, saa kronen er sked fyllust; er k. M. till fredis, att saa skier.

* Keld Hanszenn, nobilis i Tyszilholt, beffalling till electus Gyllenster[n], her Per Lyck, Anders Jacobszenn, Iehan Brockenhuss, Anders Emicszenn, Tønne Palszenn, att the kalle Matz Lud mett szyne beuisinge vdi rette, fore hans[?] slog Anders Hanszenn, hans broder, vdi hiell, och døme.

* Idem beffalling till mester Ølriich Bild, Dideric Henningszenn, Axell Fickeszenn, nobiles, Iørgen Lauriszenn vdi Ore, Ies Perszenn vdi Oby, at Keld vill gøre ett magskifte

¹⁾ smilgn. 1531. 23 Juni. S. 285.

²⁾ overstrøget.

mett kronens bønder vdi Skorp paa nogett iord, szom skyder paa hans dam, Asbeck mølle¹⁾, att the forfarett, at kronen skeer fylleste, och giiffue bescreffuit, ouerwerendis Anders Saall, fogeden.

* Her Maghens Gøy eth breff, at enghen skall dele paa hanns goedts i Nøriutland, then stundh han er i wor nadigste herris forfaldh i then herredagh eller vj wgher ther effther.

* Ies Iepsszenn i Rynckeby en stadffestelsze paa eth konning Hanssz skøde breff.

* *Hans Beriidszenn, Livsbrev paa Toraa. 23 Juni. (Se S. 285) ¹⁾.* 8

* Berthell Søffrinsszenn oc Søffrin Søffrinsszenn i Grandgaard haffue beret for k. M., at electus tiil Roskild haffuer wduist thennom aff theris gaarde oc fordelt oc giurd thennom friidløs oc haffuer doch icke giurd thennom fillest for magskiift effther k. Maiestatis breffa lidhelsze. Ther for haffuer hans naade ladet samme sag wpstaande, tiill szaa lenge hans nadhe komer ther i landet, och bliffuer giurdt en endelige endhe ther om, oc ther for indhen skaell engen dele komme thennom wndher øghen eller tiil skade.

* Eisdem en protectorium.

[Fru Marine ¹⁾]

* [En beffaling ¹⁾] tiil Strange Magenszenn i Suining, Oluff Olszenn i Lørup, Per Nelszenn i Øxendrup, Hans Klemidszenn i Guldber, Hans Anderszenn i Wariund oc etthers metfølghe, szom rebthe Braager marck, eth breff tiil tesze for²⁾ szaa, at thet er beret for k. Maiestat, at Broagher marck er nw nyd-ligen reb[et], oc mene nogne loedzeyghers, at thennom yck er giurdt fyllesth; szaa haffuer k. Mat. wndh oc tiilladet, ath huer eygher skael brughe thet maell, szom thennom er tiilrebt, tiill szaa lenge agrøne, ther nw paa er, bliffuer høstet oc affkomen. 8 b
Sidhen skulle the forsamlis paa [samme] marck, nar the ther efter bliffuer loffligen tiil kallit, oc tha rebe oc mole then rettheligen oc effther logen, szom the wille ansuare for Gud oc vere bekiend for k. Mt.; oc huo ther tha findis, szom haffuer haffdt oc brugdt mere end hannom met rette kand tiilfalle, skall han giøre fillest ther for eghen effther logen.

[fuer Friis ¹⁾]

* Eth breff, at byscopen aff Viborig haffuer ladit beret

¹⁾ overretget.

²⁾ overretget og med Tilføjelse: Thette breff skal registreris.

for k. M., at mesther Cristiern Huid paa hans nadis wegne haffuer fungit indfførszel vti styfftes godts oc ther for ycke kand forfføge seggh tiil then herredag, szom er berampt atstande i Kiøpne[haffn]. Ther for haffuer k. M. wndt oc tiilladit, at samme sag skaell wpstande tiil S. Laurits dag [10 August], [doch szaa at hans nadis rettighed bliffuer wforsemp[t]¹⁾, oc ther szom samme sag ycke ther forindhen endh eller affthalit, tha skall hues dele eller forffyllingh, szom ther paa giurdt oc forfuldh er, ycke were ther met forkrengdt eller forsemp[t] vti noget made. Rel. Her Mogenns Gøye.

4 * *Iergen Iull, Livsbrev paa Martoffgaard. 26 Juni. (Se S. 286).*

* Nels Iepsszenn eth opne breff tiill bøndher oc menughe almoe, ehuo the thene eller tiilhør, vti Odenszøherrit, at k. Mat. er wordhen tiil widendis, at nogne aff thennom ycke ware nw siistis wti Odhens met theris hesthe oc wagne, tha k. Mat. war ther, at fløre hans n. fadburdt effther gamle siiduan; szaa bedher oc biuder thennom k. Mat., at the retthe thennom effther huer atfføre eth less thymber met heste oc vagh fraa Wberid skog oc tiil Nesbyhoffuit, szom hans nadhes lensmand thennom vndheruiszendis vordher; ther met skulle the vere frii, bade for the skulde siistis haffue fjørd, oc nar hans nade dragher tiil baghe.

* Idem eth breff, szaa at Nels Iepsszenn war skyckit for k. Mat. paa then ene oc nogne bøndher paa then andhen sidhe, oc atspurdhe for^{ne} Nels Iepsszenn thennom, om hand var skillue wti en tiiffs dødh, szom bleff hengdth etc., szom han wiil self itthermere forclare, nar k. Mat. komer tiil Nesbyhoffuit.

4 b * Hans Bundhe i Allerup, Per Haure ibidem oc andre theris metffølgher, raffnsneffning i Salingherrit, eth breff, szaa at the haffue werit for k. Mat. oc i retthe steffnit Hans Esbernszenn i Rwomme, for at hand haffuer ladit fellidt thennom for eth raffnsneffn, the nogenne tiid sidhen swoer Hans Ienszenn quit for ibidem. Tha paaskødh for^{ne} Hans Esbernszenn oc berette, at handh ycke haffdhe syne breffue eller beuisning tiilste[de], ther for haffuer k. M. wndt oc tiilladit, at same sag met for^{ne} raffnsneffning skall altyngist bliffue wpstandendis, tiil szaa lenge hun andhen tiid komer indh for h. n. och bliffuer ther om giurdt szaa mōgit, szom reth er, doch saa at for^{ne} Hans Esbernszenn nidher syn iordh, szom han i heffu oc were haffuer, tiil szaa lenge hun bliffuer hannom affundhen met logen.

¹⁾ overstreget.

Thesze effther^{de} skulle forskriffues wti borgheleygdhe. 5

at blyffue paa viij dage, szaa lenge k. Mat.

bliffuer her i landit.

xiiij koning. Mat^{is} besthe wti S. Knudz kloster, viij besthe tiill S. Hans, k. Mat^{is} eghen, Holm klosther, Melckior Rantzou vj. doctoren ij oc kliffuer ij.

Peder Docke och Marquord Ageszenn.

* Ett breff til borgemester oc raad vdi Nestuidh, at k. Maiestat haffuer nadeligen wntt, ath Tomes Andersszenn, som sidder vdi hecthe [i] Nestwedh, maa komme till borgen, till k. M. kommer self till landett. Rel. Her Magnus Gøde.

* Ies Hanszen vdi Slebeck haffuer berett for k. M., at Axell Fickeszen will legge hannom større tyngue paa, en ther pleiger att gaa aff hans bøndegaard.

Her Inguor wdi Nørre Broby citat

* Niels Kielszenn haffuer berett, at nogle fordriste siig 5 b tiill at thage nogenn engh frann wor och kronenns tienere i Wilstedt vdhenn dom och rettergangh; thii forbiuder myn herris nade alle, ehue the helst ere eller were kunde, aandelige och werdzlige, vdi noger maade atbefatte siig met samme hans nadis och kronens tienneres enge till Wilstedt, vdhen hues the kunde winde met lagenn och met rette. Ad mandatum dni. regis proprium.

* *Mester Chresten Huid, Kvittans. 30 Juni. (Se S. 286).*

* *Her Hans Olufszenn, Præsentats. 2 Juli. (Se S. 286).*

* *Axel Gode, Følgebrev. 2 Juli. (Se S. 286).*

* Per Docke vdi Ottensze opreysning paa

6

* Niels Diegn vdi Tornby protectorium oc forlening paa Tornborig k[irke].

* Tomerop skoff forhuggis, att thet icke forhuggis, førre hun bliffuer skiiff[t].

* Lauris Nielszen vdi Snestroppe protectorium in comuni forma.

* Sandemend vdi Ottensze herrit suore Oluff Nielszenn wdi Snedtzstroppe till fred och bod, fore hand mett vor att ihell slage Niels Perszenn vdi Wiillestoffte; hannom att nyde szyn fred, till sandemend och sagen kommer ind for k. Mt. Rel. Her Magnus Gøde.

* Her Werner Grott beffalling till bode borgemestere vdi Ottensze, Hans Friis, Mickell Mule, Magens Olszenn, Peder Lauriszenn, att the granske och forfare, om then bygning, som

her Iacob Knudtzenn haffuer bygd paa S. Kiarine residentz, er beder en then rentthe, hand haffuer oppeboret, siden hand fick S. Karine alter, och hwad bygning ther wor paa rezidentzien, then tiid han anammett hynde.

* Her Peder Lycke befalling till electus Gyllenster[n], Lauris Skinckell, Niels Bild, Tønne Tønneszenn, Keld Hanszenn vdi Tiszelholt, at hand haffwer beriit, at Axell Fickeszenn haffuer giord lagheffd paa ett stycke engh vdi Goldbiereg march, som hand meener met wrette, att the [tage] flere godemend till thennom och granske och forfare, om samme lagheffd er loughligen giord och om hannom bør att bruge then eng met retthe.

6 b These effther²⁾ hoffzinder schulle schriffuis till vdi theris borgerleyer, at the sidde till rede met theris heste och harnisk och swenne, och were till rede at følge fodermarskenn, nar the fange myn herris schriffuelssze, och at the forthy bliffue vdi theris borgerleyer.

her fodermarsk

- * Albrecht Gøye vdi Emcløsther
- * Christienn Skram i Essembeck
- * Iffuer Skeell paa Riiberhus
- * Yffuer Thomeszenn i Tuilom och Allinge
- * Niels Kiødszenn

[Fyen¹⁾].

[Peder Brockenhusz¹⁾

- * Benet Bilde
- * Loduig Munck
- * Peder Hanszenn
- * Siuertt Swin
- * Wolmer Swin } vdi Sore²⁾.

7 Befalning tiill electus vdi Otthens, Laurents Skinckell, Niels Bild, Henningk Walckendorp, Thønne Thønneszenn, Erick Bølye till Eluidt, Kiøldt Hanszenn till Tiszelholt, Christoffer Vllfeldt, at the forsamble thennom paa beleiglig tiid och stedt och tage till thennom nogle agte bønder, som vuilduge er och ther omkring boendis ere, och steffne her Peder Lycke paa thend ene och Peder Lauriszenn i Katterydt paa thend anden siide met beggis theris beuisninger, the haffue emod huer andre,

¹⁾ overtreget.

²⁾ desuden findes nederst paa Bladet, men neppe hørende til det foregaaende:

Anders Bøllcke

Iep Ipszenn

samt en Pennesprøve: Frederich mett Gudts naade osv.

om thend gaardt vdi Katterydt, som the om trette, och grandske och forfare vdi sanningen, om samme gaard heder aff gammell tiid Tuedtgaardt eller Gedegaardt, och thesligiste, om samme gaardh wor frue Kirstine, her Henning Podebusks efftherleffuerskes rette godts eller och for^{ne} Peder Laurisszeun hans forfædres rette arffuegodts, som hand siiger, eller ey, och hues the ther om grandskendis och forfarendis worde, at the that giffue beschreffuit fran thennom, som the wille andsuare fore Gud och were bekende fore oss etc., cum clausula, si non omnes.

* Her Peder Lycke citat her Christiernn, prier i Otthens, och capittell i samme stadt at møde i thenne første almynduge herre dag i Nyborg met her Niels Thueszenn, ridders, fundats breff och seigll, som the haffue paa Andrup og Dardruppe hofuitgaarde met mere godts, som the finge effther forne her Niels Thueszenn.

* Mesther Hartuig Lange citat mesther Ølrick Bild for 7 b thennd pension aff thet cannickdom vdi Roskilde, som hand kreffuer aff mesther Hartuigh met vrette, som mesther Hartuig mener, och sameledis fore the v^e marck om thend contract, som thennom emellom handlet war paa Gottorp, met mere tiltall, hand haffuer til hannum i samme sagh, at møde i Nyborg i thenne neste tilkomendis herredag etc.

* Thomas Anderszenn, byfoged vdi Slagelse, haffwer k. Mat. anammit then szag till sziig, at wille sielff here then till retthe, naar hans naade kommer sielff till then herredag vdi Nyborg, cum protectorio in communi forma. Dns. rex per se.

[Borgemesther och raad vti Wortbiergh haffue ladit berette for oss, huorlettis att wor ffu closther ther samme [stedtz], att ther er ingen i samme closther; thy¹⁾

* *Magens Monck, Kvittans. 4 Juli. (Se S. 286).*

8

* Bespen aff Wiborg, her Holger Roszenkrantz, Iep Friis, Peder Ebeszenn, Cristiernn Stygge till Randdrop. Pouel Stygszen til Trenderop haffuer berett, at sandemend vdi Roddingherrit haffuer giord vrett marckeskell emellom Nørrehede marck och Walmarck, emellom Røding, Grundwod och Androp marck, at the grandske och forfare, om ther er giord rett marckeskell eller ey.

¹⁾ overstraget.

* Bispens befalling till for^{de} befallingsmand och beretther, at Iens Huass haffuer tagett hannom en gardt fraa vdi Skaels sogn, laa till siele alter i domkircken, och fore en gard i Nyroppe och en gard i Bystrop.

Idem befalling till same befallingsmend, att ther er trette emellom hannom och her Seffren i Selle.

- 8 b * Idem befalling ad eosdem, at sandemend i Hiellom herrett haffuer giortt vrett marcke[ske]ll emellom Fræskoff och Seyelstrop och mellom Froer lund och Huiddom skoff, at the grandske och forfare.

Idem citat menige borgemestere, rad och menighet i Wyborg fore nogle kircker, the haffue nederbrodt, oc fore en forszammeling, giortt offuer hannom vdi felige dage, at møde vdi Nyborg natiuitatis [8 Septbr.] till herredagen.

Idem citat her Magens Gøde fore ij gardte, han laader bygge i Skrø. och en, szom Rasmus Klementsenn lod bygge i Søby i Liwsgerdherret, at møde till herredagen natiuitatis.

Idem citat h . . .

- 9 Item menige prelater och ridderskab vdi Iwtlandt bliffuer forscreffuitt att drage till Riibe mett theris rystening, suenne, heste, harnisk och werge, ther att fortøffue, till the fange wiidere beskeedt, huor effther the thennum rette schulle.

Item the vdi Ffiwn bliffue forscreffuit att drage till Otthensze.

Item the vdi Smaa lande bliffue forscreffuitt att sidde till rede mett theris rystening att giffue thennom offuer till land till Holsten, nar the furst fange k. Mt^e scriuelse.

Item alle danske hoffzinder bliffue forscreffuitt att giffue thennom till Kolding; ther schulde k. Mt^e fodermarsk giffue thennom tilkende, huor effther the thennom rette schulle.

Item thesse effther^{de} kiøbsteder er tillscreffuit att føre fitallie ind vdi forstendømet Holsten, nar the furst fange at wiide, huor k. M. først will slaa sit leigre, och skal samme fitallie føris till Kyll, Hellighaffn, Nyensted och anderstedt vnder søssiiden vdi land till Holsten att sielge for pendinge:

Køge	Naskow
Steg	Nestuidh
Wordinborg	Skelskøør
Nykiøping	Assens

Stubkipping

Bogens

Saxkipping

Swinborgh.

Nystedth

* Item eth breff [till¹⁾] Gabriel Gyldenstierne, att hand 9 b ma[a] lade fyske i thet wandt for Bynderup hage, saa widt som hans grund recker. Rel. Her Otte Krumpen.

* Ith vpstandelse breff paa en gaard, liggendis vdi Synderholm, som bispen af Wiborg och Mogens Munck haffuer dompt hannom fraan, saa lenge at saggen kommer ind for myn herre och Danmarcks riigis raadt. Dns. rex per se.

* Ith andit vpstandelse breff, att her er beret for myn herre, att for^{no} Gabriel Gylderstierne haffde eskit nogen riidmend, och samme riidmend slogis vdi Wiborg, och ther fore dellis the, och thesse ij mend aff samme riidmend, som er Mæ Seuerinszenn i Gelstrup och Terckil Anderszenn i Dalsgard, haffue beuising, att the ware icke hoss, then tiidt the andere riidmendt, som ware met thennom tilleskit paa samme sag, gjorde then vplob vdi byen, och liguel forfollis met delle, ligerwiis som the ander, som gjorde samme byfrid. Thy haffuer myn herre vndt och tilladet, att samme delle met for^{no} ij riidmend, som icke met ware, skal ald-lis vpsta, till at samme sag kommer ind for myn herre och Danmarcks riigis raadt etc. Dns. rex per se.

* Item eth breff till allmwgenn paa Langland, att som 10 myn herre haffuer tillforn tillscreffuit thennom, att huer mand icke skulle haffue mere end en hund och then att were lemmet, noger aff ether siidde offuerhørig, thy haffuer myn herre befallit lensmendt att straffue offuer samme almuge ligeruis som offuer thennom, som myn herris breffue icke holle wille. Dns. rex per se.

* Item eth breff till almwgen paa Tøssing, att myn herre haffuer tillforn till screffuit thennom, att the skulle holle och gøre en god broo att skibbe heste paa offuer till Langland, effther som hans nade haffuer befallit her Otte Krumpen och her electus at vdtæ ther et beleilig sted till etc. Dns. rex.

* Item et breff till her electus och her Otte Krumpen att the skulle vdsie et bequem stedt ther till och tilholle almugen etc.

¹⁾ overretreget.

* Item et open breff, at myn herris bønder och tiennere vdi Henninge paa Langland haffue ladit berette for myn herre, at thennom er sagd nogenn eyendom fran, och hues benianing, samme eyendom anrørendis, er [i] myn herris nadis och kronens gemme. Thy haffuer myn herre vnt och tilladit, at szamme bønder och tienere skulle beholle samme eyendom, ligeruyis som the tillforn vdi konning Hanses tiid haffd haffue, till saa lenge at myn herre komer ind vdi riiget och saggen kommer ind for hans naade. Dns. rex per se.

10 b * Item Morten Lasszenn skall haffue en quitantze osv. 8 Septbr. (Se S. 288).

Frue Anne Laurisdatter.

* Item Iahan Bagge skal haffue en beffaling till lens Huass, Christopher Rosenkrans till Skiern gard, Chresten Styge, Chrestiern Hardbo, Iens Stinger och Per Traune, borgemestere vdi Wiborgh, att hand haffuer beret for myn herre, att ther er trette emellom hannum och erlige, welbyrdige mandt, Niels Friis till Weskerjord, fore et breff om noget gods, som hand skall haffue sold hannom, som kallis Lilltorp.

* Her Rasmus Holuodh Hanszenn, at Mickell Anderszenn, som er loglig wdrist, haffuer slagett och hugget hans folk vdi szyn eng, emodh thet han er loglig vdwrist.

11 * Brev til Hr. Niels Locke ¹⁾.

* [Niels Friis til Waskiergard et breff till Mogens Munck, att hand haffuer beret fore myn herre, att hand haffuer ladit fiske vdi Westerhaw mett hans egit skiff till hans egen gaards behoff, och hand haffuer taget ther for sandtold aff hannom aff samme hans skiffue, tha will myn herre, effther thet att hand haffuer ladit fiske met hans egit skib till hans egen gords behoff, att hand skall haffue hans sandtold igen etc. ²⁾].

* [Her Marquondt citat lector Pawell, carmelithe, fore nogle breffue, som hand haffuer schreffuit hannum paa met vrette, at møde vdi første almyndiige herredag, som stande schall i Nyborgh, cum clausula, at huilcken icke kommer, tha wille koninglige Maiestadt lade dømme paa sagen, effther thens beuisning, som tilstæde komer ²⁾].

¹⁾ Norske Rigeregistranter, I, 28.

²⁾ overstrøget.

* Biispen aff Riipe et opstandelse vdi then sag emellom 11 hannom och Claues Sestede fore thet herwercke, hand lodh swerge hans swenne Per Iull met syne stalbrødre offwer, at skulle oppestaa till neste komendis almyndig herredag vdi Nyborg och sex wger ther nest, effther thi k. M. haffuer vdgiiiffuitt syn steffning i samme sag, att wille thennom skyllien att mett retthe.

* Her Magens Gøye, her Pretbørn oc Eric Banner k. M^{tes} quitantze paa the pendinge, the anduorde her Otte Krwmpenn oc Iørgen Gyllenstern, som the hagde anammit etc. epter registers lydelse¹⁾.

Item her Otthe oc Iørgen en quitantze, ath the her hauer antuordhet samme pendinge etc.²⁾

* Eth breff tiil Gauerlund soghenn, ath the suore her Magens til egth och arbeith oc inghen andhen, dog saa at the giue Hertig Andersen theris visze landgille oc ingthet andhet epter k. M. breff lydelse, til the fange ydermere k. M. scriffuelsze. Rel. Her Magens Gøye³⁾.

Tiil Niels Ieipszenn och Michel Clauszenn.

12

* Item breff til huert landtzting, at k. M. haffwer forscreffuit en herredag i Nyborg; the skulle møde iiij eller vj bynder aff huert len, som lenet er stort til, met fuld magth, och iiij riddermentzmend aff huert stigt met full magth paa all adelens vegne ther i stighet, saa the ere ther fredagen post omnium sanctorum [3 Novbr.] vieth.

* Her Anders Bille oc her Oluff Rosszenkrantz citat her Henrick Roszenkrantz for kirkekorn.

* Ith breff till her Peder Løcke, att hand skall lade ferde myn herris mach paa Ny huss och lade hyntte wyn och tyskt søll efran Kispenhaffn, som myn herre haffuer tillforun tillschreffuit hannom om etc.

* Item passport Wendsell van Gere sielff tolte, øl och madt j nats tiid.

* Eth. breff till her Iohan Vrnue och mester Anders Glob om wyn och fremmit drøck.

* Item et kall i alle raadts breffue.

Hr. Niels Løcke, Ejendomsbrev⁴⁾.

12

¹⁾ smilgn. 1531, 18 Septbr. Se S. 289.

²⁾ smilgn. 1531, 12 Septbr. Se S. 289.

³⁾ smilgn. S. 287.

⁴⁾ Norske Rigsregistranter, I, 29 (17 Septbr. 1531).

*Brev til samme*¹⁾.

- 13 * Erick Gyllenstierne en missiue till Niels Iomfru suend och hans staldbroder, skuttere, som ligge i borgeley i Naskow, att the skulle inddrage paa Engelborg, nar hand eller och hans foget thennom til siger, om behoff giørss.

* Eth følge breff till bønder och tienere, som tiene och ligge till wor och kronens gaard S. Iørgens gord y Brerup liggendis vdhen for Marreboo, att thes skulle ingen sware vden fru Soffy Persdotter, Ebbe Mogenszens efftherleuerske, eller hinnis foget vdi hinnis sted²⁾.

Lauris Fiwnboo, fru Soffys foget.

* Et beffalings breff till her Mogens Gøye och Erick Erickszenn, att the tage flere gode mend till thennom och steffne her Mogens Biille paa then ene och [her³⁾] Per Ebbeszenn paa hans fadersøsters wegne, fru Sofy Mogensdotter, paa then [andhen] siide om trette, thennom emellom er, for nogen eyendom paa Hiellemdrup marck och tesligist en lagheffd, som her Mogensz foget haffuer giord paa nogen eyendom i for^o Hiellemdrup marck, som Per Ebbeszenn mener met vrette, och tesligist om et byggested, som kallis Strølund, att the endeligen dømme effther beggis theris breffue och beuisning, och om for^o lagheffdt bør at were widt magt eller ey, giffuendis fran thennom beschreffuit etc.

- 13 b * Et andet beffalings breff till Mogens Ffassy i Wennegord, Per Grøen i Rybjerg, webnere, Pouel Ibszenn, herritzfoget i Bølling herrit, Mas i Skyndbjerg, Chresten Ienszenn i Deydbierg, Mas i Hameswang, Erick i Klockmosze, Chrestiern i Albeck, Niels Anderszenn i Abeldrup, Per Skreder i Skiern, att the skulle granske och forfare om trette emellom Per Ebbeszenn och Morthen Sloustrup, att huess deel, som hannom bør att giffue hannom aff sit bønder gods till kronen, tesligist om then gard i Skiern, som kallis Dal, som Anders i bor, om samme gard findis at were kronens gots eller och findis at were hans bonde gots etc.

* *Erich Gyllenstiern, Følgebrev til Abeltrop. 19 Septbr. (Se S. 289).*

* Eth breff, at bispen aff Viiborg haffwer nw stilleth kongl. Mt. til fretz for hues besettning, som h. k. Mt. hagde

¹⁾ Norske Rigsgesegister, I, 80—81.

²⁾ i Marginen tilføjet: Iørgen Vrne eller ingen [?], till i fange wor scriuelse igen ther om. Smilgn. S. 289.

³⁾ overstrøget.

giord paa Stolduig gord oc gotz, och hues rettighed, som kongl. Mt. haffwer til samme gord oc gotz, som hans nade haffwer ladhet besetthe, haffwer h. nade vpladhet her Iørgen Friis oc hans sysken¹⁾.

Hr. Vincents Lunge, Kvittans²⁾.

Hr. Vincents Lunge, Kvittans²⁾.

Hr. Vincents Lunge, Kvittans²⁾.

Hr. Vincents Lunge, Kvittans²⁾.

Hr. Vincents Lunge, Missive²⁾.

Tesse ephther^{ne} kiøpstøder ere tiilschreffuit att vdgørre 14 b iagterne tiill Kiøpnehaffn och forschicke thennom tiidt mett bysser, krud, lod, gode bodtmænd och fitallig paa en monats tiidt anno etc. mdxxxj, løuerdagen nest effther S. Michaelis dag. [30 Septbr.]

Kiøpenhaffn	Ringstedt	Halmsted
Kiøge	Kallingborg	Wordbiørg
Nestwed	Slauelsze	Lauholm
Helsingøør	Nykiøping i	Syllesborg
Roskyldt	Otzherret	Koningis back
Slangerup	Malmøø	Semershaffn
Prestøø	Landskrone	Ysted
Wordingborg	Lund	Thomerup
Skelskøør	Helsingborg	Trelleborgh
Korsøør	Engelholm	Rodneby.
Holbeck	Wæø	

Postheste

15

Tesse effther^{ne} breffue om post heste bleff nu forskickede mett Katt Ridesmaswend tiill tesze effther^{ne}, anno etc. 1531, Galli dag [16 Oktbr.]

Først til her Iahan Wrne at forskicke tiill abbeden aff Ringsted kloster.

Ther nest abbeden aff Ringstedk[loster] tiill her Knudt Rudt paa Korsøør.

Ther nest her Knudt Rudt tiill her Peder Lycke paa Nyborgh.

Ther nest her Peder Lycke tiill borgemestere och raad vdi Aszens.

Ther nest borgemestere och raadt i Aszens tiill Claues van der Wisk paa Brunlund etc.

Och tesligest at forskicke tilbaghe igenn huesz breffue, som tiill thennom kommer. Datum Gottorp etc.

¹⁾ smilgn. 20 Septbr. 1531. Se S. 290.

²⁾ Norske Rigsregistranter, I, 30 (20 Septbr.)

- 16 b Bispenn aff Riibe enn befaling, saa hannd haffuer berett for k. M^{at}, att Claus Szested haffuer opkreffuit sanndmennd vdi Norwongsherritt att swærre herrewerck offuer Per Iuell, bispenns tienner, och nogle hanna mett søllere for Holgaardt, szom hand annamett effther Claus Szested mett vrett, szom hannd meener. Thii betther ko. Mt. thennom, atthe paa belegligt sted vdi retthe steffne samme sanndmennd och gransker och forfarer, om the haffue suoritt rett herrewerck eller ey, och skyller thennom att mett retthe. Och skall samme sag indkomme for for^{ne} godemennd indenn sex vgers effther Iffuer Thomessenn kommer aff riigenns forfald ighenn. Och skall for^{ne} Per Iuell och hanna met søllere ingenn fredløssmaall offuer gaa, fore szamme sag haffuer wærritt vdi retthe for for^{ne} godemennd, Bispenn aff Aarsz, her Mogenns Gøye, Erick Banner, Erick Stygge, Pally Splid, Klaus Albertszenn, Rasmus Skaade och Christoffer Banng.

Her Gregers Perszenn en befaling till bispenn aff Ribe och capittell ther samme sted, her Prebigrnn, Thomes Galskytte, Peder Hardbo, att ther er trette emellom hannom och Claus Gjøring for Tauløff kircke, som for^{ne} Claus Gjøring holler hannom for met wrette, som hand mener etc.

- 16 * Iørenn Holst, rifogitt paa Kolding, skall haffue liifs breff paa enn kronnenns gaard, som Nies Iennszenn vdi Offstrup vdi Ierløffheridit nu vdi boer, pro seruitio facto et facienndo¹⁾.

Her Holgerd Rosennkrants quitancia quitanciarum paa hanns regenskab aff Nykøpings leenn²⁾.

Item ett breff till almugen vdi Reffsherrit, at the wille vunde her Holgerd paa wor naadige herris wegne en kircke lagde for skellighet till thennd bygning paa Ørum.

* Item ett breff till bymend vdi Hastrup paa Hæstholm i Hillersløff herrit, att alle the ther wille indflytte och bygge etc.

Item her Iachim Lucke til Østrup schall haffue en beffalning til byspen aff Wyborch, Ienns Hwas til Kaes, Cristiern Sommer tiil Gendrup, Pouel Styesszenn til Trennerup och Cristiern Styge til Randrup, att the vdi retthe steffne for thennum met thet alderfurste Ion Matszenn mett alld hwas wytnisbyrd, hand haffuer att bewyse met, szo hannd loglig och

¹⁾ smæn. 14 Novbr. 1531. Se S. 292.

²⁾ smæn. 14 Novbr. 1531. Se S. 293.

skellig lod lesze then vj wger steffning, vdgiffuen aff rygens canceler, met then indførsell, hand haffuer til for^{de} her Iachim, som for^{de} her Iachim formener sig, hand haffuer met wretthe, och for^{de} steffning icke loglig och skellig att were lest, och thes lygiste att steffne Per Rydemann, herrisfoget till Hernomherrett, och badhe the alle, som haffue borett wytnisbyrd met for^{de} her Iachim och Jon Matszen om forscreffne steffning, att mōdhe for thennom och tha 16 b grundeligen granske och forffare om forscreffne indførsell och steffning, och dōmme thennom endeligen wdenn nogenn forhalning och gyffuer bescreffuit, hwes the szo granskendis och forffarendis wordhe, som the wille answare for Gud och were bekend.

Item et lucht breff til Axell Gøye, att k. Mtt. formaner pa then plycht, hand er h. k. Mt. skulldych, att hand och sanneligen och alworligen gransker qch forffarer, hwre her er handlet och faret met then forscreffne steffning och the wytnisbyrd, ther om gaett er, och att hannd will were for^{de} her Iachim forderlig i syn retferdug sag och icke imod i noger maade.

* Beffalling till biispen aff Riipe, her Prebern, Goske van Anefelde, Ditleff Brotrop, Iesper Rantzwo och Godske Rantzwo, Thomes Galnskytt, Peder Harbo i Nielsby, att ther er trette emellom Hertug Karsten och Riiper borgere om herritzskell emellom Riipe by och Kalslundt herritt, att grandske och forfare, om ther er rett skell eller ey, och ther som icke [er] rett skell, athi tha forfare, huor rett skell bør att wære.

* Her Christiern Mogenszenn, forständer till hospital 17 vdi Aalborg, skal haffue et breff till bønder och menige almue, som tienne och høre till for^{ne} hospitall, at siden prier Lauers bleff skyld wid samme hospital, tha forlēndte k. M. for^{ne} her Christiern Mogenszenn met samme hospitall, thennom ther met alle i were och forsuarre haffue, och beclager seg, at the ere hannom vhsrig och tagen[] thennom en ander hosbonde emod k. M. breff, hand ther paa haffuer. Thy bether och biuder k. M. thennom, at the giøre och giffue hannom och ingen anden theris arlig landgild och anden rettigheit, som the plege giøre och giffue; hand skal igen holle thennom alle wid log, skel och ret och icke tilstede, at the for vrettis vdi nogle maade, och ther som the haffue hannom nogit till at thale, tha skulle the thale hannom till for k. M. och Danmarcks riigis raad, tha skal thennom ske saa mōget, som log och ret er.

17 b * Et breff till her Lauers Nielszenn, sogneprest til Skiiffue kircke, at her Christiern Mogenszenn haffuer beret for myn herre, huorledis at then tid, hand vpgaff helligesthus vdi Alborg, tha toffue hand alle the helligans closters breffue, clenodie och ornamenta met seg, och for^{ne} her Christiern tid och ofte haffuer eskid och begierd samme breffue aff hannom och icke kunde fange thennom, och samme helliggesthussz ther for haffuer fot stor skade paa nogen gods, som ther tilligger, och haffuer mange ther for fordristet thennom och taget nogen gods fran samme hospital, for at samme breffue icke wore tilstede, huilcket forwndrer k. M. storligen, at hand saa emod log och ret toffue samme breffue met seg, samme hospital til stor skade. Thii wil kongl. Mt., at hand strax vden al forsømmelse och skodzmal, effther at hand haffuer fot samme k. M. breff, skicker samme breffue till Axel Gøye och borgemester och raad vdi Aalborg; the skulle ydermere forware samme breffue och ther met forbede och forsuaere for^{ne} helliggesthus gods, the fatige, siwge mennisker til hielp, trøst och vnderholdning etc.

18 * Her Peder Clementszenn skall haffue presentas paa Thorppe kircke vdi Laaland per liberam resignationem dni. Petri Hanszenn¹⁾.

* Bispen i Riibe, bispen i Aarhus, electus i Fyenn, her Offwe Vincentii, her Otte Krompen, Mogens Munck. Tisdagen effther S. Mortthens dag [14 Novbr.] paa Hadersleue hus wor skicket her Peder Lycke paa thend ene och tiltalde Per Laurenszenn paa then anden siide for nogen forfølning, som hand haffde giordt paa her Pede[r] Lyckes goedts, som hand haffde thaget riigens breff paa, thend stund her Peder Lycke laa vdi Otthens och Kyrthemynde vdi legeret effther ko. Mts befalning. Ther till suarede for^{ne} Peder Laurenszenn, at hand haffde wor dom paa een gaard, kallis Tuedt, som ligger i Katterdyt. Ther till suarede her Peder Lycke, at hand ingtet haffde at gøre met thend gaard Twed, meden hand haffde ladit siig indføre met riigis breffue i een gaardt, som kallis Gedegaardt, liggendis i samme Katterdyt. Thaa effther tiltall och gienswar och sagens leighighedt wardt ther paa sagt for rette, at thend indførsell, som her Peder Lycke haffuer giordt i Gedegaardt, skall

¹⁾ smign. 1531, 15 Novbr. Se S. 294.

bliffue wiid syn magt, saa lenge hand worder ther vdførdt met riigens dele, som hand er ther indførdt, och Peder Lauriszenn 18 b schall nyde, bruge och beholde Twedts gaardt effther thend doms lydelssse, wii och wort elsk. Danmarcks riigis raad haffue vdtgiffuit vdi Otthens paa wort retterting. Rel. Magenns Munck.

* Her Peder Løcke tiltalede Peder Lauriszenn, for hand red aff leigret emodt thet loffte, som electus i Fyen, her Peder Lycke och menige adell i Fyen haffde wedtaget, at ingen aff thennom skulde riide fran een anden, met myndre skell end the, som befalning haffde, gaff ther wilge och sambtycke tiill, och ther emod red Per Lauretszenn aff leyeret tiill oss tiill Gottorp, som hand beuisde met wort breff. Thaa effther tiltall och gienswar och sagens leiglighedt, som for stander, wort ther saa paa sagt for rette, at effther thii for^{ne} Peder Lauriszenn saa bort red vden thend bepligtelssse och vden loff, thaa wordt thend sag indsatt tiill oss.

* Peeder Bonde haffuer budet borgerskap tiill i Riibe 19 och er een skredder; tha haffuer ko. Mtt. vndt och tilladit, at nar hand haffuer wundit borgerskap och hand haffuer giffuit een gyllen i skredder laffwet effther thend skickelssse, koninglige Maie-stadt haffuer giordt ther paa, at hand thaa maa bruge sit embitte. Rel. Her Maugens Gøye.

* Hans Pogwisk haffuer beretth, at bispen i Wiiborg haffuer forlendt hannum it closter i Wiiborg stiigt, som kallis Griindersløff closter, huilcken hører bispen tiill, och kronen haffuer ther ingtet at skaffe met. Thy vndner och tillader koninglige Maiestadt, at hand maa nyde och beholde samme closther. Rel. Hertug Christienn in presentia dni. regis¹⁾.

* It aabet breff tiill Kalløø læenn tiill menige almoe, at bispen i Aars haffuer berett, at the sidde och trycke thennom, ath the icke haffue thiendet thend tiende kerff, effther som sambtyckt bleff vdi Otthens. Thii bether ko. Mtt. thennom, at the rette thennom effther at giffue hannum hans biscopps haffure, som the haffue giordt aff gammell tiid.

Een missiue tiill Erick Banner, at hand holder almoen ther tiill ut supra.

¹⁾ smilgn. 16 Novbr. 1531. S. 293.

Item it saadantt it aabet breff till Bygholms slot, een missiue till fru Karine ther om vt supra.

- 19 b * Her Prebern lxxx g. aff Riipe och j^e march aff Hanherritt, skall haffue quitantze, at han haffuer fornögitt k. Maiestatt ¹⁾).

* *Claues Szestede, Forleningsbrev paa Korsbrødreguard i Ribe. (15 Novbr. Se S. 293).*

* E[l]sze Bangs, lens Bangs efftherleffuerske, skall haffue forlænings breff [ad dies vite²⁾] paa tre haffwer vdhén for Assens, som for^{ne} hennes husbonde haffde vdi forlæning, dog met saa skell, at haffuer ther noger vdi at siige, thaa gange ther om saa meget som rett er. Rel. Dns. Petrus Fortunatus.

- 20 Ett breff till her Claus Bilde.

Ett breff till her Trud Gregerszenn.

Ett breff till her Iahan Vrnne om the fiere, szom ligge vdi sølff kamerett.

* Ett sedell vdi Peder Hannszenns breff.

20 b

Riiper stigth.

Biscop Iuer Munck..... xxx g[lavind] iiij sk[ytther].
Her Magenns Bilde aff Gelstrup.....
Mogens Munck..... iiij g.
Erick Krumdig..... self vj mett g.
Sivortt v. der Wisk self..... iiij g.
Tviscloster..... ij g.
Ffruer closter i Riipe..... ij g.
Per Ebszenn self..... viij g.

Vendayszell stigt.

Biscop Stygge..... xx g. iiij sk.
Biscop Niels Stygge..... iiij g. ij sk.
Her Offue Lunge self..... vj g.
Vesternig..... x g. ij sk.
Prier aff Dugholm..... iiij g.
Fru Lene till Lundh..... j g.
Anders Skiell..... iiij g.

Aarsz stigth.

- Bisps Nielsz..... iiij g. ij skett.
Bisp Oue Bilde..... xxvj g. ij sk.
21 Her Mogens Gøye..... xxx g.
Her Prebiornn..... xviij g.

¹⁾ amign. 1531, 16 Novbr. Se S. 294.

²⁾ tilføjet i Marginen.

³⁾ aaben Plads.

Ringe closter.....	iiij g.
Erick Banner aff Hindsted herritt.....	1).
Anders Biørnn self.....	iiij mett g.
Ffru Karin aff Bygholm.....	iiij g.
Erick Stygge.....	iiij g.
Cristoffer Nielazenn aff Skierne.....	ij g.
Om closther.....	iiij g.
Aling closther.....	j g.
Ffru Elsze.....	ij g.
Tuilm closther.....	j g.
Esembeck self.....	iiij g.
Vore closther.....	j g.
Mogens Lauritzen till Tielle.....	iiij g.

Viborig stigth.

Bispen aff Viborig.....	xx g. iiij sk.
Abbethen aff Viskild.....	iiij g.
Prier aff sancti Hans closther.....	j g.
Iep Friis.....	vj g.

Ffiwna stigth.

21 b

Electus.....	xxx g. iiij sk.
Her Peder Lycke aff Gyslom herritt.....	1).
Hindtzegeuall.....	iiij g.
Iørgen Heningszenn.....	iiij g.
Sancti Knuds closther.....	vj g.
Mester Iahan the fleste g., hand kand komme affsted.	
Holm closther.....	ij g.
Sancti Hans closther.....	ij g.
Lauris Skenckell.....	iiij g. till herredag.
Eyler Erickszenn.....	iiij g.
Niels Bild.....	j g.
Tønne Tønszenn.....	self iiij g.
Eyler Rønnow.....	self v g.
Ffru Anne Hardenberg.....	j g.
Iost Vrne.....	self iiij g.
Brisker aff Wiszenberg.....	j g.
Axell Fickszenn self.....	1).
Her Otthe Krumpenn self.....	vij g. ij sk.
Her Holgerd Rosenkrantz self.....	vij g.

Kallingborig lenn.

22

Thett kircke kornn, som falder vti Ottsherrett, schall ydes i Nykøping. Bingett gisris i malt oc brugis i øll, nar tilaigia. Rugen males i miell oc baggis i gott koffring brødh, och thed forskicke till Kjøpenhafnn slott mett skib.

1) aaben Plads.

Item vdi Skippings herrett oc i Aarsherrett schall ydes vti Kallinghborigh, oc lige saa ther mett giøris, som forscrefuit er.

Vdi Løffueherrett oc i Slagelse herrett schall ydes vti Slagelse oc lige saa met faris. Oc her prier vti Anttuorskou skall giffue thennom wedh.

Vdi Flockeberig herritt skall ydes i Skielskøer och lige saa mett faris. Oc her Knud Rud flii thennom wed att bruge oc bagge mett. att giøre malt metth.

Vdi Wordingborig lenn schall ydes i Nestwed, i Prestø, i Vardingborig, lige saa mett faris.

Krogens lenn.

Item vti Holboherrett schall ydes i Helsingør oc lige saa mett faris.

Vdi Trii herrett schall ydes i Slangerup oc lige saa mett faris, menn thet skall foris mett vognne. oc all haffren i alle tesze for^{ne} leenn och herritther skall tilstede holdis oc sende hid mett teth andett mett clare registher huer for seg paa hues hand haffuer opboret aff huer kircke besønderlig. Tha skall mend finde, hues kircke kornett rentther i thette aar etc.

- 22 b Kiære her Peder, som etther well fortæncker, att oss elsk. Danmarcks riigis raad vti Iuttland oc Fiwn. som nu ware hos oss forsamblett vti vor kiøpstad Hadersløf, icke tæcktes god eller raadeligt vere, att vi skulle schicke nogere regsenere aff Iuttland oc Fiwn ind vti Seland, fore end wi horde, huor fiende vor, tha ville the aff theris yttherste magth oc formuffue giffue thennom offuer till Seland eller andersteds, huor fiendenn for hende wor, att giøre thennom modstand oc affbreck. Tha giffue vi nu etther kerligen tilkiende, att vii haffue fangett visze tidinge, att koning Chrestiern er indkomen vti en haffnn, hartt wid Wardbierig, oc ther haffuer brend nogere gorde, och vortt elsk. Danmarcks riigis raad vti Skone och Seland haffue nu ther fore till forschickett oss elsk. Cristoffer Huidtfeld, vor hoffzinde, begierendis att vi ville giøre thennom wudsetning oc hielp mett regsenere oc lands knegthe. Thii bette vii etther kerligen, atti strags vden all forsømmelse ville schicke etthers swenne, mett heste, harnisk oc glaffuindt vell geruste, the fleste i kunde affsted komme, offuer till Seland till vor stad Kiøpenhaffen att tilhielp att affuerge ther vor oc riigens, menige adelens, borgers
- 23 oc menige almuffs vti Seland och Skonne skade oc forderff.

oc atti tilsige samme etthers suenne, att the ere oss elsk. Danmarcks riigis raad, som ther haffue beffalling offuer vore krigsfolck, hørigh och lydig, filligagtugh oc bistandigh vti hues maade, the thennom tilsigendis vorde, oc atti ville samme etthers swenne io viszeligen lade thennom mett aller første fram komme, førre ennd fienderne kunde bekomme att gjøre vore kiere vnndersotte nogenn merckelige skade och forderff. Datum.

Vid, att vor och riigens obenbare fiendhe, konning Cri-
stiernn, er nu indkomen vthi Halland. Thii bette vi teg oc ende-
ligen ville, atth tw strags vthen all fortsgring giffuer teg selff
personligen offuer till Seland till vor stad Kjøpenhaffn sielff
iiij mett heste, barnisk oc glauinde well gerust, att tilhielpe att
affuerge vortt, riigens, adelens oc menige adels vti Schone oc
Seland enige skade oc forderff, oc att tu est vortt elsk. Dan-
marcks riigis raad, som ther haffue beffalling offuer vortth krigs
folck, hørig oc lydig, fylgafftig oc bistandig paa vore vegne vdi
hues maade, the teg tilsigendis vorde, oc att tu io viseligen
giffuer teg ther offuer mett aller første, førre end fienderne kunde
bekomme att gjøre vore kiere vnndersotte nogen merckelige skade
oc forderff. Her vestu altingist att rette teg ephther oc lad thet
ingenlunde. Datum.

Anno dni. mdxxxij,

24

nyt aars dag begyntes thette regiister.

* Item først breffue till alle regenschaps slott offuer alt
riiget, at the strax vdhen alt vndskyldninge lade fram komme
tiill Kjønehaffn slott alt thenud meste fittallie, kiød, flesk,
smør, fisk, rug, meell, byg, malt och alt anden fittallie, som the
mest kunde ombære fran slottene, effther som wii tilforrn thennom
ther om tilschreffuit haffue; saa at samme fittallie er ther wist
vdhen alt forsømmelsse oc paaskudt indhen kyndermøsse [2 Februar]
at allerseneste, at the aldelis rette thennom her effther, saa at wii
icke ythermere schulle her om schriffue thennom tiill om.

* Koldinge
 * Kallø
 * Aalborg
 * Nyborg
 Nykøbinge
 Aaleholm.

Item schall forschriffuis till menige Danmarcks riigis raad, at koninglige Maiestadt agkter met Gudts hielp sielf personnligenn at giffue siig ind vdi riiget till Kiøpnehaffnn till midfaste søndag først kommandis [10 Marts], ther at handle om thenne leiglihedt, nu paa ferde er. Thii bether k. Mtt. thennom, at the wille wisseligen giffue thennom tiid till Kiøpnehaffnn till samme dag och tiid at dele met hans nade vdi h. n. och riigens merckelige ærende theris gode raad.

Iutland.

Bispen i Riibe	Her Prebisrn Podbusk
Bispen i Wendsyssell	Her Iachim Løcke
* Bispen i Wiborgh	Her Offue Vincencii
* Bispen i Aarhus	Erick Banner
Her Mogens Gøye	Mogens Munck.

24 b

Fyenn.

Electus Ottoniensis	Knud Vrne
Her Pøder Løcke	Eyller Bølier
Laurents Skinckell	Her Otthe Krompen
Niels Bild	Her Iohan Oxe
Henninck Walckendrup	Niels Lunge.

Sielandt.

Bispen i Sielandt	Her Iohan Biørn
Her Anders Bilde	Abbeden i Sor
Her Hans Bilde	Prier i Andtuordskog
Her Mats Byllier	Her Oluff Rosenkrands
Her Knud Rud	Niels Arnefeldt.

Skanne.

Electus i Lund	Her Mouritz Sparre
Her Tyge Krabbe	Her Holgerdt Wulffstandt
Her Albreth Rauensborg	Her Thruedt Wulffstandt
Her Axell Brade	Her Knud Bilde.

25 * Item breff till alle lenszmend vdi Fyen, at Danmarcks riigis raad, nu vdi Køpnehaffnn wore forsamblete, haffue belesffuit och sambytekt, at koninglige Maiestadt maa vdfaa aff alle sognnekircker alt thet sielff, som i thennom findis, vdentagen een kalck

och een disk och een sielf bodick, som Gudts legom beris vdiinnen tiill siuge folck, tiill at myntte penninge aff tiill thenne kriigiss vppeholdelse. Thii bether myn herris nade thennom, at the strax drage om tiill alle sognnekircker huer vdi sit læen och vdi soguneprestennis och kirckeuergenes neruerelasse anamme saadant sielf vdi huer kircke och lade beschreffuen beuisning vdi huer kircke, huor meget sielf the ther anamme, thii at ko. Mt. agkter at bethale kirckenn thet ighen och haffuer tilschreffuit electus vdi Fyen, at hand will lade syn proffuest were ther hoes och følge for^{ne} wore lensmennd tiill kirckerne och anamme saadant sielf, och nar the thet haffue forsamblet huer vdi sit læen, at the thaa føre thet tiill her Peder Løcke, ridder etc., och andtuorde hannum thet met clare register och anamme hans quittantie ther paa ighen; hand schall frandelis forschicket tiill thennom, som wort elskelige Danmarcks riigis raad haffue ther tillskicket thet atskulle anamme och vpbære.

* Niels Iepszen, Nesbyhoffuit

[Her Peder Løcke ¹⁾]

* Hindzegaffuull

* Hagenskoug

* Eyler Rønnow, Salingherridt

* Frue Elze, Sundzherridt

* Her Otte Krompen, Tranekier

* Till electus i Fyen

* Mester Anders Glob

* Proffuesthen i Assens

* Prier i sanethe Knud

* Abbethen i Holmcloster.

* Knud Guldenstierne och et saadant breff vdi Falster.

* Item it breff tiill her Peder Løcke, at hand anammer thette sielf och clare register aff thennom, som føre sielf, och giffuer thennom quittants ighen och holder sielffueret tilstæde, tiill saa lange at hand fanger ythermere myn herris schriffuelse, huem ther schall anammet aff hannum och føret tiill stede.

[Item breff tiill her Peder Lycke och Niels Ieipszen, saa at koninglige Maiestadt haffuer nogen tiid haffdt liggendis 25 b syne holsteske hoffezinder ther vdi Otthenus och skulle endnu bliffue ther nogen stund beliggendis. Thii bether myn herris

¹⁾ overtaget.

nade thennom, at the tage aff kirckekornnet, som hans nade schall haffue ther vdi landit, och bethale borgerne i Otthens ther met fore hues the hoes thennom forthære¹⁾.

* Item it breff till her electus i Otthens, at hand wiill were ther offuer, naar at her Peder Lycke och Niels Ieipszenn giøre regenskap met for^{re} borgere, och tilhielpen at ramme myn herris beste, saa at thet anslaes ko. Mtt. paa thet lætteste, och at the anamme kornet ighen paa thet dyreste.

Item till Iutland om hœffuitzmend atwere och sager at høre och om munstringe.

* Item om skibe vd atgiøre aff alle køpsteder och alle bisperne (thesse breffue ere vdgangne i Kiøpnehaffn aff Iohan Friis).

Item her Oluff Rosenkrandts it breff.

Item her Albrecht Rauensborg it breff.

Item her Mogens Gøye ij steffninger, een offuer her Iohan Oxe och een offuer lector Powell.

Item till Skaanne, till electus vdi Lund och till alle lensmændh i Skaane om sølf i kirckerne.

26	* Electus	* Her Axell Vgerup
	* Her Tyge	* Mourits Olszenn
	* Her Albrect	* Her Truedt Wulffstand
	* Her Maurits Sparre	* Her Holgerdt Wulffstandt.
	* Her Knudt Bilde	

* Ett breff [tiill] stadholders vdi Sieland och Skonne, att ko. Mat. haffuer befalett her Iohann Rantzou och her Niels Lycke nogle ærennde, atthe skulle paa h. n. och riigens wegne forhand[le] mett thennom, atthe motte fremgaa szaa megitt, szom thennom sielfue tyckes raadliggt, och att the wille wiide och ramme ko. Mtt. och riigens gaffn och nytthe ther vdinden, thii h. n. kannd icke lenngere vmbere her Iohann och her Niels Lycke her frann, thii ther haffuer nogle fremmedhe førsther

* Item it breff tiill mesther Anders och her Iohann Vrne, ath the haffue ftallie rede at vdfitallie sex myn herris skiibe met strax till kyndermøsse, saa the thaa strax kunde komme ath siyen och icke skulle lenger ligge vdi haffnen for ftallie brøst skyldh, och at koninglige Maiestadt sielff ækter at were there met thet allerførste først vdi faste; at the ther fore were

¹⁾ overstrøget.

fortengtte at fly ftallie. wiin och fremmet drick tiill myn herris behoff och hans nadis folcks etc. Sammeledis at hans naade haffuer nu tredie gang forskreffuit tiill alle regenskaps slot om ftallie at forskicke tiill Køpnehaffnn etc.

* Item breff tiill her Niels Lycke, at hand strax giffuer siig hiid.

[Eth breff tiill her Mogens Gøye¹⁾.

26 b

* Eth breff tiill her Iahann Vrue, at k. M. haffuer vnt her Mogens Gøye thet skoenfarsieell och bonnit ther tiill, som horer tiill lissret[?] ²⁾, och haffuer hand loffuit koningl. Mt. at giffue hannom bundanid igen, som samme siell och bonnid er werd.

* Medelfar torsdagenn nest fore fastelaffuennt [8 Februar] tiill affthenn moltiid.

* Et breff tiill her Anders Bilde, her Iahan Vrue och her Oluff Nielszenn, at mester Morthen haffuer beret for k. M., at hand haffuer tilltall tiill Otte Smidt och Eskey Sudere, borgere vdi Slangerup, for thend mandø, frue Elsze tiill Aszerbo hindis swend, och thend sag er icke end nu fuldkommet tiill ende, thy will myn herris naade, at the met furste steffne thend sag fore thennom vdi rette, neruerendis mester Morthen Busszerds foget, och flier ther szaa møget offuer, som ret er.

* En befalingh tiill byspenn aff Aarhus, at cancellerenn 27 haffuer berett for myn herre, at han haffuer tiltale tiill los Homblemester i Lundum for enn log, szom [hand] gaff for Ringclosters iordtt, szom hann haffuer indhe met vrette, at han ville steffne same log i rette for segh, granske och forfare, om then er szaa redeligenn giortt, szom en bør at were.

* Item enn annen befaling til thyse epther^{aa} menndtt Iørgen Rostrup i Skogaardt, Hans Rostrup ibid, brødher, Lass Symenszenn i Tulstrup, Seffuerin Grødszenn i Rask, nobiles, Lass Perszenn i Kragelunndt, Per Bangh i Bierigh, Lauris Segerszenn i Sorringh oc Lauris Iebszenn i Rosseendall, at idem haffuer berett for myn herre, at nogle bønder vti Hitzherredt haffue huggett i Ringclosters ienmercke sko, Priers nymze, at the granske oc forfare, om szamme hugh fyndis i for^{aa} Ringclosters heggnettz sko eller ey, oc giffuenndis thet bescreffit fraa thennom, hues the ther for rette seendis.

1) overtroget.

2) først stod der: samme stiel.

* Item en steffning offuer raussningh i Nymherrit, szom swor Michell Nielazenn i Dall oc Hanss Husszemandtt quitt for thet raan, szom thennom var til lyst for Ringclosters sko, the hugh mett vrette, at møde vti Kiøbenhaffnn.

- 28 Item en missiue till huer lendzsmennnd vdi Siellannnd, at the tilhielpen, at thed selff vdtkomer aff kirckerne, som Danmarcks riigis raad k. M. beuilliget och sambytyckt haffue at lade vpberer aff alle kirckerne, effther som hans k. M. thennom tilforunn tilscreffuit haffuer etc., och skal scriffuis vdi thet aller skarpest maade etc.

Tiil her Iahan Oxe.

Vor synderlig gunst tilfforn. Kers her Iahan, som etther vell vittherligt er, at vore elskelige Danmarcks riigis raad for thenne tidtz leylichet oc for then fare, som riighet nu paa henger, tha haffue the beuilget oc sambytygt, ath alle the clenodie, som findis vdi alle sogne kirker offuer alth righet, skulle ther vdtags och antuordis oss elskelige verdige herre met Gud her Iochim Rønno, electus tiil Roskilde, her Henrick, abbet i Sore, her Anders Bille och her Oluff Roszenkrantz, vore tro mendh oc raad, oc the skulle thet siiden frændelis lade thet føre paa mynten och haffue tiilsiwn, at thet vdgis tiil rigzens nytthe och behoff¹⁾. Och haffue wii tilscreffuit oss elskelige her Benick vdi Sæxkøping, her Michel i Købeløff oc her Per i Østoffs, at the met etther eller etthers foghet, nar i thennom lade tiilsige, huer i the herrede, som hand haffwer beffalling, skulle ferdis tiil alle sognekirker vdi Laaland och ther vdtage aff samme kirker alle samme clenodie, som findis hos samme sogne kirker, daag saa at huer kircke beholler en kalc och disk oc en pixidem. Thii bethe vii etther kerligen, athi met thet allerfførste viille entig selff eller etther foghet ride tiil alle sognekirker offuer al Laaland och met for^{ne} prouester vdi sogneprestens oc kirkeuergers offueruerelsze lade anamme samme sølff; oc skulle the, som samme sølff anamme met kirkeuergers offweruerelsze, føre thet oss elskelige renliift mand her abbet vthi Haldstedh closter, och hand skall giue huer kirke en beuisning paa, huor mæghet sølff ther vdaff anammes, oc skall hand siiden føre samme sølff tiil vor stad Køpnehagen, nar for^{ne} verdige herre met Gud, her

¹⁾ Denne Beslutning toges 1531, 18 Decbr. (Nye danske Mag. I, 227—29).

Iochim Rønno, biscop til Roskilde, her Henric, abbet i Sore, her Anders Bille oc her Oluff Roszenkrantz, rittere, thennom ther om tilsigendis vorde oc anamme ther paa theris quittantze. Vii acthe met thet allerffyrste then alnectige Gud thet saa søge viil, at vii oc vore vnderssatte komme nogetledis tiil fretz, at lade tiil gode rede bettalle huer kirke, hues vii ther aff lade vdtage. Thii beuiser etther her vdi, som vii etther fulkomelig tiltro och ingthet paa tuiffle, thet ville vii met synderlig gunst oc naade kerligen etther forskylle oc bekende. Befalendis etther Gud. C, 162¹⁾.

Abbethen aff Haldsted.

Vor synderlige gunst tilfiorn. Kere her abbet, mwe i viide. ath vii haffue tiilscreffuit oss elskelige her lahan Ore, ritther. vor tro mand oc raad, at hand met oss elskelige verdige herre met Gud, her Knud Gyllenstern, electus til Ottense, prouesters neruerelsze skall lade anamme noghet sølff aff alle sogne kirker i vort land Laaland, som vore elskelige Danmarcks riigis raad beuilget oc sambygt haffue. Thii bethe vii etther, ath nar the komme til etther met samme sølff, athi tha tage thet til etther och giiffwe quittantze fran etther paa hues i til etther aff samme sølff anamendis vorde. I skulle siiden framdels føre thet tiil vor stad Køpneshagen och antuorde thet oss elskelige verdige herre met Gud, her Iochim Rønno, biscop til Roskilde, her Henrick, abbet i Sore, her Anders Bille och her Oluff Roszenkrantz, ritther, vore mend och raad; the skulle giiffwe etther quittantze paa, hues the aff etther vppeberendis vorde. Her vii oss viszeligen til forlade; thii tager ther enghen forsømselze fore. Beffallendis etther Gud. C, 163¹⁾.

Et Brev til Hr. Anders [Bilde] af samme Indhold som næstforegaaende, men i en noget forskjellig og kortere Form. Læst indlagt i Tegnelsebogen ved Fol. 29²⁾.

* Tesligist at huerre xxiiij mend skulle føre tiill Kiøpenhaffn at sielge for rede pendinge iij pd. byg, skp. for iij β, xxiiij sk^{er} rog, skp. for iij β, j otting smør for iij marck, vj sider flesk, xij faere sider, och huilcke, szom haffue øxen, faar, lam, gess, høns, egge, oeste, at the thed och ther hen føre at sielge fore rede pendinge och skellig wert, och skulle the, szom

¹⁾ Det Ark, hvorpaa denne og den følgende Concept er skrevet, er læst indlagt i Registratornten C, men indføres her, hvor dens Plads snarest burde være.

²⁾ Ny kirkehist. Samlinger, IV, 35—36.

haffue vdford saadan warre, som forscreffuit staer, tage teggen ighen vdi Kjøpenhaffn, och om noget her emod fordrister thennom och wille icke føre sliig fitallig till for^{ne} Kjøpenhaffn, skulle [the] straffis ther fore, som the wore breffue och bud icke holle wille.

Vii Frederich met Guds naade . . . helsze ether bønder och menige almue, ehue szom i helst tienne eller tilhøre, szom bygge och boe vdi Korszøer leen kerligen met Gud och wor naade. Wider at wore kiere vndersotte, borgere och menighedt vdi wor stad Kjøpenhaffuenn, haffue hardligen ladit beclage thennom for oss, at thed kriigisfolck, szom vii haffue liggendis ther vdi byen, haffue vdtteerd huess fitallig, szom the her till haffue indkøfft, och acethe vii oc her epter at lade samme vort krigsfolck bliffue beliggendis vdi for^{ne} vortt stad Kjøbenhavn, oc paa thet the icke skulle vdløbe ebiant almugen, ether oc andre vore vndersatte paa lantzbyerne tiil besnaring, nar the icke kunde fange fitalie at købe i for^{ne} vor stad Kjøbenhavn, the haffue vore elsk. D. r. r. beuilget oc sambygt ath huerge xxiij mend offwer alt vort land Sieland skulle vdføre til for^{ne} vor stad Kjøbenhavn iij pd. byg, xxiij skepper rug, en otting smør, vj sidher flesk, xij faare siidher oc ther tiil øxne, for, lamb, høns, geess, eg, ost oc andhen fetalie, och thet ther szelie for rede pendinge, oc skulle the haffue iij β for huer skeppe byg, oc iij β for huer skeppe rug, iij marck for en otting smør, oc for then anden fetalie skulle the haffue skeligt verdh, epter som thet er vdrdh. Thii betthe vii etther alle oc huer serdelis strengeligen biude, athi rette etther epter met thet allerffyrste at lade sliig fitalie føre til for^{ne} vor stad Kjøbenhavn ther at selie for rede pendinge, som forscreffuit staar, oc ere ther oc tiilskicket nogle borgere, som skulle giue thennom tegen. som sliig fetalie vdføre, paa vii mæ vide, huilke som ytt haffue oc huilke som offwerhorige sidde. Thii ladhe thet inghenlunde, saa framt ther icke skall straffis, effther som bør at straffis offwer thennom, vore breffue och bind icke holle ville¹⁾.

Sameledis et breff tiil huert leenn.

* Kjøpenhaffn * Her Iohan Vrne

* Iunxhoffuett * Ffrue Pernille, Anders Ebbeszenns efftherleuerske

¹⁾ Dette Brev er skrevet paa et i Tegneleebogen Fol 28 løst indlagt Ark.

- * Wordingborg..... * Her Henrick Gøye
- * Korsør..... * Her Knud Rudh
- * Kalingborg..... * Her Mogens Gøye
- * Holbeck..... * Marquord Tyman
- * Harrisborg..... * Claus Rauffuensborg
- * Drotningholm..... * Her Iahan Biørnszenn
- * Abramstrop..... * Her Oluff Rosenkrants
- * Søborg..... * Knud Sparre
- * Skjollenes..... * Her Hans Bilde
- * Stege..... * Her Anders Bilde
- * Krogen..... * Her Iahan Rantzow.

* Et breff till Erick Gyllenstierne, at hand møder myn 28 b
herre vdi Medelfar och tager the andere hoffzinder met seg och
huer thennom met ij heste, och fulle myn herre till Othensze.

* Et breff till Assens, at the lade alle ferge were paa
thenne siide paa othensdag aftten, thy k. M. agter atskicke syn
heste ther offuer och lade thennom bliffue ther en nat, och skulle
the skielcke hans folck, ther met kommer, høs och haffre till
hestene och thennom mad och øll, szom hoss samme heste ere.

* Et breff om v vogene till kackebille.

Aars stygt.

Vendsyssel.

29

- * Her Mogens Gøye
- Bispen
- * Erick Ericszenn
- * Fru Karyn
- * Anders Biørnszenn

- * Her Offue Vincents
- * Her Holgerd
- * Her Per Lycke

Riiper stygt.

- Wiborg stygt.
- * Christoffer Nielszenn
- * Mogens Munck
- * Iens Huass
- * Iep Friis
- * Axel Gøye

- * Her Mogens Bilde
- * Her Prebiørn
- * Siuert van der Wisk
- * Per Ebbeszenn
- * Erick Krumdige.

* Ienns [Knudtszenn¹⁾] i Sedinge i Westerherrit breff,
att haund skall were frii for raffnstoff och sandemennds tog sin
liiffs tid²⁾, for att hand lod seg welluilligen findis att vndsette
Mats Schriffuere, som wor vdtshickett i kongelige Mats. befaling
att vpkreffue thennd kongeskat i Westerherrit etc. Rel. Erick
Krumdige.

* Ies Barfod i Tordopi Endleherrit skall haffue breff att
were quit for hanns orlig skatt och landgild etc. Erick Krumdiige.

¹⁾ overstreget; ovenover, men ligelædes overstreget, er skrevet „Våksafod“ [?].

²⁾ i Haanden af Bladet staar: eller till nogen togh at giøre vnder wort byllst och naade.

giøre ther aff till kronens slot Lundenes effther xij vuillige menda siigelsze vdi leonsmands neruerelsze, och skulle the were hörige och lydige etc.¹⁾.

* Iffuer Stub, borger vdi Riipe, haffuer beret for myn herre, at hans modersøster, Met Persdotter, haffuer giffuit en gord, liggendis i Farderup sogn, som nu Søffrin Terckelszenn i boeer, och nogen boode tiil sancti Lamberti altar i wor frue kircke i for^{ne} Riipe, dog met saa skell at hyndis arffuinge skulle haffue samme gord och boode vdi forsuar och thennom indsette och vdsette, huem thennom lyster, och beclager seg, at nogen ther offuer giør hannom hynder ther vdi. Tha haffuer k. Mt. aff a. g. och n. vnt och tilladet etc., at for^{ne} Iffuer Stub och hans arffuinge maa och skall haffue samme gord och boode vdi forsuar och thennom vdsette och indsette, huem hannom lyster, effther then fundats lydelsze, som for^{ne} Met Persdotter ther paa giuit haffuer. forbiudendis etc., tiil saa lenge nogen kommer for oss met betre beuisinge.

30 b

* Michel Davidszen, borger vdi Skelskøer, protectorium in communi forma.

* Eth breff tiill bispen aff Aars, at myn herre giffuer hannom tilkiende, at her Mogens Gøye skall nu strags lade løbe syn iacht vdi szøen och ther ligge vdi belten och tage ware widt Samssø, Ramszø, Kyholmsiwnd, Aggersomme och anderstedts vdi belten, om koning Chrestiern wille lade nogen iachter løbe ind vdi belten, och tage ware ther paa wore elskelige Danmarcks riigis raadt, nar the wille drage offuer tiill then herredag. Tesligist om stederne wille stelle thennom tiill och føre hannom nogen tilføring etc. Thii bether myn herre hannom, at hand will lade hans skib vdløbe ferdige och met fitalie och swenne met her Mogensz iacht och bliffue hos then och tilhielpen at affuerge sligh hans framset.

Kjøpstedher. szom ligge
paa landweghen til
Baahus²⁾ fra Kjøping-
haghen.

* Helzingør
* Helzingborigh
* Engelholm
* Løgholm
* Halmstadh
* Wardborigh
Köningsbäck.

Emellom Kbh och
Pala vdi Ryen er
ett wandswell.

¹⁾ smilga. 16 Febr. 1532. N. 397.

²⁾ oprindelig stod der: Wardborg.

1532.

31

Vdi Faste. Rudgoord.

- * Hartig Anderszenn tiill Kollinghe vj heste
- * Niels Kielszenn¹⁾ tiill Riibe iij heste
- * Ifuer Tamszenn iij heste, ij tiill Twilom och ij tiill Allingcloster
- * Chrestiern Skram iij heste tiill Esszenbeck
- * Albret Gøye iij heste tiill Emcloster
- [Niels Kielszenn ij heste tiill Rudgord²⁾]
- * Per Brochenhussz iij heste tiill Holmcloster
- Claus Bryske iij heste tiill Steege
- Lodwig Munck vj heste tiill Esszerom
- * Ifuer Krabbe iij heste tiill Trannekier
- Laue Bragde vj heste tiill Anduerskow
- [Arid Wlfstandt vj heste tiill Soor³⁾]
- Splid iij heste tiill Nyborgh⁴⁾
- [Hans Vrne iij heste tiill Ringsted⁵⁾]
- Per Hanszenn iij heste tiill Ebelholdt
- * Hans Lycke iij heste tiill Skoucloster
- Drage iij heste tiill Halsted closter
- * Bent Bilde ij heste tiill Skioldenes
- * Aridt Wlfstandt vj heste tiill Ringsted
- * Otte Anderszenn tiill Kallingborig iij heste
- * Hans Vrne tiill Nykiøping ij heste
- * Per Skram tiill Aalholm ij heste
- Christoffer Otszenn tiill Aalholm
- * Iens Bragde tiill Herritzwold closter.

* Erich Matszen steffner her Mats Ericaszenn oc {her
31 b Albrett Iepszenn³⁾ for nogett godts, hand haffuer i pant aff
Iørgen Daas børn i Dalby och holder hannom for, och opbærdt
guld och penninge paa.

* Eric Matszen steffner her Albrett for iij^c marck, her
haffwer oppeboritt aff hans fader Mats Lauriszen i thet paant i
Dalby, hand och hans syskenne skulle indløse och for skade, the
haffue haffd ther aff, att møde dominica letare [10 Marts] i Kiøbne-
haffnn.

* Henric van Grønning ett basbor frii ferge offwer ferge-
sted fram och tilbage.

32 Kost tiill en karll, som skall tiill skiibs fran midfaste saa
ind tiill S. Michelsdag nest kometndis.

Først szmør j fj. tønne.

Flesk..... v sidher.

¹⁾ først stod der: Per Skram.

²⁾ overstreget, i Randen staar. iij gl.

³⁾ overstreget.

⁴⁾ i Stedet for: tiill Nyborgh, stod der først: ij tiill Soor, ij tiill Antuerskoff.

Forkroppe	v
Thør nødtkødt	j kroppe
Saltet nødtkødt	j tne
Skonnesiild	j tne
Hwitling	ij c
Cabelaff	ij worder
Saltet fisk	j tne
Erffther	ij ske
Edicke	j f
Liwsz	j c
Kawering	v ter
Øll	ix ter

* En missiue till tolderen i Helszingør, att han giiffuer
og hiid mett huesz pendinge, hand haffuer, k. M. tilhører.

* Bispen aff Aaras ett breff, att ingen schal dele paa 32 b
ans oc kyrkens godz, then stwnd han er tiill thenne herredag,
blito more.

* Niels Styremand ett søsbreff.

Tiill en karl wtii vij monitt.

Først smør	i otting
Flesk	iiij siider
Forrekroppe	iiij
Szalthet kokkødt	j tne
Skonne syld	j tne
Szaltedt fisk	j tne
Tør huiittling	ij c
Kabellaff	i worde
Edicke	i otting
Øll	vij tner
Kaffring brødt	iiij taor
Gryn	j ske
Liwsz	j c

Køpsteder, som haffue tyngitt.

* Koldinge	* Nykøping i Morss
* Wettle	* Hoffbro
* Horszens	* Viborg
* Aaras	* Aalborg
* Randerss	* Skaffwen
* Worde	* Ebbeltoft
* Medelfar	* Grindwe
* Aaszens	* Othensze
Swindborg	* Nyborg
Faaborg	* Bogensze
* Riipe	* Ryngkøping.
* Holstebro	

83 * Tiil Axel Goye, at hand strax giuer seg tiill kongl. Mt. hiid oc tiilsiger borgemeistere oc tolderen aff Skauen, at the fylge met hannom hiidth etc.

* Item breff tiill Aarss, att the forskiicke hiidt hues malt, tiid komer aff the herrether omkring, oc brød; thesligest att the flii thet hiid tiill Køpnehaffn in primis; myn herre vill szelff betalle fragten.

* Eyler Rønnow steffner Ies Hwid i Løruppe, Oluff Olufszenn, Mas Hwid och Hans Ienszen ibid. for nogen iord, som the haffue tagit fraa S. Iørgens hospitall vden for Swinborg, at møde om iij vgger dag.

83 b * *Peder Hanszenn Kvittans. Se S. 293 (7 Marts).*

* *Hr. Niels, Præsents. Se S. 293 (7 Marts).*

* Bentt Biilde ett borgeleye breff tiill Skoldenæss met iij heste.

* Et breff tiill borgemester, raadmend och menighedt vdi Alborg, at thesse mend, Iørgen Nielszenn och Iørgen Skreder, ethers metborgere, haffue werit hoss ko. Mt. och giffuit hans naade theris brist tilkiende, at bispen aff Wendtzyssell haffuer werit vdi theris by och begierde xl knabe met harnisk, werge, kost och teringe paa wore wegne aff thennom tilhielp paa hans skiib: tha beclagede samme two mend och gaffue oss paa alle ethers wegne then store skade och brist, azom i haffde nogen tiid siden forleden aff then store iildebrand, och komme tha ouereene met wor rentemester, mester Chrestiern Huid, paa wore wegne, ati skulle giffue oss xv lester siild och ther fore were quidt for samme reigsze paa thenne tiid, och haffue wii tilscreffuit bispen, at wii wille giøre saa mange karle met harnisk, werge och fitalie vdtigen paa ethers wegne, som i vdtgiøre skulle. Thii will myn herre, at the strags vden al försømelæze skicker samme xv lester siild bydt tiil Køpnehaffn, godt kispmands gods, och antuorde thennom mester Chrestiern Huidt eller huo, azom hand haffuer giffuit befaling ther paa.

* Item ett obett breff tiill kirckewerger, att the antworde Bentt Bille sølffuett aff kirckerne ther paa landett, effther som besluttett er aff Danmarcks riigis raadt, och wndersatthe her i Danmarck giord haffue.

34 * Item ett luct breff tiill borgemester och byfogett i Ysted, that the skicke Beentt Bille och meg ett gott ferge mett gode bodtmend tiill Bordingholm.

* Item ett slict ett breff till borgemester oc byfogett i Semmershaffn.

* Item ett obett basbordt om wogne och heste till Benth Bille och meg fram och tilbaghe.

* Item ett breff till almwgen, att the vdgiiffue efftherstande landehielp, eller the bliffue panttett.

Item ett breff tiill kørstedmennd, om the och skulle giiffue landehielp.

Item ett breff till alle kirckewerger, att the gøre meg regenskaff for halffdelen aff allt kirckekornett, thii konnelig Maiestatts bud fick ther lidett aff ifor.

Item ett breff till almwgen ther paw landett, atth the tyende effther gammell sedwane.

Item ett breff till Bernett Knop, hoff[uit]zmand, att hand lader pantthe for efftherstandende landehielp och tilhielper, att thet motthe wdkomme, och tesligest att kircke werger gøre meg gott regenskaff for halff kirckekornett.

Item och at Benth Bille foer thet spliff aff kirckerne.

[Mattis Farszen en steffning offuer Claus Harth for 34 b nogen trette, szom thennom emellom er for nogen pendinge, som Claus Hart vpberit paa Wo.¹⁾ slots vegne och for^{no} Mattis Farszen huar ther hoss at anamme samme pendinge, och nogen pendinge ther aff bleff ther burte vdi samme regenskab, och for^{no} Claus Hart hafde samme pendinge vdi sin were vdi eth aar mynde xiiij vgger och the kunde icke forliiges om samme pendinge²⁾.

* Mattis Farszen en steffning offuer Claus Hart, scriffuer paa Wordingborig, for nogen ordt och trette, som thennom emellom kom for begge theris husbunde, her Henrick Nielszen, for nogen pendinge, som for^{no} Claus Hart paa k. Mts. wegue vpbere skulde, och for^{no} Mattis Farszen skulde følge hannom at anamme samme pendinge, och samme regenskab wilde icke tilstande och then ene skylte then anden for samme pendinge, som burte wore etc.

Walther Szimeszen nostro sub signeto³⁾.

Rasmus

¹⁾ Wordingborg.

²⁾ overstregtet.

³⁾ overstregtet er følgende: Volther Simesson skall hafue en pasbordh.

35 Fredericus dei gratia Dacie, Sclauorum Gothorumque rex, in regem Noruegie electus, dux Slesuicensis, Holsatie, Stormarie et Ditmercie, comes in Oldenburg et Delmennhorst, vniuersis et singulis fratribus nostris regibus, principibus, ducibus, comitibus, baronibus, militibus, militaribus, ciuitatum et oppidorum burgi-magistris, scabinis, baliuis, consulibus, portuum maris, castrorum, pontium, districtium et iurisdictionum custodibus, ceterisque confederatis et amicis nostris, ad quorum noticias hee presentes nostre litere peruenerint, salutem et nostri sinceri fauoris affectum. Quia dilectus nobis N. vel N. incola ciuitatis nostre Haffnensis regnum Scotie mercandi et negotiandi causa visitare proponit, quocirca vos omnes supranominatos fratres confederatos et amicos nobis sincere dilectos et vestrum singulos in visceribus caritatis rogamus attente, quatenus eundem N. vel N. cum sese una cum naui, personis, mercantiis et rebus ad regna, dominica, ciuitates, oppida, villas, districtus, iurisdictiones, portus, pontes, terras et littora vestra duxerit applicandum gratum et fauorem protectionem et adminicula alia nostri contemplacione impartiri dignemini et velitis, non sinentes eundem N. vel N. in persona ac comitiis, naui, mercantiis, rebusque aliis, quas secum detulerit, per quoscumque legis transgressores iniuriari, hac ipsa nostri contemplacione, pace et omnimoda securitate ac saluconductibus in personis et rebus potiri et gaudere faciatis eundem, et nos idipsum erga vos et vestros gratissima cupimus vicissitudine promereri. Ex arce nostra Haffnensi, idibus Martii [15 Marti] anno etc. mdxxxij; nostro sub signeto.

Dow Iohanszenn vdi Skotlandd eller Engelandd.

35 b Her Holgerdt Roszenkrants
erinde at bestille hoss k. Mt.

* En befalling tiill Iep Frys tiill Longholm, Thames Thamiszen vdi Vlleruppgord, Mogens Kaas i Ørndrup, Niels Winther i Nandrup, Enuoldt Ericzen i Hundbierrgord, Niels Torlasszen i Twedt, Claus Iwerszen i Soller och Bagge Griiss i Hiemmerslet, nobiles, Pouel Pouelszen i How, Michel Bwnde i Torstedt, Anders Bwnde i Skiolborigh, Iens Tyboo i Synseff, Las Kold i Skorup, Thames Nielszen i Dyrrszness, Chrestiern Nielszen i Syelss och Knud Bwnde i How, bønder, om at granske pa noget godts och eyendom, som er komet fran Offue Lauresszen i Søsgaard met vrette och tiill prestegoorden och andre stedt vnder kirckens woldh.

* Item at the samme mend maa were offuer thet marckeskell emellom Skoffstedt och Ørwmmarck och Hegordt och at granske om then kircke iordt, som ligger i Ørum marck, om hun er aff Ørwms iordt eller ey.

* Item en befaling till for^{re} mend at granske och dømme om then karll, som bleff hengd for Tystedh, som Ies Oszenn och the ander hans wenner kiere paa, sigendis hannom at were hengd met vrette.

[Item at the mend, som bygge paa Hoszøø maa were told-frii och skatfrii i v aar, meden the bygge ther¹].

* Item at ingen skal tage tag i klitten, thii at klitten forderis ther aff och sandet bless vp och forderuer landet.

Item at alle poolswaarrar skulle affleggis, thii at the iegel hen alle fyske aff sundet ther met.

* Item et frihedts brev tiil Iens Groter, borger i Nykiøpping, som Mogens Falster i Falster deler paa, at hand maa bygge och bo och were, huor hand kand best nere seg i riiget och huor hand will.

* Chrestiern Skram en steffning offuer Grauers 38 Koldemorthen for en gord, szom hand haffuer och bruger fran hannom emodt hans mynde met vrette, at møde mandagen [post] quasi modogeniti [8 April] met huess breffue och beuising, som tw met widt, [och] lide och vndgielde vdi samme sag.

* Iens Fynbo, borgere i Stubkiøpping, en befaling tiil Knudt Gyllenstiern, Jørgen Wenstermand i Staaagger, Lauris Knob i Gedisgord, och Iep Torberszenn tiil Tørckelsdorp for nogle pendinge, Per Fynnbo, hans fader, nogen tiid siiden forleden gaff tiil sancte Anne altar vdi Stubbekiøpping kercke met huilckor, ther som samme messze och tienist icke holdes, tha skulle samme pendinge komme tilbage tiil hannom eller tiil hans arffuinge igen, och her Peder i Karlby holde [samme pendinge hoss seg²].

* En missiue tiill Malmøø, at myn herre er tilfridts met then contract, szom her Tyggi Krabbe haffuer giordt met thenom om thet skiib, som the skulde vdgiøre, tha skulle the strags skicke hydt, huess the effther samme contract vdtloffuit haffue, effther thet registers lydelaze, som the haffue fot [af] her Tyggi

¹) overstrøget. Smilgn. 17 Martz 1532 (S. 302).

²) overstrøget.

Krabbe ther paa. Tesligist at the wille lee myn herre szaa mæget køcken tygh, gryder och keyle, szaa mæget som hans nade behoff haffuer paa en iagt. Tesligist at the wille lee myn herre two falckenet, et dwsyn hagbosszer och et dwszin skerpentyn paa samme iacht, och myn herre will skicke thennom thennom igen eller och giffue thennom saa mange pendinge, szom the ere werdt, saa ethers by skal ingen skade haffue ther vdtaff etc.

36 b * Basse Christoffer och Niels Fickszenn en befaling tiill Iørgen Wenstermand i Staaggerdord, Lauris Knøb i Gedisgord, Mogens Falster i Bielleeng gord, Per Falster i Corisissze, nobiles, Morthen Kat i Skouby, Iørgen Olszenn i Gwnszømagell, Iens Perszenn i Sørup och Morthen Skonning i Skierne, at ther er trette emellom thennom och Iep Terbelszenn for nogen oldengield aff Toruppe skoff, szom the haffue lodh och del vdi. at the granske och forfare, om the kunde frii theris swyn paa samme skoff eller ey, giffuendis fran

* Erick Matszenn citat Willom Scriffuer, landtings scriffuer vdi Ringstedt, for en dom, szom hand dømpft haffuer emellom her Mattis Bølle och hannom, szom hand mener er sket met vrette, at møde met vdi Kiøpnehaffn fredag nest effther søndag iudica [22 Marts].

* Iacobus Kleyper de Amsterraledam visitare proponit partes Hollandie mercandi negociandiue causa, ett latinsk passbortt. Rel. Her Axell Bragde, sagde Albret van Gock.

* Her Claus Morthennszenn et protectorium cum illa clausula, at huem hannom haffuer nogit tiill at thalle, skulle the thalle hannom tiill for k. M. at d. r.¹⁾ Rel. Her Mogens Gøye.

37 * Wellom Kotte steffner Claus Nielszenn i Wordbiørg och hans metfølgere, for at hand haffuer restert Effuerdt Basterds gods vdi Worbergh.

* Her Iens Nielszenn presentacionem paa Iellinge kyrke per obitum her Hennicke cum clausula, att han schall ware euangelisk oc rettsindiigen lære oc predicke Gudz ord. Rel. Her Mogens Gøye²⁾.

* Item att Kollinge borgere schulle ware her Mogens Biilde høriige, lydiige oc . . .³⁾ paa wor nadige herris wegne, huor

¹⁾ Iens: oc D[anmarks] r[aad]?

²⁾ emlgd. 15 Marts 1532 (S. 300).

³⁾ et overstrøget Ord.

hand thennom behoff haffuer oc tiilsüger paa k. M.^{tes} wegne.
Rel. Her Mogens Gøye.

* Iens. Ode, herritzfoget i Oxeherrit, Lauris Iibszenn i Katterup, Mas Henricszenn ibid., Iens Snariiszenn ibid., Iep Perszenn ibid., Tve Lauriszenn i Hindby, Knud Mogenszenn ibid., Per Olszenn ibid., Oluff Poelszenn ibid., Mattis Iibszenn ibid., Lauris Anderszenn ibid., Iørgen Trwdszenn ibid., Per Perszenn i Querby, Lauris Nielszenn i Skrebeling, Mas Teckilszenn ibid. Anders Friendszenn i Skrebeling en befalling til thesse mend, at hand haffuer beret for myn herre, at ther er trette emellom hannom och hans naabo, Iep Mogenszenn for nogen iord, som hand haffuer fran hannom och bruger emodt hans mynde, som hand mener met vrette, och sielff ydermere berette kand, at the granske och forfare om samme iord, och huilcken som aff thennom icke fyllist haffuer, at the skicke hannom tha fyllist effther logen, giffuendis thet fran thennom bescriffuit.

* Her Mowritzs Olufszenn¹⁾, ritther, steffner Biørn 37 b Stenszen, wor mand och tiener, for nogen wold, szom hand haffuer brugdt i Twern, at møde paa onsdag.

* Tve Iensszenn i Gerløgss steffner Oluff Veysszenn ibid., for hand skildhe hannom vedt syn gordh och yndførdhe hannom wti end andhen ødhe gord, at mødthe paa torsdag nest komendis.

Ther schall forscriffues fran Mallmø

* tiil Lund xx knegte

* Trelleborg l

* Wæø xl

Tummerup xx

Semishaffn xv

* Her Inguar, sogne prest i Wemmingløff, et beskermels breff in communi forma.

* Oluff Atzerszenn i Staffsitt Grawns i Lunde agger.

* Hr. Rasmus Olufszenn, *Præsentats.* (18 Marts. Se S. 303). 38

* Matheus x gylden gylden i mynnt och j gylden i guld Iørgen Kolck.

* En befalling til mester Anders Hack, mester Morthen Henricszenn, mester Iens Roszengord, mester Laurens, cannicker

¹⁾ oprindelig stod der: Her Mogens Wlf, hvilket er rettet.

i Roskyld, at Thønne Thønszenn haffuer beret for myn herre, at ther er trette emellom hannom och borgere i Roskyld for en gierde, liggendis hoss Iep Flynsford i Roskyld, som the haffue vphuggen och dragit hans kael och korn vp, szom stoo vden for samme gierde; tesligist at the haffue graffuit hans mølle wey igen och demmit hannom hans alwey igen, saa han icke kand komme at hans rette alwey om vinteren for samme demningh, som hand sielff etc. At the granske och forfare, om thet haffuer nogen tidt werit brugdt førre till klare eller ey; at the och granske och forfare, om samme demning er demmit met logen eller ey, och om then demning er logligen demmet eller [ey], och endeligen dømme ther paa, om thet war logligen vpdeelt met logen eller ey, giffuendis fran. Cum clausula, si non omnes.

* En missiue till her Claus Biild, at som hand screffuit myn herre till om then karll Torgerd Ienszenn, szom haffuer stellet szeg verligen emodt hannom, och nogen hans wanner haffue werit hoss hannom och boden hannom guld och pendinge for samme karl, tha will myn herre, at hand ingen pendinge skall tage for hannom, meden lade hannom stande syn ret, paa thet at en anden maa speille szeg vdi hannom och ware szeg for slig verlig gierning.

88 b * Her Maghens Gyss en beffalingh til Per Iørghenszenn, Poffuill Hansszenn, borghemestre i Kjøpnehagen, Iens Perszenn oc Andhers Laurisszenn, radmendh ibid., szaa at han haffuer beret for ko. Mat., at Oluff Guldsmid, szom nw er her i byn, haffuer falskeligen tiilthaget seg iiij boer wti wor ffrue sogn wti Kjøpnehagen oc sammeledis breffue, guodts oc pendinge, hand met wreth haffuer sagdt seg atuere metarffuingh oc frendhe met Oluff Ybszenn oc Iens Bridhe, szom ere for^{re} her Magensses bøndher etc., szom han self ytthermere beretthe kandh, at the nw strags paa løgherdagh forsamle thennom etc., cum claus.

* Fru Birgitte, Per Laxmandts efftherleuerske paa Stennolt, steffner Per Staffenszenn vdi Woltofft.

Skipper Yassebrand ett søgbreff tiill Kallø, cum clausula att alle myn herris wdtliggere vti søen schulle dog

Item breff tiill Kallø eller fogethen i hans frawerilsø, at the skicke hiidt tiil Kjøpne[havn] hues fitalie, han kand ombere.

* Burgemestre, raadmend oc menighet wtii Helsingborg ij aar samfelde, regnendis effther thenne datum, breff, att the schulle selfue nyde oc beholle all sziiszen aff all driick i theris by, dog met szaa skell at the schulle bygge en godt skiib broo for theris by, som icke bortt tagis aff vandet, oc ther mand kand well wpskiibe oc wdtakibbe heste paa oc andet godz.

Abbeten aff Ebbiholt, Knud Henricszenn, Oluff Skinckel.

* Her Mattis Bertelszenn i Laugholm, sogneprest. 39

Niels Møller vdi Kratnølle.

* [En missius till Per Godich, herritzfoget i Steffusherrit, at hand strags lader hugge saa msget steen aff Steynsklynt, som et skiff aff xl lester kand bere, och at the bliffue huggen enden viij dage, och lader thennom legge, at ther icke komer wand till ¹⁾].

Tiill her Henrick Roszenkrans om xx tylder skattebreder och xx bielcker, xx alne lange och j fod paa fladen, och at hand skicker thennom hydt met aller første.

* Et breff mester Fadder paa Nybygord ²⁾).

* En missiue till Per Goddich, herritzfoget i Steffuusherrit, at hand tager Hans Knudtzen till seg, som mester Morthen Steenbicker haffuer giffuit befalling, och lader hugge saa msget steenklynt, som eth skiff aff xl lester kand bere, och at the bliffue huggen end [en] viij dage och lader thennom forware, at ther icke kommer wandh hoss.

* Her Offue Lunge steffning offuer mester Anders Gyllenstiern. at han haffuer tillthall tiill hannom paa wore wegne for kronens forstrand i Iersløffherritt oc thesligist fore noger bundgarn, hand lodt vloffiige sønderhugge, huilken szag er tilforn opsatt tiill oss self att høre i rette, att møde tysdag epther palmarum [26 Marts] mett siitt birkebreff oc bewisninge ther om, saa framt at icke schall dømmes paa theris bewisning, tilstede komer.

* Oluff Scriffuer et breff till borgemestre och raadmendt 39 b vdi Owa i Skaane, at hand haffuer beret for myn herre, at ther ligger en liden boyert vdi theris by och skipperen er død, szom samme boyert tilhørde. Tha wil myn herre, at the antuorde

¹⁾ overtreget.

²⁾ smign. 21 Marts 1532. (S. 303).

for^{ne} Oluffs Scriffuers fuldmyndig budt samme boyert, thii at ther som then er falden myn herre till, tha skal hand betalle oss ¹⁾ then, och komer then och hans arffuinge til, tha skal han betalle thennom then, och att the skulle lade then skelligt wordere, huadt then er werdt, och giffue thet bescreffuit fran thennom, thii om hans arffuinge komme ther effther, at han tha maa wide, huadt band ther fore giffue skall.

* Cristoffer Hannszenn S. Iørgen for Lantzkrone, nar Lauris Frost dør. Rel. Her Tygge²⁾.

Biørn Skyttø, her Trudtz foghet, liiffs breff paa sin eghen bunde gordh, frii oc quit ad dies vite, och en anden gord³⁾.

Her Trudh sex aar Vordberg, nar the andre aar ere vdihe ⁴⁾.

40 * Oluff Wisszendorp i Køge citat Per Ienszenn i Enstrup for noget sølff, som hannom er tilfalden i then arffue, szom the haffue tilhobe, och hand holder hannom samme sølff for, at møde tredie paask dag [2 April].

* Bispen aff Aarss quitansze paa lx gylden i guld, aarlig affgift aff Hatzherritt, Endelage oc Fardo, som schalle warit wde tiill S. Morthens dag⁵⁾.

* Mester Chrestiern Huid skall haffue quitantze paa et hundrit xxv lodig marck, viþ lod och en quyntyn forgylt sølff aff thet sølff, som hand effther wor befaling anammede aff her Peder Lycke, som her Peder haffuer vpberit aff kirckerne i Fywu och Laffuendt, och haffuer k. Mt. sielff antuordit hannom igen for huert lod aff samme sølff xxiiij þ danske, som hanns k. Mt. haffuer befallit hannom at giffue hans nadis krigsfolck, bouitsmend, skippere och bodzmennd, som vdtlsbe met Salomon, och wore [paa] then Hollender holck, och till ander vdtgift paa k. Mt. och riigens wegne⁶⁾.

Tiil Malmø, at kongl. Mt. giuer thennom tilkende, at som her Tyggi handlet met thennom, ath the

¹⁾ der bar først staet: tha haffuer hans naade lout ha' som.

²⁾ smlg. 23 Marts 1532. S. 303.

³⁾ smlg. Fol. 56 b.

⁴⁾ smlg. Fol. 103.

⁵⁾ smlg. nedenfor Fol. 41.

⁶⁾ Ny Kirkehist. Saml. IV, 41. Smlgn. 24 Marts 1532. S. 304.

* Breff til Kopenhagen, Helsingør, at the haffwe tiilsiwn, ath the smaapendinge tagis eller scriffuis epter k. Mt. breffues lydelsze, saa framt k. M. skal icke vide thet hoss thennom.

Hr. Claus Bille, Brev paa Bahus¹⁾.

40 b

* Mattis Persszenn i Melby paa Gydingholm skall haffue en missiue till electus vdi Lwndt, at han skall were hannom vbe-wardt for then prest, her Lauris, handt sloogh.

* Befaling till Erick Banner, her Holgerdt Roszenkrans. Pedher Ebbesszenn paa Lundeness, Axell Nielsszenn paa Langtyndt, Niels Koss till Starup gardt, Ieus Sale vdi Torp, Knwd Hwidt vdi Intruppe. Chresthen Iwell vdi Wellwmgardt, Pedher Seurenszenn i Holmgordt, Pedher Bunde vdi Heem etc. Lucas 41 Krabbe beretther, at rebsmendt, som rebet mellom Hyndruppe oc Lille Tornom, haffue icke rebett rett effther laghen. Thy bedher kon. Mt. ath the steffuer for thennom same rebs mendt, gransker etc. oc reber for^{ne} marck rettelig etc.

* En andhen befaling till for^{ne} gude mendt, at Lucas Krabbe beretther, at bispenn aff Viborg haffuer taget en gordt, som ligger vdi Nestildt, som hans oldefadher gaff till Otthens kirke till, at the grantsker ther om etc.

* Dirick Quitzow steffuer Iacob Hardenbiere for nogen trette, som thennom emellom er om Hornedam, som han sielff ythermere [etc.], at møde nu paa tiisdag nest komendis.

* Her Inguar Olufszenn, sogneprest till Wimmeusløff, cum vxore protectorium in comuni forma.

* *Bispen af Aars, Kvittans paa 60 Gylden. (24 Marts, Se S. 304).*

* Item Iørgen Vrne et breff paa et hospital²⁾.

* Item et opreszenings breff vppa sannemen vdi Ontze- 41 b herrit, for the sore Niels Hanszenn quit, for han draff Erick Hanszenn, och bisp och bygdenen ther fore haffuer thennom nederfellig etc.

* Her Pedher van Spreckelszen och her Dytmer Korb, raadmend vdi Hamborg, met theris wanner skulle haffue en forskrift till biscop her Ioan Argisszon, at the wille skicke et skib till Island vdi Huszwiig norden Island effther sueffuel och andit godts ther at skibe, at hand will viide och tilstede,

¹⁾ Norske Rigsregistranter, I, 33 (7 April 1532).

²⁾ smilgn. 25 Marts (S. 305).

at the mwe fange sliig sueffuel och anden ware for theris pendinge och will vndet thennom for en anden, thet were seg Hollender eller ander, och will forskicket hoss Torsten Fymbouerssøn, som samme sueffuelbiereg tilhører, at the maa fange sliig sueffuel for theris pendinge etc.

* Och sligt et breff till Torsten Fymbouerssøn, at hand wil vnde thennom samme sueuel for theris pendinge for en anden och icke vnde thet Hollender.

* Item Her Offue Lunge skall haffue breff tiill Wedle och it till Koldinge, at koninglige Maiestat haffuer kist [af] hannom iij^e siider flesk. Bether hans nade thennom, at the anamme samme flesk och føre thet hiid till Kispnehaffnn met thet skib, som fører theris fitallie hiidt till Kispnehaffnn.

* Hans Rytzlandt skall haffue lifsbreff osv. (25 Mart. Se S. 305).

42 * Et breff, at szom myn herre haffuer twynde gang scriffuit hannom om hans skib, at strag[s] hydt forakicket.

* Otte Smedt i Slangerup citat Eskie Skomager ibid, for at hand haffuer sagt hannom paa, at hand skulde haffue loffuit hannom nogen pendinge louligen till at bøde then karl met, som hand ihel slog, at møde toredagen effther post [4 April].

* Ett breff, att Thomas Galskytte haffde i rette steffnd ffrue Kirstine vdi Tanderup och berett, at Iep Munck och hans hustru, ffrue Kirstine Andersdatther, haffde sold for^{re} frue Kirstine vdi Tanderup en gaard kallis Koustrup mett mere gaadts, dog mett saadan skeell att for^{re} Iep Munck och hans hustru, fru Kirstine Andersdatther, skulle besidde samme gaard vdi beggis theris lifs tid, och beclagede, att then tid hinde hosbunde wor død, tha lode the hinde vduise aff samme gaard och swore hinde fridløs, och ther mett haffue the vdtkomett hinde aff gaarden, och her Holgerd Rosenkrants haffuer annamett alt hindis rørinde gaadts. Tha effther beggis theris tilladelse bleffue the enddeligenn och endregteligen forligt och fordragene till minde, att for^{re} ffru Kirstine vdi Tanderup och hindis børn skulle indsette vdi samme gord, huem thennom løster, och then nyde, bruge och beholle till euig tid effther theris skødebrefis lydelse, och skulle the aarligen till gode rede gifue for^{re} ffru Kirstine Andersdatther vdi hindis lifs tid tre løster

korn, regnindis xxiiij tønner i lesten, och j tønne smør, och ther mett fly hinde hinde gaads ighen, szom her Holgerd eller ffrue Kirstine vdi Tanderup haffue thagett hinde fran for then sag, och holle hinde frii for kong. Mat. for thed fridløsssemoll. Och skall for^{ne} iij lester korn och halff tønne smør aarligen ydes vdi Borglom biscopdom, hwor ffrue Kirstine Andersdatther tilsiger, 42 b
huertt aar om paasken, dog att hun skall tilsige om iwlen tilfornn, hwor hun will haffue thed ydt om paaskenn ther effther. Och skall for^{ne} fru Kirstine Andersdatther och beholle hues rogsze, szom er saaett nu vdi thette aar till for^{ne} Koustrup, medenn thette aars bygsee och haffrese skall fru Kirstine i Tanderup beholle. Och ther szom for^{ne} tre lester korn och halff tønne smør icke aarligenn vdtkomme till gode rede om paaskenn, tha skall for^{ne} fru Kirstine i Tanderup och hinde barn rømme for^{ne} ffrue Kirstine Andersdatther samme Koustrup gaard for første fardag ther nest effther. Selandicus, Vibergensis, Antwordskow, her Hans Bilde, her Anders Bilde. her Iahan Oxe, Mogens Munck, mester Anders Hack och mester Oluff Munck. Thesligist skall och for^{ne} ffrue Kirstine Andersdatther were frii och quit och ey lide nogen tiltall for the samme penninge, szom nogle gode mend effther wor befaling haffde worderitt thennd skade for, hun haffde ladett giortt paa Koustrup marck mett lynghug och torregryfft, och ther emod skall for^{ne} Kirstine Andersdatther omdrage, hues for^{ne} her Holgerd Rosennkrannts och ffrue Kirstine vdi Tanderups folck haffue forteritt vdi Koustrupgaard till søll, mad och hestefoder, siden hinde gick heruerck offuer. Och skall thed her mett altingist were en clar, 43
afttalenn sag paa begge sider vdi alle maade. Datum.

* Prier i Antuerskoff steffner Iørgen Quitzow, landsdomere i Fyen, for noget gods, som hand haffuer tagit fran hannom met vrette, som hand mener etc., at møde tiisdag nest effther posk søndag [2 April].

* Wiborg, Roskilde, Søer, Antuordskou, her Hans, her Anders Bilde, her Mourits Sparre, her Axell Bragde, her Iahan Vrne, Laurits Schinckell, her Otthe Krumpen, her Knud Bilde, Mogens Munck, Iørgen Heningszenn. Eiler Rønnow haffde i retthe steffnd bønder vdi Lørop fore nogen iord, liggendis paa Lørup marck, szom ligger till en gaard i Bramstrup, szom ligger till sancti Iørgens hospitall vdhen for Swinborg. Thær till sworde for^{ne}

bønder i Lørup, att the nogenn tid sidenn forledenn were for hogborne første koning Hanns, wor kiere broder, och hann tha tilfann samme Lørup marck att rebes och dielles vdi twenne dielle, thennd enne deell till kronnenns bønder och tiennere vdi Lørup och thennd andenn deell till godemenns tiennere ther samme steds, och beuiste, att thennd iord, som for^{ne} Eiler Ronnow siger skall høre till sancti Iørgenns hospitall, ligger vdi theris retthe maall mett flere beuianing. Ther till swarede for^{ne} Eyler Ronnow, att thennd tid Lørup marck bleff rebt, tha nar the komme till sancti Iørgenns hospitall iord, tha lode the rebett gange ther offuer och ey rebthe thennd, och att forstannere till for^{ne} sancti Iørgenns hospitall haffue sidhen haffd samme iord vdi theris roglig heffd och were vdi xl aar och mere, och ey nogenn haffuer giffuet ther last eller kiere paa, førre ennd bønder vdi Lørup nu haffue færd ther trette paa, och hann ther for haffuer thennd indword mett sin laghed, mett flere ord 43 b, och thalle, szom thennom ther om emellom løbe. Tha effther tiltall, geuuswar och sagenns leilighed sagde wii ther saa paa for retthe, att effther thii forstandere till sancti Iørgenns hospitall vden for Suiborg haffue haffd samme iord vdi theris rolig heffd och were vdi xl aar och mere. siden marchen bleff rebbt, vlast och vkierd, och Eiler Ronnow haffuer thennd induord mett sin lagheffd, tha bør for^{ne} Eyler Ronnow thennd att haffue, nyde och beholle till sancti Iørgenns hospitall effther hanns lagheds lydelse, all thennd stund hans lagheffd stannder wid magt, och ther som nogenn feiler nogett paa samme lagheffd, tha skulle thennd indsteffne for biscop och wulde bygdemenn eller for oss och wortt elsk. Danmarcks r. r., och tha gannges ther om saa mggitt, szom rett er. Datum.

* Et breff, at her Axell Brade maa flytte herrits tynghet vdi Ffrostherrit paa thet gamle stedt, som thet laa tilforue. Rel. Mesther Iesper.

Hans Hiort, Forleningsbrev. (27 Marts. Se S. 306).

Ies Wynther, Tilladelse at bygge en Mølle. (27 Marts. Se S. 306).

44 * Iffuer Marquordszenn protectorium in communi forma cum uxore, filiis etc.

* Skipper Anders Skot et breff, at myn herris nade haffuer vnt och giffuit hannom xxviiij marck danske aff toldboden till at betalle syn hæssleye met vdi sin liffs tidt¹⁾.

¹⁾ smilgn. 27 Marts (S. 306).

* Her Anders Nielszenn i Malmo protectorium in comuni forma.

* Anno etc. mdxxxij feria quarta worschickett Soffrin Mund, och haffde paa sin moders hustru Boelds wegne steffind hid vdi retthe Pouell Soffrinszenn for halffdelen aff Seritzloffgaard, szom hannd bruger emod hannus moders mynde. Tha motthe her Morthenn aff Wore closter paa for^{ne} Pouell Soffrinszenns wegne och vdi rette lagde enn dom, att her Mogenus Gøye haffde til-dømt for^{ne} Pouell Soffrinszenn halffdelenn aff Seritzloffgaard effther nogenn beuising och witnessbyrd. szom for hannom wore, huilke beuising och witnessbyrd for^{ne} Soffrin Mund sagde att were vskellige wildige witnessbyrd, och beuiste, at the witnessbyrd, som haffde weritt for her Mogens, wore funden for wildig witnessbyrd, och eskett samme witnessbyrd vdi retthe och ey the komme tilstede. Och adspurde for^{ne} Soffrin Mund for^{ne} her Morthenn, om hannd [haffde] fuldmagt att gange vdi rett. Tha swarede for^{ne} her Morthenn, at hannd haffde icke fuldmagt att gange vdi retthe, meden sagde, at hannom wore antuordet nogle breffue och witnessbyrd, huilke hannom wore befalett at lade lesze. Tha effther thii at for^{ne} icke motte eller ingen fulmegtig paa hans wegne, som vdi then sag ret pleyge wilde, tha bleff ther saa paa sagt for retthe, att for^{ne} hustru Boeld bor att beholle all for^{ne} Seritzloffgaardt, ind till saa lenuge for^{ne} Pouell Soffrinszenn eller hannus fuldmegtiige will komme vdi retthe mett sine beuising, och tha gange ther om ytthermere, szom rett er.

* Mester Anders Skibbygg'er og Kersten Tymmer- 44 b mand.

* Hans Lass skall haffue et breff, att mwe nw vdføre xxx eller xl heste paa thenne thid.

* Iochym Rammyn eth pasbordh her aff oc ind i Tiskland met ij klippers.

Marstrand borgere skulle haffue breff paa Worø till enig tid, som skyller aarlig jv [o: 4/12] marek met foring och skt sammel, dog saa at the skulle sielff forlige thennom met bonden ther paa fore syn anpartt, som han haffuer¹⁾.

* Mogens Spliid borgeley till Nyborg met iij heste.

* Mester Henrick Hwit, borger thiill Griibswøelld, steffner

¹⁾ smagn. Norske Rigsgesetranter, I, 33. [7 April].

Albret van Goch til Kiøpnehaffn och Anders Sløre, for at hand satte samme Anders Sløre vdi hans bod¹⁾ met wold och vret och end nu sidder ther vdi, szom hand mener met vrette, att møde othensdag effther quasimodogeniti [10 April].

* Iens Iørgenszen protectorium.

Hr. Vincents Lunge, Obligats. [1 April].

* En missiue till Naskow borgere, at Per Olufszenn haffuer beret for myn herre, at borgemestere och raad haffuer taget nogen iordt fran hannom, szom hannom kommer till met rette, tesligist thet breff, szom hand haffde paa samme iord. Thy wil myn herre, at the faa hannom hans iordt igen, tesligist thet breff, som the toge fran hannom paa samme iordt, och haffue the hannom noget till at thalle, at the thalle hannom till rette effther logen, saa hand icke ythermere behøffuer at beclage seg for myn herre.

45 * Et breff till her electus aff Fiwn, at hand strags giffuer seg hiidt.

* Markord Tydemand skibs

* Chrestiern Hardbo steffner abbethen Iens i Øse-closter for nogen pendinge, som hand hannom skyldig er, at møde quasimodogeniti [7 April].

* Et breff till Suinborg, at myn herre haffuer forfarit aff hans vndersote paa Gotland, at the haffue stor brist for szee-korn, rug, malt och meel ther paa landit, szom icke i mande mynde tilforn werit haffuer. Thii wil myn herre, at the strags vdtgiøre et got stort skiff ther aff theris by, well ladit met elig korn, rug, malt och mell, som forscriffuit stander, och fore thet ther vnder landit och siellit ther hans nadis vndersotte for theris ware, szom ther paa landit falder; ellers bliffuer samme hans nadis land och vndersote storligen forderrit, hans naade och riiget till stor skade etc. Thii will myn herre, at the tage her ingen forsgmelsze vdi och lade thet ingenlunde.

* Till Aars, Stubkiøping, Foborg.

Her Offue Lunge et breff, at ingen skall dele paa hans godts.

¹⁾ ovenover staar: gode och hans bodis vj-børing.

²⁾ Norske Rigsregistranter, I, 32.

* Bertholomeus Grannolth, borghere¹⁾ wti Kisp[e-hagen], citat Poffuell Hannaszenn, borghemester ibid., for iij boer, handh holdher hannom for, her i Kispnehagen ligendis, at møde i morgen²⁾).

* Her Offue Lunge haffuer berett, att thet Brohøls 45 b fiskerii, som hand haffuer aff k. M. for Weile, thend drage mene fisker for neer emod gamell wonnlig brugelse; att the giøre ett rett skeell ther emellom, huor langt samme Brohøls fiskery recker, szaa thet icke forkrenckis. Borgemester Mats Nielszenn, Ies Atszerszenn, Nis Findszenn, Michell Iennszenn, Peder Brock, Knud Bertelszenn, Ies Anderszenn, Bertell Penneborg etc.

* Borgemestere och raad i Købnehaffn haffuer berett for k. M., att theris borgere besuaris mett mere och større told i Yszebør, naar the fiske ther, end the gjorde i konning Hansziis tiid. Thii haff[uer] k. M. vutt och tilladett, att the icke skulle widere eller ydermere beswaris, men bliffue ved then toldh, som wor i konning Hansis tiid.

Thessze ij gorde kallis Vigen y Onszall sogen:

Biørn Skotte ij pund iij marck smør, 3 pund smør for et øde gods, x skeppe biig, xij skepper h.

Erick Sommer iij pund smør, x marck smør, xij skepper biig, xij skepper h.³⁾

[Pouell Dyssenraa en forscrifft till borgemestere och 46 raad vdi Landskrone, at hand haffuer ladit beret for myn herre, att met all skade, szom hand kand regne hannom paa⁴⁾]

* Item breff till borgemestere och raad vdi Landskronne, at Pouell Dyssenraadt haffuer laditt berethe, at hand haffuer tiltall till Ienns Bagger ibid. for ij^e marck for thed pant, hand haffde vdi Claus Seylers hus, szom hand sagde hannom till nu vdi somer tilkomendis ij aar siden forgangen her vdi Kispnehaffn vdi her Tygge Krabbis offueruerelse strags att wille betalle hannom, strags hand kom hjem, och hand siden gaff hannom yttermere dag, och icke dog thet holler eller hand kommer till sin betaling. Thii bether k. M., at borgemestere och raad hielpe hannom offuer for^{ne} theris metborger szaa møget, szom

¹⁾ der har først staaet: borghemester.

²⁾ nedenfor er tilskrevet: saa theuom sker fyllist, [Par skel] paa begge sider.

³⁾ smilgn. Fol. 56 b.

⁴⁾ overstrøget.

rett er, och vprette hannom huess skade, hand ther aff fangett haffuer etc.

* [Pouell Dussinrad citat Michels Halsz for xxxvj] gyllen, som hannd er hannom skildig for enn hest, han kiopte hannom aff, att mødhe her paa slott misericordia dni. [14 April]¹⁾.

* Pauell Dussinradh citat Thage Ottzen for nogen pendinge, som han er hannom pliigtiig for en hest, som hand kiopte hannom aff, att møde her søndagen misericordia dni. [14 April].

46 b * En forschriff[t] till borgemesthere oc raad vti Helszingsør, att Tylle Kellersuend paa Krogen haffuer ladeth berette, att hand nogen tid siden forleden bleff hogen vti sin arm oc kom siden till en baskier, som loffuit att gisre hannom før eller oc tage ingen pendinge aff hannom, oc han ther offuer haffuer giffuit hannom halff pendinge, oc ey han haffuer giord hannom till pasz. Thii betther k. Mt. thennom, att the schicke hannom offuer samme baaskier saa møgett, som log och rett [er], vthen all lengher forhaling.

* Item eth breff till tolner i Helsingør, att hanndh kiopter her Iohan Rantzow saa møgett salt, som han kand haffue till slotz behoff wti konings kiopt.

* Eth breff, at ko. Mtt. haffuer tilskickit oc beffalit mesther Oluff i Wæ atkiøbe nogne søxen tiil hans nadis behoff. Thi forbiuder ko. Mat. alle fogetther oc embitzmend, at the gisr hannom noghen hyndher eller forffangh ther paa, hues søxen hand szaa tiil h. n. behoff kiohendis oc forsamlendis worder etc.

* Her Hans Skoggardth citat electus wti Lundth, for at han icke haffuer hollitt then foreningh oc contracth, szom bleff thennom emellom giurdt om the len eller pendinge, hand skulle haffue aff stigthet, atmøde søndagen misericordia [14 April].

47 * Claus Storm pasbord met en vogen tiill lanto Holstern oc ferge offuer fergisthet.

* It obet breff, at koninglige Maiestadt er tiill wiidendis wordit, huorledis at siiden hans koninglige Maiestadt er khomen tiill riiget, thaa haffue mange kronens bønder och bønder sønner vdi Nykøpings læen kiopt thennom quidt aff kronens aff lænsmentene, dog koninglige Mtt. vuidendis och vadtøpurd. Thii haffuer ko. Mtt. befalett Knudt Guldenstiernne at kræfue,

¹⁾ overstrøget.

eske och dele saadanne bønnder och bøndersønner, som ere fødte paa kronens godts, tiill staffns ighen, huilcke som icke haffue ko. Mts. breffue, at the ære quidt giffne.

* Las Smedts sønn i Thadderup schall haffue breff, at hand maa beholde thend gaard, hans fader nu vdi boer, hans liiffs tiid effther hans faders død for slig skyld, affgift, eggte, arbeigde och anden konninglige tyngte, som ther aarligen pleyer atgjøris och giffuis tiill Nykøping slot, och schall bygge och forbedre gaarden etc. Rel. Knadt Guldenstiernne.

Eth breff

Lauris Ienszenn, webner, tiil Ramløss haffuer beret for 47 b ko. Mat., at hans brodher, Iuer Iensszenn, szom haffde Gymszøg kloster vti Norigh wti forleningh, bleff grebne aff ko. Cristiern, nw han ther i riiget kom, oc bleff nødt oc twonghen til atsighe for^{ne} ko. Cristiern thienist emøed hans haa oc wylle. Tha effther slig leylichkeit haffuer ko. Mat. wndh oc giffuit hannom leygdhe atkome tiil hans nadhe oc D. R. raadth, ther for seg at fforantuordhe oc fordattinge etc. Rel. Iørgen Qwytzoo¹⁾.

* Anders Ienszenn, *Ejendomsbrev*¹⁾.

* Ethth breff tiill borgemesther och raadth vthi Rundeby, 48 att the schulle tilstede att lere oc predicke Guds [ordh] ther samme stes.

* Her Moghens Suenszenn ett beskermelsze breff.

* Ethth breff tiill borgemesther oc raadth vti Rundby, att the schulle tilstede, att ther mwe vere tw euangeliske predickere vti theris by, som kannd lere och predicke Guds ordt, oc thage thennom vti theris beskermelsze paa k. Mt^s vegne.

* Niels Ienszenn i Brodskou haffuer berett, att Herre marck oc Dalstrup marck er icke rebt. Thii bether kongl. Mt. thessze epter^{ne} N. N. N., at the skulle giffue thennom paa Herre marck och Dalstrup marck oc rebe for^{ne} marcke oc wdtlege huer mand, som lodt oc dell haffuer i for^{ne} marck, hues thennom bør mett rafft oc reb, saa att oss oc kronen oc alle lodzeyre sker fyllest, giffuendis alle lodzere loglig adtwarlszel oc beschiffuit etc.

* Ien[s] Sale i Hosumtorp haffuer berett for ko. Mat., at 48 b Balingh marck er icke rebth eller skiiffth effther loghen,

1) Norske Rigerregistranter, I, 32 (6 April).

oc men seg ther for lodheløss atuere. Thi haffuer hans nade tiilskickit oc beffalitt Per Søffuerinszenn i Wyom, Iens Anderszenn i Retrup, Søffuerin Anderszenn ibid., Per Anderszenn i Westhergardh, Iens Nelszenn ibid., Knud Huid i Indrup, Nels Esbernszenn i Risum, Erick Bunde i Hiem, Poffuill Bundhe ibid., Nis Maghenszenn i Natrop, Erick Ienszenn i Scaustrup och Esbern Iep i Frammersloff, at the forsamle thennom paa samme marck, nar the bliffue loffligen tilkallit, then at rebe oc wdtlegge huer mand, som loedh oc deell haffuer wti for^{re} marck, hues thennom bør athaffue effther raffth oc reeb, szaa att oss oc kronen oc alle loedz eighere sker fillist oc fangher sin anpart. hues hannom bør athaffue effther logen, giffuendis beskreffuit etc.¹⁾.

* Iens Sale en beffaling tiill Glob Krabbe tiil Østhergard, Nels Iensszenn tiil Brodskog, Magens Kaas tiil Ørdrup oc Nels Kaas tiil Starupgard, webner, Cristiern Ienszenn wdi Smoldrup gard, Knud Andersszenn i Dalsgard, Cristiern Wistszenn i Maadgard oc Per Bunde i Hien, at the gransker oc forffarer, om Balingh marck er redligen oc retthugen raffth effther logen etc. cum clausulis consuetis.

49

* Nels Magensszenn, webner, haffuer ladit beretth for k. Ma., at ther er tretthe emellom hannom oc Iens Huas tiil Kaas om gielddh, skildh oc wpborazell, szom thennom emellom er, sameledis for noget goets, szom ffor^{re} Niels Maghensszens fadher søsther soldhe for^{re} Iens Huas oc andre, oc mener, at hun icke war ther møndighe eller fuldmegtige. Ther for en beffalingh tiil biscopen aff Wiborig, Erick Erickszenn, her Holgher Roszenkrans, her Cristiern Friis, Iep Friis, Glob Krabbe, Nels Ienszenn, Anders Skiell tiil Henriidh, Nels Klauszenn, Maly Laurisszenn [tiil Reffstrup²⁾], Ienwald Stigge oc Berthell Iull, at the gransker oc forffarer etc.

* Idem eth ridhebreff tiill her Holgher Roszenkrans, Erick Banner, Iep Friis, Glob Krabbe, Nels Iensszenn tiil Brod[skog], Anders Skeell, Maghens Kaas, Nels Winter i Nandrup, . . .³⁾ Mws i Wldrup oc Ienwaldh Erickszenn i Huidbere, webner.

¹⁾ i Marginen er tilføjet: tha giffue alle oc huer loedz egher lofflige oc skielde atuerszell.

²⁾ overstregt.

³⁾ aaben Plads.

Ebbe Buck i Nandrup, Cristiern Buck ibid., Mickell Oluffsenn i Skarup. For^{ne} Nels Magensszenn haffuer beret for ko. Mat., at ther er icke retth marckskiell giurd emellom Galtrup marck oc Østher Iulby marck wti Norherrit wti Maarsa, at the ther for ridhe paa samme marck oc forffare hues leylighadh ther om er, oc giøre ther retthe mar[ck]skiell etc.

* Niss Iensszenn i Brodskou beffaling till Iep Fris, 49 b Glob Morthensszenn i Østergordt, Niels Koes i Starup gordh, Mogens Koes i Ørndrup, Ienwold Erickszenn i Huidberig, Niels Vinter i Nandrup, nobiles, Nis Iensszenn i Ryberg, Knudt Huidt i Entrup, att the giffue thennom paa Greettrup marck i Saling oc granske oc forfare, om samme marck er loglig rafft, thesligest forfare, om then dele, som for^{ne} Niss Ienszen haffuer delt om for^{ne} marck, er loglige delt, oc hues the forfare

* Indices her Mogenns, her Tyggi, her Albret, her Anders Bilde, Erick Erickszenn, her Axell Bragde etc. Fredagen post pasce [5 April] wor schickett Peder Lauritszenn i Vbberup och tiltallett Iep Iørgennszenn i Mølle Borup, for att hannd skulle haffue dielle paa hannom for xxij marck klipping, hannd gaff hannom for ett par øxenn, hannd kjøpte hannom aff. Ther till swaritt for^{ne} Iep Iørgennszenn och berette, att thennd tid for^{ne} Peder Lauritszenn kjøpte hannom samme øxenn aff, tha wore klippinge aff lagd, och sidenn kom och wille betalle hannom mett klippinge, enndog the wore afflagd och vgilde giortt, och beuiste mett ett tings witne, vdtgiffuitt till Mierlæsse herrits ting, att Skartis fogett paa Harrits swenne [!] trenngde hannom till att anamme samme klipping. Bleff ther szaa paa sagdt, att effther thü klippinge wore afflagd then tid, for^{ne} Peder Lauritszenn kjøpte samme øxen for xxij marck, tha bør hannom att fornøge och betalle for^{ne} Iep Iørgennszenn for^{ne} xxij marck vdi slig mynnt, szom her nu vdi rigett gennge och geffue ere, och for^{ne} Iep Iørgennszenn att ighen antworde Peder Lauritszenn sine klippinge ighen.

* Fru Elze, Soffuerinn Saxstorps Efterleverske, Ejendomsbrev 50 b (her ufuldendt). (7 April. Se S. 308).

* Her Axell Wgherup, eth breff etc.

* Niels Fickeszenn steffner her Iahan Vrne for ett wergemaall, hand haffwer aff iomffru Margrett Grubbesdotter i Slangerop kloster, att møde her altera die Philippi et Iacobi [2 Maj.]

Hans Vingarther, bogetrycker i Viborg, breff, at han maa oc schall trycke then danske krønike, som nu er tiilsatt koning Hanszes krønike, cum gratia et priuilegio ad triennium, at ingen anden schall trycke oc prenth the. Rel. Her Offue Lunge¹⁾.

* Iørgen Clemintszenn steffner her Hans Skoffgord for en gord, liggendis vdi Ryntsherrit, som kallis Skynderup, at møde søndag misericordia [14 April].

* Niels Scriffuer citat Lauers Fiwn, borgemester i Lund, Anders Kammersuendt, Iespar Hanszenn, Iens Skredere, borgere ther sammestetz, for en vretwiisz dom, som the haffue sagt hannom for paa Niels Suerdfegers byfogeda wegne, at møde paa torsdag.

51 * Oluff Olsszenn, borgher aff Kiøpnehagen, eth søsbreff, at han skall giffue segh tiill Kallingborig ther atlade et skiibs korn oc sidhen atgiffue seg ther met tiil Aghersshus.

* Nels Thyndbindher ibid. oc sligth eth breff, attføre tiil Berghenhus.

* Item huer eth lu[c]th breff tiil ameralen etc.

* Mester Holgerd Skaller, cannic i Lund, et befallingsbreff til her Tygge; electus aff Lund haffuer ladit tage fraa hannom noget agger och eng.

* Biørn Skallers och Søffrin Saxstrups børn.

Her Axel Brage	Morthen Knutzenn i Horby,
Her Holgerd Wlfstand	Age Morthenszenn i Høysrød,
Her Axel Vgerup.	Anders Stage i Ousby,
	Per Mogenszenn ther samme-
	stedts.

* En befalling tiil her Tygge, her Axel Bragde, her Holgerd Wlfstandt, her Axel Vgerup, at hand haffuer ladit berette for myn herre, at her electus af Lund haffuer tagit nogen eng och nogen fyskewandh fraa Ousby gord, som hand mener met vrette.

* Till Malmø om hundred lester tønner, at the strags forschicke thennom hydt nat och dag vapard.

* Landskrone j^c lester

* Roskild xx lester

* Køge xvj lester.

¹⁾ Brevet blev udstedt: Torsd. efter Quasimodogeniti Søndag (24 April). Dansk Mag. I, 29.

* Iohan van der Lippen.

* Iesper Arndis eth pasbord tiil Tiisland.

51 b

Et befalings breff till Anders Iacopszenn till Sobo, Per Brock till Bardløss, Werner Bertilszenn till Bisbo, nobiles, Michel Poelszenn, foget paa Løysnosze, Hans Guldsmet, borgemester i Assens, och Hans Lund och Hans Alsing, borgere ther sammestetz, at Anders Emicszenn til Stensgord haffuer tillthall till

* Anndhers Nielsszenn en forskriffth tiill Prestøø om nogen arffue, hannom ther i byen forhindris.

* Fru Birgitte, Per Laxmandtz epterleuerske, wor schicket for myn herre och haffde i rette steffnnden bonde, kallis Per Staffenszenn i Voltofte i Bogherrit, och tillthalede hannom for en gord, szom hand nu vdi bor. Ther till suarede samme bonde, at hand haffde kjøpt samme gord aff koning Hans for en frii bonde gord. Tha beuiste for^{ne} fru Birgitte, at samme gord wor hindis husbonde, Per Laxmand, vdlag[dt] till syskyn skiift och wor for^{ne} Per Laxmands rette morne gods och wor ey forbrot effther her Laxmands død. Tha haffuer k. Mt. vnt, at for^{ne} fru Birgitte maa haffue och nyde samme gord, dog hues bonden kand beuise met skellig beuising, at hand haffuer giffuit konning Hans for samme gord, skal hun giffue hannom igen. Rel. Her Tygge Krabbe och her Axel Bragde.

* Albret Skotte ett breff till Knudt Perszenn, at myn 52 herre schicker hannom en landskneght, som hand schal anamme och lade ghaa ther paa slottet paa loffue.

Skremming [?] till Aalholm.

* Mester Iens Roszengordt, cannick i Roskilde, steffner electus i Lund, for hand haffuer beskattit hans capellan i Trelleborg oc haffuer wpboritt hans pentz aff samme kyrke, som han haffuer wor presentatz paa, att møde wti morgen, som er søndagen misericordia dni. [14 April].

Ryckertt van Thylle, borger i Køpenhauffn, en forskriffth tiill Tyle Gisler oc the andre høffuitzmend, lydendis, att borgemestere oc raad her i Køpnehauffn haffue beret fore k. Mt., att han haffuer twende skiibe vnder Norgis siide, som komme tiidt noget tid fore S. Mickels dag, før en mand viste aff thendt feyde i Norge. Thii bether kongl. Mitt. thennom, att ther som

samme skiibe icke mere tagne aff fienderne, at the tha hielpe hannom, att han maa kome tiill thennom igen, oc ther som the er tagne oc forholdne aff fienderne, oc the haffue fangitt oc tagitt thennom igen fran fienderne for priiss, att the tha ville vnde hannom thennom igen for en redelig betalning oc han nyde thenne k. Mts. scriffuelsze gott af.

* Kongl. Mt. haffuer wndt oc tilladit, at her Offue Lunge maa oc schall wpbere iij^c marck aff landhielpen i Astrup len i syn betaling for nogitt flesk, k. Mt. haffuer købt aff hannom.

I Algdtherritt sancti Oluffs kircke¹⁾.

52 b * *Mester Christiern Huid, Livsbrev. (13 April. Se S. 309).*

* Iacob Hardenbierge en beffaling till Niels Bildt, Eyler Erickszenn, Claus Olszenn tiill Fellebro. Knudt Otzenn, att ther er trette emellom Iep Lauriszenn i Hornwm, wor oc kronens tiener, oc en Iacobs tiener i Barindt om en agger, som han haffuer fran Iacobs tiener i Barindt marck mett vrette, som han siiger, att the ther fore

* Kieldt Krabbe en beffaling paa sine oc hanns sysken-dis vegne tiill biscop Offue, her Magens Gøye, Erick Banner, Lauris Skinckell, Otte Gyllenstjerne, Søffrin Iul i Hiedgordt, Torkil Perszenn i Følinge oc Peder Krab i Aarss, att ther er trette emellom thennom oc Iens Huass, fru Kyrstine i Tanderup om Sawstrup gordt mett mere godz, som the haffue skøde paa, oc the holde thennom thet fore met vrette, som the siige. Sammeledis at the haffue nogen tiltall tiill Iens Huass besønderligen fore nogen breffue, som hand vdtog aff graabrødre closter i Randers, som wore indsatt aff alle Anders Mwncks arffvinge tiill trouhende emodt theris mynde oc watsappordt.

53 Mowrits Skaffue och Erick Daa haffue tilthall till abbethen:

* En beffaling till nogle godemend om en trette paa Englerups møllesø och paa then holm i møllesøen emellom abbethen aff Ringstet och Mowris Skaffue och Erick Daa aff Mullerup tiill Niels Vincentius, Siuordt Grubbe tiill Liustrup, Bassi Christofferszenn tiill Sørup, Iens Grubbe i Sandby, Niels Fickeszenn ibid., Iep Bjørnszenn, foget paa Nesby. Si non omnes.

* Her Knud Bilde breff till kirckeuerge i Ellersød och

¹⁾ Algdtherritt er vel Fejlskrift for Alboherred. Smaln. Fol. 53.

till sancti Oluffs kircke i Lunkinge, at the icke wille antuorde hannom thet kircke sølff, at the komme hid och talle min herres minde ther for, at the haffue sidet offuerhørige, eller till her Tyggi Krabbe etc.

* Oluff Perszenn, raadmand i Roskyld. protectorium.

* Anders Iacopszenn i Holbeckgord en befalling till Lauris Skinckel, Iacop Norby, Eric Matzen, at the tage nogne godemend till thennom och høre om trette, som for^{ne} Anders Iacopszenn och Iost Vrnne till Haritzleffgord emellom er for en hest, som hand haffuer kiøff[t] vdt aff for^{ne} Anders Iacopszenns broder, och icke will betalle samme hest effther hans hantscriffs och breffuis liudelsze, hand hannom ther paa giffuit haffuer etc.

Et breff till alle landsting om rystning.

* Et breff till almugen offuer all Skonne, at the antuorde her electus alt kircke sølff.

* Et breff till borgemester, raad och byfoget i Halmstedt, 58 b at her Tygge [haffuer berett¹⁾], at ther bode en borger ther i byen, som kallis Ion Gødichazenn, som her Twre Ienszenn noget giæld skyldiig[wor]. Thii bether myn herre thennom, at the strage vfortøffuit vpkreffue samme giæld aff hans arffuinge och forschicke then met aller første her Tyggi Krabbe tilhende paa wore wegne.

* Laurits Guldsmet et pasport.

* Esbern Skreder i Wæe haffuer berett for k. Maiestatt, at ther er nogle borgere i Væe, som gisre hannom wretthe paa hans rette biering²⁾ och feygde hannom; ett protectorium in comuni forma cum clausula, att myn herre will, then sag skall komme i rette for [hans] naade selff och høre then selff i retthe. Rel. Her Truedt Wlffstandt.

* Till borgerne i Halmstede, att her Holger Vlffstand haffuer berett for k. M., att ther ligger nogell kalk i graabrødre kloster i theris by, och mwncenne ære ther wde, att borgerne lade hannom fylge xvj lester aff samme kalk och gisre hannom ther ingen hynder.

* Item ett obett breff, att myn herre haffuer wntt hannom same xvj lester kalk.

* Wlff van Margborg skall haffue en myn herris bode, 54 liggendis nest vp till Per Clauszenns bode, som handt nu i bor,

¹⁾ saaben Plade.

²⁾ først stod der: paa ett fyszerli.

ad vitam frii och quit vden all affgift och hans barn effther hannom vdi beggis theris liiffe tidd. Rel. Hertiig Anderszenn.

* Per Gødszen i Strelund ett [breff] att nyde same gaard, hand ibor, intill saalengge then gamble lagheff, købebreff och skøde, Peder Ebbeszenn paa skyder hans fader søster, haffuer kommit tilstede eller nogell ander met bæder beuiszning haffuer paa same byggested. Rel. Her Magens Bille.

* Peder Twiide et pasport.

* Peder Hanszenn i Konings Lundby citat Per Awazenn i Bregning for xx marck och 3 g. for en hest, som hand kioffte hannom aff, szom hand icke will betalle effther hans egen hantscripts lydelse, szom hand hannom paa samme pendinge giffuit haffuer.

* Her Offue Lunge met nogne fler hans wengers och borgere haffue schicket et skiib met noget korn till Norge till at vnsette hans broder her Vincents Lunge met, met Iens Spliid, her Vincents tiener, paa hans egit skiff.

* Claus Brand pasbord till Lubeck.

* Lauris Matszenn, nobilis, steffner her Mats Lafwensfaar i Torpe, for hand ingick i Peders Spinges hus och gjorde hannom woldh och hug hans windw wd, och for nogle breffue, hand tog i kircken hannom wwidendis.

54 b * Iens Anderszenn, borger i Roskilde, steffner Iens Olszenn, raadmand ibidem, for hand tog och wold førde hannom hiid till slottett i bagertornitt, att møde her paa fredagen post iubilate [26 April].

* Idem citat gamble mester Lauris, cannick i Roskild, for hand slo hannom fra syn reett i skriffwerstwen paa beepgaarden och forfulde haunom till torffgaaden och ther slaa hannom met wretthe, att møde her fredagen post iubilate. [26 April].

* Til Axel Gøye om pendinge, som hand skall antuorde toldneren Mourits Ienszenn aff skatten.

* Mowrits Ienszenn citat abbet Mouritz aff Wiskiild for en gord, som hand sat Per Søffrinszenn, som wor borgemester i Aalborg, i pantte for end hand døde, och then tid Alborg brende, bleff samme pantte breff vpbrend, och effther samme mands død kommer samme pantt och arff hannom till met rette, och for^{ne} abbet dyller samme pantte met vrette, att møde tisdagen effther trinitatis [28 Maj].

* Et breff til huert leen i Fyen, at the hielpe at arbeyde paa then woold paa Nyborig.

* Her Peder Perszenn steffner her Michel Perszenn, 55 sogne prest i Kjøbeløff, for nogett gods, som hand feck hannom till troe hande at gemme, och icke kand faa thet igen, och for anden giæld, szom hand hannom plyctig er, at møde mandagen nest effther søndag exaudi. [24 Juni].

* Malmø

* Skandøer

* Semirshaffn.

Trelborg

* Ystedh

* Falsterbo

* Landekrone

[Iens Huas till Kaas en befalling¹⁾].

* Poel Christiernszenn i Søerwad en befalling til Mogens Munck, Iens Huas, Per Ebbeszenn, Mogens Iull, Enuold Iull, Per Iffuerszenn i Staaby, nobiles, for nogen trette, som [wor] emellom hannom och mester Iffuer Iull for ran, som mester Iffuer haffuer ladit forfølge hannom och hans folck for nogen iord och enge, liggendis i hans marck, som kallis Sandagger, med eng ther hoss; tesligist granske om raffnsneffning giord ret eller vret och endelig dømme ther paa.

* Her Peder Ienszenn, sogneprest i Slauelse, beffalling 55 b till prier i Andwerskow, Erich Daa, Wbbe Smed och Peder Swr, att ther er tretthe emellom hannom och Holstroppe bymenndt. for the wille trenghe hannom gierde paa for ett stycke iord i theris marck, hedder Tocke iordt, som ligger till hanns prestegardt.

Effuertt Winhaffuen ett pasbor.

* Stig Pors steffner borgemester och raad i Malmø for ett broderdell och en søsterdell, the haffue købt i then gamble Rostockergord i Malmø aff her Lyder, sogneprest paa Femern, att møde her ottensdagen nest effther visitationis Marie [3 Juli].

* Idem citat Mats Perszenn och Iens Iwerszenn, borgere i Nyborg, for nogitt wfsrinn och offuerfold, the gjorde hannom paa en ferge ther for byen, then tiid han førde osz nogitt wortt godts hiid, att møde samme tid.

* At Hanna Stygge haffuer berett, att hand och hanns mettarffuinge haffue nogett gaadts vdi Westerherritt, szom er thennom paa arffuis wegnne tilkomen, dog at the gifue ther aff

¹⁾ oversataget.

aarligen till oss och kronnen j tønne smør och ledings pendings, och beclaget, at wore och kronnens bønder vdi for^{ne} Westerherrit 56 wille trennge tiennerne, szom boo paa samme gaadts att giøre och holle sanndmendstog och raffnstog mett thennom. Thii haffuer m. h. vnndt thennom att were frii for saadan tog.

* Per Chrestiernszenn et breff, at hand haffuer beret for myn herre, huorledis at hand haffuer adkommens breffue. landstings dom och riigens stadfestelsze paa nogen iord och eyendom besønderlig, som kallis Sønderagger, och nogen enge, och at mester Iffuer ther offuer haffuer ladit komme hannom och hans folck rauffn offuer for samme iord och enge och ey wotnet hannom thennom aff met nogen dom. Thii haffuer myn herre vndt och tilladit, at for^{ne} Poel Christiernszenn och hans folck mue och schulle were frii och quit for samme rauffn dele, saa lenge saggen kommer ind for h. n. eller the godemend, som ther tilschicket er, och ther bliffuer paa dømt.

* Hans Hanszenn et breff, at nogen karle haffue slagit hans broder ehie och hans fader haffuer forfuld thennom met ret. Thii bether myn herre alle hans lenszennend, borgemestere och andre, at ther som hand nogen kand offuer komme aff samme karle, at the hielpe for^{ne} Hans Hanszenn offuer thennom, saa nøget som log och ret er.

56 b * Bern Skutte, *Livsbrev*. (26 April. Se S. 311).

* Michel Scriffuer, *Livsbrev*. (26 April. Se S. 311).

* Borgere i Wee haffue berett, att ther ligger nogenn iord till sancte Gertrud, wor ffrue capeller, wor frue høringh vdi theris by, och beclage, att nogle fordriste thennom till att thage samme iord till thennom. Thii haffuer k. M. vndt, att samme iorde, szom ligge till samme capeller, skulle bliffue till thennd hellig- ands hus vdi theris bye till siuge meniskes vpholelse, ind till saa lennge nogenn kannd wittne thennom then frann mett logenn etc.

* Borgere i Wee en missiue till Aarhus, att the haffue weritt for oss mett ett hogborne førstis koning Hannazes breff lydindis, att effther thii the haffue ingen segelatsie till theris by, tha haffuer hand vndt och tilladet, at the mue kiøpselaa mett fremede kiøpmend vdi andre kiøpsteder vdi Skaanne, och beclage, ati giøre thennom ther hinder paa.

Till alle embitzmend oc byffogider om vrag, att the icke 57
tage vrag emod stedernes priuilegier och logen. Gotzet skall
leggis ind aar oc dag, om thet er thet gotz, som duer at gemmes;
duer thet icke, skal thet vordes. Thet skall scriffuis til alle len,
som vrag kand falle.

* Her Tyge Krabbe	* Her Knudt Rud
* Her Holgerdt Wulffstandt	* Her Magnus Goye, Kalundeborg
* Her Truedt Wulffstanndt	* Her Oluff Rosenkrandts
* Falsterbode och Skaannør	* Knudt Sparre
* Somershaftnn	* Her Peder Lyck
* Trelleborgh	[Swinborg ¹⁾]
* Malmö	[Faaborg ¹⁾]
* Her Axell Vgerup	* Axel Gøye
* Her Maurits Olszenn	* Bispen aff Wendsyszell
* Ystedt	* Erick Krumdige
[Landzkrone ¹⁾].	* Iens Huass
* Her Iohan Rantzow	* Her Prebistrn
* Her Iohan Vrne	* Niels Ibszenn
* Her Henrick Gøye	* Erick Banner
* Her Iohan Oxe	* [Her Mogens Goye ¹⁾]
* Knudt Guldenstiernne	* Her Offue Lunge
* Iørgen van der Wisk	* Her Holgerd Roszenkrans.

[Item om natleiger sabbato proximo post iubilate 57 b
[27 April].

Item then første nat skulle borgerne holle h. n. i Hel-
singør.

Item then anden nat.

Item Esszerom en nat, antigen i closteret eller i Helsingør,
effther som myn herris leiglighet begiffuer.

Item Ebbelholt en nat in tali forma vt Esszerom¹⁾.

Item om nat leiger.

Anduerskoff første nat.

Først till Nestuid till borgerne, at the skulle holde myn
herris naade en nat ther i byen.

Et breff till Skoffcloster, at skulle holle h. n. then anden
nat vdi Nestuid etc.

Her Henrick Gøye en nat.

Knudt Perszenn paa Nykøping.

¹⁾ overstreges.

58 b¹⁾ * Borger i Falsterbode haffue beret, at ther ligger nogen iord till kircken och altar ther i byen och beclage, at nogen fordriste thennom och giøre hinder paa samme iorde. Thii haffuer k. Mt. vndt, at samme iorde, som ligge till kircken och altare, skulle bliffue ther till helligestus ther i theris by och wendis till the fattige, saare och siuge menniskers nytte och vpholdelse, til saa lenge at nogen kand witne thennom ther fran met logen.

* Erick Gyllenstiern two breffue, at ingen skal dele paa hans gods, et vdi [Falster och et vdi Iutland²⁾], som hand haffuer offuer alt riiget.

* En missiue till [her²⁾] Knudt Gyllenstiern, at myn herre haffuer vndt Erick Gyllen[stiern] breffue, at ingen skall dele paa hans gods. Thii bether myn herre hannom, at om ther komer nogen, [som] haffde till thal paa, at hand tager samme hans gods, som hand haffuer ther i Falster, vdi were och forsuar, til saa lenge at hand sielff igen tilstede komer etc.

* Et breff paa et fiskerleger, liggendis i Laaland paa Laalands alboe, liggendis i Westenis byrck.

Her Iohan Rantzow lige sligtet paa Knublycke birck.

* Riiper borger et breff, at the mue paa thenne tid vdtføre westuert till Holland, Skotland eller andersteds, huor thennom løste, paa theris egen euentur, hude, tallig, skinde, dog met skel at the icke vdtføre nogen fitallig eller ander edende ware, som riigens fiender kunde bliffue met bestarckit. Rel. Bispen aff Sielann.

59 Sielannndt.

Electus Rønnow
Abbas Sorensis
* Prior Eskild
* Her Hannus Bilde
* Her Anders Bilde
* Her Mats Erickszenn Bylve
* Her Iohan Vrnne
* Her Iohan Biørnn
* Her Oluff Rosenkrandts
* Her Knud Rudh
* Niels Arnefeldt
Her Henrick Gøye.

Fyen.

* Electus Guldenstiernne
* Her Peder Lycke
* Laurents Skinckell
* Knud Vrnne
* Henningh Walckendorp
* Niels Bild
* Eyller Erickszenn
* Her Iohan Oxe
* Her Otte Krompenn
* Niels Lunge.

¹⁾ Fol. 58 er uheskrevet.

²⁾ overatregot.

I u t l a n d t.

Bispen i Riibe
 Bispen i Wendysseß
 Bispen i Aars
 Bispen i Wiiborgh
 * Her Magnus Goye
 * Her Prebisern Podbusk
 * Erick Banner
 * Her Offwe [Vincent¹⁾] Lunge
 * Magnus Munck
 * Her Iachim Lycke [fortunatus¹⁾].

S k a a n e.

Electus [Sparre¹⁾] Torben Bilde
 * Her Tyge Krabbe
 * Her Axell Brade
 * Her Maurits Sparre
 * Her Holgerdt Wulffstand
 * Her Truedt Wulffstand
 * Her Clawes Bilde
 * Her Axell Vgerup
 Her Clawes Podbusk [dørknegt¹⁾]
 Her Knudt Bilde
 [Her Henrick Gøye¹⁾]

* K. M. er til widendis worditt, att ther skall være tretthe, 59 b
 splitagtighet och tuedragt emellom hans nadis wndersatthe paa
 Skaffuen. Thii befaller hans naade Iens Huas thet att for-
 draghe till mynde eller retthe inden søndagen trinitatis først
 kommendis [26 Maj], och ther som behoff gørs, skall hand
 skicke en anden borgemester met borgeres sambythe i Cristierns
 Ionszen sted. Dns. rex per se.

* Ies Ionszenn i Slusaass i Alrum sogen i Loffgudherrit
 breff till seg och syne arffuinge til euig tidt paa then gord, som
 han nu vdi boor, for en frii bondegord met all gords rette til-
 liggelsze, agger, eng, fiske etc., wot och tiwrt, ingthet vndertaget,
 dog saa at hand skall aarligen giffue ther aff till kronen j lest
 koll, iij β grot och j β , och iij skepper byg til stød och v β
 till haffnen, och suare slotsfoget til gesterii, och anden rettighet
 giøre til slottet, szom aff arild tidt giord er aff samme gord.
 Rel. Her Tyge Krabbe.

* Ion Nielszenn lige sligthet breff paa then gord, som
 hand nu vdi boor, kallis Nygord i samme sogn och herrit, dog
 at han skal arligen giffue ther til wort slot Helsingborg iij β
 grot och j β , iij skepper byg til stød och v β till haffnen, och
 skal haffue samme gord frii och quit for en bondegord som
 andre kronens bønder met al syn rette tilligge. Rel. idem.

* Her Hans Køge, beskermelsze breff.

* Stiig Pors och Cristiern Pors citant her Iørgen 60
 Olaszenn i Nagskoung och Ienns Dane, werie till lille wor
 frue alther i Nagskoung sognne kircke, for en gaard, Ienns Bager
 i boer, liggendis nest hoss Kongistofft, at møde mandag post
 visitationis [8 Juli].

¹⁾ overstreget.

* Oluff Skriffuer, raadmand i Køffnehaffn, och Sander Le, borger i Helszingør, att theris skiib ligger i Skotland, breff, att the maa segle friitt egemen myn herris folk i søen.

* Eyler Rønnow en forscript till capittel her i byen, at han haffuer beret for myn herre, at hans prest haffde her en gord aff thennom i leye her i byen och nu er dragen til k. C.¹⁾, at the ther fore wille vnde Eyler samme gord.

* Ingen dele paa Otte Gyllenstierns gotz, som hannom tilhører eller hand vti forsuar haffuer.

Item her Niels Lycke breff iij breff.

* Item fru Sophie, her Albræts, ij breff, et paa Hans Michilszenns gord, eth andhet paa Falsterbo tiil poske vaffløst²⁾.
60 b * Peder Skram, Kvittans. (30 April. Se S. 313).

* Niels Fersløff, byfoget i Randers, en befaling Erick Sthern i Tostруп, Las Luno, Marquord Lauriszenn til Sørup, Poel Styszenn til Trendrup, Niels Luno til Rugord, nobiles, Niels Anderszenn i Soedop, Chrestiern Anderszenn i Trwe, Las Anderszenn ibid. och Knudt Bugge ibid., at ther er trette emellom hannom och hans metarffuinge och Tye Wlstrups arffuinge om en fering iorde paa Norwordsild marck, och hand och hans metarffuinge giffue skyld och skat ther aff till oss och kronen. Tesligeste haffuer hand ladit berette, at rebsmend vdi Wonsildherrit icke haffue ret rebet samme fering iorde vdt, szom thet burde met rette.

* Iens Poelszenn, borger i Naskow, en befaling till her Iohan Oxe, Knud Gøye i Kerstrup, Lauers Matzen i Wolstorp, at ther er trette emellom hannom och frue Anne, Iørgen Graas efftherleuerske, i Sølfstedt gord for noget gods, szom hun tog fran hannom emod log och ret, szom hand siiger och sielff ytherrere berette kand.

* Biskop Stygge steffner her Niels Iensszenn, szom wor sogne prest i Vggel, for noghen wretferdiig klagemaal och fortallingh, szom haund førde for her Mogens Gøye och Erick Ericksszenn i saa maade, att biscop Stygge skulle hagde taget hannom Wggel och Torsas sogne och Vggel prestegord och hans gotz emod log och ret, at mødhe vti Køpnehaffn S. Hans dag miszomer [24 Juni].

¹⁾ Kong Christiern.

²⁾ smilgn. 30 April (S. 312).

* Her Hans Iostesszenn protectorium.

* Episcopus Vibergensis citat her Per Thomesszenn i Gretttrup¹⁾ for nogett kirkegaads, the haffue thagett thennom till, at møde viij²⁾ Ioannis [1 Juli].

Idem citat Iesper Tordszenn, nobilis, for en gaard i Nørre Kongisløff, hannd haffuer sold Erick Banner, och hörer till Wiborig stigt, och for nogen pendinge, szom hand haffuer Mats Ionszenns breff paa.

* Ysted borgere et breff, at the haffue beret for k. Mt.,³⁾ at grabrødre i grabrødre closter ther i theris by er vdtgaget, och then tid the wilde vdtgaa, haffue the skicket hæs ftallig, som i samme closter wor, paa landsbyen aff samme closter⁴⁾. Tha haffuer ko. Mt. vndt och tilladit, at the mue, huor the kand vdsørre och offuerkomme noget aff samme ftallig, at the tha mue anamme thet och føret ind i closteret egen till the fattige, siwge mennikes behoff, som ther inde ere, och fforbiuder nogen at giøre dylgemaal paa samme gods. Rel. Henricus Gøye.

* En forscrift till electus aff Lund, at myn herre er til widendis, huorledis at mester Iørgen, som wor cannic i Lund, er død och affgangen, och samme prebende er bispens. Thii betther myn herre bispen, at hand for h. n. skyld wil vnde mester Morthen Krabbe samme prebende, och om saa skede, at thet wore forlenit, at hand for samme bøn och scriffuelse skyldt will vnde och forlage hannom thet første preband, som først vacerer effther thet i Lund domkircke.

* Et breff, at idem haffuer beret for k. Mt., at Iep Falck thaller paa en aff Twmmerup closters gorde, i Gydingherrit liggendis. Och effther thii at samme Twmmerup closter er k. Mt. och kro. forlening, will [k. Mt.], at samme dele skal vpstaa, till k. Mt. sielff komer ind vdi Skonne, och saggen tha komer ind for h. k. Mt. sielff. Dns. rex per se.

* Idem eyendoms breff paa en iord i Semershaffn, kallis konings iord, vdi syn lenge och brede, som thet nu forfunden er.

* En missiue til her Knudt Bilde, at hand skal stycke hannom samme iord vd vdi syn lenge och brede.

¹⁾ ovenover er tilføjet: her Peder Thomesszenn i Inngett.

²⁾ eller „viij“.

³⁾ der har først staaet: burt for thennom.

⁴⁾ smilgu. 2 Maj (S. 313).

61 b * Hans van Melen en pasbort til Tyskeland fram och tilbage.

* Tesligist at ingen skal dele paa hans gods, then stund hand er vden lands.

* Her Maghens Gøye haffde steffnet her Niels vdi Nybe for noghet gotz, hand haffde taghet ffraa Woxløff kircke oc sancti Iostis capelle vdi Nybe oc lagdt thet till syn preste-gordt, oc bleff ther for nedherfeldiget in. contumaciam. Dna. rex per se.

* Her Per Ienszenn breff om thet godz tiill helligest huss i Aalborg, oc bleff tildømt tiill landzting.

* Ett beskermelsze breff tiill Villatz Senerynszenn i Wretztetkier.

* Her Peder Tomeszenn i Tornom, her Seffren i Selde och her Peder Tomeszenn i Grettrup, att episcopus Vibergensis haffde steffnd thennom hiidh och bē szig i retthe och forbortt och icke forfulde sagen¹⁾. Tha haffwer k. M. op-taget samme sager att komme i retthe for h. nade self, naar h. n. kommer i Jutlandt. Rel. Iens Huasz.

62 * Glob Krabbe i Østergord, ridemennd emellom Lyn-trop och Falsi, att sandemend haffue gortt wrett marcheskill. Iens Tameszenn i Hollumgord, Bertell Jull i Kocsholm, Niels Langhe paa Bøwling, Ienuold Iull i Aaberg, Eric Grøn i Wiswnd, Per Iwerszenn i Staby, Splitt Bang tiill Aggersbek och Cristiern Ienszenn. fogitt paa Woxborg.

* Gobenes ferge, Ienns Selindsfar vdi sin lifftid at giffue ther aff tiill Nyköping, hues ther pleger aff att gange etc.²⁾.

Et breff tiill Per Lauris, som Iens Huass skall haffue met sig.

* Fru Bergetthe, Per Laxmands efftherleffuerske, och hyndis laghe werge steffner Niels Skreder i Nyborg, Mats Ebbeszenn, Anders Bager och theris metfygare for en dom, i dømde emellom Anders Ienszeuns hosfru i Ørbeck och Peder Anderszenn i Nyborg for j pund byg, Per Laxmand wor hans hemmell, tiill att møde her S. Hans dag.

¹⁾ först stod der och for bortt och icke gaff them sag.

²⁾ smaln. 2 Maj. (S. 513).

* Torsdagen post Tiburtii anno etc. mdxxxij [18 April] 62 b
gick thennd dom emellom biscoppen aff Fiwn, Niels
Scriffuer aff Stockholm, iudices episcopus Lundensis,
Arusiensis, Wibergensis, Roskyldensis, Antuordskoug, Soor, her
Mogenns Goy, her Tygge Krab, Anders Bilde, her Hans Bilde,
her Axell Bragde, her Holgerd Gregerszenn, her Trud Greger-
szenn, her Oluff Nielszenn, her Iahan Oxe, her Maurits Ibszenn,
her Iahan Biørn, Erick Erickszenn, Mogenns Munck.

* En forskrif[t] till Iowenn Svensk, landzdommer vdi
Synderhallandt, at her Holgerdt haffuer berett, at biscop Byrry
lod thaghe noghet gotz fraa kronen vdi Hallandt, som han self
siger etc. Bedher kon. Mat., at han steffner electus oc her
Holgerdt oc høre hans atkomme oc dømme oc skill thennom
at etc.

* Breff tiill landzting i Faleter oc Laaland, att the
anamme for fyllest the klippinge for ij marck oc the stycker,
som slagne oc myntede ære paa fire β , wti fyllest verdt wtii køb
oc betaling then ene aff then anden.

* Iens Szoede breff paa herrisfoget dæmmett wti Oxie-
herritt oc Biereherritt syn liiffa tiid. 63

* Breff tiill burgemester oc raadt i Halmstedt, thet
kong. Mt. haffuer giffuit her Holgerdt hues kober oc bryggerede
oc griider, som ther wor i graabrødre ther i byen.

Oc itt obitt breff, at k. Mt. haffuer vndt [och] giffuit her
Holgerd for^{ne}.

* Her Holgerdt Wulffstand steffner her Hans, sogne-
prest oc kyrkewerge vti Trelleborg, for nogen tiillthalle, som
han haffuer tiil hannom for en gordt i Trelleborg vedt torgaden,
som er komen fra hans husfrues forelder, oc Oluff Seuerinszenn
oc thuo ander borgere i hoo, otte dage epter S. Hansze dag
[2 Juli] at møde her i Køpue[havn].

* Her Holger en steffning offuer kyrkewerge i Ystedt
for en gordt, hans husfrues forelder gaffue tiill graabrødre closter
i Ystedt mett noger vilkor oc Gudz tieniste, som nu icke holdis,
att møde otte dage epter S. Hansze dag.

* Ett breff till her Henrick Gøye, att hand sender myn 63 b
herre thett skytt och betaler hans naade thet twazende gyllene,
hand er h. n. skyldig.

* Ett breff till Per Hanszen i Malmø, att naar hand

haffuer skrydett thet guld och sølff fraa en anderen, att hand thaas ther met strax giffuer sig till k. M.

* *Mester Christiern, Livebrev. (7 Maj. Se S. 314.)*

* Breff tiill Amage bønder, att the gøre then daming ferdug for Rosbecks mølle, som the pleye oc pligtuge ære.

* Boell Rodes vti Køge breff, at hwn schall i syn liiffe tiidt were frii for rytterhold, dog saa at hwn schall herbere oc husze canceleriet, nar kongl. Mt. tiid tiill byen komendis.

64 Greffwen Iost von Mandzfelt borgeleye breff tiill Andworskou mett otte heste.

Oc Lage Bragde tiill Nykøping eller Olleholm mett syne heste tiill Nykøping eller Olleholm.

* Ett obitt breff tiill her Tygge, her Axell, burgemester oc raadt i Malmø, at the giffue thennom paa Malmøhuss oc besee, hues her Albret ther paa bygt haffuer, oc hues the bygninger werdt er, som ther paa bygt ær, siden her Albret thet fick, oc thet giffue bescreffuit.

* Christiern Tyboe oc flere wore skytter steffner Niels Olszenn paa Gambletorg, Lille Thomas i Raadhussastredit, lange Niels Jenszenn, Per Randers, Cristiern Cristiernsszenn, at the haffue tiill thalle tiill thennom for nogen gorde, som the haffue szold oc byttett sølff oc pendinge, hues som wor tiill S. Iørims alter, som hører skytterne tiill, at møde i morgen.

64 b * Her Henric Gøye raatz breff at komme tiill herredag.

* Hans Møllendrop et pasport med en wogen, och friig ferge offuer fergesteder. Rel. Klauer.

* Mester Iens Marquardszenn om en prebende i Viborg, Bartwm, tiill mester Cristiernns søster [søn] Per Nielszenn, som han tiilforn haffuer handlit met hannom om.

* Iohan van Mynikhuszen oc Diderick Beyer, pasbortt met en vogn.

* Claus Simenszenn, vor permere, et pasbortt.

* Ett breff tiill Claues Ericksszenn, att hand vfor toffuit skicker vogne tiil thet vyn och søll, szom skall skicke her aff och tiill Kallendborg, at the føre thet tiill Holbeck.

* Och etth tiill Holbeck lighe szaa, att the føre thet tiill Kalingborg.

65 * Item ett breff, att her Iahan Vrnne haffuer berett for kong. Mat., at hanns tienner vdi Grimstrop haffuer haffd

nogenn iord aff gamell tid indgierd och altid haffue haffd thennd vdi theris heffd, och beclagede, at the mennd vdi Strølede haffue vpdiekt samme gierde, paa thed att the kunde haffwe theris fegannng ther ind paa. Thii haffuer k. Mat. aff sønnderlig gunst och naade vnndt och tilladett, att the vdi for^{ne} Grimstrop mue och skulle nyde och beholle samme iord, szom haffuer werit gamell heffd, och ighen vpbygge thed gierde, ther om gick, och holle thed wid magt. Thii forbiuder kong. Mat. noger thennom ther paa att hindre.

* Per Skreder breff till skreder och offuerskerer, szom boo vdi Roskild, att hannd haffuer berett, at en bunde nogen tid sidhenn forleden fick hannom nogit klede att øffuerskere, och samme klede indkrømpte, och ther bunden kom effther samme klede, wille hand tet icke anname och sagde, att hannd haffde stollett ther nogitt aff; for huilkenn sag the wore sidhen vdi retthe for nogle wortt elsk^e Danmarcks riigis raad her vdi Kiøpnnehaffnn, och tha bleff bunden tildømt, at anname sitt clede ighen och giffue for^{ne} Peder Offuerskerer sin offuersker lonn, och beclager, ati ther for icke wille haffue hannom vdi etthers lag och samfund. Thii bether och biuder k. Mat. thennom, att the lade hannom søge gilde lag och samfund mett thennom, innd till szaa lennge att nogen kannd komme och beuisze hannom saadan sag offuer.

85 b

* Her Iesper¹⁾ och her Laurits, predicauter i Halmsted, protectorium.

* [Tønnes Perlesticker protectorium¹⁾].

* Her Anders Perszenn sogne prest till Øwerby

* Per Skram en steffning offuer hans søn Erick Skram for noget gods, som han haffuer kiøfft vdtaff sin broder Iacop Skram, at møde om mitsommer.

* Idem steffner Henrick Wyng i Wielling for nogen giæld, som han hannom skyldig er paa hans hustrues wegne, tesligist for alt huess som for^{ne} Henrick hannom haffuer till at thalle, at møde samme tiidt.

* Her Peder Anderszenn i Slagelsze protectorium in communi forma.

Iørgen Ebbeszenn, nobilis, citat episcopus Viberg-

¹⁾ nedenunder tilføjet: Her Iesper Christensenn.

²⁾ overstrøget.

ensis for Testrop, som er kommen till stiftthet fraa hans for-
elderne, att møde nw till første herredag i Køffnehaffn.

* Breff tiill Knud Gyllenstierne om atth holde k. Mt.

* Breff tiill her Henrich om nat holdt.

Her Iørgen Ienszenn i Nykiøping om et vicari.

66 * Las Nielszen, borger i Randers, haffuer beret for [k.
M.], at hanns gord nogen tid siden brende och sidhen
vpbygde en øde gord, szaa haund er ther for komen till
agther och at hannom er och slagett siugdom till, szaa haund
icke haffuer kunde søgt sin nering och biering. Thii haffuer
k. Mat. vnnd hannom ij aars thermin etc.

* Helmek breff.

* Michel Smedt steffner Hans Holst for nogen pen-
dinge, szom han hannom plygtiig [er], at møde søndagen trinitatis
[26 Maj] her paa Kallingborgh.

* Willom Skotte steffner Per Nielszenn i Trwning for
xxvij march, som hand bleff hans hustru skyldiig for noget
klede, som han kiøffte hynde aff i Roskiild marchet nu ij aar
siden forgangen, at møde nu torsdagen nest komendis.

* Idem steffner her Iørgen i Buttrup for nogen rog,
som han kiøffte hannom aff och betale hannom och icke fock
fyllist fore, at møde samme dag.

Iens Bonde i Nykiøping i Morss steffner Lauris Cle-
mindszenn i Twsted for en eng, som hand lante syn moder,
som thii holder hannom fore, at møde i Kiøpnehaffn xiiij
dage effther mitsomer.

* Kiold Raffuen i Nykiøping met syne anghenger citat
Anders Erlanszenn paa Læss for noget salt, som bleff
paa Blenderen for hans forsmelsze skyld, at møde samme tid.

66 b Iens Bunde i Nykiøping steffner her Iens Nielszenn,
prest i Duholmcløster, for et breff, som Niels Wiff haffuer fot
hannom och icke kunde faa thet egen, at møde samme tidt.

* En befaling till abbeden aff Skowcløster, Erick Daa,
Sørin Stampe, Iachim Back, Hans Willumszenn, Claus Daa, at
her Knud Rud haffuer beret for k. Mt., at ther er trette
emellom hannom och her Iørgen Ienszen i Nykiøping for
et vicari ther sammestedte.

* Iørgen Priisz, Iehan Peyens kneet, pashord till
Køpnehaffn met en vogn. Rel. Kliuer.

* Iffuer Stub, borger i Riipe, et obne breff, at han haffuer beret for myn herre, at nogen aar siden forleden haffue hans foreldere giffuit nogit gods till sancti Lamberti altar vdi wor frue kircke i Riipe, som er en gord i Farderup, som nu Sæffrin Terchelszenn i boor, och v boode vdi Riipe met saadant skell, at the och theris arffuinge skulle haffue samme gord vdi forsuar at steede och lye, huo thennom løste, och beclagede for^{ne} Iffuer Stub, at hannom giøris nu hender paa samme gorde och bode, szaa han icke maa nyde then samme rettighed och forsuar, som han ther vdi haffuer. Thaa haffuer k. Mt. ex speciali gratia vndt och tilladit, at for^{ne} Iffuer Stub maa och skall haffue, nyde, bruge och beholde samme rettighed och forsuar effther thet for^{ne} wilckøer, som for^{ne} hans forelder ther om giørdt haffue, forbindendis etc.

Befalling [till] Iørgen Quitzwo, Michell Brockenhusze, Iahan 67 Brochen[husze], Tønne Palszen, Hans von Melen. Claues Lauriszen, borgemester i Kyrthemynde, och Nis Kremer, raadmand ibid., och bode borgemestre i Ottensze. Hans Salemager, byfogett i Kyrthemynde, haffuer beret for k. M., at Niels Iepszenn haffuer tiltall till hannom for ett løffthe, och tislīgist Per Olszenn for nogle wold, hand haffuer rest paa hannom, att hand skulde haffd woldførd hannom.

* Iahan Porss en befaling till Glob Krabbe till Østergord, Las Skell till Iunggord, Mogens Kaass till Aurdurp, Enwold Stygge till Tudbøll, Thomas Thamszenn till Villerup, Claus Iuerszenn till Boller, Bagge Griis, Enwold Ericzenn, Niels Winther till Nandrup. Niels Griis i Sleet haffuer beret for myn herre, at ther er trette emellom hannom och sanndmændene i Norherrit i Morss for vret tog, som the haffue giørdt emellom Orgord och Bierby marck wed Offuergords mølle och emellom Solbjerg marck och Orgord marck, som han mener er giørdt met vrette.

* Morthen Slumstrup steffuer Marquard Erickszenn 67 b oc Peder i Skiernmølle for nogett godz i Bølling herritt, the haffue bygt paa hans grund mett vrette, som han siiger, tiill Wiborg, nar kongl. Mt. tiid først komendis worder.

* Poell i Alkeay, Niels Mattzen i Stenstøge, Niss Swenszenn i Egeris, Iep Anderszenn i Oregørdt, Per Iepzenn i Berde, Niels Iensszenn i Herbere, Ies Torkelzenn i Finderup, Cristiern

Ienszenn i Deberghe, Cristiern i Albeck, Iep Poelzenn i Szandagger, Niels Tørriszenn i Standing oc Cristiern Matzen ibid., att the sette saa mægtigt bondegodz, som Morthen Slumstrup haffuer i Bøling herritt, for hues thet kand tholie tiill bonden oc kronen, at same godz wore tiillforn for tingszell wtii koning Hanszis tiidt, oc Ies Wll, som haffde samme godz for tyngezell, ær nu dødt, att the ther for sette samme godz etc.

Iørin Skaland beffaling tiill Cristoffer Krusze, Matthis Lauriszenn, Ion Matzen tiill Torstelund, Søffrin Mwnck, Cristiern Hardbo, nobiles, Mwnck Ellebeck i Grorup, Vong Lauriszenn i Gislum, att ther er trette emellom hannom oc szandemend i Rintzherritt for nogen enge oc iordt, the haffue
68 sworit fran hans gordt oc tiill Tostrup mett vrette.

Natthold fran Kallingborg oc tiill Nykøping.

* Først att kong. Mt. will drage her aff oc tiill Szor torsdagen nest epter trinitatis søndag [30 Maj].

* Fredagen tiill Nestuidt, ther holder byen fredag att aften oc løffuerdag tiill første moltidt.

* Løffuerdagen holder abbethen aff Skoucloster i Nestuidt tiill aften moltidt oc søndag tiill første maaltidt.

Søndagen tiill Vordingborg, ther holder her Henrick Gøye.

* Pally Bang beffaling tiill Mogens Mwnck, Iens Huus, Iep Friis, Christoffer Krusze, Iens Tygiszenn, Christiern Stygge i Randrup, Per Tranne, Iens Stynger, borgemester i Viborg, att ther er trette emellom hannom och Iep Ienszenn i Lysgordt, for hand besiider hans gordt emodt hans mynde oc icks will røme hannom gorden for, som han siger etc. Cum clausula, si non omnes presentes.

* Christiern Knudzen oc Jøren Anderszenn ett
68 b protectorium in communi forma, Lunde i Viidager sogen.

Mester Spliidt, canick i Viborg, Cristoffer Krusze, Iens Tygesszenn, Mogens Phassti i Wennergordt, Christiern Phasti, Mogens Iull i Vdstrup, Iens Thomesszenn i Holmgord, her Christiern Krabbe i Husby, Peder Skram i Volberge, Ienwoll Iull i Oberig, Ies Spend i Ramegord, Per Iull i Holgordt, att Palli Bang haffuer berett, att hues godz, som han oc hans syskene, Cristoffer Bang oc Spliid Bang, haffue arffwitt efter theris ffader oc moder, er thennom ennu emellom wakiift, att the ther for forsamble thennom paa beleilig tiid oc stedt oc ieffner

oc skiffen thennom samme arffue godz emellom, saa thennom sker skell oc fyllest paa alle siider.

Per Nielszenn i Trøninge haffde stenffid Lauris Scriffuer, herrisfogit till Twszeherritt.

* Anders Matzen aff Sandby, Per Smedt ibid., Oluff Slitt ibid., att the løffuerdag otte dage fuldgøre then neffn, som the ære tiltagne om Peder Nielszenns tyff szag.

Et breff til her Iohan Vrne ¹⁾ om the fremmit 69 landsknegte, som ther komme.

[Et breff till Otthe Styszenn²⁾].

* Breff tiill Kongen aff Suerige.

Breff til her Claus Bilde.

* Et breff tiil bispen af Wundayssel och et til bispen aff Wiborg om theris skiib at forschicke hiid strags.

* Her Iens i Nørre Ørsløff steffner sogne mennd vdi for³⁾ Ørsløff sogenn, for thii mett wold oc velde haffue tagett hans iordt fran hans pretegoridt, att møde vti morrigen.

* Mattis Farszenn steffner Claus Hart, scriffuer paa Vordingborg, for nogen aff skatten, som schulle haffue bleffuit forkomet i hans wære, att møde torsdagen nest opter 8. Hans dag mytsommer [27 Juni].

Claues Krusze haffwer berett, att Niels Boszen, Claues 68 b Skoning och Lauris Iuel i Nag[s]ko the roffuedhe och toge hans pendinge fran hannom, for hand gick om paa syn biering och skar hackelsze, att the giiffue hannom hans pendinge igen, saa frampt att k. Mat. icke skall straffe ther offwer.

Bispen aff Wiborgh, Erick Banner, her Cristiern Friis po Angaard, Glob Krabbe tiill Østergaard, Niels Ienszenn tiill Bradskoff, Iens Huas tiill Koess, Anders Skiell tiill Hegnet, Malti Lauriszenn, Ienuold Stiggi, Maghens Koes tiill Ørndrup, Cristiern Stiggi tiill Randrup, Iens Thomiszenn tiil Hollumgaard och Bertel Iuel tiil Kockholm.

Niels Maghensen

att granake och forfare mellome her Iacop Lycke och migh for thet breff, szom myn szøster frue Mergrett Maghenssdotter,

¹⁾ aaben Plads.

²⁾ overtrøget.

Rasmus Klemetzsens efftherleffuerske, gaff hannom, om thet bør att were wed mæckt eller ey, liðdendis po iij aars skiöldtt, thet hun skulle giue hannom wti iij aar, siden huc hauer fanghit szin penninge, wden hennis wenne radt, thi att alle gotzett ere hannom och hans szøskinde wskiift imellomme¹⁾.

- 71^{a)} These effther²⁾ bleffue tilcreffuit løffuerdagen nest effther Gudz legoms dag [1 Juni] at forskicke theris swenne, heste, harnisk, rustning tiil Norge, besørgendis thennom met kost och fitallie vdi iij maaned och høø och haffre tiill hestene, tiill the tiill Norge komendis worder, och will kong. Mt. lade thennom bestille skiffue for theris pendinge tiill theris heste och fitalie, som skall føre thennom tiill Norge; och skulle the, som vdi Sielland och Skonne besiddendis ere, forskicke theris rustening och fitallie tiill Kispnehaffn, saa the wisseligen ere ther met søndagen nest for S. Viti et Modesti dag [9 Juni] i thet allersenneste; och the vdi Fiwn och Smaaland skulle tesligiste forskicke theris ther sammestedts, saa the och wisseligen ere ther met søndagen nest effther S. Viti et Modesti dag [16 Juni] nu først komendis i thet aller senneste, effther som forscreffuit staar.

Sielland.

Bispen aff Siellandt.....	ij gode heste
	met glavindh och viij smaa heste
	met skytther
Her Anders Bille.....	j gl. och iij sk.
Her Oluff Roszenkrants.....	ij sk.
Her Hans Bille.....	ij sk.
Her Henrick Gøye.....	j gl. och iij sk.
Her Iahan Oxe.....	ij gl. och ij sk.
Her Knud Rudh.....	j gl. och j sk.
Her Iahan Biørn.....	ij sk.
Her Iahan Rantzow.....	ij sk.
Knud Sparre.....	ij sk.
Tønne Tønszenn.....	j sk.
Frue Anne Krumdige.....	j sk.
Abbethen aff Soor.....	ij gl. och ij sk.
Prier i Antwerdskoff.....	ij gl. och ij sk.

¹⁾ Ovenstaaende fra „Bispen aff Wiborgh“ findes paa et i Tegneleebogen Fol. 70 læst indlagt Blad. Paa Bagsiden staar: Henrick Holk, Stilig Pors, og nogle andre Skriversbemærkninger.

²⁾ Fol. 70 og 70 b ere ubeskrivne, med Undtagelse af at Begyndelsen af følgende Brev findes Fol. 70, men overstroget.

Esszerom	ij sk.
Ebellholt	j sk.
Knarderup	j sk.
Skoucloster	ij sk.
Ringestedt	ij sk.

Hoffzinder.

Euert Skeper	sielf met ij gl.
Hans Vrane	sielf fierde met sk.
Bent Bille	sielf fierde met sk.
Lodwiig Munck	ij sk.

Skonne.

Her Tygge Krabbe	iiij sk.
Her Axel Bragde	j gl. och ij sk.
Her Holgerdt Wlffstandt	j gl. och ij sk.
Abbet aff Beckeskow	ij sk.
Her Knud Bille	ij sk.
Her Mowrits Sparre	iiij sk.
Her Mourits Olszenn	ij sk.

Hoffzinder.

Borry Ienszenn	j sk.
Enwold Krumdiige	iiij sk.

Fiwnn.

72

Her Peder Lycke aff Ladby gods och Gislumherrit	ij sk.
Her Wulff van Vthenhoff	ij sk.
Fruc Elze	ij sk.
Lauris Skinckell	j sk.
Dalum	j sk.
Iørgen Henningszenn	j sk.
Erick Krumdige	ij sk.

Smaalande.

Her Otte Krumpen	j gl. ij sk.
Lage Bragde	iiij sk.
Abbethen aff Halstedh	j gl ¹).

En missiue till her Prebern eller hans fogitt i hans suerelsze, ath the skicke till Gottrop all then fisk aff sandllen, som faller i hans leen, och mere for myn herris pendinge, h [!] thet behoff er. Rel. Docthor Matthias Ottheniensis.

* Skotterne ett breff till Vincents i Wordingborg, homes Aman och hans mettsfolger.

72 b

* Oc the samme ett szöbreff paa theris reigesse tiill Skottland.

Anders Iude i Naskow oc Iens Kyndrup i Tørneby, er trette emellom om nogit arff epter Iohan Iude oc itt testament. Tha bleff thet saa forhandlitt, at thet thestament, som for^{re} Iohan Iude gjorde, schall uere dødt oc magteløst, oc the schulle paa bode sider indføre egen paa S. Botulphi dag [17 Juni] for^{re} arff paa then sted, som the then aff førde epter logen, oc siiden then dele oc skiifte emellom epter logen.

* Her Iens Anderszenn i Nørre Ørsløff beffaling tiill Knud Gyllenstjerne, Mogens Falster, Iøren Venstermand oc Iep Torbernsszenn, att ther er trette emellom hannom oc hans sognemend om noget iorde tiill hans preste gordt.

- 78 * En steffning offuer the bønder i Skøringe, som siider offuerhørige oc vlydige oc ycke ville demme oc ferdiig holde theris part vti Stubekøping dam, som ander bønder oc almwe gøre her i landitt, huer paa syn partt, oc aff arild tiid haffuer werit vedt tagitt her i Falster, at møde her paa søndag.

Tiill the ambaszatter.

Doem [?] v. Dywrenn, ko. Ma. thienner, eth pasbord wti Tysland oc hiid tiilbaghe.

* Hadde van Erpmandtztaf, greffuen aff Mandtzfeld tienner, pasbord met en vogn och heste och ferge offuer fergestederne tiill Haddersleff och tilbage igen. Rel. Bildh Knudszenn.

Iep Boszenn citat

- 78 b * Latz Morthenszenn, herritfogit vdi Fuldsherit, skall haffue breff tiill seg och en hans sønner, kallis Peder Lasszen, vdi beggis theris liiffs tiidt for troskaff och willige tieniste, som han oss och riiget her tiill bode tiill herritzting och tiill landzting beuist och giordt haffuer och her effther troligen gjøre, beuise maa och skall, haffuer k. M. aff sønerlig gunst och naade vnt och tiilladit, at hand och hans søn Peder Lasszenn vdi beggis theris liiffs [tiidt] haffue, nyde, bruge och beholle en wor och kronens gord Aaserup, som han nu vdi boor met all sin rette tilliggeisse, agger, eng etc., som ther nu tilligger och aff sarildz tid tilleyet haffuer, dog saa at han skall aarligen giffue ther aff tiill wort slott Aaleholm ny mark

danske tiill gode rede, dog at samme pendinge huert aar vdtomme uid S. Marthens dag, och ther tiill met skall hand helle wor fogit, som samme slot aff oss i forlening haffuer, met gesterii effther gammel seduon; och skall for^{ne} Las Morthenszenn och hans søn effther hannom vdi begge theris liffs tid were frii och quit for alle ythermere affgift och tynnge. Forbiudendis etc. Rel. Iørgen van der Wisk.

* Peder Iepszenn i Fredløff skal haffue breff, at effther thii at hans fader noget aar siden forleden, then tiid her Hans Kraffe, ridder, haffde Aalholm slot, kjøfte hannom løss aff kronens godz fran hannom och haffuer ladet thet indsatte vdi registeret och ladit gjøre oss regenskaff ther for, thii haffuer k. Mt. ex speciali gratia vnt^o och tilladit, at han maa och skall bliffue besiddendis och boendis paa hans rette bonde gord, som han nu vdi bor, eller och anderstedz vdi wort riige Danmark, hwor hannom løster. Forbiudendis etc. Rel. Iørgen van der Wisk.

* Iens Fogit, som er barnefødt i Toderup paa kronens, 74 skall haffue breff, at han maa boo och were, hwor hannom løster.

* Iens Poelszenn, født i Rogelundt, maa drage ind paa kronens bønder godz i Fredeløff oc ther boo vbehindret, oc ey mellis eller kallis tiill staffns egen.

* Hans Olszenn, att han er født paa kronens, att han icke schall boo andersteds end paa kronens¹⁾.

[Oluff Iepszenn i Radestedt²⁾].

* Niss Ionszenn, født i Østrwlszø, att bygge oc boo, huor hannom lyster.

Hans Knudzen vtii Hyllestørpe liiffs breff paa en kyrkeiordt oc ett hans barn, hans elste søn, som ligger vtii Fwelsze herrit wtii Nybylle marck tiill Ringsbølle kyrke.

* Oluff Iepszenn, født i Rastedt, maa oc schall være boendis paa kronens tiill Aalleholm, huor hannom lyster.

* Hans, født i Madebølle paa Mariboo godz, en forscrift.

¹⁾ I Marginen er tilføjet: Her Otte Krumpens i Høstøfte, og istedetfor det sædvanlige Kryds, som er overskrevet, er sat et d, sandsynligvis delestur. Hans Olszenn er da rimeligvis født paa Otte Krumpens Gods og ikke paa Kronens.

²⁾ overskrevet.

- 74 b Natzhöld emellom Nyköping oc Köpenhauffn tiill herredagen.

Först tiill Wordingborge, tysdagen epther Botulphi abbatis dag [18 Juni], oc ther holder her Henrick Gøye en natthöldt.

Onsdagen epter Botulphi tiill Prestø, ther holder frue Pernille aff Iunxhoffuitt en natt.

Torsdagen ther opter tiill Tryggewælde, ther holder her Iohan Vrne oc togethen ther sammesteds.

Fredagen tiill Køge, ther holder Køge by.

Løffuerdag tiill Köpenhanffn.

Om vogne.

Mogens Stolle i Ramsøherritt ije vogne fran Køge oc til Könehaffn.

Fran Prestø, her Henrick Gøye lader bestille ije vogne.

* Knud Gyllenstierne beffaling tiill Iep Torbernszenn, Mogens Falster, landzdomere, Klaus Wulffeld tiill Ermelunde, Eriick Mogenszenn tiill Bramslycke, Peder Ausszenn tiill Bregdinge [?], att the forsambler thennom paa beleilig tiid, nar Knudt thennom tiilsiiger, grandske oc forfare om nogher delle oc trette, som er emellom en aff kroneus tienere i Rabierge oc en aff her Iehan Oxes tienere ther sammesteds om nogher iord oc skouskell i Raabierge marck, oc skillie them at met rette.

- 75 * Kortt Hesze, stofflemagere, breff, att hand maa flytte aff Nysted och anderstedz i wore købsteder, huor hannd siig best nære och brughe kandt, dog saa att han skall skicke sig saa som andre wore vndersatte borgere i same wore købsteder.

* Borgemester och raad i Stubekøbing haffuer berett, att ther er tretthe mellom lodtzegere i Lille Bregninge, Fienstrop, Maglebregninge och Ore om gresgang. Her Anders Bille, Claues Wulffeld, Mogens Falster, Iep Torbernszen, Lauris Matzenn, landtztomere i Laalanndt. Erich Magenszen.

* Peder Olszenn i Rødby citat Anders Toldere ibid. for 1 þ grott, som hand aarligen for hannom vdgiiffuer, att møde her paa mandag.

- 75 b * Lauris Andersszenn i Rerersiig paa kronens tiill Aallholm, at han maa ware boendis i Naskou eller huor hannom lyster att ware och booe, ij øxen. Rel. Dns. Doctor M. Otteniensis.

* Laurits Ienszenn i Towstrop, Per Haszi i Wownestrop, Paupl Christiernszen i Sørwod citant mester Iwerszen for nøgell agger, eng och eygendom, hand will haffue fran thennom mett wilde dommere emodh theris breffue och beuiszninge, att møde i Køffnehaffn tredie dag effther Canuti mart. [4 Juni] mett atkomme och Wininge kircke bog.

* The samme for^{ne} steffne abbed Anders i Twiskloster for Hundkier och Bassumgaardt mett huesz beuiszning, hand haffwer ther paa.

* Breff tiill Knud Gyllenstierne om hestene, huer paa 76 tiwge march oc icke større.

* Om been att hugge aff hwude offwen for kjerne eller offwen for hasszen, wtii Falster.

Niels Dauitzen haffuer mest i Aggergordt.

* Knudt Gyllenstierne steffner her Iohan Oxe for en gordt, liggendis her i Falster i Torup, som Knudt oc hans mett arffwinge arffwit effther her Oluff Holgerszenn, oc her Iohan lodt en aff syne bønder indføre i samme gordt mett vrette, som han mener, att møde wor frue dag visitationis [2 Juli] i Køpnehaffn.

* Idem citat Mogens Falster for indførsell, som hand dømdde her Iohan Oxe i en gaard i Torup, som K. G. och hans met arffwinge erffde effther her Oluff Holgerszenn, att møde i Køffnehaffn Petri et Pauli [29 Juni]

Her Mogens Gøye, her Iahan Oxe met flere godemend 76 b

* Lauris Skowg i Kettinge om . . .

* Hans Lette, født paa wor och kronens kyrke godz, att han schall bygge oc boo, ware oc bliffue, huor Ipringe Venstermand hannom haffuer. Rel. Hans Embech.

Arwit Wiffstandt en dom om en bonde i Hurby, kallis Per Fisker.

Abbeden aff Halsted quitantze paa j^e gold gyllene, som hand fornøget k. M. for sagefalld. Rel. Erich Viffeld aff Rølicks beffalling.

[Konnelig Maiestatt haffwer giiffuett her Mogens Goyde ij wornede sønner losz, som kalledis Peder Boszen, fød i Børbick, och Lauris, fød i Dølefølle, for ij bønder sønner aff her Mogens Gødis egen, som er Hans Perszenn i Dølefølle och¹⁾

¹⁾ overstrøget; jvfr. det følgende Brev.

- 77 * Konelig Mayestat haffuer giort maglag met her Magens Gøye i saa maade, ath min herris naade skall haffue ij vornith søner aff her Magens, then ene ær fød i Rørbeg, som hedher Boo Perszenn, then andhen ær født i Døllefyllen oc hedher Hans Perszenn; ther emod skall min herris naade haffue too aff her Magens, then ene hedher Per Vall oc ær født i Løagerup, then andhen ær fød i Byrkit oc hedher Henrick Perszenn¹⁾.

Mickell Henrickszenn haffuer berett, att hans forelder haffue giffuit en gordt i Stubekøping tiill sancte Gertrudt capell. Nu haffuer kongl. Mt. vnd oc tilladit, att ther som findia, att han er rett arffwing ther till, at han schall beholle samme gordtt frii oc quitt syn liiffs tiidt oc siden kome tiill it hospitale.

* Her Hans Olszenn i Ottersløff oc her Mickell i Køffueløff huer ett breff, att the mwe føre ett skwde korn wdt tiill førstendom eller Tyskeland fram bedre paa aaritt.

* Her Hans en quitansze paa lx gylden.

* Her Mickell j^e gylden paa regenscaff aff the ij^e, han haffuer tiilsagt kongl. Matt.

Item om diyre skytter vdi Laaland.

Item her Magens Gøyes dom her Bennicke²⁾.

- 77 b * Iep Nielszenn i Hylletofte liiffs breff paa en eng, kallendis Stigitt, oc ligger tiill Olstrup kyrke, oc giffue ther aff tiil kyrken saadant aarligt landgille, som ther pleyer aff gaa.

Iørgen Westermant met fulmagt paa oss elek^e Aruita.

Per Fiskere i Hornby j løde marck.

* Ies Berting i Saxekøpinge haffde steffnd her Benike for noger arffue epter Marine Nielszenn, som drugnede i Norge, oc her Benike haffde itt thestament, war icke beszeglitt, att her Benike schall giffue igen hues godz han haffuer wpboritt, oc thet testamente bør att ware magtløst, thi thet war icke beszeglitt.

Rasmus Grubbe haffde stenffnd Mattis Scriffuer, for han haffde beskattitt hannom for en grot oc en iordt, att han schall giffue hannom igen, hues han haffuer hannom aff beskattit.

* Hans Nielszenn gick i Morten Perszenns gord oc

¹⁾ her er saabenbart en Fejlskrivning. Smign. B. 481 nederst.

²⁾ ** Fol. 77 b.

iagede hannom tiill syn eygen gordt oc sloo hannom oc fick hans hatt oc en hwe.

* Otte Wreder protectorium in communi forma. 78

* Thesse effther^{ne} mend skulle granske emellom Heringemend och Berckismend och the andre lodzeyegere, som kendis seg at haffue lod och del vdi samme Heringskow [then skou, som ligger emellom Heringskou¹⁾], at the granske och forfare, om Byrckismend och theris metfylgere haffue nogen lod och del vdi for^{ne} Heringskoug met Heringsmend eller ey, som er først Lauris Matzen, Knud Gøye, Per Anszenn, Eric Mogenszenn met then landneffe, som ther er tagene paa, nar the thennom tilsiige.

* Lauris Rasmusszenn breff i Szandager i Aalleholms byrk, at han maa bygge oc boo, huor han vill i købstederne eller andersteds paa kronens.

* Mester Iahan Albritszenn citat Benedictus Petri, predicanter vti Rudkiøping, och her Lauris, sogne prest tiill Tryggeløff, for nogen vbequem och vchristelig ord, som hand er indfalden vdi hans sogne kircke, och predicket for then simpel almue, och ther met giordt en vplob, at møde sanctor. Petri et Pauli [29 Juni].

* Karine Nielsdotter i Arninghe sogn protectorium 78 b in communi forma.

Knudt Gyllenstjerne, Kvittans. (17 Juni. Se S. 316).

Knudt Gyllenstjerne, Fuldmagt²⁾.

Mattis Kammerwend liiffa breff paa helliggest gordt i Nykøping, oc alt iorden er ther fran . . . tiill slotthet³⁾.

Her Anders i Gjøringe.

79 b⁴⁾

† Her Peder i Bramming.

Thomes Perszenn, herritzffogett i Gjøringherritt.

Niels Tameszen, herritzffogett i Skatzherritt.

Symon Christenszenn, abbedens tienere vdi Øs closter, 80 sagde, at abbet haffde icke fot hannom vden vij β till ij steffninger, som han hynte aff cancelleriet etc.

¹⁾ overstreget.

²⁾ Norske Rigaregistranter, I, 85.

³⁾ emlg. 19 Juni 1532, S. 317.

⁴⁾ Fol. 79a er ubeskrivet.

- 81 Anno dni. m^dxxxij S. Hansze dag myttesommer [24 Juni], tha begyntis thenne bog¹⁾.

* Lasz Skreder, borger i Malmø, steffner Peder Anderszenn, byfogett i Owsz, for hand basted, fengsall och bantt hanom wden all skyld och brødhe, att møde her S. Knudtz kongis dag [10 Juli].

* Hans van Lubeck.

Anders Fwell, byfoget i Ringstat, tiiltall tiill Iep Styszen, borger ther sammesteds.

Iens Perazen i Gwnnersødt steffner her Hans Biilde, fore at han haffuer tagett alt hans godz fran hanom mett wrette, som han siiger, att møde att torsdagen nest epter wor frue dag visitationis etc. [4 Juli].

Her Henrick Rosennkrantz quitantzø paa iij^oxxx lod sølff, som han antuordet k. Mt. aff thet sølff, som burgimestere och raad vthi Wesby haffue duld och slagit vnder thennom. Rel. Lauritz sølffuer paep²⁾.

Hans Anderszenn i Brandersløff protectorium in communi forma.

- 81 b * Keld Bing citat borgemestere och raad i La[n]dtzkronø och forstandere till sancte Gertrud cappell fore en gaard i Landtz-kronø och xx løde marck, som eder foreldrene haffue giiffuett ther till, att møde her torsdagen post visitationis Marie [4 Juli].

Keld Bing protectorium in communi forma cum clausula, att inggen skall wære hans dommer i the sager, som bør att rettis for osz, wden the komme for osz och wor elskelige Danmarks riigis radt. Rel. Her Tyge Krabbe.

Mattis Tielle aff Gieringe liiffs breff paa nogen iordt, agger oc eng, som kallis Hans Tiellis iordt, liggendis i Tyrstedt sogne fang, som han nu i wære haffuer, dog for then landgille, som ther pleyer aff att gaa. Rel. Hr. Mogens Gøse.

* Mester Lauris Ølmand i Nykøping i Falster sæ[d]wanlig[?] breff paa then tieniste i then helligandz capell vti Nykøping vtii saa maade, att han ther schall holde fem siwge menniske frii medt szeng, huss, mad oc øll oc verme, oc en

¹⁾ ved Siden er tilskrevet: Iost Wilfeldh.

²⁾ smilgr. S. 321 (6 Juli).

quinde, som tager thennom tiill vaare, oc ther tiill holde fire andre stakarle friitt buss fore, som kwnde selffuer gaa eptter theris føde, oc hielpe thennom, huor the kwnde, oc the same att wære skatt frii, som gamell siidwone haffuer waritt, saa ther ingen briist paa findis, oc ther mett ingen anden tunghe at ⁸² holde, tiider eller messzer, som tilforn varitt haffuer, oc dog Yderstrup kyrke, som haffuer warit tillforn incorporerit tiill for^{ne} capell, schal bliffue her epter ther till vider en forlening aff kongelige Maiestat oc epterkomere, som her tiill waritt haffuer, oc schall then fundatz, som for^{ne} capell mett fwuderitt er, icke her mett ware forkrenckitt eller tiill ingte giort vti noget maade.

* Ienns Krage, herritzfoget i Tubberop, steffner Søffren i Gamløse for noget trette, thennom emellom er om nogen skouhug, som abbet Peder i Knarup gaff Anders Krog, hans fader, i Lydøw etc., at møde nu paa othensdag først komendis.

* Hans Smedt i Harpelunde et protectorium.

* En gordt i Kyrkby, Eyler schall haffue tiill maglag.

* Rasmus Olszenn, født i Halstedt.

* Om lodt att støbe epter fem skabeloner, at han støber iij^e lodt epter huerdt skabelon, oc ther som han thet icke kand aff sted komme, att han tha flyer kong. Mt. j^e epter huerdt skabellon.

Per Ienszenn i Nacke steffner Hermen Røling for ^{82 b} nogen giæld, som hand hannom plygtiig er paa her Iens Bratis wegne tiil arff, som hand gjør hannom hinder paa, at møde i [Kjøpenhafn?], ousdag furst komendis.

Henning van Ostenfeldt selff tyende borgere till Huswm.

Per Nielszen, Brev paa Laskier Bosted og Wlff Hussted (2 Juli. Se S. 320).

* Anders Brwge i Hwnbierre steffner Søffren Søffrenszen oc Poell Friis i Malmø for nogett arffwe godz, som hannom er tiillfallen epter syn broder, Iens Brugge, oc the holde hannom thet fore mett wrette, att the møde paa mandag nest komendis.

* Oluff Falster haffde nogitt godzs i Sømmarck i pantt aff kronen, och samme pantt er tilfallen effther hans død ⁸³ Hylderudt Oluffdotter, Iep Torbernszens hosfrue, och hyndis

mett arffwinge, och k. Matt. hafwer wntt for^{ne} Iep Torbenszenn samme godts att indløse till seg och beholde wafflset syn liifs tiidt, wden k. M. will thet self indløse till sitt eget fadbur¹⁾).

Niels Skram breff till k. Mtt.

Ett obett breff tiill herritzfogitt Niels Scriffuer her vti Flackebiergherritt.

Skerpinge. Flackebierge.

83 b * Her Mattis Awszenn, bispen aff Aarss officialis, booi Randers.

* Her Anders Olaszenn i Haffslssii steffner her Lauris, sogneprest i Kallingborg, for en iord, ligendis nordwest nest wp tiill then vesterthe søeloge, som han siiger at wære hans arffue, oc her Lauris will gøre hannom ther hinder paa, att møde paa Køpenhaffnn mandagen nest epter S. Knuds kongis dag [15 Juli].

* Erick Skram en befalling tiill eyer mend i Wratz herritt att skulle omstene etth enmerckes stycke iord, szom kallis Trehøss marck, szom for^{ne} Erick Skram haffuer ladt thennom loglig tiilkraffwe paa tyngho.

* Hans Rasbier liifs breff paa en aff the nye boder paa Vingorden, oc er then tyende fran then østre ende oc Laas Tømbermand i boer, frii oc quitt. Rel. Mester Cristiern.

[Peter Bardsker steffner Ienss Maler, borger i Lantzkrone, for en gord vti Lantzkrone, szom hand att skal være retthe²⁾].

84 [Canceller en steffningh offuer Anders Iacobszen i Støffring gaardt³⁾ for nogen pendinge, szom hand meg plictig er, at møde for myn herre, 3 vgger eptther steffningen er lest, enthen meg eller mytt visse budth.

Item en steffningh offuer her Niels i Nybe for nogen pendinge, szom han er meg plictigh oc icke wille betale meg, at møde for myn herre, meg eller mytt wisaze budt, 3 vgger eptther steffningen er lest.

Item en steffningh offuer Per Lauritszenn ocso for nogen pendinge, szom han er meg plictige, at møde szom for^{ne} tydt.

¹⁾ smign. S. 331.

²⁾ overstrøget.

³⁾ først stod der: i Holbech gaardt.

Item en steffningh offuer abeden aff Viiskiildt closter for nogen pendinge, han er meg skiildughe, at møde same for^{de} tiidth for myn herris nade, huare hans nade tha i riget bliffuendis wordher.

Item en steffningh offuer her N. vti N. for en gord¹].

[Item en steffningh offuer her N. paa Laffugdt vti N., at her Iørgenn haffuer berett for oss, at han haffuer tiltalle til hannom for en gordt, szom heder N., szom . . . vnthe hannom syn verelaze vdi; hues han bygget oc forbedrett samme gordt, thet skulle i tale hannom mynde for, huilket i icke giort haffuer, szom han siger, at møde²].

* Hans Tonemosze i Bierckeberg citat

* Per Olszen i Odderop protectorium cum uxore et filiis in communi forma.

* En befaling tiill her Mogens Biille, Claus Albretzen, 84 b Henrick Wind, nobiles, borgemestere och byfoget i Kolling, at her Offue Lunge haffuer beret for myn herre, at Iffuer Skeel och hans metarffuinge kiende seg wid nogen eyendom och tofft och iord i Starup sogn i Friisted marck, som for^{de} her Offue mener hannom hører tiill met rette, tesligiste at han holler hannom nogen pantte breffue och penningis breffue fore met vrette, som hand siiger och self ythermere berette kand, at the forfare leigliheden om for^{de} mercks och breffuis leiglihed, skyllendis thennom at met rette etc.

* Bernett van Heyden, som er hiemme i Dolmit, pasbordt.

* Her Mogens Biilde steffner Matts Bentzen i Marup oc Oluff Lauriszen ibid. fore nogett godz, the haffue fott aff hannom oc ycke ville ther fore gøre hannom skell, oc han haffuer thennom loglige forfuld tiill tyuge ther fore, att møde paa torsdag.

* Iens Leghe wti Malmø en forskrift tiill borgemestere 66 oc radh wdi Kiøpnehavn, at han haffuer berett for ko. Mat., at hannom er met retthe tiillfallen nogen arff ibidem effther Marine Thelluffsdotter, szom dødhe ibidem, oc ythermere beretter, hurledis Aglee Persdotter i Egieløff sogn mener seg atuere [retth²] arffuingh ther tiill, och ther fore haffuer hun thet

¹) hele dette stykke er overtroget, men i Marginalen staar dog i Krydsen.

²) overtroget.

beslagit oc forholdhar hannom thet for, szom han thennom self ytthermere wndheruise oc berette kand. Ther for begerer ko. Mat., at for^{ne} burghemestere oc radh met thet fiirste kaller for thennom for^{ne} Iens Leghe oc Ægleæ Perssdotter met hennes lage werghe oc wdsprøer oc forffarer, huo for^{ne} Marine Thelluffzdotters retthe arffuinge mone were, oc then strags at ladhe følge samme arffue, szaa thet met retthe oc effther logen bliffuer atskild.

Las Hare ehiol slog en anden karll, szom hørde hiemme ythi Sweriig.

Las Hare hugge och slog en anden karll, kallis Knudt, och thenne breffuiser Iens Iibszenn, strandfogit i Ellekielle.

85 b Cristiern Skram beretter:

* Sandemendt i Hammerwmherrit for ett sandemendts tog, som the giorde paa Sønderlund marck, som mester Splidt, cannick, thennom tilkreffde, then tiid han leo i riigis tieniste.

* Pallii Skram en forscriff[t] tiill koning aff Sweriig.

86 Erick Krumedighe ett breff, szaa at hand haffuer berett for ko. Mat., hurledis Søffuerin Ielingbaa, szom war hans faget paa hans gardh Allerup, noghen tiidh sidhen affwigthe oc henrømpte fraa hannom meth hans reghenscaff, pendinge oc andit, hues hand paa hans wegne haffde wpbarit. Ther for haffuer ko. Mat. wndh oc tiilladit, at forbenefnte Erick Krumdiige maa oc skulle beslaa, forbyndre oc tiilstede holdhe for^{ne} Søffuerin Ielingbaes goeds oc pendinge, huar szom helst hand thet kand wdsprøie eller forffare wti kiøpstedher, landsbyr eller andher steds, hand thet indlagdth eller standhendis haffuer etc. Rel. Klaus Daa.

Peder Oluffszen i Tuedt.

* Erick Krumdige steffner her Poell i Selagge, for han haffuer sat [hannum¹] oc hans høstrue i band mett vrette, att møde søndagen nest epter S. Knudt kongis dag [14 Juli].

* Bispen aff Aarss en aben breff tiill Anders Bispe oc herritsfogett Søfferin Ienszenn i Ingesløff i Roxeherritt om

86 b * Franciscus de Medina søbreff tiill Holland. Skipper Iahan met en boyier.

Erich Krumedig en steffning och Cristoffer Hack.

¹) overtreget og vedføjet et Kryds; dette skulde maaske ogsaa staa ved ovennævnte Peder Oluffszen, hvis Navn vel hører hertil. Smilgn. Fol. 97 b.

Vii Frederich gisr alle witterligt, att thenne breff-niszer, Michell Stallsuennndt, er nu schickett att ferdia her aff oc tiill Eskeberg. Thii biwde wi alle wore fogetther, embitz-menndt oc alle andre, szom hand hender for att komme, atti ferdier oc fremme hannom tiill thedth beste, schickenndis hannom god fordelsze mett heste oc wognne och fergere offuer fergesteder, szaa att hand redeligenn affsted komme kand oc ey for etthers forsømmelsze schyld beliggenndis bliffuer wti noger maade. Giffuett paa vortt slott Gottorupp, sönndagenn nest ephther S. Seuerini episc. dagh [27 Oktbr.] aar etc. mdxxxij vnnder vortt signnett¹⁾.

Ffederiich osv.

Vor sönnderlige gunst tiilforn. Kiere herre, som i screffue oss tiill, huorledis att skipper Clemintt ligger wtii Ebbeltofft wiig mett noger iagter oc skiib, oc wor begerinde leyde aff os elskelige her Henrick Roszenkrans, riitter, wor mand oc tiennere, oc atii ingen handell torde slaa ether wtii mett hannom, før en i wiste wor wilge ther om, oc atii haffue skiickett ether swenne ther heden wtii egnen, oss oc riigett tiill tienniste, for huilken ethers villighedt wi ether kerligen betacke oc wille thet kerligen oc gerne mett ether forschilde oc bekiende. Oc bethe wi ether kerligen, attii ville slaa ether i handell mett for²⁾ skipper Clemintt oc vnderwisze hannom, huorledis att konning Christiern haffuer giffuet seg velwillig tiill oss mett skiibe oc godz oc er paa wortt slott Sönnderborge, oc ther som for²⁾ skipper wiill forlade for²⁾ iagter oc skiib, szom han ther haffuer, mett hues skytt oc godz oc tiilbehøring, som han indehaffuer, tiill oss oc riigett, tha wille wi giffue hannom och hans mettsfølgere wor secker oc christelig leyde, saa att han maa passzere oc frii, wbehindret vandre egenom wore lande wtii siitt behold, mett hues som hannom self och hans mettsfølgere selfue tiilbøre. [Oc ther som skiipper Klemitt thette icke gøre will, tha nedis wi tiill att finde ther nogen raadt tiill, saa wi kwnde lade hannom nederlegge²⁾. Eller oc ther som hand thette icke gøre vill, atii tha ville forhandle met hannom oc sette dage mett hannom paa [iiij eller²⁾] iiij vger, tiill saa lenge wi kwnde widere lade handle mett hannom, oc athii saa strax

¹⁾ Udkaat, indlagt ved Fol. 27, men ifølge Indhold og Datering hørende til Fol. 126 b jvfr. nedenfor S. 499.

²⁾ overstroget.

ville egen scriffue oss tiill, hues wii mwe wiide att rette oss epter, dag oc natt wupartt, mytt ett vist budt; tha ville wii ther siiden fremdelis rette oss epter. Oc ther som han ingen aff thesse twende dele indgaa will, tha nødis wii tiill at lade thet ther mett bestaa, tiill saa lenge wii kwnde fynde ther andre medele tiill¹⁾. Oc haffuer wii thealigest tiilscreffuitt oss elskelige her Mogens Gøse, [riitter²⁾], wor mand, raadt oc Danmarks riigis hoffmester, oc her Henrick Roszenkrans, riitter, thett the mett ether schulle deele theris gode raadt her eblant, huorledis best kand tiillgaa; dog ther som nogen raadt eller lempe paa ferde worde, atii kwnde mett huer andre finde [raadt³⁾] her tiill oc nederlegge hannom oc hans mettsølgere wden dagtingen, tha saa wii thet helst. Oc haffue wii ingen skiib oc iagter saa wed handen, thet wii kwnde saa hasteligen aff ferde oc hannom nederlegge mett. Oc hues bekostning, i ther paa gørindis worde, om ether thette tyckis radeligt ware oc i thet bekomme kwnde, tha ville wii holde ether thet skadesløst i alle maade, saa liitt oc saa mōgett, som thet meest bekoste kand³⁾.

- 87 * Thølf Raudszenn i Keylinghe en forskriffth tiill Iens Sødninghe, herritzfagit wtii Oxyeherritt, szaa at hand haffuer berett for ko. Maiestat, at Mickell Persszenn i Keylinghe gjør hannom hyndher oc forffangh paa noghen iordh, szom mett retthe leygher tiil hans gardh oc holdher hannom then for met wretth. Thi bedher ko. Mat. for^{ne} herritzfagit, at hand thager tiil seg xij wuuldige, acthe bōndher oc hører thennom sagh emellom.

* Eth opne breff tiil bōndher oc menige almoe, ehue the thene eller tiilhører, szaa at ko. Mat. haffuer wndt oc tiilladit, at her Hans Mattszenn, predicker wti Trelborigh, szom er forstandher tiil thet hospithal ibid., han maa oc skaell haffue eth sytt budth wti huerth herret at ondraghe eblant almoen tiilhobe atsamle oc wpbere hues almosze, szom got folck wille giffue ther tiil, att the bliffue wbehindret aff fagitherne.

¹⁾ dette Punktum er tilføjet i Marginen.

²⁾ overstreget.

³⁾ Udkast, indlagt ved Fol. 87. Udenpaa: thesne miszfue er tiil her Mogens Gøse om skipper Klement; desuden nogle Skriverbemærkninger: Salus; — Skipper Klepping (overstreget); — Ibant et flebant mittentes sus sine; — letatus sum in his, que dicta sunt mihi. Brevet synes at tilhøre Tiden om 1 Avgust, smilg. Hele: Kristiern II i Norge, S. 181.

Bispen aff Aars en quitantze, at han haffuer antuordit ⁸⁷ b
 ijevij marck iij albus for kircekokorn aff kirckerne vthi Othen-
 siildtherrit, Støffringherrit och Norhaldherrit, xi marck land-
 hielp aff Endelage och viij marck v β restans aff landhielpen i
 Hartherrit, xxiij marck j β restans aff landhielpen vdi Othensiild-
 herrit, Støffringherrit och Nørhaldherrit. Summarum ij^c xxv
 marck vij β j alb. Rel. Lauris sølffuerpaep.

* Befaling tiil her Holgerd Roszenkrantz, Iep Friis til Skiffue,
 Claus Albritzen i Damsgard, Iffuer Skell, nobiles, Las Ryszom,
 herritzfogit i Tørilherrit, at frue Boelle, her Anders Friisis
 øfftherleuerske, i Herritzkeer haffuer trette met nogen bønder,
 som haffuer giord nogen fiskegorde, som aldriig haffue werit til-
 forn, och ther met vpstøffne hindis enge, hinde til stor skade.

* Iep Friis til Skiffue befaling tiil her Offue Vincentz,
 Axel Gøye, Iens Tygeszenn til Wesborg, Niels Ienszenn til
 Brodskoff, Niels Kaasz til Starupgard, Gabriel Gyllenstiern tiil
 Refstrup, Mogens Kaasz tiill Ørndrup, Niels Winther tiil
 Mandrop, Enuold Ericzen tiil Hwidbierrgard, Iohan Matzen
 tiil Torstedlund, nobiles, Ies Ienszenn i Rybjerg, Knudt Hwid
 i Endrop, Cristiern Swenningszenn i Rohum och Nis Morthen-
 szenn i Glerop, at ther er trette emellom Pugil marck och ⁸⁸
 Blere marck, om sandemend i Atzherrit haffue giord rette tog,
 som bispen aff Wiborg opkræffuit thennom tiil for^{ne} Pugiel marck,
 at granske och forfare, om bispen aff Wiborg haffuer ret til
 for^{ne} Pugil marck eller Iep Friis; at the endeligen dømme ther
 paa vden al skodzmael.

Iðem

* Reebamend tiil Østerlyby marck, Knud Hwid i Entrup,
 Iep Nielszenn i Grøning, Iep Lundh i filbjerg, Christiern
 Iostszenn i Gamstorp, Christiern Søffrinszenn i Selle, Las
 Perszenn i Hestbeck, Niels Esbernszenn i Rysom, Per Sommer
 ther sammestetz, Christiern Nielszenn i Hindrop, Christiern
 Mogenszenn i Ker, Nis Iffuerszenn i Lendom och Iens Ienszenn
 i Ougord, at the rebe och raffte for^{ne} Østerlybi marck.

* Niels Ienszenn til Brodskoff befaling til her Offue Lunge,
 Iep Friis, Axel Gøye, Niels Koess til Starupgard, Gabriel
 Gyllenstiern til Refstrup, Mogens Kaasz til Ørndrup, Niels
 Winther til Mandrop, Enuold Ericszenn til Huidbierrgard,
 nobiles, Ies Ienszen i Rybjerg, Nis Esbernszenn i Rysom, Ies
 Ienszenn i Ougord och Ies Sælle i Oting, at granske och for-

fare met sandemend i Nørreherrit om rette marcke skel emellom Hackilmarck och Mogenstrop marck och emellom Mogenstrop marck och emellom Breommarck och emellom Mogenstrop marck och Aastrop marck, och granske om Persgordsted haffuer nogen tiid werit byggit aff arildts tiid heller ey, och om ther nogen tid haffuer werit bygge paa Fisker tofft, och om the haffue nogen felig tiil Persgordsted och Fisker tofft i Mogenstrup marck, och endeligen dømme ther paa.

88 b

Idem

* Reebamend til Lendon marck i Wenebierghherrit tiil Per Selinszenn i Hendrop, Monck Elbeck i Grorop, Nis Perszenn i Tysted, Las Perszenn i Hals, Per Nielszenn i Rugilhey, Per Hanszenn i Kornum, Iens Kerudt i Halle, Iens Fwas i Tolstrop, Anders Perszenn i Grundrup, Søffrin Nielszenn i Arop, Per Nielszenn i Twedh och Hans Nielszenn i Wrangbeck, at the rebe och raffte for^{ne} marck.

* Peder Michelszenn.

* Iahan Henriczenn.

Iesper Iepszenn paa Søffren Stampes wegne citat Fru Hillii, Mats Lauriszens offtherleffuerske, Lauris Matszenn, Erich Matszenn och Iens Daa for nogett godts ind att løse, som er en gaard i Wbbestrop, att the for theris breffue och beuiszning tilstede i then sag, the haffde nw siist steffnid Søffren Stampe for, att møde paa fredag.

89 *Arwit Wlffstandt og Gerdt Wlffstandt, Brev. (10 Juli. Se S. 321).*

Eyler Ronno sin liffs tiid, nar thet er indløst, vdhen kongen vil thet løssze til sit eghet behoff¹⁾.

Bory Vlffstand sex aar for seduonlig affgiiffth etc.²⁾

* Ingeuard Mogenszenn.

* Lucas Prutzer.

* Her Mats Poelszen i Store Heddinge protectorium.

89 b

Laurits Perszen.

Markor Lawszen citat sandementit i Wiborg.

Her Iesper Ienszen, vicarius i Wiborg.

Iesper Tordszenn.

¹⁾ Brevet gjælder Lindholm; smaln. 10 Juli (S. 322).

²⁾ Brevet gjælder Gladsaxe; smaln. 10 Juli (S. 321—22).

Abbethen aff Twiiss befalingh till Maghens Mwnck till 90
 Ostrop, Peder Skram till Volbergh, Maghens Iull till Vtetrof,
 Enuold Iull til Aabergh, Peder Iuerszenn till Staby och Maghens
 Fasse till Vænergord, ath the skulle steffne for thennom Per
 Maghenszenn i Lundby; abbethen sagher hannom for j studt,
 noghet tælloff oc for hand givr closthera tienere wlydiige; huor
 leylicheiden icky saa begiffuer segh, ath for^{re} gode mendt
 kwnne were selfuer tilstæde, tha skulle the tage andher i theris
 stedt, oc ændeligh dømme thennom emellom foruden ald
 skudtzmoell.

* Sty Porss haffde stenffid[?] Ies Denne i Naskow for en
 gord, liggendis i Naskou tiill lille wor frue alter, oc i rette
 lagdt ett skødebreff, lydendis at Erick Poras. haffde køpt same
 gordt, oc ther til awarede, att the lubske brende breffuene vp
 til alteret, oc [i] rette lagde ett breff, som frue Kyrstine Vincentii
 haffde vdtgiffuit, lydendis att hende fuldwitterligt wor, att hindis
 hosbonde købte samme gordt aff frue Gertrudt Porszes aff
 Næszø, oc att hendes hosbonde siden szolde en borger i
 Naskou, Hans Skotte, oc Hans Skotte szolde aziiden Anders
 Skredder, borgemester, samme gordt, oc samme Anders Skredder
 gaff then tiill wor frue alter, oc i rette lagde ett vittne, som
 otte mend wedmitt haffde, att samme for^{re} Hans Skote købte
 then gordt aff Vincentius oc haffuer leyett tiill alteret vlast oc
 wkierd xxx aar oc mere. Tha epter etc.

Kalske skou och Kalskesø

90 b

Frue Citzell, her Eskis efftherleuerske.

* Her Axel Bragde breff. at ingen schall dele paa hans
 godz vthi Iutland, then stund han er [i] myn herris tieniste.
 [Rel.] Her Offue Lunge.

* Iacob Kamp[?] aff Dansziig, twende søs breff, att
 nar han kommer her egenom Swndett, tha maa hans skiib
 lge fri oc szecker ther egenom Swndit tiill Lisbon eller
 Sælig.

* Iøriigen van der Huit

* Trelleborg oc Skrare[?] Henriik Skult.

*Her Jahan Wrne, Brev paa Carmelite Kloster i Skelaker. (12
 Juli. Se S. 322).*

* Her Offue Lunge en dom emellom hannom, Per Nielszen 91
 oc Iep Nielszenn i Bølsze, for att Ies Nielszen haffde giffuitt

thennom breff aff godzett, oc her Offue haffde eyendom paa godzett, oc biscop Niels Clauszenn haffde thet i pant oc Ies Nielszenn i forlening aff byspen. Bleff saa sagt, att Ies Nielszenn haffde icke magtt att szelge the vornede sønner aff thet godz, han icke haffde eyendom paa, oc haffde icke magt lenger end han haffde thet i pant, oc ther fore bør her Offue thennom eigt.

* Skipper Ieppe met her Iehan Vrnes skiib, att segle till Norge met fitallig¹⁾).

* En missiue till her Magens Gyllenstiern, att hand flyer samme skipper lad hiem met deler, saa att hand løber icke lediug hiem, thii k. M. will bruge thennom paa Gottrop.

* Anders Skreder, borger i Malmø, haffde stenfdt Per Anderszen, byfogett i Awe, for han haffde stocket oc blockett hannom oc lagt hannom tyff szag tiill, oc epter thii att bønderne. som siigttet hannom, icke fwndit hannom nogett i hende eller han nogett tiilstod, tha bør hannom ther fore at ware frii oc angerløss fore then szag oc ware gild mand oc geff oc ey mand thes varre oc thet hannom ey att forwides aff nogen i noget [maade].

91 b * Hans Styge, at ingen skal dele paa hans gods.

Jachim Holst och Tordt Iepszen, borgere i Flensborg, citant borgemester och raad i Køffnehaffn for nogett bysze krudt, the haffue indlag i bodel nogen keldere nogell aar siden forleden, och i thet toge till byes behoff emod theris mynde, att møde løffuerdagen her post Canuti [13 Juli].

* Iens Iepszenn i Wester Grunderop opreyszning paa Niels Ienszenns død, som bleff hengd ved Hornwm herritz ting, till herrizting och landting att forfylge. Rel. Iens Huasz.

* Idem protectorium in communi forma.

92 * Iens Iepszenn i Vester Grunderop haffuer varitt for k. M. met en dom, wdgiiffuit i Randders fredagen nest effter S. Hans baptiste dag siist forleden [28 Juni], lydendis, att her Iacob Lycke, ritter, Marckor Lauriszenn i Sørop, Michell Nielszenn tiill Kellerop, Eric Nielszenn til Kye, Iep Hoffmand, borgemester i Randers, Ies Perszenn, raadmandt ther sammet, Nis Anderszenn i Fardrop, Cristiern Anderszenn i True, Ies Dall i Holttued, Ies Ienszenn i Rold, Nis Ienszenn i Stuetzstrop och Iens Simenszenn i Nyswm. Niels Ienszen bleff

¹⁾ Norske Rigerregistranter, I, 36.

hengd mett wrett och emodh logen och bør att komme i wide iordh och bødís for som for en christen mannd, och alle the, hannom stockett och blockett, och alle the, hannom grebe och dömde, och theris tilhenggere bør att bøde till bonden och kongen effther logen, och huad fall och boed, ther bør att bødís for, bør att staa till k. M. eller huem hans naade thet beffaller, [met flere i] som same dombreff yddermere vduiszer och indeholder, stadfestelse. Rel. Iens Huasz.

Her Axell Vgerup beger steffning offuer Moghens, 92 b predicker vdi Rodtneby, for

Laurits Ienszenn befalling till Willom Scriffuer, landtztingshører, her Mats Ericzenn, Morits Skawe, Baszi Christofferszenn, Cristiern Nielszenn, att ther [er] trette emellom hannom och Hans Matszenn, borger i Ringstede, for hand sidder hannom offwerhørighe och er fød paa hans godts och haffuer loglig deltt och forfuldh hannom till herritzing och lantzting.

Idem befalling till same gode menndt.

* Paa ottensdag till Knarderup en natt och siden en natt 93 tilbage igen.

* Paa torsdag till Ebbelholt och en natt tilbage igen.

* Paa fredag till Eszerom, ther bliffue en natt, two eller tre.

* Niels Lange haffuer værített for k. Mat. [met] ett skøde breff, att en hans foreldere, Magens Spendt, købthe nogel bønder iord, som kalles Køndeseyge, aff nogle wore och kronens bønder, som vor Anders Kynde i Holstebro [och hans fader¹⁾], och aff same iord her till haffuer gaatt stytt, leding och bonde retzell till wortt slott Lundenes. Thii haffwer k. Mat. giffuett fru Marine och hyndis mettarffwinge och theris arffuinge att haffue till euig. Sammeledis staffestning paa same breff. Rel. Her Wlff Podewisk²⁾.

* Thomes Wlff breff tiill Cristiern Brodt, borger- 98 b mester i Kallingborge, att kongl. Mt. beger hans skiib for fragt tiill Falsterboo att føre myn herris pendinge.

Hans Laurisszenn, vunderscriffuer paa Nykøping slot, [breff] paa Marieboo godz wtii Madebølle.

¹⁾ overstrøget.

²⁾ smig. S. 325 (12 Juli).

Knudt Lauriszenn, fogitt [paa] Aleholm, att ther er iij borgere, som haffue loffuit Knudt Gyllenstiernes fogett for ij borgere aff Strolswnd, att the schulle møtte hannom i Køpenhaffn inden pintzedag nest forleden, oc standit hannom tiill rette for hues tillthalle, han haffde tiill thennom, eller giffue hannom j^e lødig [marck] i steden, om the icke møtte, oc nu haffuer han bewist, att the icke møtte; att han helper hannom saa mōgitt, som log oc rett er.

94 * Iens Ibszenn i Westergryndrup skall haffue et obet breff til thennom, som bygge oc boo vdi Hornom herritt oc ther omkring, som er Las Seuerinsszenn oc Terkill vdi Dalsgardt oc theris mētsøghere, som lodt oc met vore atlade henge Niels Iensszenn, som boede vdi Nybe, athe indhen sex vgher effther at thette breff er leset tiill herritzting, nedhertaghe oc føre vdi wighet iordt for^{ne} Niels Ienszens krop vndher theris høgest faldzmoll. Rel. Ienss Hwass.

* En forscriff[t] tiill iomffruerne vdi Clare, athii ville maglegge ffrue Anne Holgerdz med en gardt vdi Walsømagle oc taghe wederlegge aff hinne effther gude mendz tycke, athii lade thennom fyndis welwillighen etc.

* Befaling tiill her Oluff Roszenkrantz, hoffmester, her Mattis Ericksszenn, Cristhen Nielszenn aff Hiellomssø oc Bassi Cristofferszenn, athe affweghe thet maglagh indhen Bartolomei, cum clausula si non omnes. Rel. Her Axell Brade.

94 b * Søffrind Mwnd beffaling tiill Mogens Mwnk, Ieppe Friis, her Christiern Friis, Glob Krabbe tiill Østergordt, Anders Skell tiill Hegnit, Cristoffer Krusze tiill Vrndrup, Mogens Koss tiill Ørndrup, Niels Koess tiill Starup, att han haffuer berett, att Poell Søffrinszenn oc hans husfru Kyrstine Poels, Mette Søffrins dotter, Karin Persz dotter, for att the myrde hans moder; oc thesligest tiill Søffrin Poelszenn i Oreby, Iep Niels i Eldrup, Poel Nelszenn i Borup, Peder Clemitzen i Tomestrup, for att ther wor nogen trette emellom for^{ne} Poel Søffrinszenn oc Søffrin Mwnds moder om then gordt, ther hwn i bode, oc the same iij mend forligte thennom om same gordt oc loffuede paa theris ære, att thet schulle ware en affthallen szag, och the schulle wiide huer ander gott tiill, oc ther offuer bleff alligewell hans moder myrdt, att the dømme thennom emellom epter beggis [beuising]. Sameledis att han haffuer tiillthalle tiill les

Albertzen, herritzfogitt i Worde herritt, for att hand fand Poel Sæffrinszenn tiill tog emodt szandemendz tow, att the kalle

* Hans Henningszenn i Rudsted schal haffue then gord, han nu vthibor, kallis Rudstetgord, frii och quit vden all affgift och kongelig tyngde vdi hans liifs tiid. Rel. Her Tyge Krabbe.

* Lauris Iibszenn i Slangerup en befalling til Oluff 96 Schinckel i Slavslunde, mester Morthen Henricszenn, Peder Goske, Grers Thomszenn paa Agerstorp, om trette, hannom och Niels Mogenszenn emellom er, om et lamb, som han siiger, han schulle haffue mistaget, at the met første steffne then samme sag i rette for thennom och tage borgemester och raad i Slangerup tiill thennom och skyllte thennom at met rette, giuendis fran thennom bescreffuit.

* Iørgen Scriffuer, canceller swendt, self anden pasbord met en wogn tiill Hintzgaffil.

* Niels Magenszenn, nobilis, befalling [tiil] bisp Iørgen Friis, Erich Banner, her Holger Roszenkrantz, her Cristiern Friis, Iep Friis, Glob Krabbe, Niels Ienszenn tiill Brodskow, Anders Skell tiill Hegnett, Mogens Kosz til Ørndrup, Niels Vinter tiill Nandrup, ...¹⁾ Mus i Wldrop, Ienuol Ericaszenn tiill Huidberggord, nobiles, Ebbe Buck i Nandrup, Mickell Buck ibid., Michell Oluffszenn i Skarom haffue berett, att sandemendt i Nørreherritt haffuer giordt wrett marckeskell emellom Galtrop marck och Øster Iulby marck, att the ride ther paa att gøre rett marckeskell wden all skodzmaall.

* Iens Kludt haffte steffnd Hagen købmand i Hal- 96 b stede for en gordt, han i boer, som hans broder, broder Frands, haffde giiffuit. Bleff ther szaa paasagt for retthe, ath efter thi

Anno 1531.

96

Thessze epther^{ne} were saa
mange hollendere skiiff,
som seilde her egenom
Øreswnd i thette for^{ne} aar,
anno mdxxxj, och huor
mange aff huer by:

¹⁾ saaben Plads.

Amsterdam	xxxviiij
Enckhyszen	xliiij
Monykedam	xx
Hornn	xxxiiij
Edam	x
Ellepriidam	viiij
Purmerent	xviij
Dorth	vij
Skillingvolt	xxviij
Brock	xxj
Rarop	xxxij
Osszaen	v
Binderdorp	ix
Lantzmer	vij
Surwolt	ix
Purmerlant	v
Zerdam	iiiij
Medenblick	v
Osthusszen	v
Harlem	iiij

Sommen aff skybene er... iijex

96 b * Peder Basse i Forszinge befaling tiill Marquord Tydemand, Otte Tegenhuss, Hans Rud oc Peder Gregerszenn oc Per Bryder, att hans foreldere wtii en dyr tiid panttazette twende agger tiill en gordt, som ligger tiill Roskilde domkirke, oc nu wille kyrkewergen, mester Lauris Anderszenn, kende szeg eyendom paa samme agger; att the dømme ther paa.

* Her Magens Gøy, Erick Baner, her Mogens Biille. Mandrup Holk, Iøren Mickelszenn i Bøgballe, Lass Eyeaszenn. Per Iepszenn i Tøring, Søffrin Gødzen i Raf, att ther er trette emellom Cristiern Skram oc Grawes Kollemorthen for en gordz eye i Nørre Koldemorten, som han siiger, att han holder hannom for mett vrette, at the steffne ther for mett beggis theris br[effue], att Grawes Koldemorthen møder nogen tiidt epter thennom mett alle syne bewisninge, hues han ther om haffuer, som han wiill nyde oc vndgielde mett vden all skøtzmoll.

Christiern Skram en misiue tiill mester Iuer Iull om nogen kyrke iord, som ligger tiill Deybierge kyrke oc haffuer stedzitt waritt brugitt tiill Debiergelund aff ariild tiidt, oc han haffuer stedt ther en ander man, kallendis Cristiern i Lille

Debierge, att han lader samme iordt bliffue hoss Debierge lund for then skuldt, som ther aff ariild tiid gangit haffuer.

* K. Maiestat haffuer tilgiiffuett och omdragett borgerne ⁹⁷ i Randers i^e marck, som igen stod aff the xij^e marck, the skulle wdgiiffue aff theris by i thet aar mdxxx, som Danmarcks riigis raad hans naade beuilgett och sambtyet haffde, for then fetallig, the wdgorde hans naadhe till riigis behoff och antwordett her Niels Lycke, ritter. Rel. Mester Cristiern Huidt.

Per Nielszenn i Tryninge protectorium in communi forma.

Her Seffren Lauriszenn befalling till Cristiern Ienszenn i Smolderop, her Oue i Bøll, Per Selgenszenn, Iss Perszenn i Østrup, Nis Tameszenn i Knudstrup, Niels Vogenszenn i Guldager, Cristiern Ienszenn i Fielszø, Pouel Trulszenn i Ollstrup, Per Nielszenn i Hestbeck, Seffren Nielszenn i Dalderop, Cristiern Selgenszenn. Cristiern Morthenszenn haffuer berett, att ther er tretthe emellom hannom oc Niels Morthenszenn i Heszell om nogell lod och dell, hand kender süg i Heszell och Heszell godts, och hand thet holder hannom for mett vretthe, att the kalle thennom for paa bode sider met theris beuiszuinger och legger hannom syn partt wd effther logen.

* K. Maiest. haffwer wntt Peder Tygeszenn att wære ^{97 b} diegn i Droby och Ebbeltofte, och tesligest thett boll i Droby sin liffs tiid, dog saa att hand skall gøre sognemendenne ther same stedt tilbørig tieniste. Rel. Erich Baner.

[Per Tigszenn, soghen degen til Droby och Æbeltooth.

Item om thet degen booll i Droby¹].

* Peder Olaszenn i Twedt haffde en qwinde hoss seg, før han bleff giufft, oc sidhen tha festede han en anden egte husfrue, som han nu haffuer, Karine; oc electus siigtete hannom, att then qwinde, som han tiillforn laa hoss, oc then qwinde, han nu haffuer, schulle ware slægtinge, oc haffuer bewiist, att samme qwinde er i fierde liitt, oc her Poell i Szelleagger haffuer ther for satt hannom i band oc icke viill løsse hannom aff, oc han haffuer tagitt steffning offuer hannom, oc han thet yck wyste. Att the predickere i Malmø ther for dømme oc siige

¹) findes paa en i Tegnelsebogen Fol. 97 b i ss indlagt Seddel.

ther paa, om thet er saadan szag, att ther burdis att gøre band
epter eller ey, oc hues the ther om gøre oc aff siigendis vorden,
ath the giffue Peder Olszenn bescriffuit.

- 98 * Kon. M. haffwer wntt Hans Hiortt, borgermester i
Ysted, ad gratiam en iordt, liggendis vden for Ystedt, som
kalles Monckeheyden, som the moncke haffde wden for byen.
Rel. Her Axell Braade.

* Otthe vander Wisk, Melchioris dreng, ett hasbord
till Landtoholst och tilbage igen ilendis och frii færges.

Her Lauris.

- 98 b * Cristiern Skram beffalling till Glob Krabbe, Mogens
Iull i Wdstrop, Niels Friis i Waskergord, Iens Tomeszenn i
Holmgord, Ienuol Iull i Aaberg och Iwer Tomeszenn, nobiles,
beretter, att Iacob i Biørnstrop haffuer ladett wphygge i Skoby
marck ett byggestedt, som hand sier er giordt met vretthe, att
the met beggis theris breffue och beuisning, som the wille nyde
och wndgielle, møde, och att the endelig sie ther paa.

* Idem beffalling till Glob Krabbe, Axell Roszenkrants
till Langting, Iep Friis, Iens Tameszenn i Holmgaardt, berett,
att sandemend i Guddom birck haffuer sworet fran hannom
paa klosteris wegne en eng, som kalles Braszens eng, och till
Iens Morszen till Høgeberg, som han mener er giordt met
wretthe. Cum clausulis prioribus.

[Ridhemend att grandske och forfare om Iernom marck
och [!] rett rebit effther wor keriste nodighe herris beffaling
och effther loggen eller ey, och endelig dømme vtthen alle
skadzmoll. Item Maltz Lauriszenn till Albeck, Erick Nielssenn
till Kyøe, Klaus Ywerszenn till Boller, Iowan Matsenn till
Tostetlwnd, Poffuel Stiszenn till Trinderup, Bagghy Griis till
Hiermesløff, Niels Torlaszenn till Twidh, Nis Anderszenn y
Bunderup, Iep Anderszenn i Tanderup¹⁾.

- 99 Her Lauris Iensszenn, sogneprest tiill Østheruelinghe
kyrck, Grendsten oc Helstrup kir[ke], en forskrift tiill mesther
Cristoffer tiill Skiern, prouesth wti Aarss, at han haffuer beret
for ko. Mat., at hans sogneffolck siddher hannom offuerhørighe

¹⁾ findes paa en i Tegnelsbogen Fol. 98 b lgs indlagt Seddel. Nedenunder er
tilføjet:

Iens Thomaszenn haffuer berett, att Iornum marck er rebt.

for oc wfforretthe hannom oc eghenholdher hues thynd, rénthé oc indtheght, szom the skulle arligen gisre oc giffue.

* Ion Swenske, Knudt Iøde, her Holgers fogitt.

Eggerd Fres.

99 b

Ioén van Huszwm.

Hans Kroll.

Hans van Re met theris stalbrødre bodtzmend aff Huszwm genedig pasbordh.

Nels Brock en beffalingh tiill Iens

100

Hingherit vti Thym sogn oc Torsted sogn, kronens godz.

Per Guldsmedt, byfogitt i Engelholm, haffde steffnd mester Per Laurisszenn, canick i Lund, for en gordt i Lund, som hans moder søster, Margrette, Hans Bringers, gaff i sit testament tiill itt alter i Lund for nogen tieniste, oc wor dog inger ander breff giortt ther paa en testamentet. Oc ther bleff saa paa sagt, att for^{ne} Margrette, Hans Bringers, icke haffde magtt att giffue bortt mere en syn halfue hoffuit lodt, oc hues hwn ther offuer bort giffuit haffuer, bør egen att kome tiil hendes arffwinge.

Her Niels Andersszenn oplader her Hans Gunderszenn Brundeby kircke.

Erick Banner zij sandemendts breffue.

Poffuell Hansszenn, borgemesther i Kiøp[nehaffn], en forskrift tiill burghemesther oc raad wti Horszens, szaa at en theris metborgher, Per Nelszenn ibid., er hannom nogen giæld skiillue for iern. salt oc andhen ware, effther szom han self ytthermere beretthe kan, at the ther for werer hannom behelpeliche etc., effther en gest.

Idem en steffning offuer for^{ne} Per Nelsszenn, at ther szom hand icke wiille pleghe hannom eller hans bud effther ko. Mats. skriffuelsze. at han tha møder S. Lauris dag [10 August] her i Kiøpnehaffn eller huar h. n. er i Seelanth.

Per Trudszenn i Stor Gordstonge.

100 b

* Karine Laurissdotter i Glymsholth eth breff, szaa 101 at hun haffuer [warit] for ko. Mat. oc klagit oc beret, hurledis nogue haffuer hendhe tiillagdh, sythet oc skyldidh for, at hun skuldhe kundhe brughe oc beffatthe segh met troldom, och ther for beffrycthe segh atskulle paathagis, forhyndris oc wdtrengis fran heundis hus och bygning aff wore fogitther, embitzmend oc

andre; oc haffuer hun haffdth her for oss eth opne beseglit breff oc sogne windhe, wdgiffuit paa Wgild kirckegordh, szaa ath xxiiij dannemend, szom haffde kiend for^{re} Karine Lauriss-dotter aff hendis barndom, wudhe paa therissiell oc sandinghen. at the aldriq haffue hørd, spurdh eller fornummitt, at hun haffuer brugt nogit troldom eller nogne slig whørsom gerninge, szom samme sogne winde itthermere wduiszer och indholler. Tha effther slig leylighedh haffuer ko. Mat. thagit hende oc hendis goeds wti hans nadis wern oc beskierme etc., oc skall samme sagh altingist wpstaa, szaa lenge ko. Mat. self komer tiid i landit etc. Rel. Iørghen Henningszenn.

- 101 b Her Tygge Krabbe, her Anders Bilde, her Knud Bilde, her Claus Podebusk, her Axell Vgerup, her Jacob Trolle, her Mauris Olszenn, Børii Vlfstand, att the komme paa en marck, som fru Anne Kromedigis kiender seg lodt wtii paa en feydriff oc øghedriff paa en marck, kalles Øyemarek, att the grandske oc forfare, om hwn haffuer ther noger lodt oc dell wtii, dog saa at nar Eage Bilde komer tiill stede, om han thet ycke samtycker, hans rettiighet ther vti vforkrenkt. Rel. Her Tygge Krabbe.

Ffrue Sziiszelle, her Elskill Gødis efftherlewerske, ett breff, att ther er noger bønder karle i Skone, som hwn haffuer laditt mett logen giortt thennom friidlsæze, att fogether oc embes-mend gøre hende ingen hinder paa thennom.

- 102 * En befalling tiill Niels Lunge, Maurits Skaffue tiill Elskestruppe, Baasse Christofferszenn tiill Søruppe, Christiern Nielsszenn tiill Hielmszøø, vepnere, oc Villom Persszenn, lanttztighører vti Selland, att the steffue for thennom i retthe Brømas i Baneruppe, Swen Bruen i Hoffby, Ienss Mor-thensszenn ibid., Per Vnckersszenn ibid., for the indfalle i Hoffby mølle szøø, som ligger tiill Tureby oc her Matts Bølle haffuer i forlening aff electus tiill Roskild, att alaa en holm vti samme mølle szøø, oc tesligiste Bassmus aff Hyldolt for noghen byer, szom hand tog i Faxe kircke skoffv, szom her Mattis Bølle ocsaa haffuer i forlening, att the dømme thennom emellom oc giffue bescriffuit fran thennom, cum clausulis con-suetis, att ther szom nogle aff tiasze gode mend for etc.

Tames Galskyt skall haffue steffning aff Pedher Knwdsszenn vdi Øregardt oc hans loffhøring, som er Cristiern

Mattszenn vdi Birk oc Synderasz Ibsszenn vdi Hallundbeck, for en log, som han gaff met vrett for Lasses datther [i] Vnderstrupp.

Her Tyge.

102 b

* Iens Bager, borger i Landskrone, en befaling tiill her Anders Bille om trette emellom hannom oc borgemester Willom Gerdsszenn ther sammestetz for et husz, som for^{ne} Iens Bager kistte aff Claus Seyler, borger ibid., som han giør hannom hinder och forfang paa och giord hannom ther forskøb paa etc.

* Thomes Galskytte befaling tiill her Mogens Bille, Hans Iebanszenn, Erick Kromdige, Peder Ebbisszenn, Mandrup Holk, Swend Perszenn i Ørwm, Torkell Perszenn i Følinge, att the riide emellom Esterup oc Vewm march oc skoff, att the gøre ther rett markeskell oc szette sten oc stabell, oc gransker epter logen, giffuendis lotzeyre loglig adtwarszell, oc ther som the icke alle etc.

* Her Moghens Gye tagher befaling tiill her Axell Brade, her Claus Pudbusk, Lauris Knobb[?], Iep Falk, oc beretther, at ffrue Anne, her Henrick Kromdigis, haffuer ladet indstøffne Engelstet sij ind paa her Moghenssz grundt etc.

Chrestiern Skram en befaling tiill byspen aff Riipe, 103 Mogens Iwll i Vstrup, Ienwold Iwll i Abierg, Ies Thomeszenn i Holmgordh, ath han haffuer beret for k. Mt., at ther er trette emellom hannom och Anders Ryther i Kabbell paa Trabierggorda och alle the tieneres wegne, som ligge tiill Trabierggord, och alle andre lodz eyere i Gudom sogen for frii tøffgrufft, liwnxslet och fedriff, som the wille haffue vtti Gudom hede, huilcket hand mener, the bruge met vret, som han sielff ythermere berette kand.

* Kersten, greff aff Manssfeld budt.

* Howszøø, paa iiij mile naar[?] Tiisted, en miaziue tiill her Holger.

* Iwer Krabbe befalling tiill Axell paa Langting, Niels Koes i Starupgord, Mogens Kosz i Arndrup, Cristiern Skram, hoffzinder, Henrich Nielszenn tiill Bustrop, Iens Tamesszenn i Holmgordt, nobiles, Niels Iesperszenn i Riswm, Iens Morzen ibid., Cristiern Lasszenn och Peder Lasszenn ibid.

108 b * Niels Siellandtzfaar citat her Knud Rud for nogell arff, hannom wor tilfallen effther syn fader, som bode i Wiffwodde, och hand tog fran hannom, att møde paa søndag først komendis.

* Mester Iwer Iull en misziue, att Cristiern Skram haffwer berett, att hand haffuer en gaardt, hedder Dedberg lund, och same gaardt haffwer haffd en iord i feste aff Dedberg kircke, och nw haffuer mester Iwer fest same iord en anden fraa samme Dedberg lundt till. Beder k. M., att for^o mester Iwer will lade same hans gaard, Dedberglund, nyde samme iord for slig leye, som ther pleger aff ariiltz aff att gaa.

Breffue till * Korsør lenn
Skelskør
Kallingborg
* Wordingborg
* Nykøbing
* Rødby

ath ther inggen skall offwerföris wden k. Mats. pasbordt och benömlig huor mange. Rel. Melchior och Wulgangus.

104 * Poell Lutherback pasbortt mett iij heste oc en vogn, huor han komer. [Rel.] Her Iehan Rantzou.

* Bønder wtii Beriie herritt, huo the tiilhøre, schulle agge huer ett less ællepelle, vij alne lange, till Engelholm att forbædre dybett mett. Rel. Her Tygge Krabbe.

* *Fru Sophie Podebusk, Kvittans. (2 August. Se S. 328).*

* *Her Truedt Gregerazenn, Søbrev¹⁾.*

* *Ege Bilde, Brev²⁾*

* Iuer Olszenn oc Oluff Iuerszenn sex aar breff paa thet falkeleye, nar the aar wde ære, som the haffuer.

106¹⁾ * Gregers Matzen i Bobell en beffaling tiill

Niels Bernnitzsen, att han er i Eske Bildis tienniste.

Item Pedher Ebbeszenn ett befalings breff tiil tessé gode mendh.

* Thyr Knudsdotter en beffaling tiil her Mogens Gøy och Eriic Banner om trette, som er emellom hinne och lens Søffrinszenn i Waldby, hindis hosbonde, for at han nogen tiidt tilforn, for at han tog hinde tiill egte, locket hinde, och

¹⁾ Norske Rigsgeslægtstæter, I, 36.

²⁾ Fol. 104 b er ubeskreuet.

at nogen tiid effther at theris brøllup haffde weret och han haffde tagit hinde til egthe, tog han en anden vbequem kwinne indh och sagte seng, disk och dug met hynde emod for^{re} Tyre Knudsdotters, hans rette egtehustrues, mynde, och slagit och dragit hynde forwden skyld och brøde och huggit hindis kleder sønder och met thet siiste burt isaget hinde fran seg nagen fran hues del och godz, som hindis fader haffuer giffuit hinde met. At the høre then sag, nar the furst i Iutland igen kommendis worde, i rette for thennom, steffner thennom paa bode sider i rette for thennom och ther effther skicke huer saa mægit, som log och ret er, giffuendis fran thennom bescriffuit etc. Rel. Her Mogens Gøye.

Siuordt Swyn, Følgebrev.¹⁾

105 b

Follert Swyn, Følgebrev.¹⁾

Her Niels Lycke, Brev.¹⁾

* Claus Daa en befaling tiill Per Hardbo i Nielsby, Thomes Galskytte i Søndersköff, at the granske och forfare.

* *Borgemeester och raad i Halmsted, Brev. [16 Juli. Se S. 323].*

* Iacob Michelszenn i Malmø schall haffue en aaben breff tiill mynthemestherenn vdi Malmø, lydendis, at wor nadigste herre haffuer vndt och tilladit, at Iacob Michelszenn maa lade mynnte lx lødig marck siølf paa myntthen ther vdi Malmø vnder saadant pagmentte och kornn, som myntten nu elas, at hand forthy myntter hannum samme siølf i rund mynt strax met thet allerførste, førre end stempelenn bliffuer forwandlet.

Natleger.

106

Nu paa tiisdagen fran Kiøpnehavn tiil Roskilde en nat. Paa onsdag tiil Ringsted. Paa torsdag tiil Soor. Paa fredag tiil Korsør.

Tiil Korsør, Nyborg, Skelskør och Kyrtemvnde om ferge.

* Iachim Ramyen och Iachim Bernekob pasbordt.

* Iunker Villichen, Dideric van Grolle och Iørgen Skemmell met theris iij fennell knechte, att pasze-[re] egemell Laalandt, themelig wnderholding.

* Vendtzell Bydell vnd Kønnow Quitzow pasbordt att trecke egemell landett.

* Hans Skotte pasbord att hentthe nogle øxne i Word-

¹⁾ Norske Rigsregistranter, I, 16—17.

berg, att k. Mats. vndersotthe giiffue frii vnderholding och tilhielpa, att øxne komme fram.

* Her Gude¹⁾ Galle, Forleningsbrev. (3 August²⁾).

* Erick Vgerup, Stadfæstelsesbrev. (3 August³⁾).

* Erick Vgerup, Forleningsbrev. (3 August⁴⁾).

* Hans Myntemæster, Forleningsbrev. (3 August⁴⁾).

107 b * xxviij perszoner och iij heste.

Her Henrick Roszenkrantz en quitantze paa iij lødit marck och j lod sølff och en gulden kalck och et korelbond met fem sølff sthene. Rel. Lauris sølffuer paap⁵⁾.

Item breffue tiill alle køpsteder offuer alt riiget, at koninglige Maiestadt haffuer giffuit the lubecke och wendiske stæder frii for sise aff tysktøll indtill S. Oluffs dag nest komendis [29 Juni].

* Palle Spliitt i Myenstrop beffalling tiill her Ofue Lunge, her Magens Bille, Swend Perszenn i Ørwm, Terkill Perszenn i Føwlinge, nobiles, Saffren Gødtzenn i Raak, Peder Iepszenn i Tørringe. Beretther, att sandemendt haffue giørdt wrett marckeskell mellom Myenstrop marck och Giwskod marck, mellom Myenstrop marck och Kollemorthen marck, mellom Myenstrop marck och Wongge marck, att thesze gode-mendt ride ther paa och gøre rett marckeskell, om ther icke er rett marckeskell.

* Henningk Smelingk it pasbort.

108 * En bonde, boendis i Naffuelsty, kallis ⁶⁾, som [wor i rette steffnd⁷⁾] och skulde haffde møtte i rette paa Nykøping for nogen tyff sag for nogen swin, som han skulde haffde stollit, och ey møtte i rette och ther for bleff dømpet tiill tyffa, tha haffuer nu ko. Mt. ex speciali gratia vnt och giffuit hannom were frii, quit och angerløss for then sag och ey ther for ythermere deles eller skattis i noget maade, dog saa at Iørgen van der Wisk schal beholle, hues han haffuer vpborit aff hannom, vden hans iord godz och hans hustrues del och anpart

¹⁾ der har først staaet Oluff.

²⁾ Norske Rigsregistranter, I, 37. I Tegnebogen Fol. 107 findes tillige et overstreget Udkast.

³⁾ Norske Rigsregistranter, I, 37.

⁴⁾ Norske Rigsregistranter, I, 38.

⁵⁾ smilgn. 4 August, S. 329.

⁶⁾ saaben Plads.

⁷⁾ overstreget.

i hues han haffuer vpborit aff thennom, thet schall han haffue egheh och ey haffue thet forbrot i noget made etc. Thi forbinde wi etc. Rel. Her Iahan Oxe.

Frue Anne, Her Oluff Galdes Efterleverske, Folgebrev.¹⁾

* Lydke Kock beskermelsze breff in generali forma.

* Et breff tiil burgimester och raad i Riipe, at for²⁾ Lydke Kock haffuer beret for myn herre, at Laurits Søffrinszenn, borger i Riipe, er hannom nogen pendinge plygtig och icke wil betalle hannom, och han ey motte nyde myn herris scriffuelsze got at, then han nu siist haffde tiil thennom etc.

Frue Anne Ericksdotter, Laurits Hanszens effther- 106 b leverske, en befaling tiil her Knudt Rud, Erick Daa, Nis Marquordszenn och Iachim Beck, at hun haffuer tilthal til Iens Iørgenszenn i Egeløg, for at han haffuer indfarit i hindis enmarck och ther slagit, forgiord och ilde handit hindis tymmermand och burtagit hindis wogn och heste emod ret etc.; ther tiil met troffuer hinne, saa hun ey tøff were hiem i hindis høist och tage hindis sag ware. At the kalle samme sag for thennom och høre thend i rette for thennom skyllendis thennom at met rette.

* Eadem et beskermelsze breff.

* Henrick Røstemester et pasbort met wogne och ferge offuer fergesteder, saa mange som han behoff haffuer.

* Her Hans Iacobsszenn ett protectorium in communi forma.

* Her Henrick Roszenkrants breff att lade eet skiib met kalk och lecther.

Ransneffninge i Kærre herritt, att the giorde itt tow emellom biscop Stygge oc Axell Gøye, oc siiden haffde biscop Stygge stenffd thennom for seg oc bygdemend, oc the domere icke kwnde fordragis, meden vore partiske i domen; thi haffuer kong. Mt. wpsatt same sag, tiill saa lenge myn herris nade selff komer, oc ind for myn herre eller andre gode mend, som wi ther

* Thomas Guldsmedt, Dirick Vittlæng en for- 109 scrift tiill kongen aff Suerige, att [her³⁾] Oghe Clauszenn er thennom mange pendinge skiildig.

¹⁾ Norske Rigsregistranter, I 81, (her, vistnok urigtigt, henført til Novbr. 1581).

²⁾ overstrøget.

* Her Holger Wiffstandt, Forleningsbrev. (5 August. Se S. 330).

* Her Trude, Forleningsbrev. (5 August. Se S. 330).

* Niels Brock, Forleningsbrev. (9 August. Se S. 331).

110¹⁾ * Eriick Krumdiige en befaling tiil bispen aff Ros-
110 b kilde, at ther er trette emellom hannom och Mette, som er
Søffrin Ielingbos hustrue, for en gord, som Søffrin Ielingbo
haffuer kiøfft och sielf vpbygdt her i Kiøpnehaffn paa Øster-
gade, som han ether sielf ythermere berette kan. At han
stæfner for^{ne} Erick oc Mettis rette lageuerge i rette for seg och
ther vdlegger och vdtuier for^{ne} Eriick Krumdig hues del och
anpart, som for^{ne} Søffrin Ielingbo tilkomer i samme huss oc gord.

* Et breff tiil borgerne i Wedle, at the skulle føre
sandetolden aff Westerherrit tiill Gottorp paa et skiib, som
kand bere trysindetyuge tusinde fisk, och ath thii skicke samme
fisk met et wisse budt fram, saa then icke bliffuer forderrit,
och giffue Eriick Krumdige en quitantze paa hues fisk, som the
saa aff hannom anammendis worde.

* Robecks mølle vti Hindzegaffuell len then haffuer Iens
Hansszenn, en borger vti Medelfar, at nar han dødt er, the
schall canceller beholte ther tiill slottet, oc icke schall ther
fran forlenis.

Om the borgemestere

111 * Burgemestere oc raadt breff her i Køpnehaff, at the
mwe beholte graabrødre closter gordt oc haffue, som thet nu
befwnditt er. tiill hospitalles oc the siuge folks vpholdelaze heri
byen met kyrkegordt.

* Her Prebern beffalling tiil Iep Friis, Iens Huus,
Magens Løuenbalk, Tames Tameszenn tiil Viderupgord. Haffuer
berett, att eygere i Høwsløff sogn i Fiensheritt haffuer laditt
rebe Høwsløff marck, och haffuer ladett heden rebe alle thet
kendtz iord, som ligger ofwer all Høwsløff marck tiil Bruedall,
och Bruedall inggen vederlag igen, att the grandske och forfare.

* Niels Styremandt pasbord, att hand haffuer tient
trolig paa Miichell, och thermet fare hiem.

112²⁾ * Swend Harilsszenn en miazine tiil her Henric
Roszenkrants [och] borgemestere och raad i Visbi, att hannom

¹⁾ Fol. 108 b er ubeskrævet.

²⁾ Fol. 111 b er ubeskrævet.

er fallen nogell arff till effther hans forelderne, atthi hiel[p]e
saa msgett som rett, att han kand faa same arff.

* *Iuer lenszenn, Forleingsbrev (28 August¹)*.

* Idem fylge breff.

* *Her Claues Bilde, Kongebrev²*.

112 b

* Her Truedt Gregerszenn, her Holgerdt Gregerszenn,
abbeden i Aas closther oc Peder Styrle, at Anders
Hanszenn, slotsfoget paa Ellitzborg, haffuer ladit berette, at
hand haffuer tiltall tiill Ariild Griis for noget godts, som
hand siiger sig at haffue rett till etc., at the forsambles och
skilye thennom ath met rette etc.

* Her Iohan Rantzou breff tiill euig tiid paa en gordt 113
i Wisby paa Gottland, kallendis Fredhes gordt, som Søffrin
Norby tilhører.

* Skyen oc Skydesøszell.

* Her Iohann Wrne befalings breff till Eyler Rønnouff,
Niels Marquortszenn, Emmicke Otszenn, Erick Daa, Ioachim
Beck oc Hans Willomszenn, at the paa beleilig tiid forsamles
oc ridhe tiil Tostrop atgrantske oc forfare om then trette oc
klage, som er emellom for^{ns} her Iohan Wrnes tienere i Tostrop
oc her Hans Bilde om nogenn ioerdt, som her Hans Bilde
will haffue j ørte korn for aff her Iohan Wrnes tienere, om hand
ther till rett haffuer eller ey, oc giffue bescriffuit etc.

* Ioen van Nidewisz mett syn broder itt pasbord
met en vogn ind i forstendome.

* Frue Anne, her Iohan Wrnes, liiffs breff paa en gordt
i Viberup paa Amage, som Søffrin vti boer, dog att all wiss
renthe, ther aff gaar, schall hwn lade yde tiill Køpen-
haffin slot.

* Her Anders Ericaszenn forscrift till electus i 113 b
Lundh.

* *Niels Klausszen, Lagmandsbrev³*.

* Et breff till Skone till hwert leenn, at alle knølle 114
møller skall vpbydis vdi Skone, Hallandt, vndhertaghen Berig-
herrit oc Asboherrit.

* Pedher Gisszenn i Strelundh haffuer verit oc klagith

¹) smlg. Norske Rigsgesandter, I, 89.

²) Norske Rigsgesandter, I, 36—37.

³) Norske Rigsgesandter, I, 89.

for ko. Mat., at Pedher Ebbisszenn gjør hannom hyndher, tretthe oc forffangh paa for^{ne} Strelundh gardh, szom haffuer legit tiil kronen aff arildz tiid, oc sigher, at samme gard skulle komme seg oc syne metarffuingh tiil, oc wille doch icke færis wti retthe for oss eller andre the gode mend, szom wii haffue tiiltroedt oc beffalitt atfforhøre oc wdgranske leylighedh om samme sag, syn atkome oc reth, gammell hoffuitbreff paa same gard, szom han haffuer paaskoth, at hans farssøsther skulle wti were haffue, oc haffuer for^{ne} Pedher Gisszenn oc oss elsk. her Magnus Bildhe etc. paa wor oc kronens wegne ofthe eskit oc kallit samme hoffuit breff wti retthe, oc han thet icke framfførd haffuer etc. Tha effther sligh leylichkeit haffuer wii aff wor søndherlige g. oc n. wndh oc tiilladit oc etc., at for^{ne} Pedher Gisszenn maa oc skulle haffue, nide, bruge oc beholle same for^{ne} Strelundh gard met all syn retthe tiillegilaze oc then tiil oss oc kronen atligge, tiil szaa lenge at for^{ne} Pedher

114 b Ebbisszenn eller andre paa hans eller hans metarffuingis [wegne] komer met samme hoffuit breff, szom hand szaa paaskuth haffuer, for oss eller oss elsk. her Magens Gis, Erick Ericksszenn, Maghens Munck, offueruerindis for^{ne} her Maghens Bilde, oc ther tha giøre sza mōgit, szom log oc ret er. Thi for[biude] etc. [Rel.] Hans Emicksszenn.

Ringsted kloster och by.

115 * Eth breff tiil her Iahann Wrne, then hollendher Suane, j^o ge[ruste?] karlle, weractige karlle, for wdhen boesmend och theris egit folck.

* Et breff tiil her Iohan Vrne, at

* Luder, som pleger at were fogit paa Falsterbode, beskermelsze.

* Och Henricus Schulte et pasbordt, nar han drager tilbage egen aff Falsterbode och gemmel riiget och ind vthi førstendomet, at the fly hannom saa mange wogne, som han behoffuer.

En missiue tiil mester Anders Glob, at han fornøger Hans van Kyldenbrygh om aarit i^o marck danske arligen aff tolden eller aff andit och fier hannom et bequemt hus ther i byen aff k. Mt^s husze ther i byen, som han och hans hustrue kunde haffue theris bequeme woning vthi; om fitallig och vnderholling will k. Mt. lade met hannom sielff handele kerligen.

* Tiil her Holgerd Roszenkrants, at bispen aff 116 b Wendsyssel haffuer beret for k. Mat., at her Holgerdt nu welder seg tiil at lade vptage och anamme kirckernes landgille och anden rettighet, som kircke met rette tilkommer. Thii vil k. Mt., at han ingthet bewore seg met nogen landgille eller gods, som kircken met rette tilhører.

Axell Gøye et breff paa Tysted borgeres wegne, som Iens Huuss skal vnderuise oss.

Ambrosius Bockbynder et obit breff och en missiue.

Myckell Iydhe i Landhing wti Norig eth protectorium 116 tiil seg oc sin høstru.

Borgerne i Køge et breff, at the fattige, siuge menniske mue haffue theris budt eblant almugen vthi thessze effther²⁰ fire herrit, som er Steffusherrit, Fasszeherrit, Bierskoffsherrit och Ramsherrit, och ther begere almyssze aff almugen. Rel. Her Mogens Gøye.

Et andit breff, at borgmester haffuer werit hoss myn herre oc berette

* Høring by i^{xx} marck for then fitalie, the schulle 116 b wdtgøre tiil wore orlogsakiib tiill then reysze tiill Norige.

* Her Maghens Gøye, Livsbrev. (9 August. Se S. 331).

* Bispen offuer Sieland ett breff.

117

* Breff tiill Nels Iepszem om natz holdt, oc att han bestiiller att ther gøres en wey, oc wpbryder gerder paa thenne siide Othensze oc emellom Nesby hoffuit oc Othensze, att kongl. Mt. icke behøffuer att drage egenom Othensze at then lange stenbro, oc at han bestiiller itt budt, som møder hans nade paa weyen oc wisszer weyen egenom marken.

Maryne Bernnydts wti Nestwid eth protectorium in communi forma etc.¹⁾

Hartuig Wlffeld et breff paa et husz i grabrødre closter [i] Kolling, som hans heste nu vthi stande.

Hans Emichsszenn lige sligthet breff paa thet husz, som pleygede at were persunens i same closter.

Casper Ziidwidz et pasbort mett heste och en wogn och offuer fergestet tiill Gottorp [?].

Her Henrick Gøye met fuldmagt paa Beritthe Kopelins vegne i Nestued, befalling tiill her Anders Bille, her Mats

¹⁾ begæfter er tilføjet: allan.

Ericszenn, her Oluff Roszenkrants, Knud Gyllehtierne, att hand haffuer tiltall till her Jahan Vrne, for hand fengzelett hynde och met wretthe tog hyndis godts, kleder, guldh och pendinge fra hynde, som hynde aff rett arff wor tilfallen effther hyndis fader och moder.

117 b Claus Sniddeker et pasbort.

118 * Her Andhers Bilde eth quitans paa en koberbess, szom war indekrefuit wti hans inuentarium paa Steghe oc bleff sønderkot for fynde, oc styckene framsend tiil Kiøpneshagen.

118 b * Christopher Huitfeldh en befaling tiill her Peder Lycke, Knudt Vrne, Henning Walkendrup, Niels Biildh, at Christopher wil gøre magelag met k. Mat. met en k. Mat^e bondegord, i Krumstrup liggendis, som Oluff Olaszenn i boer etc. At the ther grandske och forfare iblant Christoffers gorde och godz, at kronen fanger saa god en gord egen och fanger fyllest.

* Villiam Runge oc Hans Swort breff tiil her Tygge oc mester Anders om theris pendinge.

* Piter Kielbicker en forscrift tiil borgemester i Othensze, att the hielpe hannom saa mōgit, som ret er, offuer Hans Matzen for xj lodt, han er hannom skildig.

119 * Cristoffer [Otthesszons¹] Huitffeld eth breff, at han maa wdthaghe hans søsther, iomffru Anna Huitffeldt, [szom¹] af [thennom¹] kaltis Klare, aff Klarekloster vti Odhensszø.

Effert Skepper en missiue tiil prier i sancti Hans closter i Othensze, at myn herre giffuer hannom tilkende. att effther thi at h. n. haiffuer nu mange heste vthi h. n. besolding och icke haffuer borgeley tiil thennom alle, och han ther for haiffuer forscriffuit for^{ne} Effuert Skeppers heste i borgeley hos hannom nogen stundh, och for^{ne} Euert er nu forskicket vden lands at reysze vthi ko. Mata. merckelige erende och werffe. thii bether myn herre hannom, at han end nu wil holde two aff samme hans heste hos seg en maanats tid eller sex vgger, tiil myn herre kan forskicke thennom anderstidz.

Idem lige sligthet breff tiil prier aff sancti Knudt, at han anammer iij aff same heste tiil seg vthi en maanat eller sex vgger. Rel. Fodermarsk.

* Iesper Sellandzfaar self femthe aff vore skytter att scriffuis i borgeley i Koldinge.

¹) overstreges.

* Lagge Bragde borgeleye breff tiill Esazerom closter 119 b
met sex heste, nar Lodwick Mwncck riider ther aff.

Iep Tordzen breff tiill mester Anders Glob, att han
regner mett hannom och giffuer hannom, hues kongl. Mat.
bliffuer hannom skildiig.

Et breff till electus aff Fyen om en ganger.

Och till Niels Ipszenn, att hand betaler

* K. Mat. haffuer giiffuitt Knud Gyllenstierne j stortt
træhusz mett steen och tember, saa hand maa thet nedderbryde
och bortføre¹⁾ huort hannom løster, aff graabrødre kloster i
Nykøbing paa Falster.

Om Tord Rodtz leen.

120

* Ett breff tiill mester Anders Glob om the øxne, han
loffuitt att forskicke hiidt, att han forskicker them vfortøffuit.

Peder Vilatszen

Abbeden aff Sore

* Hans Friis befallings breff tiill Iørgen Henningszenn,
Niels Iepszenn, Michels Perszenn och Iep Vnckerszenn, borge-
mestere i Ottenaze, tiill fru Margrette, Claus Vrnis effther-
leffuerske, at Claus vor hannom skyldig xliij marck for klede
och saardug. Steffne thennom fore och skyllie thennom att
mett retthe.

* Erich Perszenn och Hans Ericiszenn, hans søn,
protectorium in communi forma.

* Søffrin Mwnd befalling tiill her Axel Bragde, Erick 120 b
Baner, her Oluff Roszenkrans, Niels Ienszenn tiill Brodskou,
Iuer Thomesszenn til Palsgordt oc Aruit Wlffstand, att han
haffuer berett, huorledis Kyrstine Poels ibiell slog hans moder,
bustru Botiildt, oc att the grandske oc forfare epter beggis
theris bewisninger, om for^{de} Kyrstine Poels slog hans moder
ihiel erlige eller ey, oc thesligest att Poell Søffrinszenn haffuer
giffuett en log, saa att han icke gjorde then gerninge emodt
szandemands tow, att the ther fore steffne Ies Albretzen, herris-
fogitt i Worde herritt, for thennom, grandske oc forfare, om
han skelligen oc retteligen haffuer fwuditt Poell Søffrinszenn
tiill low, siiden for^{de} hustru Boels dødt wor liust oc kierdt
tiill herristing oc landzting, oc endeligen dømme oc siige ther
paa, om for^{de} Poel Søffrinszenn bør att ware aldelis orszage

¹⁾ ovenover er tilskrevet: i søn byg (?)

for then szag eller bør att nyde oc wndgilde then samme dom oc rett, hustruen offuer gaar for then szag.

— — — — —¹⁾

Beffalling ad eosdem, att Nis Hollenszen ladit berettthe, att hand haffuer tiltall till kircke werge tiill sancti Ieps kircke i Horszens for en gaard, som gamble Nis Hollenszen gaff till samme sancti Ieps kircke for en daglig mesze att skulle holdis, och samme mesze i lang tiid icke holdett er.

Sammeledis haffuer

121 * *Eske Bille, Brev at overgive Othe Stigszen Brandskatten*²⁾.

* Othe Stigszen ett almyndige søbref till Bergen och hiid egen³⁾.

* Her Iahan Wrne ett breff, att hand flyer Othe Stigszen en god, stor bod att segle till Bergen met; thet ligger myn herre magt paa²⁾.

* *Eske Bille, Hr. Vincents og Hr. Niels Lycke, Brev, at de med det første afskedige det unødvendige Folk*³⁾.

* Item sligt ett breff till her Truede och her Claues Bille²⁾

121 b * *Eske Bille, Kvittans. 29 Juli 1532*²⁾.

122 Biispen aff Fyen ett breff och hans moder.

Her Tyge Krabbe ett breff.

Pouell Karleboe i Elby haffuer berett, att hand met hans stalbrødre, sandemend i Nørreherritt i Mors, haffuer giort markeskell emellom Elby och Galtrop marcke, och ridemendt siden haffuer riidett mar[cke]skell emellom for^{ne} marcke emodh thet markeskell, for^{ne} sandemend giordt haffuer. Beffalling till tesze effther^{ne}: biscop Stygge, Iesper Tordszen, Bagge Griis, Niels Griis, Seffren Høg, Magens Munck, Lasz Skeall, mester Iacob, prier i Duebrødre, Per Sweneszen i Heaselberg, Brun Ienszen, borgemester i Nykøbing, och Cristiern Perszen, borgemester ther samestedt, Swen Anderszen i Solberge, in presentia Ioannis Huas och Nis Bonde ibid., att the kalle for thennom bode sandemenndt och ridemendt och hører, huilke aff thennom ther retteste mar[cke]skell giordt haffue, och giiffuer bescriffuett.

122 b Knud Olszen, Henric Skomager

* Her Offue Lunge beffaling tiill mester Oluff Mwnck, mester Iuer Iull, prouest, Henrick Stampe, Hanns Mwnck, Iens

¹⁾ en halv Linje, som er uløselig.

²⁾ Norske Rigsgesandter, I, 37.

³⁾ Norske Rigsgesandter, I, 40.

Iull oc Peder Iull i Holgordt, att han haffuer berett oc keridt, att ther er icke rett markeskell emellom Asszersbølle marck oc Swrhaffue marck; att the mett allerførste gøre rett marckeskell, att the grandske oc forfare nogen eyendom, for^{ne} her Offue mett rette tiillhører vti for^{ne} Swrhaffue mark oc Gerdrup mark.

Item ett protectorium tiill frue Mette aff Nebbe oc hindea søn Claus Limbeck oc alle theris tienere oc godz.

Her Offue en beffaling tiill her Mogens Bilde, Iøren Skougordt, Erick Skram tiill Hastrup, Henrick Vind, Peder Iull, nobiles, Lass Eyesszenn, herrisfogitt i Tørrill herritt, att her Offue haffuer berett, att eyermænd i Starup wille siige 123 thennom offuer gamelt markeskell, som biscop Hartwig aff Riipe mett bygdemænd haffuer giffuit dom paa, oc ind i Frøsted mark met vrette, som han siiger. Att the ther for riide ther paa oc forfare leiligheden, oc sette ther stabell oc sten efter logen efter the gamble breff oc bewisninge, som i rette førdis, oc som skell haffuer warit aff arildt tiidt.

Et breff tiill her Gregers, att han giiffuer seg hiid met 128 b thett første met allt thett sølff, hand haffwer wppeboritt i Skottborg leen, och klare register. Rel. Claus Daa.

* Breff tiill the fire[?] att myn herre haffuer her ingen hoess seg etc.

* Ett fuldmagts breff tiill the fire[?]

* En leyde tiill Clemitt Anderszenn oc hans mett-følgere wtii siitt behold egen.

* En stadfestelsze.

Ett breff tiill landzting oc tiill alle lensmænd.

Ett breff besønderliig tiill her Magens oc saa om hertig Hanns.

* Iij forscrifter tiill the abbether i Ømcløster, Allinge oc, Worde clobber.

Biapen aff Sieland Simonis et lude dag [28 Oktbr.] 124
[Breff tiill Oluff Hammer¹⁾].

* En missiue tiill her Magens Gøye, att k. M. haffuer giiffuett Oluff Hammer en aff the middelste klocker, ther stander i sancte Karine gaardt i Aars. Rel. Henrick Hack.

¹⁾ ovanstregt.

- 124 b Breff till alle lensmendt, athi icke tilstede then ene offverfaldet eller tager fran then anden i theris leen wden dom och rett:

* Bispen aff Riipe	* Fru Karine, Her Henrick
* Her Prebern	Knudtzens
* Magens Munck	* Anders Bjørnszen
* Peder Ebbessenn	* Iens Hwass
* Claues Daa	* Her Peder Lycke
* Erich Krumedige	* Iep Friis
* Her Magens Bille	* Her Holgerd Roszenkrantz
* Bispen af Aars	* Cristoffer Roszenkrantz
* Her Magens Gøye	* Magens Loffwenbalk
* Erich Ericzen	* Axell Gøye.

- 125 * Bispen aff Wendtzsyszell, then [wn]gge [och then gamble¹⁾].

* Claues Daa, ett iact breff.

Breff till Iahan Vrne om then Enckhuszer mandt.

Om kirckekorn till her Iahan, att aname pendinge paa mænthen i Malmø att løne bodtmænd met och slots folk.

Breff till her Anders Bille och mester Anders Glob om erchebiscopen.

Breff till møntemesteren i Malmø, att hand antworder her Iahan Vrne i^m marck danske²⁾ aff mænthen tiill hielp, som hand kand betale k. M. bodtmændt mett och folkett ther paa slottett.

- 126 b Hans Matszen, skipper paa Griben, fordelse breff till Køffnehaffnn self elløffthe mett frii ferge offwer ffergestederna. Rel. Hans Fle[n]sborg.

* Hans Roszmer pasbord ind i Sielandt och hiid tilbage igen.

* Ett breff³⁾ till tolderen i Helszingør, att hand antworder Hans Roszmer all tolden, som hand haffwer oppeboret ther for Helszingør och anammer hans quitantze ther paa igen.

* Item en misziue till borgemestere, raadtt och byfogitt i Helszingør, athi ære Hans Roszmer bistandig och behielpelig i the ærende, k. M. hannom beffallett haffwer, om hand thennom tilsier.

¹⁾ overtroget.

²⁾ der har først staaet: saa mange pendinge.

³⁾ ovenover er tilskrevet: misziue.

* Item sameledis sliet ett misius till her Iahan Vrne.
Dns. rex per se.

En misius tiill Eyler Rønnow.

126

Niels Gladt itt breff om thet gods i Assens.

Iens Gensty en misius, att kongl. Mt. haffuer forlent her Mogens Gøye mett Ringloster, att hand lader her Mogens thet følge, nar han thet begerer, met hues inuentarium, ther canceler ther anammede oc han bør ther at lade.

Iens Cristiernsszenn ett beskermelsze breff in comuni forma.

Mester Cristiern Perszenn protectorium, at han maa boo vti Malmø oc nære oc bierge seg aff prenterii oc ware kongl. Mt. hwld oc troe.

Peder Brockehusze, Livsbrev (5 August').

Peder Brockehusze, Livsbrev').

126 b

Iens Huass borgeleye vti Viskøll.

Her Henrich Hanszen

Elsze Bang wtii Assens oc hendes mettarffuinge haffue laditt beritt, att ther er trette emellom thennom oc Hans Lang, borger ther sammesteds, om Naxstrup march, oc beritt, att then schall icke ware loglig rafft, som thet seg bør epter logen. Thi befaller k. Mt. her Peder Lycke, Jørgen Quitzon, Anders Ienvolszenn, Niels Iepszenn

1532

127

Søndagen post Dionisii episc. [13 Oktbr.]

Jesper Das breff datum quando venit.

Iwer Tomeszen borgeley breff tiill Westerwig.

En misius till her Iohan Vrne, att som han er begerinde, [wii] will scriffue her Peder Lycke tiill, att han vill saae rug tiill Rudgordt, oc thesligist att han haffuer forfaritt, att Iøren Henigszenn fick følgebreff tiill tienerne, som ligge tiill Rudgordt, siiden atii haffde fangett kongl. Mts. følge breff etc., tha giffuer kongl. Mt. her Iohann tiill kiende, att ther h. n. drog aff Køpnehaffn oc kom tiill Nexby hoffuitt, tha kom ther Iøren Henigszenn oc beclagede, att her Peder Lycke haffde ladit lest wortt breff tiill Skoubyherritz ting. oc ther for ville

¹⁾ Norske Rigsregistranter. I. 26.

²⁾ Norske Rigsregistranter. I. 46.

tienerne engtet aware hannom fore, oc gaff tiill kiende for oss oc nogre wortt elsk. D. r. r. oc fandt seg att ware beswaritt oc skee wrett, att hand schulle skyllies wedt gorden oc lennett, som han haffde i pant, førre en hand finge syne pendinge oc betaling. Tha epter slig leilighet gaffue wii hannom egen wortt følge breff, oc fick han dog ingen ander breff ther paa; oc tha kwnde wii icke andett ther om gøre, thii wortt elsk. D. r. raadzs raad, som ther tiillstede wor, wnderwiiste oss, att hannom sker wrett, wden han nyder hans pant, tiill han 127 b fanger syne pendinge. Oc agte wii nest Gudz help [strax paa¹] foraaritt inden S. Volburgs dag at giffue oss personligen tiid ind i landitt; saa wille wii wtii alle maade wiide oc ramme etthers gaffn oc beste.

Item at han skiicker her Tygge Krabbe ett breff, som myn herre szender hannom

* Her Tygge Krabbe en quitansze paa ij^o gyllen i guld paa Helsyngørss borgeres vegne.

* Per Magenszenn och hans hosfru.

Abbet Anders en missiue.

* Aruit Wulffstand och Byrghe Trolle breff till mester Anders Glob, att hand regner mett thennom paa then norske reygssze och om theris sold, och betaler thennom, huad the wdlagd haffue bode førre och sidenn.

128 * Aruidt Wulffland, Forieningsbrev. (26 Oktober. Se S. 336).

Iens Bragde fick borgeleye tiill Herreriswodt closter att S. Mortheus dag [11 Novbr.] tiill sex heste.

128 b Itth breff tiill Michell Staalldtsuennndt, att kongl. Mt. haffuer vntt och giffuitt mestter Iohann Ffriisa ij aff the vnge syg, k. Mt. haffuer gangendis oppaa Sprouge, att naar mestter Iohann lader hannom therom tiillsziige, thet hanndt tha anttuorder enttenn hannom eller hannss visse budt samme ij syg paa hannss wegne. Rel. Anders Røllick.

Itth breff tiill mestter Christiernn Huiidt, att hanndt siidder offuer regennscab mett forscreffne Michell Staalldtsuennndt och hannom szaa bethaler. huess min herre hannom skyldig bliffuer.

Itth breff tiill Iyrgenn Quitzsou, szaa att Michell

¹⁾ overstregat.

Stalldsuendt haffuer ladett berette for kongl. Mt., att samme Iyrgenn Henningszenn haffuer anckerye och wrede tiill hannom, och giffuer hannom skyldt. att hanndt schulde haffue giffuit kongl. Mt. tiillkennde, szas att Iyrgenn Quitaszou schulde haffue forhuggett Konge skong, huilcket daag ingthet er, och att Iyrgenn Henningszenn ther fore lader hannom were vffeydett.

Samme Michell Staaltsuendt itt fardels breff paa en wogenn tiill Eskebjergi. (27 Oktober. Se S. 439).

Oluff Hammer, mdxxxij løffuerdagen epter Martini 129 [16 Noobr.]

* Iens Cristerszenn, borger i Ringkøping, paa syne egne oc hans mettarffuinges vegne en beffaling tiill bispen aff Viborg, her Mogens Gøse, Erick Baner, Iens Huass, Iep Friis oc Niels Ienszenn, Peder Ebbiszenn, Iohan Bagge, att mester luer haffuer epter en beffaling, som kongl. Mt. haffuer wndt hannom

Ett lugtt breff tiill Iens Huass, att han epter thenne beffaling, som theasse gode mend nu fangett haffue, oc eptther thii att then dom, som tilforn aff sagt er, icke lyder andet en tiill bether bewisning, att han forhandler thet saa, att karllen bliffuer liggendis paa steylen, tiill szagen haffuer weritt i rette.

* Anne, Niels Ienszenns epttherlewerske i Ringkøping, ett protectorium.

* En misine tiill her Swend om the sogne kyrker, ther liigge tiill Vesterwiig closter, att ther predickes Gudz ordt.

* Prior vti helligesthus i Randers oc prior vti 129 b sancti Hansze closter i Horszens breff, att epter som the haffue laditt berett, att noger haffuer fordristitt thennom tiill att tage veldelig vden dom oc rett noger gorde oc godz fra for^{ne} clostre, oc kongl. Mt. haffuer tiilforn ladett h. n. breff wdtgaa tiill landzting oc alle lensmænd i Nørre Iuttland, att ingen schulle saa veldeligen tage then ene fran then anden, thii forbiuder kongl. Mt. alle, ehuo the helst ære, att tage eller veldelige tage lade nogett godz fran for^{ne} closter wti noger maade, oc huem som kender seg nogen rett ther tiill, tha thalle seg ther om epter logen oc vinde thet mett retterganng, oc thesligist huilke som haffue tagitt thennom aliigt

godz tiill, att the thet altingist ære wbeuarede oc thalle seg ther om epter logen.

* Her Iens Nielszenn, forstander wti hellig[gest]huse vti Randers, protectorium cum vxore et liberis.

Hr. Iens Nielszenn, Brev paa Helliggesthus i Randers. (16 Novbr. Se S. 337).

180 *Hr. Magens Gøye, Ejendomsbrev. (16 Novbr. Se S. 336).*

* Item ett lugtt breff tiill her Mogens Gøye, lydendis, att huorledis the bode priere, som forscreffuit stor, beclager thennom, att thet godz, som thennom er, att etc. att her Mogens will tage samme for^{ne} closters godz vti forsuar, tiill saa lenge hans n. komer selff personligen thiid ind wtii landett, oc wii mett wortt r[sad] gøre ther en ander skickelæse paa.

* Christiern Hardbo beffaling tiill bispen aff Viborg, Erick Banner, Iens Huass, Iep Friis, Niels Ienszenn tiill Brodskou, Peder Ebbiszenn oc Iohan Bagge, att her Prittbjørn haffuer mett wrette, som han mener, satt dele paa noget hans tienere oc vgedagsmend i Rindz herritt vti Hwam by oc sogen for kongeskatt.

180 b * Her Swend, prouest i Vesterwig, beffaling tiill bispen aff Viborg, Erick Banner. Iens Huass, Peder Ebbiszenn, Anders Skeell tiill Hegnett oc Iohan Baggii, att her Swend haffuer ladett berett fore oss, huorledis att han nogen tiid siiden haffuer vdwist thuenne bønder, Thomas Griiss oc . . .¹⁾ aff two aff closters gorde, for att the haffue standit egen mett theris landgiille oc forseditt gordene oc ander skuldunge, som han haffuer tiill thennom, oc the haffue warit hosa kongl. Mt. oc berett, att han haffuer viist thennom vdt met vrette, att the ther fore kalle thennom for met baggis theris bewisninge oc hører thennom the szager emellom, om han haffuer thennom loglige wdtwist eller [ey].

Mester Morten Buszertt breff tiill her Tygge, att han lader bryde mer aff then sten, som han lodt bryde i fiardt, epter som mester Morten hannom wnderwiszendis wordet.

181 Tiill her Iehan Vrne, att han lader bryde j^e lost Szalt-holms kalk, epter som mester Morten hannom foregiffuendis vorder, oc lade bryde aff Steuffns klint.

Breff tiill Peder Godicke oc Hans Knudzen.

¹⁾ saaben Plads.

Niels Ieger, att han lader slaa tiill myn herris behoff saa mange stycke iern apter thet fanswn oc skickelsze, som han hannom mwster aff skiickendis worde, oc skiicke hannom thennom tiill Slangerup, nar the ere slaaedt.

Feder Skram, Brev¹⁾.

* Anders Skomager och Knudt Perszenn, som ere 181 b
oldermennd och skorsmend tiil wor frue kompany i Horszens²⁾,
en stadfestelsze paa en lagheffd, lydendis paa wor frue
company.

Sameledis borgemester och raadt en stadfestelsze paa
et breff paa two gorde, sancti Ibs kircke ther sammesteds
anrøindis, som Niels Hollenszenn och Ostridh Swder, borgere
ther sammesteds, giffuit haffuer tiil same kircke.

Las Ienszenn, borgemester ibid., en stadfestelsze paa et
breff, som han haffuer paa two gorde ibid.

Las Ienszen, borgemester, en befaling til her Mogens
Gøye, Erick Erickszenn, Otte Gyllenstiern, Erick Stygge tiil
Mattrop om trette, som er emellom for²⁾ Las Ienszenn och
Søffrin Laszenn i Horazenna for et hus och iord, som han
sielff ythermere berette kan.

* Henning Lauerszenn, borger i Stege, en befaling tiill
her Anders Bille, her Henrick Gøye, Claus Wlffeldh tiill Elme-
lundh och borgemester och raadt i Stege for nogen trette, som
emellom hannom och en borger i Swinborg, kalles Claus
Paringh, er om et skiiff och godz och anden trette, som the
haffue tiill then anden etc.

Hans Lauriszenn, borger i Rudkiøping, en steffning
offuer Iesper Skreder, borgemester ibid., for en wretferdug dom
som han haffuer dømt hannom paa, at møde tiil første almyndig
herre dag.

Idem

* Her Mogens Gyllenstierne breff tiill frue Sophie,
att hwn haffwer wpladt the pendinge etc., oc hwn holder han-
nom myn herris quitantze oc breffue fore, som hwn haffuer.

Walebiørg sogn

182

* Ingelstede heerrismend, krone tienere bønder haffue
byggt en vedermølle paa theris egen grwnd, oc thennom skeer

¹⁾ Norske Elgeregistranter, I, 40. (17 Novbr. 1532).

²⁾ der har først staaet: borgemester och raadt i Randem.

hinder ther paa. Thii haffuer kongl. Mt. wndt oc tilladit, att then maa bliffue ther standendis. Thii forbiuder etc.

Breff tiill bispen aff Roskilde, abbeten aff Sore, her Anders Bilde, her Oluff Roszenkrans, att the ville samtycke etc., att Ioachim Hogstetter

* Item breff tiill Hans Bynder, Hans Hwnd, [Hans Bynder sex hundrit march¹⁾, oc Hans Hwnd iije march, att the fornøge Iørgen Kock for²⁾ pendinge etc.

[Her¹⁾] mester Offwe Sparre, degen vti Lund, om mester Cristierns ærinde, att then tidt Søffrin Norby kom i Skone, tha beffallede han hannom

182 b Lauritz Hanszenn, borger i Nagskou, haffuer beret for myn herre, huorledis at han nogen tiidt siden forleden kom for skade och ehiell slog en hans metborgere ther sammesteds, kalles Morthen Seys, och ther for er sworn fridløs, och haffuer aldelis bødtt ther for emod then dødss alegtunge och wenner. Thi haffuer k. Mt. ex speciali gratia, saa och for same mands armoed och Gud[s] skyld giffuit hannom hans friid eghen.

188 Her Mogens Bilde en befaling tiill Claus Albertszenn i Damsgard, Henrick Wyndt i Rønshaffwe, Peder Christiernszenn i Stubdrop, nobiles, Nis Iørgenszenn, borgemeester i Kolding, Chrestiern Perszenn, byfogit ibid., Nis Mortenszenn i Hielmdrop, Iep Tuleszenn i Dollerup, Nis Michelszenn i Pedstedt, herritz-fogether, at the steffne the mange twiiffuelsom lowge i rette for thennom, som vdtgiffne er i Kollinge leen, huilcke aff thennom som retferduge ere och bør wedt magt at bliffue, eller huilke som findis falske at wære, endeligen forfarindis och dømendis ther om, och giffue thet fran thennom bescreffuit etc.

* Her Kall Ericszenn paa Winstop i Swerig steffner Knudt Lauerszenn paa Tommerup, paa syn moders [wegne], frue Anne Karls dotter, her Erick Ericszens ephtherleuerske, for nogen gaadz och gorde, liggendis i Kwling i Wesby sogen, som for²⁾ hans moder er rette arffwe tiill ephther hindis moders søster dotter, som han holler hinde for emod hindis mynde²⁾.

Idem steffner Knudt Lauriszenn paa hans moders

¹⁾ overstregot.

²⁾ tilføjet er, men senere overstregot: En søde gord i Kwlinge, kaldes Towlycke.

wegne for en gord, kallis Gwntorp, som han holder hinde for emodt hindis mynde.

Idem steffner her Hans, sogneprest tiill Wesby kyrcke, och Bent, degene ther sammestetz, for et breff, som the haffue vdtgiffuit paa hindis wegne, huilcket hun mener icke saa at were screffuit, som hun thennom befallit haffde.

1532 circa Martini.

135¹⁾

Borgeleyer i Iuttland.

Hartuig Wulffeldt paa Koldinge vj heste
 Eechiil Gøye paa Riiperhus iij heste
 Albregt Gøye vtii Emcloster iij heste
 Iuer Thomaszenn ij heste i Allingcloster, ij i Emcloster
 Item the two heste, som pleye att staa vtii Twilwm closter, thennom haffuer kongl. Mt. fordragett frue Sophie for her Isban Rantzous bøn skiildt paa itt aar at gøre.
 Item Christiern Skram i Eszenbeck iij heste
 Iens Huass vti Viskølle vj heste
 Vesterwiig
 Skiue ginø je marck for ij heste.

Fyen.

Peder Brockenhus i Holmcloster iij heste
 Verner Persberger [paa] Rudgordt ij heste
 Iwer Krabbe paa Tranneker iij heste.

Sieland.

135 b

Greffuen aff Mandzfeldt vtii Andworskou viij heste
 Siuerdt Swyn vti Szore iij heste
 oc Ewertt Skepping iij heste ibid.
 Lodwiig Mwnck, Esszerom sex heste, oc Lage Bragde haffuer breff att faa thet epter hannom, ner han ther vdt riider.
 Arffwedt Wulffstand i Ringstedt sex heste
 Hans Lycke i Skoucloster iij heste
 Peder Hanszenn i Ebbelholt ij heste
 Franciscus Heroldt vti Knarderup iij heste
 Bent Biille paa Skioldenes iij heste
 Claus Briiske paa Stege iij heste
 Drage wtii Halstede iij heste
 Peder Skram oc } theris viij heste staa paa Aalleholm.
 Cristoffer Otzen }
 Laghe Bragde ligger mett sex heste paa Nykøping oc Hans Vrne mett iij heste.

¹⁾ Fol. 132 b til 135 ere ubeskrivne.

186

Skonne.

Lens Brae haffuer breff att komme ind vti Herriawadt Martini.

186 b Breff om kyrkekornett tiill her Peder Lycke oc Niss
Iepszenn.

Tiill the samme bode om the øxne, som meester Anders
Glob skiicker myn herre, at strax som the komme tiill thennom,
at the skiicke thennom hiidt mett gode karle oc saa the faa
vnderholding, saa the icke forsmegtis paa vegen.

Mattis Perszenn.

187 Thette register bleff giort then tiidt, wii screffue tiill
alle leen om kyrke korn, anno dni. mdxxxij, ipso die S. Si-
monis et lude apost. [28 Oktbr.]

Riiper stygtt.

Skotborg leen	Claus Daa
Riiper leen	Her Prebisrn
Hanneherrit	} Her Prebisrn
Rindzherrit	
Lundenes leen	Peder Ebbeszenn
Hønneborg leen	} Eriick Krumdiige
Westerherrit	
Nørwongsherrit	Frue Elaze
Koldinge leen	Her Mogens Bilde
Skotborg herrit	} Bispen aff Riipe.
Harboo øsr	

Aars stygt.

Støffringherrit	} Bispen aff Aars
Haldherrit	
Othensildherrit	
Hatzherrit	
Endelage	} Her Mogens Gøye
Skandelborg leen	
Thoruppe leen	Eriick Banner
Kallø leen	Anders Bisrn
Rogszøsherrit	Frue Karine.
Bygholm leen	

187 b

Wiiborg stygtt.

Aaleborg leen	Axel Gøye
Fiendzherrit	} lens Huase
Mores	
Lywagordherrit	
Hidzherrit	

Gyszlomherrit	Her Peder Lycke
Hindstedtherrit	Eriick Banner
Skiffue leen	Iep Ffris
Nørrelwngheherrit	Her Mogens Løffuenbalck
Medelsomherrit	} Christoffer Roszenkrantz
Sønderliwngheherrit	
Wandfolckherrit	Mogens Munck.

Wendelbo stygt.

Børglomherrit	Biscop Niels
Ørwm leen	Her Holgerdt Roszenkrantz
Aastrupe leen	Her Offue Lunge

Fiw n n.

138

Nyborg leen	Her Peder Lycke
Nesbyhoffuit leen	Niels Iibszenn
Sundtzherrit	Frue Elaze
Sallingherrit	Eyler Rønnow
Rudgord leen	Iøriigen Henningszenn
Hagennskou leen	Reynoldt van Hedenstrup
Hintzegauell	Her Wlffgang van Wthenhoff, canceller
Trannekier	Her Otte Krompen.

Sielland.

Kispnehaftun	Her Iahan Urne
Krogen	Her Iahan Rantzow
Harritzborg	Claus Ericszen
Holbeck	Marquardt Tydemand
Kallingborg	Her Mogens Gøye
Korazør	Her Knudt Rudh
Wordingborg	Her Henrick Gøye
Skioldenes	Her Hans Bilde
Abrwmstrup	Her Oluff Roszenkrantz
Stege	Her Anders Bille.

Smaaland: Laaland och Falster.

Nykjøping leen	Knudt Gyllenstiern
Aaleholm leen	Jørgen van der Visk
Raffnsborg	Her Iahan Oxe.

Skaanne.

138 b

Helzingborg leen	Her Tygge Krabbe
Malmøshus	Her Mogens Gyllenstiern
Falsterbo	Frue Sophia
Søllitzborg leen	Her Axel Vgerup
Wordtbierg leen	Her Trude Wlffstandt

Lyckaa leen.....	Her Mourits Oluszen
Willentzherrit.....	Byrri Wlffstandt
Frosteherrit.....	Her Axell Bragde
Gladsaxe leen.....	Her Knudt Biille
Lageholm.....	Her Holgerdt Wlffstandt
Neshyholm leen.....	Her electus aff Lundh
Gerdzherrit.....	Her Iacob Trolle
Lyndholm.....	Her Mourits Sparre.

140¹⁾ Her Priitbiørn en befalling tiill Iens Huas tiill Kaas, Iep Friis tiill Skiffue, Niels Ienszen tiill Brodskou, her Mogens Løffuenbalck tiill Tielle, Iens Thomszen tiill Holmgord, Chrestiern Stygge tiill Randrop, nobiles, Peder Tranne och Iens Stynger, bode borgimester i Wiborg, om trette, som er emellom hannom och sandmendene i Fiendzherrit, for at the swore en hans tienner, boendis vthi Krogis gord i Fiendzherrit, som haffuer standet met hans landgille egen och forhuggen the skouge, tiill hans gord ligge, och leyet syn iord burt, quyt for then sag, och thesligiste taget syn søn vthi husz met seg, ey for^{ne} her Prebiørn atspurdh, at the ther for steffne sandmenden for thennom, granskendis om the haffue sworn ret eller ey etc.

Chrestiern Ienszen i Fyellagø, Nis Ienszen i Moldrop och Las Skønning i Huyding en befalling tiill her Priitbiørn, Mogens Munck, Iens Huas, Iep Friis, Niels Ienszen tiill Brodskou, Her Mogens Løffuenbalck paa Tielle, Christoffer Rosenkrantz tiill Skiørn, nobiles, Nis Anderszen i Toorup, Iens Christiørnszen i Westerys, Erick Lasszen i Børing, Peder Byggom och Christiørn Ienszen i Alestrup om trette, som emellom thennom er och hustrue Marren, Pouel Byrialszens ephtherleuerske, i Meyring och hindis rette lageweyre, Anders Poelsten i Lund, for theris hustrues fæderne och moderns penning, bode i løssz ør och boo pendinge, rørandis och vrørandis godz, som skal were tilfalden ephther Inggerd Poelaz, som bode i Lund, och for^{ne} Poel Byrial. Sameledia haffue the tiillthall tiil for^{ne} hustrue Marren for noget iorde godz och møller, som for^{ne} Poel Byrial skall haffue sold och pantesette thennom vlagebordhs, och mene thennom ther met at were skylt arffueswig, som the siiger och sielff ythermere berette kan.

140 b * En oben missiue tiill Peder Tranne och Iens Stynger,

¹⁾ Fol. 139 er ubeskrævet.

borgemestere i Wiborg, at frue Anne, her Priitbiørns, haffuer ladit berette for k. Mt., at hindis moder och hun nu ephther hinde haffuer en stoel i Sortebrødre closter i Wiborg, och nu nogen aff borgerne ther vthi byen haffue fordrystit thennom tiill at vdkaste same stoell aff kyrken, och laa then paa kerregorden. Thii bether myn herre thennom, at the strags lade samme stoell indsette vthi kyrcken egen paa thet samme stedt, som then stoedt tilforn, [och] ey gøre hinde nogen hinder paa samme sted stoell etc.

* Iens Perszenn i Vester Tørrup en befaling tiill Mogens Munch, Laurits Skinckell paa Sylkeborg, raad, Iep Friis paa Skiiffue, Iens Huas tiill Kaass, Chrestiern Stygge tiil Randrop, Iahan Bagge tiill Wiskomø, nobiles, Peder Tranne och Iens Stinger, borgemestere i Wiborg, for nogen trette, som er mellom hannom och sandemend, som swore hannom herwercke offuer tiill landzting for then gord, han vthi sidder, met abenbarlig vret, som han mener oc sielff ythermere berette kan. Thii bether myn herre thennom, at the steffinne same karll och sandemend i rette for thennom, och granske och forfare, om the haffue sworn ret eller ey, at thet giffue fran thennom bescreffuit etc.

* En missiue tiill bispen aff Riipe, at han tager andre iij godemend tiill seg och grandsker och forfarer om then trette, som er emellom en bonde i Hanherrit i Iernum om nogen iordt, som haffuer ligget tiil hans gord i hundred aar oc mere, vlast och vkierdh.

* Item et riidebreff tiill biscop Stygge, Iep Friis, Niels 141 Ienszenn tiill Brodskou och Enwold Stygge i Thwodebøll, at her Priitbiørn haffuer beret for myn herre, at ther bode nogen aar siiden en bunde i Hanherrit, kallis Palli Griis, huilcken same bonde lod gøre en lageheffd emellom Slette och Thorup gord och mellom Hiortils och Thorupgord, och offuer Skeringe och offuer Nye aa och Gammill aa, och rett skell ind tiill Orlluffgordz hede, som han ether sielff ythermere berette kand.

mdxxxj.

S. Nicolai dag [6. Decbr.]

Først breff tiill her Tygge Krabbe, att som han scriffuer 141 b kongl. Mt. tiil, att han haffuer forfarit, att kongen aff Suerige

ryster seg mett magt, oc befrugter, at han schulle gøre nogen infald ind i kongl. Mts. lande, oc bagerer ther for, att alle hofszinder, tyske oc danske, motte forscriffues tiill Sieland paa thet [etc.], tha giffuer kongl. Mt. hannom tiillkende, att h. n. icke formoder seg, thet kongen aff Suerige schall sliigtt foretage att arge ind paa hans nade oc hans nadis lande wforwaritt, oc epter thii hans n. ved seg ingen findakaff mett hannom wtii noget maade. Dog haffuer nu kongl. Mt. tiilscreffuit alle hans nadis lensmend, riddere, riddermends mend, købstæde mend, bønder oc almwe offuer alt riigitt, att the schulle siide tiill rede stædse mett theris heste, harnisk oc werge oc ware ther mett tiill rede, om nogett hasteligen paa komme aff riigens fiender, om nogen ville gøre nogitt indfald wti riigett, oc ther met affwerge riigens skade oc forderff, huilke breff h. n. szender her Tygge tiill Skone, bethendis thesligist kerligen, att her Tygge wiill haffue agtinge oc tiilawn her paa, oc att ther som han her epter spurde, thet kongen aff Suerige
 142 wille sliigtt foretage, att han tha met thet aller ydeligste wiill lade giffue oss thet tiill kiende, tha wille wii tencke ther thill oc gøre hannom modstand.

Breff tiill her Tygge, att som han scriffuer kongl. Mt. tiill om the Dansker handlinger, som the hannom tiilscreffuit om then priuilegier, the finge vti thet aar, ther Guds aar screffues mdxxiiij, som the haffue send hannom eghen, oc begere, at the motte beholle same priuilegie, epter thii hun er eldre end then andhen, oc sameledis begere then handscrifft, som theris sendebud vdgaue i Kopnehagen, tha er k. M. vel til fretz, at the beholle same gamble priuilegie, vdgiuen anno xxiij, dog saa at the antuorde then andhen fran thennom eghen, som the nu sidst finge, thii k. M. vil icke vnde thennom vdhen en aff same priuilegie. Sameledis maa her Tygi sende samme sendebud selfue theris handscrifft eghen, som hinde hane vdgiuet,
 142 b nar hun er fultgiord, oc at her Tygi icke sender same handscrifft til ander end same sendebud, hinde vdgaue etc.

Sameledis fick her Henrick Gøye samme tidt breff at were høuitzmand vthi Sieland met her Anders Biille etc.

143 *Borgemester og Raad i Assens, Brev paa Lundagge Mark. (7 Decbr. 1532. Se S. 341).*

Idem ett breff, att the haffue berett, att ther ligger noget

hwmblehaffuer, kollhaffuer oc engehaffuer vden for theris by, som borgemester oc raad altiit haffue hafft wtii heffdt oc werre for^{ne} haffwer att forlee borgere, nar the bortt dæde, som thennom haffde wtii leye oc forlening. Nu fordrister thennom noget tiill att sselge oc aff hende sligge for^{ne} haffuer emodt borgemesters raadt oc samticke. Tha haffuer k. M. wnd oc tilladett, att for^{ne} borgemester oc raad vti Aszens mwe oc schulle nyde oc beholle for^{ne} hwmble haffuer, kolhaffuer oc einghaffuer att bortt feste, nar the lss bliffue, som sidwone haffuer waritt aff gamell tiid etc.

Item haffue the oc berett, att sidwone haffuer waritt aff 148 b gamell tiid vti theris by, att nar nogen tog borgescaff aff borgemester oc raadt, tha pleyede the ther fore att wdtgiffue en mark danske, oc berette, att ther siider noget nu i theris by oc fortrycke thennom oc icke ville vdtgiffue for theris burgerscaff same mark pendinge. Thii bether oc biider k. Mt. alle, ehue the helst ere, som saa siide oc fortrycke thennom, att the wdtgiffue mett aller første for^{ne} marck, saa frampt som the ville nyde theris burgerscaff.

[Hans Guldsmidt¹⁾

Burgemester och raad i Aszens en beffaling tiill Iøren Henigszenn, Niels Iepszenn, Peder Brock, Verner i Bisppoo, att ther er trette emellom thennom oc Knudt Olszenn oc theris mettarffwinge for en gordt, her Hans Olszenn vti bode, som the selfue ythermere berette kandt.

Hans Lunde steffner her Niels Hordt i Bardløsse for ett breff, han haffuer forhuerffuitt aff kongl. Mt. mett en wrang vnderwisning paa nogitt kalente godz, att møde tiill første almyngdig herredag met same breff.

[Breff tiill Esbern, att borgemester oc raad haffue 144 berett¹⁾

Iost Anderszenn en kirke presentats²⁾.

Thomes Nielszenn i Osszembylle.

* Palle Bang en beffaling tiill Per Skram tiill Wolberg, Eynuoldt Iull tiill Oberig, Mogens Iull tiill Vestrop, Per Iuerszenn tiill Padberg, Niels Glambeck tiill Staby, nobiles, att the gransche oc forfare, om Iep Ienszenn i Lysgordt bør att wissee

¹⁾ overstrøget.

²⁾ smilgn. 7 Decbr. 1532, H. 340.

vd aff syn gord, epther thii att hand icke wille bygge och forbedre same gord, att the giffue thet beschreiffnutt fra etther.

Iehan Friis, Forleuingsbrev (10 Decbr. 1532. Se S. 342).

Hans Lauriszen oc Peder Kleinsmedt trettete om en brøndz gang vti Bogensze, oc Niels Iepszenn oc borgemester ther sammesteds haffuer tilldømt for^{ne} Hans Lauriszen samme brøndzgang epther wor beffaling, huilken dom kong. Mt. stadfester, forbindendis

* Breff tiill Niels Iepszenn, att han holder kyrkekornit tilstede oc ingen thet andtworder eller forskicker fran seg, vden han fanger kongl. Mts. scriffuelaze.

144 b * Iens Tyckler en leyde, saa att han maa frii oc vbehindritt kome her ind vti riigitt oc bygge oc boo, huor hannom tyckis oc han seg best bierge kand.

* Breff tiill Axell Gøie oc borgemester oc raadt i Aallborg, att the vbehindrit egen giiffue for^{ne} Iens Tycker hans skiib oc godz, som the fore hannom forhindrit haffuer, oc huo ther haffuer hannom nogitt tiill att thalle for noget dell, the thalle seg hannom tiill mett rette oc epther logen.

Breff att Niels Iepszenn maa wdtwisze the bønder, som boo i Stege, oc ther egen indsette Hollendere, och schall han haffue fuldmagt att handle oc gøre rede mett same Hollendere, hues the schulle giffue tiill landgille.

145¹⁾ Iens Huass ij befallinge.

* Peder Ebbeszenn paa Lundenes eth befallings breff tiill her Axell Bragde, her Holgerd Wlffstandt, her Mogens Gyllenstiern, her Mourits Olszenn, Børry Wlffstandt oc Rasmus, herritzfogit i Engelstedtherrit, at Peder Ebbeszenn haffuer ladit berette, at ther er nogen trette emellom hannom oc Iep Falck, nobilis, for at han deler och platzer Peder Ebbeszenns tienner i Engelstedt oc geffuis for, at the bieryet och høstede nogen enge i Engelstedt marck, som the kyrke tiennere tiill Hamendebøff kyrke haffde nogen tidt i feste aff Engelstedt gord, oc arbeydet och andet gjorde the tiill Engelstedt gord for same enge, och for^{ne} Peder Ebbeszenn ther for haffuer sagdt thennom same enge aff och icke heller will haffue theria arbejdt eller andet, som the gjorde tiil gorden, men will sielff bruge gorden

¹⁾ Fol. 145-46 er et i Tegnelsebogen læst indlagt Blad.

enge, och icke for^{ne} Iep Falck will thalle Pader Ebbeszenn sielf tiill, som same eyendom haffuer, som han sielf ythermere berette kand etc.; att the steffne thennom for paa bode siider, grandske oc forfare. hu[em] aff thennom same enge horer tiill och bør thennom at [haffue] met rette, och giffue thet fran thennom bescriffuit.

* Søffrin Horn i Melgord eth beskermelse breff [in communi] forma cum uxore et liberis.

* Her Niels i Wgel stadfestelsze paa the domme

Bispen aff Aars haffuer screffuit k. Mt. [tiill] om et leyde breff paa Atzer Kremers w[egne].

* Item bispen aff Wendsyssel nogen befalling.

* Iørgen Quitzou en steffning offuer her Iohan Vrne, for 147¹⁾ att han haffuer forhuerffuit breff paa Rudtgordt emodt thet breff, Iørgen ther paa haffuer, mett wrang vnderwising, att han eller hans fuldmegtiige møder tiill første almyndig herredag. 147 b

* Iørgen Quitzo, *Ejendomsbrev*. (10 Decbr. 1532. Se S. 342).

* Item Thomas Hanszens dotter barn Gertrudt mett hendis festemand et liiffs breff paa Nelleriid gordt, oc gøre

Pouel Thomszenn oc Gerdrut Mattisdotter breff i beggis theris liiffs tidt paa en gord, kallis Nellerwlgord, met aalsdam och Thymos, som Thomas Hanszenn nu vtbi boer, ephther Thomas Hanszenns død for slig aarlig laundgille, som thet pleyer aarligen aff at gange, som er i tønne smør, ij ørtug korn, sex dages arbeyt tiil kronen etc.²⁾

* Iørgen Quitzow en steffning offuer Iacop Nørby i Wrsloff for ett vret marckeskel, som han haffuer gjort emellom Wrsloff och Slestrop och Bastrop marck, atmøde tiill første almyndig herre dag.

* Biscop Niels Roszenkrantz ett breff, at han haffuer beret for myn herre, huorledis at ien hant tienner, kallis Niels Iacopszenn i Byrkegord, som horer och ligger tiill wort och kronens closter Borglom closter, som han aff oss i forlening haffuer, haffuer set hannom offuerhøriig fore, och han ther for haffuer ladet hannom vdtwiisze vdtaff hant huss och boe. Tha haffuer k. Mt. ex speciali gratia vndt och tilladit, at for^{ne} biscop

1) Fol. 145 b—146 ere ubeskrivne.

2) smilgn. 10 Decbr. 1532. Se S. 342.

Niels maa och skall förfölje same Niels Iacopszenn tiill herritting och landting for sliig tilbørlig sag, som han hannom haffuer tiill at thalle, dog k. Mtis. breffue yforkrencket, som h. n. nogen tidt tilforn vdtgiffuit haffuer, at ingen skulde vdtuissæ vdtaff hans bo, then stund han yder och vdtgiffuer aarligen tiill gode rede hans landgille och anden rettighet etc.¹⁾.

- 148 * Biscop Stygge en befelling tiill bispen aff Wiborg, her Offue etc., at biap Stygge haffuer ladit berette for myn herre, at han nogen tidt siden forleden

* Item en missiue tiill borgemester och raad i Aaleborg etc.

* En missiue tiill Iens Hwas, at biscop Stygge Krompen haffuer ladit berette for myn herre, huorledis at herritæmendene i Iersløffherrit haffue weldet thennom tiill och taget en tyff fran hans ewene och tienere paa tynget, och k. Mt. nu ther for haffuer vnt och giffuit hannom h. n. befalling tiill nøger godemend at høre same sag i rette, och haffuer ladit hannom scriffue i same befaling at skulle were ther hoss etc. Thii bether myn herre hannom, at nar biscop Stygge lader hannom tilsige, at han the giffuer seg ther offuer och hører met for^{ne} godemend same sag i rette och icke forsømmer wort faldzmoll ther vthi etc.

- 148 b En missiue tiill her Trwdt Wlffstandt om wrag, ancker, tow etc., och alt anden dell, som ther er komen for wrag, at forskicke hidt.

En missiue tiill her Holgerd om same erynde.

En missiue tiill her Trwd at forskicke nogett staall hydt etc.

En missiue tiill fogeden paa Engelborg, at han offuerantvorder thenne breffuise Niels Peper then store mastbom, som ther ligger etc.

* Chrestiern Michelszenn et protectorium.

Ies Hanszenn i Welbeck.

* Mester Chrestiern Hwidt en befalling tiill her Mogens Gøye och Iens Hwas, at the tage flere godemend tiill thennom och grandske och forfare om en trette, som er emellom hannom och Iep Thamszenn i Holstebro och hans metfølgere, for at the haffue taget Stober closter och alle hans godz, som ther vthi war, fran hannom och giorde hannom ther saa arm,

¹⁾ I Marginen er tilføjet: och were hannom hørige och lydige etc.

at han motte løbe vdtaff closterit etc.; at the grandske etc., om same closter och for^{ne} mester Chrestiern Hwids godz wort hannom taget fran met vrette och hannom b r egen at haffue samme closter och godz eller ey etc.

* Prier i Antuordskoff en befalling tiill her Peder 149
Lycke, Henning Walckendrop, Knudt Vrne, Eyler Ericszenn, Iost Vrne, Michel Brochenhus, Iacob Nørby, Hans van Melen och Hans Ienszenn om nogen trette, som er emellom hannom och Iørgen Quitzow, for at han nogen tiidt siden lod kraffue sandmendene tiill Skamherritzting, at swere marckeskell emellom Egensze och en closters byer, kallis I rsore, emod gamble heffid och breffue, som han och closter haffue ther paa, at the grandske, steffnendis for^{ne} prier paa then ene och Iørgen Quitzow met for^{ne} sande mend i Skamherrit paa then anden side, om for^{ne} sandemend haffue sworit ret eller ey etc.

* Iahan Brochenhuss en befaling tiill Niels Bild, Hening Walkendrop, Th ne Palezenn, Michel Brochenhuss, Hans Ienszenn i Vrop, Axel Nielszenn i Aarsl ff om noget trette, som er emellom hannom och Ratenow, fogit paa Hagenskoff, for noget hans tienere i Nørby, som han beskattit nogen  xen aff, som han mener met vrette, och thet tilforn haffuer beclagit for Hedenstorp och ey han motte fange ret etc.; at the høre then sag emellom thennom etc. Cum clausula, si non omnes.

* *Brev til alle Lensmænd i Norge om Vandfloden*¹⁾.

149 b

Item then bondis breff och leyde.

* Tiill her Holgerd Wulffstand

* Her Truedt Wulffstand

* Her Claues Bilde

* Erik Guldenstiernne

Peder Skram

Peder Hanszenn

Eagy Bilde

Her Vincents Lunge

Her Niels Lucke

Her Otte Stigszen, ridder [och²⁾] kongen aff Swerigs naaboo

Erick Vgerup

Frederich met Gudts nade, Danmarks etc. koningh, vdualdt 150

¹⁾ Norske Rigsgesandter, I, 41.

²⁾ overstreges.

koning tiill Norge, hertug i Sleszuigk etc. Wor gunst tilforrn. Wiid, att nu vdi thenne neste forgangne store storm och wand-floed er her skeedt megen stoer och swar skade paa wore lande, saauell vdi riiget, som och vdi wore førstendomme, saa at digerne ære vdbrustne och meget folck ther offuer ere omkomne och drucknade, och husene vdi nogle hele kirckesogner bordtfludne. Och ther som samme lande skulle bliffue wid magt och komme tiill thennom ighen, thaa gisrs storligenn behoff, at samme diger strax met thet allerførste gisris ferdige ighen, tiill huilcket gisris meget behoff aff thømmer och træuerck. Thii bede wii theg och endeligenn wille, at thu haffuer god agt och tilsiwnn vdi thiidt læen, saa at ther ingtet thømmer, legter, bræder eller noget andet thømmer, engten peleuerck eller bygnings thømmer, føris ther vd aff tiidt læen vdi thette tilkomendis aar tiill nogle fremmede lande, andet end hues som føris hiid ind vdi wore eigne lande, riige och førstendomme, och hues som wore eigne vndersatte ther hente tiill saadant theris eget merkelige behoff. Och huilcke aff wore vndersatte, engten ther vdi Norge eller her aff Danmarck och wore førstendomme, som føre saadant thømmer ther aff tidt læen, thennom giff aduarssell, at the inghen anden stedts løbe ther met end her ind vdi Danmarck eller vdi wore førstendomme, saa frampt the icke wille lide ther straff fore. Her thag inghen forsømmelasse fore, och ladt thet ingelunde. Befalendis theg Gud. Schreffuiit paa wort slot Gottorp, søndagenn nest effther S. Thome apostoli dag [22 Decbr.] aar etc. mdxxxij, vnder wort signet¹⁾.

- 151 Knudt Ienszenn i Biergraw en befalling tiill her Mogens Gøye, Erick Banner, Iens Hwass, Mogens Munck, Anders Biørnszenn, Hans Emickszenn tiill Esszenbeck, Peder Ebleszenn, Niels Brock, her Swendt Mogenszenn, prouest i Westerwig, Marquord Lauerszenn tiill Sørup om trette, som er emellom hannom och bispen aff Wiborg for en gord i Bierreherrit, som han nu sielff i boer, som hører kronen tiill och er giffuen tiill kyrcken, som han will trenge hannom fran; at the grandske oc forfare om same sag, steffnendis thennom i rette for thennom paa bode siider. Sameledis then dom, som bispen aff Wiborg fick paa same gord, och tealigiste then lagheffdt,

¹⁾ Dette Brev findes paa et i Tegnelsebogen løst indlagt Blad (vilkaarlig) folieret 160.

som bispen gjorde ther paa, om the ere saa retferdigen vdtgiiffuit, at the bør at were wedt magt etc. Si non omnes.

Nogre beffalinger tiill thessze effther^{ne} gode mendth: 152¹⁾

Bispenn aff Wiborg

Herre Offue Liunge

Malty Lauritsszenn tiill Albeck

Christopher Krwaze tiill Vingegord

Erick Nielszenn tiill Kye

Thomes Knudszenn tiill Lendstrwp

Erick Høg tiill Clarupgord

Niela Torloffszenn tiill Twedhen

Haffuer Christopher Roszenkrans, biscop Stiiggis kigg[em]ester, berett for kongl. Ma., att han haffuer tiiltal tiill Iens Ibsszenn i Hollendsted, Lass Egh i Mwstet och [theris] medbrøder dwmsmend, som dømpte Henrick Han[szenn] frii fraa tyngte for then stollen koste, then hand . . . forditz indnen tyngte med, huilcked han agther atuille gisre emod loghen; thesligiste och at hand haffuer tiiltal tiill same Henrick Handszenns logs høring och logsmend for thenn logh, thii gaff, szaa same Henrick Handszenn war ingen tyff; thesligiste och att hand haffuer tiiltal tiill noger aff almwen, szom leste och skar bond aff same Henrick Handszenn och hialp hannom wdi eytt beholdth, och iaghit for^{ne} Christopher och hans medfølger med wold och magtt fraa tynghit, att thii dømmer om alle for^{ne} erinde wdhen all skodzmall. Cum clausula, si non omnes.

Item opresnings breff paa huiis tyngfred, ther findis iblant [almogen?], att maa forfølge med tydhenn, effther szom kand wdf[indis], szom tyngfred giord haffuer

End beffaling tiill for^{ne} gode mend atthøre end s[ag] wdi rette emellom biscop Stiigge och Mogens Iusteszenn oc hans medarffuinge om end iord, liggendis hos Vgill kircke tiill Wgil prestegordt, kaldis Kiircketofft.

Sameledis atthøre en sag wdi rette emellom for^{ne} biscop 152²⁾ Stiige och frue Chirstine, szom war vdi Stiendzhiede, och hyndes søn, Godske Wogenaszenn, om end gaardt, liggendis wdi Skyftwed, szom biscop Stiigge beclager, thii holder hannom for emod for^{ne} frue Christines eghit breffues liudelsze.

¹⁾ Fol. 161 b er ubeskreuet. Fol. 163 er et i Tegnehaebogen laet indlaegt Blad.

End beffaling tiill for^{ne} gode mend att steffne for thennom wdi rette sandmend vdi Naarherrit wdi Morssz om thii heeruereck, szom thii swore offuer Erick ock iomfrw Chirstine, Iens Morthensszenn och theris metfölghere for Skaritgard.

Sameledis och sandmend wdi Wennebergherrit for thii heeruereck, thi suore Mogens Hack, Knudt Persszenn och theris metfölger offuer, huilcked biscop Stiigge agter attuere sworett met wrette, att thii endeligen dømme vden all skodzmall. Cum clausula, si non omnes.
